REMISSIONES DOCTORUM AD CONTRACTUS, VLTIMAS VOLUNTATES, ET...

Manuel Barbosa, Agostinho Barbosa, ...





REMISSIONES

DOCTORVM AD CONTRACTVS, VLTIMAS VOLVNTATES, ET DELICTA SPECTANTES.

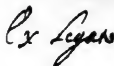
IN LIBRVM QVARTVM, ET QVINTVM Ordinationum Regiarum Lusitanorum, cum concordantijs vtriusque iuris, legum Partitarum, ac nouæ Recopilationis Hispanorum.

AD EXCELLENTISSIMVM DOMINVM D. DIDACVM Syluium, & Mendoçam Marchionem Alanquerij, Ducem de Francauila, Comitem de Salinas, & Ribadeu, Proregem Lusitaniæ, ac supremum militiæ ducem, &c.

AVCTORE EMMANVELE BARBOSA IVRECONsulto Lusitano. Opera, diligentia, & expensis Augustini Barbosæ Presbyteri Vimaranensis, & Auctoris filij.





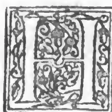


Cum facultate Superiorum, Priuilegioquè Regio

VLYSSIPONE. Ex officina Petri Craesbeeck.
Anno Domini 1618.


EMMANVEL BARBOSA VIMARAN. IVRECONSVLTVS LVSITANVS ÆTATIS SVÆ ANNO 73.
Barbosæ effigiem refero Emmanuelis, in illa
Et forma & facies sunt tibi nota senis.
Septenos decies postquam compleuerat annos,
Natalis repetens tempora prima sui.
Hæc variis dispersa locis, quæ scripserat olim.
In lucem prodeunt gnati operata manu.

EXCELLENTISSIMO DOMINO D. DIDACO SYLVIO, ET MENDOCÆ MARCHIONI ALANQVERII, Duci de Francauila, Comiti de Salinas, & Ribadeu, Proregi Lusitaniæ, ac supremo militiæ Duci, &c.



AS Patris mei lucubrationes, Excellentissime Domine, ac Prorex clarissime, quæ vnguibus impetitæ diù iàm satis maturuisse videbantur, tuæ dignitatis excellentia, Principatus amplitudo, & generis splendor sibi summo iure vendicarunt: noui enim quàm iustiùs has Doctorum Remissiones in Ordinationem Regiam longis vigilijs vsquè ad seniles annos productas tibi offerre debeam, qui hæreditario penè iure Lusitanam Remp. regis, & à Maioribus tuis, simul cum sanguine, iustitiæ, & iuris participas ministerium, & iàm ante prima Romanæ Vrbis fundamēta Maiores tui Regnorū gubernacula moderātes primæua iura rudiori sæculo tuebātur. Testis est clarissima, & antiqua illa tua Syluiorum familia, quæ à Syluio Ænee filio ortum habet; genus vnde Latinum, Albaniquè Patres, atquè altæ mœnia Romæ, & posteritati Syluios produxit viros summa virtute, & integritate ornatos, ex quibus prodijt Ottho Syluius, qui hoc Regnum Romanorū Proconsul consilio ditauit, armis defendit, iura ministrans gubernauit, & inter Vallentiam, & Villam nouam oppida Minio fluuio adiacentia turrem erexit antiquitate insignem, Torre da Sylua vulgò nuncupatam, Syluiorum in hoc Regno gloriam, & solium præclarissimum, qui posteà totius Romani Imperij clauum assequutus est. Transactis deinde multis sæculis erupit huius inclytæ Syluiorum familiæ noua planta, Pelagius scilicet Guterrus Syluius, cui ab Alphonso Henrico nō dùm Regali titulo insignito, & ad bellum Mauris Cistaganis, & Transtaganis inferendum proficiscenti, totius Portucalensis ditionis administratio commissa fuit, vt sic, & Maurorum vicinorum audaciam reprimeret, & populis sibi commissis iura redderet. Gētiles deinde tuos ob eximiam virtutem, & singularem prudentiam serenissimi huius Regni Reges summis auctis titulis in supremo Regni prætorio allocarunt, quorum promerita magno, excelsoquè animo dignissima, & memoria vigebunt hominum sempiterna, & omnium gentium, posterorumquè sæculorum litteris clarescent. Nec silentio prætereundos putaui tritauum tuum Illustrissimum Dominum D. Ioannem Syluium Comitem Cyfontinum, cuius auctoritas, cū Regis legatum ageret in Concilio Basiliensi,

apud omnes celebratur in tuenda sede Regibus Hispaniæ Catholicis iure debita. Excellentissimum deniquè Principem Parentem tuum Dominum Rodericum Gomecium Syluium rerum domi, forisquè gestarum gloria clarissimum, cui Carolus Maximus Imperator, & Philippus eius filius Hispaniarum, & Indiarum Rex prudentissimus ardua Imperij, & Regnorum negotia expedienda commendarunt. Cùm omnia Rex noster perpendens tibi quasi postliminij, & hæreditario iure à Maioribus debitum huius Regni gubernaculum tibi tradidit: in te enim virtutes, & meritorum cumuli elucent, vt de te, & de tuis Maioribus rectè possit illud Poetæ adduci: Tu regere Imperio populos Romane memento, habes quos imiteris, & propè Patris vestigia, quibus insistas. Has ergo Doctorum Remissiones in Ordinationem Regiam sub tuo patrocinio accipere ne dedigneris, & leges, quas Maiores tui, simul cum Regno, armis tuebantur, placato populo iure defende. Vimaranensis ego oppidi alumnus, vbi Regia ex patrimonialibus fundis iure debita tenes vectigalia, litterarios subditi tui fructus tibi offerendos, tanquàm iure debitos, curaui, cuius olim oppidi gubernaculum feliciter adeptus fuerat Arius Gomecius Syluius Ferdinãdi Portugalliæ Regis Pædagogus, Illustrissimæ Comitũ de Cyfuẽtes, tuæq; præstantissimæ familiæ decus, & ornamentum longè maximũ: & in cœnobio Diui Dominici eiusdẽ oppidi tumulata iacet heroina Domina Blanca de Villena, à qua genus tuum clarissimum diriuatur, quæ ab Imperatoria, & stirpe Regia orta Maiores suos habuit Germaniæ, & Constantinopolis Imperatores, Ludouicum Galliæ Regem inter Diuos relatum, Ferdinandum Castellæ Regem Sanctum nuncupatum, Patrem Dominum Henricum Villenam Senæ Comitem, & Sintræ dominum, auum Ioannem Emmanuelem Petri Portugalliæ Regis socerum, atauum prædictum Ferdinandum Castellæ Regem. Prætermitto aliosque innumeros tuæ genealogiæ soles fulgentissimos. Illud tamen pro cunctis dixerim, quòd generis tui claritatem, & nominis eximij gloriam à summis Regibus, & Imperatoribus ductam, & per viros, Principesquè clarissimos propagatam in te vno relucere videam longè maximè. Accipe ergò, Excellentissime Princeps, exiguum hoc munus tibi oblatum: sic enim animum addens inceptus istis, spero futurum, vt ad maiora aspirans sub tua clientella inuidorum morsus non perhorrescam,

Excellentissimæ dominationis vestræ

Humillimus seruus.

Augustinus Barbosa.

INDEX

INDEX DOCTORVM, QVI IN HIS REMISSIONIBVS CITANTVR.

Caieta-

Hercu-

Paulinus

FINIS.

INDEX LEGVM, ET CAPITVLORVM CÆSAREI, AC PONTIFICII IVRIS: NEC NON LEGVM PARtitarum, Ordinamenti, ac nouæ Recopilationis Hispanorum: de quibus agunt D. D. in hoc opere citati.

Ex Digesto veteri.

Ex Digesto nouo.

Ex Infortiato.

L. Bello

Excus. tut. L. *Bello.pag.239.nu.8.& l.1. & 2. pag. 238. §.5.*
L.*Paupertas eod.tit.pag.233.§.1.n.7.*
Conf tut. L.*Naturali pag.234.§.2.*
Qui petāt. tut. L *1.pag.235.§.3.n.12.*
Lib agnos. L. *Alimenta.pag.133.§.8.*
Legat. 1. L.*Legato generaliter 37.p.160.§.7.n.3.*
Legat. 2. L.*Creditorem.pag.60.§.11.n.1.*
L.*Cū pater §.Dulcissimis.p.64.§.1.n.5.*

Ex Codice.

Sacros. Eccles. *Auth.Quirem.pag.87.tit.39.§.2.n.1.*
L.vlt.pag.13.tit.7.in Rubr.n.6.
Episco. & cler. *L.Generaliter.pag.233.§ 1.n.11.*
L.Si quis non dicam.pag.273 col.1.
L.Raptores.pag.277 §.3.
Episc.aud. *L.3.ibi homicida.pag.298.n.13..*
Haret. *L.Manichaeos..pag.171.§.4.n.1 .& pag. 247.n.4.*
Apost. *L.2.pag.171.§.4.n.2.*
Iuda. *L.Ne quis.pag.279.tit.14.*
In offi test. *Auth.Vnde si parens.pag.211.§.5.*
L.Fratres.pag.190.§.1.
L.Omni modo,pag.60.§.11.n.1
L.Vlt,pag.177.§.1.n.2.
Rei vend. *L.Quoties.pag.12.tit.7.late.*
L.Domum,pag.104.§ 7.n.1.
Si rector. Prouinciae. *L.Vni,pag.32.tit.15.n.4.*
Fide instr. *L.Contractus,pa.16.tit.8.§.3.& pag.39. tit.19.§.1.*
Ad vellei. *L.Si fine.pag.123.tit.60.n.2.*
L.Si sciens.ibid.
L.Faeminis,pag 125.tit.61.§.3.
L.Si mulier in 2 pag.126.§.vlt.
L.pen.pag.124.§.1.
L.Vlt.ibid.§.2.
Ad Mace. *L.Vlt.§.Si autem miles.pag.106.§.4.n.2*
Contrah. empt. *L.Inuitum,pag.22.tit.11.n.1.*
L.Fin.pag.2.tit.1.§.1.
Resci. vnd. *L.2.pag.26.tit.13 latissime.*
L.Si voluntate,pag.26.n.3.
Pactis inter empt. *L.2 pag.6.tit.4.late,*
Acti. empt. *L.Si pater,pag.9.tit.5.n.1.*
L.Fructus,pag.144.§.3.n.1.
L.Curabit,pag.144.§.3.n.2.

L.Cum inter,pag.15.tit.8. in Princ. & pag.16.§ 2. *Feric & commodo. rei vend*
L.Emptorem.pag.17.tit.9 latè *Locati.*
L.Nec cui,pag.44.tit.23.in Princ.n.1.
L.Certi iuris,pag.47 § 3.
L.Aede,pag.48.tit.24 & pag 112.§.2.
L.Curialis,pag.52.tit.25.
L.Lciet.pag 53.tit.27 in Princ.n.1.
L.Excepto,pag.54 n.10.
L.Siquis conductionis,pag.112 §.3.n.1.
L.Cum Hermes,pag.91.n.3
L.Tandiu,pag.92.§.5. *Pro socio.*
L 1.pag.110.§.3 n 1. *Commod.*
L.In contractibus,.pag. 106. tit. 51 in Princ.n.1.& pag.107.§.2. *Non num. pecunia.*
L.Si intra,pag.108.§.3.n 1.
L.Cum fidem pag.109.§.4.
L.Aduersus,pag 109.§.5.
L.Pen,pag.158.tit.78 § 1.n.1.
L.In ea,pag.159.§.3.& pag.106.§.5. *Deposito.*
L.Vlt.pag.159.§.2 & 4. *Compens.*
L.Vlt.pag 149.§.vlt.n.1. *Pactis.*
L.Vlt.pag.162.§.2.n 2. *Temp in integ rest.*
L.Nobiliores,pag.34.tit.16.n..3. *Comerc.*
L.Vlt,pag.99 n 10. *Rebus ali.*
L.Coheredibus,pag.205 tit 96.§.1. *Fami her.*
L.1.& 2 pag.357.tit.160. *Quae res exportari.*
L.2.pag 83.tit.39.
L Vlt.pag 72.tit.38. *Iure emp.*
L.*Vni §.sciendum,pag.60.§.11.n.1.* *Rei vx.act.*
L.*2.pag 192.§ 1.n 9.* *Ince nupt.*
L.*Faeminae.§.Illud,pag.193.§.2.n.1.* *Sec. nupt.*
*Auth.*L*ucrum ibid.*
Auth.Ex testam.pag.193.§.2.n.2.
Auth.licet.pag.198.§.vlt.n.4. *Natur lib.*
L.*Humanitatis.ibid.*
L.*Licet,pag.223.§.1.n.1.*
L.*Nec filium,pag.222 tit.99.n.2.* *Patri. pot.*
L. *Final. §. final, pag. 232. tit. 102. in Princ.*
L.*In seruili,pag.233.§.1.n.8.* *Qui testa. tutor.*
L.*Fin pag.234.tit.102.§.2.*
L.*i.pag.236.§.3.n.24.* *Conf. tu*
L.*Vni .pag.240.§.5.n.3.* *Quā mul.*
L.*Nec emere,pag.22.tit.11.n.1.* *Qui num.*
L.*Illam,pag.71.§.5.n.3.* *Iure deli* *Collat.*

¶ ¶ 2 *Auth.*

Index Legum, & Capitulorum.

Ex Instit. & Auth.

§. Illud

L.13.

Ex Legibus Ordinamenti.

Ex Legibus nouæ Recop.

FINIS.



Nuictissimus Rex Emmanuel felicis memoriæ anno Domini 1505. vltimam Legum, & Ordinationum recopilationem nouare, ac reformare iussit vt referunt post D. Episcop. Osori. Allegatio iuris pro Maioratu de Bellas. p. 2. n. 182. Damian. de Goes p. 1. Chronicæ Regis Emmanuelis cap. 94. Petr. Mariz in Dialogis vari. hist. dialogo 4. cap. 18. fol. mihi. 300. licet factam fuisse anno Domini 1521. asserat Cabed. p. 1. decis. 211 n, 6. Posteà vero regnante Philippo Rege nostro huius nominis I. Rex Portugalliæ recopilationem alteram nouissimam iussit fieri, & Philippus II. eius filius eam typis mandauit anno 1603.

Leges & prædictæ huius Regni Ordinationes ius commune nobis sunt ex Gam. decis. 50. n. 5. & decis. 350. n 6 Valasc. cons. 103 n. 8. Cald. Pereira de Empt. cap. 1 n. 5. Cabed. p. 1. decis 211. Sic etiam leges Castellæ apud Castellanos ius cõmune constituere tenent Perez in Procem Ordin. q. 3. Azeued. ad tit. 1. lib. 2. Recopil. pag. 122 Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 1. q. 16. nu 13. vers. Apud Quod tamen in illis expressum non fuerit relinquitur dispositione iuris communis ex citatis à Farin decis. 86. n. 10 Et seruantur apud nos disposita supra lib. 3. tit. 64. vbi late de stylo, practica consuetudine, communi opinione, item etiam de glossarum Accursij, & opinionum Bartholi auctoritate egimus.

Quando vero in his Ordinat. aliquid disponitur secundum ius commune eius ampliationes amplecti debent, nec exceptio in eis firmabit regulam in contrarium, argum. text. in cap. Dilectus, & in cap. Ad audientiam vbi Abb. de Cleri. non resid. Tiraq. in tract. le mort p. 2. declar. 2. n. 2. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto matrim. p. 1. n. 61. Valasc cons 42. nu. 7. Si tamen aliquid disponant contra ius commune debent intelligi, vt minus quam potest ledant ius commune tenent Cassan. in consuetu. Burgund. Rub. 7. §. 3. in fine n. 2. pag. 237. Tiraq. de Retract. lig. §. 9 glos. 1. n 55 Menoch. remed. 15 Recup. n. 278 & de Arbitr. casu 321. n 13. & cons. 4. n. 8. & cons. 5. nu. 3. & cons. 88. n. 30. Surd. de Alimen. tit. 8. priuil. 90. n. 4 cum seqq.

In casu dubio seruandæ sunt leges Regni viciniores, & secundum eas iudicandum vt per Rebuff. l. 114 in fine ff de Verbor. significat. pag. 455. Gutier. Pract. lib. 3 q. 17. n. 215. Gonzal. ad reg 8 Cancel. glos. 5. § 7. n. 119. Marc. Anton. Pereg. Vari. lib. 1. ad Rub. de officio iudic. Ordin. n. 7. Cabed. d. decis. 211 in fine Valasc. de Partit. cap. 19. n. 11.

Si ex partiũ conuentione aliquid fieri debeat secundum ius, intelligitur secundum leges Regni, non secundum leges Imperiales, resoluunt D. Marc. in votis nouiss. decis. voto 154 n. 4. Stephan. Gratian. Discept. forens. cap. 99. Et iudex cui committitur causa vt cognoscat secundum ius, poterit cognoscere secundum consuetudinem, vel statuta, & post Abb. Bernard. & alios tenet Ceuall Commun. contra commun. q. 238. à princ. & in fine resoluit appellatione iuris communis venire ius commune Romanorum, non vero commune municipale de quo etiam Caualcan. de Tutore num. 98. in fine Stephan. Gratian. d. cap. 99. n. 14.

REMISSIONES DOCTORVM IN LIBRVM QVARTVM, ET QVINTVM ORDINATIONVM REGIARVM LVSITANORVM IN REFORMATIS.

In antiq. tit. 23. Cõcordant in §§.

Ad titulum Primum Ordinationis Regiæ in Reformatis.

Das compras, & vendas, que se deuem fazer por certo preço.



DE Emptione & Vẽditione agitur in Iure Ciuili toto Digestorum lib. 18. & 19. & lib. 4. Codicis à tit. 38. & lib. 3. Instit. tit. 24. Et in Iure Canonico lib. 3. Decretalium tit. 17. Agitur etiam apud Hispanos tit. 5. part. 5. vbi Gregor. Lop. & tit. 11. lib. 5. Nouæ Recopilat. vbi Azeued. & Matiens. Et præter eorum iurium Interpretes latè agunt Fabian. de Monte, & Frãciscus Zoanettus in suis partic. tract. de Empt. & Vendit. & nouissime Lusitanus noster Caldas Pereira Senator Regius, & in Conimbricensi Academia ex mandado inuictissimi Regis Philippi II. Cæsarei Iuris professor meritissimus ad typum Emptionis, & Vendit. librum edidit. Vide Alciat. lib. 9. Parerg. cap. 17. Cou. Vari. lib. 2. cap. 3. & lib. 3. cap. 14. Nauar. in Man. cap. 23. à nu. 77. ad 99. Cancer. p. 1. Vari. cap. 13. Medices de Definit. p. 2. cap. 48. Anton Gom. tom. 2. Vari. cap. 2. de Empt. Albernoz de Arte Contract. tit. 9. de Emption. Mozzi de Contract. tit. de Empt. & Vendit. Iacob. de Carolis tom. 2. Praxis Iuridicæ colore 10. n. 31. Donell. Comment. Iuris Ciuil. cap. 17. Ioseph. Ludou. tom. 3. Commun. Opin. tit. de Empt. & Vendit. Soar. de Paz in Praxi tom. 3. cap. 6. §. 1. Cardinal. Mantic. de Tacitis, & ambiguis conuent. lib. 4. de Empt. Ioann. Matins Acosta in Annot. ad formam libellorum Caminhæ annot. 26. Præter Summularios in verbo Emptio agunt Theologi tum alij in 4. dist. 15. tum D. Thom. cum suis interpretibus 2. 2. q. 77. Sot. lib. 6. de Iustit. q. 2. 3. & 4. & cum eis Gregor. á Valentia disp. 5. q. 20. Conrad. de Contract. á q. 50. ad 72. Medin. in Cod. de Rebus restitut. q. 30. cum seqq. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV consule P. Molin. de Iustit. tract. 2. á disput. 336. ad 380. P. Leonard.

A

Leonard. Lesi. eodem tract. lib.2. cap.21. Lusitan.Pat.Ferdinand.Rebello de Obligationibus Iustitiæ p.2. lib.9. P.Ioann. Azori. Institut. Moral.p.3.lib.8.P.Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitentialis lib. 25. tract 3. num.247. cum multis seqq. nouißime P.Ioann.de Salas de Cõtr act.tract.de Emption. & Vendit.

Ad Principium Ordinat.Regia.

Venditio potest fieri inter absentes.

VIde Gregor. Lop. l. 8. verbo No la recebir tit. 11. part. 3. Surd.decis.70. n 29. & cons. 368. nu.18. & 47. Ioann. Martins Acosta in Addit. ad formam libellorum annot.16.n.8. Stephan.Gratian.Disceptat.Forens.cap.49. n.2. & cap.92.á n.33.Pat. Sanch. de Matrim.lib.2.disp.32.n.2.

AD §. I.

Pretij certitudo ad perfectam vẽditionẽ est necessaria.

1 DEsumitur hic §.ex leg.2.& ex l.hæc venditio ff.de Contrahẽda Empt.& ex l. fin.Cod. eod. tit. & ex §. Pretium Instit. de Empt. Concordat apud Hispanos l.9.tit.5.part.5. vbi glos.3. Vide Anton.Gom. Vari.tom.2. cap.2. nu.9. Surd. decis 82. nu.1.& 10 Fachinæ. Cõtrouers.lib.2.cap.1.Cardin.Mantic.de Tacitis,& ambig. conuentib. lib.4 tit.19.á n.19.P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.337. vers.Vt Emptio & Venditio P.Rebello de Obligation. Iustit. p.2. lib.9. de Contrahenda Empt.q.1.sect.3.n.14.

Venditio non subsistit vbi pretiũ non est certum Fabian.de Monte de Empt.q.2.princip.nu.3. Bellacomb. tom.1.Commun. opin. lib.4. tit.34. n.28. Menoch. lib.3. de Præsumpt. q.104.n.33.& 34.Surd.decis.82.n.9. & decis.114.n.5.Sebast.Næui.in Remiss.ad l.Empti fides Cod.de Contrah.Empt. P.Azori. Instit. Moral. p.3.lib 8. cap.21. Pretij mentio facit emptionem Stephan.Gratian. Disceptat.Forens.cap.206.n.26.

2 Instrumentum venditionis pretij quantitatem non comprehendẽs expressæ probationis vi destitutum esse resoluũt Menoch.cons.37.n.8. Mascard. de Probat. concl. 608. à nu.9.Bernard. Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper. lib.2. concl.13. per totam.

3 Emptio probari non potest per testes nisi deponant de certo pretio. Vide Vrsill.ad Afflict. decis.72. n.8.Cardin.Mantic.d.lib.4.tit.19. à nu.60. Bernard. Greuæ.d. concl.13. considerat.1.Cald.Pereira ad typum Emptionis,& Vendit.cap.18.nu.16. Mascard. de Probat. concl 609. & concl.992.n.3.& concl.1401.& conclus.1314. n.9. vbi resoluit pretium non præsumi in venditione interuenisse.

4 Quid si testes deponant de Vẽditione, sed non de quantitate pretij,quia non recordantur?Vide Bellocomb.d. tit.34. nu.29. Hondedæ. cons.52.nu.7. vol.1. Fachinæ. Controuers.lib.2.cap.33. vers.Tempero. Mascard.d.concl.1401.n.11. Bernat. Græuæ.d.considerat.1.n.5.

5 Quid si creditor probet se mutuasse frumẽtum alicui,& non probet quantitatem?Vide Pinell.in l.2. Cod.de Rescind.Vendit.p.2. cap.1. n.7.Ioseph.Ludou Perus.decis.100. nu.1. Viui.Neapol. decis.108. Surd. Mantu.decis.199. nu.5. Bellacomb. tom.1.Commun. Opin. lib.4. tit.2. n.127.pag.461.Mascard. de Probat. concl.184.

6 In texr.ibi·(*declarando elle opreço, valerà a venda*)Vide Barnab.Cornazan.decis 9.n.4.Surd.decis.114. n.6. Sebast.

Sebastian Nævi. in Remiss. ad l. fin. Cod. de Contrah. Emp. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 337. vers. Sunt. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 255. n. 54. & seq.

7 In text. ibi (*& arbitrando esse terceiro, &c.*) Concordat apud Hispanos l. 9. tit. 5 p. 5. Vide P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 1. sect. 3. num. 14.

8 In text. ibi (*desarresoadamente*) Vide Fachinæ. Controuers. lib. 2. cap. 1. Aluar. Valasc. de Partit. cap. 39. num. 27.

9 In text. ibi (*por homens bons*) Si is cui arbitrium est electum in declaratione modum excesserit, declaratio reducitur ad arbitrium boni viri, ita Rubin. Germaniæ decis. 118. quem refert Aloys. Ricci. in Collectan. decis. p. 4. collect. 1274.

10 Vtrum arbitrator, cui hæc declaratio fuit commissa, possit ad illã deuenire absque partis citatione? Dic quod sic, cum sufficiat citatio in actu discussionis, quæ non requiritur in declaratione, ita Crescẽt. decis. 2. de Arbitr. refert Aloys. Ricci. d. collect. 1274. in princip.

11 Quid sit agendum quando venditor recusat recipere pretium rei venditæ ab Arbitratore declaratũ? Dic quod potest de iure emptor implendo è latere suo contractum, facere de illo depositum parte citata, & iudice auctore, quod quidem depositum vim veræ solutionis habet ex Bart. in l. Si soluturus n. 5. de Solut. quem allegat Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 21. Et dicit per Rotam Romanam sæpe resolutum fuisse idem Aloys. d. collect. 1274. in fine.

12 In text. ibi (*por juramento dos Sanctos Euangelhos*) An iuramento desideretur tactus Euãgeliorum, vel alicuius rei sacræ? Vide Dom. Christoph. de Paz in Scholis ad Leges styli l. 240. à n. 1. Nicol. Garci. de Benefic. p. 5. cap. 4. n. 171. P. Valeri. Reginal. in Praxi fori Pœnitent. lib. 18. cap. 1. n. 10. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 3. cap. 1. n. 3.

AD. §. II. & vlt.

VIde Anton. Gom. tom. 2. vari. cap. 2. n. 19. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 1. sect. 4. in fine.

Ad tit. 2. Ordinat. Reg.

In antiq. tit. 24. Cõ ordant in §§.

Das compras, & vendas feitas per sinal dado ao uendedor simplesmente, ou em começo de pago.

VIde P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 338. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 303. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 2. q. 1. sect. 2. in fine nu. 13. Mozzi. de Contract. tract. de Empt. titul. de Accidentalibus Emptionis num. 9. nouissime Pat. Ioann. de Salas de Contractib. tract. de Empt. dub. 66.

Ad Princip. Ordin. Reg.

1 IN text. ibi (*tanto que o comprador & o vendedor são acordados na compra, &c.*) Nota quod paria sunt quoad dominij translationem pretium esse solutum, vel de eo habitam esse fidem. Ita Viui. Neapolit. decis. 34. num. 13. Surd. Mantu. decis. 220. num. 15. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 15. n. 2.

2 An procedat in promissione de vendendo? Vide Gam. decis. 371. vbi resoluit quod promissio de vendendo iuramento valata non obligat venditorem præcise vendere.

Quæ sit differentia inter vendere, & promittere se venditurum

3 Quæ sit differentia inter vendere, & promittere se vẽditurum? Vide Auiles ad cap. 1. Prætor verbo Promessa nu. 5. fol. 65. Auend. ad l. 44. Tauri glos. 5. n. 7. Surd. cons. 372. n. 1. Valasc. consult. 153. n. 6. & 7. Guasp. Roderic. de Annuis Reditib. lib. 2. q. 2. n. 12. Bellacomb. to 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 34. nu. 339. pag 583. Ioseph. Ludouic. tom. 3. tit. de Empt. & Vendit. concl. 1. pag. 575. vbi etiã an soluendo interesse liberetur, qui promisit vendere. Menoch. cons. 1. n. 229 & n. 234. & cons. 92. & cons. 147. n. 10. & cons. 178. nu. 1. & 18. & cons. 122. n. 22. vbi etiam de promissione iurata Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 1. nu. 36. & cap. 16. n. 84. & nouissime ad typum Empt. & Vend cap. 8. n. 6.

4 In text. ibi (*não se pode mais arrepender*) Vide Cald. Pereira ad typum Empt. & Vendit. cap. 28. nu. 16. cum seq.

5 In text. ibi (*serà elle obrigado, &c.*) Desumitur ex glos. verbo Tradatur communiter recepta in §. Pretium Instit. de Empt. Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap 10. n. 22 Pinel. in l. 1. Cod. de Bonis mat. cap. 3. n. 24. Surd. decis. 220. n. 11. cum seqq.

6 In text. ibi (*se for em seu poder*) Vide glos. in l. 1 ff. de Actionib. Empt. Valasc. de Iure Emphyt. quæst. 14. num. 11.

7 In text. ibi (*assi o interesse por respeito da ganho, como por respeito da perda*) Vide Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 16. num. 13.

AD §. I.

1 Vide apud Hispanos l. 7. glos. 1. tit. 5. part. 5. Anton. Gom. tom. 2. cap. 2. nu. 18. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 338.

2 In text. ibi (*certo dinheiro em sinal*) Vide D. Barbos. in l. Si cum dotẽ §. fin. num. 38. ff. Soluto Matrimon. Idem esse si daretur species resoluit communis opinio in l. Titia ff. de Verbor. & in specie tenet Bald. in l. 2. in princip. Cod quando liceat ab Empt. discedere, & videtur de mente Angel. & aliorum in l. Ademptionem ff. de pactis.

3 In text. ibi (*podeloha bem fazer*) Vnde sequitur quod hoc casu cessat actio ad interesse, & sic per istam legem non habere locum opinionem Bart. in l. 1. §. Vnde quæritur prope finem ff. de Publiciana refert Præceptor communis Hector Rodericus in priuatis scholijs.

4 In text. ibi (*com outro tanto*) Vide Anton. Gom. d. cap. 2. n. 18. vers. Et si pars.

AD §. II.

Nota quod emens pro alio tenetur actione mandati rem præcise tradere, ita Stephan. Gratian decis. 190. n. 11. Et procurator constitutus ad vendendum non potest sibi ipsi vendere, nisi in mandato id expressum sit, ita Farin. decis. 85. num. 4.

AD §. III.

Vide Princip. Instit. de Empt. Anton. Gom. to. 2. Vari. ca. 2. n. 18. Cald. Pereira ad typum Empt. & Vend. cap. 18. n. 41. & seq.

Ad

In antiq. tit. 33. cõcordant in §§.

Ad tit. 3. Ordinat. Reg.

Que quando se vende a cousa que he obrigada, sempre passa com seu encargo.

NOta quod onus adiectum rei facit vt res transeat cum illo. Vide l. Is, cui opus vbi late Ias. n. 6. ff. de noui operis Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 9. n. 102. Menoc. cons. 2. n. 31. & consil. 63. n. 11. & cõs. 80. n. 79. Cabed. decis. 52. nu. 1. p. 2. D. Barbos. in l. Post dotem n. 5. ff. So luto Matrim. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 3. n. 33. & nouissime ad typum Empt. & Vendit. cap. 27. n. 79. & cap. 10. n. 10. Ioann. Martins á Costa in addit. ad tract. libellor. Caminhæ annot. 6.

Ad Princip. Ordin.

1 IN text. ibi *(algũa sua cousa)* Sufficit solum probare debitorem tempore contractus rem pignoratam possedisse ita Ioann. Martins à Costa d. annot. 6. do libello na aução quasi Seruiana in glos. lit. C. Vide Mascard. concl. 870. nu. 7. Barnab. Cornazan. Lucensi. decis. 149. n. 6. Viui. Neapol. decis. 316. sub nu. 11. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 26.

2 In text. ibi *(& poderà o credor demandar ao possuidor della)* Vide Cou. lib. 1. Vari. cap 8. Càpic. decis. 91. Va lasc. de iure Emphyt. q. 32. num. 13. Gam. decis. 319.

3 In text. ibi *(& entregue a dita cousa)* Cum fructibus scilicet à tempore litis contestatæ ex Gam. d. decis. 319. in fine.

14 In text. ibi *(demandando porem o credor primeiro o seu deuedor)* Desumitur ex Auth. Hoc si debitor Cod. de Pignorib. & concordat apud Hispanos l. 14. tit. 13. part. 5. vbi. glos. 5. Vide Cassan. in consuetud. Burgundiæ Rub. 5. §. 2. tit. Le creancier nu. 34. Kirchou. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 8. tit. 25. nu. 123. cum seqq. pag. 381. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 45. nu. 1. cum seqq. Mench. Illustri. ca. 60. n. 4. Gutier in l. Nemo potest n. 29. cum seqq. ff. de Legat. 1. & cõs. 50. à n. 18. D. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 109. Marc. Ant. de Amatis Marchiæ decis. 115. Gam. decis. 99. & decis. 319. nu. 3. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. li. 2. conc. 27. Dom. Christoph. de Paz in Scholis ad leges Styli l. 3. n. 21. cũ seq. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 1. collect. 27. Cald. Pereira ad typum Empt. & Vendit. ca. 33. n. 12. & vide infra hoc lib. tit. 59. in princip. Limita nisi debitor se cõstituat posidere nomine creditoris, quia tunc non facta excusione agitur contra tertiũ, resoluunt Cassan. vbi proxime n. 3. Tiraq. de Constit. p. 1. nu. 45. à princip. Neguzant. de Pignor. p. 6. memb. 1. n. 36. Menoch. Remed. 5. Adipiscendæ n. 145. Xuar. ad l. post rem iudicatã super declarat. leg. Regni limit. 1. n. 6. Viui. to. 2. Cõmun. Opinion. lib. 7. tit. 33. n. 5. pag. 332.

Auth. Hoc si debitor Cod. de Fideiuss.

AD §. I.

1 IN text. ibi *(atè des annos cõpridos)* Vide Gam. decis. 99. n. 4. & 5.

2 In text. ibi *(contarão do primeiro dia)* Vide Pinell. in Auth. nisi nu. 48. Cod. de Bonis mat. Neguzant. de Pignorib. p. 6. membro 2. per totum. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 7. tit. 2. Communia de Vsucap. n. 161. pag. 232. Flores ad Gam. decis. 21.

addit.fin.P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.69.

3 In text. ibi (*pello modo sobredito*) Desumitur ex l.Cum notissimi Cod. de Præscript.triginta.Vide Pinell.in d.Auth.Nisi nu.48. Stephan. Grat. Disceptat.Forens.cap.363.n.2.

4 In text. ibi (*sempre for em poder do deuedor*) Vide Auend.de Exequendis mand.cap.1.n.20.

In antiq. tit 27. Concordant in §§

Ad tit.4.Ordin.Regiæ.

Da venda de bẽes de raiz,feita com condição,que tornandose atè certo dia o preço, seja a venda desfeita.

Circa pactum, & contractum Venditionis de retro, de quo Ordinatio in præsenti, agitur in Iure Ciuili l.2.Cod. de Pactis inter Empt. vbi Sebast. Næui. plures Doctores refert, & tractant Canonistæ ad cap. Ad nostram de Empt. agitur etiam apud Hispanos l.4.tit. 6.lib.8. nouæ Recopil. vbi Azeued. nu.11. cum seqq. Vide Couar. lib.3. Vari.cap.8.n.4.Nauar. in Man.cap. 17.à n.242.Anton.Gom tom.2.Vari.cap. 2. nu. 27. Afflict. decis.85. Thom Boninsig. de Iustis negotiat. tract.de Vendit. ad tempus cap.14. Boer. decis. 102. & 183. Cassan. in consuetud.Burgund. Rub.11. §1. in princip. Cott. in Memorab. verbo Pactum de retrouendendo Tiraq. de Retract.ti.2.in præfat.n.2.& seq. Mozzi.de Contract.tit.Quibus modis annulletur Emptio n.19.Meno. de Arbit casu 217.n.1.Caballin.milleloq.416. Perez l.1. col.1. vers. Et hoc etiam dignoscitur tit.2. lib.8. Ordinam.Marcard.de Probat.cõcl. 441.n.3 Brunor.à Sole in locis communib.verbo Pactum 9.Raudens.de Annalog.lib.1.ca.30.Fachinæ. lib.2. Controuers.cap.2.& 13.cum seq. Felician.de Censibus lib.1.cap.6.nu.8. Morl. in Emporio Iuris Ciuilis p.1. tit.9.q.10. Aloys. Ricci. in Collect. decis.p.1.collect.5. Cardin.Mantic. de Tacitis,& ambig.conuent. lib.4. tit.31.à n.1.cum seq. & tit.32. n.105. & lib.8.tit.20.n.3. Farinac. de Falsitate & Simulat.q.163. á nu.20. cum seqq.Bernard. Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper. lib.2. concl.16. plures Doctores refert Castill. lib. 2. quotid.quæst.cap.25.nu.5.cum seq. alios ex antiquioribus citat Cened. ad Decretal. collect. 28. Ex nostris LVSIT. vide Gam. decis.28. 128. 138.&178. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 67. Valasc.consult.70. & 154. Ex Summularijs Angel. verbo Vsura 1.§66. & aliquot sequentib. Siluest. Vsura 2.q.15. Rosella Vsura 1. q.45. & 46. Ex Theologis Conrad.de Contract. q.83.Sot. lib.6. de Iustit. q.5. art.3. Ludou.Beia Respons.casuum Conscientiæ p.1.casu.7. P.Molin.de Iust. tract.2.disp.320.& dis.374.cum seq. P.Azori Instit.Moral.p.3.lib.8. cap. 12 P.Lessi. de Iustit. lib.2.cap.20. dub.16.n.138. P.Valeri.Reginald. in Praxi fori pœnit.lib.25.à n.291.

L.2.Cod. de Pactis inter emp.

Ad Principium Ordinat.

In text.ibi (*Qualquer cautela,pacto, & condição,&c.*) Vide Viui.decis. 155. num. 2. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper.lib.2. concl. 15.considerat.1.n.1.

2 In text.ibi.(*atè tempo certo*)Quid si appositum sit pactum, ne liceat intra certum tempus redimere? Vide Perez l.1. tit.2. lib.8. Ordin.pag. 41.Azeued.l.4.n.35.& seq.tit.6.li.8.

nouæ

nouæ Recopil. Geminian. de Vsuris commento 1. §. 1. nu. 40. Felician. de Censib. lib. 1. cap. 7. num. 7. Cardin. Mantic. d. tit. 20. nu. 33. multos Doctores refert Castill. lib. 2. quotid. quæst. c. 25. n. 9. qui resoluunt tale pactum inducere fœnoris suspitionẽ, si alia coniectura concurrat, veluti, quod modico etiam pretio facta sit venditio, vel quod emptor sit solitus fœnerari. Vnde pactum de non redimendo reditum intra certum tempus contractum vitiare resoluũt Menoch. lib. 3. de Præsumpt. q. 122. nu. 71. Iacob. de Graffis lib. 2. aure. decis. cap. 118. nu. 23. Guasp. Roderi. de Annuis redit. lib. 2. q. 1. n. 14. Cardin. Mantic. d. tit. 20. n. 33. in fine.

3 In text. ibi (*ou quãdo quisesse*) Vide Cou. lib. 3. Vari. cap 9. n. 3. P. Valeri. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 25. n. 294. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 2. n. 5. D. Mart. de Iurisdict. p. 1. cap. 34. n. 11. vbi n. 13. quid si dicat in æternum.

4 Nota quod si vẽditor fuerit negligens in reddendo pretio elapsis triginta annis præscribet emptor, de quo vide Viui. tom. 1. Cõmun. opin. lib. 2. tit. 3. de Pactis n. 18. in princip. & lib. 4. tit. 37. de Pactis inter Empt. nu. 25. pag. 645. Emman. Soar. tom. 2. lib. 7. tit. 5. de Præscript. triginta n. 1. pag. 235. vbi Fichard nu. 17. pag. 236. Anton. Gabri. tom. 3. lib. 5. de Præscript. concl. 6. Perez ad l. 1 ti. 2. lib. 8. Ordin. pag. 41. & l. 1. vers. Quæro 29. tit. 9. lib. 3. pag. 657. Steph. Gratian. d. cap. 2. nu. 5. D. Marta d. cap. 34. n. 11. Cald. Pereira ad l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 70. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 374. vers. Quando. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 4. tit. 31. n. 26. Bern. Greuæ. ad Practicã Cameræ Imp. lib. 2. conc. 18. consider. 1.

5 Quid si appositum sit iuramẽtũ attento iure communi? Vide Surd. decis. 3. n. 1. & 8. & decis. 148. nu. 6. & decis. 259. n. 2. Gutier. de Iuramen. Confirmat. p. 1. cap 33. Cardin. Mantic. d. tit. 31. n. 27. cum seqq. D. Marta d. cap. 34. n. 12. Stephan. Gratian. d. cap. 2. n. 5. Bernard. Græuæ. d. consid. 1. nu. 11. qui resoluunt hoc pactũ censeri de iure triginta annorum spatio terminari, etiamsi in eo interueniret iuramentum.

6 In text. ibi (*ganharà, & farà compridamente seus todos os fruitos*) Vide Ioseph. Ludou. decis. 79. Thesaur. decis. 56. quia emens cum pacto de retro fit verus dominus rei Iaffred. Balb. decis. 29. Et in eum transfertur verum dominium Francisc. Marc. decis. 601. Thesaur. decis. 71.

7 In text. ibi (*& rendas que houuer*) Quid in pensionibus domorum tempore retrouenditionis debitis? Decisum est cum distinctione apud Vincent. de Franch. decis. 79.

AD §. I.

1 Vide Couar. lib. 3. Vari. cap. 8. Cassad. decis. 1. de Vsuris Boer. decis. 102. Fachinæ. lib. 2. Controuers. ca. 12. Gam. decis. 82. 138. & 178. & 295. Valasc. consult. 142. & consult. 154. n. 33.

2 In text. ibi (*por iusto preço*) Quod dicatur iustum pretiũ? Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 18. nu. 1. Cou. lib. 2. Vari. cap. 3. n. 4. in princip. Pinel. in l. 2. Cod. de Rescind. Vendit. p. 3. cap. fin. fin. n. 17. Menoch. cons. 137. n. 4. Gemin. de Vsuris commento 1. §. 8. n. 167. Perez. l. 2. tit. 23. li. 2. Ordinam., pag. 429. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 4. nu. 26. Mascard. de Probat. concl. 1396. nu. 35. Mich. Salon. in 2. 2. D. Thomæ to. 2. q. 77.

 art. 1.

art.1.controu.3. Guasp.Roderic. de Annuis reditib.lib.1.q.6.n 2.& li.2. q 3.nu.42.Valasc.consult.43.nu.12. Morl. in Emporio iuris Ciuilis p.1. tit.9.q.6 n.3.Cardin. Mantic. d.lib. 4. tit.20.n.8.Dom.Garci.Mastrillo Siciliæ decis.17.n.16. P.Valeri. Reginald.in praxi fori pœnitent.lib.25. à n.269.& n.283.Iaffred.Balb.decis. 47. nouissime Iacob. de Graffis tom.1.consil. lib.3.tit. de Emptione cons vni.n.2.cum seq.

3 In text.ibi (*neste caso concorrendo juntamente, &c.*) Quæstio est valde controuersa apud Doctores.An data modicitate pretij iuncta cum pacto de retrouendendo contractus censeatur vsurarius absque eo quod emptor non fuerit per prius solitus fœnerari? Vide ex decisionarijs Afflict.Neapol.decis.65. & Grammat. decis.76. Ozasch. Pedam.decis.41. Boer. Burgund. decis.102. Mysing. Cameræ Imper.cent.3.obseruat.62. Cornazan. Lucensi decis.41. Francisc Marc. Delphin. decis.484. p.1. Anton.Fab.diffinit.Subaudiæ 7.sub tit.Cod.Plus valere quod agitur D. Mart. in votis nouissimarum decis. Pisana decis.54.à n.1.Gam. LVSIT. decis.138.n.1. Vide Cou.lib.3. Vari. cap.8.n.3.Tiraq. de Retractu tit. 2. in præfat.nu.5. cum seq. Kirchoui. tom.1.Commun.Opin. lib.4. tit.5. de Obligat.& Actionib. nu.36. pag. 466.Mich.Crass.to.2.lib.8.ti.28.de Euictionib.n.14.pag.398.Viui.d lib. 4.tit.26. de Contrah.Emp. nu.142. pag.628.Menoch.de Præsump.li.3. q.122.n.30. & cons.343.nu.20. Felician.de Censib.lib.1. cap.6. à n.12. cum seqq.& cap.7.á n.7.Mozzi.de Contract.tit.Ex quibus causis annullетur Emptio n.31. Achil.Pedroch. cons.36.n.82.Fachin.lib.2.Controuers. cap. 12. Mascard. de Probat. concl 447.P.Molin.de Iustit. tract. 2. disp.375. vers. Hoc loco.Ceuall. Communium contra commun. q. 224. plures casus refert Cardin. Mantic.de Tacitis, & ambig. conuent.lib 8. tit.20. à nu 5. Latissime tres contrarias opiniones percurrit Guasp.Roderic. de Annuis reditib. lib.2. q.3. nu.8.cum seqq. Stephan. Gratian.Discept. Forens. cap. 258. nu.1.Farin. de falsitate, & Simulat. q.163.à n.40.Cardoso in Praxi iudicum,& aduoc. verbo Emptio n.56. & verbo Vsura n.10.Valasc.consult. 70.n.3.& 9.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Sua facilitate. n. 58. cum seq. & de Resolut. Emphyt. cap.13 nu.26.& vide quid de Emptione cap.8 n.25.

4 Quæstio etiam non minus controuersa est.An pactum de retro minuat valorem rei? Vide Couar.lib.3: Vari.cap.10.nu.1.Tiraq. de Retract. conuent. in præfat.nu.20.Pinell.in l.2 Cod.de Rescind.vendit.p.3.cap. fin.n.19.Ioseph.Ludou. Perus.decis. 97. n.6.Mascard. de Probat. concl. 960.n.13.Menoch.cons.358. nu.26. Gemini.de Vsuris commento 2.§.5. n.129.plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretales collect. 28. n.4.Cardin.Mantic.d.tit.20. nu.41. P.Molin. d. disput. 375. vers. Rem venditam P.Azori. Instit.Moral. p. 3. lib.8.cap.12.q.3.P.Valer.Reginal. in Praxi fori pœnitent.lib.25.n.293. Gam.decis.138.n.2.& decis.168.nu. 8. Cald. Pereira ad l. Si curatorem verbo Sua facilitate n.83. Valasc.de Iure Emphyt.q.10.n.6.ad finem, & consult.60.n.10.resoluit cum Pinel. quem citat in terminis huius Ordinat. pactum de retro valorem rei non minuere, & ita sæpe iudicatum fuisse.

5 In text.ibi(*fosse vendida*) Quid si data

data sit in solutum? Vide Gam. decis. 178. n. 4. Menoch. de Præsump. lib. 3. q. 122. á n. 42. vbi post Fulgos. Paris. Imol. Cou. Bursat. & alios quos refert, resoluit quod quamuis datio in solutum vim obtineat venditionis tamen in ea non facile præsumitur fœnus, de quo latissime Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 8. tit. 23.

In datione in solutū non facile præsumitur fœnus.

6 In text. ibi (*fazem o dito contrato ser vsurario*) Quid in rustico emente cum prædicto pacto, & pretij modicitate? Vide Tiraq. de Retract. tit. 2. n. 34. & 35. in præfat. Menoch. d. q. 122. nu. 40. & de Arbitris casu 194. n. 47. & consil. 353. n. 17. Gemin. de Vsuris d. §. 1. nu. 30. Cardin. Mantic. d. lib. 8. tit. 25. n. 13. vbi n. 14. de minoribus, mulieribus, & militibus. Ex quorum resolutione collige quod rusticus, & mulier facile excusantur ne fœnus exercuisse dicantur, & arbitrio iudicis relinquitur an rusticus, & mulier sic ignorari, & simplices sint, vt nil mali de eis posit suspicari.

In rustico & muliere non facile præsumitur fœnus.

AD §. II.

1 IN text. ibi (*em costume de onzenar*) Vide Menoch. lib. 3. de Præsump. q. 122. num. 29. & 105. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambi. conu. li. 8. tit. 20. n. 34. Cald. Pereira de Resolut. Emphypt. cap. 13. n. 27. Valasc. consult. 56. nu. 2. vbi quod sufficit si vna vice tãtũ fœnerauerit.

2 In text. ibi (*serà o contrato julgado por vsurario*) Vide Tiraq de Retract. conuent. in præfat. n. 5. Valasc. consult. 70. n. 9.

3 In text. ibi (*& quanto aos fruitos, &c.*) Vide eleganter Stephan. Grat. Disceptat. forens. cap. 26. n. 20. cum seq. Ratio est quia dominum rei quæsitæ per vsuram non transit in vsurarium vt per Sot. de Iustit. li. 6. q. 1. art. 4. Cou. lib. 4. Vari. cap. 3. n. 6. Syluest. verbo Vsura 6. dub. 1. Perez tit. 5. lib. 1. Ordin. pag. 126. P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 326. nu. 4. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 8. q. 14. Cald. Pereira quæst. forens. in commentar. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 4. n. 6.

Dominiū rei quæsitæ per vsuram non transit in vsurariū.

Ad tit. 5. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 37. Concordant in 55

Do comprador, que não pagou o preço ao tempo que deuia, &c.

Ad Principium Ordinat.

1 DEsumitur ex l. Ex his, & ex l. Si post perfectam Cod. de Euictionib. Cõcordat apud Hispanos l. 32. tit. 5. p. 5. Vide Afflict. decis. 171. Neguzant. de Pignorib. p. 5. memb. 1. n. 28. Anton. Gom. Vari. tom. 2. cap. 2. n. 39. col. 2. in princip. Bellacomb. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 26. nu. 105. Vezin. tom. 2. lib. 8. tit. 28. nu. 80. pag. 402. Menoch. de Arbitr. casu 224. Perez. ad lib. 5. Ordin. ti. 7. pag. 192. Azeue. l. 1. n. 162 tit. 21. lib. 4. nouæ Recopil. Surd. decis. 183. n. 1. & decis. 295. n. 5. cum seqq. Mascar. de Probat. concl. 609. n. 32. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 160. Morl. in Emporio Iuris Ciuilis p. 1. tit. 9. in prælud. nu. 108. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 380. vers. Quando Alovs. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 24. Cald. Pereira de Emptione cap. 23. nu 14. cum seqq. & cap. 31. n. 26. Nota hanc Ordin. ex eo procedere quia venditor tenetur tradere rem liberam l. Si in emptione §. Vacuam, & fin. cum l. seq. ff. de Actionib. Empti l. Si pater Cod. eod. tit. Surd. decis. 22. n. 6.

Venditor tenetur tradere rē liberam.

n.6. & decis.165. nu.2. & decis.253. num.8.

2 In text.ibi (*lhe for denunciado*) Procedit si legitime fuerit denunciatum secundum doctrinam Bart. in l. Non solum §. Morte nu.35. de noui operis nunciat.& in l. Quod te n.15.ff.Si certum petatur, & ideo nõ procedere ante litem motam, seu iudicium ceptum contra emptorem decidit Rota Roman. diuers. decis. 281.p.2.quam refert Aloys.Ricci.d. collect.24.in fine.

3 In text.ibi (*porem se o vbdedor tiuer tãtos bẽes,&c.*)Ergo qui tenetur præstare fideiussores liberatur si locuples sit,& habeat bona vnde soluat, de quo Villalob. tom.2. Commun. Opin.lib.8.tit.25.n.4.vbi Viui.nu.9. Stephan.Gratian. Discept. Forens. cap.28.n.39.cum seq.& in terminis nostris Surd.decis.295.

AD §. I.

1 IN text. ibi (*deue o vendedor entregar primeiramente a cousa vendida*)Vtrum venditio à solutione pretij an à traditione rei sumat robur? Vide Magon. Lucensi decis. 31.n.13. D.Mart. in votis nouiss. decisionum voto 43.n.4.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9.q.17.n.6.

2 In text.ibi (*& depois o comprador deue logo pagar o preço*) Quid si deficiat in vno nũmo? Vide Deci.in cap. de appellationibus n.6.de Appellat. Gonzal.ad reg.8.Cancel.glos.2.nu. 6. faciunt quæ tradit Tiraq.de Iudicio in rebus exig.pag.85.vers.27.

3 In text.ibi (*& não pagando, &c.*) Desumitur ex l. Procuratoris §.Plane ff.de tribut.act.Vide Cald.Pereira de Empt.cap.23.n.18.

4 In text.ibi(*se ouuer por pago do preço*)Nota quod paria existimantur in finem transferendi dominium, & contractus perfectionem,solutum esse pretium, vel fidem de pretio habitam, de quo vide Menoch.cons. 579.à nu. 26.& lib.3. de Præsumpt. q.79.n.3.Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl.15. n.2. &3. Venditor in dubio censetur fidem habuisse de pretio ita Bath. Bertazz.tract.clausul.instrum.claus. 38.glos.1.nu.5. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl.15.consid.1.n.5.vbi n.10.limitat in pretio rei in nundinis venditæ.

5 Procuratores Fisci, minoris, vel Ecclesiæ non possunt vendere habita fide de pretio, nisi aliter in mandatis habuerint. Vide Ias. in §. Ex maleficijs nu.36.Instit. de Actionib. Afflict.in cap.1. n.57. de Fratrib. de nouo beneficio inuest. lib.2. fol.42. Roman.sing.306.Pereg.de Iure Fisci lib.6.tit.34.n.9. Cardin. Mantic. de Tacitis,& ambiguis conuent.lib. 4. tit.21.n.4.

6 Vendens emptori ignoto, & mox recessuro non præsumitur fidẽ habuisse de pretio. Ita Strach. de Mercat. tit. Decoctorib. p.3.nu.31. D.Barbos.in l. Si cum dotem §. fin. nu.38.ff Soluto Matrim. Bernard. Greuæ.ad Pract. Cameræ Imper. d. concl.15.consid.1.n.11. & n.12. idem resoluit si emptor dixisset se ad manus habere pretium, seu statim numeraturum,& nu.14. quod fides de pretio non præsumitur habita,quando venditor rem venditam adhuc non tradidisset.de quo etiam Hondedæ.cons.52.nu.38.lib.1. Menoch. cons.226.n.120.

7 Subhastatio est nulla si facta fuerit habita fide de pretio l. A Diuo Pio §. Sed si emptor ibi oportet res captas pignori,& distractas præsenti pecu-

pecunia distrahi ff. de Re iudic. Farin. decis. 3. n. 1.

8 In véditioné potest opponi clausula, vt nó transferatur dominium donec soluatur pretium, resoluit Bernard Greuæ. d. concl. 15. nu. 14. & 15. dicunt decisum Neapol. Afflict. decis. 338. Vincent. de Franch. decis. 506. Viui. decis. 135. & Lucent. Magon. decis. 9. & Pisis D. Marta decis. 43. & Mantuæ Surd. decis. 157. n. 2. & Marchiæ Stephan. Gratian. decis. 13.

AD §. II.

IN text. ibi *(poderà o vendedor logo cobrar, &c.)* Vide D. Barbos. in l. Si cum dotem §. fin. n. 36. cum seq. ff. Soluto Matrim. P. Rebello de Oblig. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 16. nu. 7. faciunt tradita per Flamin. de Resig. tom. 1. lib. 6. q. 3. n. 34.

AD §. III.

1 VIde Anton. Gom. lib. 2. Vari. cap. 2. n. 30. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 338. versic. Fin.

2 In text. ibi *(conforme à condição della.)* Ergo in ipsa venditione certam legem imponere, variaque itidé pacta facere potest venditor de quo vide Viui. Neapol. decis. 155. num. 2. Bernar. Greuæ. ad Practicam Cam. Imper. lib. 2. concl. 15. consid. 1. nu. 1. Et venditor potest sibi reseruare vt donec pretium solutum sit, res empta emptori pro iusta pensione locata habeatur. Vide Viui. Neapol. decis. 155. num. 2. Magon. Florent. decis. 91. sub num. 9. & decis. 92. num. 16. Bernard. Greuæ. d. lib. 2. concl. 3. consid. 1.

Ad tit. 6. Ordin. Regiæ.

Do que compra algũa cousa obrigada a outrem, &c. *in antiq. tit. 34.*

DEsumitur ex l. Si eo tempore Cod. de Remiss. pignor. Vide Gig. de Pensionib. cap. 77. nu. 18. Neguzant. de Pignorib. p. 5. membro 3. nu. 10. D. Barbos. in l. Si mora á nu. 50. cum seqq. ff. Soluto Matrim.

Ad Principium Ordinat.

1 IN text. ibi *(cousa mouel, & de raiz; & ibi a mande pòr em sequestro)* Ergo tam res mobilis, quám immobilis sequestrari potest, de quo vide Curti. in tract. de Sequestro in princip. n. 1. D. Barbos. in l. Si constante in princip. n. 15. & 17. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira quæst. forens. lib. 1. q. 21. n. 30.

2 In text. ibi *(offereça o preço)* Liquidum scilicet ex Barbos. in d. l. Si mora n. 62. vers. Vltimo limita.

3 In text. ibi *(perante o Iuyz)* Vide D. Barbos. in d. l. Si mora n. 55. ff. Soluto Matrim.

4 In text. ibi *(consignado)* Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 7. glos. fin. n. 6. cum sequentib.

AD §. I.

1 VIde Doctores in l. Si eo tempore Cod. de Remiss. pign. Marát. de Ordine iudic. p. 6. memb. 1. nu. 89. & 104. Hippol. sing. 283. Boer. decis. 277. Bellacomb. tom. 2. Commun. Opin. lib. 8. tit. 14. nu. 2. pag. 348. Cardos. in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Pignus num. 12. & vide

& vide ad quid Valasc. consf.52. à num.21.

2 In text.ibi (*que todos os credores*) An veniant creditores conditionales? Vide Ias.in l. Si stipulatus fuero §.Cum stipulamur n.3 ff.de Verbor. Curti.in.l.1.nu.77.ff. Si certum pet. Neguzant de Pignorib.in memb.5. partis n.24.vers.Sed difficultas.

3 In text.ibi (*& não vindo*) Vide Mascard. de Probat. concl. 1173. num.30.

4 In text.ibi (*faça o Iuyz dàr pregões*) Quo pacto fieri debeat proclama? Vide Cassan.de Consuet.Burgũd.Rub.1 §.2.verbo Crie par trois num.3.fol.mihi.25.

In antiq. tit 28. Concordant in §§

Ad tit.7.Ordin.Regiæ.

Do que vendeo hũa cousa duas vezes a diuersas pessoas.

L.Quoties Cod.de Rei vend.

1 DEsumitur ex l.Quoties Cod. de Rei vendicat.Concordãt apud Hisp.l.50.ti.5.par.5.& l.7.ti.7.par.7. vbi glos.7. Vide Succin.reg.155.Roman.sing.382.Gerar. sing.98.Hippol.sing.82.Fusch.sing. 4. lit.V Xuar.alleg.37.Alphan. collect.189.Ferras. cautel.48.Cou. lib. 2. Vari. cap.19. & in cap. Quamuis pactum p.1.§.4.n.2.& de Sponsalib. p.1.cap.5.in princip. n.9.Tiraq. de Pia causa priuil.107. & de Iureprimog.q.17.opin.2. Clar. §.Donatio q.13.Marant.disp.8. num.22. Ioan. Aurpach.lib.2.epistol.iuridic.cap.8. Gom.tom.2.Vari.ca.2.n.20. Capic. decis.182.n.8. & 9.Vrsill. ad Afflict. decis.328.nu.7.Cacheran.decis.133. n.4.Flamin.Chartar.decis.87. n.14. Bellacomb.tom.1. Commun. Opin. lib.4.tit.26.de Contrah.Emp.n.130. in princip. pag.626, Anton. Gabri. tom.3. lib.3. tit. de Empt. concl.2. Menoch.cons.84.n.29.& cons.122. n.77.cum seqq. Mozzi. de Cõtract. tit. de Empt. cap. de naturalibus Empt.à.n.33.Brunor. à Sole in locis communib. verbo Dominium 4. & 8.& verbo Emptio 11.Fachin.lib.2. Controuers. cap 32. Gutier. de Iuram.confirm.p.1. cap.30. & in Repet.l.Nemo potest n.40.ff. de legatis1.& in §.Sui.n.197.Instit.de hæredum qualit.& differ.Morl.in Emporio iuris p.1.tit.9. in prælud. nu.48. cum seqq.Ceuall.Commun.contra commun.q.756.nu.41.Anton.Fab. decad.24 errore 10. Gonzal.ad reg. 8.Cancel.glos.15.§.1.n.16. P.Molin. de Iustit. tract.2. disp.369. P.Lessi. eod.tract.lib.2. cap.21. dub 20.Pat. Azori.Instit.Moral.p.3.lib.8.cap.18. P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent.tom.2.lib.25.à n.364.P.Salas de Contract.tract. de Emp.in princ. dub.46. Ex nostris LVSIT. Soar. tom.1.Commun.Opin.lib.3. tit.19. n.7.pag.417.Gam.decis.116.nu.1.& decis.130. Valasc. de Iure Emphyt. q.14.n.7.& consult.172.à nu.5. cum seqq. P. Rebello de Obligat. Instit. p.2.lib.9.q.17.sect.3.à n.18. D.Barb. p.2.Rub. ff.Soluto Matrim. nu.85. Cardos. in Praxi iudicum, & aduocat.verbo Emptio n.17.Cabed. p.2. decis.30.nu.9.Benedict. Pinell.lib.1. Select. cap.18. Cald.Pereira in l. Si curatorem in addit.verbo Prohiberi n.14.& quæst.forens.lib.1.q.23. n.14.

2 Procedit d.l. Quoties & per consequẽs hæc.Ordin.in donationibus. P.Azori.Instit.Moral.p.3.lib.8. cap. 18. q.7.P.Lessi.de Iustit.lib.2. ca.21. dub.20.n.140.

3 Procedit etiamsi prior venditio iuramento sit confirmata attenta tantum d. l. Quoties dispositione. Vide Cou.de Sponsal.p.1.ca.5. n.9.

Tiraq.

Tiraq. de Retract. ad finem n. 49. Anton. Gabri lib. 3. Cōmun. Opin. tit. de Emp. concl. 2. n. 3. Gutier. de Iuram. confir. p. 1. cap. 30. n. 4. D. Barb. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. nu. 85. Card. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 4 tit. 3. n. 7. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 369. vers. Octauū, aliàs num. 10. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. cap. 18. q. 2. P. Rebello de Obligation. Iustit. lib. 9. q. 17. sect. 3. num. 22.

4 Procedit in re emphyteutica duobus emphyteuticata. Vide Valasc. de Iure Emphyt q. 14. n. 7. Caldas Pereira de Potest. eligendi cap. 6. num. 22.

5 Procedit in feudis. Vide Afflict. in cap. 1. num. 5. Qui successores teneantur lib. 1. fol. fol. 61. & in cap. 1. Quid sit inuest. n. 11. lib. 2. fol. 6. Valasc. de Iure emphyt. q. 14. n. 7. Cardos. in Praxi iudicum verbo Lex n. 32. D. Marta in votis nouissim. decis. voto 228. n. 8.

6 Limita primo, in venditionibus, aut donationibus factis Ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, alijsuè pijs locis, cum absq; traditione illis acquiratur, & transferatur dominium iuxta l. vlt. Cod. de Sacros. Eccles. Resoluunt Tiraq. de Retract lig. §. 1. glos. 2. nu. 43. Mozz. d. cap. de Naturalibus Empt. n. 34. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 9. in prælud. nu. 51. D. Mart de Iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 19. n. 5. & cent. 2. casu 172. nu. 1. cum seqq. Aloys. Riccius Curiæ Archie. Neapol. decis. 139. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 369. vers. Quintum, aliàs nu. 7. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 21. dub. 20. n. 141. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 1. lib. 1. q. 8. sect. 4. num. 17. & p. 2. lib. 9. q. 17. sect. 1. nu. 23. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. li 25. nu. 364. P. Ioann. Salas de Contract. tract. de Empt. dub. 46. num. 4.

7 Limita secundo, in venditionibus, vel donationibus Principis, quia venditio, vel concessio gratiosa licet secunda alteri facta esset cum traditione possessionis insequēti potior est. Vide Cou. lib. 2. Vari. ca. 19. n. 3. Gail lib. 2. obseruat. 55. Marilian. in d. l. Quoties n. 117. Henric. á Rosenth. in tract. feudal. ca. 6. concl. 10. sub lit. E. vers. Certe cū hæc distinctio. Alex. Raudēs. resp. 1. sub. n. 165. vol. 2. Anton. Fab. in suo Codice sub tit. de Probat. diffinit. 11. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 2. collect 439. Bernard. Greuæ. ad Pract Cameræ Imper. lib. 2. concl. 55. Cabed. p. 2. decis. 30. n. 9 Cald. Pereira quæst. forens. cons. 28. n. 23.

Principis prior cōcessio rei in feudum vtrumnè posteriori facta alteri potior sit? Vide Pistor. lib. 2. q. 29. Ludou. Schrad. de feudis p. 2. cap. 5. sub nu. 19. Ioan. Ruding. Feud. quæst. 10. Fachin. lib. 7. Controu. cap. 33.

8 Limita tertio, in incorporalibus quia in illis prior semper est potior resoluit Franc. Marc. decis. 422.

9 Limita quarto. in locatione. Vide tamen Cou. lib. 2. Vari. ca. 19. n. 8. Anton. Gom. to. 2. cap. 2. n. 20. Cott. in Memorab. verbo Locatio pag. mihi 556. Gregor. l. 50. verbo Dos vezes ti. 5. part. 5. Bellacomb. to. 1. Cōmun. Opin. lib. 4. tit. 26. n. 131. Gam. decis. 130. Valasc. de Iure Emphyt. q. 14. n. 7. Cardos. in praxi iudicū, & aduocat. verbo Emptio n. 17. & verbo Lex n. 32. & verbo Locatio n. 29 P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 1. q. 8. n. 17. P. Azori. d. cap. 18. q. 8. Aloys. Ricci. d. collect. 439. vers. Secūdo D. Mart. in votis nouiss. decis. voto 25. à n. 13. quorum aliqui dicunt quod si secundus retineat rem preferri debet per viam exceptionis.

10 Limita quinto, si res primo, cui non tradita fuit, obligetur per hypothecam. Vide Tiraq. de Retract. conuent. §.3. glos.1. n.5. & 6. Couar. lib.2. Vari. cap.19. nu.7. Gam. decis. 130. nu.2. Magon. Lucens. decis.21. Gutier. de Iuram. confirm. p.1. cap. 30. num.2. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent lib.11. ti.22. num.22. P. Molin. d. disp.369. vers. Quartum, aliàs num.6. Cald. Pereira quæst. forens. lib.1. q.23. n.14. P. Salas d. dub.46. n.5.

11 Limita sexto, in hypotheca facta duobus, quia ille, qui prior fuerit in hypotheca præferẽdus est cæteris quibus per hypothecam res postea tradita fuerit. Vide P. Molin. d. disp. 369. vers. Sextum aliàs n.8. P. Valeri. Reginald. d. nu.364. P. Lessi. d. lib.2. cap.21. dub.20. n.141. vers. Secundo Card. Mantic. d. tit.22. nu.3. Cardin. Thus. lit. H. concl.129. n.44.

12 Limita septimo, si posterior emptor, cui res tradita fuit, mala fide rem emisset, id est, conscius primæ venditionis. Vide Gutier. d. cap.30. n.8. P. Mol. d. disp.369. vers. Septimũ aliàs n.9. P. Lessi. d. li.2. c.21. du.20. n.142. P. Azor. d. ca.8. q.3. P. Rebello d. lib. 9. q.17. à n.26. P. Salas d. dub 46. n.6.

13 Quid in re vẽdita duobus neutri tamen tradita? Vide Gregor. l.7. glos. fin. tit. 7. part. 7. vbi resoluit quod si ambo concurrant in petenda possessione, & traditione rei, tunc quia ambo habẽt solum titulũ ille præfertur, cui prius fuit vendita.

14 Quid in re emphyteutica duobus vendita? Vide Gam. decis.116. n.1. vbi resoluit quod si concurrant duo emptores, quibus vendita esset emphyteusis, tunc præferendus est secundus, in quem cum domini cõsensu res alienata est, licet habuerit primus clausulam constituti.

15 Quid quando primus emptor titulo emptionis habuit rem, secundus vero, cui tradita fuit, causa donationis? Dic emptori potius ius esse, vide P. Azori. d. cap.18. n.5.

16 Quid in cessionario? Vide Caldas Pereira ad typum Empt. & Vendit. cap.24. num.58.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 In text. ibi (*o que primeiro ouuer a entrega della*) Quid si vterque emptor probauerit rem sibi traditam fuisse, nec appareat vtri eorum fuerit prius tradita? Dic cum Couar. li.2. Vari. ca.19. n.6. quem refert P. Azori. Instit. Mor. p.3. lib.8. ca.8. q.9. quod si alter illorum probauerit se pretiũ numerasse is potiori iure fruitur. Si vero vterq; probet pretij numerationẽ, tunc eam rem priori esse emptori præstandã, quippe qui potius habet ius exclusa traditione, vide Mozzi. tit. de Naturalib. Empt. n. 34. in fine, P. Lessi de Iustit. li.2. cap. 21. dub.20. n.140. & 143. P. Salas de Contract. tract. de Emp. du.46. n.10.

2 Quid si res tradatur cõditionaliter primo, & pendente cõditione purè secundo? Vide Anton. Gom. to.2. ca.11. n.30. col.3. Menoch. cons.443. à n.12. & cons.465. à n.1. Gutier. de Iuram. confirm. p.1. cap.30. n.6. Flores ad Gam. dec.116. n.3. vbi cũ alijs resoluit quod secũdus cõtractus purus cũ traditione, præfertur primo conditionali cũ clausula constituti, etiam si postea purificetur conditio.

3 An sufficiat traditio per cõstitutum? Vide Viui to.2. Cõmun. Opin. lib.7. tit.1. de Acquir. possess. nu.67. pag.206. Gutier. d. cap.30. n.1. Mozzi. d. ca. de Natural. Emp. n.33. & 34. Bornin. decis.27 p.2. Capic. decis. 182. Cacheran. Pedam. dec.33. Cald. Pereira

Pereira de Potest. elig. cap. 8. nu. 4. & de Resolut. Emphyt. cap. 10. n. 23. Cardos. in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Emptio n. 18.

AD § I.

1 In text. ibi (*sem delle receber preço*) Nota quod venditor, qui non recepit pretium, potest vendere alteri rem venditam, & nõ tenetur aliqua pœna, vide Alexand. in l. A diuo §. Si Emptor num. 6. vbi Ias. n. 5. ff. de Re iudic. Perez l. 2. in addit. vers. Limita tamen tit. 7. lib. 5. Ordin. pag. 193. Surd. decis. 220. num. 16. Farin. in addit. p. 4. decis. 138. Secus si accepisset pretium, quia tunc cõmitteret falsum, vide Gregor. l. 10. verbo Ni consienten tit. 1. p. 4. Menoch. de Arbit. casu 381. num. 18. Lusit. Soar. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 26. n. 127. cum seq.

2 An possit pretium retinere si res aliena fuit vendita, donec eũ seruet indemnẽ? Vide Perez d. pag. 193. vers. Quid autem Alexand. cons. 65. vol. 5. Vezin. tom. 2. Cõmun. Opin. li. 8. tit. 28. n. 80. Azeued. l. 1. n. 162. cum seqq. tit. 21. lib. 4. nouæ Recopil.

AD §. II. & III.

1 In text. ibi (*com seu interesse*) Nota quod ille, qui agit actione personali pro re sibi prius vendita non tamẽ tradita, potest prætẽdere interesse, si habeat aliud fundũ iuxta, vel si fuit maiorũ suorum, secundũ ea quæ tradũt Pinel. in l. 2. Cod. de Rescin. vendit. p. 2. ca. 2. n. 37. & 38. Duenh. reg. 335. vers. Limita 2. Tiraq. de Retract. lig. in præfat. n. 37. Gom. l. 70. Tauri n. 1. col. 2. & tom. 2. Vari. ca. 2. n. 20. Gregor. l. 44. verbo Castillo ti. 5. part. 5. Menoch. de Arbit. casu 381. n. 9. & lib. 3. de Præsumpt. q. 83. n. 5. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 4.

2 In text. ibi (*auerà a pena*) & ita tenetur pœna falsi, vide Perez ad lib. 5. Ordin. tit. 7. pag. 193. P. Molin de Iustit. tract. 2. disp. 369. num. 6. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 3. num. 7. Farin. de Falsitate, & Simulat. quæst. 150. à num. 219.

Ad tit. 8. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 31. Concordant in §§.

Do perigo, ou perda, que aconteceo na cousa vendida.

De hac re extant tit. lib. 18. Digest. & lib. 4. Cod. de Periculo, & commodo rei venditæ, & concordãt apud Hispanos l. 38. tit. 5. part. 5. & l. 23. cum seq. eod. tit. Vide Cou. lib. 1. Vari. cap. 15. à nu 2. Anton. Gom. tom. 2. cap. 2. n. 31. Conan. lib. 7. commen. cap. 10. Bellacomb. Villalob. Bonacos. & alios to. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 33. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1068. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum Caminhæ annot. 16. n. 10. Ex doctissimis Theologis Societatis IESV, vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 366. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 15. à n. 1. cum seqq. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. cap. 24. à num. 350.

Ad Princip. Ordin. Reg.

Desumitur ex l. Id quod ff. hoc ti. & ex l. 1. atque ex l. Cum inter Cod. eodem, ac ex §. Cum autem Instit. de Emption. & Vendit. Concordat apud Hispanos l. 25. tit. 5. part. 5. Vide P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. *Rei omne periculum post perfectã emptionẽ ad emptorem pertinet.*

lib.9.q.15.n.1.& 2. P.Valeri. Rigin. in praxi fori pœnitent.lib.25.n.350. Cardin.Mantic.de Tacitis, & ambig.conuent.lib.4.tit.28.num.8.nouissime P. Ioann.de Salas de Contract.tract.de Empt.dub.50.

AD §. I.

Cum venditio non fuit pure cõtracta, sed sub conditione si res pereat pendente cõditione in futurũ periculum illius est vẽditoris.

Desumitur ex l. Necessario ff. hoc tit.Concordat.apud Hisp.l.26. tit.5.part.5.Vide Conan.lib.7.Comment.cap.10. á princip. Gom.tom. 2. cap.2. nu.32.col.2. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9.q.15. n.3. & 4. Pat.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent. lib.25. num. 250. vers. Secundum.

In text.ibi(*fallecendo a condição, fallecerà em todo a venda*)Desumitur ex d. l. Necessario vers. Quod si sub conditione. Vide Anton. Gom. to. 2. cap.11.n.29.in fine.

AD §. II.

Periculum deteriorationis pro qua res vilior fit ad emptorem pertinet.

Desumitur ex l. Illud ex l. Quod si neque ff. hoc tit. ex l. Cum inter Cod. eod. Concordat apud Hispanos l 23.& 27.tit.5. part.5. Vide P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9. q.15.n.3.in fine.

In text.ibi (*pella culpa da tardança*) Vide Pat.Rebell. d. lib.9. quæst.16. n.11.

AD §. III.

Desumitur ex l.Contractus ff.de Fide instrum.Vide P.Valeri.Regin. in praxi fori pœnitent.lib.25.n.250. vers.Tertium,vbi resoluit intelligendam esse d.l.cum inter ipsos conuenit vt contractus non antè valeat cũ scriptura sit perfecta ex l. Cum res Cod. de Probat. Secus est enim si contractus ab initio simpliciter fiat,& postea ad probationem scriptura conficiatur ex l.Contrahitur ff. de Pignorib.

In text.ibi(*& antes que fosse feita,& acabada*) Vide Valeri. Reginald. d vers.Tertium vbi asserit quod scriptura intelligitur esse perfecta si contrahentibus recitata, lectauè fuerit, ac vtriusque consensu probata ex d.l.Contractus.

AD §. IIII.

Si res vendita Fisco applicetur propter maleficium vẽditoris commissum, antequam in emptoris dominium transiret perit venditori,& pretiũ si iam solutum sit restituendum est emptori.

Desumitur ex l. Si fundus ff. Locati.Vide P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœniten.tom.2.lib.25.n.353. in princip. P. Rebello de Obligat. Iustit,p.2.lib.9.q.15.n.25.

AD §. V.

Desumitur ex l. 1. in princip. ff. hoc tit. & ex l.2. Cod. eod. & ex l. Quod sæpe §. In his ff. de contrah. Empt. Concordat apud Hispan. l.24. tit.5.spart.5. vbi glos. 10. Vide Cou.Pract.cap.3.n.5.Anton. Gom. tom.2.cap.2.n.32. vers. Secus verò. Gutier.Pract.lib.3.q.94.n.15.& 16. Morl. in Emporio iuris p.1. tit.9.in prælud.n.103.Pichard.in §.Cum autem n.12.Instit.de Empt. P. Molin. de Iustit.tract.2.disp.366.n.11. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.li.9.q.15. à n.5.P.Valeri.Reginal.in Praxi fori pœnit.lib.15.num.353.

AD §. VI.

Desumitur ex l.1.ff.hoc tit.Concordat apud Hispanos l. 24. tit. 5. part.5.Vide Cou.Pract.cap.3. nu.5. Anton. Gom.to.2. cap.2.n.32. vers. Si vero tales Pat. Molin. de Iustit. tract.2.disp.366.n.8. vers.Cuius rei Pat.Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib.9.

lib. 9. q. 15. n. 6. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 353. vers. Nonum.

AD §. VII.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 366. n. 11. & n. 13. vers. Secundo P. Rebello de oblig. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 15. num. 9. & 10.

AD. §. VIII. & vlt.

Desumitur ex l. Si in venditione 10. ff. hoc tit. Vide P. Valerium Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 354.

In antiq. tit. 19.

Ad tit. 9. Ordin. Regiæ.

Da uenda da cousa de rayz feita a tempo que ja era arrendada.

Singularis successor nõ tenetur stare locationi, secus tamen in necessario.

1 DEsumitur hic tit. ex l. Emptorem Cod. Locati. Concordat apud Hispanos l. 19. tit. 8. part. 5. Vide Duenh. reg. 240. Cou. lib. 2. Vari. cap. 15. nu. 1. Anton. Gom. to. 2. Vari. ca. 3. n. 9. & 10. Hipol. sing. 321. Neguzant. de Pignor. p. 1. mẽb. 1. n. 6. Tiraq. de Retract. cõuent. § 3. glos. 1. nu. 13. & seq. Roland. cons. 6. n. 11. lib. 1. Pinel. in l. 1. Cod. de Bonis mat. p. 3. n. 68. Mench. frequent. cap. 53. n. 5. cum seqq. Donat. á Fin. tom. 1. Commun. Opin. tit. 26. de Contrah. Empt. n. 47. lib. 4. pag. 620. vbi Bellacomb. nu. 78. & seq Mozzi. de Contract. tit. de Empt. cap. de Naturalib. Empt n. 37. & tit. de Locato cap. de Naturalib. Locat. à n. 2. Gutier. in l. Nemo potest nu. 42. ff. de Legat. 1. & in tract. de Tutel. p. 2. cap. 20. n. 3. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 5. tit 10. nu. 10. cum seqq Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 10. q. 2 Stephan. Gratian. Disceptat. forens. cap. 37. Polyd. Rip. obseruat. 134. Ex decisionarijs vide Vincent. de Franch. Neapol. decis. 216. 302. & 334. Octauian. Pedam. decis. 82. nu. 6. Pute Romana decis. 421. lib. 1. Iaffred. Balb. decis. 212. Hieron. de Lauren. Auenion. decis. 108. Surd. Mantuæ decis. 40. n. 4. D. Mart. in votis nouissimarum decisionum voto 139. Aloys. Ricci. in Collectan. decis. collect. 93. & 631. plures alios Doctores refert Cened. ad Decretal. collect. 76. n. 5. in fine. Ex doctissimis Theologis Societatis IESV P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 490. Pat Azori. instit. Moral. p. 3. lib. 8. de Locato, & Conducto cap. 6. Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. tom. 2. lib. 25. cap. 43. num. 534. cum sequentibus. Ex nostris LVSITANIS, vide Gam. decis. 297. Valasc. consult. 40. 76. & 78. D. Barbos. in l. Si filiofamil. §. fin. num. 1. cum sequentibus ff. Soluto Matrimon. P. Rebello de Obligationib. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 9. sect. 1. & lib. 14. q. 11. num. 2. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 2. à num. 14. & quæst. Forens. lib. 1. quæst. 23. num. 10. & nouissime de Empt. cap. 26.

Successor maioratus nõ tenetur seruare locationem factam per prædecessorem.

2 Successor maioratus non tenetur seruare locationem factam per prædecessorem. Vide Gutier. de Tutel part. 2. cap. 20. num. 1. Polyd. Rip. obseruat. 132. Morl. in Emporio iuris part. 1. tit. 10. q. 2. num. 16. & num. 20. D. Barbos. in d. §. fin. num. 4. & 11. Pat. Molin. disp. 491. vers. Quod attinet. Pat. Azori. d. cap. 6. q. 6. Pat. Rebello d. lib. 14. quæst. 11. nu. 15. nouissime Cald. Pereira de Emption. cap. 26. n. 49. & 50.

Vsufructuarius non tenetur obseruare locationem factam per proprietarium.

3 Vsufructuarius non tenetur obseruare locationem factam per proprietarium, imo potest colonum ab eo positũ expellere, vide Caualcan. in tract. de Vsufructu mulieri relicto n.177. D.Barbos.d.§.fin.n.5. vers. Vidimus. Stephan. Gratian. discept. Forens. cap.37.n.14.& 15. Castill. Quotid. lib.1. de Vsufructu cap.73. per totum P. Rebello. d.q.11.n.15.

Successor prælati alteriusue beneficiati non tenetur stare locationi factæ per suum prædecessorem nomine proprio.

4 Successor Prælati, alteriusuè beneficiati non tenetur stare locationi per suum prædecessorem factæ, si Prælatus, vel Beneficiarius nomine proprio locet redditus suæ dignitatis, vel beneficij, in suam vtilitatem ad tempus iure, vel synodali constitutione, permissum, ipseque ante tẽpus locationis expletum decedat, ita decisum referunt in multis totius Orbis prouintijs scribentes decisionarij præcipuè Romæ Cardin. Pute. decis.179. lib.1. Delphin. Senatu Franc. Marc. decis.44. Polyd. Rip. Mediol. obseruat. 115. Caualcan. p.1. decis.44. Balb. decis.229. D. Mart. in votis nouiss. decision. Pis. voto 180. refert alios Alioys. Ric. in collect. decis. p.4. collect. 1007. & collect.1055. in fine. Resoluũt Mich. Graff. tom. 1. Commun. Opinion. lib.4. tit.43. n.40 pag.656. vbi Viui. n.123. Spin. in Speculo testam. glos. 19. princip. n.41. Gutier. Canon. lib. 1. cap.36. Flamin. de Resignat. lib.1. q.16.n.47. Morl. in Emporio iuris p.1. ti.10.q.2.n.20. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.37. à nu.18. D. Mart. de Iurisdict. p.4. casu 98. nu.8. Cardin. Thusc. verbo Locatio conc. 419. Cardin. Mantic. d. lib.5. tit.13. n.21. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp. 492. vers. Quod denique P. Valeri. Reginald. lib.25. cap.43. n.538. cum seqq. P. Azori. d. cap.6. q.7. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. collect.76.n.5. Ex nostris Lusitanis agunt D. Barbos. in d.§. fin. n.17. cum seqq. Cardos. in Praxi iudicum & aduocat. verbo Fructus n.23. & verbo Locatio n.6. Cald. Pereira quæst. forens. lib.2.q.32. P. Rebello de Obligation. Iustit. p.2. li.14. q.11. n.17. vbi resoluit quod Rectores Ecclesiarum, hospitalium, vel ciuitatum non nomine proprio, sed ipsarum, & ad illarum vtilitatem bona locantes, obligant successorem stare locationi à se factæ.

Emptor prædij iam seminati à colono partiario an teneatur illo stare?

5 Emptor prædij iam seminati á colono partiario an teneatur illo stare? Vide Ioseph. Ludou. Perus. decis.83. Vincent. de Franch. Neapol. decis.334. D. Mart. Pisana decis.139.

Emptor habens notitiam rei locatæ pro duobus, vel tribus annis non potest expellere colonum.

6 Emptor habens notitiam rei locatæ pro duobus, vel tribus annis, & nihilominus domum emit, non potest expellere colonum, quia solum videtur emisse ius, quod venditor habebat, resoluũt Cephal. cõs. 718. n.12. & 13. vol.5. Surd. decis.264. n.7. Ceuall. Commun. contra commun. q.756. nu.44. cum seqq. Sed contrarium sequitur D. Barbos. in l. Filio §. fin. n.31. ff. Soluto Matrim.

Emptor potest expellere conductorem, &c.

7 Emptor potest expellere conductorem, etiamsi locator venditor rei locatæ iurasset non contrauenire durante locatione, dicit ita Mediolan. decisum Carpan. decis.399. sub tit. de Re locata. Gam. in hoc Regno decis.243. Contrarium tamen, imo quod si locator vendidit rẽ conductam in cuius locatione iurauerat non contrauenire durante locatione, conductor non poterit expellij, quia iuramẽtũ habet vim hypothecæ, teñt Seraphin. de Priuil. iuram. priuil. 158. num. 2. Surd. decis.225. à nu.5. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.37. n.22. Polyd. Rip. obseruat.134. Hieron. de Laurẽ. Auenion.

Auenion. decis. 108. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 302. Gasp. Thesaur. Pedam. decis. 13.

8 Emens à Fisco non potest expellere conductorem. Vide Pinell. l. 1. p. 3. num. 68. Cod. de Bonis mat. Cou. lib. 2. Vari. cap. 15. nu. 5. Surd. cons. 331. n. 1. Valasc. de Iure Emphyt. q. 29. n. 28. vers. Ad sextum D. Barb. d. §. fin. n. 38. nouissime Cald. Pereira de Empt. cap. 26. n. 38. Ceual. Commun. contra commun. q. 756. n. 70. cum seqq. vbi à n. 77. quid in conductore Ecclesiæ.

Minor tenetur obseruare locationem factã per curatorem, &c.

9 Minor tenetur obseruare locationem factam per tutorem, aut curatorem, vtpote eius nomine agentem, ac tanquam legitimum administratorem. Vide Duenh. reg. 240. limit. 3. Cou. lib. 2. Vari. cap. 15. nu. 5. & 8. Anton. Gom. tom. 2. cap. 3. n. 8. Gutier. de Tutel. p. 2. cap. 20. n. 6. P. Molin. disp. 492. in princip. P. Rebello d. lib. 14. q. 11. n. 14. P. Valeri. Reginald. d. lib. 25. nu. 536. Stephan. Gratian. d. cap. 37. n. 13. P. Azori. d. cap. 6. n. 5. Cald. Pereira d. cap. 26. n. 47.

10 Mulier de iure huius Regni propter bonorum communionem, & promiscuam societatem tenetur obseruare locationem factam per maritum iam mortuum, secus tamẽ si matrimonium contractum sit per dotem, & arrhas. Vide Duenh. reg. 240. limit. 5. Cou. d. cap. 15. n. 5. Anton. Gom. tom. 2. cap. 4. n. 8. Gutier. d. cap. 20. n. 2. D. Barbos. d. §. fin. n. 2. Gomez Leo diuers. decis. 63. Cald. Pereira d. cap. 26. n. 45. & 46. P. Molin. tract. 2. disp. 492. P. Azori. d. cap. 6. q. 8. P. Valeri. Reginald. d. lib. 25. n. 537. P. Rebello d. q. 11. n. 13.

Ad Princip. Ordin. Reg.

Successor tenetur stare colono, seu inquilino ad longum tempus.

11 In text. ibi (*por tempo que fosse menos de des annos*) Nota quod successor tenetur stare colono, seu inquilino ad longum tempus, quem nec locator, nec emptor expellere potest. Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 29. à n. 13. D. Barbos. in d. §. fin. nu. 37. Cald. de Extinct. cap. 2. n. 24.

Hypotheca rei & bonorum locantis ad fauorem coloni operatur vt conductor non possit expelli.

2 In text. ibi (*obrigou gèralmente*) Nota quod hypotheca rei, & bonorum locantis ad fauorem coloni operatur, vt non possit expelli etiã à singulari successore. Vide Gom. tom. 2. Vari. cap. 3. n. 6. & 7. Fachin. lib. 2. Controuers. cap. 88. P. Molin. disp. 490. num. 7. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 37. n. 25. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 2. à n. 23. & de Renou. q. 12. à n. 10. Valasc. consul. 76. à nu. 7. Cald. Pereira de Empt. cap. 26. n. 34. ad finem & nu. seq. Ex decisionarijs Thesaur. Pedam. decis. 13. Carpan. Mediol. decis. 399. sub tit. de Re locata. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 302. Gam. Lusitan. decis. 243. Hieron. de Laurent. Auen. dec. 108. Surd. Mant. decis. 264. Alovs. Ricci in Collect. decis. p. 4. collect. 1440. Ceuall. Commun. contra commun. q. 756. nu. 18. cum sequentibus.

Ad tit. 10. Ordinat. Reg.

In antiq. tit. 45. Cõcordant in §. §.

Das vendas & albeações, que se fazem de cousas litigiosas.

De venditionibus & alienationibus, quæ fiunt de rebus litigiosis.

1 DEsumptus est hic tit. ex tit. Cod. de litigiosis. Concordat apud Hispanos l. 13. tit. 7. part. 3. Vide Kirchou. Viui. Soar. & alios tom. 2. Commun. Opinion. lib. 8. tit. 21. pag. 359. Cou. Pract. cap. 15. n. 6. cum seqq. Adrian. Puluæ. ad edictum de alienat. iudicij mutandi causa facta cap. 5. cum seqq. Pereg. de

de Iure Fisci lib.4.tit. 6.P.Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 340. plura per Flamin.de Resignat.lib.2.q 3. nu.2. cum seqq. D. Martam de Iurisdict. p.2.casu 35 Aloys.Ricci.in Collect. decis.p.4. collect.817. Parlad. lib.2. rerum quotid.lib.2.cap.fin.p 4. §.4. nu.5. Ceuall. Communium contra com munes q.127. vbi resoluit vitiũ litigiosi non purgari per lapsum instantiæ, nec causari quando intentatur hypothecaria actio.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 Desumitur ex Auth. Litigiosa res Cod.hoc.tit. Vide Neguzant de Pignorib.p.8.memb.1. nu.17. Cou. Pract cap.15.n.6.Gail.li.1. obseruat. 118.n.4. Adrian. Puluæ. ad edictum de alienat. iudicij mutandi causa facta cap.6.in med.Lancelot.de Attentatis in præfat.n.484. Menoch. cons.79.à nu.16. P.Molin. de Iustit. tract.2.disp.340. a nu.16. Pereg.de Iure fisci lib.4.tit.6.n.3.

Litigiosi vitium non contrahitur per litē nullam cum falso procuratore.

2 In text.ibi (*sobre que he mouido litigio em juyzo*) Nota vitium litigiosi non contrahi per litem nullam cum falso procuratore Ozasc.Pedam.decis.144.Lis autem nulla dicitur cum non adest iurisdictio Verall. decis. 47.p.3.

Litigiosi vitium nõ inducitur coram arbitro.

3 An coram arbitro dicatur res litigiosa? Vide Ias. in §. Diui. lect. 1. n.96.vbi resoluit cum Bald.in l.1. in fine Cod Commun.diuid. quod vitium litigiosi non inducitur coram arbitro.

Sequestrũ facit rem litigiosam.

4 Nota quod sequestrum, quod fit ante litem motam, licet non inducat litis pendentiam, facit tamen rem esse litigiosam vt per Magon. Florent.decis.31.Papon.lib.18.tit.5. arresto 19. Supplicatio facit pariter rem litigiosam Guid. decis.337.

Litigiosi vitium citatione causatur.

5 In text.ibi (*tanto que a parte he citada*) Nota citatione causari vitium litigiosi, si ipse iudex, & reus facti sint certi de re ipsa, pro qua conuenitur. Vide Guid.decis.448. Mysin. cent.4. obseruat.26. Math. Coleri. de Processib.execut.p.3. cap.11. nu. 19. Gail. lib.1. obseruat.74. Cardin. Pute.decis.329.lib.3. Ioann. Papon. lib.7.tit.8.arresto 1. Viui. decis.459. à n 5. Lancellot.de Attent.p.2. cap. 4. in præfat.à n.30.Stepha.Gratian. Discept.forens. cap.2.nu.34 & 35. Cabed.p.2.decis.15.à n.11. Cald.Pereira de Emptione cap.9.n.18.

6 In text.ibi (*& isto se sobre ella he mouida algũa aução real*) Vide Ioann. Martins à Costa in addit.ad formam libellorum annot.2.D. Mart. de Iurisdict.p.4.cent.1.casu 35.nu.12. Bernard.Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper. lib.1. concl.74. consid.1. & concl.118.n.3.

AD §. I.

1 Vide Ioann. Martins à Costa in addit.ad tract.libellorum annot.2.

Lis super possessione non facit ipsam rem litigiosam, sed ius possessionis.

2 In text.ibi (*se for contenda sobre posse, &c.*) Vide Deci.in cap.1.nu.3.& 4. de Confirmat.vtili Rot.Bonon. decis.48.n.5.cum seqq.Cassad.decis.6. de Rescriptis. Franc. Marc. decis. 76. & 90. Beninrend. decis. 48. Ozasc.decis.144 Ioseph.Lud.Perus. decis.68.n.9. Menoch.de Arbit.casu 202.n.18.Rebuff.in tract de Pacificis possess.n.166.Flamin.de Resig. lib.2.q.3.n.52.cum sequentib.

3 In text.ibi (*empenhada*) Vide l.1. Cod.hoc tit.P.Molin de Iustit.tract. 2. disp.340.n.16.

AD §. II.

Vide Felin.in cap. Dilecta n.8.de Except.

Except. Cou. Pract. cap. 15. num. 6. Duenh. Reg. 42. limit. 3. Tiraq. de Retract. tit. 2. ad finem nu. 173. Burg. consf. 4. n. 25. Guid. decis. 479. Surd. decis. 172. nu. 3. D. Mart. de Iuridict. p. 4. cent. 1. casu 35. n. 11. & 12. Bernar. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imp. lib. 1. concl. 113. consid. 3. n. 5. & concl. 118. consid. 1.

AD §. III.

1 Vide l. vlt. Cod. hoc tit. vbi Sebast. Næui. aliquos refert Doctores. Vide Cardos. in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Lis n. 37. Cabed. p. 2. decis. 15. n. 16. cum seq.

2 In text. ibi *(nem escaimbar)* Vide Afflict. decis. 95. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 817. in fine. An & quando in materia odiosa permutatio sub Emptione contineatur, vide infra hoc lib. tit. 15. in princip.

Actiones cedi non possunt si detur litigiũ

3 In text. ibi *(nem passar a outrem a ançāo sobre essa cousa mouida)* Vide Afflict. decis. 354. n. 22. Marant. de Ordine iudic. p. 4. dist. 3. á n. 16. Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Cessione iuris art. 1. glos. 4. Franc. Marc. decis. 148. n. 4. Iacob. de Arena de Cessione iuris n. 7. Sebast. Medic. de Fortuitis casibus p. 1. q. 7. n. 27. Alexand. Trentasinch. Vari. tit. de Iudic. resolut. 17. á princip. Card. Thusc. lit. C. concl. 206. Cabed. p. 2. decis. 15. n. 15.

4 In text. ibi *(será nenhũa)* Vide Flamin. de Resignat. lib. 2. q. 3. n. 3.

5 In text. ibi *(& de nenhũ vigor)* Nota quod quando in constitutione adhibetur duplex, siue geminatũ verbum latam sententiam sonat. Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Reuertatur n. 48. quem refert Pat. Rebello de Obligat. Iustit p. 1. lib. 1. q. 6. n. 40.

6 In text. ibi *(receber o preço)* Vide Afflict. lib. 2. constitut. Rub. 41. n. 39. vers. Quinto noto ex textu.

AD §. IIII.

Vide glos. verbo Transferens, & verbo Recipiat in l. fin. Cod. hoc tit. Afflict. lib. 2. Constitut. Rub. 41 n. 39. & procedit quia talis alienatio præsumitur facta dolo, & fraude, Flam. de Resignationib. lib. 2. q. 3. n. 4.

AD §. V.

Vide Capic. dec. 128 Ioseph. Ludouic. Perus. decis. 26. num. 9. lib. 1. Adrian. Puluæ. de alienat. iudicij mutandi causa facta cap. 6. prope finem Dom. Christoph. de Paz in scholijs ad leges styli l. 17 à n. 1.

AD §. VI.

Vide Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Cessione actionum Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 17. n. 7.

An procedat in cedente nulliter? Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 2. n. 8. & de Nobilit. cap. 37. n. 104. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 7. n. 10.

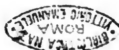
AD §. VII.

Vide glos. verbo Transferens in l. vlt. Cod. hoc tit. Flamin. de Resignationib. lib. 2. q. 3. n. 5.

AD §. VIII.

Vide quæ tradit Afflict. lib. 2. Constit. Rub. 41. num. 40. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 17. n. 7.

AD §.



AD §. IX.

Vide Gregor.l.13.verbo E que sea tit.7.part 3.Mathi. Coleri. de Process.Execut.p.2.cap.3.n.423.Lancelot.de Attent.p.2. cap.4. in præfat. nu.531. Menoch. remed.5. Adipisc. nu.127. & cons.319.n.11. cum seqq. Surd.cons.334. n.13. Soar. de Paz in Praxi tom.1.cap.1.n.4.Pereg.de Iure Fisci lib.4.tit.6.n.27.Flamin.de Resignation.lib.2.q.3.n.8.Valdes.in addit.ad Xuar.pag.mihi 123.Bernard. Greuæ.ad Pract.Cameræ Imp. lib.1. concl.118.Cabed.p.1.decis.131. n.6. in fine.& n.7.

In text.ibi (*& não sendo delle sabedor*) Vide Lancelot. de Attent.p.2. cap.4.à nu.534. Bernard. Greuæ. d. concl.118.n.3.cum seqq.

AD §. vlt.

1 In text.ibi (*na doação que for feita por causa de dote*) Vide Capic. decis. 128.n.7.Afflict.lib.2. Constit. Rub. 41.n.17.Gam.decis.199.n.4.D.Barbos.in l.1.p.7.n.45.in fine ff.Soluto Matrim. vbi etiam quid si fiat causa studij?

2 In text.ibi (*nomeação*) Vide Afflict.d.Rub.41.n.26.Valasc.cons.71. nu.5. Idem de Renouatione vt per Cabed.p.1.decis.120.præcipuè n.18.

3 In text.ibi(*antre os litigantes*)Notant citati à Gam. decis. 193. nu.4.

4 In text.ibi (*em testamento por via de legado*) Vide Cardoso in Praxi iudicum verbo Legatũ n.52. D.Mart. de Iurisdict.p.4.casu 91.n.12.

5 In text.ibi(*escaimbada)* An poßit pignorari? Vide Flamin. de Resign. lib.2.q.3.n.6.Burg.cons.4.n.25.

5 Quid in omni alienatione necessaria? Vide Burg.cons.4. num.26. Surd.de Aliment tit.9. q.32. nu.68. Flamin.d.q.3.n.38.D.Barbos.in l. Si constante §.fin. n.15.ff. Soluto Matrim. plures Doct. refert. Flores ad Gam.decis.199. Ceuall. Commun. contra comm. q.127. in fine, vbi cũ Paul.& Greg. limitat totũ titulum, & materiam de litigiosis quando res alienatur ex iusta causa , vel auctoritate iudicis.

Ad tit.11.Ordin.Regiæ. *In antiq. tit.25.*

Que ninguem seja constrangido a vender seu herdamento, & cousas que tiuer contra sua vontade.

DEsumitur ex l. Inuitum Cod. de Contrah.Empt.& ex l.Nec emere Cod.de Iure delib. Cõcordãt apud Hispanos l.55.vbi Gregor.tit.5.part.5.& l.7.cum seqq. tit. 11. lib.5. nouæ Recop. Vide Couar. lib.3. Vari. cap.14. Bocri. decis.322. Anton.Gom.tom.1.cap 5.n.1.col.2. & tom.2.cap.2.nu.51.& l.46.Tauri n.9.Tiraq.de Retract.lig.§.3. glos.3. nu.1. Don. à Fin tom.1. Commun. Opin.lib.4 tit.36. nu.17. pag.619. & n.118.pag.625.Perez l.2.tit.12.lib.1. pag.186.& l.2.tit.23. lib.2. pag.433. vbi multiplicetur limitat. & lib. 5. pag.177.Canceri.Vari cap.13. n.77. Menoch.cons.137.n.18. Surd. cons. 2. n.20. Morl. in Emporio iuris p.1. tit.9.q.1.Farin.decis.803.n.1.Aloys. Ricci in collect.decis.p.1.collectan. 76. Dom. Gars.Mastrillo Siciliæ decis.17.Cardin.Mantic.de Tacitis, & ambig.conuent.lib.4. tit.4. nu.9. P. Molin.de Iustit.tract.2.disp.341.nouissime P. Ioann. de Salas de Contract.tract.de Empt.& Vendit. dub. 53. P.Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit.tom.2.lib.25.cap.25. nu.359. P. Rebello de Obligationib. Iustit. lib.9. *Nemo potest cogi rẽ suam vendere.*

lib.9.q.18.sect.fin.n.43. Valasc. consult.22. Cabed. p.1. decis.105. Cald. Pereira de Emptione cap.9. n.16.& 30. vbi n.15. an habens partem in re pro indiuiso posit eam vendere inuito socio, vide Guasp. Thesaur. decis.64. vbi resoluit quod nemo potest cogi vendere partem rei suæ.

2 Limita primo, data penuria, quia tunc licitum est pro hominum sustentatione victualia quæcunque capere, cogereque possessores ad vẽdendum. Vide Cou. d.cap.15. nu.10. Mozzi. de Contractib. tit. de Empt. cap. de Rebus, quæ emi, vel vendi possunt n.58. Surd. de Alim. tit.1. q. 77. n.6. Morl. d.q.1.n.5. P. Ioann. de Salas de Contract. tract. de Emp. in princip. dub.6.n.6. P. Valeri. Regin. d.lib.25.n.359. vers. Quintus est, P. Rebello d.q.18.n.43. D. Mart. de Iurisdict. p.4. cent.1. casu 2.n.5. vbi n.8. resoluit hoc non habere locum in Clerico, sed contrarium verius esse resoluunt Viui. decis.28. p.1. Caualcan. decis.37.p.2.

3 Limita secũdo, in Ecclesia, quæ potest cogere vicinos contiguos ad vendendum prædia vrbana pro sui ampliatione, de quo vide Mozzi. d. n.58. vers. Fallit similiter Gam. decis.75. Franc. Marc. p.1. decis.636. Vincent. de Franc. decis.123. Cabed. p.1 decis.105.n.2. cum seqq. D. Marta de Iurisdict. p.4. cent.2. casu 171. P. Rebello d.q.18.n 43. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.341. P. Valeri. Reginald. d.lib.25.n.359. vers. Octauus est.

4 Limita tertio, cum quis rem ad victum pertinentem venum publice exposuerit, quia cogitur eam vendere, de quo P. Valeri. Reginald. d. lib.25 n.359. vers. Quartus Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.149. n.19. & 20.

5 Limita quarto, quando datur publica vtilitas, puta viæ sternendæ, reficiendæ, muniendæ, fori extruendi, vel ampliandi, quia tunc potest quis compelli ad vendendum agrũ vel domum, de quo Cou. d. cap.14. n.8. quem refert P. Valeri. Reginald. d.lib.25.n.359. vers. Nonus.

6 Limita quinto, in paupere, qui non potest reficere domum, quia tunc compellitur alteri vendere ob publicam vtilitatem, de quo vide Hippol. sing.470. Cæpol. de Seruit. Vrban. cap.59.n.4. Tiraq. de Nobil. cap.37.n.132. Bouadil. in sua Politica lib.3. cap.5.n.27.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*& não serà obrigado vendela a seu irmão*) Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp.370.

In text. ibi (*de seu auoengo*) Hæc lex tollit ea, quæ in varijs prouintijs habentur in materia Retractus consanguinitatis, de quo scripsit Tiraq. Anton. Gom. l.7. Tauri n.2. Vide P. Molin. d. disp.370.n.2. vers. Sunt vero ad finem, & disp 371. P. Salas de Contract. tract. de Empt. dub.51. *Retractus consanguinitatis tollitur.*

AD §. I.

Concordat apud Hispanos l. 7. tit.4. part.5. Vide Anton. Gom. l.40. Tauri nu.25. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub 10.§.1 in princip. Fachin. lib.4. Controuers. cap.47. cum sequentibus, Cald. Pereira quæst. forens. lib.1.q.23. à n.8.

AD §. II.

Concordat apud Hisp. l.3. tit.11. lib.3. nouæ Recopil. Vide Cou. lib.3. Vari. cap.14. nu.6. Cald. Pereira de Extinct.

Extinct. Emphyt. cap. 13. n. 26. Auen. resp. 12. n. 9.

In text. ibi (*no titulo do foreiro*) Qui est tit. 38. hoc lib. 4.

AD §. vlt.

1 Vide P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 18. n. 44.

Redemptio captiuorũ dicitur causa pia.

2 In text. ibi (*em fauor da liberdade são muitas cousas outorgadas*) Nota quod redẽptio captiuorum dicitur causa pia, de quo Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 13. tit. 11. n. 6. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 108. n. 1. 4. & 5.

3 Nota quod domini tenẽtur partem pretij á seruo, vel aliunde oblatam recipere, si quando ab vno fuerit libertate donatus ex l. 1. Cod. de Communi seruo manumiss. Resoluunt Petr. Gregor. Syntagm. iuris lib. 14. cap. 6. n. 9. P. Valeri. Reginal. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. ca. 25. n. 359. P. Sanch. de Matrimon. lib. 7. disp. 24. n. 17. D. Barbos. in l. Si mora nu. 73. ff. Soluto Matrim. Benedict. Aegid. in Repet. l. 1. p. 5. in initio n. 6. Cod. de Sacros. Eccles.

In antiq. tit. 81.

Ad tit. 12. Ordin. Regiæ.

Das vendas, & trocas que alguũs fazem com seus filhos, & netos.

De venditionibus, & permutationibus, quæ ab aliquibus fiunt cum filijs & nepotibus.

DEsumitur ex l. 2. ff. de Contrah. Emp. Vide Anton. Gom. tom. 2. cap. 2. n. 2. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 345. vers. De eodẽ iure LVSIT. Pinel. in Rub. Cod. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 2. à n. 10. Flores ad Gam. decis. 296. Valas. de Iure Emphyt. q. 10. nu. 7. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. fin. sect. 3. n. 12. cum seqq. Cald. Pereira de Renouat. q. 16. n. 64. & de Empt. cap. 8. n. 32. & vide quid cap. 10. n. 11.

2 Amplia primo, hunc tit. habere locum in filio, vel nepote vendente patri, vel auo ex reg. Correlatiuorũ, quia licet Rubrum loquatur in descendentibus, hoc factum fuit gratia frequentioris vsus, militat enim in ascendentibus eadem ratio. Vide P. Rebello d. q. fin. n. 17.

3 Amplia secundo, in patre executore testamenti alicuius, quia non potest filio suo vendere res defuncti, vide Cald. Pereira de Emptione cap. 17. n. 8.

4 Amplia tertio, ex ratione, in qua fundatur iste titulus, vt nec inter patrem, & filium poßit cõtrahi mutuum, pro quo faciunt tradita per Anton. Gom. l. 9. Tauri nu. 39. Nec etiam pater poßit filio locare fructus suarum rerum, locatio enim habet vicem emptionis, & pro ea soluitur gabella, vt suo loco dicemus.

5 Amplia quarto, in venditione facta à patre, & ab vxore secundi Matrimonij filio prioris Matrimonij, quia nec valet pro dimidia vxoris, eo quod fraudatur maritus fructibus.

6 Amplia quinto, etiamsi contractus fiat per interpositam personam, vide Gregor. l. 6. verbo Que la tit. 11. part. 6. Menoch. cons. 178. n. 3. & cons. 322. nu. 29. cum seqq. & de Arbit casu 459. nu. 2. cum seqq. Pat. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. nu. 260. Farin. p. 4. decis. 140. n. 7. & ibi addit. Cald. Pereira de Empt. cap. 17. nu. 8. Et ex interpositione personæ præsumitur fraus ex Gregor. l. 5. verbo Ni otro tit. 5. part. 5. Mascard. de Probat. concl. 815. n. 43. & concl. 1236. n. 101 Maxime si filius reperitur poßidere Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 35. n. 24.

Amplia

7 Amplia sexto, in datione in solutum ex ea ratione quia datio in solutum, habet vicem venditionis, de quo vide Syluan. conf. 49. nu. 66. Viui. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 26. num. 155. vers. Secundo, & tom. 2. lib. 8. tit. 27. num. 29. vers. Et quia. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. á num. 2. & in præfat. Retract. conuent. num. 27. cum seqq. Menoch. de Arbitr. casu 171. nu. 51 Mexi. in tract. taxæ panis concl. 1. à nu. 173. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 60. Mascard. de Probat. concl. 1142. nu. 14. Gam. decis. 295. Gutier. Pract. lib. 2. q. 157.

8 Amplia septimo, in datione in solutum facta à patre filio alicuius rei pro solutione promissæ dotis in pecunia, præsertim quando pater diues est, & habet pecuniã ex Bald. in cap. 1. de prohibita feudi alienat. per Feder. n. 11.

9 Limita primo, in datione in solutum ex causa necessaria, vtpotè si pro debito lata sententia res capiatur, & filio addicatur pro iusto pretio absque fraude, & simulatione, ita in statuto simili huic legi interpretatur Alex. conf. 52. vol. 1. sequuntur Deci. conf. 160. col. 2. in princip. Ias. in l. Cætera §. Sed si parauerit num. 11. ff. de Legat. 1. & faciunt, quæ Gutier. Pract. lib. 2. q. 157. Surd. de Alim. tit. 9. quæst. 32. num. 75. cum seqq. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 5. num. 48. cum seqq. Quæ enim fiunt ex necessitate non dicuntur fieri in fraudem, vide Gozadin. conf. 87. n. 15. quem refert, & sequitur Flamin. de Resignat. lib. 2. q. 3. n. 40. quem etiam vide in numeris precedẽt. Et quæ fieri prohibẽtur nõ sunt prohibita quando fiunt ex causa necessitatis Cald. Pereira de Empt. cap. 12 n. 3.

10 Limita secundo, in venditione facta filio spurio, quia pater non prohibetur illi vendere, nec alium contractum onerosum cum eo celebrare, nisi talis contractus fuisset factus in fraudem, aliàs secus, factus in fraudem intelligitur quando interuenisset tantummodo confessio de receptione pretij, aliter tamen erit si actualiter pretium interuenit, ita resoluit Ferrar. cautel. 41. n. 1. & 2. *Pater potest vendere filio spurio si non interueniat fraus.*

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 In text. ibi (*nem outrosi faça com os sobreditos troca, que desigual for*) Vide Pinel. in l. 2. Cod. de Rescind. Vendit p. 2. cap. 2. nu. 10. Valasc. de Iure Emphyt. q. 10. num. 7. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. fin. n. 16. vbi resoluit quod si venditio ipsa foret æqualis, ac sine fraude, etiamsi non esset facta de facultate Regis, aut cohæredum in foro conscientiæ valida esset. Procedit hæc Ord. quia disparitas in permutatione circa valorem arguit dolum, argum. l. Dolus ff. de Rescind. Vendit. Rot. in antiq. decis. 36. de Rescriptis.

2 Quare hic vetatur venditio etiam æqualis, permittatur vero permutatio non inæqualis prosequitur Tiraq de Retract. lig. tit. 1. §. 30. glos. 1. num. 28. & faciunt quæ idem §. 1. glos. 14. num. 28. & 29. & in l. Si vnquàm verbo Donatione largitus num. 94. ad finem Cald. Pereira de Empt. cap. 3. n. 24.

3 In text. ibi (*será nenhũa, & de nenhũ effeito*) Nota quod hæc verba geminata important nullitatem actus, vel contractus inter patrem, & filium ipso iure ex glos. in Clem. 1. in verbo Nullatenus de Sequest. poss. Ias. in l. 1. §. Sublatæ lect. 2. n. 13. *Verba geminata importãt nullitatem actus vel cõtractus ipso iure.*

nu.13. ff.Ad Trebelle. P. Rebell.de Obligat.Iuſtit. p.1. lib.1. in prælud. Iuſtitiæ q.6.n.40.& procedit quanuis lex loquatur per verba futuri tẽporis Tiraq.in l. Si vnquam verbo Reuertatur n.46.Et ideo pater poteſt vendicare rem venditam à filio ſecundum Rip. in cap.1. nu.48. de Iudicijs, Palat. in Repet.Rub. §.80. num.7.& §.69.num.19.

In antiq. tit.30.

Ad tit.13.Ordin.Regiæ.

De volente reſcindere venditionẽ eoquod ſit læſus vltra dimidium iuſti pretij.

Do que quer desfazer a venda por ſer enganado em mais d'ametade do juſto preço.

DEſumitur ex l.2.Cod. de Reſcind. Vendit. Concordant apud Hiſpanos l.56.tit.5.part. 5. vbi gloſ.4.& l.1.cum ſeqq. tit.11. lib.5.nouæ Recopil. vbi Azeued.& Matienſ.Vide Cou.lib.2.Vari.cap.3. & 4. Anton.Gom.tom.2.Vari.cap. 2. Tiraq.de Retract.lig. §.32. gloſ.1. n.61.& 67.Molin.de Primog. lib.2. cap.3.á.num.18.cum ſeq. Fabian.de Monte de Empt. & Vendit. q. 8. princip. Mench. frequent. cap.61. Sarm.lib.1.Select.cap.11 à n.4.& lib. 7. cap.12.Menoch. conſil.343.n.16. Anton.Theſaur. deciſ.156. Gemin. de Vſuris commento 3. §. 5. nu.112. cum ſeqq. Cacheran.Pedam. deciſ. 41.Parlador.li.2. Rerum quotidian. cap.fin.p.5.§.16.n.12.Iacob. de Carolis tom. 2 Praxis iuridicæ colore 11. num. 4. Mozzi. de Contractib. tit.de Emptione cap. Quibus caſibus annulletur emptio à nu.6. cum ſeqq.Fachin.lib.2. Controuerſ.cap. 16.Brunor.á Sole in locis cõmunib. verbo Clauſula 14.verbo Fundus 4. verbo Læſio 4. & 6. verbo Theſaurus 1.& verbo Vẽditio 1.Ioſeph.Ludou.tom.3. Commun.Onip. tit.de Empt.concl.2.Anton. Gabri.tit. de Empt.concl.1.Morl.in Emporio iuris p.1.tit.9. de Contrahenda Empt. q.19.cum ſeqq. Felician.de Cenſib. lib.2.ca.1.n.6.cũ ſeqq.Gutier.Pract. lib.2.q.134. Ceuall.Cõmun. contra commun.q.171. 172. 443.108. 510. 511.&508. Aldouin.conſ.70.n.12.P. Molin.de Iuſtit.tract.2.diſp.349. cũ ſeqq. Aloyſ.Ricci.in collectan.deciſ. p.1.collect.81.plures Doctores refert Caſtill.quotid lib.2. cap.8.per totũ. Guaſp.Roderi.de Annuis Red.lib.1. q.11.nouiſsime P.Ioann.de Salas de Contract.tract.1. de Empt. dub.27. Ex noſtris Luſitanis, vide Gam.deciſ.204. 205.212.256. & 259. Cardoſ. in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Emptio nu.58.Pat.Rebell.de Obligat.Iuſtit.p.2.lib.9. q.3. ſect.2. Valaſc. conſ.18. in princip.& conſ. 43. 44.& 70. à num.4. Cabed. p.1. deciſ.34.num.1.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

1 In text.ibi (*ametade do juſto preço*) Deceptio vltra dimidium iuſti pretij,quæ dicatur,vide Mozzi.de Cõtract.tit.de Empt. cap.Quibus caſibus annulletur Emptio n.10. Mynſing. cent.4. obſeruat.73. Vincent. de Franch. deciſ. 243. Matienſ. l. 1. gloſ.2.à n.43.tit.11. lib.5. nouæ Recopil.Guaſp.Roder.de Annuis redditib.lib.1. q.11. à num.18. Morl. in Emporio iuris p.1.tit.9.q.18. Ceuall. Commun. contra commun. q.535. n.9.P.Rebell.de Obligat. Iuſtit.p.2. lib.9.q.3.ſect.2.n.7. vbi etiam reſoluit ſatis eſſe quod vnius nummi ærei à dimidio, vel exceſſus, vel defectus in deceptione interueniat, & citat Tiraq.de Iudicio in rebus exig. notab. 50. Bald. Salicet. & alios per

Deceptio vltra dimidium iuſti pretij,quæ dicatur.

per Padil. in d. l. 2. n. 40. Nota deceptionem intra dimidiũ iusti pretij nõ tamquan licitã approbari, sed tanquam minus malũ impune permitti, nec maius malũ per lites innumeras, hoc est, Reipublicæ perturbatio sequatur, cum lædens peccet mortaliter contra iustitiã, & ad restitutionẽ teneatur, de quo vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 350. P. Rebello. d. q. 3. num. 6. vers. Ad leges P. Salas d. tract. de Empt. dub. 26. n. 6. vbi plures contrarium tenentes citat D. Mart. de Iurisdict. p. 3. cap. 8. n. 26 & in votis nouissimarum decis. voto 98. n. 15. Thom. Boninsign. de iustis negotiat. tract. de Vendit. & tempus cap. 5.

2 In text. ibi (*& poderà isso mesmo o comprador desfazer*) Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 3. n. 8. Pinel. in l. 2. Cod. de Rescind. p. 1. cap. 2. n. 4. vbi Donell. n. 7. Gutier. Practic. lib. 2. quæst. 133. num. 2.

In text. ibi (*por verdadeira, & commum estimação*) Vide Pinell. d. l. 2. p. 3. cap. fin. nu. 15. Matiens. l. 1. glos. 2. & 4. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopilat. Valasc. consult. 43. à nu. 1. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1473. Ceuall. Communium contra commun. q. 664. à. n. 1.

3 In text. ibi (*ao tempo do contrato*) Iuxta l. si voluntate Cod. de Rescin. vendit. & cap. Cum causa de Empt. Vide Perez ad l. 2. in princip. tit. 23. lib. 2. Ordin. pag. 429. P. Rebello d. q. 3. n. 12.

Quid si inueniatur postea ibi thesaurus? Vide D. Barbos. in l. Diuortio §. Si fundum num. 31. cum seqq. ff. Soluto Matrimon. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 4. tit. 16. nu. 37. vbi resoluit quod venditio non potest rescindi, neque pretium debet augeri.

AD §. I.

1 Vide Pinel in l. 2. p. 3. cap. 3. Cod. de Rescind. vendit. Anton. Gabri. lib. 3. Commun. tit. de Emp. concl. 1. n. 2. & 3. Fachin. lib. 2. Controuers. cap. 20. vers. Tertia controuersia est. Valasc. de Iure Emphyt. q. 28. nu. 2. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 9. q. 22. Ceuall. Commun. contra commun. q. 535. n. 6.

2 In text. ibi (*ou refazer lhe o iusto preço*) Nota quod emptor eligens supplere pretium dicitur habere rem ex causa antiqua, & dicitur possidere ex causa emptionis primeuæ, ita D. Marta in votis nouiss. decisionum voto 128. per totum, & voto 132. n. 4. resoluit quod si emptor domus eam alijs, obligauit, & postea conueniatur à venditore remedio huius l. & ipse emptor elegerit restituere domum, dicta domus non transit cũ onere debitorum à se factorum, & allegat doctrinam Paul. de Castro in d. l. 2. n. 17. de quo etiam Pinel d. l. 2. p. 3. cap. 3. n. 33. Ceuall. q. 670.

AD §. II.

In antiq. § 3. vsque ad med.

Nota quod æstimatio rei non attẽditur ex eo, quod, fuit empta, sed eo quod communiter res æstimatur ex l. Pretia ff. Ad legem Falcid. resoluũt Guasp. Roder. de Annuis redditib. lib. 1. q. 8. n. 6. Thom. Boninsig. in tract ad iustas negotiationes trac. de Vendit. ad tempus cap. 6. Ceuall. Commun. q. 664. nu. 2. Valasc. cons. 43. nu. 6. Nec est attendendum pretium quod daret quilibet emptor, vel quod nascitur ex affectione, vel interesse particulari, prout resoluũt Doctores in d. l. Pretia rerum ff. Ad legem falcid, de quo etiam vide Pinell. ad l. 2. Cod. de Rescind.

Vendit.p.3.cap.fin.n.17.& 18. Mexi.in tract. taxæ panis concl.5.num. 100. Valasc.cons.43.n 1.& de Partit. cap.10.n.2.Perez l. 2. post princip. tit.23.lib.2.Ordin.pag.430.

AD §. IIII.

1 Nota quod si emptor deceptionem committens tam, scilicet, minoris, quám dimidio emendo, eamque postea aliquo titulo alienet in tertium, datur actio venditori decepto contra emptorem, vt quando rem, quæ iam non est in sua potestate, reddere non potest, saltem iusti pretij defectum cõpleat. Concordat apud Hispanos l.56. tit.5. part.5. & vide Cou.lib.2.Vari.cap.3. nu 2. Anton. Gom.tom.2.cap.2.n.22.Pinel.d.l.2. p.2.cap.1.n.30.Gemin.de Vsuris cõment.2.§.2.n.96. Gregor. l.42.verbo El Emperador tit.5. part.5. Menoch.de Arbit.casu 217.n.2. & cõs. 63. n.21.Matiens.l.1.glos.8.n.24. tit. 11. lib.5. nouæ Recopil. Mozzi. de Contractib.tit. Quibus modis annulletur emptio n.14. Flores ad Gam. decis.21. Valdes. ad Xuar. alleg. 21. n.4.lit.E.Ceuall. Commun. contra commun.q.443.D.Barbos.in l. Diuortio §.2.nu.33. ff.Soluto Matrim. Morl.in Emporio iuris p.1. tit 9. in prælud. nu.102. nouissime P. Ioan. de Salas de Contract.tract.de Emp. dub.27.n.9. Cald. de Extinct. Emphyt.cap.4. n.8. P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.349.P.Rebello de Obligation.Iusti.p.2.lib.9.q.3.sect.2.n.9. vers.Sed quid.D.Marta de Iurisdict. p.4.casu 11.n.53.

An pereunte læso detur actio. Et an re pereunte læso actio detur? Vide Pinel.d.l.2.p.2.cap.1.n.36. Mozzi.d.tit. Quibus casibus annulletur emptio n.16. D.Gutier. Pract. lib.2. q.137.Pat. Molin.d. disp.349. vers.Quando casu fortuito. P.Rebello d.q.3.sect.2. num.10. vbi resoluit quod si res casu fortuito periret sine culpa decepti, nec emptori, nec venditori defraudatis vltra dimidium actio in foro externo daretur. Vide Ceuall. Commun. contra commun.quæst.443.

AD §. V.

In antiq. §.3 à vers. E o remedio.

1 Attento iure Communi remedium d.l.2. Cod. de Rescind. Vendit. tollitur triginta annorum spatio, quod tamen apud Valentianos restrictum est ad tres annos, apud Hispanos ad quatuor, apud Gallos ad decẽ, apud nostros LVSITANOS ad quindecim ex Ordinat. in præsenti. Vide Cou.lib.2.Vari.cap.3. n. 13. Balb.de Præscrip.1.p.5.princip. n.12. Gom.tom.2.Vari.cap.2.n.22. Pinell.d.l.2.p.2.cap.1.nu.12.vbi Padil.nu.47. Molin. de Primog. lib.4. cap.9.n.37.Matiens.l.1 glos.10. n.7. tit. 11. lib. 5. nouæ Recop. Azeued. l.4.n.135.tit.21.lib.4.nouæ Recopil. Petr.Gregor. lib.25. Syntagm. iuris cap.24. Menoch. cons.197. nu.86. P.Salas de Contract.tract. de Empt. dub.27.n.13 Ceuall.Commun. contra commun.q.535 n.15.Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Infra n.10. P. Rebello de Obligat. Iustit. p.2.lib.9.q.3 sect.2. n.14. Nihilominus tamen si deceptus enormissime læsus sit, quantũcunque transactum sit tẽpus quindecim annorũ, adhuc poterit agere vltra triginta annos, vide Gõzal.ad Reg.8.Cancel.glos.21. nu.28.Gam. decis.66. & decis.266. Cabed.p.1.decis.70. n.3. P.Rebello d.q.3. sect.2. num.8. vers. Si tamen & num.14. resoluit quoad Ecclesiã, Remp. ac Principem durare per quadraginta annos.

Remediũ d.l.2 attẽto iure tollitur 30 annis. quod apud Valẽtianos restrictũ est ad 3. apud Hispanos ad 4. apud Gallos ad 10. apud nos ad 15.

Quid

2 Quid si per viam exceptionis venditor agat an perpetuo duret hoc remedium? Vide Gutier. pract. lib. 2. q. 143. Mariens. d. l. 1. glos. 10. num. 8. vbi resoluit iure Regio Hispanorum remedium d. l. 2. non posse vltra quadriennium etiam per viam exceptionis opponi.

In antiq. l §. 2.

AD §. VI.

Remediũ d. l. 2. an habeat locum in venditione iurata.

1 In text. ibi (*Nos contratos das compras, & vendas*) An remedium d. l. 2. illa solum attenta, habeat locum in venditione iurata? Vide Pinel. p. 3. ca. 1. n. 5. Bellacomb. to. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 1. de Rebus creditis n. 30. pag 436. vbi Donat. à Fin. nu. 156. pag. 449. Ioseph. Ludou. tom. 3. tit. de Empt. cõcl. 2. ampl. 2. Ceuall. Cõmun. contra commun. q. 171. Vincent. de Franch. decis. 225. & decis. 243. Thesaur. Pedam. decis. 165. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 349. vers. Quando quis iurasset. Morl. in Emporio iuris tit. 9. q. 19. n. 12. & q. fin. num. 7. vers. Quarta propositio. Spin. in Speculo testa. glos. 30. princ. nu. 62. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib 9. q. 3. sect. 2. n. 9. Castill. lib. 3. Quotid. cap. 2. n. 35. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. collect. 158. nu. 3. P. Salas de Contract. tract. de Empt. dub. 27. n. 16.

2 Quid stante enormissima læsione an audiatur deceptus cõtra proprium iuramẽtum? Vide Ioseph. Ludou. Perus. decis. 27. nu. 2. Menoch. cons. 1. n. 360. & cons. 197. n. 84. Cacheran. decis. 41. n. 1 & 4. Gutier. de Iuram. Confirm. p. 1. cap. 26. n. 8. D. Barbos. in l. 1. p. 5. à n. 51. cum seqq. ff. Soluto Matrim. Castill. d. cap. 2. n. 36 P. Salas d. dub. 27. n. 17. vbi dicit has quæstiones ad Ordin. Lusit. Castell. & Valentiæ non conducere, cum in illis caueatur, ne vllus contractus fiat, in quo interponatur iuramentum, quod si interpositum sit, nullius fore momenti, & tabellionem officio priuari.

3 An habeat locum quotiescunque venditio fit cum pacto redimendi? Decidit negatiue Ioseph. Ludou. Perus. decis. 97. P. Rebell. d. q. 3. n. 13. in princip.

4 Quid quando testator rem pro certo pretio vendi iussit? Non habere locum hoc remedium dicit Vincent. de Franc. decis. 225.

5 Vtrum procedat in datione in solutum? Dic quod sic in voluntaria, & extraiudiciali, secus in necessaria, seu iudiciali quando auctoritate iudicis pignus in solutum adiudicatur. Vide Pinell. d. l. 2. p. 1. cap. 4. nu. 8. & 9. Lusit. Soar. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 8. tit. 27. num. 88. Fachine. lib. 2. Controuers. cap. 21. in resolutione tertiæ controuersiæ. Card. Pute. decis. 230. p. 1. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 582. vers. Infertur tertio Marienf. l. 6. glos. 1. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopil. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 70. consid. 1.

Procedit hac Ordin. in transactione.

6 In text. ibi (*transauções*) Hoc verbum additum fuit in hac noua Recopilatione ad cõponendas Doctorum controuersias, de quibus per Pinel. in d. l. 2. p. 1. ca. 4. n. 12. Tiber. Decian. resp. 56. n. 66. Ioann. Kop. q. 58. num. 5. Nicol. Reusner. decis. 6. n. 11. lib. 2. Menoch. cons. 193. num. 11. & cons. 401. à num. 157. Muscul. in tract. de Successs. conuent. classi. 1. memb. 3. à num. 152. Gabri. Cõmun. lib. 3. tit. de Empt. concl. 1. num. 68. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 159. & Viui. decis. 429. num. 4. Iacob. Pute. Roman. decis. 230.

sub.n.5.p.2.Mozzi.de contract. tit. Quibus modis annulletur emptio à n.21.Fachin.lib.2.Controuers.cap. 26. Auend. de Exequendis mand. p.1.cap.1.nu.29. Gutier.Pract. lib.2. q.141.& de Iuram.confirm.p.3. ca.2. n.24. Garsiā de Expēsis cap.18. nu. 26.& 38. vers. Vnde & de Nobilit. glos.6.§.1.nu.5.& 6. Azeued. ad l.4. nu.133.cum seqq. tit.21. lib.4.nouæ Recopil.Montan.de Tutelis, & curis cap.33.n.301. Morl. in Emporio iuris p.1.tit.9.q.19.n.10. Ceuall.Cōmunium contra commun.q.72.Bernard.Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl.70.Cardin. Mantic. de Tacitis,& ambig.conuent. to.2. lib.26.tit.9.n.23.Ex nostris LVSIT. Gam.decis.10. Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n.153.Valasc. cons.18.n.8. P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib.9.q.4.sect.2.nu.13.vers. Adnotandum.Et lib.16.q.1.n.13.

Procedit in locat.

In text. ibi (*arrendamentos*) Vide Pinell.d.l.2.p.1.cap.1. n.17. Mench. frequent.cap.61.n.12. Gutier. Pract. lib.2.q.138.Bellacomb.tom.1.Commun.Opinion.lib.4.tit.30.n.58.Matiens.l.1.glos.6.tit.11.lib.5. nouæ Recopil.Morl.d.tit.9.q.19.n.7. P.Molin. de Iustit.tract.2. disp.487.vers. 7. P.Azori.Instit.Moral. p.3. lib.8. de Locato,& Conducto cap.11. q.1. P.Rebello p.2.lib.14.q.3.nu.4. Stephan.Gratian. Discep. Forens.cap. 185. à n.1.Ceuall.Commun. contra Commun.q.535.n.26.

Procedit in Emphyteusi.

8 In text.ibi(*aforamentos*) Vide Pinel.d.l.2.p.1.cap.3.nu.37.Cou.lib.2. Vari.cap.4.à.n.5.Valasc.de Iure Emphyt.q.11.num.19. Gam. decis.258. Ranchin.p.3.decis.500. Matiens.l.1. glos.8.à n.7.tit.11.lib.5. nouæ Recopil.Morl. d. tit.9.q.19.nu.7. & nu.9. vers.Vlt. Pat.Molin. disp.452. vers. Quod vero attinet P. Azori. instit. Moral.p.3.lib.10.de Emphyt. cap.7. q.8.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Implorare n.7. vbi asserit in praxi se obtinuisse concessionem emphyteuticam ab Ecclesia factam rescindi penitus non posse ex eo solum,quod in pensione fuit Ecclesia læsa,sed ad arbitrium boni viri fore reducendam pensionem.

Et procedit in permutatione.

9 In text.ibi(*escaimbos*)Vide Pinel. d.l.2.p. 1.cap 3.nu.13. cum seqq. vbi Donell.n.20.Gutier. Pract.lib.2. q. 139. Matiens.l.1.glos.7. tit.11. lib.5. nouæ Recopil. Aldouin. cons.68. n.33.Maynard. decis.25. lib.3. quem refert Aloys. Ricci.in Collect.decis. p.3 collect.703 vers. Infertur tertio. Limita in permutatione beneficiorum,in qua læso vltra dimidium nō datur hoc remedium. Vide Pinel.d. l.2.p.1.cap 3.n.16.Mascard. de Probat.concl.1170.nu.20. Morl.d.tit.9. q.19.nu.4. Flamin.de Resignation. lib.3.q.7.n.41.P.Rebello d.q.3.n.13. vers. Adnotandum P.Salas dub.27. num.12.

10 In text.ibi (*& quaesquer outras auenças*) Habet locum in omnibus bonæ fidei contractibus,vt late probat Ceuall d.q.535.n.24.Et in diuisione bonorum, & familiæ herciscundæ. Vide Aior de Partit. bonorum p.3.q.10.n.25.Guasp.Roder.de Annuis Reditib. lib.1. q.11. à nu.33. Matiens.l.1.glos.8. nu.1. tit.11. lib.5. Recop.Pinel.d.l. 2.p.1.cap.3. num.1. Ceuall.Commun.contra commun. q.535.n.25.

11 Nota hanc Ordin. non habere locum in reciprocis contractibus, seu respectiuis, nec in his, qui non sunt ordinati comercij causa,neque fiunt ad mutuam commutationem Menes.d.l.2.n.21.Matiens.l.1.glos.8. n.2.tit.11.lib.5.nouæ Recop.Guasp. Roder.de Annuis Reditib.lib.1.q.11. n.31.

n.31. Nec habet locum in lucratiuis Molin. de Primog. lib.2. cap.3.n.30. Guasp.Roderi.d.q.11.num.30. Nec procedit in redditione rationum vbi calculus versatur, aut vbi aliàs de simplici calculi ratione agitur, tunc enim vt calculus repetatur non requiritur læsio in dimidia, & multo minus vltra dimidiam, sed sufficit læsio non minima, aut non contemnenda, nisi super læsione iudicatum, aut transactum sit, l. Vni. Cod. de Errore calculi Pinel. d.l.2. p.2. cap.1. n.2 Guasp.Roder.d.q. 11.n.32.

12 Quid indubio euentu litis? Vide Vincent. de Franc. Neapol. decis.159.num.7. Valasc. cons.18. n.8. Morl.d.tit.9.q.19. n.7. vers. Tertio, qui resoluunt quod indubio euentu litis habet locum d. l. 2. quia potest æstimari.

13 Quid in dote? Vide D. Barbos. in l. Si æstimatis n.21.& 22. ff. Soluto Matrim. vbi resoluit mulieri læsæ in æstimatione rei succurri, etiamsi læsio sit intra dimidiam, quo casu electio dabitur marito, vt vel rem restituat, vel ei suppleatur iusta æstimatio. Vide Ceuall. Commun. contra commun.q.535.n.11.& 12.

14 Quid in Redditibus annuis? Vide Guasp. Roderi.d.q.11.n.35. vbi resoluit in illis non habere locum d.l.2. tam ex parte emptoris, quám ex parte venditoris.

In antiq. § vlt.

AD §. VII.

De venditionibus factis subhasta cum læsione vltra dimidiam iusti pretij.

1 Concordat apud Hispanos l.4. tit.7.lib.5. Ordin. & l.1. tit.11. lib.5. Recopil. Vide Anton. Gabri.lib.3. Commun.tit.de Empt.concl.1. nu. 107. Ceuall.Commun.contra commun.q.536. Gam.decis.198. Morl.in Emporio iuris p.1.tit.9.q.23. Salon in 2.2. D. Thomæ 2. tom.q.77. art.1. controu.5. nu.3. Mariens.l.1. glos.9. tit.11. lib.5. nouæ Recopil. Pinel. d. l.2.p.2.cap. 2.n.18. Mench.frequent. cap.61. Pat.Molin. de Iustit tract.2. disp.349. vers. Etiamsi Dom.Garci. Mastrillo Siciliæ decis.33.n.9. plures refert Doctores Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 220.n.2. P.Ioann. de Salas de Contract.tract. de Emption. & Vendit. dub.27. num.6. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9.q.3. sect.2. nu.8. vbi etiam cum Gam. resoluit quod si deceptio sit enormis, siue enormissima etiam in publica subhastatione, & quacunque octo dierum diligentia, & iudicis auctoritate interposita, tam in hoc Regno, quàm alibi actionem non esse denegandam decepto, siue executio fieret ad debitum priuatum, siue publicum soluendum.

AD §. VIII.

Artifices, officiales si vltra dimidium decipiantur nō possunt vti remedio huius ord. & d.l.2.

Concordat apud Hispanos l. 3. tit.11.lib.5. nouæ Recopil. Vide Pinel.in d.l.2.p.3.cap.fin.n.18. in fine Perez l.2.tit.23.lib.2.Ordin.pag.43. Auend. de Exequendis mand. p.2. cap.13.n.3. Gutier. Pract.lib.2.q.144. Mariens.l.2.glos.1.d. tit.11. Bouadil. in sua Politica lib 3. cap.5. nu.43. & seqq. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens.cap.185.n.8. P.Ioann. de Salas de Contract.tract.de Empt.dub. 27. n.12. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit.9.q.19.n.8.& q 24.

AD §. IX.

In antiq. §.6.

Remedio huius tit. & d.l.2. non potest renuntiari.

1 Vide Pinell.d.l.2.p.2.cap.2.n.2. vbi Donell n.9. in fine Anton.Gab. lib.3.Commun.tit. de Empt concl. 1. n.52. cum seqq. Sarmi.lib.1. Select. cap.11.n 4. Mozzi. de Contract.tit. Quibus casibus annulletur Emptio

n.20.Gutier.Pract.lib.2.q 140.& de Iuram.confirm.p.1. cap.26. á nu.2. Mascard. de Probat. concl. 1264. n.31.Ceuall.Commun.contra commun.q.511.P.Molin.de Iustit. tract. 2.disp. 349. vers. In Lusitania. D. Martam de Clausulis. p.1. claus.130. n.23.Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n.2.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9. q.3.sect.2.nu.9. vers.Cæterum.P.Salas de Contract. tract de Empt.dub.27.n.14.

2 In text.ibi (*ou digão nos contratos, que fazem doação*) Vide Surd. cons. 122. nu.17.Gasp. Roderi.de Annuis Red.lib.1.q.8.num.10.& q.11.à nu.6. Morl.in Emporio iuris p.1. tit.9. q. 20.per totam.

3 In text.ibi(*& posto que se diga, ou se possa prouar que sabião o verdadeiro preço da cousa)* Vide Cou.lib.2.Vari.cap. 4.n.2.Sarmi.lib.1.Select.cap.11. n.6. Morl.d.tit.9.q.24. Matiens.l.1 glos. 8 nu.35.cum seqq.tit.11.lib.5.nouæ Recopil.P.Ioann. de Salas de Contract.tract.de Empt.dub.27.num.8. Ceuall.d.q.511.

AD. §. X. & vlt.

Læsio enormissima, quæ sit?

1 In text.ibi (*lesão enormissima*)Læsio enormis, seu enormissima dicetur si res ter mille quingentos aureos valens (subaudi secundum infimum pretium iustum)vendatur mille quingentis,vel si bis mille trecentos valens, vendatur mille tantum aureis iuxta Cou. lib.2. Vari. cap.4. nu.5 Gam.decis.198. P.Rebello de Obligation.Iustit.p.2.lib.9. q.3. n.8. in fine.

Fructuum restitutio non fit, nisi ex læsione enormissima.

2 In text. ibi (*sempre com ella restituirà os fruitos*) Nota fructuum restitutionem non esse faciendam quando agitur de læsione vltra dimidium, nisi læsio sit enormissima,quia tunc condemnatus tenetur ad restitutionem fructuum. Vide Cou. lib.2. Vari.cap.3.n.9. Gregor.l.56.verbo Desemparar tit. 5. part. 5. Anton. Gom.l.70.Tauri n.29.& tom.2. Vari. cap.2.nu.24. Emman.Costa in §. Et quid si tantum p.2.nu.72.Pinel. in d.l.2.p.2.cap 4.à n.1. Mench. frequens.q.7.Mozzi. de Contract. tit. Quibus casibus annulletur emptio n.26. Vincent.de Franc.Neapol.decis.119. 495.&242. Magon.Forent. decis 23.in fine.Fab. de Anna cons. 24. Parlad. lib.2. Rerum quotid. cap.fin.p.5.§.16.n.12. Gutier. Pract. lib.2.q.134. Morl. in Emporio iuris p.1. tit.9. q.21. Anton. Fab. in suo Cod.sub tit.de Rescind. vendit. diffinit.4. Pat.Molin.de Iustit. tract.2. disp. 349.vers. Vtrum autem quando,P Rebello de Obligat.Iustit.p.2. lib.7.q.4.nu. 9. & lib.9. q.16. sect.2. Gam.decis.94.& 312. n.5. Cardoso in Praxi iudicum,& aduocat.verbo Fructus n.10.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Implorare n 13 & de Potest.elig.cap.4.n 10. Aloys.Ricci. in collect decis.p.4.collect.881.late Ceuall. Communium contra communes tom.3.q.762. à principio,& tom.2.q.536 n.17.cum seqq.

Ad tit.15.Ordinat. Reg.

In antiq. tit.35.vsque ad §. 1.inclusiue.

Que os Corregedores das comarcas, & outros officiaes temporaes não comprem bẽes de rayz,&c.

Præsides aliiq; officiales temporales nõ possunt emere nec contrahere cũ suis subditis.

1 DEsumitur ex l.Principalibus & seq. ff.Si certum petatur, & ex l.Non licet vbi Bart.ff. Contrah.Empt.& ex l.Vni.Cod. de Contractibus iudicum. Concordat apud Hispan. l.5.tit.5. part.5. Vide Roland. cons. 83. lib. 2. Duenh. reg.31.

reg. 31. à princip. Alciat. lib. 2. Parerg. cap. 49. Guilhielm. in cap. Rainuntius verbo Duas habẽs filias à n. 48. Mayn. lib. 2. Action. cap. 17 pag. 172. Anton. Gom. l 3. Tauri. nu. 124. Perez tit. 4. lib. 5. Ordin. pag. mihi 172. Adr. Puluæ. ad edict. de alienat. iudicij ca. 9. in med. Azeued. ad l. 2. n. 9. tit. 6. lib. 3. nouæ Recop. Soar. de Paz in Praxi tom. 1. p. 8. cap. Vni. nu. 13. in fine Pereg. de iure fisci lib. 4. ti. 7. n. 6. cum seqq. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disputat. 343. in principio & disputat. 488. in vers. de Iure Lusitano. Auiles ad cap 2. Prætor. in glos. de mercaderia n. 30. cum seqq. Bouadil. in sua Politica lib 2. cap. 12. n. 34. & 60. Cardoso in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Iudex n. 16. Cald. Pereira quæst. Forens. cons. 34. n. 9. & de Emption. cap. 8. num. 47. 60. 62. & 64.

2 Nota quod nec possunt contrahere per interpositam personam, vide Tiraq. de Nobilit. cap. 37. nu. 109. Menoch. cons. 322. n. 29. Pereg. Iure fisci lib. 4. tit 7. nu. 7. Procedit etiam hæc Ord. in eorum domesticis, & familiaribus vt per Pereg d. tit. 7. n. 8.

Emere possũt res, quæ fuerũt maiorũ suarũ & rem pignori datã accipere.

3 Limita primo, si emant res, quæ fuerunt maiorum suorum, vide Auiles ad cap. 2. Prætor. in glos. de mercaderia n. 30. Matiens. p. 3 dialog. 27. n. 7. Pereg. d. d. tit. 7. n. 8. Cald. Perei in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 4. vers. Ex prædictis.

4 Limita secundo, vt possint rem pignori datam accipere, vide Auiles d. glos. de mercaderia n. 29. Cald. Pereira de Empt. cap. 8. n. 38.

5 Limita tertio, vt possit eis per vltimam voluntatem relinqui, & legari. Vide Auiles d. verbo de Mercaderia n. 31. Pereg. d. tit. 7. n. 13.

6 Limita quarto, vt possit per cõtractum celebratum antequam ad officium perueniret facto iudice pignora, & securitates accipere, vide Auiles d. glos. de mercaderia nu. 39. Matiens. in dialog. Rel. p. 3. cap. 27. nu. 4. Auend. lib. 2. Prætor. cap. 1. num. 13. Bouad in sua Politica lib. 3. cap. 4. num. 39.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*nem aforar*) Vide Cald. Pereira de Potestate eligendi cap. 1. n. 55.

Qui nõ potest emere, nec potest permutare si vigeat eade prohibitionis ratio.

2 In text. ibi (*nem escaimbar*) Nota eum, qui non potest emere non posse etiam permutationis titulo acquirere, si vigeat eadem ratio prohibitionis, aut materia subiecta, veluti quando emptio est prohibita ad bonum publicum, quia tunc facienda est extensio ad permutationem, vide Tiraq. de Retract. lig §. 30. glos. 1. n. 1. Pinel. in Rub Cod. de Bonis maternis p. 2. num. 26. in fine Surd. de Alim. tit. 8 priuil. 38. n. 13. Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 703. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Venundedisti nu. 2. & de Resolut. Emphyt. cap 8. n. 31. cum seqq.

3 In text. ibi (*bens de rayz*) Neque mobilia, nisi illa, quæ sunt ad vestes, & alimonia necessaria, vide Menoc. de Arbitr. casu 182. nu. 29. Pereg. de Iure fisci lib 4. tit. 7. nu. 12. Cald. Pereira de Empt. cap. 8. n. 47.

4 In text. ibi (*nem poderão receber doação*) Limita in donatione remuneratoria ex causa de præterito, quia Prætori fieri potest ex l. Aquilius Regulus ff. de Donation. vbi Bart. opposit. 2. Auiles ad cap. 2. Prætor. glos. de mercaderia nu. 26. Pereg. d. tit. 7. nu. 12. vers. Limita 5. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 202. num. 4. Nota tamen quod durante

tempore

Gutier. Pract. lib. 1. q. 137. n. 8. Steph. Gratian. Discept. Forens. cap. 186. n. 25. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris allegat. 13. n. 219. vbi nu. 223. resoluit quod attenditur consuetudini patriæ, in qua nobiles mercaturã exercent, & propter hoc incolæ de Moncã, quorum negotiatio vt plurimum consistit in emptione, & vẽditione vini, conseruant suam nobilitatem, de quo etiam Steph. Grat. d. cap. 186. n. 24.

Trina monitio est necessaria vt Clericus tã quam negotiator possit puniri.

4 In text. ibi (*& farão actos, que remeterão com as mercaderias aos Iuyzes Ecclesiasticos*) Vide Strach. de Mercat. p. 3. tit. de his, qui mercaturam exercere possunt n. 9. D. Martam de Iurisdict. p. 4. casu 3. nu. 7. nouissime P. Ioann. de Salas d. dub. 2. Parlador. rerum quotid. p. 1. ca. 3. n. 16. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 55. vers. Trina monitio fol. 175. Solis de Cencib. lib. 2. cap. fin. n. 18. in fine. Ceuall. q. 810. n. 17. & 20. vbi resoluit quod trina monitio est hodie necessaria vt Clericus tanquam negotiator possit puniri, & n. 17. asserit quod tunc Clericus dicitur negotiator, quando plures facit negotiationes, secus si vnam tantum.

In antiq. tit. 16. pro §§. 7. & 8. tantũ.

Ad tit. 17. Ordinat. Reg.

Quando os que comprão escrauos, ou bestas os poderão engeitar por doenças.

1 DEsumptus est hic tit. ex illis ff. & Cod. de Ædilit. edicto. & ex tit. Cod. de Ædilit. actionib. Concordant apud Hispanos l. 64. & 65. tit. 5. part. 5. Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 2. nu. 48. & seq. Valasc. de Iure Emphyt. q. 6. n. 18. Viui. Kichou. Soar. & alios to. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 38. pag. 646. Menoch. de Arbit. q. 22. num. 12. cum seq. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 353. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 8. 9. & 10. nouissime P. Ioann. de Salas de Cõtract. tract. de Empt. & Vendit. dub. 34. cum seqq.

2 Nota hunc titulum non procedere in foro interiori, quia leges, ad obuiandas lites, & Reip. perturbationem, terminum præfixerunt, in quo Emptor agere possit contra venditorem de dolo, fraude, & deceptione vera, seu præsumpta, attamẽ in foro cõscientiæ, in quo sola facti veritate attenditur, quocunque tempore constiterit emptorem fuisse notabiliter deceptum, & graue nocumentum illi illatum tenetur venditor, quamprimum hoc nouerit, recompensare damnum, vel per irritationem contractus, vel per restitutionem pretij æquiualentis, ita in terminis Fr. Ludou. Beja Resp. casuum Conscientiæ p. 3. casu 24. à princip. & præcipue vers. Respondemus leges. P. Molin de Iustit. tract. 2. disput. 353 n. 5. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori Pœnit. lib. 25. num. 358.

Medicus emẽs seruũ, vel Doctor videns librum non gaudent remedio huius tit.

3 Nota primo, hanc Ordin. non procedere in medico emente seruũ, quem postea dicit morbosum, quia Doctor videns librum, vel medicus seruum morbosum non excusantur per ignorantiam, ita resoluit Surd. decis. 146. num. 2. faciunt in argum. quæ Bald. in l. 1. Cod. Qui & aduersus quos & in l. 2. §. Sulpitius ff. de Origine iuris, facit text. cum glos. in l. Professio Cod. de Muneri. patrim lib. 10. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 4. n. 76.

4 Nota secundo, quod si decesserit animal morbosum intra triduũ præsu-

præsumitur ex præcedenti morbo mortuum. Vide Alciat. de Præsump. reg. 2. præs. 26. n. 11. Rip. de Peste cap. de Remedijs ad curandam pestem n. 141. & nu. 143. Hippol. in l. Statuliberi nu 16. ff. de Quæstion. Bellac. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 38. n. 2. pag. 646. vbi Viui tit. 43. de Locato n. 59. pag. 657. Perez tit. 7. lib. 5. Ordin. pag. 191. Iosep. Ludou. Perus. decis. 118. Mascar. de Probat. concl. 92. & concl. 615. n. 8. & concl. 632. & concl. 1073. Seraphin. de Priuilegijs Iuram. priuil. 27. nu. 17. Surd. decis. 146. n. 17.

5 Nota tertio, quod pro minimo defectu nõ datur redhibitoria, vide Tiraq. de Iudicio in rebus. exig. vers. 10. pag. 54. Mascard. concl. 615. nu. 12 & seq.

6 Nota quarto, quod si quis egerit redhibitoria, & succubuerit, agere potest deinde intra annum quanto minoris secundũ Bald. in l. pen. col. 2. Cod. de Ædilit. action. Mexi. in tract. taxæ panis concl. 1. n. 152. Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 5. n. 45. vers. Imo si quis pag. 469.

Ad Princip. Ordin. Reg.

Actio redhibitoria extinguitur spatio sex mensium.

1 In text. ibi (*dentro de seis meses*) Nota quod actio redhibitoria præscribitur, tollitur, & extinguitur quoad vtrumque forum Pontificium, scilicet, & Cæsareum spatio, & tempore sex mensium legibus definito, vide Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 5. de Obligationib. & action. num. 45. pag. 469. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 353. vers. Secunda vero aliàs num. 5. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 8. n. 6. & 7.

Emptor morbũ sciens non potest

2 In text. ibi (*prouando que ja era doente*) Nota tamen quod si emptor morbum sciret, non posset redhibitoria agere l. 1. §. 1. & §. Si interrogauit ff. Ædilit. edicto Mascard. de Probat. concl. 615. num. 8. & 9. Surd. decis. 146. num. 23. vbi etiam dicit quod fallit quando emptor probat se male vidisse, & inspexisse rem. In dubio animal præsumitur sanum, & emptori incũbit probatio eum fuisse morbosum tempore emptionis ex Surd. d. decis. 146. n. 4. Quid si venditor dicat seruum, vel animal esse sanum cum sit morbosum? Dic quod tenetur actione ex contractu, & non excluditur tempore ista actione præfixo ex l. Iulianus §. 1. vers. Quid tamen ff. de Action. empti, & ibi Ias. qui dicit locum habere in contractu non vero in actione de dolo.

agere redhibitoria.

AD §. I.

Desumitur ex l. 1. §. Sed sciendum & §. Si intelligatur ff. de Ædilit. edicto vbi Sebast. Næui. Vide Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellor. annot. 28.

AD §. II.

Desumitur ex l. 4. §. Idem Pomponius vers. Animi autem vitia ff. de Ædilit. edicto. Vide Decian. cons. 60. n. 46. vol. 1. Surd. decis. 146. n. 11. Nota quod venditor non tenetur exprimere seruũ esse fugitiuũ, quando vinctus in foro venalis exponitur. Vide Surd. decis. 146. n. 15.

AD §. III.

Desumitur ex l. 1. §. Item si quid mancipium ff. Ædilit. edicto.

In text. ibi (*& o vendedor ao tempo da venda o não declarar*) Nota quod vitia manciporum occulta venditores indicare debent l. 4. §. In summa ff. de

Venditores indicare debent vitia manciporũ occulta.

ff. de Ædilitio edict. Caballin. de Euictionib. & redhibit. cap. 1. & 2. Menoch. de Arbit. casu 150. n. 5. Nec sufficit vendere animal tanquã morbosum, & vt dici solet (*ossos em taleiga*) Vide Viui. to. 1. Cõmun. Opin. lib. 4. tit. 5. n. 45. vers. Tamen vendens Anton. Gom. Vari. tom. 2. cap. 2. nu. 49. Surd. decis. 146. n. 9. Extende etiamsi nominatim exprimat morbum, inuoluat tamẽ cũ aliqua qualitate verborum secundum Abb. in cap. Cum contingat n. 24. de Iureiur. Hippol. in Rub. de Siccarijs n. 13. Perez ti. 7. lib. 5. Ordin. pag. 191. Gregor. l. 45. verbo Porque tit. 18. part. 3.

AD §. V.

Desumitur ex l. Si hominẽ §. Post mortem, & ex l. seq. ff. Ædilit. edict.

In dubio præferũtur testes qui dicunt seruũ esse morbosum.

In text. ibi (*& elle prouar, &c.*) In dubio præferũtur testes qui dicunt seruũ morbosum ex Bald. in Auth. Omnes peregrini n. 8. Cod. Cõmun. de Success. Felin. in cap. In nostra n. 12. de Testib. Cæpol. in l. Quæro §. fin. ff. de Ædilit. edicto. Alexand. cons. 148. n. 2. lib. 2. & cons. 63. eodem. lib. Cott. in memorab. verbo Actio redhibitoria. Gregor. ad l. 40. verbo Iguales tit. 16. part. 3. Nicel. in Concord. glos. 26.

Fugitiuus quis dicatur.

In text. ibi (*por fugitiuo*) Fugitiuus est, qui à domini conspectu se occultat ex Bart. & Bal. in d. l. Quid si fugitiuus. Cott. in Memorab. verbo Fugitiuus Alciat. Brachæ. Rebuff. ad l. Fugitiuus 225. ff. de Verbor. significat.

AD §. VI.

In text. ibi (*Siza*) Desumitur ex l. Debet 27. vers. Quid ergo ff. de Ædilit. edicto. Vide Gam. decis. 351. incip. Publicani n. 5. Tira. de Retract. tit. 2. §. 6. glos. 2. n. 16. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Per quod. nu. 13. P. Molin. de Iustit. tract. 2. dis. 353. vers. Quod ad gabellam, aliàs n. 9.

AD §. VII.

In antiq. princip. d. tit. 16.

Vide late P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 353. vers. De iure Lusitano, aliàs. n. 6.

In text. ibi (*Guinè*) Aduerte quod sub hoc nomine continetur omnis Regio Nigritarum, non autem sub hoc §. cõtinẽtur illi serui, qui adduci solẽt ab insula D. Thomæ, ab India, & Brasilia regione, & manere debẽt in terminis Ordin. huius tit. in princip. qui casus exceptus firmat regulam in contrarium ex l. Nam quod liquide Cod. de Penu lega.

In text. ibi (*dentro de hum mes*) Intellige non procedere in redhibitoria respectu displicentiæ, quia hæc durat vsque ad duos menses. Vide l. Quod si nolit §. Si quid ita ff. Ædilit. edicto, quam cõmẽdat Succin. in l. Si quis arbitratu n. 62. ff. de verbor. & ibi Ias. n. 24. vers. Successiue.

AD §. VIII.

Desumitur ex l. Ædiles aiunt. ff. Ædilit. edicto. Vide Math. Coler. de Process. execut. p. 2. ca. 1. n. 71. & 72. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 353. vers. de Iure Lusitano, aliàs n. 6.

In text. ibi (*se espantarem*) Vide l. Ob quæ vitia vers. Animi autem ff. de Ædilit. edict. Specul. in tit. de Rescind. Vendit. §. nunc dicendum n. 2. Procedit in boue cornu petente l. Bouem 43. in princip. ff. Ædilit. edict. quamuis boues non contineantur appellatione iumentorum ex. l. Ædiles §. Iumentorum ff. eod. tit. Vide Ias. in l. 3. §. Nerua filius n. 10. ff. de

Acquir.posseß.Masc.de Prob. cõcl. 190.

AD §. IX.

In text.ibi (*por troca*) Desumitur ex l.Sciendum tamen est.§. Deinde ff. Ædilit edicto. Vide Valasc.de Iure Emphyt.q.6.n.18.col.2.

AD §. X. & vlt..

In text.ibi (*hum liuro comprado, no qual falta hum caderno*) Vide Rebuff. de priuileg.scholari priuileg.120.

Ad tit.18.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.48.

Quando os carniceiros, padeiras, ou tauerneiros serão cridos por seu juramento, &c.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 IN text.ibi (*a que as ditas cousas fiarão*) Vide to.1. Cõmun. Opin. pag.236.Ias.in Repet.l Admonendi.n.124.ff de Iureiur. Mascard. de Probat.concl.973 n.28.

2 In text ibi (*mandamos que sejão cridos per seu juramento*) Intellige probando prius se dedisse aliquid, summa tamen iuramento probabitur iuxta id quod tenet Bart.in l.Si quã do Cod.Vnde vi.resoluit Præceptor Gabriel á Costa in priuatis scholijs ad l.1.§.Seruum mancipium n.3. ff. de Quæstion.

3 An poßit contrarium probari? Vide Felin.in cap. Proposuisti nu.3. de Probat.vbi Deci.n 3.eund.Felin. in cap.2.de Constit.n.20. vbi Deci. lect.2.nu.10.Ias.in §.Sed istæ nu.95. Instit.de Actionib.& in l.Si quando n.36.Cod.Vnde vi.& in l.2.nu.4. ff. Noxali causa, & in l.3.§.Iurari n.6. de Iureiur.Cassan.in consuet.Burg. fol.70. nu.6. Clar.§.vlt q.81. statuto 1.n.2.Menoch.Reme.15.Recup. n.357.& lib.1.de Arbitr.q.76. n.17. Masc.de Probat.concl.952.fol.296.

4 Nota quod quãdo dicitur quod standum est assertioni alicuius cum iuramento, debet intelligi quando est persona fide digna, non tamen infamis, vide Felin.in cap.fin nu.2. de Testib. Cassan. in consuetud. Burgund.Rub.1.§.6. glos. Par leurs sermens num.5.Nec periurus vt per Hippol.cons.78. num.23. Nec hoc in hærede damnum paßi habet locum, resoluit Tiraq. de Retract. lig. §.2.glos.2.num.6.& 8.

Ad tit.19.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.36.vsq; ad §.2.

Do que prometeo fazer escriptura de venda, &c.

Ad Princip. Ordin. Reg.

1 IN text.ibi (*& ficarẽ para fazer escriptura, &c.*) Vide Perez l.3.tit. 8.lib.3.Ordin. pag.617. Cald. Pereira de Renouat.q.18.n.37.vide quid Surd.decis.277.n.21.

2 In text.ibi (*& em o contrato Emphyteutico*) Vide Menoch. cõsil.708. num.2.Carol. de Graßis except.12. n.34.Ruper.Rutland.in thesauro iuris Emphyt. q.7. num.1. & 2. Surd. decis.10. num.1. P.Azori Instit.Moral.p.3.lib.10.cap.5.q 2. P.Molin.de Iustit. tract. 2. disp. 447. Aldouin conf.80.num.25.Stephan.Gratian. Discept.Forens.c.188.n.1.cum seqq. Cardin.Martic.de Tacitis,& ambi. conuent.lib.22. tit.2. nu.8. & tit.6. num.12. cum seqq. Valasc. de Iure Emphyt.q.7 nu 3. cum seqq.Cald. Pereira de Renouat. Emphyt. q. 2. n.2.

Scriptura requiritur in cõtractu Emphyteu.

n.2.& de Potestate elig. cap.7. n.16. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg.72.n.1.ad fin.

Quod tēpus requiratur ad præsumendum titulum Emphyteusis?

3 Nota requiri tempus triginta annorum ad præsumendum titulū Emphyteusis sæcularis, in Emphyteusi vero Ecclesiastica præsumenda necessaria est præscriptio quadraginta annorū, ita eleganter resoluit Menoch.de Præsumpt.lib.3. q.108.n.4. Mascard. de Probat. concl.337. Et quando allegatur titulus præsūptus non requiritur vt offeratur scriptura. Vide Valasc.d.q.7.nu.33. Cott.in memor.verbo Solutio pag.767.

AD §. I.

L. Contractus Cod. de Fide instrum. & § 1 Instit. de Empt. l. 6. tit. 5 par. 5

Si contrahentes intendant contractū perficere per scripturam, esto quoad rem, & pretiū conueniāt, nō erit antequám scriptura ab vtroque consignata sit, perfectus contractus, sed liberū erit vtrique resilire. Censentur autem id intendere, quando vel ante, vel inter cōueniendū vterq; vel alter declarat, se velle vt scriptura fiat, licet non addat, quod aliter vim conuētio nō habeat, vel quādo aliæ similes coniecturæ de scriptura faciēda præcesserint. Verū si post contractum, verbis simpliciter, & absolute celebratū, alter ab altero scripturam fieri postularet, non censeretur ea adhiberi ad perfectionē simpliciter, sed ad maiorem dūtaxat firmitatem. Desumitur ex l. Contractus vbi glos. verbo In scriptis Cod.de Fide instrum.& ex §.1.Instit.de Emp.Cōcordat apud Hispanos.l.6.tit.5.par. 5.vbi glos.1.& 2. Vide Anton.Gom. to.2.cap.2.n.17.Cou.in cap. Relatū el.1.n.9. de Test.Ludo.Morot.resp. 96. Menoch.de Arbit. casu 187. & lib.3.de Præsump.q.148.Perez tit.7. lib.5.Ordin.pag.187.& l.3.tit.8.li.3. Bursat.cons.10.á n.10. & n.19. cum seqq.lib.1.Lazarte de Decima vēdit. cap.3.à n.3.cū seqq. Petr.Madaglen. de numero testium in testamento requisito p.2.cap.5.á n.10.& n.14.Anton. Thesau.decis.197.Ber.Bertaz.in tract.de Clausul. instr.claus.30. glos. 3. Gabr.lib.3. Cōmun. tit. de Pactis concl.3.Mench.Illust lib.1. cap.28. nu.21.& seq.Parl.quotid.lib.2.cap.3. n.47.Matien.l.2.tit.16.glos.7. lib.5. nouæ Recop.vbi Azeued.n.29.& in l.1.tit.17.li.9.Recop.Brun.á Sole in locis cōmun. verbo Contractus 28. Magon.Lucēsi decis.95.n.19. Cott. in Memorab.verbo Contractus Gutier.Pract.lib.3.q.94.n.12.& q.95.n. 20 Masc.de Prob.concl.435. nu.8. Fachin.Cōtrouers lib.2.c.97. Flam. de Resign.lib.8.q.8.nu.54. Morl.in Emporio iuris p.1. tit.11. in prælud. n.6.Ceuall. Cōmun. contra comm. q.90.& 91.P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.337.vers. Quæ dicta sunt. Card. Thusc.to.2.lit.C. concl.990. Card. Mantic.de Tacitis, & ambig.cōuen. lib.1.tit.10.n.7.vers.Sed diuersa.Castill.lib.3.quotidian.cap.26.à n.3.cū seqq.nouissime P.Ioann.de Salas de Contract.tract.de Empt.dub.65. Ex nostris Lusitanis, vide Gam. decis. 287. Valasc.cons.153 nu.10. Cabed. decis.39.n.10.p.2.Card. in Praxi Iudicum verbo Instrumentum n.10.P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9. q.1.sect.2. á num.9.Cald. Pereira de Empt.cap.19.n.5.10.& 12.

In text.ibi(*algũa conuença*) Quando in contractu transactionis requiratur scriptura ad substantiā? Vide Bernard. Græuæ. ad Practicam Cam. Imper.lib.2.concl.71.per totam.

AD. §. II. & vlt.

1 Vide Menoch,de Arbit. casu 93. n.25.& cons.320.num.23. Auiles ad

cap.1. Prætorum fol. mihi 28. nu.30. Surd. decis. 258. Gam. decis. 207. p.1. Cald. Pereira de Empt cap.19. num.21.& 24. Vide casum per Cabed. decis.34.p.1.

2 In text. ibi *(em tal caso se a parte confessar)* Vide Valasc. de Iure Emphyt. q.7.num.36.& 37. Et confessio habet vim publicæ scripturæ Cabed. p.1.decis.33.n.11.

3 In text. ibi *(saluo se quizer deixar em juramento da outra parte)* Nota quod deferens iuramentũ videtur tacite confiteri illud, quod pars iurauerit, Mascar. de Prob. concl.955.nu.3. & concl.148.n.7. quando possit pœnitere. Et qui alienare non potest, nec iuramentũ deferre Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap.9.n.37.

Ad tit.20. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit.43. & Extrauag. 5. tit.1.p.6.

Como se pagarà o pão que se vendeo fiado, ou se emprestou.

Ad Princip. Ordin. Reg.

IN text. ibi *(ate dia de nossa Senhora de Agosto)* Nota quod hæc Ordin. procedit tantum in frumento vẽdito, vel mutuato, cuius pretium est æstimandum eo valore, quem frumentum habuit vsque ad illud tempus, & non amplius, & si intra illud tempus frumentum mutuatum offeratur, mutuans cogi potest ad recipiendum, itaut nõ detur procrastinatio in tempus caristiæ, ex glos. in l. Nulli Cod. de Erogat. milital. annonæ lib.12. resoluit Steph. Gratian. Discept. Forens. cap.251. nu.59. In frumento tamen debito ratione pensionis soluendæ quotannis ab emphyteuta, & colono hæc Ordin. nõ procedit, æstimatio enim facienda est maiori pretio, quo valuit intra triennium, numerandum à die debitæ solutionis, per ea, quæ notant Doct. in l. Vinum ff. Si certum petatur, ratio est quia cum frumentum possit durare incorruptum toto triennio, & dominus per illud tempus illud possit seruare, tenetur emphyteuta, vel colonus soluere pretium, quo carius vendi potuit intra prædictum triennium. Vide Surd. decis.81. per totam Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 42. num.49.& cap.243. n.59.& 60. Sed in millio nostræ Interamnensis regionis posse hoc vltra triennium extendi non est dubium, cum multis annis incorruptum seruari possit. Si tamen colonus, vel emphyteuta, aut alius debitor propter paupertatem non potuit debitum soluere, non tenetur, nec obligatur ad interesse quanti plurimi, prout iudicatũ audiui in Senatu Supplicationis, & faciunt quæ Steph. Gratian. Discep. Forens. cap.94.n.71. cum seq.

Ad tit.21. Ordin. Regiæ.

Extrauag. 1. tit.8 p.

Em que moeda se farão os pagamentos.

1 MOneta debet solui vsualis, & in loco frequentata, vt cum cõmuni resoluit Cald. Pereira de Empt. cap.22. nu.36. Et qui tenetur soluere aureos auri, non potest soluere nisi aurum, si liquidò constet id actum fuisse, quod pretium in auro solueretur, non in argentea pecunia, si tamen nullus fuit habitus respectus aureæ pecuniæ, sed quantitatis dũtaxat, contrarium dicendũ est. Vide Cou. in tract. de veterum numism. collat. cap.7.§. Vni n.2. P. Paul. Comitol. Resp. Moral. lib.3.q.44.nu.7. Surd. cons.405. n.32.

n.32. Stephan. Gratian. Discept Forens. cap. 55. à num. 26. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 13. nu. 17. Nota quod debitor compellitur recipere suum debitum, vel condemnationem in suum fauorem factam, in pecunijs quantumcunquè minutissimis, dum tamen sint à Rege approbatæ. Vide Gutier. Pract. lib. 2. q 173. à princip. Mexi. in tract tassæ panis concl. 7. verbo Marauedis fol. mihi 130. Guasp. Rod. de annuis red. lib. 2. q. 15. n. 92. vers. Sed quid. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 20. n. 4. & 5.

Moneta valor iuxta quod tempus considerandus sit contractus ne an solutionis?

2 Monetæ valor iuxta quod tempus considerandus sit cõtractus ne? an solutionis? Vide Menoch. cons. 49. & 138. Annæ Robert. Rerum iudic. Paris. lib. 1. cap. 16. & lib. 4. cap. 18. Thesaur. & ibi eius filium Gasp. Anton. Pedam. decis. 174. Flamin. Chart. Causar. execut. Genuens. decis. fin. Budel. tract. de Monetis, & re nummaria lib. 2. cap. 23. cum duobus sequentib. Farin. decis. 900. Viui tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 2. n. 162. pag. 463. & n. 167. & 170. Surd. cons. 335. & cons. 368. & cons. 406. & cons 438. Paul. Busc. de annuis reditib. lib. 2. cap. 6. Gasp. Roderi. eod tract. lib. 2. q. 15. num. 92. Frider. Martin. eod. tract. cap. 5. Fachin. Controuers. lib. 2 cap. 9. & 10. Baptist. Costa de facti scientia, & ignor. cent. 1. dist. 63. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 51. num. 6. cũ seqq. P. Paul. Comitol. Respons. Moralium libro 3. quæstione 44. num. 7. Tiraquell. de Retract. lig. §. 1. glos. 18. num. 26. cum multis sequentibus. Aloysium Riccium in collect. decis. p. 4. collect. 1223. Ioann. Gall. diuers. decis. 302. Puteo decis. 149. lib. 2. Caualcan. decis. 16. de Contract. p. 2.

3 An pensio Reditus soluenda sit in moneta currenti tempore contractus? an in currenti tempore solutionis? Vide Brunor. q. 5. n. 3. Gasp. Roderic. de annuis redit. lib. 2. q. 15. n. 92. qui resoluunt soluendum censum in moneta, quæ currit á tempore solutionis.

4 An qui tenetur soluere certam pecuniam satisfaciat offerendo æstimationem? Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 94. n. 65. cum seqq. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 13. n. 17.

5 An Princeps sine populo possit mutare monetam? Vide Cou. de veterum numismat. collat. cap. 7. n. 6. Menoch. de Arbit. casu 316. nu. 47. Cabed. p. 1. decis. 45.

Princeps an possit mutare valorem monetæ

6 An possit mutare valorem ipsius monetæ? Vide Abb. in cap. Quãto n. 11. de Iureiur. Couar. de Veter. numismat. collat. cap. 7. n. 6. Peguer. decis. 46. num. 11. Viui tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 19. nu. 5. Boer. decis. 327. Franc. Marc. decis. 152. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1222. Et de damnis prouenientibus ex alteratione monetæ, vide per Eduard. Nonium in vita Regis Ferdinandi fol. 198. & in Chronica eiusdem manu scripta fol. mihi 56. Alphonsus Rex Dionysij Regis filius de consensu populi, & status Ecclesiastici monetæ valorem mutauit, itaut in posterum alia mutatio non fieret, super hoc confectis instrumentis, quorũ exemplaria Bracharæ, & in cœnobio Alcobacæ, & in ciuitate Ægitaniæ seruari iussit.

7 An sciens monetam esse mutãdam, si soluat, mutuet, vel det illam, ante legem teneatur ad restitutionẽ? Vide Afflict. decis. 399. n. 9. Pinel. l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 3. cap. 2. n. 22. Anton. Gom. to. 2. Vari.

cap.2.nu.32.in fine.Menoch.de Arbitr.casu185.num.20.& 21. Mexi.in tract.tassæ panis concl.6.n.6.Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Pragmatica pag.275.Savr. in Claui Regia lib.3.cap.5.n.1.P.Paul.Comitol. Respons.Moral. lib.3 q.32.P.Valeri. Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.25. nu.188 nouissime P.Ioann.de Salas de Contract.tract.de Empt.dub.22. in fine.

Da valia das moedas antiguas que ouue neste Reyno, & ha na India.

Moedas de Ouro.

8 SOldo de ouro na era de 1116. valeo oito reales, segundo o que refere o Bispo Dom Frey Prudencio de Sandoual p.1. dos Mosteiros de São Bento tit. do Mosteiro de São Milão §.68.in fine fol.mihi 77.verso. E depois valeo o mesmo que hum cruzado Castelhano de ouro, que corre por quatrocentos, & sinquoenta rês, ita Matiens.l.7.glos.6. n.12.tit.10.lib.5. Recop. E que valia tiuesse attento Codicis tempore vt in l.Sancimus Cod.de Donat.& l.1. Cod.de Veter. numism. lib.11. Vide Cou.lib.1.Vari.cap.11.nu.3. & de veter.numism.cap.6.nu.5. Gregor.l.9. verbo de Oro tit.4.part.5.Gutier.de Iuram.Confirm. p.1. cap.7. num.4. Surd.cons.454.n.11.P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.278. vers. Dubium tamen est Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 84. à n.1. & l.114.n.12.Stephan. Gratian.Disceptat.Forens.cap.51.n.14.

9 Marauedi de ouro no anno de 1243. valia cento & oito dinheiros, que deuia de ser o mesmo que cento & oito rês como diz Garibai in Compendio historiali lib. 39. cap.7. in princip. E antigamente neste Reyno deuia de importar hum cruzado, & nesta conformidade se hão de fazer as contas do cap.Cum olim o 2. de Priuileg.ibi, duo millia morabitinorum, que fala em marauedis Portugueses, & tratando do testamento delRey Dom Sancho assi o diz Pedro de Mariz em os seus Dialogos de varia historia dialogo 2. cap.9.ad finem. E Duarte Nunez de Leão na Chronica delRey Dom Dinis fol.134.diz que estes marauedis erão como as moedas de quinhẽtos rẽs deste nosso tempo, & da valia dos marauedis de ouro Castelhanos tratão Greg. Lop. 2.l.2.verbo Diez marauedis tit. 11. part. 3. Dom. Christoph.de Paz ad leg.114. Styli. Ceuall.Commun.contra commun. q.7.á n.20.

10 Liura de ouro teue muitas valias conforme a diuersidade dos tempos, & des o anno de 1278. valia hũa liura vinte soldos pretos, & duas liuras & meia sinquoenta soldos, que fazião hum marauedi de ouro, de maneira, que valendo o soldo preto oito rẽs, ficaua a liura valendo oito vintẽs. E des o anno de 1395. no tempo delRey Dom Dinis conta Duarte Nunez de Leão na sua Chronica fol.134. que valia tambem os mesmos oito vintẽs, porque diz que elRey Dom Dinis deixara em seu testamento, que hum Caualeiro de boa vida fosse seruir na guerra da terra Sancta contra os infieis dous annos, para o que lhe deixou tres mil liuras de ouro, que erão mil & duzentos cruzados, que por estas contas ficaua cada liura valendo os ditos oito vintẽs. Da valia que teue pellos annos ao diante declara a Orden.antigua lib.4.tit.1. E da valia

lia della em Roma trata Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 51. per totum, & no Reyno de França Rebuff. ad l. Etiam aureos nũmos 159. ff. de Verbor. signif.

11 Iusto foy moeda que se bateo no tẽpo delRey Dom Afonso o V. & delRey Dom Ioão o II. de ouro de 24. quilates valia seiscentos rẽs, tinha hum Rey assentado em seu thro no Real com dous ramos de palma de cada banda, & hũa letra que dizia: *Iustus vt palma florebit*.

12 Spadins erão hũas moedas de ouro de 18. quilates pezauão quinhẽtos rẽs, tinhaõ hum braço com hũa espada na mão com a ponta pa ra baixo.

13 Portugueses de ouro que se laurarão em tempo delRey Dom Ioão o II. DelRey Dom Manoel, & delRey Dom Ioão o III. saõ de oura de 24. quilates, pezão dez oitauas menos hum quarto, no principio valião quatro mil rẽs, agora pello crecimento da valia do ouro, valem mais de seis mil rẽs.

14 Pardaos de ouro de 18. quilates valerão a desaseis, & desate vintens.

15 Cruzados velhos de cruzeta, de ouro de 24 quilates, valem hoje seiscentos rẽs. Cruzado de ouro mais baixo, que chamão de Caluario de 22. quilates & meio, val ao prezente quinhentos rẽs.

16 Moeda de ouro que tem a imagem de São Thome, he de ouro de 18. quilates, peza mil duzentos & sincoenta rẽs. Na India tambem as ha com a mesma imagem de São Thome la batidas per mandado dos Vicereys, val cada hũa dellas dez tangas, que saõ seiscentos rẽs. Outra com a imagem de São Vicente, de ouro de 22. quilates & meio, peza duas oitauas & seis grãos, & val ao prezente mil & cem rẽs. Outra com a Cruz da ordem de Christo de ouro de 22. quilates & meio, peza hũa oitaua, & tres grãos, a sua valia foy de quinhentos rẽs, agora pello crecimento da valia do ouro val quinhentos & sincoenta rẽs.

17 No anno de 1562. Reynando elRey Dom Sebastião, se baterão hũas moedas de quinhentos rẽs, que chamarão do engenhoso, por inuentar o engenho com que se laurou esta moeda Ioão Gançaluez o engenhozo natural da Villa de Guimarães, o qual ordenou o dito engenho de maneira que as moedas sahião fundidas de pezo, & com hũ circulo ao redor pera se não poderẽ cercear, sem que se visse, & enxergasse. Foy hum dos notaueis homẽs de engenho que ouue no mundo, inuentou & fez muitas cousas neste Reyno de muita habilidade, & espanto, por ser nacido, & criado na dita Villa de Guimarães sem sayr della, saluo ao tempo que elRey Dõ Ioão o III. se quis seruir delle.

18 Venezianos saõ hũas moedas que correm na India asi chamadas porque vẽm de Veneza a Ormuz, & a outras partes Orientaes, val cada hũa dellas onze tangas & meia ate doze, que saõ seiscentos & nouenta rẽs, ate setecentos & vinte, porque cada tanga val la tres vintẽs. Outras moedas correm la, a que chamaõ Pagodes, val cada hũa dellas noue tangas & meia ate des, que importão quinhentos & setenta rẽs, ate seis tostões.

Moedas de Prata.

19 SOldo de Prata tinha antiguamente de valia des rẽs segũdo refere o Bispo Dom Frey Prudencio

de Sandoual p. 1. dos Mosteiros de São Bento tit. do Mosteiro de São Milão §.68.in fine.

20 Leal tinha de valia doze rēs. Sinquetas erão hũas moedas piquenas que valião sinquo rēs.

21 Tanga he moeda que corre na India, importa tres vintēs. Salares saõ hũas moedas feitas na Persia, & outras partes, & vèm tèr a Ormuz tèm de valia cada hũa dellas nouēta rēs, & às vezes mais. Xens a que por outro nome chamão Bastiões saõ hũas moedas batidas na India per mandado dos Vicereys, tém de valia cada hũa dellas trezentos rēs.

22 Marco de prata valia nos outros tempos dous mil & quatrocentos rēs, & val agora dous mil & seiscentos rēs.

Moedas de cobre.

23 REal branco, & soldo preto tiuerão differentes valias pellas diuersidades dos tempos, & mudança da valia das cousas, trata destas moedas a Ordenação antigua lib.4.tit.1.§.pen.

24 Dinheiro foy moeda muito antigua que deuia de valer pouco mais de hum septil. E em Castella no anno de 1243 valia hum marauedi ordinario, que he hum real de cobre, como diz Garibay in Compendio histor.lib.39.cap.7.in princ.

25 Septil se bateo no tempo que elRey Dom Ioão o I. tomou Septa aos Mouros, & dahy teue o nome de septil, seis delles fazem hum real de cobre, ja se não vsa neste Reyno, tirando na Villa de Guimarães, aonde se compra, & vende a linha por septis.

26 Mealha (donde se deriuou mealheiro & mealhar) valia meyo septil, & doze mealhas hum real de cobre. Ordin.antiq.lib.4.tit.1.§.fin.

27 Preto foy moeda de muito pouca valia, porque desoito pretos fazião hum real branco, latißime Ordin.antiq.d tit.1.§.1.cum seqq.

Spadins de cobre valião quatro rēs.

Ad tit.22.Ordinat. Reg.

In antiq. tit. 3.

Que se não engeite moeda del Rey.

VIde Iaſ.in §. Bonæ fidei n. 62. Instit.de Actionib. Tiraq de Retract.lig.§.1.glos.20.n.5.& 6. Pinel. ad l. 2. Cod. de Rescind. vend.p.1.cap.3.num.17.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

In text.ibi (*moeda de ouro*) Nota quod debitor pecuniæ non potest soluere in massa aurea, vel argentea, communis ex Alciat.n.12.Deci.n.6. Rip.2.Butru.17. in l.2.§.1.ff. Si certum pet.Pute.decis.149.p.2.Parlad. lib.2.Rerum quotid. cap.fin. p.5. §. 17.n.19. D.Barbos. in l.Diuortio §. Ob donationes n.27.vers.Vnde pari ratione ff.Soluto Matrim.

Ad tit.23.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.57 Concordant in §§.

Dos algueres das casas.

Doctores agentes de Locato, & conducto.

1 DE Locato & Conducto agitur in Iure Ciuili in tit. ff. Cod. & Instit. Locati. & in Iure Canonico lib.3.Decretal.tit.de Locato, & apud Hispanos tit.8.part. 1. Et præter eorum iurium Interpretes late agunt Conan.li.7. Cōment. cap.11. Anton. Gom. tom.2. Vari. cap.3. Kirchou. Soar. Viui. & alios tom.1.Commun.Opin.lib.4. tit.43. pag.654.

pag. 654. Verrut. de Verbor. signif. verbo Locatio. Canceri. Vari. cap. 14. de Locato Mozzi. de Contract. tit. de Locato Carot. in speciali tract. de Locato Duenh. reg. 240. Cuiac. lib. 2. obseruat. 28. & lib. 9. obseruat. 15. Rebuff. in tract Except. n. 658. cum seq. Fachinæ. lib. 1. Controuers. cap. 82. Morl. in Emporio iuris. p. 1. tit. 10. de Locato. Soar. de Paz in Praxi tom. 3. cap. 6. §. 3. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 5. tit. 1. Ex doctissimis Theologis Societatis I E S V, vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 486. cum seqq. Pat. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 24. de Locat. P. Paul. Comitol. Responsor. Moral. lib. 3. q. 12. nu. 4. & q. 29. n. 4. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. cap. 38. à n. 486. Et ex nostris LVSIT. Gam. decis. 57. n. 3. & decis. 19. n. 1. & decis. 56. n. 3. & decis. 214. n. 5. Pinel. in l. 1. p. 3. n. 63. vers. Ante alia. & nu. 65. & 66. Cod. de Bonis mat. & ad l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 3. n. 4. cum seqq. Valasc. de Iure Emphyt. q. 21. & 23. Fr. Ludou. Bei. Resp. onsor. casuum conscientiæ p. 2. casu 20. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 14. Cabed. decis. 92. p. 1. Cardoso in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Locatio.

Locatio longi temporis dicitur, quæ vltra decẽniũ fit æquiparatur emphyteusi & per eam transfertur vtile dominium.

2 Locatio longi temporis dicitur quæ vltra decennium fit. Vide Molin. de Primog. lib. 1. cap. 21. à nu. 29. Cardin. Mantic. d. lib. 5. tit. 4. num. 3. Ceuall. Commun. contra commun. q. 199. n. 13. cum seqq. Dom. Garci. Mastrillo Siciliæ decis. 4. nu. 10. D. Marta in votis nouissim. decis. voto 37. nu. 5. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 15. n. 10. P. Rebello d. p. 2. lib. 13. q. 5. n. 6. Cald. Pereira lib. 1. quæst. forens. q. 11. nu. 1. Æquipatur Emphyteusi. Vide Pinell. in l. 1. p. 3. n. 64. Cod. de Bonis mat. Valasc. de Iure Emphyt. q. 29. nu. 6. Sarm. lib. 3. Select. cap. 2. nu. 31. Cardin. Mantic. de tacitis, & ambig. conuent. lib. 22. tit. 2. n. 55. P. Molin. d. tract. 2. disp. 445. vers. Hinc oritur P. Lessi. d. lib. 2. cap. 24. dub. 1. nu. 4. Ioann. Martins à Costa d. annot. 15. n. 9. Cald. Pereira d. lib. 2. q. 10. nu. 8. Et per eam transfertur dominium vtile, vide Menoch. de Arbi. casu 31. Pinel. d. p. 3 nu. 63. Valasc. q. 20. n. 19. & q. 29. nu. 2. & 5. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. nu. 81. Mozzi. tit. de diuisione locationis nu. 7. Sarm. d. cap. 2 n. 31. Gutier. in l. Nemo potest n. 50. & Canon. lib. 2. cap. 8. à nu. 22. Cardin. Thusc. lit. L. concl. 403. Cardin Mantic. d. lib. 5. tit. 4. num. 7. D. Marta in votis nouiss. decis. voto 37. n. 4. Cald. Pereira quæst. forensium lib. 1. q. 11. n. 2. Ceuall. d. q. 199. n. 5.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 Desumitur ex l. Ne cui Cod. Locati. Concordat apud Hispanos l. 18. tit. 8. part. 5. Vide Boer. decis. 107. in princip. Afflict. decis. 238. Bursat. cons. 104. n. 4. vol. 1. Carot. de Locato p. 3. tit. de Libertate Valasc. de Iure Emphyt. q. 21. n. 20. Cald. Pereira de Renouat. q. 2. n. 3. & q. 5. n. 1. & q. 12. n. 14. & de Potestate nominandi cap. 1. n. 2. Cardoso in Praxi iudicũ verbo Locatio num. 16. P. Rebell. de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 12. n. 1.

2 In text ibi (*ninguem pode reter à casa alhea*) Nota quod conductor antiquus ex æquitate debet præferri nouo pro eodem pretio, quando dominus non habet causam ad eum expellendum, quia tunc intrat regula quod tibi non nocet, & mihi prodest, teneris facere, de qua per Doctores in l. 2. in princip. ff. soluto

mat.

mat. resoluit nouissime D. Marta in votis nouissimarum decisionum voto 35. n. 10. cum seqq & de Iurisd. p. 4. casu 98. n. 7. quod tantum procedere in locatione fundorum publicorum, non autem in locatione rei particularis facta à priuato per text. in l. Congruit Cod. de Locat. fund. publ. lib. 11. tenet Ceuall. Commun. contra commun. q. 756. à n. 60.

AD §. I.

1 Vide eleganter P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 498. vers. in Lusitania n. 4. & n. 12. P. Rebell. de Oblig. iust. p. 2. lib. 14. q. 12. n. 3.

2 An hæc Ordin. comprehendat Ecclesiasticos? Vide per ea, quæ D. Marta de Iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 98. à princip.

3 In text. ibi (*requerer aos alugadores que lhas deixem*) Per se, vel procuratorem, dummodo tamen non requisitus ostendat mandatum, aliàs non potest constituere habitatorem in mora. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 10. n. 99. & §. 36. glos. 2. n. 4. Menoch. cons. 39. n. 66. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 13. nu. 14. Rebuff. in tract. Nominat. q. 14. nu. 98. & faciunt, quæ ipse ad leges Galliæ tom. 1. tract. de Litteris oblig. in præfat. n. 22. quæ notificatio potest fieri procuratori habenti specialem, vel generalem cum libera, per ea, quæ resoluit Tiraq. de retract. lig. §. 1. glos. 13. n. 31. Potest fieri die Dominico, aut alio diuis sacro, cum non sit actus iudiciarius Tiraq. eod. tract. de retract. lig. §. 36. glos. 2. n. 54. & 55.

AD §. II.

1 Nota quod si locator non admonuerit conductorem, prout præcipit §. 1. huius tit. tunc in optione conductoris est, vel perseuerare in contractu anno sequenti, vel in quacunque illius parte á locatione ædium scilicet, aliorumque vrbanorum prædiorum commode desistere, cum illius fructus, qui in vsu, & habitatione consistit, singulis diebus præcipiatur, videtur dicendum pro tempore solum, quo conductor domum inhabitat illas reconduxisse, in prædijs tamen rusticis intelligitur pro vno anno. Desumitur ex l. Item quæritur §. Qui impleto ff. Locati. Et apud Hispanos concordat l. 20. tit. 8. part. 5. Valasc. de Iure emphyt. q. 20. nu. 20. Anton. Gom. Vari. tom. 2. cap. 3. nu 15. Pinel. p. 2. Rub. de Rescind. vendit. n. 24. Surd. decis. 33. n. 10. & 11. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 14. n. 32. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 498. n. 4. 5. & 12. & ibi in fine ita dicit. Si alicubi prædia vrbana non habeant vsum vniformem, & pro quo in qualibet parte anni inueniantur commode conductores, vt in Castella, & Lusitania non inueniuntur, quia domus à certis diebus anni consueuerunt locari in annum integrum, vel quia nundinæ ibi certis diebus anni celebrantur, in quibus plus valet vsus domorum, quam alijs anni temporibus, tunc etiam in his prædijs vrbanis censetur facta tacita prorogatio in annum integrum.

AD §. III.

1 In text. ibi (*poderà requerer o que achar na casa*) Quia illata, & inuecta à conductore conductoris censentur tacite hypothecata domino domus pro pensione, prout resoluunt sic intelligentes text. in l. Solutum §. Solutam de Pignorat. action. Menoch. remed. 3. *Illata, & inuecta à conductore cõductoris censentur tacite hypothecata domino domus pro pensione.*

remed. 3. adipisc. n. 110. Cald. Pereira de Emptione cap. 33 n. 94. vbi plures refert, Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 68. n. 12. & 13.

In text. ibi (*ou que nella tiuer algũa cousa*) Nota quod inuecta, & illata in domum conductam sunt domino domus tacite affecta, & hypothecata pro pensione l. Item quia in princip. ff. de Pactis. l. Certi iuris Cod. locati. Item seruiana Inst. de Acti. apud Hispanos l. 5. tit. 8. p. 5 Succin. reg. 192. incip. Inuecta. Roman. sing. 233. Forcat. Dialog. 17. in princip. Vide Bellacomb. & Don. a Fin. to. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 43 nu. 34. Menoch. de Arbit. casu 441. Ioseph. Ludouic. Perus. decis. 84. Mascard. concl. 210. n. 8. Cald. d. cap. 33. n. 70. Valasc. de Iure Emphyt q. 20. nu. 17. Stephan. Gratian. d. cap. 68. à princip. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 1. ti. 5. n. 9. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 7. n. 3. Ceuall. Commun. contra commun. q. 202. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1045.

2 An locator in bonis iuectis, & illatis præferatur anterioribus creditoribus? Decidit cum distinctione Ioseph. Ludou. Perus. decis. 84. p. 2.

3 Vtrum inuecta ab inquilino in domum conductam pro pensione domus conductæ sint tacite hypothecata, quando bona sunt venalia? Affirmat Mench. Vsufreq. cap. 56. vers. Quid dicẽdum. Post Bart. Bald. & alios Ceuall. Commun. contra commun. q. 780. per totam.

Inuecta, & illata aliena an sint obligata pro pẽsione

4 Quid si inuecta, & illata sint aliena? Dic, domino patiente esse obligata pro pensione glos. verbo Nam ea quoque ad finem in l. certi iuris ff. Locati Neguzant. de Pignorib. p. 2. in princip. memb. 4. nu. 152. Stephan. Gratian. d. cap. 68. nu. 15. & 16. Ceuall. d. q. 202. à nu. 7. Afflict. decis. 184. per totam vbi nu. 1. sic ait. Sed aduertendum est, quod illud, quod dicitur, quod si res aliena inducta est in domo conducta de voluntate domini ipsius rei, quod est tacite obligata pro pensione, procedit si res illa perpetuo, idest, durante locatione erat mansura in domo, secus si ad certum tempus ibi reposuit, tunc non est tacite obligata pro pensione, nisi aliter appareat de cõsensu domini ipsius rei illatæ, quod voluit rem illam obligari pro pensione, licet contrarium indistinctè sequantur Morl. in emporio iuris p. 1. tit. 10. de locato q. 4. n. 8. Mẽch. lib. 3 de Successꝰ progressu cap. 56. num. 11.

Libri scholasticorum an sint obligati pro pẽsione domus?

5 Nota quod libri scholasticorum in domum conductam inuecti, & illati non censentur tacite obligati pro pensione domus, secus si scholasticus sit mortuus, quia tunc hospes libros retinere potest pro expẽsis funeralibus, & alijs, resoluit Rebuff. de Priuilegijs schol. priuil. 19. per totum.

6 Nota quod non cessat hypotheca tacita in bonis inuectis quanuis locator sibi prouiderit de certo pignore, quasi prouisio hominis tollat prouisionem legis extraordinariam, non autem ordinariam, & hanc opinionem esse tenẽdam tanquam magis veram docent Menoch. Adipisc. remed. 3. q. 25.. num. 154. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 117. num. 11.

An bona minoris sint obligata pro pensione?

7 Vtrum bona minoris sint tacite hypothecata pro pensione domus? Affirmat Ioseph. Ludou. decis. 75. quem refert Aloys. Ricci. d. collect. 1045. vers. Amplia 7. latissime multos referens Ceuall. Commun. contra

contra commun.q.132. Quid de veste penes sutorem existente, vide Ioseph.Lud.decis.84.

Bona extra domū existentia an sint obligata pro pensione?

8 In text.ibi(*nella tiuer*)Quid in bonis extra domum penes tertium existentibus? Dic quod non sunt tacite hypothecata pro pensione,nec potest creditor prosequi apud alium, quam apud debitorem, resoluunt Stephan.Gratian.d.cap.117. à n.13. Rebuff.ad leges Galliæ tit.de Litteris obligator.art.4.glos.2. nu.38. vbi n.39.limitat nisi illa bona venissent ad detentatorem iure hæreditario, vel alio titulo lucratiuo in fraudem, & idē Rebuff.d. glos.2.nu.29.docet practicam, quod si conductor detulerit bona sua clanculo extra domum potest agi contra eum, vt illa reportet.

9 In text.ibi(*que lhe pague o aluguel*) Vel etiam deteriorationem domus conductæ, resoluunt Menoch. remed.3.adipisc.q.12.n.101. Maynard. decis.100.lib.1. Stephan.Gratian. d. cap.117.nu.4.vbi n.5. dicit quod fideiussor datus pro pensione domus tenetur etiam pro deterioratione.

10 In text.ibi (*o nāo poderà per si penhorar,por se escusarem differenças*) Vide nouissime Cald.Pereira de Emp. cap.25.n 38 & 55.

In antiq. tit.,8.

Ad tit.24.Ordin.Regiæ.

Em que casos poderà o senhor da casa lançar fora o alugador.

DEsumitur ex l.Æde Cod. Locati cap.Propter §. Verū eod. tit.& apud Hispanos concordat l.5.& 6.ti.8.part.5. Vide Couar. Pract. cap. 50. Gom. Vari. tom. 2. cap.3.nu 6. Anton. Gab.Commun. lib.3 tit.de Locato concl.3. Don. à Fin. tom.1. Commun. Opin. lib. 4. tit.43.nu.106. & seq.Perez l.1.tit.7. lib.5.Ordin. pag.202. Hieron. Magont.Lucensi decis.128 n.1.Cancer. Vari.p.1.cap.14.n.3.Mozzi.de Contract.tit. de Locato cap. de substantialibus locationis nu.23. & in cap. Quomodo finiatur nu.11. Brunor.à Sole in locis commun.verbo Locatio 4 Gutier.de Iuram.confirm.p.1. cap.37 n.11.Rebuff.in tract. Except. nu.665.Morl. in Emporio iuris p.1. tit.10.in prælud.n.24. Cardin.Mantic.de Tacitis, & ambig. conuent. lib.5.tit.6.n.30.& tit.7. nu.12. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal.collect.116.nu.5.Aldouin. cons.69.n.38. & ex Patribus Societatis IESV eleganter P. Molin.de Iustit tract.2.disp.499.P. Lessi.eod. tract.lib.2.cap.24.dub.7.nouissime P. Valeri.Reginald.tom.2.Praxis fori pœnit.lib.25.cap.39. nu.510. cum seqq.& ex nostris Lusitanis Valasc. de Iure Emphyt. q. 21. Cardos. in Praxi iudicum verbo Locatio n.20. D.Barbos.in l.Si filiofam.§.fin.n.34. cum seq. ff.soluto mat. nouissime Cald. Pereira lib.1. quæst. Forens. quæst.11.num.11.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

In antiq. t.1.3.&4. 55.

In text.ibi (*ou no tempo que for costume da terra pagarense as pensoēs*)Nota quod si nihil conuentum fuit de tempore, quo pensio sit soluenda, inspici tunc debet consuetudo loci, resoluunt Greg.l.4.tit.8 part.5.Gig. de Pension.q.93 á nu.1. Gom.Vari, tom.2.cap.3.num.13. Rebuff.Priuil. schol.7.n.6.Valasc.q.21. nu.1. Surd. decis.205.n.57. P.Molin. disp.497. à princip.

2 In text.ibi(*por certo preço*) Quod valeat locatio nō expressa mercede vel

vel pensione tenet glos fin. in l. Excepto Cod Locati. Vide Ant. Gom. to. 2. Vari. cap. 2. n. 9. ad finē. Strach. de Merc. ti de Nauibus p. 3. n. 10. Anton. Gabri. lib. 6. Cōmun. tit de Consuetud. concl. 1. nu. 4. Valasc. de Iure Emphyt. q 11. n. 10. & cons. 146. n. 10. Rot. Nouiss. 82. nu. 2. p. 2. Carot. de Locato p. 1. q. 2. de mercede cōmissa n. 6. cum seqq. & q. 3. de mercede cōsuetudinaria n. 2. Cardin. Mantic. d. lib. 5. ti. 2. n. 13. Ceuall. Cōmun. cōtra cōmun. q. 202. n. 6. Et vbi in locatione mentio de certa mercede non est facta, debet intelligi de mercede secundùm consuetudinem præteritā Cald. Pereira cons. 8. n. 42. An si quis alterius domū habitauerit eo sciente & patiente nulla mercede constituta, videatur iure familiaritatis inhabitasse? Vide Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 489. vers. Quando res. Card. Mantic. d. tit. 2. n. 6.

3 Vtrū huiusmodi pretium in locatione sit constituendū in pecunia numerata, an vero sufficiat quod constituatur in quacunq; specie? Vna sententia in ea est opinione nō dari verā locationē nisi merces in pecunia numerata cōsistat, quam tenent Anton. Gom. to. 2. cap. 3. n 3. Lazarte de Decima Vendit. cap. 1. n. 2. Donell. Cōment. iuris Ciuilis lib. 13. c. 6. col 3. ad finē Carot. de Locato p 1. q 1. de mercede numerata á princ. Mozzi. tit. de Subst. locat. n. 12. Fachin. lib. 1. Controuers. cap. 82. P Molin. disp. 486. vers. Per vltimā. Card. Mantic. d. lib. 5. tit. 1. n. 11. Altera tenet sufficere quod constituatur in quacunque specie, & subscribunt Corras. lib. 2. Miscell. cap. 11. Pinel. ad l. 2. Cod. de Rescind. Vendit. p. 2. cap. 3. n. 28. Valasc. q. 20. n. 5. Mench. Vsufreq. lib 3. cap. 53. Morl. in Empor. p. 1. tit. 10. in prælud. n. 5. Pichard. in Princip. Instit. de Locato n. 27. Ceual. Cōmun. contra commun. q 202. n. 6.

4 In text. ibi *(o primeiro he se o alugador não pagar a pençāo)* Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 15. n. 4. ad fin Rebuff. in tract. Excep. n. 680. Anton Gabr. Cōmun. li. 3. de Locato concl. 3. n. 2. Valasc. q. 22. n. 8. Seraph. de priuilegijs Iuram. priuil. 13. n. 20. Ludou. Rodolphin. concl. 1. n. 4. Morl. d. tit. 10. in prælud. n. 31. Aldouin. cōs. 69 n. 39. Card Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 1. tit. 13. n. 25. D. Barbos. in l. Filiosfam. §. fin. n. 35. ff. Soluto matrim. Ex doctissimis Theologis Societatis IESV, vide P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 499. nu. 2. P Lessi. eod. tract. lib. 2. ca. 24. du. 7. n. 32. P. Azor. Instit. Moral p. 3. li. 8. de Locato q. 2. vers. Quorum prima. P. Rebello de Obligat. Iustit. lib. 14 q. 10. nu. 1. cum seqq. Procedit etiam in scholari nō soluente pensionem, quia potest expelli, vide Morl. d. tit. 10. in prælud. n. 25. in fine Val. q. 22. n. 5. Carot tract. de Locato p. 4. tit de Recusat. q 14. n. 16. & 17. Lud. Rodol. d. conc. 1. n. 6.

Conductor ex re locata ante finitū locationis tempus expelli potest si no soluit debito tempore pensionem.

5 In text. ibi *(o segundo caso he quando o alugador vsa mal das casas)* Vide Gregor. lib. 6. verbo De las mugeres tit. 8. part. 5. Tiraq. de iudicio in rebus exiguis vers. 57. cum seq Rubuff. de priuilegio scholari priuil. 20. n. 5. Mozzi cap. Quomodo finiatur locatio n. 13. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. cōuent. lib. 5. ti. 7. n. 17. Valasc. q. 23. Et ex doctissimis Theologis Societatis IESV, P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 499. vers. Quartus P. Lessi. eod tract. lib. 2. cap. 24. dub. 7. n. 34. vers. Quarta P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. de Locato cap 8. q. 2. vers. Quarta causa, P. Rebello de Obligation. Iustit. lib. 14. q. 10. n. 10. vbi n. 11. an conductor qui expellitur integram pensionem loca-

Conductor expelli potest si re locata abutatur.

E tionis

tionis soluere teneatur? Et cum Greg. vbi proxime resoluit verisimilius esse non semper obligari iure iustitiæ ad residui temporis pensionem, obligatur tamen ratione damni si residuum tempus eiusmodi sit, vt pro eo dominus alium conductorem inuenire, aliumuè rei suæ vsum sibi vtilem habere non posit, quia iam tunc priuatio pensionis residui temporis damnum est ex priori iniuria, & culpa contra iustitiam subsequutum. Dum hæc scriberem filius meus Simon Vaz Barbosa in Conimbricensi Academia Artiũ Magister, & Pontificij iuris Bachalaureus, Cæsareiq; studiosus auditor dixit præceptorem suum, & conterraneum nostrum Doctorem Christophorũ Dazeredo in eadem academia Cæsarei iuris professorem, & meritissimum Regij Collegij D. Pauli collegã casum hunc cum Bald. Menoch. & Alciat. declarasse in annot. ad l. Litibus Cod. de Agricol. & cens. lib. 11. non procedere si cõductor eius erat status, vt probabiliter speraretur turpe exercitium, quod locator non ignorabat, nam tunc cum in eius potestate á principio fuerit tali personæ non locare, eam postea non poterit remouere, ad quem locum Academicos viros pro huius quæst. aliarumquè in hac materia occurrentium ex prædicti filij testimonio libenter remittimus. Ideoquè scholares si in domum conductam meretrices inducant, cum hoc in illis non sit nouum, & inusitatum, non esse expellendos resoluunt Bolognin. in Auth. Habita Cod. Ne filius pro patre num. 377. Rebuff. de Priuilegijs schol. priuil. 20. Sed P. Rebello d. q. 10. n. 10. vers. Porro affirmat expelli posse, si inde locatoris honestas, vel fama periclitaretur, vel honesto. rũ vicinorũ detrimẽtum timeretur.

6 In text. ibi (*o terceiro he, quando o senhor a quer renouar*) Vide Mozzi. d. cap. Quomodo finiatur locatio nu. 12. P. Molin. d. disp. 499. vers. Tertius, aliàs nu. 11. P. Lessi. d. lib. 2. cap. 24. dub. 7. n. 34. vers. Tertia est. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib 8. de Locato cap. 8. quæst. 2. vers. Tertia causa est. P. Rebello d. lib. 14. quæst. 10. num. 13 vbi etiam resoluit reddendam esse domum conductori post refectionem, de quo vide Tiraq. in tract. Cessante causa n. 103. Menoch. remed. 3. Retin. n. 208. *Conductor expelli potest, si domus necessaria reparatione egeat.*

7 In text. ibi (*o quarto caso he, quando o senhor da cousa por algum caso, &c.*) Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 3. n. 6. Valasc. q. 22. nu. 31. P. Molin. d. disp. 499. nu. 5. P. Rebello d. lib. 14. q. 10. n. 14 P. Azori. d. cap. 8. q. 2. vers. Secunda. Pat. Lessi. d. lib. 2. cap. 24. dub. 7. nu. 34. vbi etiam resoluit hoc tantum locum habere in domibus causa habitandi necessarijs, non autem in prædijs rusticis, seu agris. Nota non procedere in successore conductoris, qui non potest expellere colonum, resoluit Stephan. Grat. Discept. Forens. cap. 117. nu. 19. Nec etiam procedit si dominus promisit non expellere durante cõductione, Surd. cons. 34. n. 29. P. Molin. d. disp. 499. nu. 8. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig conuent. lib. 5. tit. 7. nu. 12. Valasc. q 22. n. 8. Magon. Lucẽsi decis. 75. n. 2. Ceuall. Cõmun. cõtra cõmun. q. 756. n. 41. & 42. Nec etiã habet locũ in scholari, qui nõ potest à domino expelli, etiãsi vellet domũ pro sua necessitate tenent Bolog. in Repet. Auth. Habita. Cod. Ne filius pro patre n. 369. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 10. n. 26. Ceuall. d. q. 756. n. 43. sed contrarium sequitur Valasc. q. 22. n. 5. vers. Amplia 2. *Conductor expelli potest si locatori superueniat necessitas viuendi domo sua.*

In

Necessitas expellendi debet esse improuisa nec ante cogitata.

8 In text. ibi (*que de nouo lhe sobreueo*) Vide P. Rebell. d. lib. 14. q. 10. nu. 15. Valasc. q. 22. n. 3. qui asserunt necessitatem expellendi debere esse improuisam nec antea cogitatã, cuius exempla erunt, vt si locator ipse vxorem duceret, aut etiam si locatoris filius vtriusque sexus, vel si eques crearetur, aut si fieret doctor, aut aduocatus, aut presbyter, aut si domus, quam locator habet, ruinam minetur, vel inopinato casu diruta sit, aut ibi propter superuenturos hostes, aliudue imminens periculum, grauiter periclitetur, nec aliam habeat, ad quam commodè possit migrare, & idem Rebell. num. 16. contra Valasc. resoluit esse sufficientem causam expulsionis sequens filiorum matrimonium, quod tempore locationis verisimilius credebatur non esse futurum, & n. 17. & 18. tenet extra controuersiã esse conductorem non obligari ad pensionem soluendam, nisi pro rata temporis, quo domo vti licuit, quomodocunque his duobus proxime euentibus expellatur.

9 In text. ibi (*de que não tinha razão de cuidar ao tempo q̃ a alugou*) Existẽte ergo necessitate tempore cõtractus locationis non poterit locator conductorẽ expellere resoluit Marilian. Ien. decis. 29. quẽ refert Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 1. collect. 16. in fine Et cũ domũ locauit aliam, in qua habitaret nõ habebat, nõ potest postea ex superueniente necessitate cõductorem expellere tenet P. Azori. d. cap. 8. q. 2. vers. Quod vero si Titius.

10 In text. ibi (*ou para algum seu filho, filha, irmão, ou irmãa*) Vide apud Hisp. l. 6. tit. 8. part. 5. Anton. Gom. tom. 2. cap. 3. n. 6. Valasc. d. q. 22. n. 3. P. Molin. d. disp. 499. vers. Secundus, aliàs n. 6. P. Azori. d. cap. 8. q. 2. vers. Sed quid si egeat, vbi resoluit idem si domo indigeat ad patrem, vel auum, quod etiam tenet P. Rebello d. q. 10. num. 14.

11 Et quia licitum est locatori in supradictis casibus conductorem expellere, ita etiam concessum est cõductori in aliquibus ante tempus locationis finitum domos deserere, quos enumerat P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. de Locato cap. 9. Vide Cou. Pract. cap. 30. n. 3. Valasc. q. 22. n. 6. Cardoso in Praxi iudicum verbo Locatio n. 21.

12 Primus casus. Si in domo locata tetris imaginibus, & tumultibus inquietentur habitatores, de quo vide Valasc. q. 22. n. 7. Mozz. de accidental. Locationis n. 5. Perez. lib. 5. Ordin. pag. mihi 190. & seq. Secundus propter bellum l. Item quæritur §. Exercitu ff. Locati, vide Valasc. q. 22. n. 6. in princip. Mozzi. d. tit. de accidental. Locat. n. 5. Flamin. de Resignat. tom. 2. lib. 11. q. 13. n. 56. Et facienda est conductori remissio mercedis, si bellum superuenit post conductionem Surd. cons. 347. n. 21. secus si quando conduxit sciebat iminere tempus belli, quia tunc videtur renuntiare beneficio remissionis, resoluit Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 328. n. 21. Tertius propter pestem, vide Mozzi. tit. de accidentalibus Locat. nu. 6. & tit. Quomodo finiatur Locatio n. 3. Valasc. q. 22. n. 6. Cabed. p. 1. decis. 93. n. 3. cum seqq. multa de peste adducit Flamin. d. q. 13. num. 60. cum seqq. P. Azori. d. cap. 10. q. 5. P. Molin. disp. 493. in princip. Et quod conductor discedens propter supradicta teneatur domino denuntiare, & claues tradere, si cõmode potest, tenẽt Cott. in Memor. verbo Conductor. Rebuff de priuil. schol. priuil. 11. n. 5.

Valasc. q. 27. nu. 1. vers. Adde tamen Mascard. de Probat. concl. 820. n. 12. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 8. nu. 16. vbi etiam cum Gam. decis. 73. resoluit quod si cum commodè posset non denuntiauit, vel claues non reddidit, & ea de causa forte dominus domum alteri non locauit, ad satisfactionem damni subsequuti compellendus erit. Si tamen impedimentum sit notorium non est necessaria protestatio, vel denuntiatio, prout resoluit Menoch. cons. 120. n. 15. & n. 33.

Ad §. vnic.

Locator per se ipsum nō potest expellere conductorem.

Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 21. n. 2. & 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 499. num. 15. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 10. num. 18. Cald. Pereira de Empt. cap. 23. num. 38.

Ad tit. 25. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 39. Concordant.

Dos officiaes que não podem ser rendeiros.

Officiales non possunt esse conductores.

Vide l. Curialis 30. Cod. Locati l. Vni. Cod Quibus ad conduct. fiscal. vel præd. accedere non licet. lib. 11. Apud Hispanos l. 2. tit. 12. part. 5. vbi glos. 2. Boer. decis. 13. in fine. Petr. Gregor. Syntagm. iuris p. 2. lib. 18. cap. 14. num. 12. Mozzi. de Contract. tract. de Locato tit. de his, qui possunt locare n. 4. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 8. n. 89. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 488. à princip.

Nota hanc Ordinat. non procedere si succedant conductoribus, vel postquam erant conductores illis renuntietur aliquod officium, resoluunt Bonacos. p. 2. verbo Curiales fol mihi 20. Gregor. Lop. l. 45. verbo Arrendadores tit. 6. part. 1.

Ad tit. 26. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 38. in §. 2. & 3.

Que os officiaes da fazenda não arrendem cousa algũa aos rendeiros delRey, nem os senhores das terras a seus Ouuidores.

De hac Ordinat. late agit Pat. Molin de Iustit. tract. 2. disput. 488. per totam, vbi similes leges Castellæ adducit.

Ad tit. 27. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 61.

Das Esterilidades.

Sterilitas quando dicatur?

1 Quæstio est apud Doctores maxime controuersa: An scilicet, vt dicatur sterilitas, quæ pars fructuum deperditorum sufficiat? Vide Gom. tom. 2. Vari. cap. 3. n. 18. Gregor. l. 22. tit. 8. part. 5. Menoch. de Arbitr. q. 76. Couar. Pract. cap. 30. n. 2. vers. Vidi tamen. Anton. Thesaur. Pedam decis. 108. Garci. de Expensis cap. 13. n. 9. Ludou. Morot. cons. 76. sub n. 9. Bapt. Cost. de rati. ratæ q. 10. n. 5. 6. & 9. Carot. tract. de Locato sit de Remiss. mercedis sub n. 5. p. 3. Marcel. Calac. tract. de modo art. & proband. §. 2. glos. vnic. nu. 560. Mench. Vsufrequent. cap. 54. Masc. de Prob. concl. 1333. n. 4. cum seqq. & concl. 1339. à n. 3. Mozzi. de Contr. tract. de Locato tit. de Accident. Locat. n. 11. cum seqq. Morl. in Emporio iuris Ciuilis p. 1. tit. 10. q. 1. n. 12. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 222. Ceuall. Communium contra cōmun. q. 57. Cardin. Mant. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 5. tit. 8.

tit.8.n.30.Bernard.Greuæ.ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl 23.consid 1.Castill.lib.3.quotid.cap.3.à nu. 36.P.at.Molin.de Iustit.tract.2. disp. 495. vers. Dubitant Doctores.P.Less.eod tract.lib.2.cap.24.dub.3.n.17. Pat.Azori.Instit.Moral. p.3 lib.8.de Locato cap.10.à princip.Ex nostris LVSIT. Gam. decis. 42. num.1. Pinel.in l.2.Cod de Rescind. Vendit.p.1. cap.3. num.21. Valasc. de Iure Emphyt.q.27.num.25. vers.5. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap.4.num.24. ad finem P.Rebello de Obligat.Iust.p.2.lib.14.de Conducto, & Locato quæst.7.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

1 Desumitur ex cap Propter sterilitatẽ de Locato,& ex l.Ex conducto §.Si vis tempestatis,& ex l.Si merces §.Vis maior ff. Locati, & ex l. Licet 7.Cod.eod tit.Concordat apud Hispanos l.22. tit.8. part.5. Vide Cou. Pract.cap.30. á princip. Gom. to.2. Vari.cap.3.n.18.Pinel in l.2.Cod.de Rescind. Vendit.cap.3.p.1.n.18.Menoch.consl.37.nu.71. Valasc.de Iure Emphyt.q.27.n.23.Carot.de Locato p.4. ti.de Remiss.mercedis q 1.cũ seqq.Mozzi de Cõtract.tract.de Locato tit.de Accidẽtalib.Locat.à n.1. Surd.decis.155.num.6. & decis.326. Morl.in Emporio iuris p.1.tit.10. in prælud.n.28.& q.1.P.Molin. de Iustit.tract.2.disp.495. Cardin. Mant. de Tacitis,& ambig.Conuent.lib.5. tit.8.Cardos. in Praxi iudicum verbo Locato à nu.32.Bernard Greuæ. ad Pract.Cameræ Imp. lib.2. concl. 23.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2. lib.14.q.7.& 8.

In locatione operarũ propter casum super.

2 In text.ibi(*semelhante propriedade*) Vtrum in locatione operarum fiat mercedis remissio propter casum superuenientem? Vide Cou.lib.3.Vari. cap.13.nu.8.Carot.de Locato tit.de Remiss.mercedis q,8.num.181.Mozzi.d.tit.de accidentalib.Locat. n.61. vbi resoluit quod non fit remissio mercedis, quando quis conducitur dietim vt fiat opus,si perit opus,non tenetur magister de vitio operis.

uenientem an fiat remissio mercedis?

An emphyteuta propter sterilitatem detur pensionis remissio?

3 In text.ibi(*que tiuesse arrendada algum homem*)Quæstio est in hac materia controuersa,vtrum Emphyteutæ detur propter sterilitatem pẽsionis remissio? Vide Rot.Rom.decis. 720. n.5.p.1.diuers. in nouiss.Frãcis. Viui.Neapol.decis.500. Ioseph.Ludou.concl.12.Petr.Salaz. de Vsu,& consuet.cap.11. nu.89. Gom.Leon. Hispal.decis.67.cent.1.Fachinæ.Cõtrouers.lib.1 cap.90. Alexand.Raudens.in append.Annalog. p.3.à nu. 183.cum seqq.Gam.decis.150. nu.2. vbi pro parte affirmatiua iudicatum refert, negatiuè tamen resoluunt Cardin.Mantic. de Tacitis, & ambig conuent.lib.22. tit.2.á num.22. Pat.Azori. Instit. Moral. p 3. lib.10. de Emphyt.cap.6. q.2. Pat.Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib. 14. q. 8. num.6.7.& 8.vbi cum Valasc.q.27. nu.11. secundum communem Doctorum mentem exponit, vt si pensio parua sit ad recognitionem, videlicet, solius dominij constituta, tunc non sit remittenda propter sterilitatem : secus si non multò minor sit, quàm si per contractum locationis parui temporis, tanquam fructibus correspondens,imponeretur. Quando in censibus, & annuis pensionibus admittatur allegatio sterilitatis? Vide Salaz.de Vsu,& consuet. ca.11. num.88. Felician. de Censib. lib.1. cap.8.n.20.Fran.Garsi.de Contract. p.2.cap.4.

4 In text.ibi (*por caso que não fosse muito acostumado*) Nota quod loca-

tor non tenetur remittere pensionem si sterilitas, siue calamitas, solita sit in talibus locis, siue prædijs, ac rebus de quibus agitur, euenire, & in hoc desumitur ex l. Ex conducto §. Si vis ibi, *solis feruore non assueto*, & ibi, *si vero nihil extra consuetudinem*, ff. Locati. Vide Gregor. l. 22. tit. 8. part. 5. Bursat. conf. 11. n. 27. & n. 30. Valasc. d. q. 27. n. 34. Pinell. d. cap. 3. n. 30. Surd. cõs. 34. n. 4. Mozzi. d. ti. de Accidentalibus locat. n. 31. Morl. d. tit. 10. q. 1. nu. 20. vers. 2. Castill. lib. 3. quotidian. cap. 3. nu. 24. cum seqq. P. Molin. disp. 495. vers. In sequentibus aliàs n. 12. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. de Locato cap. 10. q. 2. vers. Septima, P. Rebello d. lib. 14. q. 8. n. 1. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 5. tit. 8. n. 6. in fine.

Casus insolitus quis dicatur.

5 Quãdo dicatur casus insolitus? Vide Menoch. de Arbit. casu 80. Pinel. d. cap. 3. nu. 32. Cardin. Mantic. vbi proximè. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 195. n. 11. Gam. decis. 349 n. 11. vbi dicit quod casus dicitur insolitus, qui venit præter verisimilitudinem, & cogitationem prudentis viri, licet fortè á prudentissimo cogitari poterat. refert Ceuall. Commun. contra commun. q. 702. n. 1. in med. & n. 6.

6 In text. ibi (*cheas de rios*) Desumitur ex l. Ex conducto §. Si vis ibi fluminum, ff. Locati. Vide P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. de Locato, & conduct. cap. 10. q. 2. vers. Septima vbi etiam resoluit quod si fluuius sæpius inundet, non fit remissio, cũ conductor id quod sæpe contingit præuidisse credatur.

7 In text. ibi (*fogo*) Vide Valasc. q. 27. nu. 41. & 42. P. Molin. d. disp. 495. n. 13. Mozzi. de Contract. tract. Locati tit. de Accident. Locat. n. 30.

8 In text. ibi (*seca*) Vide Pinel. d. cap. 3. n. 30. Valasc. q. 27. n. 34. P. Molin. d. disp. 495. n. 6.

Remissio fit propter hostium incursus.

9 In text. ibi (*inimigos*) Desumitur ex l. Ex conducto §. Si vis ibi, impulsus hostium, ff. Locati. Vide Flam. de Resignat. lib. 11. q. 13. n. 56. P. Rebell. d. lib. 14. q. 8. n. 16. Vel propter factum bannitorum, vel facinorosorum hominũ, vide Cardin. Mant. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 5. tit. 8. nu. 38. Non procedit si conducatur prædium in confinibus agrorum, in quibus solent esse hostiles incursus, vide Pat. Azori. d. lib. 8. de Locato cap. 10. q. 2. vers. Septima. Nec etiam si conductio facta sit tempore belli, vel pestis, Ioseph. Ludou. Perus. decis. 106. Nec si conductor sciebat tẽpus belli imminere Balb. decis. 200. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1033.

Remissio fit propter edacitatem locustarum.

10 In text. ibi (*gafanhotos*) Desumitur ex l. Excepto Cod. Locati. Vide Magon. Florent. decis. 67. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 1033. vers. Primo fit.

Renũtiatio casuum fortuitorũ nõ comprehendit insolitos.

11 In text. ibi (*ou por outro algum semelhante caso*) Nota quod renuntiatio casuum fortuitorum non comprehendit insolitos, & qui rarissime contingunt. Vide Syluan. cons. 60. n. 12. & cons. 61. nu. 1. Ioseph. Ludou. tom. 3. Commun. opinion. tit. de Iure Emphyt. concl. 1. Pinel. d. cap. 3. nu. 29. in princip. Mench. Vsufreq. lib. 3. cap. 54. n. 6. Azeued. l. 2. á nu. 9. tit. 9. lib. 9. nouæ Recopil. Mandel. cons. 1. n. 5. Valasc. q. 27. nu. 36. Anchar. Regiens. lib. 3. quæst. famil. q. 36. nu. 7. & 8. Carot. de Locato p. 4. de casibus. q. 8. n. 6. Medices in tract. de Compensat. p. 1. q. 45. in fine, & tract. de casibus fortuitis. p. 1. q. 15. Gutier. de Iuram. Confirm. p. 1. cap. 24. nu. 6. Cæuall. Commun. contra commun. q. 702. P. Molin. de Iustit. tract. 2.

tract.2. disp.495. vers. Dubium est. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib.5. tit.8. nu.3. & 18. Castill. quotid. lib.3. cap.3. n.80. cum multis seqq. P. Rebell. d. lib.14. q.8. num.18.

12 Quid si in contractu exprimatur vt conductor non excusetur etiam ex casu incogitato an comprehendat nimis insolitum? Vide Siluan. cons.35. à n.21. Bossi. in Praxi tit. de remissione mercedis n.62. Azeu. l.2. n.25. ti.9. li.9. nouæ Recopil. Gutier. d. cap.24. n.7. Mozzi. d. tract. de Locato tit. de Accident. locat. n.60. Castill. d. lib.3. cap.3. n.106.

AD §. I.

Cõpensatio fieri potest annorum fertiliũ, & sterilium.

In text. ibi (*porem se nos outros annos. &c.*) Vide apud Hispanos l.23. tit.8. p.5. Valasc. de Iure Emphyt. q.27. á num.24. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.495. n.16. Medices tract. de Compensat. p.1. q.45. n.9. Amatis decis.126. num.26. D. Barbos. in l. Diuortium § fin. nu.6. cum seqq. ff. Soluto Matrim. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuention. lib.5. tit.8. n. fin. Bernar. Græuæ. ad Pract. Cameræ Imp. lib.2. concl.23. P. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.24. dub.3. n.19. P. Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib.14. q.8. n.11. Lusit. Soar. tom.1. Communium Opin. lib.4. tit.24. n.208. pag.682. Mench. Vsufreq. cap.54. n.10. Stephan. Gratian. Discept Forens. cap.195. nu.14. Morl. in Emporio iuris p.1. tit.10. q.1. n.18.

AD §. II.

Negligẽtia cõductoris liberat locatorẽ à remissione.

1 In text. ibi (*& se os fruitos se perdessem por culpa do laurador*) Vide Bossi. tit. de Remissione mercedis n.39. & 97. Valasc. de Iure Emphyt. q.27. nu.39. Surd. decis.87. n.3. cum seqq. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.495. vers. Secundus, aliàs n.13. P. Rebello de Obligation. Iustit. p.2. lib.14. q.8. n.2. cum seqq. P. Azori. Insti. Moral. p.3. lib.8. de Locato, & conducto cap.10. q.2. vers. Prima. D. Martam in votis nouissim. decis. voto 1. nu 18. qui omnes resoluunt remissionem non esse concedendam si, sterilitas culpa conductoris contingat, quod, videlicet, non seminauerit, vel negligenter coluerit prædium, vel non purgauerit malis herbis, vel custodiam debitam non adhibuerit, de quo etiam Franc. Marc. decis. 208. licet non teneatur iterum seminare ex Surd. decis.130.

2 Quæstio est dubia in hac materia. An excusandus sit cõductor, qui nec seminauit, nec coluit prædium, si postea constiterit per fortuitum euentum incendij, vel alterius labis fructus fore omnino deuastandos, si nascerentur? Negat Valasc. d. q.27. n.42. dubius pertransit P. Rebello d. q.8. n.3. & 4. Sed quid, si sterilitas per culpam operariorum conductori ministrantium accidat? Vide Siluest. verbo Locatio q.17. Valasc d q.27. n.41. P. Rebello d. q.8. n.5. & 6. qui satis esse putant leuem culpam familiarium ad denegandam remissionem conductori, contrahendãq; obligationem restituendi damnum rebus locatis illatum.

Remissio fit quando per conductorem non stat quominus vtatur re conducta.

3 Quid etiam? Si conductor impediatur frui re conducta facto, & culpa locatoris? Dic faciendam esse pensionis remissionem. Vide Paul. Aemil. decis.183. nu.2. & 3. p.1. Magon. Florent. decis.67. nu.1. Rubin. decis.133. Aloys. Ricci. in collectan. decis. p.4. collect.1033. Morl. in Emporio iuris p.1. ti.10. q.1. n.23. P. Rebello d. q.8. nu.2. Castill. lib.3. quotid.

cap.3.num.26.cum seqq. Et de casu fortuito contingente culpa locatoris, vide Mozzi de Contract.tract.de Locato tit. de Accidentalib. locat. n.27.Surd. decis.326. n.56. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent.lib.5.tit.8.n.17.

In antiq. tit 17. Cõcordant in §§

Ad tit.28.Ordin.Regiæ.

Que todo homem possa viuer com quem lhe aprouuer.

Ad Principium Ordinat.Reg.

IN text.ibi(*não poderà*)Concordat apud Hispanos l. 2. tit. 20. lib.6. nouæ Recopil.notat P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.505.à princip.

Vtrum famulus, qui infirmatur per aliquod tempus dum seruit, teneatur post salutem adeptam altero tanto tempore seruire post annum contractus elapsum? Vide Tiraq.in §. hoc sermone n.63.Perez l.1.tit.2. lib.1.Ordinam.pag.38. P.Molin. d. d.disp.505.n.2. P.Azori.Instit.Moral.p.2. lib.2. cap.39. q.5. col.247. vbi resoluit quod potest dominus famulo ægrotanti mercedem subtrahere pro rata tẽporis portione, quo male maluit,& q.6.asserit,quod non tenetur postea totius illius temporis, quo ægrotauit operas supplere.

In antiq. tit 19. Cõcordant in §§

Ad tit.29.Ordinat.Reg.

Do criado que viue com o senhor a bem fazer,&c.

VIde Rebuff. tom. 2.ad leges Galliæ tit. de Famulorum salarijs glos. 3. Flores de Mena Vari.quæst.lib.1.q 7.§.3. nu.6. cum multis sequentib.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.14.q.13.

Ad Principium Ordinat.Reg.

In text.ibi(*serà o amo & senhor obrigado a lhe pagar o seruiço que fez*)Fallit in famulis scholasticorum, quibus non tenentur domini tam in foro interiori, quàm exteriori salarium soluere,de quo vide Rebuff.de Priuileg.scholast.priuil.167.Gutier. de Iurament.confirm.p.1.cap.64.nu.3. Cabed.p.1.decis.162.n.3.Flores Vari.lib.1.q.8.§.2.num.3.nouissime D. Marta in votis nouissim. decisionũ voto 99.n.7.vbi nu.8.resoluit quod scholasticus poterit famulo recedere volenti á suis seruitijs auferre vestes, quas dederat, dum erat in suo seruitio,quia non censetur donasse, nisi pro eo tempore,quo illi seruierit: ex consuetudine tamen in Conimbricensi Academia tenetur scholasticus famulo suo studenti calceamenta solùm ministrare,quæ nequaquàm ab illo etiã abesse volenti poterit auferre.

AD §. vnic.

In text.ibi (*porque poderà o amo ser demandado em juyzo para pagar o seruiço como sempre se costumou*)Nota quod in soluendis salarijs multùm defertur consuetudini vt per Stephan. Gratian.Disceptat.forens. cap.257. n.35.& salarium seruitij soluendum est secundum quod consuetum erat solui tempore, quo seruitium factũ fuit,non vero iuxta tempus sententiæ latæ, vel liquidationis factæ,Cabed.p.1.decis.162.nu.6.P.Azori.Instit. Moral. p. 3. lib.8. de Locato cap.13.quæst.1.

Ad tit.

In antiq. tit. 18 Cõcordant in §§.

Ad tit. 30. Ordin. Regiæ.

Do criado que viuendo a bem fazer se poem com outrem, & do que o recolheo.

Vide de hac Ordinat. eleganter P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 505. num. 3. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 13. ànu. 5.

Ad Princip. Ordin. Reg.

1 Collige ex text. eum qui inseruierit nulla constituta mercede si à domino tunicam & pallium acceperit non posse ab eo recedere sine illius consensu ante annum obsequij impletum, si veró alterum tantum illorum duorum acceperit, aut quoduis aliud vestitum, recedere ab eo non posse; nisi expleto dimidio anno obsequij, idem est si inseruiat comitendo eques, & idem aut aliud æquiualens acceperit, qui vero hæc non seruauerit conijcitur in vincula donec duplum soluat & expẽsas omnes ea in re factas. Quod si ab eius seruitio recedat, qui Regi, Reginæ, Principi, aut Infanti inseruiebat vinctus in Curiã Regiam adducitur ita P. Molin. ex hac Ordin. transcripsit d. disput. 505. nu. 3. in princip. & P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 13. nu. 5. & 6.

dominus potest locare famulum suum alij æque idoneo.

2 Nota quod dominus potest locare famulum suum alij æq; idoneó & ad easdem operas, vide Azeued. l. fin. nu. 24. tit. 15. lib 4. nouæ recopil. Flores vari. lib 1 q. 8. § 2. nu. 20.

3 In text. ibi (*& as custas que sob. e isso se fizerem*) Nota quod ille, qui locauit operas suas, & culpa sua eas nõ præstititus tenetur conductori ad totum interesse etiã lucri cessantis per l. si fundus ff. locati & l. 21. tit. 8. part. 5. resoluit P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 493. vers. si res locata, aliás nu. 5.

AD §. I.

Locans operas suas, quas non præstitit culpa sua tenentur ad interesse.

Collige ex text. quod, ille qui in suum famulatum receperit recedentem à domino absque illius consensu, & ante annum obsequij expletum, si admonitus per priorem dominum eum non expulerit, soluit tantundem, quantùm famulus reddere debebat priori domino, dimidium Regi, & dimidium accusanti P. Molin. d. disp. 505. n. 4.

AD §. II.

Collige ex text. quod ille, qui famulus fuerit alicuius de Curia Regis nulla constituta mercede non potest deinceps famulus esse alterius de Curia, qui in ea versetur, nisi facultate prioris domini, si autem illũ receperit, & admonitus eum non dimiserit, soluit decem aureos, dimidium priori domino, & dimidium Regi, & cogitur famulum dimittere. Ita P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 505. n. 4. vers. Qui autem famulus.

AD §. III.

Collige ex text. quod nullus cuiuscunq; conditionis sit potest assumere in famulum, aut sub suum patrocinium, & curam, famulum alterius, qui ab eo fuerit matrimonio copulatus, aut à quo aliud præmium sui obsequij acceperit, vel eum, quem, *acostado doutrem*, vocant, à quo equũ, arma, pecuniam, aut rem aliam acceperit. vt cum eo seruiat in quo is præceperit sine facultate eius cui ita *acostado*

ſtado for, ſub pœna, vt ita receptus in vincula conijciatur, donec priori domino ſoluat duplum eius, quod ab eo accepit, & vt qui eum receperit ſciens, aut illum non expulerit, poſtquam conſcius fuerit factus, ſoluat priori domino quinquaginta aureos. Qui autem alicui domino fuerit aſtrictus ſi petita ab eo facultate dominus concedere eam noluerit, poterit id efficere modo illi duplũ reſtituat eius, quod ab eo acceperat, aut illi deinceps tres annos eo modo inſeruiat, quo antea illi inſeruiebat. ita P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 505. n. 4. verſ. Inſuper præcipitur.

AD. §. IIII. & vlt.

Vide Pat. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 505. n. 4. verſ. Hæc tamen.

Ad tit. 31. Ordinat, Regiæ.

Como ſe pagarão os ſeruiços, & ſoldadas dos criados, que não entrarão a partido certo.

AD §. I.

1 IN text. ibi (*& theſoureiros dos Biſpos*) Nota quod Canonici non poſſunt petere ſalarium à teſtamentarijs Epiſcopi ob ſeruitium factum in comitando Epiſcopo, vide Cabed. p. 1. deciſ. 94. n. 2.

Salarium aduocati nõ augetur auctis cauſis.

2 In text. ibi (*& não ſe lhe arbitrarà mais por ſeruirem mais, que hum dos ditos carregos*) Nota quod ſalarium aduocati augeri non debet, etiamſi litigans habeat plures cauſas, quam ipſe aduocatus ſperauerit, niſi à principio id ſit conuentũ Gutier. Pract. lib. 1. q. 32. n. 2. Afflict. ad conſtitut. Siciliæ rub. 82. de Salario aduocat. n. 4. quamuis Azeued. l. 2. n. 3. tit. 16. lib. 2. Nouæ Recop. Menoch. de Arbit. caſu 223. velint in iudice, & aduocato quod diminuto labore diminuitur ſalarium, & aucto augetur, quod niſi caſus grauis fortuitus, & valde inſperatus exiſtat iniuſtum iudico, & contra veriſimilem mentem contrahentium, & communem in praxi, ita Flores Vari. lib. 1. q. 8. n. 51.

AD §. II.

In text. ibi (*a qual ſatisação, & eſtipendio ſe entende dando os ditos amos aos taes criados de comer, beber, veſtir, & calçar*) Vide P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 506. verſ. Duo admonuerim aliàs n. 6.

AD §. V.

Pediſequis dominorũ an debeatur ſalarium?

1 In text. ibi (*aos pagẽes, &c.*) Ergo pediſequis dominorum debetur ſalarium, de conſuetudine tamen in Regno Caſtellæ non debetur, ſed ſolum alimenta, & eis docentur modi viuendi, & bonæ educationis. Teſtatur Flores Vari. lib. 1. q. 8. §. 2. n. 9. vbi etiam dicit quod domini non erunt ſecuri in foro conſcientiæ, ſi eos non faciant bene educari, nec dent alimenta, & veſtitum competentem.

Non debetur ſalariũ illis, quorũ opera exhibentur ad exhilaratiõ nẽ dominorum.

2 Nota quod cantoribus, citharedis, parabolanis, Athletis, Muſicis, gladiatoribus, mimis, ſaltatoribus, & hiſtrionibus, quorum opera exhibentur ad exhilarationem dominorum, nulla debetur merces, niſi fuerit in ſtipulatione deducta, cum ſufficiat illos frui poculis, menſa, & veſtitu dominorum, quaſi nulla ſit voluptatis æſtimatio l. fin. de oper. ſeru. l. voluptariæ 7. & l. in voluptarijs 11. ff. de impenſ. in rebus dotalib. reſoluit eleganter Stephan. Gratian.

Diſceptat.

Disceptat. forens. cap. 185. n. 41. cum seqq. vbi n. 43. his consilium præstat, vt capiant quid possunt, dum gratia Principis durat, à qua si cadant, vel Princeps moriatur, nihil poterunt exigere ab hæredibus dominorum, quãuis in eorum seruitio se collocauerint expectatione futuræ liberalitatis, vt concludit in terminis Coler. de Processib. execut. p. 1. cap. 9. n. 12.

AD §. VIII.

Salarium meretur puer post 14 annos, & femina post 12.

Nota quod puer non meretur salarium seruitij nisi post quatuordecim annos expletos, puella vero post duodecim, quod ante hanc Ordinat. iudicatum fuisse refert Cabed. p. 1. decis. 162. n. 5.

AD §. IX.

Salariũ nõ debetur famulo seruienti magistro suo.

1 Nota quod famulo, qui seruit magistro, vt eum doceat artem suã, non debetur salarium, imò ipse ex consuetudine, & conuentione soluit magistro, & ipse magister tenetur eum docere, ac relinquere tempus ad opera artis conficienda, quod si non fecerit peccat cum onere restituendi iacturam peritiæ artis, ita P. Molin de Iustit. tract. 2. disp 506. vers. Alterum est aliàs n. 6. Flores Vari. lib. 1. q. 8. §. 2. n. 12. & 13. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 8. cap. 13. de Locato q. 3. P. Rebello de Obligat. Iust. p. 2. lib. 14. q. 13. n. 2.

2 In text. ibi (*sem algũa maneira de partido*) Nota quod si dominus non habuit necesse conducere famulum sed ob amicitiam, & ad eius instantiam eum recepit in domo sua sine salario, vsque dum aliud cõmodum quærat, non debet illi salarium in vtroque foro, ita Flores d. q. 8. §. 2. num. 5.

3 In text. ibi (*se guardarà o que com seus senhores, ou amos contratarem*) Nota quod famulo conducto minori salario, quàm de iustitia debebat sibi taxari ob imprudentiam famuli, vel eius necessitatem, tenetur dominus in foro conscientiæ æquiualens salarium soluere, licet in foro exteriori non obtineret famulus, si non est deceptio vltra dimidium iusti pretij, vel esset minor, & peteret restitutionem aduersus conuentionem salarij, ita Flores d. q. 8. §. 2. nu. 2. vers. Secunda conclusio.

AD §. X.

Salariũ nõ possunt petere Capellani & famuli Episcoporum si aliquod beneficiũ ab eis consequantur.

In text. ibi (*tendo recebido por contemplação dos ditos seus senhores officios, & rendas.*) Nota quod capellani & scholares famuli, qui gratis seruiunt Episcopis aut prælatis ob præmia beneficiorum sperata, si aliquid consequantur non possunt petere salaria, si postea non conferant, non ex sua indignitate, tenentur eis salaria ministrare vt per Flores vari. lib. 1. q. 8. §. 2. nu. 10.

AD §. XI.

An legatũ relictum à debitore præsumatur relictũ animo compensandi.

1 Collige ex text. quod legatum relictum à defuncto suo famulo in aliquo testamento; in eo non declarans, quod libere relinquit, præsumitur relictum animo compensandi cum salario debito, & facit ad illã quæst. vtrum legatum relictum à debitore præsumatur relictum animo compensandi? cuius decisio duabus conclusionibus patebit. Prima, quãdo debitum oritur ex iuris dispositione legatum tali creditori aut quasi creditori factum censetur factum in recompensationem debiti, nisi aliud de testatoris mente constet,

& ita

& ita intelliguntur text. in l. etiam §. si debita ff. de bonis libert. l. si cum dotem § si pater ff. soluto mat. l. quoniam nouella & l. omnimodo Cod. de inoffic. testam. Auth. præterea Cod. vnde vir, & vxor. Secunda conclusio, quando debitum non oritur ex iuris dispositione sed aliũde veluti ex voluntate, pacto aut quasi contractu, legatum á debitore factum creditori non compensatur cum debito; sed creditor accipit illud integrum, & insuper exigit debitum, quando aliunde non constat testatorem in compensationem debiti illud reliquisse, idq; probant text. in l. creditorem & in l. Lutius in princ. ff. de legat. 2. & in l. vni §. sciẽdum Cod. de rei vxoriæ actio. Latissime hanc quæst. examinãt Cou. in cap. officij nu. 2 de testam. Greg. l. 16. verbo *Los dineros* tit. 9. part. 6. Cost. in cap. Si pater 1. p. verbo Legauit n. 19. Gom. tom. 1. Vari. cap. 12. nu. 27. Cardin. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 10. tit. 2. nu 1. Sim. de Prettis de interpret. vltim. vol. lib. 4. dubit. 6. à n. 18. Menoch. cons. 17. & 18. n. 27. cum seqq. & cons. 151. n. 22. & cons. 162. á n. 22. & lib. 4. de Præsumpt. q. 109. & seq. Surd. cons. 7. à n. 1. & cons. 112. n. 11. & 12. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 200. vers. Hoc iacto aliàs n. 16. cum seqq. Gutier. de Tutel. p. 3. cap. 5. à n. 2. Crass. in § Legatum q. 22. à n. 4. Mascard. de Probat. concl. 96. & concl. 333. D Barb. in l. Si cum dotem §. Si pater á n. 7. ff. Soluto matr. Cald. lib. 1. quæst. Forens. q. 16. Castill. quotidian. quæst. lib. 1. de Vsufructu cap. 46. á n. 6.

2 In text. ibi (*algum legado*) Vel donationem causa mortis P. Molin. d. disp. 200. nu. 17. in fine, aut inter viuos l. Etiam §. Si debita ff. De bonis libert. l. Si vero §. Cæterum ff. eod. tit. P. Molin. vbi proximè vbi dicit donationem inter viuos non compensari cum his, quæ ex legis præscripto debentur, nisi animo vt compensentur facta sint. Cabed. tamen. p 1. decis. 117. resoluit iudicatũ fuisse solutionem factã famulo post tempus seruitij transactum in dubio præsumi factam nomine mercedis debitæ, & non causa dotis.

Ad tit. 32. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 20.

Que se não possa pedir soldada, ou seruiço passados tres annos.

Famulus vltra trienium non potest petere salariũ.

1 Vide Couar. in reg. Possessor p. 2. §. 1. Baec. de decima tutoris cap. 30. nu. 20. Duenh. reg. 306. Padil. in l. 1. Cod. de Seruitut. nu. 44. & 46. Perez ad lib. 1. Ordinam. tit. 2. glos. A los que Auẽdan. de Exequendis mand. lib. 2. cap. 30. á n. 11. Matiens. l. 8. glos. 9. n. 4. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopil. Gutier. in l. Nemo potest à n. 200. ff. de legatis 1. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 67. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 56. nu. 83. Flores. de Mena Vari. lib. 1. q. 8. §. 2. n. 41. Gam. decis. 334. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 77. Valasc. consult. 125. Ioan. Martins à Costa in Addit. ad tract. libellor. annot. 79 n. 3. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 14. q. 13. n. 10. cum seqq. Romæ tamen biennio præscribi famuli salarium per Bullam Pij V. 33. in Bullario fol. 973. refert Stephan. Gratian. decis. 53. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 285. in med.

2 Nota quod famulus, cui non fuit solutum iustum salarium à domino, nec dominus vult soluere, si certo sciat sibi deberi, & debitum in

rei

rei veritate sit liquidum, & via iustitiæ non potest recuperare, vel quia deficiunt sibi probationes, vel quia expendet magis, quàm sibi debetur de salario, potest cum bona conscientia suum salarium recuperare de bonis domini, veluti ea occultè, & sine scandalo auferendo resoluit Flores Vari. lib. 1. quæst. 8. §. 2. nnm. 22. & etiam elapso triennio posse tuta conscientia hoc facere asserit Cald. Pereira de Empt. cap. 24. n. 63. ad finem.

Minori impedito, & absenti nõ currit triennium.

3 Minori, & impedito iusto impedimento non currit triennium vt per Flamin. de Resignat. tom. 2. lib. 11. quæst. 4. num. 53. Flores d. q. 8. §. 2. num. 52. Nec absenti, vide Azeued. l. 6. num. 22. tit. 15. lib. 4. nouæ Recopil. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. num. 142.

4 Ad interrumpendam præscriptionem in salario famulorum sufficit petitio extraiudicialis, vide Gutier. de Iurament. confirm. p. 3. cap. 1. n. 24. Flores lib. 1. Vari. q. 8. §. 1. nu. 63. & §. 2. n. 41. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 37. num. 17. & Flor. n. 55. resoluit salarium debere solui in fine anni si non sit alia consuetudo.

AD §. I.

1 In text. ibi (*em satisfação*) Vide Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Salarijs famulorum glos. 7. & 8. Cabed. p. 1. decis. 167. ad finem.

2 In text. ibi (*passados alguns annos*) Vide Ioann. Martins á Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 79. num. 2.

3 In text. ibi (*quitações*) Vide Valasc. consult. 125. n. 3.

Ad tit. 33. Ordinat. Regiæ.

Per que maneira se prouarão os pagamentos dos seruiços, & soldadas.

Salarij solutio probatur per alios famulos.

Nota quod solutio salarij probatur per alios famulos resoluit Flores de Mena Vari. lib. 1. quæst. 8. §. 2. num. 52. quia in his quæ domi geruntur domestici ad mittuntur, vide Bellacomb. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 10. num. 251. Gutier. allegat. 11. num. 8. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 8. num. 102. lit. E. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 5. in Prælud. num. 23. in fine Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 8. tit. 14. nu. 11. Dom. Christophor. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 62. n. 29.

AD §. I.

Nota quod instrumentum salarij præsumitur prius factum, veluti si eadem die promittatur salarium famulo, & aliud debitum sit contractum, præfertur famulus Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 257. num. 24. & seqq.

AD §. II.

Liber rationũ an probet inter socios.

1 In text. ibi (*liuros de rezão*) An liber rationum probet inter socios? Vide Menoch. de Arbitr. casu 92. per totum vbi num. 8. an probet contra scribentem, & cons. 23. nu. 5. & cons. 120. num. 31. Vezin. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 9. nu. 173. pag. 496. Mascard. de Probation. concl. 1223. num. 25. De libris mercatorum, vide Fuluium Pacian. de

F Probat.

Probat. lib.1. cap.63. num.18. Mascard.concl.975.num.16. Alex. Raudens. Pisana decis.14. num.151. p.1. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 29. Surd. decis. 312. Morl. in Emporio iuris p.1. tit. 8. quæst. 7. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2.concl. 20.D.Mart.de Iurisdict. p.4.casu 84. vbi resoluit quod non facit fidem contra Clericos præsertim extra actum mercaturæ, & de libris Campsorum, vide Bart. in l. Quædam §. Nummularios num. 2. & 3.ff.de Edendo,addit.ad Marant. de Ordine iudic. p.6. actu 6. nu.23. pag.mihi 551.

2 In text.ibi (*ou Doutores*) Procedit in Magistris artium, quia appellatione Doctorum continentur, & illorum priuilegijs gaudent vt per Ioann.Martins à Costa in Addit.ad tractatum libellorum Caminhæ an. not.53.à num.7.cum multis sequenbus. Vbi latissimè per totam ferè annotationem iuribus, & exemplis hoc confirmat, & post illam in lucem editam pro hac opinione in Senatu Supplicationis audiui iudicatum.

In antiq. tit.21.Concordant in §§.

Ad tit.34.Ordin.Regiæ:

Do que lança de casa o criado que tem por soldada.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 NOta & collige ex hac Ordinat. quando famulum ad certum definitum tempus pro certa mercede susceptum dominus ante finitum tempus domo expellit compellendum esse dominum soluere illi integram mercedem, hoc tamen intelligendum est quando nulla iusta causa fuit expulsus,& famulus ex sua parte contractum, vt oportebat, implebat. Et tunc famulus sic iniuste expulsus non tenetur reuertere ad complendum tempus. Si tamen famulus ante tempus impletum sine culpa domini discedat, cogendus est restituere mercedem, aut partem illius, si illam iam acceperat, & seruire integrum tempus nulla persoluta ei mercede. Concordat apud Hispanos l.8.tit.4. lib.4. fori, & vide Azeued.l.fin. num.12. tit.15. lib. 4, nouæ Recopil. Pat.Azori.Instit. Moral. p.3. lib.8. de locato cap.13. quæst.5. & 6. Flores Variar. lib. 1. quæst.8.§.2.num.18. Pat. Molin. de Iustit.tract.2.disput.506. vers. lib.4. aliàs num.13. Pat.Rebello de Obligation. iustit. p.2. lib.14. quæst.13. num.16.

2 In text.ibi (*que deitar fora da casa*) Non procedit quando dominus famulum iratus expellit, & incontinenti pœnitet ita Flores Variar. lib.1.q.8.§.2.n.21.

Ad tit.35.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.22.Concordant in §.3.

Do que demanda ao criado o damno que lhe fez.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 COllige ex hac Ordin. famulum quando non recessit ante finitum tempus contractus teneri à domino tempore recessus requiri ante iudicem,vel probos viros de damno,alioquin,quando postea famulus mercedem exegerit non poterit ab eo petere dãnũ quoniam

quoniã præsumitur id efficere ne integre illi soluat mercedem vere debitam. Quando autem protestatus est damnum solùm conceduntur domino quatuor dies ad illud probandum à puncto, quo famulus mercedem exegerit, nisi dominus velit soluere illi statim integram mercedem, nam tunc maius tempus illi conceditur prout iudex æquum fuerit arbitratus ita P. Molin de Iustit. tract. 2. disp. 506. vers. Si damnum aliàs n. 15. Vide Flores Vari. lib. 1. q. 8. § 2. n. 18. vers. 11.

2 Nota famulum, qui sua culpa saltem leui domino vere damnum dedit, teneri illud in foro conscientiæ integre domino resarcire, nihil impediente dispositione huius Ordin prout resoluũt P. Molin. d. disp. 506. num. 15. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib 8 de locato cap. 13. quæst. 7. vbi etiam idem resoluit in famulo, qui domino gratuitum obsequium præstat, nam hic ex leui culpa domino obligatur, quia eo ipso, quod sponte sua famulatum offert fidelem curam, diligentiam, & operam polliceri videtur.

3 In text. ibi (*lhe fez perda algũa*) Quid si famulo sciente alius quispiam domino aliquid surripuerit, an debeat famulus damnum illatum secundum conscientiam resarcire? Dic esse distinguendum, aut rei custodia est famulo commissa, aut non, si primum resarcire cogitur id, quod interest domini, quia ratione sui muneris, & officij damno occurrere compellitur. Si secundum lege quidem charitatis, non autem iustitiæ, domino tenetur, quia ipse rei talis custos non est. Ita Pat. Azori. d. cap. 13. quæst. 8. latius distinguit P. Molin. d. cap. 506. n. 15. vers. Vtrum.

4 In text. ibi (*deuelha emendar, & pagar de sua soldada*) Et etiam expensas, quas dominus in curatione famuli fecit. Ita Flores Vari. lib. 1. quæst 8. §. 2. num. 17. concl. 10. Gutier. pract. lib. 4. quæst. 52. num. 16. licet expensas, & alimẽnta necessaria famulo ægroto deberi asserat P. Azori. d. lib. 8. de locato cap. 14. q. 3. in fine. Nam famulo infirmo non tenetur dominus soluere salarium pro tempore infirmitatis, vt per Azori. d. quæst. 3. Flores d. num. 17. Cald. Pereira quæst Forens. cons. 20. num. 9. *An ex salario sint deducenda expensa facta in curatione famuli.*

5 Nota quod præsumitur famulũ subtraxisse bona, quæ non reperiuntur extare in domo, quæ ante fugam aderant. Glos. in Auth. de exhibendis reis §. Si vero semel verbo Factum Ias. in l. admonendi nu. 91. ff. de Iureiurand. & in §. ex maleficijs num. 90. Instit. de Action. Viui. tom. 2. Communium Opin. lib. 9. tit. 28. num. 76. vers. Septimo fallit, ibi imo plus, Ranchin. p. 4. concl. 271. Mascard. de Probatiòn. concl. 822 per totam.

6 Et famulorum natura est furacissima Mascard. de Probationibus concl. 831. num. 7. optime Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. num. 33. Quapropter scholastici huius resolutionis non immemores merito de suis famulis sæpe conqueruntur. *Famulorũ natura furacissima.*

Nota quod seruis, & operarijs statim est salarium soluendum, vt executio sententiæ, qua quis ad illud soluendum condemnatur, sit facienda, non obstante appellatione, ita post. Rebuff. Stephan. Gratian. Disceptation. Forens. cap. 257. num. 44.

In antiq. tit.62. vsq. ad §.4 cōueniunt.

Ad tit.36. Ordinat, Regiæ.

Do que toma algũa propriedade de foro para sy, & certas pessoas.

DE Iure Emphyteutico de quo hic agitur, & in titulis seqq. integros tractatus edidere Corbul. Valasc. & Cald. Pereira. Clar. in § Emphyteusis, Cot. in memorab. verbo Emphyteusis Bertach. p. 1. verbo Emphyt. Cardos. eod. verbo, Gam. decis. 2. 41. 48. 50. 323. & 333. Kirchou. Villalob. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 44. Iocob. de Carolis tom. 2. praxis iuridicæ colore 11. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. tom. 2. lib. 22. Iacob. de Graffis tom. 1. consil. lib. 3. tit. de Iure Emphyt. Ex doctissimis Theologis Societatis IESV, vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 444. cum seqq. P. Leon. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 24. dub. 9. cum seqq. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 10. de Emphyteusi à cap. 1. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. tom. 2. lib. 25. cap. 44. á nu. 544. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 13. de contractu Emphyteutico.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 Vide latissimè Cald. Pereira de Nominat. Emphyt. quæst. 7. num. 1. cum multis seqq.

2 In text. ibi (*algũa pessoa*) Vide Cald. Pereira de Nomination. q. 4. num. 1. siue masculus, siue fœmina sit, text. in l. hominis appellatione ff. de Verbor. significat. resoluit Stephanus Gratian. Discept. Forens. cap. 58. num. 19 cum multis sequentibus.

3 In text. ibi (*herdeiros*) Vide Cald. Pereira de Nomination. quæst. 7. à num. 40.

4 In text. ibi (*ficar herdeiro*) Explicat Cald. Pereira de Nominat. q. 12. num. 45. Et non procedere in fideicommissario vniuersali, qui verus hæres non est afferit idem Cald. de nominat. q. 8. n. 6.

5 In text. ibi (*outra nomeação*) Vide Cald. Pereira de Nomination. quæst. 12. num. 45. vbi resoluit quod quando nullus reperitur nominatus ad Emphyteusim, illa defertur scripto hæredi tanquam nominato, vel hæredi instituto in re certa, nullo dato cohærede vniuersali, vel si forte habuit cohæredem, qui tamen repudiauit.

AD §. I.

1 In text. ibi (*herdeiros*) Vide Pinell. in l. 2. nu. 11. Cod. de bonis mat. Valasc. de Iure Emphyt. q. 43. nu. 8. Cald. Pereira de Nominat. q. 11.

2 In text. ibi (*descendentes*) Vide Emman. à Costa de Success. Regni. pag. mihi 103 & 176. cum seq. Cald. Pereira de Nominat. q. 11. à n. 4.

3 In text. ibi (*nomeados*) Intellige si hæredes fuerint capaces, vide Cald. Pereira de Nominat. q. 10. num. 9. Et si adeant hæreditatem, vide eundem q. 12. n. 45.

4 In text. ibi (*acordandose todos, ou a maior parte delles*) An intelligatur respectu personarũ numeri, vel quotæ hæreditatis? Dic quod respectu dictæ quotæ argumento eorum, quæ tradunt Afflict. decis. 288. & alij relati per Farinac. de Delict. p. 1. lib. 1. tit. 2. q 14. n. 17. & 18.

5 In text. ibi (*não ha de ser partido*) Diuisio multa incommoda afferre solet l. Cum pater §. Dulcissimis ff. de legatis 2. & communio discordias

dias solet excitare, & particularis solutio solet multa afferre incommoda. Vide Gregor. tit. 15. in princip. verbo Desacuerdo part. 6. Mascard. de Probation. concl. 328. nu. 2. Valasc. consult. 53. n. 1.

6 In text. ibi (*por se não confundir a pensão delle*) Nota Emphyteusim per partes non posse diuidi, ne pensio per plures soluenda necessariò diuidatur, & in non modicum domini præiuditium confundatur, ita Cald. Pereira de Nomination. q. 24. num. 14. Valasc. de Partit. cap. 25. num. 6.

7 In text. ibi (*satisfazendo*) Vide Valasc. de Iure Emphyteu. quæst. 43. n. 8. Cald. Pereira de Nominat. q. 11. num. 1.

8 In text. ibi (*ate seis meses*) Vide Valasc. consult. 53. Et circa Innocentij doctrinam in cap. Extirpandæ §. Qui vero de Præben. Vide Cald. Perei. in l. Si curatorē verbo Vel aduersarij dolo n. 79. col. fin. Et potest fieri adiudicatio vsque ad litis contestationem, vide Gam. decis. 243. nu. 2. in fine & nu. 4. & 5. an minori concedatur restitutio.

9 In text. ibi (*& não vendendo, ou escaimbando os herdeiros*) Quid si ignorent se esse hæredes? Dic non currere huiusmodi tempus, vide Afflict. in cap. 1. num. 10. & 12. Quod tempore miles lib. 1. fol. 83 Gregor. l. 28. verbo O de seus herderos vers. Sed quid si filij titul. 8. part. 5.

10 Quid si sint plures filij inuestiti pro inæqualibus portionibus, an omnes in Emphyteusim æqualiter admittātur? Vide Gregor. vbi proximo Ias. in l. Si non sortem §. Libertus nu. 33. ff. Condict. indebiti Cald. Pereira de Nominat. q. 10. nu. 31. cum seq. & q. 11. n. 16. Valasc. consf. 53. n. 6.

AD §. II.

1 Vide Gam. decis. 229. Cald. Pereira de Nominat. q. 12. á princip. Thom. Valasc. tom. 1. Alleg. iuris allegat. 61. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 13 n. 11.

2 Seruanda est hæc Ordinatio in foro Ecclesiastico. Vide Gam. decis. 2. num. 5. cum seqq. & decis. 50. n 2. & 5. & decis. 149. num. 5. & decis. 308. num. 6. & 7. & decis. 315. nu. 8. Cald. Pereira de Nomination. q. 7. num. 11. cum seqq. & q 10. n. 13. & 14. & 19. & q. 12. num. 22. & 14. nu. 1. & de Renouat. q. 17. num. 9. cum seqq. Quia vtile dominium est quid profanum & super eo possunt Principes sæculares statuere, vide Surd. decis. 160. nu. 15. cum seqq. D. Barbos. in l. Titia n. 44. & 47. ff. Soluto matrim. Valasc. consult. 134. n. 13.

3 In text. ibi (*abintestado*) Quis dicatur intestatus in præsenti? Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 12. à princip.

4 In text ibi (*não nomeando*) Nota Emphyteusim extingui, dominiūq; vtile cum directo consolidari, quoties Emphyteuta, nullo relicto ascendente, vel descendente, aliquem nō nominauit sibi successorem in secundam, vel tertiam personā, vide Cald. Pereira de Nominat. q. 12. n. 24. cum seqq. & de Renouat. q. 9. n. 8. Thom. Valasc. tom. 1. Alleg 61. n 3.

5 In text. ibi (*filho legitimo*) Nota filium legitimum patri succedentem abintestato cōsequi Emphyteusim, quam pater habebat cum potestate nominandi secundam, vel tertiā personam, non minus, ac si illum pater nominatū instituisset, aut nominasset, vide Gam. decis. 229. Valasc. de Iure Emphyt. q. 44. Cald. Pereira

 de

de Nominat.q.12.à.n.44. hoc procedere etiamsi patris hæreditatem repudiet afferunt Viui.tom.2.Commun.Opinion.lib.6.tit.17. num.73. Cald.Pereira de Nominat. q.7. nu. 41.& q.10.n.28.Meno.de Præsump. lib.3.q.48.n.12.Gam.d.decis.229.Et quod Emphyteusis Ecclesiæ simpliciter concessa patri absquè mentione filiorum censetur pro se, & filijs non vt hæredibus resoluit Verall. Rom.decis.302. quem refert Aloys. Ricci.in collect. decis. p.4. collect. 777. vers.Dico secundó,& de Emphyteusi concessa pro hæredibus,& descendentibus,quod non comprehendat descendentes,qui etiam hæredes non sint resoluunt Valasc. de Iure Emphyt.q.44. nu.18. & q.48. n.4.Cald.Pereira de Nominat.q.22. num.33.

6 In text.ibi (*neto, ou bisneto*) Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 13. à n.14.& q.17 á num.48. vbi resoluit quod appellatione filiorum in materia Emphyteusis continentur nepotes.

7 In text.ibi(*posto que o neto*) Vide Pinell.in l.1.p.1.à n.69.Cod.de bonis mat.Cald.Pereira de Nominat. q.17.n.34.

8 In text.ibi(*sempre o maior dos filhos*) Vide Valasc.consult.82.n.5.

9 In text.ibi (*ou a maior das filhas*) Vide Menoch.cons.111. nu 55. cum seqq.Cald. Pereira de Nominat. q. 17. à n.33.

10 In text.ibi(*& se o prazo for comprado*)Vide Cald. Pereira de Nominat.q.18.à princip.

AD §. IIII.

1 In text.ibi(*hauerà o seu foro o seu filho natural*) Nota hanc Ordin. non habere locum in Emphyteusi concessa pro se,& filijs, quia tunc non admittitur naturalis,nec spurius legitimatus,vide Cald.Pereira de Nominat q.19.nu.64.& q.21.nu.22. & quæst.Forens.lib.2.q.38.n.18.Garci. de Nobilit.glos.21.à n.49.Flores ad Gam.decis.2.n.1.

2 Nota quod filius naturalis , seu legitimatus rescripto sæcularis Principis, præsertim si spurius erat, succedere non potest in Emphyteusi Ecclesiastica si sit concessa cũ clausula sibi,& filijs,vel sibi,& successoribus,si autem sit concessa per verba facultatis liberè nominandi , vt quem voluerit,vel quemcunque voluerit,tunc locus erit huic Ordinat. & potest talis emphyteuta nominare filium naturalem,vel succedere in emphyteusi. Vide Gam.decis.2. vbi Flores,Gregor.l.4. verbo Todas las honras tit.15. p.4. Cald. Pereira de Nominat.q 19.n.28.& q.21. nu.30. P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.173. vers. Legitimatus rescripto. Flores Vari.lib.1.q.16.n.17. Valasc. tom.2. consult.134.n.7. & cons.147. à principio D.Barbos. in priuatis scholijs ad l. Vnum ex familia §. Si quis rogatus in 2. schol.fin. ff. Ad Trebel. Cardin. Mantic.de Tacitis,& ambi. conuent.lib. 22.tit.9.n.4. vers. Vera est igitur & tit.11 n.1. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 218. á n.35 cum seq. D. Mart. in votis nouiss.decis.voto 207.n.3. vbi resoluit quod Ecclesiastica Emphyteusis, quando est concessa pro se,& hæredibus,ac successoribus quibuscunq; cum beneplacito Sedis Apost. trãsit ad hæredes extraneos,& nu.2. dicit quod licet aliqui teneant, quod illa dictio, quibuscunq; recipiat restrictionem de habilitate , tamen hoc procedit in dispositione legis , non autem in dispositione hominis.

An

An legitimatus succedat in bonis corona.

3 An legitimatus succedat in bonis Coronæ? Affirmat Valasc. cons. 129. n. 6. vbi dicit quod emphyteuses bonorum coronæ regulantur secundum emphyteuses priuatorum. Negat Cabed. p. 2. decis. 27. n. 4. resoluens quod si legitimetur simpliciter, quantumcunque generaliter ad succedendum in maioratibus, feudis, & alijs rebus similibus, prout sunt capellæ reguenga, non poterit sic legitimatus succedere, nisi id speciatim in legitimatione ei concedatur cum derogatione Ordin. lib. 2. tit. 35. §. 12.

In text. ibi (*caualeiro*) Vide Cald. Pereira de Nomitat. q. 21. à princip.

AD §. V.

In text. ibi (*forma do contrato*) Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 4. num. 3. & 9.

AD §. VI.

Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 22. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 479. vers. Item quando. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 16. num. 10.

AD §. VII. & vlt.

1 In text. ibi (*& seus herdeiros*) Vide Pinel. in l. 2. num. 12. Cod. de Bonis mat. vbi resoluit ad extraneos emphyteusim transituram si diceret, hæredibus quibuscunque, de quo etiam vide Afflict. in cap. 1. §. Donare n. 14. vers. Qualiter poterat olim feudum alienari lib. 2. fol. 33. Duenh. reg. 103. limit. 10. Syluan. cons. 52. n. 6. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 7. nu. 21. Item à simili quando quis accepit feudum pro se, & hæredibus suis, solum de filijs hæredibus censetur intellectum, resoluunt glos. in l. Ex facto §. fin. ff. Ad Trebel. Zazi. in tract. de Success. feudi p. 9. num. 28. Roland. cons. 2. nu. 39. vol. 1. & cons. 44. n. 38. vol. 3. Et de Emphyteusi Ecclesiastica concessa alicui, & hæredibus suis, quod non transeat ad hæredes extraneos, sed tantum ad filios tenet glos. in l. Etiam §. 1. ff. Soluto matrim. Vide Boeri. decis. 278. n. 7. Cou. lib. 2. Vari. cap. 17. nu. 5. cum seqq. Ceuall. Commun. contra commun. q. 194. nouissime D. Marta in votis nouiss. decis. voto 207. nu. 3. vbi etiam resoluit quod quando Ecclesiastica Emphyteusis concessa est pro se, & hæredibus, ac successoribus quibuscunque cum placito Sedis Apost. transit ad hæredes extraneos.

2 In text. ibi (*successores*) Vide addit. Abb. in cap. In præsentia nu. 27. lit C. de Probat. Ias. in l. Cum filiusfam. num. 89. ff. de legatis 1. & in l. 2. nu. 198. Cod. de Iure Emphyt. Bernard. reg. 717. Syluan. cons. 30. nu. 23. & 29. & cons. 52. num. 12. & 13. & cons. 68. num. 22.

Ad tit. 37. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 63.

Das nomeações que se fazem dos prazos, em que casos se podem reuogar.

Nominationes Emphyteusis, quibus casibus possint reuocari.

Vide Flores de Mena Vari. lib. 2. q. 22. per totam. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 483. Cald. Pereira de Potestate eligendi cap. 2. cum seqq. Valasc. cons. 61. nu. 4. & 6. & cons. 102. à nu. 30. Cabed. p. 1. decis. 103. Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 13. quæst. 13. cum seqq.

Ad Princip. Ordin. Reg.

1 Vide Cald. Pereira de Potestat. elig. cap. 2. à principio Lusitanum Ægidi. in Repet.l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 2. in initio n. 31. cum sequentibus.

2 In text. ibi (*por certa pensão*) Nota Emphyteutam teneri ad certam pẽsionem quotannis soluendam, vide P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 24. dubit. 9. n. 45.

3 In text. ibi (*nomeasse algũa pessoa*) Quid si nominauerit tres personas? Videtur nominationem non valere argumento l. Duo sunt Titij ff. de Testament. tutela, quod ita tenet Gonçal. Vaz in l. Vnum ex familia §. Sed si vno ff. de Legatis 2. quod procedit quando nominauit filios suos, secus si nomina expresserit, quia tũc prior nominatus habebit Emphyteusim, quia censetur magis dilectus vide Cald. Pereira de Nominat. q. 10. nu. 31. cum seqq. Valasc. consult. 71. n. 11. faciunt quæ tradit Tiraq. in §. Hoc sermone n. 124. sic etiam si res relinquatur duobus, quæ ab vno tantum possideri potest, tunc primo loco nominatus debet præferri, vide Bald. in l. 1. num. 1. Cod. de edicto D. Adriani. Rebuff. de Pacificis possess. n. 295. Valasc. consl. 121. nu. 3. & consl. 139. á n. 2. Sed Gam. decis. 174. n. 7. dicit quod si plures sint vocati ad vnam donationem nomine collectiuo, & si vnus solum in ea re donata succedere debeat, censetur vnusquisque vocatus secundum ordinẽ affectionis, quod si sint dispares gradu consanguinitatis proximior vocatus censetur primo loco.

Monachus, pupillus, mutus 4 An Monachus, vel pupillus possint ad Emphyteusim nominare? Vide de Lusitan. Ægidi. in Repetit. l. 1. Cod. de Sacrosf. Eccles. p. 1 §. 2. n. 19. cum seqq. Cald. Pereira de Nomin. q. 4. n. 2. cum seqq. & in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis n. 34. qui affirmatiuè resoluunt, cum ius nominandi, seu eligendi facti sit, & in facto consistat. Et quod minori si faciat nominationem irreuocabilẽ danda est restitutio, secus tamen si reuocabiliter nominauerit cum habeat remedium ordinarium, vide Cald. in d. l. Si curatorẽ verbo Hunc contractum n. 26. & latissime de Nominat. q. 4. á n. 16. cum seqq. Posse etiam nominare mutum nutu, & signis fatetur idem Cald. d. verbo Cum non absimilis n. 69. vers. Illud tamen omittendum. Idem in excommunicato resoluunt Pereg. de Iure Fisci lib. 3. tit. 11. nu. 32. Cald. de Nominat. q. 5. n. 47. Idem in deportato amplectuntur Flores Vari. lib. 2. q. 22. nu. 2. Cald. de Nominat. q. 5. n. 5. & faciũt quæ ipse q. 4. n. 7. Et posse maritum habentem emphyteusim vxorem nominare, & nominationem ita factam plenam firmitatem habere, quoniam non ab illo capit vxor, sed à primo, affirmat Cald. de Nominat. q. 4. nu. 18. Nota tamen prodigum, cui bonorum administratio interdicta est, non posse nominare nisi cũ auctoritate curatoris, vide Lusitan. Ægidi. in Repet. l. 1. Cod. de Sacrosf. Eccles. p. 1 §. 2. n. 22. *excõmunicatus, deportatus, & prodigus an possint nominare?*

5 In text. ibi (*atè o tempo de sua morte*) Vide Cald. Pereira quæst. Forens. consl. 12. n. 7. Bened. Ægidi. in Repe. l. 1. Cod. de Sacrosf. Eccles. p. 2. in initio á nu. 31. Nota quod nominatio manebit irreuocabilis, etiamsi concessa sit facultas nominandi vsquè ad mortem, si processum sit ad traditionem rei emphyteuticæ. Vide Valasc. consl. 61. num. 13. & de tradita possessione per clausulam cõstituti, vide

vide Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 4. nu. 26. An pater posſit nominare vſqué ad mortem etiamsi tradat rem Emphyteuticam? Vide Molin. de Primog. lib. 2. cap. 4. num. 24. Gam. decis. 116. n. 8. Flores ad eund. decis. 36. n. 1. Valasc. cons. 102. n. 1. & n. 15. vers. Cæterum Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 3 n. 15.

In text. ibi (*ao tempo della*) Vide Cald. Pereira de Potestat. eligendi cap. 3. n. 25.

AD §. I.

1 Vide Anton. Gom. ad l. 17. Tauri à n. 24. Pinel. in l. 1. p. 3. n. 95. Cod. de Bonis mat. Flores Vari. lib. 2. q. 22. P. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 483. Valasc. cons. 61. num. 4. & 6. & consc. 102. Cabed. p. 1. decis. 103. Lusitan. Ægidi. in Repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 2. in initio n. 32. Benedict. Pinell. Select. iuris interpret. lib. 2. cap. 15. à n. 9.

Nominatio facta titulo dotis an maneat irreuocabilis

2 In text. ibi (*por titulo de dote*) Quæstio grauis est an nominatio facta titulo dotis maneat reuocabilis? Videtur dicendum quod non, cum actus dotis faciat donationem reuocabilem l. Si ego §. Si res ff. de Iure dotiũ vide Ias. in l. Ex hoc iure n. 66 ff. de Iustit. Gam. decis. 382. aliàs 384 in prin. Segur. in l. Vnũ ex familia §. Sed si fundum col. 32. ff. de Legatis 2. Deci. cons. 414. Baec. de Dote cap. 1. n. 28. in fine, Auend. ad l 44. Tauri glos. 16. nu. 1. & hanc opinionem tenaciter amplectitur Flores de Mena Vari. lib. 2. q. 22. nu 20. cum multis seqq. vbi dicit contrariam opinionem nimis rigurosam esse, ex eo quia mulieres manerent indotatæ, & mariti, cum quibus, & propter quos electio facta fuit decepti, in graue Reipubl. damnum, ideo pro hac parte in Senatu Portugalensi bis iudicatum vidi anno Domini 1587. em hũa causa de Cosmo Gonsaluez de São Gião de Sarafaõ. A. com Diogo de Lemos Escriuão dos Reguengos da Villa de Guimarães. R. iudic. Andre Velho, & Petro do Souoral, scriba Balthasar Ferras. Iterum, em hũ feito de Vicente Ferreira com Domingos Fernandez de Guimarães, scriba Soeiro. Contrariam tamen opinionem imo potius nominationem factam titulo dotis manere reuocabilem, nisi emphyteuta cum prædicta nominatione totum ius cedat Emphyteuticum, & in fauorem sponsi trasferat ad instar nominantis, & vniuersum ius transferẽtis, tenent Valasc. consult 102. n. 11. & 36. cum seqq. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 2. n. 31. & cap. 4. nu. 35. & quæst. Forens. cons. 12. n. 15. innituntur hi Doctores in illis verbis ibi (*traspassando na dita pessoa todo o direito &c.*) Quæ verba videntur denotare non sufficere titulum dotis, nisi adijciatur translatio iuris, quia verbũ, *traspassando*, est gerundij, & importat conditionem ex Bart. in l. Si tu ex parte n. 1. ff. de Acquir. hæred. Tiraq. cessante causa limit. 1. nu. 81. Rebuff. tom. 1. ad leges Galliæ pag. mihi 163. Surd. de Alimentis tit. 5. q. 3. nu. 41. Azeued. l. 18. tit. 21. lib. 4. nouæ Recopil. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 4. nu 30. Valasc. cons. 149. n. 2. & etiam pro hac parte iudicatũ vidi Portugal. Senatu Anno Domini 1588. em hum aggrauo de Gaspar Teixeira de Fauacos, escriuão Diogo Lopez de Macedo. Inter hanc Doctorum, & tantorum Patrum contentionem, meam non interponam sententiam, quod alibi disputandum relinquo, interim tamen primam opinionem æquiorem

& iuri

& iuri magis consonam, secundam vero receptiorem iudico.

3 In text.ibi (*trespassando em sua vida*) Vide Benedict. Pinel. Select iuris interpret. lib. 2. cap. 15. nnm. 9. cum sequentibus.

4 In text.ibi (*posto que reserue para sy o vso fructo*) Vide Cald. Pereira de Potest. elig. ca. 4. n. 35. vers. Vnde.

5 In text.ibi (*antes a pessoa, &c*) Vide Cald. Pereira de Potest. eligend. cap. 2. n. 23. & 44. & cap. 3. n. 2.

In antiq. §. 1.

AD §. II.

1 Vide Gam. decis. 339. n. 4. Valasc. cons. 61. n. 12. & cons. 102. á num. 14. Cald. Pereira de Renouat q. 18. nu. 35. & de Potestate elig. cap. 5 à princip. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 483. vers. Secunda conclusio Pat. Rebello de Obligat. Iust. p. 2. lib. 13. q. 17. à n. 4.

2 In text.ibi (*& não fazendo menção no dito contrato de morte*) Nota quod si quis sit in periculo vitæ, & fiat mẽtio ægrotationis, præsumitur donatio causa mortis, ita Mascard. de Probat. concl. 561. n. 18. Menoch. de Præsump. lib. 3. q. 36. n 10. D. Barbos. in l. Quæ dotis n. 87. vers Et ex his ff. Soluto Matrim. glos. & Bart. in l. 3. ff. de Donat. causa mortis, licet cõtrarium defendat Gutier de Iuram. confirm. p. 1. cap. 12. n. 18.

In antiq. §. 3.

AD §. III.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 483. in fine principij Flores de Mena Vari. lib. 2. q. 22. á n. 34. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 7. à princip. Lusitan. Ægidi. in Repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 2. in initio n. 26.

2 In text.ibi (*no caso onde dissemos, &c.*) Vide Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 7. n. 32.

3 In text.ibi (*prouar por testemunhas*) Intellige tres vt per Flores de Mena Vari. lib. 2. q. 22. n 34. cum seqq. Valasc. cons. 61. n. 14. & in antiq. Ordin. erat verbum tres, quod hic non reperitur, sed librarij, vel typographi incuria omissum fuisse sine dubio credendum esse asserit Lusit. Ægid. d. num. 26. in princip.

AD §. IIII.

Reuocato, vel annullato testamento corruit nominatio in eo facta.

1 Vide Cost. in l. Si ex cautione fallent. 12. num. 4. Gam. de Sacram. præstandis q. 6. nu. 20. & decis. 173. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. li. 13. q. 17. n. 6. Lusit. Ægidi. in Repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 2. in init. n. 26. in fine, & nu. 27. latissime Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 8. & quæst. Forens. lib. 2. q. 26. n. 3. & de Nominat. q. 5. n. 35. & q. 10. n. 29. Valasc. cons. 61. & cons. 102. num. 15. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg. 61. nu. 8. cum seqq. Flores de Mena lib. 2. Vari. q. 22. n. 6.

2 Nota quod si testamentum non reuocetur, nec aliquo modo infirmetur, nominatio ipsa de per se reuocari non potest. Ita contra Costam vbi proxime resoluit Lusitan. Ægidi. d p. 2. in initio n. 28.

Nominatio facta in testamento nullo propter exhæredationem an valeat?

3 Quæstio est controuersa in hac materia, vtrum nominatio facta in testamento nullo propter exhæredationem, vel præteritionem sit valida? Affimant validam esse Anton. Gom. l. 24. Tauri nu. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 483. vers. Secunda conclusio Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 8. nu. 7. & quæst. Forens. lib. 2. q. 26. n. 3. in fine. Negat tamen Valasc. cons. 61. à n. 6. Et quod rupto testamento agnatione posthumi rumpatur

rumpatur nominatio, seu electio facta in eodem testaméto tenet Gam. de Sacram. præstandis q. 6. n. 21.

AD §. V.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 483. Secunda conclusio, aliàs n. 2. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 17. n. 7. latissime Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 9. à princ.
2 In text. ibi (*poderà nomear outra vez*) Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 8. glos. 7. num. 6. & ad vnum notabile allegat Gam. decis. 235. ad finem.
3 In text. ibi (*pois o nomeado morreo primeiro que houvesse effeito a nomeação*) Quæsitum fuit apud me, vtrum si pater habens Emphyteusim nominationis filium simpliciter nominauerit absque dominij translatione, & filius in vita patris defunctus sit, ob idquè Emphyteusis ad patrem reuertatur, teneantur nepotes nominantis volentes cum patruis partitiones facere conferre fructus, quos pater nominatus ab Emphyteusi accepit dũ vixit? Videtur quod sic, quia nominatio non habuit effectum, & cum nominatus non fuisset factus dominus Emphyteusis non poterat facere fructus suos, iuxta glos. verbo Superfluum ad finem in l. Emptor ff. de Rei vendicat. quam dicunt receptam plures citati per Valasc. de Iure Emphyt. q. 25. n. 29. col. 3. Menoch. remed. 15. Recup. nu. 504. D. Barbos. in l. Diuortio §. 1. p. 1. n. 44. & p. 2. n. 49. ff. soluto matrim. Et nepotes cum patruis ad hæreditatem vinientes tenentur conferre omne, quod datum est patri per auũ iuxta text. in l. Illam Cod. de Collat. Vide Rip. in l. In quartam n. 198. ff. Ad legem falcid. Anton. Gom. ad l. 29. Tauri n. 40. D. Barbos. in l. Post dotem num. 52. cum sequentibus ff. Soluto matrimon.

AD §. VI.

1 Vide Pinel. in l. 1. p. 1. nu. 71. Cod. de Bonis mat. Valasc. de Iure Emphyt. q. 41. nu. 3 Cald. Pereira de Renouat. q. 18. á n. 3. & latissime de Potest. eligendi cap. 11. per totum Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 17. n. 9. & 10.
2 In text. ibi (*dantre elles nascer*) Vide Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 11. n. 4. & cap. 12. à princip.
3 In text. ibi (*hum de seus filhos, ou filhas, qual elle quizer*) Nota quod parentes possunt in Emphyteusi vni ipsorum filiorum prælegare in præiuditium aliorum, attamen non possunt sua repudiatione priuare omnes filios. Ita Menoch. cons. 155. n. 29.
4 In text. ibi (*porem não poderà nomear pessoa algũa estranha*) Nota quod pater non potest nocere filio quoad Emphyteusim non hæreditariam, sed ex pacto, & prouidentia concessam. Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 49. n. 10. Gasp. Roder. de Annuis reditib. lib. 2. q. 22. nu. 37. P. Rebello d. lib. 13. q. 15. n. 6. vbi etiam resoluit quod si pater fuerit primus eius acquisitor tunc bene potest eam alienare in præiuditium comprehensorum per suam inuestituram, quod etiam tenet Ambros. Episcop. Perus. decis. 14. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 3. collect. 690. vers. Limita 2. Si Emphyteusis ex re vel pecunia patris acquisita sit, potest pater filijs alienando nocere resoluunt Valasc. d. q. 49. n. 70. P. Rebello d. q. 15. num. 2. Cald. Pereira in Comment. ad §. Sed hæc cap. 2. nu. 27. Instit. de Inoffic. testam.
5 In text. ibi (*pessoa estranha*) Vide Cald.

Cald.Pereira de Poteſtate elig. cap. 12. á n. 1. Vnde ſi pater Emphyteuſim pro ſe,& filijs alicui tertio venderet, reſcindi poſſet venditio à filio,quamuis filius teneretur emptori pretium pro ſua parte reſtituere, ſi patris hæres ſit, prout iudicatum fuiſſe teſtatur Gam. deciſ.8. num.4. quem ſequitur Pat. Rebello d. q.15. nu.6. prope finem. An poſsit pater tranſigendo filio præiudicare? Vide Gam.deciſ.151.

6 In text.ibi(*neto*)Vide Pinel.in l. 3. n.33.Cod.de Bonis mat.Valaſc.de Iure Emphyt.q.41.à nu.3. P.Molin. de Iuſtit.tract.2.diſp.483.verſ.Quarta concluſio. Cald. Pereira de Poteſt.elig.cap.15.à num.2.

AD §. VII.

Vide latiſsime Cald. Pereira de Poteſt.elig.cap.16.à principio.

AD §. VIII. & vlt.

Vide Pat.Molin.de Iuſtit.tract.2. diſp.483. verſ.Secunda concluſio in fine Valaſc. conſ. 61. & conſ. 102. eleganter Luſitan.Ægidi.in Repet. l.1.Cod. de Sacroſanct. Eccleſ.p.2. in initio num.30.

In antiq. tit.64. Cōcordant in §§.

Ad tit.38.Ordin.Regiæ.

Do foreiro que alheou o foro com authoridade do ſenhorio,ou ſem ella.

De Emphyteuta Emphyteuſim alienante ſine domini directi conſenſu.

DEſumitur hic tit.ex l.fin.Cod. de Iure Emphyt. & ex cap. Potuit de Locato. Vide Conan.lib.7.comment.cap.12.num.9. cum ſeqq.Duenh.reg.40.P.Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp.461. Cardin. Mantic.de Tacitis, & ambig. conuent.lib.22.tit.28.Aldouin.conſ.81. n.1. Galganet. in tract.de Condit.& demonſtrat. p.1.cap.52. Cened. ad Decretal.collect.144. Et ex noſtris LVSITAN. Gam.deciſ.283. Valaſ. de Iure Emphyt.q.26.nu.6.& conſ. 113. Cabed.p.1.deciſ.103. P.Rebello de Obligat. Iuſtit. p.2. lib. 13. q. 4. Cald.Pereira de Renouat. q.7. n.7. & de Extinct. Emphyt.cap.3. & de Empt.cap.26.n.37.& 40.

Ad Princip. Ordin. Reg.

Emphyteuſis non poteſt conſtitui niſi in re immobili.

1 In text.ibi*(herdade)*Nota Emphyteuſim non poſſe conſtitui niſi in re immobili. Vide Tiraq. de Retract. lig.§.1 gloſ.6.nu.4.& 10. Valaſc. de Iure Emphyt.q.1.n.4. Cald.Pereira de extinct.Emphyt.cap.1.n.2. Cardin. Mantic.de Tacitis, & ambig. conuent.lib.22.tit.2.nu.7. P.Azori. Inſtit.Moral. p.3. lib.10. de Emphyteuſi cap.5.q.1. verſ.Tertio. P.Leſsi. de Iuſtit.lib.2.cap.24.dub.9.n.43.

2 In text.ibi (*ou a tempo certo de dez annos*)Vide Tiraq. de Retract. lig.§. 1.gloſ.14.nu.82.Menoch.de Arbitr. caſu 5.n.4.& 5.Surd.de Aliment.tit. 8. priuil.43.n.2.& 3. Cardin.Mant. de Tacitis,& ambig.conuent.lib.22. tit.2.num.43.cum ſeqq.P.Molin.de Iuſtit. tract.2. diſput.461. verſ.Vtrū autem poſsit. Gam. deciſ.26. nu.2. Pinel.in l.1. Cod. de Bonis mat.p.3. n.68.verſ.Infertur 6.Valaſc. de Iure Emphyt.q.29.nu.23. P.Rebello de Obligat.Iuſtit.p.2. lib.13. q.5. nu.5. cum ſeqq.Cald.Pereira de Renoua. q.16. à n.8.& de Extinct.cap.1.n.17. & 19.& cap.4 n.38.& de Empt.cap. 26. n.33.& quæſt. Forenſ.lib.1.q.11. n.5.Ceuall. Commun.contra commun.q.199.nu.6. Stephan.Gratian. Diſcep.Forenſ.c.378.n.30.cū ſeqq. P.Leſſ.de Iuſti.lib.2.c.24.du.9.n.56.

In

3 In text. ibi (*vender*) Procedit in venditione melioramentorum, quæ non possunt vendi nisi de consensu domini. Vide P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 10. de Emphyt. cap. 8. q. 2. P. Lessi. d. dub. 9. n. 52. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 21. n. 34.

4 Limita primo in vẽditione nulla, quia illa facta irrequisito domino non incurritur commissum, vide Pat. Molin. d. disp. 459. vers. Ex hoc eodem, aliàs nu. 10. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 3. n. 3. &. cap. 7. nu. 10. Valasc. consult. 71. num. 15. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris alleg. 87. n. 4.

5 Limita secundo in venditione commoditatis vita durante, secus si vendatur cum translatione iuris totalis. Vide Farin. decis. 84. num. 5.

6 Limita tertio in promissione de vendendo, vide Tiraq. de Retract. tit. 2. ad finem n. 44. Cald. de Resol. Emphyt. cap. 5. in fin.

7 Limita quarto in venditione conditionali, secus si processum sit ad traditionem. Vide Tiraquel. de Retract. lig. §. 1. glos. 2. num. 23. & 32.

8 Limita quinto in venditione cum pacto legis commissoriæ, vel additionis in diem. Vide Surd. decis. 220. n. 39. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig conuent. lib. 22. tit. 28. n. 30. Gam. decis. 12. num. 1. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 6. n. 37. & cap. 7. n. 9. & cap. 13. n. 25. & cap. 16. n. 55.

9 Limita sexto in venditione, quæ rescinditur remedio l. 2. Cod. de Rescind. Vendit. Vide Pat. Molin. disp. 459. vers. Quando Emphyteuta, aliàs n. 16.

10 Limita septimo in retrouenditione, quæ fit vigore pacti de retro, itaut res dicatur non translata, sed reddita. Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 180. n. 20. Nam Emphyteusim vendens cum pacto de retro, nisi rem incontinenti redimat, cadit in commissum Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 7. n. 6.

11 Limita octauo in venditione, quam facit partis suæ hæres Emphyteutæ cohæredi suo, vide P. Rebello d. lib. 13. q. 4. n. 8. & plures alias limitationes, vide infra à n. 20.

12 In tex. ibi (*escaimbar*) Vide Clar. in §. Emphyteusis q. 17. Sarmi. lib. 3. Select. ca. 2. n. 20 in fine. Greg. Lop. in l. fin. glos. 3. tit. 8. part. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 461. in princip. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 10. de Emphyt. cap. 8. q. 5. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 22. tit. 28. n. 69. cum seqq. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 8. à n. 31. & de Empti. cap. 2. n. 3.

Emphyteusis nõ potest permutari irrequisito domino.

13 In text. ibi (*dar*) Vide Sarmi. lib. 3. Select. cap. 2. nu. 3. Anton. Gabri. lib. 4. Communi. Opin. tit. de Iure Emphyt. concl. 44. nu. 312. Vincent. de Franch. decis. 201. n. 3. Ceuall. Cõmunium contra comm. q. 570. Surd. decis. 93. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuen. lib. 22. tit. 28. n. 56. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 377. n. 27. cum seqq. Cened. ad Decretal. collect. 144. n. 32. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 461. n. 7. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 10. de Emphyteusi cap. 8. q. 3. P. Lessi. de Iustit lib. 2. cap. 24. dub. 9. nu. 54. Ex nostris Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 10. Valasc. cons. 113. nu. 13. & 25. Cabed. p. 1. decis. 104. P. Rebello de Obligat. Iusti. p. 2. lib. 13. q. 5. à n. 1.

Emphyteuta Emphyteusim donare absolute nõ potest sine consensu domini.

14 Amplia in legato Emphyteusis facto penitus extraneo, qui non erat emphyteutæ successurus. Stephan. Gratian. d. num. 27. Cald.

G d. cap.

d.cap.10.á nu.12.P.Azori. d. cap.8. quæst.4.Gregor.l.29.verbo La venda vers. An possit legare titul. 8. part.5.

15 Limita in donatione facta Ecclesiæ, de quo vide Dom.Garsiam Mastrill.Siciliæ decis.128.quē refert & sequitur Ioann.Aloys.Ricc.in col lect.decis.collect.156.vers.Tertio.

16 In text ibi (*nem alhear*) Amplia primo in transactione, quam facit emphyteuta transferens emphyteusim in aduersarium aliquo nēpe dato, vel retento. Vide Bellacomb.to.1. Commun.Opin.lib.4 tit 44.n.328. pag.691. Ioseph.Ludoui. Perus. decis.35.n.7.Cald.Pereira de Resolut. Emphyt.cap.9.n.34.& seq.

17 Amplia secundo in impositione census super re emphyteutica, propter quam caducitas incurritur. Vide Stephan.Grat.Discep.Forens. cap.43.n.20.& cap.202.nu.26. cum seqq.& de annuo reditu, vide Guasp. Roder.de Annuis reditib. lib.1. q.3. n 6.vers.Infertur, vbi distinguit inter reditum reseruatiuum, & consignatiuum, itaut in reseruatiuo, quando, scilicet, quis rē suam alteri confert pleno iure, reseruato sibi tantū quotannis recipiendi pensionem aliquā in fructibus, vel pecunia, Emphyteuta cadit à iure suo, secus tamē in cōsignatiuo, quando, scilicet, quis retētis suis bonis, eorumq; vsu cōsignat alteri certam pensionē in fructibus.

18 Amplia tertio in renuntiatione Emphyteusis, quæ irrequisito domino non potest renuntiari. Vide Pinel ad l.2.Cod.de Rescind.Vendit. p.1.cap.4.n.2.in medio.

19 Amplia quarto in alienatione rei emphyteuticæ cum clausula cōstituti, quæ quidem ampliatio tantū apud nos habet locum, in alijs vero prouintijs vbi super id nihil dispositum est, contraria opinio de iure tenenda est, cū materia sit pœnalis, & odiosa, obligatioq; Emphyteuseos stricti iuris sit, non debet extendi, præsertim quoad tantam pœnā maximeq; contra reum, & possessorē, quibus indubio fauendum est. Ita P. Rebello d.lib.13.q.4.n.7.Vide Gam. decis.126.n.1.Cald.de Extinct. ca.5. n.83.Tiraq.de Constit.p.3.limit.26. n.5.& 6.Card.Mant.d.lib.22.tit.28. n.33.Polyd.Rip.obseruat.342.quem refert Aloys.Ricci.in collect. decis. p.1.collect.55.in fine.

20 Limita primo in alienatione nulla, vide Succin.reg.153.vers.Tertio fallit. Tiraq.de Retract.lig. § 1. glos.2. num.6. Menoch. cons.322. num.54.Gutier.cons.12.nu.8. Surd. de Aliment. tit.9. q.16. num.69. & decis.51.num.18.& decis.220. n.40. P.Molin. disp.459. vers.Ex hoc eodem Valasc.cons.71. n.15. Stephan. Gratian.Discep.Forens.cap.36.n.51. Cald.Pereira de Potestate elig.cap. 5. num.11. D. Mart. in votis nouiss. decisionum voto 196.nu.5.Burg de Paz cons.44.n.3.

21 Limita secundo in alienatione necessaria.Vide Guasp.Roderic. de Annuis redit.lib.q.15.nu.81. & vide infra n.61.

22 Limita tertio in alienatione facta ab eo, qui ignorabat rem esse emphyteuticā. Vide Gam. decis.91. nu.1.Cald.Pereira de Renouat. q.5. n.29.Cardin.Mantic.d.lib.22.ti.28. n.12.Stephan.Gratian.Discept.Foforens.cap.24.n.17.& seq.

23 Limita quarto in alienatione facta in socium, vel collegam eiusdem Emphyteusis. Vide Bart. in l. Qui Romæ §.Duo fratres n.24.ff.de Verbor.Sarmi.lib.3.Select.cap.2. n. 21. P.Molin.disp.460.nu.8. Ceuall. Commun.contra cōm.q.435.Card. Mantic.

Mãtic.d.tit28.n.45. Cardin.Thusc. lit.E.concl.202.nu.7.& concl.207. n.130.P.Rebello d.lib.13. q.4. nu.8. Cald.Pereira de Extinct.cap.8. n.1. & recep.sentent.cons.7.n.55.

24 Limita quinto in diuisione, quã faciunt inter se plures Emphyteutæ. Vide Lusit.Soar. tom.1. Commun. Opin.lib.4.tit.44. num.349.& seq. Cardin.Mantic.d.lib.22.tit.38.à nu. 46. P.Azori.d.cap.8. q.6. Ceuall.d. q.435.n.1. Stephan. Gratia.Discep. Forens.ca.36.à n.1.Gam. decis.243. nu.6.& 7.& decis.268.nu.2. Valasc. cons.53.nu.4. & de Partit.cap.25.à nu.7. Cald.Pereira de Nominat. q. 24. à n.14. optime P.Rebello d.lib. 13. q.4.n.8.

25 Limita sexto in seruitute, quã potest Emphyteuta super rebus emphyteuticis citra consensum domini constituere. Vide Surd. de Alim.tit.4.q.10.à nu.6.Cald.de Renouat.q.16. num.19. & de Resolut. cap.5.n.8.Guasp.Roder.de Annuis reditib.lib.1.q.3.nu.7. vers.Hinc est Stephan Gratian. Discept.Forens. cap.43.num.1.& 2.P.Rebello d. lib. 13.quæst.4.num.11.prope finem.

26 Limita septimo in constitutione vsusfructus, qui potest cõstitui in fundo Emphyteutico absq; domini consensu.Vide Vezin.to.1.Cõmun. Opin.lib.4.tit.44.nu.322. pag.690. Cott.in Memor.verbo Emphyteuta 6. Surd.de Aliment. tit.8. priuil.43. n.6.Stephan.Gratia.Discept.Forẽs. cap.43.n.3.Ex nostris LVSIT. vide allegat.iuris pro Maioratu de Bellas p.2.n.112.Gam.decis.299.à nu.1. Pinel.in l.1.Cod.de Bonis mat.p.3.nu. 70.col.2.Valasc.cons.16. nu.73.D. Barbos.in l.Vsufructu n.14.ff.Soluto Matrim. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt.cap.5.à n.2.

27 Limita octauo in pignore, vel hypotheca, cum bona emphyteutica possint irrequisito domino pignorari, vel hypothecari. Vide Vinc. de Franch.decis.226.Anton Gabri. lib.6.Commun.tit. de Regulis iuris concl.12.n.19.Guasp.Roderi. de Annuis reditib.lib.1.q.3.n.7.vers.Potest etiã sine conseusu, & lib.2.q.22.n.51. Stephan. Gratian. Discept. Forens. ca.43.á n.7.P.Molin.disp.461.n.12. Cardin.Mantic.d.lib.22.tit.28.n.51. Gam.decis.28.num.2. & decis.214. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap.5.á n.27.& n.61.

28 Limita nono in nominatione Emphyteusis absquè traditione. Vide Gam.decis.116. Cald.Pereira de Extinct.Emphyt.cap.21.num 9. nouissime Benedict.Pinell. Select.iuris interpret. cap. 15. num. 15. Cabed. p.1.decis.103.

29 Limita decimo in alienatione, vel venditione, cum cõditione, si domino placuerit, vel si consensus domini accesserit, vel si Emphyteuta protestetur se vendere, seu alienare, saluo, & reseruato domini consensu, & non aliter, nequè alio modo, nam tunc etiamsi traditio sequatur nõ incurritur caducitas. Vide Grammat. decis.49.Clar. §. Emphyteusis q 13. n.5. Corbul.de causis, quibus Emphyteuta iure suo priuatur tit.de causa priuat. ob alienat.ampl.13.& limit. 36. & 37. Vincent.de Franch.decis. 267. Mich.Grass. tom.1. Commun. Opinion.lib.4.tit.44. pag.686. nu. 279.vbi Vezin.n.284.Bellacom. to. 2. tract. de Feudis tit.8. Quibus ex causis feudum amittatur pag. 636. Freci de Subfeudis lib.2.§.Prima auctoritas nu.23.Minad. decis.24. Iaffred. Balb. decis.29. Cened. ad Decretal. collect.144.nu.27. Menoch. cons.28.nu.10. & nu.39. cum seq & cons.38. & cons.67. num.21. Gam.

decis.147. n.4. Flamin. de Resignat. lib.7.q.1.n.67.& num.70. P.Molin. disp.459.nu.10. Cardin. Mantic. d. lib.22.tit.28.n.18.cum seqq. Galganet.in tract.de Condit.& demonstr. p.1.cap.52.n.2. Aloys.Ricci. in collect.decis.p.3. collect.526. Cald. Pereira de Resolut.Emphyt.cap.5. nu. 84. & cap.6.à n.26.Cardoso in Praxi iudicum,& aduocat.verbo Clausula num.15. & verbo Emphyteusis num.6. post princip. P. Rebello de Obligation.Iustit.p.2.lib.13.quæst.4. num.10. D. Marta de clausulis p. 1. clausula 74 & in votis nouissim.decis.voto 196.

30 Limita decimo primo, in venditione, vel alienatione etiam cum traditione si ante litem ea de re contestatã venditor,vel alienans ab emptore rem recuperet facto distractu prioris contractus,vide Specul. in §. Nũc aliqua sit de Emphyteusi n.119. Villalob.verbo Emphyteuta nu.71. Bertran.cons.148.n.6.lib.6. Menoc. cons.322.num.51. Gam. decis.274. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap.7.optime P.Rebello d.li.13.q.4. n.9. Et ita iudicatum vidi Portucal. Senatu anno Domini 1594. In quadam causa Emmanuelis de Castro Pinheiro, & cuiusdã sui Emphyteutæ,scriba Emmanuele Pessoa.

31 Limita decimo secundo in alienatione partis Emphyteusis, itaut Emphyteuta non à tota Emphyteusi, sed ab illa tantum parte alienata cadat in cõmissum. Vide Tiraq. de Retract.lig.§.23.glos.1.n.28. Grammat.decis.49.Menoc.cons.325. nu. 76. Crass.to.1. Cõmun.Opin.lib.4. tit.44.n.278.pag.686.vbi Bellacõb. num.332.Surd.de Alim. tit.9. q.28. nu.68.Cened. ad Decretal. collect. 144.n.36.D.Barbos.in l.Diuortio §. fin.p.2.n.41.ff.Soluto matrim.Cald. Pereira de Resolut.Emphyt. cap.5. n.58.& cap.9.n.1.7.15.& 19. P.Molin.disp.459.vers.Quando Emphyteuta partem, Martin. Monter à Cueua Arag.decis.5.à nu.74. Dom. Garsi.Mastrillo Siciliæ decis.199. n. 8. Cardin. Mantic. d. lib.22. tit.28. n.13.Stephan.Gratian. Discept.Forẽs.cap.36.à nu.18.cum seqq.Aloys. Ricci.in collect. decis. p. 4. collect. 1246. vers.Infertur sexto.Galganet. in tract. de Condit. & demonstrat. p.2.cap.5.q.23.num.3.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.13. q.4. nu.7. vers.Atquè Castill.quotid. lib.1. de Vsufructu cap.24. n.8.

32 Limita decimo tertio in Emphyteuta fisci,qui potest irrequisito domino Emphyteusim alienare iuxta l.fin.Cod. de Fundis patrimon. lib.11.vbi Bart.& alios, quos refert, & sequitur Gam.decis.242.n.2.Pat. Rebello d.lib.13.q 4.n.12.Valas.q.13. n.1. col.4. Pereg. de Iure fisci lib.6. tit.5.n.40.Cald.de Extinc.Emphyt. cap.2. num.9. & cap.4. num. 35. & seq. Secus in Emphyteuta Reip. vt per Valasc.quæst.48. in fine Pat. Rebello d.lib.13. quæst.5. num.2. in fine.

33 In text.ibi (*sem consentimento do senhorio*) Quid si alienatio fieret ex implicito, præsumptouè domini, nec tamen requisito,consensu? Vide P.Rebello d.lib.13.q.4. nu.11. vbi resoluit emphyteutam deberi à pœna commissi excusari.

34 Quid si venditio,vel alienatio fiat domino præsente? Vide Tiraq. de Retract.lig.§.1.glos.9.n.117. in fine & nu 152.& seq. Surd. de Alim. tit.9.q.22.n.24.

35 Quid si Emphyteuta post alienationem impetrauerit licẽtiam ad alienandum,an per hoc releuetur à commisso? Vide Afflict. in cap.Imperialem

perialem verbo 12. nota n. 17. de Prohibita alienat. per Federic. lib. 3. fol. 135. Gregor. l. 29. verbo Que le no queria vers. Et quid si facta tit. 8. part. 5. Bellacomb. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 44. tit. 44. num. 286. fol. 686. Vincent. de Franch. decis. 105. n. 1. Cald. Pereira de Nominat. q. 21. n. 88.

36 Quæstio est controuersa. Vtrũ subemphyteuta vendens alteri rem, quam emphyteuta cum consensu domini directi ei subemphyteuticauit, teneatur consensum requirere á domino directo, an ab emphyteuta? In eo conueniunt Doctores quod quando emphyteuta in subemphyteutam transtulit omne ius suæ concessionis, reseruando sibi tantum pẽsionem, tunc recurrendum est ad dominum directum, sed quando nõ omnino Emphyteuta abdicauit á se vtile dominium, recurrendum est ad Emphyteutam. Resoluunt Valasc. de Iure Emphyt. q. 13. num. 12. Flores ad Gam. decis. 26. nu. 2. & decis. 246. Menoch. cons. 338. nu. 16. & de Præsumpt. lib. 3 q. 102. n. 22. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 471. nu. 5. cum seqq. vbi etiam quod Emphyteuta potest agere contra subemphyteutam ad pœnam commissi ob non solutam pẽsionem, in alijs vero euẽtibus ad directum dominum esse recurrẽdum aperte insinuat. Ideoq; cum ordinariè Emphyteuta subemphyteuticans non abdicat à se vtile dominiũ mihi videtur in venditionibus factis à subẽphyteutis directi, & vtilis domini consensum desiderari, quod etiam tenent Flores d. decis. 26. n. 2. Menoc. d. cons. 338. n. 16. De Subemphyteutis multa Surd. decis. 288. Cassan. in consuet. Burgũd. fol. 101. 124. verso & 154 nu. 1. Valasc. de Iure Emphyt. q. 38. n. 25. Cald. Pereira de Renouat. q. 13. n. 14. & n. 36. & de Extinct. Emphyt. cap. 1. n. 16. & cap. 4. n. 36. & cap. 5.

38 In text. ibi (*querendoa vender*) Vide Cald. Pereira de Emtinct. Emphyt. cap. 13.

39 In text. ibi (*deueo primeiro notificar ao senhorio, & requerelo se a quer tãto pello tanto*) Vide Gam. decis. 116. n. 4. & decis. 127. nu. 3. Valasc. q. 29. nu. 6. Capic. decis. 99. Cacheran. decis. 156. Franc. Marc. decis. 364. Thesaur. Pedam. decis. 170. Cald. Pereira de Nominat. q. 7. nu. 7. & de Extinct. Emphyt. cap. 13. n. 16. & n. 35. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 4. n. 2. & 3.

40 Quid si duo sint domini directi, & vnus fuit requisitus, alter non? Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 36. num. 14. vbi resoluit incurri caducitatem, pro ea parte, pro qua consensus non fuit requisitus.

41 Quid si vnus vult rem, alius vero laudemium? Vide Cassan. de cõsuetud. Burgund. Rub. 10. §. 1. verbo retenue nu. 4. Gregor. l. 29. verbo Al señor tit. 8. part. 5. Tiraq. de Retract. lig. §. 23. glos. 2. n. 4. cum seqq.

43 In text. ibi (*declarandolhe o preço*) Quid si mentiatur? Vide Surd. cons. 371. num. 80. Cald. Pereira de Extinct. cap. 13. nu. 24. vbi cum Valasc. q. 8. nu. 11. resoluit quod si Emphyteuta, vt minus soluat pro laudemio, exprimat per mendacium se vendidisse tali pretio, priuatur re Emphyteutica, & vbi non constiterit de fraude poterit dominus Emphyteutæ, & emptori iuramentum deferre, vt pretium manifestent.

43 Negans se Emphyteutã priuabitur, si ex aduerso Emphyteusis probetur. Vide Duenh. reg. 325. Bernar. reg. 485. Surd. de Alim. tit. 9. q. 26. n. 71.

n.71. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 22. tit. 20. nu. 11. Cald. Pereira de Empt. cap. 33. nu. 21. Quid si neget, & ante litem contestatam pœniteat? Vide Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 109. nu. 27. cum seqq. Quid si neget partem tantum? Vide Cassan. in consuetud. Burgund. fol. 108 in principio, & Valasc. de Iure Emphyt. q. 8. n. 10. vbi si dicat se non habere titulum emphyteuticum, vide q. 14. num. 2. &. q. 38. num. 14.

44 In text. ibi (*& querendoa o senhorio*) Nota dominum non posse retinere Emphyteusim in fauorem tertij, imo præstandum esse iuramentum domino directo an vere, & sine fraude rem sibi vellet. Ita Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 13. nu. 33. Vide Franc. Marc. p. 2. decis. 2. Vincent. de Franc. decis. 226. Cened. ad Decretal. collect. 144. n. 50.

45 In text. ibi (*elle a auerà*) An colonus teneatur potius vendere fructus domino fundi, quam alij? Vide Bart. in l. Expensa in addit. n. 3. Cod. de Metallar. lib. 11. Gregor. l. 55. verbo Alguna cosa tit. 5. part. 5. Tiraq. de Retract. in præfat. nu. 15. & §. 1. glos. 18. n. 2. Valasc. q. 24. num. 3. Surd. de Alim. tit. 1. q. 93. nu. 14. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 3. n. 15. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 149. à num. 1. cum seqq. vbi resoluit quod colonus, vassalus, & Emphyteuta debent præferre dominum in emptione fructuum ex prædio præceptorum.

46 Quid in censu an præferatur censuarius emptori? Vide Capic. decis. 103. Vrsill. decis. 380.

47 Quid in emptione directi dominij an Emphyteuta alijs præferatur? Vide Vincent. de Franch. decis. 17. nu. 8. Fabium de Anna sing. 150. Castill. quotidian. lib. 1. de Vsufructu cap. 74. n. 40.

48 In text. ibi (*então deue ser vendida a tal pessoa, que liuremente pague o foro*) Nota quod si dominus declarauerit se nolle emere licitè potest Emphyteuta Emphyteusim vendere, & alienare, non tamen personis iure prohibitis, quales sunt potentiores veluti Clerici, Curiales, & milites, eo quod maioribus priuilegijs in foro fruantur, quibus etiam adde alios, siue sint aliter potentiores, siue pauperes, aut malæ fidei, á quibus difficilè pensio, & ius Emphyteusis obtineri possit. Ita Pat. Rebello de Obligat. Iustit p. 2. lib. 13. q 4. n. 4.

49 In text. ibi (*ou dotar*) Vide Mascard. de Probat. concl. 663. num. 2. Pat. Molin. disp. 461. vers. Quod ad dotem Cardin. Mantic. d. lib. 22. tit. 28. n. 39. cum seq. Cened ad Decretal. collect 144. nu. 33. Et ex nostris LVSITAN Gam. decis. 242. D. Barbos. in l. Vsufructu nu. 25. ff. Soluto Matrim. Valasc. cons. 113. n. 3. Cabed. decis. 104. n. 4 p. 1. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 10. num. 23. & quæst. forens. lib. 1. q. 11. n. 23. & q. 23. n 89. & de Empt. cap. 27. n. 37. Pat. Rebello d. lib. 13. q. 5. nu. 4. vbi resoluit posse ab hac lege non improbabiliter excipi dotationem factam filiæ à parente, sed tutiùs cum Gam. concedit citra pœnam commissi dotare posse à patre filiæ Emphyteuseos commoditatem saluo iure domini, & seclusa fraude. Vide tamen Cald. d. cap. 10. n. 28. & cap. 16. nu. 26. ad finem Valasc. d. cons. 113. num. 18. *Si emphyteuta emphyteusim in dotem dat, cadit iure suo.*

50 In text. ibi (*para ver se tem algum legitimo embargo*) Videtur hanc rationem cessare, si cōstaret non subesse causam impedimenti, vide Pat. Rebello d. lib. 13. quæst. 5. num. 3. Cald. de

de Extinct. Emphyt. cap. 10. n. 28.

A quo nã soluendum sit laudemium? & ex quibus alienationibus.

51 In text. ibi (*não pagarà quarentena*) De laudemijs integros edidere tractatus Amadæus de Ponte, & Maurus Burgius, & latè egerunt plures relati per Cened. ad Decretal. collect. 144. n. 44. quibus adde Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 180. & cap. 377. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 459. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 13. q. 6.

52 Præstatio laudemij est quædam exhibitio reuerẽtialis, quam facit Emphyteuta dum suscipiendo inuestituram dominum recognoscit, quæ nunquam censetur remissa per quamcunque concesſionem, & facultatem alienandi, & aliam similem immunitatem. Ita Menoch. cons. 297. à n. 24. lib. 3. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 377. à nu. 21. Surd. decis. 200. n. 5.

53 Valet argumentum de gabella ad laudemium. Vide Surd. decis. 31. n. 10. & decis. 305 nu. 32. Stephan. Gratian. d. cap. 180. n. 10.

54 Ius exigendi laudemium est exorbitans. Vide Guas. Roder. de Annuis Reditib. lib. 2. q. 22. nu. 45. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 16. n. 74.

55 Facultas exigendi laudemia non est personalis, sed realis, hoc est, annexa rebus, & bonis emphyteuticis, & cum ipsis transit ad successores. Ita Menoch. cons. 444. nu. 18. cum seqq. lib. 5. Stephan. Grat. Discept. Forens. cap. 272. nu. 2. cum seqq. & cap. 377. n. 24.

56 Pro laudemijs præstandis cõpetit hypotheca. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 29. glos. 2. num. 8. in fine. Vincent. de Franch. decis. 430. Maurum Burgium de Laudem. p. 1. inspect. 9. Menoch. cons. 297. n. 1. & 34. & cons. 444. nu. 21. Baptist. Costa in tract. de rata, & quota q. 112. nu. 9. & de Subsidiar. remed. 52. n. 11. Stephan. Gratian. d. cap. 272. à princip. Dom. Gars. Mastrillo Siciliæ decis. 171. n 5. p. 2. contra Surd. decis. 31.

57 Pro laudemio non soluto non cadit res in commissum. Ita Surd. decis. 31. n. 14. & decis. 200. n. 8.

58 Laudemium debetur ex datione in solutum. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14 nu. 14. Vincent. de Franch. decis. 277. Guasp. Thesaur. Taurin. decis. 82. p. 2. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 582. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 16. n. 64. licet contrarium sequatur Bellacomb. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 44. nu. 307. pag. 689. Ex remisſione, quæ fit inter socios Guid. Papæ decis. 411. Ex venditione seruitutis realis Franc. Marc. decis. 608. Et ex locatione ad longum tempus. Cabed. p. 1. decis. 92. nu. 9. Cald. Pereira de Empt. cap. 26. n. 33. prope finem. Ex dote æstimata, quæ facit emptionẽ. Cald. Pereira de Extinct. ca. 16. n. 21. & 22. Cabed. p. 1. decis. 104. num. 5. Valasc. tom. 2. consult. 113 nu. 17. Ex feudis nobilium Maynard. decis. 33. lib. 4. Ex venditione cum pacto de retro Thesaur. decis. 75. & 97.

59 Laudemium non debetur ex venditione conditionali Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 2. n. 23. Surd. decis. 305. nu. 18. Nec ex venditione nulla. Anton. in suo Cod. sub tit. de Iure Emphyt. diffinit. 28. Thom. Valasc. to. 1. Allegat. iuris alleg. 87. n. 9. Nec ex venditione facta cum pacto legis commissoriæ, & adiectionis in diem. Guid. decis. 47. Nec debetur ex retrouenditione Surd. decis. 321. Stephan. Gratian. d. cap. 180. nu. 14. Cald. Pereira d. cap. 16. à n. 52. Valasc. de Part. cap. 25. nu. 29. & 30. Cened.

ad Decretal.collect.144.n.56. Nec ex venditione reditus. Guaſp. Roderi.de Annuis Reditib. lib.2. q.4. n 4.& q.22.n.25. Nec ex venditione vſusfructus. Vide Alleg. iuris pro maioratu de Bellas p.2.n.113. Gam. deciſ.299. Rebuff. in comment. ad l.25.§. Itẽ vſusfructus ff. de Verbor. ſignific. pag.151. col.1. Nec pro re hypothecanda Farin.deciſ.183. n.6. Nec ex diuiſione Bellacom. tom.1. Commun.Opin.lib.4.tit.44.n.303. Stephan.Gratian. Diſcept. Forenſ. cap.36. nu.5. Nec debetur re non dum tradita Surd.deciſ.31.n.8.& deciſ.200.num.3.Cornazan.deciſ.168. Cald Pereira de Reſolut. Emphyt. cap.16.à n.45.& n.78.in fine. Nec ex tranſactione, niſi res dimittatur. Vide Tiraq de Retract.lig.§.1. gloſ. 14 n.63.& 69.Cened.d.collect.144. n.33. in fine Cald.Pereira d.cap.16. á n.49. Nec ex permutatione,ſi tamen quod reliquum eſt æſtimationis recipiatur in pecunia, debet tũc ſolui laudemium ex pecunia,non ex re. Vide Tiraq. de Retract. lig.§.30. gloſ.3 Bellacomb.d. tit.44. nu.308. Maynard.deciſ.37. lib.4. Cened. d. collect.144.nu.32. Cald.d. cap.16. à n.42. Nec ex alienatione neceſſaria, vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. gloſ.14.num.9.cum ſeq. Vincent.de Franch. deciſ.277. Theſ. deciſ.139. Cald.Pereira d.cap.16.à n.61.P.Rebello d.lib.13.q.6.n.3.& n.4. reſoluit quod nec ex alienatione voluntaria per donationem debetur laudemiũ, de quo vide etiam Vincent. de Franch.deciſ.201. Cald. de Extinct. cap.10.n.7.& 18.

60 Laudemium vſufructuario deberi non proprietario,quia in fructu bonorum eſt, reſoluunt Tiraq. de Retract. lig. ad finem tit.num.107. Guid. deciſ. 447. Rebuff. in comment.ad l.bonorum 49. verſ.Sexto ff. de Verbor. ſignif. Vezin. tom.1. Commun.Opinion.lib.3.tit.20.nu. 28. pag.419.Menoch.conſ.66.n.36. Surd.deciſ.31.n.12.

61 In text.ibi(*mas tambem na neceſſaria que ſe faz por mandado de juſtiça)* Vide Afflict.deciſ.99.nu.1.Tiraq.de Retract.lig.§.1.gloſ.14.n.10.Auend. reſp.13.n.3.P.Molin. diſp.459. n.21. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap.6.

62 In text.ibi (*ſerà eſperado trinta dias*) Continui tamen non vero vtiles, vide Cardoſ. in Praxi iudicum, & aduocat.verbo Emphyteuſis n.6. Cald.Pereira de Extinct.cap.14.n.3. Cabed.p.1.deciſ.111.Et minor ac Eccleſia non reſtituuntur ſi intra hoc tempus non declarauerint. Vide Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Vel aduerſarij dolo n.82.

63 In text.ibi (*poderà vender*) Vide Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap.15.à n.1.

64 Sæpe inter Emphyteutas, & colonos in hac Interãnenſi Regione controuerſiæ, & lites excitari ſolent ſuper iure coloniæ colonis contendentibus ſe ſpatio quadraginta annorum fundos coluiſſe ſoluta Emphyteuſis annua penſione, ideoque expelli non poſſe,varieque à Regijs tribunalibus iudicatum fuit, eaque præualuit ſententia dato initio locationis vltra decennium extendi nõ poſſe hoc ius colonarium, inſcio præſertim directo domino, cum locatio vltra decenium domino directo irrequiſito fieri non poſsit,vt ſupra oſtenſum eſt, qua ratione etiãſi mille annis poſſederit, & penſionẽ annuam,& vniformem ſoluerit, ſi tamen vt colonus poſſedit, & de hoc conſtat, non præſumitur Emphyteuta, & poterit quandocunque à domino

Ius coloniæ an poſsit præſcribi.

domino expelli, nec iuuabitur præscriptione, cum colonus non possideat sibi, & ideo non præscribit l. 2. Cod. de Præscript. 30. Reg. sine possessione de Regulis iuris in 6. tradit Balb. de Præscript. 4. p. 4. partis princip. q. 11. Nec Obstat doctrina Baldi in l. Male agitur n. 4. vers. Si vero conductio Cod. de Præscript. 30. vbi ait quod hoc casu ius coloniæ perpetuæ præscribitur triginta annis, quia prædicta Baldi opinio falsa est, & contra reg. text. in cap. fin. de Præscript. prout resoluunt Aym. de Antiq. temp. p. 4. §. Materia ista nu. 100. cum seqq. Vrsill. ad Afflict. decis. 365. nu. 5. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 106. n. 28. Honded. cons. 85. á n. 34. lib. 1. Mench. Vsufreq. lib. 1. cap. 4. n. 161. Caualcan. decis. 44. nu. 80. Valasc. de Iure Emphyt. q. 20. n. 12. & cons. 192. n. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 449. n. 10. vers. Quamuis alibi. optime Guasp. Roderi. de Annuis Reditib. lib. 1. q. 15. nu. 51. & 59. & latisime lib. 2. q. 22. n. 68. cũ multis seqq. Ego tamen resoluendum puto quod si de initio locationis non constat, & ab antiquo prædia á colonis suisquè prædecessoribus vniformi pensione possessa fuerunt multis factis melioramentis colonos expellendos non esse.

Finitis generationibus tenetur dominus directus descendentibus Emphyteusim renouare.

65 Etiam apud nostros olim controuersa fuit quæstio illa. Vtrum finitis generationibus ad quas Emphyteusis concessa est teneatur dominus directus eandem hæredibus, aut descendentibus accipientis renouare? In qua partem negatiuam contra Bart. & alios tenent multi, quos refert Gabri. lib. 3. Communi. tit. de Iure Emphyteu. concl. 1. nu. 2. vers. Contrarium sequitur. Sarmi. lib. 3. select. cap. 7. Flores ad Gam. decis. 41. Fachinæ. lib. 1. Controuers. cap. 100. Castill. quotid. lib. 1. de Vsu. fructu cap. 74. n. 45. Contrarium tamen docuit Bart in l. 1. §. Permittitur ad finem ff. de Aqua quotid. quem multi constantissime sequuntur, resoluentes finitis generationibus cogendum esse dominum Emphyteusim renouare, vt constat ex Doctoribus, quos refert Gabri. d. concl. 1. in princip. Villalob. in ærario Cõmun. Opin. verbo Emphyteusis à nu. 49. aliàs à n. 100. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1259. Et in sacro Auditorio sæpe fuisse resolutum asserit Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. tom. 2. lib. 22. ti. 35. n. 1. Et in hoc Regno comprobatissimum dicũt Gam. d. decis. 41. á princip. & omnino á nu. 5. Valasc. cons. 101. & 157. Cabed. p. 1. decis. 203. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 484. P. Rebello de Obligat. Iustitiæ p. 2. lib. 13. q. 19. latissime Cald. Pereira de Renouat. q. 8. num. 2. & nouissime quæst. forens. cons. 46. à n. 3. Et quod hoc ius renouandi competat hæredibus, aut descendentibus accipientis, quamuis dominus directus velit Emphyteusim ad se reuersam sibi, & suis vsibus retinere asserit Cald. d. q. 8. à n. 16. & d. cons. 46. nu. 3. & cons. 43. per totum resoluit hoc ius renouandi esse hæreditarium, & transire in quoscunque hæredes, quod procedit etiamsi in inuestitura sit apposita clausula, quod finitis generationibus liberè ad ipsum dominum, seu Ecclesiam cum melioramentis reuertatur, vt tradit idem Cald. Pereira d. quæst. 8. num. 18. quod quidem obseruat praxis huius Regni, quæ iustissima non caret ratione, quam adducit Valasc. cons. 123. in fine.

AD

AD §. I.

1 Vide P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.459. vers.fin. Cald.Pereira de Extinct.Emphyt.cap.17.à princip.

2 In text.ibi (*sem authoridade do senhorio*) An sufficiat tacitus consensus? Vide Tiraq.de Iure mariti glos. 7. nu.11. & 12. Menoch. cons.158. num. 89. Cald. Pereira de Extinct. Emphyteut. cap. 11. á princip. vbi n.4.resoluit sufficere tacitum consensum, & num.13. asserit dominum præsentem, & non contradicentem consentire videri. Et consensus domini directi præstitus in mandato de vendendo sufficit Emphyteutæ alienanti, vel procuratori, nec vlla licentia amplius requiritur in ipsa alienatione.Ita Cald. Pereira in l.Si curatorem verbo Sua facilitate nu.3. col 6. & de Resolut. Emphyt.cap.11.n.29. Et huiusmodi consensus potest á domino directo adhiberi alienatione perfecta,& iure in alterum translato, cum nec pro forma, nec ad alterius,quam domini commodum requiratur. Vide Menoch cons.1.num.405. faciunt quæ Surd. de Alimentis tit.1. q.6. nu.18. Et non sufficit domini directi scientia ad hoc vt præsumatur consensus ita Cald.de Resolut. Emphyt. cap. 13. num.3.

Consensus qualis debet esse domini directi.

3 Nota cursu decennij consensum præsumi interuenisse à domino cũ solutione canonis. Vide Tiraq. de Præscript §.1. glos.4. nu.3. Burg.de Paz cons.44. nu.2. Gam.decis. 72. n.5.& decis.91.n.4.& decis.269.n.2. & decis.299.nu.3. & 4. Mench. Illust.cap.61.nu.14. Mascard.de Probat.concl.417.nu.4. & concl.1262. n.37.& conc.1316.n.2. Menoch. de Præsumpt.lib.3.q.132. nu.48. Cald. Pereira de Nominat q.19.n.78.& de Extinct.cap.11.á n.18.

4 In text.ibi (*perderà todo o dereito*) Quæstio est in hac materia multùm controuersa. An, scilicet, dominus directus ipso iure possit Emphyteutam propria auctoritate, & iudice non requisito, nec illius expectata licentia,expellere? In qua duæ sunt opiniones adinuicem contrariæ, & etiam ex nostris non defuit nouissime, qui affirmatiuam tenet cum alijs, negatiua nihilominus sententia asserẽda omnino est,quia opposita scãdalosa videtur, & paci Reip. aduersæ. Vide tamen Clar.in §.Emphyteusis q.19. Tiraq.in l. Si vnquã verbo Reuertatur nu.398. Gregor. l.28.verbo Sin mandado tit.8. part. 5. Alphan.collectan.182. Fachinæ. lib.1. Controuers. cap.93. Surd. de Aliment.tit.1.q.48.num 50. & tit.9. q.25.n.77.Menoch.cons.301.n.23. cum seqq.& remed.1. Recup. n.78. & 79. Monald. cons.151. sub nu.17. Tiber. Decian. resp.4.nu.16. vol.1. Cornazan. decis.192. in fine.Franc. Viui.Neapol.decis.74.n.1. Cantuc. Rom.decis.28. Vincent. Carot.decis.cas.9.n.6. Dom. Garsi.Mastrillo Siciliæ decis.193.Poly.Rip.obseruat. 290. quem refert Aloys. Ricci. in collect.decis. p.2. collect.303. vers. Vnde infero primo Cardin.Mantic. de Tacitis,& ambig conuent.lib.22. tit.27.num. 31. Bernard. Greuæ. ad Pract.Cameræ Imper. lib.2. concl. 51. consid. 1. Pat. Molin. de Iustit. tract.2.disp.453.vers.Quæritur nũc. P.Azori.Instit.Moral.p.3. lib.10. de Emphyteusi cap.9.q.2. Ceuall.Cõmunium contra commun.q.14. Ex nostris Gam.decis.4. nu.2. & decis. 333. n.5.Valasc. de Iure Emphyt. q. 18. n.8.& 9.& q.21. n.2. P.Rebello de Obligat.Iustit. lib.13. q.12. Cald. Pereira

Pereira de Extinct. Emphy. q. 17. n.26.& ſeq.& quæſt.Forenſ.in comment. ad §. Sed hæc n.92. Inſtit. de Inoffi. teſtam. & latiſsime conſ. 2. n.20.cum ſequentib.

5 In text.ibi(*tudo ſerà deuoluto,&c.*) Etiam cum melioramentis. Vide Sarmi.lib.3.Select.cap.4. in princip. Pichard.in §.Adeo n.51.Inſtit.de Locato. Pat.Molin.diſp.455.nu.2.Pat. Azori.d.cap.9.q.5.& cap.12.à princip. P.Rebello d.lib.13.q.2.nu.12. in fine. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt,cap.19,á princip.& quæſt. forenſ.lib.1.q.11.n.21. Et non fit compenſatio meliorationis in vna parte cum deterioratione in alia vt euitetur caducitas. Vide Cardin.Mant. d.lib.22. tit.29.nu. 9.Caſtill. quotid. lib.1.de Vſufructu cap.24.n.16. Stephan.Gratian.Diſcept.Forenſ.cap. 21. num.24.

6 In text.ibi (*ſe o quizer*)Vide Fachin.lib.1.Controuerſ.cap.94.Cald. Pereira de Extinct.cap.17.à n.13. & cap.18.à princip.

AD §. II.

1 Vide P.Molin.de Iuſtit. tract.2. diſp.483.verſ.Tertia cōcluſio.Cald. Pereira de Renouat. Emphyt. q.7. n.7.& de Extinct.cap.21.

2 In text.ibi (*& morto elle*) Vide Gam.deciſ.283.nu.1.D.Barboſ.in l. Vſufructu n.29.ff.Soluto Matrim.

AD §. III.

Vide D. Barboſ. in l. Vſufructu n.29. verſ.Iuxta quæ ff. Soluto matrim.Cald.Pereira de Renouat.q.7. n.7.& de Extinct.cap.21.à n.1.& vide caſum per Gam.deciſ.236.& deciſ.283.& deciſ.384.

AD §. IIII. & vlt.

Vide Cald. Pereira de Renouat. Emphyt.q.11.num.2.

Ad tit.39.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.65.

Do foreiro que não pagou a penſaõ em tempo deuido, & como purgarà a mora.

De Emphyteuta, qui non ſoluit penſionem debito tempore & quomodo moram purgabit.

DEſumitur hic tit.ex cap.vlt.de Locato,& ex Auth. Qui rem Cod.de Sacroſ. Eccleſ.& ex l.2. Cod. de iure Emphyt. Concordat apud Hiſpanos l.22.tit.31.par.3. Vide Clar.in §. Emphyteuſis q. 11. & 44. Cott.in memorabilib.verbo Emphyteuta 8. Bellacomb. tom.1. Commun.Opinion.lib.4.tit.44.nu. 139. pap.672. Pichard.in §. Adeo á n.50.Inſtit.de Locato Fachin. lib.1. Controuerſ.cap.98. Corbul.de Iure Emphyt.tit.de Cauſa priuationis ob non ſolutum canonem Menoch. conſ.372.n.21. Maſcard de Probat. concl.251.P.Molin.de Iuſtit.tract.2. diſp.433.Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.tom.2.lib.22.tit. 27. Ex noſtris LVSITAN. Gam. deciſ. 91. Valaſc. de Iure Emphyt. q.21. Cardoſ. in Praxi iudicum , & aduocat. verbo Emphyteuſis nu. 7. Cabed.p.1.deciſ.154.n.6. D.Barboſ. in l.Si mora n.80.ff.Soluto matrim. Pat.Rebello de Obligat. Iuſtit. p.2. lib.13.q.7. cum ſeqq.Cald. Pereira de Extinct.cap.4.& cap.9.nu.14. & quæſt.forenſ.lib.1.q.11.n.4.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi (*por certo foro, ou penſaõ*) Quid ſi contrahentes dixerint

vt

vt eam pensionem soluat Emphyteuta, quam postea conuenissent? Vide Valasc. de Iure Emphyt. q.11. n.12.vbi nu.14. quid si constituatur pensio quanti æstimabitur.

2 In text.ibi(*não pagar o foro,ou pensaõ*) Nota Emphyteutam ius suum amittere si non soluat pensionem quantuncũque minimam.Vide Tiraq.de Iudicio in rebus exiguis.vers. 51. Surd.de Alimentis ti.8.priuil.61. n.23.& tit.7.q.17.n.23.& 24.P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.453.vers.Dubium etiam est si res. P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.13.q.8.num.8. Cardin.Mantic. de Tacitis, & ambig.conuent. lib.22. tit.27. num.13. Cald.Pereira quæst.forens.lib.1.q.11. n.12.& cons.38.n.9.

3 Quid si soluta maiori parte alterum, vel minimum quid pensionis non soluerit? Vide Caputaq. decis. 30. p 1. Benintend. decis.8. Caroc. decis.110.Surd cons.301. nu.91. Cened.ad Decretal.collect.144 nu.21. Cardin.Mantic.d.lib.22. tit.27. nu. 14.& 53. Pat. Molin. disp.453. vers. Maius dubium. P.Azori.Instit Moral.p.3.lib.10.de Emphyteusi cap.7. q.5. Ex nostris Cardoso d.verbo Emphyteusis n.8. Cald. Pereira de Extinct.Emphyt.cap.9.á nu.6. & lib.1. quæst.forens.q 11.nu.12. & cons.38. n.9. P.Rebello d.lib.13.q 8.n.8.& 9. vbi resoluit cum alijs quod soluens magnam quantitatem, & deficiens in nummo non incurrit totam pœnam commissi, sed excusandus erit pro rata,& addit, quod si pars pensionis omissa non accedat ad tertiã partem totius pensionis in genere moris minima, quoad tantam pœnã incurrendam,reputari debet.

4 Nota primo Emphyteutam,qui soluit canonem, non posse priuari, si ab alio debitum fuerit solutum,sufficit enim canonem à quocunque fuisse solutum ne res incidat in commissum. Ita Surd.decis.286.num.7. Cardin.Mantic.d.lib.22. tit.27. nu. 64. P.Rebello d.lib.13.q.10. n.2. & tunc solutio præsumitur facta procuratorio nomine. Vide Mascard. concl.1004.n.39. Menoch.de Præsumpt.lib.2.q 33.n.3.Et tenetur eam acceptare. Vide Cott.in memorab. verbo Solui pag.768. Flores Vari. lib.1.q 21.n.132. Quid si solutio facta sit negotiorum gestori non habenti mandatum?Vide Guid.decis.173.

5 Nota secundo quod admittitur compensatio ad euitandum commissum, dummodo quantitas compensanda sit liquida, aut breui liquidanda,& sit compensabilis.Vide Tiraq.de Retract.lig.§.3.glos.3.num.4. Corbul.in tract.de causis, ex quibus amittatur Emphyteusis tit.de Causa priuat ob non solutum canonem limit.5.Redoan.in tract.de Rebus Ecclesiæ non alien.cap.3.q.19.n.1. Bellacomb.tom.1. Commun.Opinion. lib.4.tit.44.nu.142. Menoch. cons. 372. num.30. Mascard. de Probat. concl.251.nu.10 Guasp.Roderic. de Annuis Reditib.lib.2.q.18.n.4.& 7. Cardin.Mantic.d.lib.22. tit.27. nu. 65.P.Azori.d.lib.10.de Emphyteusi cap.6.q.4.P.Rebello d.lib.13. q.8. num.6.

6 Nota tertio quod asserenti se soluisse imcumbit onus probandi, vide Menoch.cons.372.n.24. Mascard concl.601.nu.4. & concl.603. n.32.& concl.1318.n.3.Valasc.de Iure Emphyt.q.21.nu.9. Surd.de Alimentis tit.1.q.48.num.54.P.Molin. disp. 453. vers. Dubium est quando aduersus.

7 In text.ibi (*perderà todo o direito*) Requiritur domini declaratio, ex quo tempore tenetur Emphyteuta ad

ad fructuum præceptorum restitutionem. Vide Mynsing. cent. 6. obseruat. 83. Beninrẽd. decis. 37. Aloys. Ricci in collect. decis. part. 2. collect. 303. vers. Infero tertio, & vide supra hoc lib. tit. 38. §. in 4.

8 Limita primo in censu, à cuius solutione etiamsi per mille annos cessatum sit, nunquam intelligitur caducitas commissa. Vide Cou. lib. 3. vari. cap. 7. nu. 1. Valasc. q 32. nu. 30. Gutier de Iuram. confirm. p. 1. ca. 31. num. 9. Cardin. Mantic. d. lib. 22. tit. 3. nu. 10.

9 Limita secundo in feudo, quando pro illo non soluitur pensio, sed seruitium scilicet personale. Vide Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 11. num. 7.

10 Limita tertio in Ecclesia, quæ si non soluat canonem debet restitui aduersus solutionem omissam. Vide Surd. de Alim. tit. 8. priuileg. 61 nu. 14. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 24 dub. 9. nu. 48. Cardin. Mantic. d. lib. 22 tit. 27. nu. 69. D Marta de Iurisdict. p. 4. casu 17. nu. 29. & 30. Cald. Pereira d. q. 11 n. 13.

11 Limita quarto in minore acceptante Emphyteusim, si tamen accepta sit per maiorem, & hæres minor non soluat debitum canonem, incidit in commissum, nec restituetur ex priuilegio minoris ætatis. Vide Aym. cons. 204. nu. 21. cum seqq. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 54. nu. 6. Cened. ad Decretal. collect 144. n. 5. Cardin. Mantic. d. lib. 22. tit. 27. n. 43 optime D. Barbos. in l. Hæres absens in princip. nu. 155. ff. de Iudic.

12 Limita quinto in ignorãte, quia excusandus est Emphyteuta pensionem ob ignorantiam non soluens. Vide Corbul tit. de causa priuationis ob non solutum canonem limit. 20. Mascard. de Probat. concl. 881. n. 5. Flores vari. lib. 1. q. 3. nu. 3. Cardin. Mantic. d. lib. 22. tit. 27. n. 40. P. Molin. disp. 453. vers. Dubium est quid si Emphyteuta. P. Rebello d. lib. 13. q. 8. n. 1. Cald. Perei. in l. Si curatorẽ verbo Sua facilitate numer. 92. & de Renouat. Emphyt. q. 5. nu. 25. & de Resolut. cap 7. num. 18. Seraphin. de priuilegijs Iuram. priuil. 4. num. 131. vbi etiam resoluit quod stante iusta verisimilitudine ignorantiæ, qui eam allegat poterit probare per proprium iuramentum. Et de hærede Emphyteutæ qui ignorauit. Vide Surd. de Alim. tit. 1. quæst. 48. num. 39. cum seqq. & in illo ignorantiam præsumi debebit P. Rebello d. q. 8. à num. 1.

13 Limita sexto in muliere & rustico simplici. Ita Padil. in l. vltim. Cod. de Iuris & facti ignor. num. 4. P. Rebello d. q. 8. num 1. vbi nu. 2. resoluit quod in iudiciali foro ignorãtia iuris, non excusat qualis esset, si quis ignoraret irrequisito dño nefas esse alienare rem Emphyteuticam, aut nesciret soluendam esse pensionem ex re, quam scit esse Emphyteuticam. Vide Card. Mantic. d. lib 22. tit. 27. n. 43. Menoch. de Arbit. casu 194. nu. 21. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 7. nu. 19.

14 Limita septimo in impedito iusto impedimento. Vide Card. Mantic. d. lib. 22. tit. 27. nu. 58. Flamin. de Resignat. lib. 11. quæst. 13. numer. 15.

15 Limita octauo in paupere, qui propter paupertatem non soluit canonem. Vide Cened. ad Decretal. collect. 144. num. 62. Corbul. tit. de causa priuationis ob non solutum canonem limit. 29. Surd. de Alim. tit. 1. q. 48. num. 37. Rot. Lucens. diuers. 137. quam refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 588. vers.

Limita quarto. P. Molin. disput. 453. vers. Maius in med. P. Rebello d. lib. 13. q. 8. nu. 7.

16 Limita nono in Emphyteuta; quandiu rei Emphyteuticæ possessionem assequi non potest, vel quãdiu plures domini inter se contendunt. Vide Surd. decis. 6. nu. 5. & 6 Cardin. Mantic. d. lib. 22. tit. 27. nu 44. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 223. à princip.

17 Limita decimo si propter bellum vel pestem fructus non potuerunt percipi. Vide Valasc. q. 27. nu. 13. Viui. tom. 1. Commun Opin. lib. 4. tit. 44. nu. 190. vbi Bellacomb. nu. 205. Cened. d. collect. 144. nu. 67. in fine Surd. decis. 326. nu. 64. Flamin. de Resignat. lib. 11. q. 13. num. 65. Ceuall. Communium contra comm. q. 441. P. Aiori Instit. Moral. p. 3. lib. 10. de Emphyteusi cap. 6. q. 3. P. Rebel. d. lib. 13. q. 8. nu. 4. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 195. nu. 19.

18. Limita decimo primo si domus, vel molendinum ex quo soluebatur pensio sit per incendium, aut terremotum, aut publici fluminis alluuionem distractum, vt area solũ permaneat, quia nec tunc Emphyteuta tenebitur reædificare, sicut nec antiquam pensionem soluere. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 34. glos. 1. nu. 4. & 5. & ad finem tit. nu. 65. Valasc. q. 26 nu. 8. & q. 27. num. 2. Bellacomb. tom. 1. Comm Opin. lib. 4. tit. 44. n. 202. & 204. Garci. de Expensis cap. 15. num 17. Surd. de Alim. tit 7. q. 33. num. 19. & decis. 198. num. 4. Stephan. Gratian. d. capit. 195. num. 18. cum seqq. P. Molin. disput. 454. versic. Quando domus. Cened. ad Decretal. collect. 144. num 74. Cardin. Mantic. d lib. 2[illegible]. tit. 24. à numer. 12. P. Rebello d. lib 13. quæst. 9 num. 3. Stephan. Gratian. discept. Forẽs. cap. 195. numer. 3. & 18. cum seqq.

19 Limita decimo secundo si non adesset cui pensio solueretur. Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 241. n. 15 vbi nu. 17. resoluit hoc procedere licet Emphyteuta non fuisset protestatus, quod canonem solueret, si adesset qui reciperet, & n. 19. admonet non esse inutile protestari, consignare, seu deponere ad maiorem cautelam.

20 Limita decimo tertio in marito si Emphyteusis erat vxoris. Vide tamẽ Menoch. cons. 88. n. 42. Surd. decis. 102. nu 6. & 20. & decis. 286. nu. 8. Cabed. p. 1. decis. 154. vbi etiam an pater posit præiudicare filio. Quid si pater nominet filium, & reseruet vsum fructum an filius incidens in commissum præiudicet patri? Vide Menoch. cons. 182. nu. 14.

21 Limita decimo quarto si adsit statutum vel consuetudo quod Emphyteuta propter canonem non solutum per totũ biennium vel triennium non priuetur iure suo. Vide P. Molin. disp. 453. vers. Vtrum autem validum sit pactum Card. Mantic. d. lib. 22. tit. 21. nu. 46. & tit. 27. num. 38 & 39.

22 In text. ibi (*para o senhorio se o quizer*) Nota ius declarandi Emphyteutam incidisse in commissum non transire ad domini successorem particularem aut vniuersalem. Vide Gasp. Roderi. de Annuis Redit. li. 3. q. 7. nu. 67 Rubin. decis. 16. Guid. decis. 214. Magon. decis. 16. Aloys Ricci. in collectan. part. 4. collectan. 1396. P. Molin. disput. 453. versic. Dubium quoque est. Ex nostris Gam. decis. 17. numer. 2. & decis. 83. in fine & decis. 175. & 240. Valasc. consil. 101. numer. 5. D. Barbos. in legi 2. in princip. part. 1. nu. 136. cum seqq. ff. Soluto Matrim.

Cald.

Cald. Pereira quæst.Forens. lib.1.q. 20.num.51.

53 Quid si dominus ignorauit? Vide Bellacomb.to.1. Comun. Opin. lib.4.tit.44.num.237 cum seqq.Ioseph.Ludou.tom.3.tit.de Hæredib. concl.1. pag.485. Mascard.de Probat.concl.1263. Ioseph.Ludou.Perus.decis.29.nu.13. D. Barbos.in l.2. nu.135.ff. Soluto Matrim. Cald.Pereira de Extinct. Emphyt.capit.18. nu.29.& 30.

24 Nota quod licet Emphyteuta incidat in commissum, extraneus tamen de hoc opponere non potest, nisi qui hoc allegat ab ipso domino causam habeat. Vide Cald. Pereira quæst.Forens.lib.1.q.14.n 10.

AD §. I.

1 In text.ibi (*por tres annos*) Vide Pichard in § Adeo nu.52.Instit.Locati.Valasc.q.21. P.Molin.disp 453. P.Azor.Instit.Moral.par.3.lib.10.de Emphyteus.cap.6 quæst.6. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent.lib.22. tit.27.in princip. Cardoso in Praxi iudicum verbo Emphyteusis nu.7.P.Rebello de Obligat. Iustit. part.2. lib. 13. quæst.7. nu.7.

2 Nota quod si fructus non singulis annis sed de biennio in bienniũ in debita copia colligantur, sicùt in fructibus oliuarum videmus, ea pœna non incurritur nisi per sex continuos annos.Vide Card.Mantic.d. lib.22.tit.27.num.36.D.Barbos.in l. Diuortio §.Quod in anno ff.Soluto Matrim.P.Rebello d.lib.13.q.7.n.7. Cald.quæst.Forens.lib.1.q.11.nu.17.

3 In text.ibi (*continuos*) Vide Corbul. tit.de causa priuationis ob non solutum canonem q.3.Tiraq.de Retract.tit.2.§.5.gl.4.nu.28.Cald.Per. lib.1. quæst.Forens.quæst.11. nu.17.

4 In text. ibi (*ainda que lhe o senhorio receba as pensões*) Attentis iuris regulis præiudicat sibi dominus acceptando pensionem àb Emphyteuta post incursam caducitatem. De iure tamẽ Lusitano per Ordinat.in præsenti Emphyteuta non excusatur á pœna cõmissi ,licet ab eo dominus ante expulsionem pensiones etiam longi temporis post moram decursi nihil protestando exigat. Vide Menoch remed 9. Recup.n.152.& 158. & cons.20.n.58.& cons.355.nu.11.& lib3.de Præsump.q.45.nu.8.& 21.& q.112.n.1 & 132. n. 48. Mench.Illustri.cap.61.n.14. Mascard. de Prob. concl.252.& concl.417.n.4.& conclus.881.n.6.& concl.1262.n.24.& concl.1316.n.2 Ceuall. Communiũ contra cõm q.402. Surd.de Alimẽtis tit.1.q 48.n.27.& tit.6.q.3.n.36. & 67.& decis.317.n.1.& nu.14.cum seqq. Cened. ad Decretal. collect. 144.n.11.Flores ad Gam. decis. 72. n.5.Martin.Monter.á Cueua Arag. decis.5. Flamin.de Resignat.tom.1. lib.6.q.3.nu.30. P. Molin. disp.453. vers.Dubium est vtrum si postquã. Cardin.Mantic.d.lib.22.titu.33.Stephan.Gratian.decis.49.nu.22.30.& 31.Ex nostris Lusitan. Gam.decis.72 n.5.& decis.299.n.3.& decis.283.nu. 4.Cald.Pereira deNominat. q.19.n. 78.& de Resolut.Emphyt.cap.11.n. 8.& quæst.Forens.cons.38.nu.7. P. Rebello d.lib.13.q.11.à princip.

AD §. II.

1 Desumitur ex Auth. Qui rem Cod.de Sacros.Eccles.Vide Valasc. de Iure Emphyt.quæst.21.numer.7. & cons.35. Gam. decis. 147.149.& 283.n.3.Pichard.in tract.de Mora á n.99.cũ multis seqq. Cald.Pereira.

AD §. I.

In text. ibi (*& não abastarà, &c.)* Vide Valasc. de Iure Emphyteut. quæst. 38. num. 33. Cald. Pereira de Renouat. quæst. 10. num. 18.

AD §. II.

Vide ad quid Cabed. p. 1. Aresto 57. & ad quid Cald. Pereira de Empt. cap. 21. num. 5.

AD §. III.

In text. ibi *(de cinquo annos)* Quid si concessio fuerit facta vltra quinquennium an vitietur in totum, an vero in excessu? Bart. in Auth. Qui rem ad finem Cod. de Sacros. Eccles. tenet quod in totum vitiatur, pro quo est text. & ibi Angel. in Auth. de non alien. §. Emphyteusim, idem Bart. cons. 159. num. 8. sequitur Afflict. decis. 107. & Ias. in l. 2. n. 169. cum seq. Cod. de Iure Emphyt. & in d. Auth. Qui rem num. 19.

AD §. IIII.

Vide Gam. decis. 230. n. 2.

AD §. V.

Vide quæ Garsi. de Nobilit. glos. 5. num. 15. & 16. cum sequenti.

AD §. VII.

Faciunt quæ in simili tradit Tiraq. de Nobilit. cap. 37. n. 132.

AD § VIII.

In text. ibi (*os quaes não forão coutados*) Spineta sub territorio alicuius Concilij existentia, quæ nunquam culta fuerunt an præsumantur Principis? Vide Ias. in l. Rem quæ nobis n. 32. ff. de Acquir. possess. Gregor. l. 1. verbo De derecho tit. 18. part. 2. & l. 7. verbo Termo tit. 20. part. 3. & l. 15. verbo Son del Rey tit. 5. part. 5. Cassan. in cõsuetud. Burgund. Rub. 9. §. 4. in princip. n. 2. cum seqq. Menoch. lib. 3. de Præsump. q. 100. Pereg. de Iure fisci lib. 4. tit. 3. n. 29.

AD §. IX.

Vide quæ tradit Cabed. p. 1. Aresto 46.

AD §. XI.

In text. ibi (*que são dos termos das Villas*) Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 8. num. 38. & 39. Cald. Pereira de Empt. cap. 21. n. 4. cum seqq.

AD §. XII.

Vide Auendan. lib. 1. de Exequendis mand. cap. 4. num. 6. Cald. Pereira de Empt. cap. 21. num. 7.

AD §. XIIII.

Vide quæ Valasc. de Iure Emphyteut. quæst. 8. num. 38. Cald. Pereira de Empt. cap. 21. n. 4. & 6.

AD §. XV.

In text. vers. (*porèm não tolhemos*) Aduerte quod licet Ecclesia habeat suos fundos suis limitibus terminatos non prohibetur vti egressibus vicinis prædictis fundis, vide Cald. Pereira in simili de Emptione c. 22. n. 13. & sic intelligi debet Ord. li. 2. tit. 18. §. 3. quatenus prohibet de nouo ac-

quirere alia bona, hæc enim adiacentia,& adhærentia sequuntur naturam fundorum vt per Cald. vbi supra, & vide ad quid Cabed. p. 2. Aresto 10.

Ad tit.44.Ordinat,Regiæ.

Do contrato da Sociedade, & companhia.

DE contractu Societatis in Iure Ciuili lib.17. Digest. & lib.4. Codicis extat titulus, qui dicitur,Pro socio,ac in lib.3.Instit. qui dicitur de societate. De ea agitur apud Hispanos l.1.cum seqq. tit.10. parr.5. Et præter eorum iurium interpretes,& Canonistas ad cap. Per vestras de Donat.inter virum,& vxorem, latißime egerunt Cou. lib. 3. Vari. cap. 2. Anton. Gom. tom.2. cap.5. Conan.lib.7. cõment. cap.13 Brisson. lib.17. de Verborum significat.verbo Socij.Petr.Gregor.Syntagm. iuris p.3. lib. 27. cap.4. & 5. Nau.in Man cap.17.n.251. & in cõment. de Vsuris à n.32. Ioseph. Ludou. tom.3. Commun.Opin. tit.de Societate.Mozzi.de Contract.tract. de Societare. Fachinæ. lib.2. Controuers.cap.94.Mascard. de Probat. concl.1309.& seq.Menoch.de Præsumpt. lib.3. q.56. Soar. de Paz. in Praxi.tom.3.cap.6. §.7. Thoming. decis.13. & 49.Bernab. Cornazan. Lucensi decis. 18. Hector. Felis in peculiari tract.de Societate. Bernar. Greuæ.ad Pract.Cameræ Imper.lib. 2. concl.24.Cardin.Mantic.de Tacitis,& ambig.conuent.lib.6.de Societate Gam.decis.110. nu.28. cum. seqq & decis.253.nu.1.& 2.& decis. 308. n.9.Valasc.consc. cons.39. n.1. & vlt.cons.34.n.2 & cons.63.& cõs. 185. Ioann. Martins à Costa in addit.ad tract.libellorum annot.14. Et ex Theologis Sot.lib.6.de Iustit. q. 6. Conrad.de Contract.q.97. Gregor.de Valent.2.2. disp.5.quæst.24. Petr.à Nauar.lib.3 de Restitut. cap. 2. á numer. 436. Ex doctißimis Patribus Societatis IESV P.Moli. de Iustit.tract.2.disp.411.cum seqq. Pat.Leonard. Lesi. eod.tract.lib.2. cap.25.P.Rebello de Obligationib. Iustit. p.2. lib.15. de Contractu Societatis P.Valeri. Reginal. in Praxi fori pœnitent.tom.2.lib.25.á n.369. P.Ioan.Azori.Instit.Moral. p.3. lib. 9. de Societate.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi (*seus bẽes*)Intellige de bonis præsentibus, & futuris. Vide Anton.Gom.tom.2.Vari.cap.5.n.2. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.412. in princip. Nota quod Societas vno operam altero sortem sorte sibi salua conferente, non substinetur de iure. Vide Camill.Borell. cons.5. à n.1.Franc.Viui.Neapol.decis.180. á n.1. Ioseph.Ludou.concl.53.n.34. Caualcan.p.2.decis.13.n.5.Hect.Felici.de Societate cap.18. á num.10. P.Rebello d.lib.15.q.4.

2 In text.ibi (*& não passarà a seus herdeiros*)Vide Seraph.de priuilegijs Iuram.Priuil.57.n.1. Surd. cons.20. n.3.& 4.Card.Mantic.de Tacitis, & ambig.conuent.lib.6.tit.24. à n.22. Steph Gratian. Discept. Forens. cap.276.à n.1. P.Rebello de Oblig. Iustit lib.15.q.vlt.n.6.Nec iuramentum potest facere vt societas transeat ad hæredes vt per Gregor.l.10. tit.10.part.5. Seraphin. d. priuileg. 57. nu.2 cum seqq. Surd. cons.20. n.19 Cardin.Mantic.d.lib.6. tit.20. n.19.Stephan.Gratian. d. cap.276. n.7. *Societas non transit ad hæredes.*

n. 7. Valasc. cons. 63. n. 14. Vnde Societas continuata cum hærede non antiqua, sed noua dicitur l. Si Titius ff. pro socio Octauian. Pedam. decis. 150. Mascard. de Probat concl. 1310. Menoch. de Præsumpt. lib 3. q. 56. Garsi de Coniugali, ac quæstu n. 55. & n. 166.

3 In text. ibi (*ate certo tempo*) Notá quod Societas ad tempus contrahi potest l. 1. ff. Pro socio. Et eo finito finitur Societas l. Actione §. Item qui Societatem ff. Illo tit. Si tamen socij in Societate permanserint tacite videtur renouata ex Bart. per text ibi in l. Si id quod §. si seruus ff. Pro Socio. Vide Paris. cons. 82. nu. 135. lib. 1. & cons. 84. nu. 51. Succin. Sen. cons. 82. num. 13. lib. 1. Menoch. cons. 122. n. 50. & 51. Valasc. cons. 34. Et ista prorogatio in nihilo nocebit fideiussori l. Cum Hermes Cod. Locati. Tiraq. de Retract. tit. 2. §. 1. glos. 7. nu. 32. Menoch. cons. 120. nu. 29. & lib. 3. de Præsumpt. q. 85. nu. 50.

4 In text. ibi. (*de algũa renda nossa*) Vide Mariens. l. 2. glos. 1. nu. 18. tit. 9. lib. 5. nouę Recopil. Cardin. Mantic. d. lib. 6. tit 24. á nu. 22. Valasc. cons. 63. nu. 5. Ioan. Martins à Costa in addit. ad tractat. libellorum annot. 14. num. 7.

AD §. I.

Desumitur ex l. 1. §. In societate ff. Pro socio. Et concordat apud Hispanos l. 46. tit. 28. part. 3. Vide Cou. Vari. lib. 3. cap 19. nu. 1. Anton. Gom. l. 50. Tauri. n. 76 Fachinæ. lib. 2. Cõtrouers. cap. 94 Gutier. Pract. lib. 2. q. 118. nu. 2. Mariens. l. 2. glos. 3. n. 7. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 14. n. 8.

In text ibi (*& tudo, &c.*) Notá quod Societas omnium bonorum eam habet conditionem vt omnia æqualiter inter socios diuidantur. Vide Surd. de Alimentis tit. 6. q. 11. n. 6. & q. 13. n. 5. cum seqq.

AD §. II.

In societate certæ negotiationis communicãtur solũ ea, quæ ex quæstu acquiruntur.

Desumitur ex l. Societas in princip. & ex l. Cum duobus §. Duo erãt ff. Pro socio. Vide Pichard. in Princip. Instit. de Societate nu. 7. & 15. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 412. vers. Interdum Ioann. Martins á Costa in addit. ad tract. libellor. annot. 14. n. 10.

AD §. III.

Societas rerum honestarũ contrahi debet & quæ ex turpi quæstu parta sunt non cõmunicãtur.

Desumitur ex l. Quod autem cum seqq. ff. Pro socio. Concordat apud Hispanos l. 2. tit. 10. p. 5. Vide Perez l. 2. glos. 8. tit. 4. lib. 5. Ordinam. Mariens. l. 2. glos. 1. n. 61. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Garci. de Coniugali, ac quæstu n. 61. Pichard. in Rub. Instit. de Societate n. 16 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput 412. vers. Societas alia est. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot. 14. nn. 11. & 12. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuen. lib. 6. tit. 15. num. 22. & tit. 19. num. 18.

AD §. IIII.

Societas finitur morte vnius ex socijs.

Desumitur ex l. Actione §. Morte ff. Pro socio, & ex §. Soluitur Instit. eod tit. Concordat apud Hispanos l. 10. tit. 10. par. 5. Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 5. n. 6. Valasc. de Iure Emphyt. q. 30. nu. 5. & cons. 63. à n. 3. Mariens. l. 2. glos. 1. n. 15. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Seraphin. de Priuilegijs Iuram. priuil. 57. nu. 1. Surd. cons. 20. n. 3. & 4. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 414. in princip. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 9. cap. 6. q. 3.

P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 15. q. vlt. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. nu. 375. verſ. Secundo. Stephan. Gratian. Diſcep. Forenſ. cap. 276. à n. 1. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 2. collect. 398. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 6 tit. 24. à nu. 1. Ioann. Martins à Coſta in addit. ad formam libellorum annot. 14. n. 17.

AD §. V.

Societas renũciatione & expreſſa voluntate partiu diſſoluitur.

Deſumitur ex l. Societate §. 1. ff. hoc tit. Pro ſocio, & in l. Tandiu Cod. eodem, & ex §. Manet Inſtit. eod. Vide Conan. lib. 7. comment. cap. 13. n. 12. Anton. Gom. tom. 2. Va ri. cap. 5. nu. 6. Maſcard. de Probat. concl. 1311. nu. 7. Matienſ. l. 2. gloſ. 1. n. 29. 44. & 46. tit. 9. lib. 5. nouæ Recop. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 414. verſ. His ita explicatis. Ioann. Martins à Coſta in addit. ad formã libellor. annot. 14. nu. 20 D. Barboſ. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. à n. 50. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambi. conuent lib. 6. tit. 22. á n. 3. P. Azori. Inſtit. Moral. p. 3. lib. 9. cap. 6. q. 2. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 25. n. 375.

In text. ibi *(declarou o tempo)* Concordat apud Hiſpanos l. 11. tit. 10. part. 5. Vide Maſcard. de Probat. concl. 1311. n. 7. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 58. nu. 8. D. Barboſ. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. num. 52. Valaſc. conſult. 185. num. 2.

AD §. VI.

Socius non poteſt renũtiare ſocietati dolo malo, vt ſolus participet aliquo lucro.

Deſumitur ex l. Actione §. 1. ff. Pro ſocio, & ex §. Manet. verſ. Sed plane Inſtit. eodem. Vide Maſcard. de Probat. concl. 1311. n. 7. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 414. verſ. His ita aliàs nu. 14. D. Barboſ. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. n. 52. P. Azori. Inſtitut. Moral. p. 3. lib. 9. de Societate cap. 6. q. 2. verſ. Quæres. P. Valeri Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. nu. 375. verſ. Secundó.

AD §. VII.

Societati intempeſtiuè renuntiari non poteſt.

Deſumitur ex l. Actione §. 1. verſ. Labeo ff. pro ſocio. Vide Maſcard. de Probat. concl. 1311. nu. 7. D. Barb. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. n. 52. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 414. nu. 14. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 375. verſ. Primò

AD §. VIII.

Vide P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp 414. verſ. Quando P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. n. 375. verſ. Item ſi ſocij ei ſint iniurioſi, & damnoſi.

AD §. IX.

Socij debẽt eſſe æquales in lucro, vel dãno ſi nihil diſſentiant.

Deſumitur ex l. Si non fuerit in princip. ff. Pro ſocio. Concordat apud Hiſpanos l. 3. & 4 tit. 10. part. 5. Vide Fachin. Controuerſ. lib. 2. cap. 94. verſ. Tertium. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſput. 415. verſ. Quando ſocij, Ioann. Martins à Coſta in addit. ad formam libell. annot. 14. nu. 14. & 15. P. Rebello de Obligation. Iuſtit. p. 2. lib. 15. q. 7. á num. 1.

AD §. X.

Debita contracta reſpectu ſocietatis ex cõmuni ſunt ſoluenda.

Deſumitur ex l. Omne æs alienũ, & ex l. Verum §. Id quod ff. Pro ſocio. Vide Vbald. in tract. de duobus fratribus p. 8. num. 24. cum ſeqq. Gregor. l. 3. verbo E ſi las ganancias tit. 10. part. 5. Strach. de Mercatura §. Bene eſt à n. 12. Cardin. Mantic. de Tacitis,

Tacitis & ambig. conuent. lib. 6. tit. 22. Ioann. Martins á Costa in addit. ad formam libell. annot. 14. n. 16.

In text. ibi (*& da mesma maneira se ha de tirar, &c.*) Desumitur ex l. Cum duobus §. Quidã sagariũ ff. pro Socio. Vide Mozzi. de Cõtract. tract. de Societate tit. de naturalib. Societ. n. 12. Martin. Monter. à Cueua Aragoniæ decis. 14. nu. 76. Baptist. Cost. in tractat. de ratione quotæ quæst. 123. nu. 2.

AD §. XI.

In text. ibi (*porem, &c.*) Desumitur ex l. Socium §. Socius ff. Pro Socio. Vide Roman. cons. 426. nu 8. & faciunt quæ P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 418. vers. Eadem iura.

In antiq. tit. 60.

Ad tit. 45. Ordinat. Regiæ.

Do q̃ da herdade a parceiro de meas, ou a terço, &c.

Vide Conan. comment. lib. 7. c. 11. nu. 1. Vasconcel de Cabedo lib. 4. diuers. iuris argum. cap. 4. Valasc. de Iure Emphyt. quæst. 30. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp 414. vers. Consentaneè. & disp. 486. vers. Illud est. Cald. Pereira de Empt. ca. 26. nu. 4.

De colonis partiarijs. Vide Valasc. d. q. 30. per totam. Menoch. de Arbit. casu 215. Bernard. Greuæ. ad Pract. cameræ Imper. lib. 2. concl. 23 consid. 3. Cardin. Mantica de Tacitis & ambig. conuent. lib. 5. tit. 2. á. n. 28. Alois. Ricci. in Collect. decis. part. 4. collect. 1046. Et non deducunt expensas quamuis tantas faciant, vt omnes fructus non attingant illarũ medietatem. Vide Garsi de Expẽsis cap. 1. nu. 22. Card. Mantic. d. tit. 2. n. 33. & 34.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

In text. ibi (*terço, ou quarto*) Vide Cabed. lib. 4. Diuers. argum. cap. 4. nu. 7. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 5. tit. 2. nu. 28.

In text. ibi (*& os herdeiros dos finados não sejão obrigados, &c.*) Vĩde Valasc. de Iure Emphyt. q. 30. nu. 5.

AD §. I.

Vide Gregor. l. 19. verbo dos casos tit. 8. part. 5. Valasc. de Iure Emphyt. quęst. 30. num. 7. Cald. Pereira de Empt. cap. 26. num. 4.

AD §. II.

Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 30. num. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2 disp. 414. vers. Consentaneè. & disp. 489. vers. Illud est.

AD §. III.

Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 30 num. 5. Cabed. lib. 4. diuers. iuris argum. cap. 4. num. 8. Cald. Pereira de Emptione. cap. 26. nu. 4. & nu. 25.

In text. ibi (*porque he contrato de arrendamento*) Vide Pinel. in l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 3. nu. 36.

AD §. IIII.

In text. ibi (*fazerem saber ao senhorio, ou a quem seu cargo seruir*) Vide Cott. in Memorabil. verbo Fructus Valasc. de Iure Emphyt. quæst. 27. n. 32. col. 2. & q. 30. nu. 15. & 16.

Ad tit.

In antiq. lib. 2. ti 47 §. 1. & 2 & t. 7. hoc lib.

Ad tit. 46. Ordin. Regiæ.

Como o marido, & mulher são meieiros em seus bẽes.

1 DE communicandis bonis inter virum & vxorem similem legẽ tempore Romuli fuisse latam referunt Aymar. Rival. in histor. ciuil. lib. 1. fol. 4. vers. Lar. in §. Si quis ex his nu. 284. D. Barbos. in l. Si ab hostibus §. fin. nu. 60. ff. Soluto Matrim. Garci. de coniugali acquæstu à nu. 13. Et de hac Ordinat. Vide Gam. decis. 187. & 314 & 358. Cost. in l. Cum tale §. Si arbitratu declarat. fin. nu. 21. ff. de Condit. & demonstrat. late Garci. in tract. de coniugali acquæstu. P. Molin. de Iustit tract. 2. disp. 273. vers. Si verò & disp. 290. vers. Tertius est. & disp. 422. D. Barbos. ad l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 1. à n. 34. Valasc. cons. 105. à n. 1. & de Partit. cap. 5. Cabed p. 1. decis. 150. à n. 5. P. Rebello de Obligat. Iustit. par 2. lib. 6. q. 1. Cassan. in Consuetud. Burgũd. Rub. 4. §. 2. versic. Et acquæstu n. 15. cum seqq.

2 Societas hæc inter coniuges nõ est vera & propria, ita vt habeat priuilegia omnia Societatis omnium bonorum. Vide Pyrrhum in consuetud. Aurel. de Societate inter virum & vxorem cap. 1. Cassan. in cõsuet. Burgund. Rub. 4. §. 2. n. 16. Garci. de Expensis cap. 13. nu. 14. & in tractat. de Coniugali acquæstu á nu. 30. D. Mart. in votis nouiss. decis. voto 93. nu. 14. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 1. nu. 34. & 38. Valasc. de Partit. cap. 5. nu. 3. cum seqq.

3 Coniuges possunt declarare ne huic communicationi sit locus, imo & inductæ renuntiare. Vide Perez. tit. 4. lib. 5. Ordin. pag. 169. Matiens. l. 9. glos. 1. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Cassan. in consuetud. Burgũd. Rub. 4. §. 2. verbo. Et acquæstu nu. 15. Palat. in Repet. Rub. §. 47. n. 13. & §. 63. nu. 2. Baec. de decima tutor. cap. 5. n. 48. Aior. de Part. par. 1. cap. 8. nu. 17 Pinel. in l. 1. p. 1. nu. 36. Cod. de Bonis mat. Gam. decis. 366. nu. 4. Burg. de Paz q. 9. n. 9. Mench. Vsufreq. lib. 1. cap. 13. num. 6. D. Barbos. in l. Si constante in princip. nu. 133. Et in l. Si ab hostibus § fin. num. 59 ff. Soluto matri. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 1. nu. 4. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate. numer. 7.

Ad Principium Ordinat. Reg.

In text. ibi *(em nossos Reinos, & Senhorios)* An comprehendat exterum in illis contrahentem Matrimoniũ? Vide Cabedo p. 1. decis. 165. D. Barbos. in l. Exigere dotem nu. 50. & 68 ff. de Iudicijs. Et contractus factus à Lusitano extra Regnum debet regulari secundum solemnitates loci vbi celebratus est. Vide Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 12. nu. 2.

AD §. I.

In antiq. § 1 sub tit. 47. lib. 2.

1 Vide Valasc. consult. 137. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. nu. 110. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. quæst. 1. à num. 17.

2 In text. ibi *(casados)* Procedit si contraxerint bona fide impedimentum ignorantes. Vide Azeued. l. 2. nu. 4. tit. 9. lib. 5. nouę Recopilat. vbi Matiens. glos. 1. à nu. 4. Garci. de cõiugali acquæstu à nu. 159. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 120. nu. 76. cum seqq. D. Barbos. in l. Si cum dotem §. fin. n. 12. & 13. ff. Soluto Matrim.

Matrim. & cum eo P. Rebello d.q. 1. num. 19. vers. Et si proposita, facit differentiam quoad cõmunicationem inter lucra, quæ constante Matrimonio acquirũtur, ac inter dotẽ, & reliqua omnia bona quæ coniuges habent quando contrahunt Matrimonium, ita, scilicet, vt in Matrimonio putatiuo, si vtriusque bona fides præcessit, cõmunicentur quidem lucra acquisita constante Matrimonio, non tamen bona, quæ quisque affert, sed in solidum ei cõiugi, cuius fuerant, cognito impedimento integre restitui debeant.

3 Non procedit in sponsalibus. Vide Tiraq. de Iure mariti glos. 2. nu. 19. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo læsis numer. 127. vers. Infero quarto.

4 Quid si Matrimonium duret per momentum? Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo donatione largitus nu. 222. & in tract. de Iudicio in rebus exig. vers. 44. pag. mihi 89. Menoch. remed. 13. Recup. nu. 91. Cald. Pereira de Nominat. q. 16. n. 10.

5 In text. ibi (*auendo copula carnal*) Ad præfatam bonorum communicationem opus est, vt Matrimoniũ sit prius per carnalem copulam consumatum, vt ex Cost. approbat D. Barbos. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. n. 110. & ex D. Barbos. colligit P. Rebello d.q. 1. n. 2. Quod si hæc Ordin. non exprimeret, contrarium resoluendum erat per ea quæ P. Sanch. de Matrim. lib. 1. disput. 1. nu. 2. & 5. Mench. frequent. cap. 3. nu. 21. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ imper. lib. 2. concl. 80.

6 Copula quam Ordinatio requirit debet esse matrimonialis, cũ illa quæ præcessit Matrimonium sit fornicaria, & per eam minime inter cõiuges communicentur bona. Vide Costa in §. Si arbitratu ampl. vlt. n. 21. D. Barbos. d. p. 2. Rub. n. 107. & 110. P. Rebello d.q. 1. nu. 2. Gam. decis. 134. nu. 2. Cald. Pereira quæst. Forẽs. lib. 1. q. 17. nu. 11.

7 Quæstio est controuersa. An cõmunicentur bona si per aliquem ex coniugibus stetit quominus Matrimonium consumaretur? Cõmunis resolutio est quod si per vxoris culpam steterit quò minus verè vxor cognita sit, perinde tũc quoad effectum cõmunicationis bonorum tum quoad alios in eius præiudiciũ censendum est, ac si cognita esset. Et è contrarió si per culpam mariti steterit quò minus copula consumata non fuerit, nullam cum eo videri factam bonorum communicationem, si intersit mulieri non fuisse factam, quod si intersit mulieri factam fuisse, tunc matrimonium censeri in præiudicium mariti, perinde, ac si fuisset reali copula consumatũ. Vide Surd. de Aliment. tit. 1. q. 32. nu. 19. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. nu. 111 & in l. 2. in princip. p. 1. num. 153. Valasc. consult. 137. nu. 8. Sed P. Rebello d.q. 1. nu. 3. hanc distinctionem non admittit, indistincte dicens in præsenti exigi copulam tanquã necessariã conditionẽ ad eam bonorũ communicationem.

8 In text. ibi (*serão meeiros*) Procedit etiãsi vnus ex illis sit minor, quia etiam inter minores coniuges locũ habet bonorum cõmunicatio, nec proinde opus erit decreto iudicis, resoluit P. Rebello d.q. 1. num. 4. in med. Vide Cald. Pereira de Empt. cap. 13. num. 18. cum seqq. Procedit etiamsi alter eorum sit ditissimus, alter pauperrimus. Vide Boer. decis. 22. nu. 31. Ant. Gom. l. 93. Tauri n. 70. Palat. in Repet. Rub. §. 62. nu. 2. & 3. Matiens. l. 2. glos. 1. num. 8. tit. 9. lib. 5. nouæ

nouæ Recopil. vbi nu. 43. quod bona constante Matrimonio quæsita cõmunicantur etiam inter coniuges absentes, & nu. 44. etiam post mortẽ alterius, donec illa in notitiam viui perueniat.

9 Quæstio est. An acquisita ex donatione & successione constãte Matrimonio communicentur inter cõiuges? Dic quod si per chartam medietatis iuxta vulgarem huius Regni consuetudinem contrahant, quæ ex donatione vel successione alteri coniugi adueniunt, cõmunicantur, non secus ac ea, quæ ex vtriuslibet coniugis opera, & industria acquiruntur Secus si matrimonium contrahatur per dotem & arrhas, quia tunc communicantur solum quæstum, vel lucra constante Matrimonio acquisita per operam & industriam vtriusque vt quæ obueniunt ex emptione, locatione, vel alia simili ratione ad lucrum ordinata. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 14. D. Barbos. in l. 1. p. 1. nu. 35. ff. Soluto Matrimonio optime P. Rebello. d. q. 1. nu. 13. Valasc. de Partit. cap. 6. n. 10.

10 Donationes remuneratoriæ an communicentur? eas, licet quoad fructus communicentur, quoad proprietatem tamen non communicari asserit Pinel. in l. 1. C. de Bonis mat. p. 3. n. 62. & contra Xuar. Gregor. & Cou. probat D. Barbos. d. l. Si ab hostibus §. fin. nu. 69. distinguit P. Rebello d. q. 1. n. 14. & 15. inter donationes remuneratorias, quæ fiunt ob meritum, quod inducit obligationẽ iustitiæ commutatiuæ, propter opera ab altero coniugum constãte Matrimonio præstita, & inter illas, quæ fiunt ob meritũ non inducens obligationem iustitiæ commutatiuę, sed solius gratitudinis, itaut primæ cõmunicentur, secundæ vero minime.

11 Donata à Rege an sint cõmunicanda? Vide Matiens. l. 3. glos. 6. tit. 9. & l. 6. glos. 3. & 4. tit. 10. lib. 5. nouæ Recop. P. Rebello d. q. 1. n. 16. vbi resoluit esse communicanda si ob merita cõmunibus expensis procurata sint obtenta.

12 Bona Castrensia in bello quæsita á milite stipendiario an communicentur? Vide Gregor. l. 3. verbo Geralmente tit. 10. part. 5. Burg. de Paz q. 11. n. 29. Palat. in Repet. Rub. §. 62. n. 22. Matiẽs. l. 3. glos. 5. & glos. 6. nu. 9. & l. 5. glos. 3. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopi.

13 Melioramẽta facta in bonis maioratus an communicentur? Vide Perez ad ti. 2. lib. 5. Ordinat. pag. 122 & 168. Valdes. ad Xuar. p. 2. pag. 24. D. Barbos. in l. Diuortio §. fin. part. 1. n. 112. cum seqq. ff. Soluto Matrim. Cabed. p. 2. decis. 111. nu. 5. Garci. de Coniugali acquæstu à num. 76. cum multis seqq.

14 Vsusfructus alicuius rei, vel res alia si adueniat alicui coniugi non ex aliquo adiuncto opere actu vè ipsius coniugis, sed ex causa præterita, vel ex actu alicuius tertij á quo ille est donatus nõ fit communicatio inter coniuges per dotem & arrhas contrahentes. Vide Gom. l. 53. Tauri n. 17. & 72. Valdes. ad Xuar. in l. 1. tit. de las ganancias §. Pone quod maritus in princip. lib. 3. fori. vbi plures refert Doctores. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 1. num. 35. P. Rebello. d. q. 1. num. 9.

15 Vxor nequaquam lucratur lucra dotis à viro acquisita pro tempore, quo seorsum à uiro separata habitat, facto diuortio propter ipsius vxoris adulterium, aliamuè culpam ipsius, secus vero quando separata sit absq; vxoris culpa, vt cum propter viri

ter viri sæuitiam aliò se illa recepit. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 10. gloss. 1. num. 12. & 17. Gam. decis. 359. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 24. à nu. 16. & de Iuram. confirm. p. 1. cap. 1. nu. 61 Surd. de Alimentis tit. 8. priuil. 69. nu. 2. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. nu. 48. & 49. P. Rebello d. q. 1. nu. 7. Vnde mulier si ob furoris infirmitatem non cohabitet cum viro propter hoc nõ priuabitur lucris constante Matrimonio quæsitis Perez ad tit. 5. lib. 5. Ordin. pagin. 164. vers. Idem erit respondendum.

16 Dos si promissa fuerit vt soluatur certa die, putà ad quinquennium mortua vxore ante aduentum diei an lucretur vir dimidiam? Vide Boer. decis. 22. nu. 40. & 41. Syluan. cons. 2. nu. 50. Auend. ad l. 25. Tauri glos. vni. nu. 10. Viui. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 5. tit. 7. n. 4. pag. 720. Surd. de Alim. tit. 1. q. 42. nu. 54. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 79. Cald. Pereira de Renouat. q. 18. nu. 12. & n. 46. Valasc cons. 3. nu. 1. vers. Suffragatur D. Barbos. p. 4. Rub. ff. Soluto Matrim. n. 5.

17 Quid si maritus & vxor simul interierint & nesciatur quis prior? Vide Mench. Illustr. cap. 32. num. 15. vbi resoluit cauente statuto quod mortua vxore in Matrimonio maritus lucretur tertiam partem dotis, & ambo simul moriãtur, veluti ex naufragio, vel domus ruina præsumi pro marito, vbi etiam asserit quod si maritus & vxor simul moriantur ad validandam donationem præsumi prę mortuum donatorem, siue donans fuerit maritus siue vxor, de quo etiã latissime Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 50.

18 Nota deniq; ancillam homini libero nubẽtem illius bona non cõmunicare, quod iudicatum fuisse testatur Cabed. p. 1. decis. 150. quem refert Ioan. Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot 14. nu. 25.

AD §. II.

In antiq. § 2. sub tit. 47. lib. 1.

Vide quæ supra dicta sunt in §. 1. nu. 2. huius tit. circa Matrimonium putatiuũ, & quæ Valasc. consul. 180. & Cabed. p. 2. Aresto 59.

Ad tit. 47. Ordin. Regiæ.

In antiq. hoc lib 4. tit 9 in §. vltim.

Das arrhas & camera cerrada.

1 DE solutione, promissione, & significatione arrharum dotalium agunt Cou. de sponsal. p. 2. cap. 3. §. 7. à nu. 12. Xuar. tit. de las arrhas à princip. Gregor. l. 1. tit. 11. par. 5. Mozzi. de Contractib. tract de Matrim. cap. de Accidentalib. Matrim. à nu. 1. Matiens. in Rub. tit. 20. glos. 2. à nu. 6. lib. 5. nouæ Recopil. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 431. P. Sanch. de Matrim. lib. 1 disp. 35. cum seqq. & lib. 6. disp. 27. nu. 3. cum seqq. Ex nostris Lusitan. Gam. decis. 370. Emman. Soar. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 5. tit. 1. à nu 87. cum seqq. D. Barbos. in l. Si cum dotem §. Si pater nu. 11. ff. Soluto Matrim. Valasc. cons. 2. Cabed. p. 1. decis. 177 & 183. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 4.

2 An minor possit arrhas promittere sine decreto? Vide Valdes ad Xuar. p. 2. pag. 37. P. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 38. nu. 37. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo contractum nu. 13. Valasc. cons. 2. n. 6. D. Barbos. ad l. Si ante numer. 12. Digestis Soluto Matrimonio. P. Rebello d. quæst. 4. numer. 15. vbi

resoluit decreto iudicis opus esse si arrhæ consistant in rebus immobilibus, vel mobilibus quæ seruando seruari possunt: Si autem consistant in rebus mobilibus,quæ seruãdo seruari nequeunt,satis esse auctoritatẽ curatoris,quod si curatorem nõ habeat,solus ipse eam facere poterit.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi (*em os contratos de seus casamentos,&c.*) Nota arrharum additionem & constitutionẽ post contractum Matrimonium factam validam esse,si fieret à viro in compensationem siue remunerationem nobilitatis,vel dotis vxoriæ,vel alterius causæ æquiualentis,& constaret remunerationem fuisse causam principalem talis donationis, & Matrimonij spem causam impulsiuam. Vide Valasc.cons.2.n.5. D.Barbos. ad l. Si ante n.10.ff. Soluto Matrim. optimè P.Rebel. de Obligat.iustit. p.2.lib.6.q.4.n.11.

2 In text. ibi (*da terça parte*) Vide Valasc.de Partit.cap.23.nu.10. Cabed.p.1. decis.177. nu.1. optimè P. Rebello d.q.4.n.4.cum seqq.

3 In text.ibi (*que a mulher trouxer*) Quid si integra dos promissa non soluatur, an arrhæ in totum an pro rata debeant solui? Vide Valasc.cõsil.3.n.5.& cons.137.n.1.Cabed.p.1. decis.177.nu.2.

4 Quid si maritus habuit fidem de dote,vel fuit in mora recipiendi, & decessit? Vide Valasc. cons.137.n. 4. D.Barbos.p.4.Rub.ff. Solut.Matrim.n.8.

5 In text.ibi (*não valera na demasia*) Vide P.Molin.de Iustit.tract.2.disp. 431.vers.In Regno autem Lusitaniç P.Rebello d.q.4.n.6.Valasc.de Partit.cap.23.nu.10.

Ad tit.48. Ordin.Regiæ.

In antiq.t. 6.

Que o marido não possa vender, nem alhear bẽes sem outorga de sua mulher.

Maritus bona immobilia sine consensu vxoris alienare nõ potest.

Vide Matiens.l.3. glos.13.tit.10. lib.5.nouæ Recopil.P.Molin. de Iustit.tract.2.disp.274. cũ seq.& disp.343.vers. De iure præterea & disp.428.& 437.vers.De iure cõmuni.Gam.decis.37.Pinel.in l.1. Cod.de Bonis mat.p.3.n.19. Valasc. cons.77.n.3.& cons.83.& 85.n.6. & cons.150.Cald.Per.ad l. Si curatorẽ verb.Cum non absimilis n.33.& nouissime de Empt.cap.8.n.6.7.12.22 & 32.D.Barbos.in l.1.p.5.Solut.Matrim.P.Rebello de Obligat.Iustit.p. 2.lib.1.q.8.á n.39.P. Valer.Reginald. in Praxi fori pœnit. lib.25. nu.158. cum multis seqq.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi(*alhear*)Amplia 1.in permutatione vel donatione,quia prohibitus vendere non potest permutare,si in vno,& in altero vigeat eadẽ prohibitionis ratio,resoluit Cald.Pereir.de Empt.cap.8.nu.26.& 27.

2 Amplia secundò in transactione,si rem immobilem demittat,resoluit Cald.Pereira de Resolut.Emphyt cap.9.nu.36.

3 Amplia tertiò in locatione ad lõgum tempus,quia prohibita venditione simpliciter, censetur etiam prohibita locatio ad longũ tempus resoluunt Pinel.in l.1.p.3.n.71.Cod. de Bonis mat. Valasc. de Iure Emphyt.q.29.num.12.Cald.Pereira de Resolut.Emphyt.cap.4.nu.45.

4 Amplia 4. in datione in solutũ cum

cum emptioni & venditioni æquiparetur. Vide Fabian. tract. de Empt. p. 3. princip. q. 21. Afflict. decis. 335 nu. 18. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. nu. 2. Menoch. de Arbitr. casu 171 num. 51. Viui. tom. 2. Communium Opinion. lib. 8. tit. 27. nu. 29. vers. Et quia & lib. 4. tit. 26. nu. 155. vers. Secundo Mascard. de Probat. concl. 1142. num. 14. Gutier. Pract. lib. 2. q. 157.

5 Amplia quinto in promissione de vendendo. Vide Bellacomb. tom. 2. Communium Opinion. lib. 9. tit. 34. nu. 339. pag 583. Tiraq. de Retractu. lig tit. 2. ad finé n. 30. Menoch. cons. 1 num. 230. Valasc. cons. 77. & 83. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrimon. part. 3. num 57. Cald Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 1. num. 36. & cap. 16. num. 84. & nouissime de Empt. cap. 8. num. 5. & cap. 13. num. 11.

6 Amplia sextò in diuisione. Gama decis. 300. num. 4. Valasc. cons. 53 num. 4. Et prohibitus vendere censetur prohibitus diuidere. Tiraq. ad leges connub. glos. 5. nu. 216.

7 Amplia septimò in distractu, cũ solemnitas quæ requiritur in contractu, eadem in distractu requiratur Tiraq. ad leges connub. glos. 5. á nu. 11. Valasc. de Iure Emphyt. q. 12. nu. 10. vers. Quo circa Mench. quæst. frequent. cap. 11. à nu. 8. & Illust. cap. 32. nu. 14. An si maritus emit rem aliquam cum pacto de retro possit postea soluto pretio sine consensu vxoris distrahere? Vide Tiraq. de Iure mar. glos. 8. nu. 185. & de Retract. lig. §. 19. glos. 2. nu. 4. & in legib. connub. glos. fin. num. 199. & 202. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 9. nu. 39. & lib. 5. q. 6. num. 262. Surd. de Aliment. tit. 8. priuil. 56. nu. 39. & tit. 9. q. 26. n. 123. Montan. de Tutel. cap. 33. nu. 447. Flores vari. lib. 2. q. 21. num. 22. Cald. de Empt. cap. 8. à nu. 8.

8 Amplia octauó in confessione, quam fecit maritus in præiudicium vxoris. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis numer. 46. Mench. frequent. capit. 12. num. 16. & faciunt quæ Surd. decis. 102. nu 21. & decis. 326. nu. 27. Montan. de Tutelis cap. 33. nu. 495.

9 Amplia nono in compromisso. Vide Tiraq. de Iure mariti glos. 5. n. 102. & 103. Anton. Gom. tom. 2. vari. cap. 14. num. 15. Menoch. de Arbitr. casu 171. à n. 43. quamuis in alijs casibus compromittens super aliqua re non dicatur eam alienare vt per Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 9. nu. 31.

10 Amplia decimò in hypotheca, ex eó quia ille, qui non potest bona alienare, nec etiam ea potest hypothecare, seu obligare, iuxta l. vlt. C. de rebus alienis non alien. consentiunt Pinel in l. 1. Cod. de Bonis mat. p. 3. nu. 19. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Mat p. 3 n. 39. P. Rebel. de Obligat. Iustit. p 2. lib. 6 q. 3. nu. 15.

11 Limita primò in repudiatione hereditatis vide Cabed. p. 1. decis. 109 Cald. Pereira de Empt. cap. 13. n. 10.

12 Limita secundô in electione Emphyteusis dũmodo ille vsumfructũ pro tempore vitæ suæ reseruet. Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 18. num. 10.

13 In text. ibi (*bens de raiz*) Quæ dicantur bona immobilia vide late apud Ioseph. Ludou. tom. 3. Cõmun. Opin. concl. vni. de verborum significat. Parlad. lib. 2. rerum quotid. ca. fin. p. 5. §. 3. nu. 7. cum seqq. *Immobilia bona quæ dicantur.*

14 Amplia primo in annuis redditibus, qui inter immobilia connumerantur. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 6. numer. 4. Menoch. remed. 1.

Recop. n.45. Matiens. l.7. glos.1. á nu. 18. tit.11. lib.5. nouæ Recop. Solis de Censibus lib.1. cap.7. n.2. & lib.2. ca. 3. à n.32. & tom.2. lib.1. cap.1. n.3. Farin. decis.86. n.7. Aloys. Ricci. in collect. decis. par.3. collect.668. Guasp. Roder. de Annuis redit. lib.1. q.3. n.8. & q.14. Bernard. Greuæ. ad Practicã Cameræ Imper. lib.2. cõcl.10. in princip. Nicol. Garc. de Benefic. p.2. cap. 5. nu.95.

15 Amplia secundó in actionibus ad immobilia. Vi Simoncel. de Decretis lib.1. tit.3. Viui. Neapol. decis. 138. à nu.46. Mathi. Coleri. de Processibus execut. p.1. cap.3. à nu.236. Menoch. cons.300. n.41 & lib.4. de Præsumpt. q.142. à 16. Valasc. cons. 77 in princip. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap.12. n.9. & 10. & de Empt. cap.13. nu.11.

16 Amplia tertio in pecunia destinata ad emptionem prædiorum. Vide Ioseph. Ludou. tom.3. Cõmun. Opinion. concl. vni. de Verborum significat. ampl.3. pag.541. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin. lib.7. tit.1 nu.278. vers. Nec non pecuniæ destinatæ. Ceual. Cõmun. cõtra cõmun. q.312. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib.2 concl.10. cõsid.2. Cald. Pereira de Empt. cap.13. nu.32. licet contrarium sequantur Menoch. lib. 4. de Præsumpt. q.138. n.3. Thesaur. Pedam. decis.160. nu.6. Vnde pecuniam minoris comparandorũ prædiorum causa destinatam neutiquã absque decreto alienari posse tenẽt Ioseph. Ludou. Perus. decis.48. n.35. & seqq. Simoncel. de Decretis lib.3. tit.8. inspect.5. nu.122. vers. Tertius casus est Nicol. Reusner. lib.2. decis. 13. sub. num.22. Menoch. cons.114. num.32. Ioann. Aquilin. de monetis cap.6 corol.2.

17 Amplia quartô in pecunia in banchis campsornm posita, quæ cẽsetur iure rerum immobilium. Vide Tiraq. de Retract. lig. §.1. glos.7. nu. 114 Ioseph. Ludou. concl.48. nu.42. Baiard. ad Clar. §. fin. q.78. n.151. Simoncel. de Decretis lib.3. cap.8. sub nu.118. Rein. Budel. de monetis lib. 1. cap.25. num.16. Stephan. Gratian. decis.95. nu.90. licet contrarium tucantur Mantic. & Pinel. quos refert & sequitur Thesaur. d. decis.160. & Paul. Montan. de Tutel. cap.33. nu. 180.

18 An naues inter immobilia cõnumerentur? Vide Strach. de Mercatura tit. de Nauibus p.2. num.31. Tiraq. de Retract. lig. §.1. glos.7. nu. 88. Ioseph. Ludou. d. concl. vni. in princip. Menoch. Remed.1. Recup. nu.42. & 43. Valasc. de Iure Emphyt. q.12. num 9.

19 Quid de censu redemibili. Vide Matiens. l.2. glos.1. num.83. tit.9. lib.5. nouæ Recopil. Anton. Gom. de Censib. cap.3. nu.4. Nicol. Garci. d. cap.5. nu.96.

20 In text. ibi (*expresso consentimento*) Vide Valasc. cons.83. num. 3. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. capit. 11. numer.3. & vide ad quid P. Sanch. de Matrimon. lib.3. disp. 35. numer.20. Expressus enim consensus dicitur ille qui verbis exprimitur, consensus tacitus vero qui ex factis resultat. Gonzal. ad Reg.8. Cancel. glos.47. numer.23. vbi num. 21. resoluit quod quando requiritur consensus pro forma debet esse expressus de quo Flamin. de Resignat. lib.8. quæst. 8. numer.27. & lib.9. q.17. nu.73. D. Barbos. in l.2. §. fin. num.30. ff. Soluto Matrim. *Consensus qualis debeat esse.*

21 Amplia primo quod huiusmodi cõsensus possit præstari ante vẽditionem ex eo quia sufficit cõsensus domini in ipso mandato de vendendo præstitus

præstitus, vt amplius exigi non debeat. resoluit Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 12. n. 30.

22 Amplia secundo vt etiam ex post facto præstari possit. Vide Pal. in Repet. Rub § 61. n. 29 Ant. Gom. l. 54. Tauri n. 6. P. Sanch. d. disp. 35. n. 18. faciũt quæ Steph. Grat. Discept. Forens. cap. 202. num. 20 cum seqq. Gonzal. ad Reg 8. Cancel. glos. 47. n. 33. & n. 34. limitat si consensus requiratur formalis & auctorizabilis, quia tunc si non concurrit in ipso actu, est actus á principio nullus, quãuis postea consensus sequatur.

23 Amplia tertiò vt etiam per nũtiũ, vel epistolã præstari possit. Vide Tiraq. de legibus connub. glos. 6. n. 20. cum seq. Gutier. de Iuram. conf. p. 1. cap 1. n. 43. Vald. ad Xuar. in l. 13. lib. 3. tit. de las deudas. nu. 32. pag. 45. Gonzal. d. glos. 47. nu. 36.

24 In text. ibi (*de sua mulher*) Quid si mulier furere incipiat? Vide D. Barbos. in l 2. §. fin. n. 25. & 26. ff. Soluto Matrim. vbi resoluit quod non potest maritus alienare immobilia, quorum vxor furiosa habet dimidiã partem, nisi causa cognita id ei per iudicem permittatur.

25 Quid si mulier recuset consẽtire? Dic quod iudex contradictionis causam diligẽter examinare debet, quam si iniustam iudicauerit suo arbitrio contrahendi potestatem cõcedet. Vide Menoch de Arbit. casu 211. à n. 6. cum seqq. Azeued. l. 4. à n. 1. tit. 3. lib. 5 nouæ Recopil. Gonzal. d. glos. 47. nu. 37.

26 Nota quod mulier post obitũ viri consentire non potest, nec suũ consensum præstare. Vide per ea quæ resoluunt Tiraq. de Iure mariti glos. 6. n. 18. Gutier. Pract. lib. 2. q. 23. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 4. num. 95.

27 In text. ibi (*por medo, ou reuerencia*) Vtrum & quando metus reuerẽtialis in consideratione haberi debeat? & an possit rescindere vltimas voluntates, contractus, & obligationes voluntarias? Vide Afflict. decis. 69. n. 4. Gam. dec. 250. & 262. & 346 Honded. cons. 29 n. 42. & seqq. lib. 1. Molin. de Prim. lib. 2. cap. 3 n. 9. Menoch. de Arbitr. casu 136. & lib. 3 de Præsumpt. q 127. Fachin. lib. 2. Controuers. cap. 96. Garci de Nob. glos. 17. n. 19. & 34 cum seq. Gutier. cons. 16. & in Auth. Sacramẽta puberum n. 93. & de Iuram. confirm. p. 1. cap. 2 n. 15 Cald. Per. in l. Si curatorem verbo Læsi. n. 40. & de Reńouat. q. 16. n 59. Mascard. de de Probat. concl. 1054. n. 16. cum seq. Mont. à Cueua Aragoniæ decis. 33. n 29. 31. & 33. Ceual. Cõmun. contra cõmun. q. 727. à n. 21. Flamin. de Resign. lib. 13. q. 1. n. 166. P. Sanch. de Matr. lib. 4. disp. 6. P. Rebel. de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 1. q. 5 à num. 10. plures Doctores refert Castil. lib. 3. quotidian. cap. 1. nu. 147 Et quod possit rescindi ex solo metu & reuerẽtia præsumpta vide Stephan. Gratian. Discepta. Forens. ca. 108. n. 52. vel propter nimias preces mariti resoluit Azeued. l. 4. n. 9. tit. 14 lib. 1. nouæ Recop. post Palat. Cou. & Padil. quos refert Gutier. Canon. quæst. lib. 1. q. 37. nu. 17. *Metus reuerẽtialis.*

28 In text. ibi (*que possa vender, ou renunciar qualquer officio*) Intellige habita Regis licentia & authoritate vide Azeued. l. 5. à n. 1. vbi Matiẽs glos. 4. tit. 9. lib. 5. nouæ Recop. Cabed p. 2. decis. 24. Cald. Pereir. quæst. forẽs. in cõmentar. ad tit. Instit. de Inoffic. testam. in §. Sed hæc cap. 2. n. 18.

AD §. I.

1 In text. ibi (*fiadores*) Vid. D. Barb.

p 5.l.1 ff.Soluto Matrim.numer.22. & sequenti.

2 In text.ibi (*certa pena*) Ergo non debetur pœna quæ promittitur in contractu nullo. Vide Cou.in cap. Quamuis pactum p.2 §.4.numer.4 Tiraq.de Constit.p.2. limit.7.num. 28.& de Iure mariti glos.5.num 110 Gutier.in l.Nemo potest nu.400 ff. de Legatis 1.& de Iuram.confirmat. p.1.cap.36.nu.6.Pinel.in l.2.p.1.cap. 2.num.26.Cod.de Rescind.vendit. Valasc.consf.85.n.2.Cardoso in Praxi iudicum verbo Pœna nu.2.

In text ibi (*não pagara a dita pena*) Vide Rebuff. de verbor. significat. pag.611.Surd.decis.7.n.4.

AD §. II.

1 Vide Alciat.lib.2.Parerg cap 37 Tiraq ad leges connub. l.10.nu 32. Cou.lib.1.vari.cap.20.nu.1. Anton. Gom.l.55. Tauri.nu.1. Pinel.l.1.nu. 47.p.3.Cod.de Bonis mat. Donell. Comment.iuris Ciuilis lib.18.ca.11. col.2. Mathiens.l.2.glos.5.num.1.vbi Azeued.nu.105 tit.3.lib.5.nouæ Recopil.Valasc.cons.69.n 16.

2 In text.ibi (*podelosha demandar em juizo*) An possit si contractus illi sit vtilis? Vide Ias.in l.Contra iuris nu.7.ff.de Pactis Tiraq.de Iure mariti glos.8.nu.56.cum seqq.& in tractat. le mort p.7. declarat.1.num.5. Cassan.in consuetud. Burgũd. Rub. 4.§.1. verbo Ne peut faire num.25. pag.128. Pinel.in l.1. Cod.de Bonis mat.p.3.nu.30.& 32. Menoch.cons. 153 nu.32. & 33. Surd.de Aliment. tit 8. priuil.56.nu.63.cum seqq. Gutier.Practic.lib.2.q.22.nu.11.& q.28. Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Cum non absimilis nu.72.Quid si opponatur à parte contrahente statim, an valeat contractus etiam vtilis vxori sine licentia mariti celebratus. Vide Cassan.d.§.1.num.27. Anton.Gom. l. 54. Tauri num. 2. Ioseph.Ludou.Perus.decis.45.Mieres de Maioratu p.4.q.1. limit.1.nu. 2.& limit.4.nu.2.Molin.de Primog. lib.4.cap.4. Mathiens.l.1. glos.3.nu.6. & l.2.glos.1.num.16.tit.3.lib.5.nouę Recop.

3 Quid si mulier velit acquiscere alienationi? Dic quod potest,& vide Abb.in cap.Causam el 1.n.11. & ibi addit. lit. A. & B. de Iudic. vbi Felin.nu.8.& in cap.Edoceri nu.7. & 8.de Rescript.Menoch.cons.153. nu.28 cum seqq. Nullitas enim ab eo solum allegari potest in cuius fauorem actus nullus est. Vide Surd. decis.179. num.17.& 18.Flamin. de Resignat.lib.3.q.4. nu.3 cum seqq. faciunt quæ Stephan.Gratian. Disceptat.Forens.cap.4 nu.19.Et quod mulier etiam hæres mariti potest impugnare venditionem ab eo factam absque suo consensu iudicatum fuit in Senatu Supplicationis anno Domini 1569. in causa Guasp.Vaz Rebello contra Antonium Mourado, scriba Antonio Dazeuedo.

4 An maritus alienans sine vxore possit sine ea alienationem à se factam impugnare? Dic quod sic. Vide Cald Pereira de Empt. cap.26. nu.17.D.Barbos.in l.1.ff.Soluto Matrim.p.5.num.17.& 19.Surd.de Alimentis tit.7.q.38.num.8.Gutier.de Iuram.confirm.p.1.cap.1.à n.95.

5 In text.ibi (*auendo authoridade do marido*) Quid si agat contra eum an eius auctoritas requiratur? Vide Gutier. de Iuram. confirmatorio p. 1.cap.1.à nu.46.

6 In text.ibi (*& não lhe querendo o marido, &c.*) Vide Hipol.in l.1.§. Pręterea num.128.ff.de Quæstion. Menoch.cons.58.nu.19.Cassan.in consuetud.

suetud. Burgund. Rub. 4. §. 1. verbo Sans licenec num. 8.

AD §. III.

1 Vide Tiraq. in tract. le mort. p. 7. declarat. 1. nu. 5. & 11. Pereg. de Iure fisci lib. 4. tit. 6. nu. 30. Cald. Pereira de Renouat. q. 16. nu. 32. Gam. decis. 346. nu. 4. Valasc consult. 69. nu 14. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 5. nu. 46. & in l. Diuortio §. final. par. 1. numer. 98.

2 In text. ibi (*auendo consentimento de sua mulher*) Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum nõ absimilis á num. 63. D. Barbos. ad l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 5. nu. 9.

3 In text. ibi (*dos herdeiros da mulher*) Vide Gam. decis. 43. ad finem.

4 In text. ibi (*porque nelles està approuar o contrato se quizerem*) Vide quę Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 100 nu 6. cum seqq.

5 Quid si mulier contrahat sine marito? Vide Laram in §. Si quis ex his nu. 246. cum seqq. D. Barbos in l. Si longius §. Filiusfam. nu. 48. ff. de Iudicijs.

6 Nota primo quod valet, contractus ab vxore sine marito celebratus si posita sit alicui officio, putà mercantiæ, vel tabernæ, eo sciente & patiente, resoluunt Anton. Gom. l. 53. Tauri. nu. 10. Ceuall. Communium contra commun. q. 805. nu. 41.

7 Nota secundò posse se obligare pro redimendo viro á carceribus, resoluit Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 108. n. 8. & 11. cum seqq.

8 Nota tertiò posse agere & contrahere sine licentia mariti, si maritus fuerit absens, & absentia sit diu duratura. Vide D. Barbos. in l. Si longius §. Filius fam. à nu. 46. cum seqq. de Iudic.

AD §. IIII.

1 Vide Gam. decis. 227. numer. 3. Azeued. l. 6. nu. 17. tit. 2. lib. 1. nouæ Recopilat Gutier. Practic. lib. 3. cap. 8 nu. 20. Valasc. consl. 83 num. 6 D. Barbos. ad l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 5. nu. 35. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Hunc contractum nu. 10. & de Emptione cap. 10 nu. 7.

2 In text. ibi (*foi conuertido*) Non tamen præsumitur conuersum in vtilitatem vxoris nisi probetur, per ea quæ D. Barbos. d. p. 5. num. 38. Valasc. cons. 83. num. 7.

AD §. V.

1 Vide D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 5 nu. 28 vers. Sed his non obstantibus & nu. 38. ad finem. *Quid si nesciat venditorem esse vxoratum.*

2 In text. ibi (*porem se esse comprador não soube &c.*) Vide D Barbos. d. p. 5. á num 38. ad finem. Valasc. consult. 83 num. 25.

3 In text. ibi (*por a malicia*) Vide ad qnid D. Barbos. d. p. 5. nu. 23.

AD §. VI.

1 Vide Gam. decis. 223. Valasc. cõsult. 83. nu. 11. cum seqq. & cons. 150. ad finem Fachin. Controuers. lib. 2. cap. 39. P. Molin. de Iustit tractat. 2. disput. 468. vers. Quando. D. Barbosa in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 5. nu. 22. 27. 28. 31. & 37. *Quid si emptor sciuit vel scire debuit venditorem esse vxoratum, & non requisiuit vxoris cõsensum.*

2 In text. ibi (*os fruitos*) Vide Valasc. consult. 83. nu. 14. Cald. Pereira de Empt. cap. 27. nu. 69. Qui fructus decernuntur in hoc per vxoris iuramentum D. Barbos. d. p 5. num. 27. ad finem.

3 In text. ibi (*tirados os fruitos*) Vide Valasc. cons. 83. num. 14. D. Barbos.

in l.Fructus à n.13.ff. Soluto Matri.

AD §. VII.

1 Vide Valasc.cōs.83.á n.17.Barbos.in l.Diuortio §.fin. p.1. à nu.58. ff.Soluto Matrim. Cald.Pereira de Empt.cap.27. num.4.conciliatur l. Domum Cod.de Rei vendicat.cum Ordinat.in præsenti per P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.7.q.2.nu.8 itaut d.l.Domum procedat de possessore sine titulo,idest de prædone, qui expensas vtiles regulariter non deducit,at vero Ordinat.in præsenti procedit in malæ fidei possessore cum titulo, & nil mirum si vtiles expensas deducat,cum illi plus cōcedendum videatur, quam alteri possessori sine titulo.

2 In text.ibi (*sera obrigado compensar*) Vide Gam.decis.310.nu.7. Valasc.cons.83.n.14.cum seqq. D.Barbos.in l.Diuortio §.fin.p.1. num.43. 49.& 88.

In antiq. §.9.

AD § VIII.

In text.ibi (*bēes emprazados*) Vide Gam.decis.257.nu.2.Valasc.de Iure Emphyteut.q.29.nu.6.& 7.

In text. ibi (*dez annos*)Vide Cald. Pereira de Extinct.Emphyt.cap.1.à numer.23.

In antiq t. in §.4. ultim.

Ad tit.49. Ordin.Regiæ.

Que nenhum official de justiça, ou fazenda receba deposito,&c.

Ad Principium Ordinat.Reg.

VIde apud Hispanos l.13.tit.10. & l.2.tit.21.lib.2.nouæ Recopilat. Tiraq.de Retract.conuent.§.4. glos.7.in princip. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.525 nu.5.

In text.ibi (*homem bom*) Ergo depositarius debet esse vir bonus;hoc est,homē abonado. Vide apud Hispanos l.13.tit.9.& l.22.tit.1.lib.3 nouæ Recopilat. P.Molin.d.disp.525. numer.6.

Ad tit.50. Ordinat.Regiæ.

Do emprestido que se chama Mutuo.

DE Mutuo agitur in Iure Ciuili in tit. Cod.de Rebus creditis, & apud Hispanos l. 1. & 2. tit.1 part.5.Vide Conan.lib.7.comment.cap.1.Carond.lib.3. verisimil. cap.13,Cou.in Reg. Peccatum p.3. n.12. Alphan.collect.390. P.Molin. de Iustit.tract.2.disp.299.Ioan.Martins à Costa in addit.ad tract.libellorum Caminhæ annot.10.P.Azor. Institut.Moral.p.3.lib.7.de Mutuo. P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.25.tract.2. á nu.164. Mozzi. de Cōtract.tract.de Mutuo. Guasp. Roder.de Annuis Redit.lib.1.q.4. á nu.3. vbi de definitione ac substantialibus Mutui.

AD §.I.

1 Desumitur ex l. Quod te mihi ff.si certum petatur vide D. Barbos. in l.de diuisione & in l. Si mora.ff. Soluto Matrim.Ioan.Martins á Costa in addit.ad tractat.libellor.annotat.10.num.3.

2 In text.ibi (*dez dias*) Desumitur ex l. Promissor ff.de Constituta pecun.Vide Gregor. in l.2.glos.antepenultim.titul.1.part.5. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.299.versic.Quando.

Ad §.

AD §. II.

1 Desumitur hic §. cum seq. ex tit. ff. & Cod. Ad Macedon. & ex §. Illud proprie Instit. Quod cum eo qui in aliena potest. Concordat apud Hispan. l. 4. 5. & 6. tit. 1. part. 5. & l. 22. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopil. Vide Mozz. de Contract. tractat. de Mutuo tit. Quomodo deficiat seu quomodo resoluatur à nu. 14. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 301. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 8. tit. 7. P. Rebello de Obligat. Iustit p. 2. lib. 8. q. 2. sect. 2. à nu. 12. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib 7. cap. 3. q. 4. cum seqq. Ceuall. Communium contra commun. q. 776.

2 Nota primo quod filiusfamili. princeps non vtitur Macedoniano secundum Conan. lib. 1. Cõmentar. cap. 16. nu. 8. col. 2.

3 Nota secundò quod, etiamsi filiusfam. minor renunciauerit Macedoniano cum iuramento, non tenetur ex mutuo. Vide Mench. lib. 3. de Successs. creat p. 1. §. 28. nu. 51. Villalob. in suo ærario Commun. Opin. lit. I. nu. 200. Azeued. d. l 22. num. 6. vbi Matiens. glos. 8. nu 8 Mozzi. d. tit. Quomodo deficiat seu quomodo resoluatur à nu. 15. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 43 n. 5 Ceual. d. q. 776. Card. Mantic. d. tit. 7. n. 42 P. Azori. d. cap. 3. q. [illegible] quorum aliqui præcipue posteriores dicunt quod propter metum periurij potest filius famil. soluere, & postea condicere argum. textus in cap. Debitores de Iureiur. sed hoc transeat attento iure cõmuni, cum attento iure huius Regni caueatur ne vllus contractus fiat in quo interponatur iuramentũ, vt suo loco dicemus.

4 Nota tertiò filiumfam. si hac exceptione vtatur peccare mortaliter, ex hac tamen lege & illa Hispanorum nouæ Recopil. colligi potest illum in foro animæ non obligari, ex eo quia deficit obligatio ciuilis & naturalis, vt optime post Matiens. & Gutier. considerat Ceuall. d. q. 776. nu 18. Vide tamen P. Molin. disp. 301 vers. Habet vero. aliàs nu. 2. Cardin. Mantic. d. tit. 7. nu. 33.

5 Nota quartò quod etiamsi filius fam. minor similiter minori 25. annis mutuam pecuniam dederit potest vti hac exceptione, ex eo quia melior est conditio possidentis, nisi is, qui accepit locupletior ex hoc inueniatur tempore litis contestatæ. Vide Cardin. Mantic. d. tit. 7. nu. 26. Stephan. Gratian. decis. 196. nu. 20.

6 In text. ibi (*posto que os ditos filhos*) Desumitur ex l. 1. §. Si pendeat vers. Certè ff. Ad Macedon. Vide P. Molin. d. disp. 301. vers. Priuilegium, aliás nu. 3.

7 In text. ibi (*aos fiadores*) Desumitur ex l. Sed si pater §. Non solum ff. Ad Macedon. Vide P. Molin. d. disp. 301. vers. Præterea aliàs n. 4.

AD §. III.

Desumitur ex l. Sed Iulianus aliàs Item filiusfam. §. Quanquam versic. Interdum ff. Ad Maced. Concordat apud Hispanos l. 7. vbi glos. 2. tit. 1 p. 6. Vide Strach. de Mercat. p. 3. in fine Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib 8 tit 7. nu 19. P. Molin. de Instit tract. 2. disput. 301. vers. Decimus P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 8. q. 2. n. 15. in fine.

Filiusfam. mercator non iuuatur Macedo.

AD §. IIII.

Desumitur ex l. Sed Iulianus aliàs l. Item filiusfam. §. Proinde versic. Quod

Filiusfam. causa studij vel legationis absẽs nõ iuuatur

Maced. modo debitam moderationem non excesserit.

Quod dicitur ff. Ad Macedon. Cōcordant apud Hispanos l. 6 tit. 1. par. 5. & l. 4. tit. 7. lib. 1. Ordinam. Vide Duenh. reg. 370. Menoch. lib. 3. de Præsumpt. q. 68. Gutier. in Auth. Sacramenta puberum nu. 71. & 72. Pinel. in l. 1. Cod. de Bonis mat. p. 1. nu. 55. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambiguis conuent. lib. 8. tit. 7. nu. 22. & tit. 15. nu. 18. & 19. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 60. nu. 25. & cap. 107. num. 23. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disput. 301. vers. Octauus P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 7. q. 6. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 8. q. 2. n. 13. qui etiam resoluunt procedere etiamsi mutuum fiat inuito patre, vel huiusmodi filius scholaris patre inuito det operam litteris, quia mutuum potest á patre repeti vsq; ad eam quantitatem, quam æquum erat patrem illi subministrare, attentis patris facultatibus ad arbitrium prudentis, & allegant Rebuff. de priuileg. scholast. priuileg. 58.

Miles filius famil. non iuuatur Macedo.

In text. ibi (*soldado*) Desumitur ex l. vlt. §. Si autem miles Cod. Ad Maced. Vide P. Molin. disput. 301. vers. Tertius Cardin. Mantic. d. lib. 8. tit. 7. nu. 18. P. Rebello d. q. 2. n. 14. vers. Septimo & nu. 15. in fine.

In text. ibi (*sera o pay obrigado*) Mortuo autem patre dic soluendas esse huiusmodi expensas è communi aceruo. Vide Stephan. Gratian. d. cap. 60. num. 24.

In antiq. t. 47.

Ad tit. 51. Ordin. Regiæ.

Do que confessa ter recebido algũa cousa, & despois a nega.

Desumitur ex tit. Cod. de Non numerata pecunia vbi Sichard. Cuiac. & Donell. optime scripsere. Vide Gregor. Lopez l. 5. tit. 1. part. 5. Cou. lib. 1. Vari. cap. 7. Ant. Gom. tom. 2. vari. cap. 6. ad fin. Conan. lib. 2. commentar. cap. 6. á n. 10. Duenh. reg. 260. Afflict. decis. 110 Rebuff. tom. 1. ad leges Galliç pagin. mihi 208. Kirchou. Viui. Soar. & alios tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 20. pag. 594. Parlad. quotid. cap. vlt. § 5. lib. 2. Gutier. de Iuram. confirmat. p. 1. cap. 37. Mascard. de Probat. concl. 1111. nu. 31. Petr. Gregor. Syntagm. p. 3. lib. 24. cap. 13. Valasc. de Iure Emphyt. q. 7. á n. 25. Fachin. Controuers. lib. 8. cap. 81. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 302. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuēt. tom. 2. lib. 18. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 184. Aloys. Ricci. in collect. decis. part 2. collect. 250. Stephan. Gratian. Marchiæ decis. 165.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*atè sesenta dias*) De iure communi erat biennium vt in l. In contractibus Cod. hoc tit. Vide Cost. in repet. l. Si ex cautione in cap. Secundū habet in princip. pag. mihi 19. Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 22. num. 23. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tractat. libellorum annot. 10. num. 8. Gregor. l. 9. tit. 5. part. 5.

2 Limita primò de iure Canonico quia hæc exceptio etiam post sexaginta dies attenta hac Ordinat. & biennium attento iure cōmuni potest opponi, vide Hippol. sing. 463. Duenh. reg. 261. limit. 2. & seq. Soar. tom. 1. Commun. Opin. lib. 1. tit. 1 de Sacros. Eccles. nu. 81. pag. 153. & lib. 4. tit. 20. nu. 11. pag. 594. vbi Vezin. n. 27. pag. 596. Mascard. de Probat. cōclus. 316. n. 32. Menoch. cons. 67. n. 9

Mench

Mench. de successs. creat. lib. 1. §. 9. n. 22. Cald. Pereira d. q. 22. num. 23. D. Marta de Iurisdict. p. 4 casu 161. n. 3. Stephan. Gratian. decis. 165. Ceuall. Communium contra commun. q. 38 qui duo posteriores contrariam opinionem sequuntur, & practicandam asserunt, cum de Iure Canonico, aliam dispositionem contra ciuilem non habeamus.

3 Limita secundò in Ecclesia, quæ potest perpetuo tempore hanc exceptionem oponere. Vide Felin. in cap. de quarta ad fin. de Præscript. Ias. in l Cum quis n. 17. Cod. de Iuris & facti ignor. & in l. Qui pecuniam n. 8. ff. Si certum petatur. Duenh. reg. 261. vers. Limita 1. Valasc. de Iure Emphyt. q. 7. nu. 25. ad fin. late D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 161. n. 3.

4 Limita tertiò in clerico. Vide Gregor. l. 9. verbo Bien ansi tit. 1. part. 5. Menoch cons. 47. nu. 9. Cost. in Repet. l. Si ex cautione differēt. 6 num. 8. pag. 224. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 18. tit. 6. num. 24.

5 Limita quartò in exceptione doli. Vide Suar. tom. 2. Cōmun. Opin. lib. 8. tit. 20. de Except. numer. 166. pag. 256.

6 Limita quintò in minore, cui aduersus lapsum 60. dierum, vel biennij datur restitutio. Vide Cost. in Repet. l. Si ex cautione fol. mihi 194. cum seqq. Menoch. cons. 47. n. 11. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate nu. 94.

7 Limita sextò in confessione facta viua voce. Vide addit. Abb. in cap. Cum contingat. nu. 14. lit. B. de Iureiur.

8 Limita septimò in administratore fisci vel nummeclario, qui aduersus confessionē suam de recepto non potest obijcere exceptionem nō numeratæ pecuniæ. Ita per l. fin. Cod. de Apochis publi. lib. 10. tenet Menoch. cons. 39. n. 60. & 61.

9 Limita octauò in tertio qui perpetuó potest allegare. Vide Gom. tom. 1. vari. cap. 12. n. 81 & l. 50. Tauri num. 52. Auend. ad cap. 29. Prætor nu. 12. lib. 2. Azeued. l. 1. nu. 90. tit. 21. lib. 4. nouæ Recop.

10 An procedat inter mercatores? Vide addit. ad Marant. 1. p. 6. principal. memb. 9 nu. 35. pag 318. & num. 53. pag. 356. Mascard. de Probat. cōclus. 361. nu 40. & vide quid concl. 1236. nu. 10.

11 In text. ibi (*tal renunciação seja nenhũa*) Vide glos. verbo Probare in l. Si ex cautione Cod. hoc tit. Duenh. reg. 260. vers. Amplia 4. Mench. de Successs. creat. lib. 1. § 10. nu. 22. vers. Contrariam sentētiam Mascard. de Probat concl. 1112. nu. 2. D. Barbos. in l. 1 ff. Soluto Matrim. p. 6. nu. 27. P. Molin. disp. 302. vers. Vtrum si mutuatarius aliàs nu. 3. Valasc. cons. 5. n. 12 & 13. D. Mart. de Iurisdict. part. 4. cent. 2. casu 161. nu. vlt.

12 In text. ibi (*percão os officios*) Vide P. Molin. d. disp. 302. vers. Vtrum aliás num. 3. in medio. Valasc. cons. 5. num. 13.

AD §. I.

Vide Emman. Acosta in Repet. l. Si ex cautione cap. Seu doli cum seq. P Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 302. vers. Quando mutuatarius aliás num. 4.

AD §. II.

Desumitur ex l. In contractibus §. In omni. & ex glos. verbo Querimoniam in l. Si intra Cod. hoc tit. Vide Emman. Cost. in l. Si ex cautione vers. Quarto fallit. num. 4. P. Molin.

Molin.de Iustit.tract.2.disp.302 ver sic. In Lusitanis aliàs n.6.D.Barbos. in l.Hæres absens §.Proinde nu.16. ff. de Iudicijs Menoch. cons. 47. num.10.

AD §. III.

1 Desumitur ex l. Si intra 8. Cod. hoc tit. Vide Acosta in Repet.l.Si ex cautione cap. Hoc autem biennij tempus num.4.cum seqq.fol.198.& 199. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp. 302.vers Si debitor.aliàs nu.7.

2 In text.ibi *(posto que menores sejão)* Vide Flores vari. lib.1.q.5.nu.15. Cardin.Mantic de Tacitis & ambiguis conuent.lib.18.tit.2. nu.8.9.& 27. Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate nu.94. Acosta in Repet. d.l. Si ex cautione pagin. mihi 199.nu.6.vbi resoluit hanc Ordin. procedere quãdo tempus illud fuit lapsum viuente defuncto, secus autem si cõsumatum esset aduersus ipsum pupillum, vel probabiliter ignorauit defuncti confessionem.

AD §. IIII.

Desumitur ex l. Cum fidem Cod. hoc tit. Vide Acosta in Repet.l. Si ex cautione vers.Septimo fallit.Rebuff.tom.1. ad leges Galliæ tract.de chirographis recognitis pag.133. n. 57. Bellacomb. tom. 2. Commun. Opinion.lib.8. tit.27. de Solution. nu.66 pag.395.D Barbos. in l.1.p.6. nu.58.ff. Soluto Matrim. Mascard. de Probat.concl.347.nu.52.& concl.1255.nu.37.

AD §. V.

Desumitur ex l. Aduersus Cod.hoc tit. Vide Anton.Gom. tom.2.vari. cap.6.nu.4. Acosta in Repet.l.Si ex cautione in cap.Secundo ex eisdem verbis & in cap. Tertio fallit nu.1. Rebuff tom.1.ad leges Galliæ tract. de chirographis recognitis artic.2. nu.54.cum seqq.pag.132. P.Molin. de Iustitia tract.2.disp.302. versicul. Quando debitor,aliàs nu.9.

AD §. VI.

Vide Duenh. reg.261.vers. Amplia 1.Gam.decis.336.n.6. Ceuall.Communium contra commun.q.38.nu. 7.D.Barbos.in l.1.ff.Soluto Matrim. p.6.nu.36. P.Molin. de Iustit.tract. 2.disp 302.vers.Eadem Lusitana lege. Ioann.Martins à Costa in addit. ad tract. libellorum annot.10.nu.9. Cald.Pereira quæst.Forens. lib.1.q. 22.num.23.

AD §. VII.

Negatiua in hac materia quibus modis probari posit? Vide Acosta in Repet.l. Si ex cautione §.Sed quum placeat pagin. mihi 181. cum seqq.

Ad tit. 52. Ordinat. Regiæ.

In antiq.t. 46.sub §. vltim.

Do que confessa o que lhe he deixado em seu juramento com algũa qualidade.

VIde Menoch.de Arbit.casu 93. à nu.14.& nu.25. & cons.320. num.23. Mascard.de Probat. cons.952.nu.19.Cabed.p.1.decis.34. nu.2.Surd.decis.258. Auiles ad cap. Prætor. fol.28.nu.30. Cald.Pereira de Empt.cap.19.n.28.& 33.

Nota quod deferẽs iuramentum videtur tacite confiteri illud quod

pars

pars iurauerit. Vide Mascard. concl. 955. nu. 3. & concl. 148. nu. 7. an possit pœnitere.

Nota quod ille, qui alienare non potest, nec iuramentum deferre. Vide Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap. 9. nu. 37.

Ad tit. 53. Ordinat. Regiæ.

Do contrato do emprestido, que se chama Commodato.

DE Cõmodato agitur in Iure Ciuili lib. 13. Digest. tit. 6. Cõmodati. & lib. 4. Cod. tit. 23. de Cõmodato. Et in Iure Canonico lib. 3. Decretalium tit. 15. de Cõmodato. Agitur etiam apud Hispanos l. 1. & seq. tit. 2. par. 5. Et præter eorũ iuriũ interpretes late agunt Cou. l. 3. Vari. cap. 15. Anton. Gom tom. 2. vari. ca. 7. Conan. lib. 7. cõment. cap. 3. Bellon. lib. 1. Supput. cap. 6. Bellacomb. Soar. & alij tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 13. Mozzi. de Contract. tractat. de Cõmodato P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 294. vsq; ad 298. Soar. de Paz tom. 3. cap. 6. n. 9. Card. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. tomo 1. lib. 9. tit. 1. cũ seq. Ioan. Martins à Costa in addit. ad tract. libel. ãnot. 11. Cardoso in Praxi iudicum verbo Cõmodatũ. P. Rebel. de Oblig. Iust. p. 2. lib. 16. q. vni. de Commodato. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. tom. 2. lib. 25. tract. 6. à nu. 468. cum seqq. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 7. de Commodato.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 In text. ibi (*o Commodato he, &c.*) Hęc est definitio Commodati, quæ desumitur ex §. Item is Inst. Quibus modis re contrahitur, & ex cap. vni. iuncta glos. 1. de Commodato, quã omnes supra citati in Rub. huius tit. late explicant, vide etiam Ias. in l. 1. §. Mutuum nu. 6. ff. Si certum petatur & in §. Sequens à n. 19. Instit. de Actionib. Rebuff. in tract. Exceptionũ nu. 815. cum seqq.

2 In text. ibi (*certo vso*) Desumitur ex l. Si vt certo §. Sed interdum & ex l. In Commodato §. Sicut ff. hoc tit. Vide Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 9. tit. 3. n. 1. P. Valeri. Reginald. d. lib. 25. n. 468.

AD §. I.

1 Desumitur ex §. Item is Instit. Quibus modis re contrahitur. Vide Gregor. l. 2. tit. 2. par. 5. Anton. Gom. tom. 2. cap. 7. num. 1. Ioan. Martins à Costa in addit. ad tract. libell. annot. 11. nu. 2. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 9. tit. 1. n. 1. *Commodatũ differt à Mutuo.*

2 In quo differat Commodatum à precario. Vide Cou. lib. 3. vari. cap. 15. nu. 7. Rebuff. in tract. Except. nu. 820. Cardin. Mantic. d. lib. 9. tit. 1. n. 15. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 16. q. vni. de Commodato nu. 9. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent lib. 25. tract. 6. nu. 470. *Differt à precario.*

3 In text. ibi (*moedas d'ouro*) Desumitur ex l. 3. §. vlt. & ex l. 4. ff. hoc tit. Vide Acosta in Repet. l. Si ex cautione vers. Secundo fallit nu. 3. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 294. vers. Materia, aliàs num. 3. disp. 295. in princip.

AD §. II.

Desumitur ex §. Item is vers. At is Instit. Quibus modis re contrahitur & ex cap. Vni. ibi, etiã de leuissima, de Commodato. Vide Sot. de Iustit. *Commodatarius tenetur de leuissima culpa*

K lib. 4.

lib.4.q 7.art.2.Perez tit.7.lib.5 Ordin.pag 209.cum seq.Rebuff.in tractat.Except.n.843.cum seq.Mench Illustri.cap.28.nu.19. Fr.Beiã Responsí casuum conscientiæ p.2. casu 20.fol.mihi 219. P.Henriq.p.2.Sũmæ pag.1320.Cardoso in Praxi iudicum verbo Cõmodatarius nu. 13. Ioan.Martins à Costa in addit.ad tractat libell.annot.11.n.3.Cardin.Mãtic.de Tacitis & ambig.conuent.lib 9.tit.2.à nu.1. Sayr. in Claui Regia lib.10.tract.3 cap.1.nu 10.cum seqq. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.295. P.Paul.Comitol.Responsor.Moral. lib.1.q.42.n.3 P.Azori.Instit.Moral. p.3.lib.7.de Commodato cap 7. P. Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib.25.tract.6.nu.474.

AD §. III.

Commodatarius non tenetur de casu fortuito nisi concurrat eius culpa.

1 Desumitur ex l. Si vt certo §. Nunc videndũ.ff.Cõmodati:& ex l. 1.C.eodem: & ex cap.vni.eod tit.Vide Gregor.l.3.tit.2.par.5.Ant.Gom. tom.2.Vari.cap.3.nu 18.Pinell.in l. 2.Cod.de Rescind.vendit.p.1.cap.3 á nu.26. Ioann.Martins à Costa in addit.ad tract.libellorũ annot.11.nu. 4.Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.lib.5.tit.8.num.10.Cardoso in Praxi iudicum verbo Commodatum nu.16. P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.295.vers.De casu fortuito.P.Rebello de Obligat Iustit.p.2. lib.16.q.Vni.de Commodato á nu. 1. P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib.25 tract.6.nu.475.

2 In text.ibi (*por caso fortuito*) Bellum annumeratur inter casus fortuitos.Vide Flamin.de Resignat.lib.11. q.13.nu.55.

3 Incendium dicitur casus fortuitus. Vide Gregor.l.3. verbo Fuego tit.2. part.5. Menoch.de Arbitra. casu 390.nu.3. cum seqq. & lib.1.de Præsumpt.q.59.nu.3.& cons.53 n.1. Ioseph.Ludou.Perus.decis.10.n.15. & decis.25. Mexi.in tract.tassæ panis concl.6.nu.115.Gutier.Pract.lib. 1.q.29.nu.6. Surd.decis.198.num.5. Mascard.de Probat. concl.467.nu. 5.& concl.892.nu.8.Pradil.in Summa legum pœnal.p.1.cap.23.á nu.1. plures Doctores refert Cened. ad Decretal.collect.40. numer.1. cum sequentibus.

4 Pestis annumeratur inter casus fortuitos.Vide Flamin.de Resignat.lib.11.q.13.nu.63.

5 Furtum dicitur casus fortuitus, quando á domesticis domus,putà á famulo, á filia, vel ab vxore fuit cõmissum, vel quando res fuit recondita in loco forti,aliàs bene tuto, in quo cõsueuit ille reponere propria pretiotiora. Vide Gregor.l.3.verbo Furtasse tit.2.part.5. Menoch.cons. 353.nu.8 cum seqq.& lib.6.de Præsumpt.q.61.à nu.34.

6 Factum Principis non speratũ etiam dicitur casus fortuitus. Vide Cabed.p.2.decis.114.nu.5.

7 In text.ibi (*perair a hũa certa romaria, & fosse a guerra*) Nota quod ille qui equum acommodatum vsq; ad aliquem destinatum locum longius gestauerit, vel equitauerit furtũ cõmittit,§.Furtum autem Instit. de Obligat.quæ ex delicto.Vide Cãter. Vari.quæst.crimin. cap.8. Rub. de Furtis nu.3.vers & quãdo aliquis. Menoch.de Arbitr.casu 398.num.1. Petr.Gregor.Syntagm. iuris lib.37. cap.1.n.8.Cardin.Tusch.verbo Furtum concl.553.num.10. Farinac.de Furtis q.169.num.6.

AD §. IIII.

Desumitur ex §.Furtũ autẽ Instit. de Obli-

de Oblig. quæ ex delicto. Vide Cou. Pract. lib. 3. cap. 15. nu. 8. Gregor. l. 20 tit. 13. part. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 295. vers. Illud præterea aliás nu. 6.

AD §. V. & vltim.

Desumitur ex l. Eum qui §. vlti. & ex l. Si vt certo §. Si me rogaueris ff. Commodati. Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 7. nu. 3 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 296. vers. Secundum dubium. aliàs nu. 8.

In antiq. t. 59. Concordāt in §. 5.

Ad tit. 54. Ordin. Regiæ.

Do que não entrega a cousa emprestada, ou alugada, &c.

Vide apud Hispanos l. 12. tit. 10. part. 7. vbi glos. 2. Marant. de Ordine iudic. p. 4. dist 7. nu. 44. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 7. tit. 1. de Acquirenda possess. n. 291. pag. 216. Menoch remed. 11. recup. Valasc. cons. 195. Vasconsel. de Cabed lib. 2. diuers. argum. cap 7. nu. 11 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 498. in princip. Cald. Pereira lib. 1. quæst. Forens. q. 14. nu. 3.

Ad Principium Ordinat. Reg.

In text. ibi *(estimação)* Vide Menoch. remed. 11. Recuper. nu. 23. D. Barbos. in l. Si alienam nu. 31. vers. Nec existimes ff. Soluto Matrimon. cum quo intellige pœnam æstimationis de qua in præsenti habere tantum locum quando locator egerit remedio possessorio de quo in l. Si quis conductionis Cod. Locati pro recuperanda re, non ita si actionē personalem ex contractu locationis, vel realem intentauerit, tunc enim sola rei restitutio fit nō pœna incurritur.

AD §. I.

Conductor vel Cōmodatarius habet retentionem rei locatæ pro necessarijs aut vtilibus expensis in casa. ctis quousque soluantur.

1 Desumitur ex l. Si in area ff. de Condict. indebiti. & ex l. Si quis rem ff. Acquirenda possess. & ex l. In rebus §. Possunt ff. Commodati, & ex l. Dominus §. 1. ff. Locati. Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 25. à nu. 32. & cons. 111. à nu. 10. P. Molin. de Iust. tractat. 2. disput. 496. vers. Impensas vtiles, aliàs num. 6. & disp. 498. vers. Hactenus aliàs num. 2 Cald. Pereira de Emptione cap. 27. num. 4 Polyd. Rip. obseruat. 116. Caualcan. decis. 44 Et an detur retentio conductori rei Ecclesiæ vltra triennium & sic cōtra Paulinam? Affirmatiuè decidit Ioseph. Ludou. Perus. decis. 34.

2 Retentio rei regulariter datur in pendenti donec expensæ & melioramenta persoluantur. Vide præter iura supra citata, & ibi ordinarios Capic. decis. 17. Pute. decis. 471. & 474. lib. 2. Pereg. decis. 16. lib. 2. Ioan. Paul. decis. 36. & 120. Caputa. decis. 27. p. 2. Stephan. Gratian. Marchiæ decis. 225. Alexand. Raudens. Pisana decis. 42. Thesaur. fili. decis. 71. Balb. decis. 150. Quod adeo verum est vt huiusmodi retentio pro melioramentis detur etiam, in executione sententiæ si sunt liquida, aliàs exequeretur cum cautione. Vide Pute. d. decis. 471. Bennintend. decis. 77. Vincent. de Franch. decis. 112. & 476. Ioseph. Ludou. decis. 34. Fabium de Anna singul. 6. & procedit & si in sententia esset dictum (solutis prius melioramentis) nil quidem prohibet, quominùs & præstita cautione super executione supersedi debeat ita Mastrillo Siciliæ decis. 98. part. 1. Et possessor bonæ

fidei non tenetur fructus perceptos ex melioramentis ab ipso factis cõpensare cum sumptibus, ita ut ad eũ pertineant, & retentionem non excludant. Vide Afflict. decis. 87. nu. 6. & 7. Vincent. de Franch. decis. 191. nu. 11. Surd. decis. 281. Rot diuers. p. 1. decis. 294. & p. 2. decis. 112.

AD §. II.

Datur retẽtio domus vsque ad finitum locationis tempus soluta mercede.

Desumitur ex l. Æde in princip. Cod. Locati Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 19. nu. 8.

AD §. III.

Conductor finito tempore locationis non potest opponere exceptionem dominij priusquam rem conductam restituat.

1 Desumitur ex l. Si quis conductionis Cod. Locati. Concordat apud Hispanos l. 13. vbi glos. 3. in medio tit. 10. part. 7. Conan. lib. 7. comment. cap. 11. nu. 13. Menoch. remed. 11. Recup. nu. 35. cum seqq. & de Arbitr. casu 207. n. 22. & cons. 27. n. 44. cum seqq. Mascard. de Probat. cõcl. 541. n. 7. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 7. tit. 1. n. 292. pag. 216. Valasc. de Iure Emphyt. q. 9. n. 15. & consult. 42. D. Barbos. in l. Si alienam à n. 27. cũ seqq. & à nu. 73 ff. Soluto Matrim. Baptist. Cost. de facti scientia cent. 2 dist. 89. num. 7. & 8. Cardos. in Praxi iudicum verbo Locatio nu. 15. Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 14. n. 3.

2 Quid si ius superueniat post cõductionem? Vide Menoch. remed. 11. Recup. nu. 42. & 43. Valasc. consult. 42. nu. 3. qui resoluit hanc. Ordin. non procedere quando post cõductionem superuenit conductori noua causa non restituendi.

3 Quid in depositario? Vide Gregor. in l. 12 glos. 2. tit. 10. part. 7. D. Barbos. in d. l. Si alienam à n. 23. vbi resoluit quod si depositarius excipiat de proprio dominio aduersus deponentem, tunc indistincte exceptio admittenda est, si autem excipiat de dominio alterius rei, quæ erat penes deponentem, & quã ipse depositarius ab eo vendicare poterat, talis exceptio non admittitur.

4 Quid in Emphyteuta? Vide Flores ad Gam. decis. 12. Valasc. cons. 195.

AD §. IIII.

De tertio comparitu.

Vide Mich. Crass. tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 7. tit. 1. nu. 341. pag. 221. Anton. Gabri. tom. 3. tit. de Restit. spoliat. concl. 1. nu. 45. Mascard. de Probat. concl 1321. nu. 31. D. Barbos. in l. Si alienam nu. 8. & 9. ff. Soluto Matrimon. Aluar. Valasc. cons. 162. nu. 4 Thom. Valasc. alleg. 75. nu. 13. Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 21. nu. 14. vers. Cæterum.

Ad tit. 55. Ordinat. Regiæ.

In antiq. t. 35. in princip. tantũ.

Que as terras da Coroa, & os assentamentos del Rey não possão ser apenhados.

Rationem huius Ordin. quære à Bart. in l. Si finita §. De vectigalibus ff. de Damno infecto.

In text. ibi (*& não tendo outros bẽs*) Desumitur ex cap. 2. de Fideiuss. cũ traditis per Paul. in d. § Si de vectigalibus n. 6. vbi Alex. n. 16. Peralt. in l. 3. § fin. n. 139. ff. de hæred. instit. Menoch. remed. 9. Recup. nu. 261. cum seqq. Et generale est quod licet in ipsa re non possit fieri executio, poterit tamen fieri in ipsius rei fructibus. Tiraq. de Retr. lig. § 1. glos. 7 à n. 48. Intellige in subsidium alijs deficientibus bonis. Vide Rubeum consilio 164. num. 19. & in simili faciunt l. Pater filium 36. ad fin. ff. de Legat. 3. & l. Stipẽdia C. de Execut. rei. iud.

Ad tit.

Ad tit.56. Ordin.Regiæ.

In antiq.t.56. qui est Princip. d. tit.56.

Dos que apenhão seus bens com condição que não pagando a certo dia,&c.

Ad Principium Ordinat.Reg.

Pactum legis comissoria in pignoribus reprobatur.

1 DEsumitur ex l.1.& vlt.Cod. de pactis pignorum Concordat apud Hispanos.l.41 tit.5.part 5. Vide Cou lib.3.cap.2.à nu.7 Neguzant.de Pignorib p.4.à princip. Tiraq.de Retract.tit 2 ad fin n.124 Nu.in Man.cap.17.n.217. Pinel.ad l.2. C de Rescind.vendit. p.2.cap 1.á nu 30. Gutier.de Iuram. confirm.p 1.cap.33 Morl.in Empor. iuris.p.1.tit 9.q.10.n.7. Card.Mant. de Tacit & amb.conuent. lib 4.tit. 29.n.4 & lib.11.tit.9.n.2.& 3. Cald. Per.in l.Si curatoré verbo Sua facilitate nu.95 & nouissime de Empt. cap.11 n.18.& c.28 á n.25.Ex Theologis P.Molin.de Iustit.tract. 2.disp. 324.vers. In pignorib. P.Lessi.eod. tract tom.1 lib.2 cap.20 dub.15.nu. 133.P.Rebel.de Oblig Iust.p.2.lib.8 de Vsuris q.10 & lib.16,q.vni.de pacto legis comissoriæ nu.2.

2 In text. ibi *(com condição)* An ex interuallo admittatur pactum legis cõmissoriæ in pignoribus? Vide Mudæ. de Pignorib. cap.de pacto legis commiss. n.29.Tiraq in præfat Retract.tit.2.n.7.Cou d.cap.2 n.8.vers. 3.Mench.frequent.lib.3.cap.69 n.7 Card Mant.d lib 11.tit.10.n.2.Cald. Pereira in l.Si curatorem verbo Sua facilitate nu. 9 & de Empt. cap.11, nu.19.& cap.28.nu.29.

3 In text.ibi *(fique o penhor arrematado pello justo preço)* Nota quod valet pactum si ab initio, tempore mutui contractus dictum fuerit, vt si intra certum tempus pecunia debita soluta non fuerit pignora data sint empta creditori pretio tunc arbitrio boni viri definiendo. Vide Tiraq. de Retract.tit.2.ad fin nu.138. Mudæ.d.cap.de pactis legis cõmissoriæ à nu.25.Neguzant.p.4.cap.1 nu.26. Cou.d.cap.2 nu.8.vers.2.pactum, & vers.secundo infertur. Pinel.d.cap.1. n.26.& 30. Gutier.de Iuram.confirmat.d.cap.33 n.14. Surd.decis.248. n.8. D.Barbos.in l.Alia §.Eleganter num.48 vers.Illud vtique ff Soluto Matrim P.Molin de Iustit.tract.2. disp.324.vers. Obseruat. P.Rebello d.lib.8.q.10.nu.4. & d.lib.16. q vni. de pacto legis commissoriæ num 3. Cald Pereira de Empt cap 28 nu. 29. Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.lib.11 tit.10.n.19.& 20 vbi etiam resoluit quod priusquam pretium æstimetur, & res emptori sit adiudicata potest debitor pecuniam debitam, etiam post tempus solutioni præstitutum creditori offerre, & pignorum distractionem impedire, quod etiam asserit post Cou. P.Rebello d.q.10.n.4.

4 In text.ibi *(o penhor serà estimado)* Intellige computatis fructibus medio tempore perceptis. Vide Anton. Gom.l.53.Tauri à nu.30. Perez ad Rub.tit.2.lib.8.Ordin. pag.17. Neguzant.de pignorib.p.3. memb.1.n. 30.& p.5.memb.5.à princip.& n.11. & p.7.memb.2.nu.14.& memb.3.n. 7. Lup.Gemin. de Vsuris cõmento 1.§.4.nu.76. Alexand.Trentasinch. Vari.resolut.lib.3.de Pignorib.& hypoth.resolut.2. Afflict Neapol.decis. 373. Franc.Marc Delphin.167 p.2. Ozasch.Pedam.decis.115. Ruiz Lituan. decis.5. Peregrin. consil.100. num.9.& 33 lib.1. Menoch.cons.7. nu.12,& cons.110.nu 57. Surd.cons. 243.

243.nu.33.& 38.Aldouin.consil.84. nu.5.Aloys.Ricci.in collect.decis.p. 4.collect.976.& collect.1164. Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.cõuent.lib.11.tit.8. D.Marta de Iurisdict.p.4.cent.2 casu 191.á nu.6.Ceuall. Communium contra cõmun. q.904.num.51. tom.4. Castill.lib.3. quotidian.cap.23.á nu.5.cum seqq. plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decretal.collect.6.nu.1. Ex Theologis. Fr.Mich.Salon. in 2. 2. D.Thomæ q.78. art.2. controuers. 12.& 13. Fr.Bannes de Iustit. q.78. de vsura art.2. in comment.col.18. P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.320. P.Paul.Comit. Respons.Moral.lib. 1.q.36. P.Rebello de Obligat.Iustit. p.2.lib.8. de Vsuris q.11. Ex nostris Lusitan. D.Barbos.in l. Diuortio §. Ob donationes n.26 ff.Soluto Matrim. Valasc.cons.8. Cabed. p.1.decis.123. Cardoso in Praxi iudicum verbo Vsura nu.5.

5 Quid si conuentum sit ne fructus conputentur in sortem, sed remaneant apud creditorem loco interesse? Vide Menoch. cons.110.nu. 8. Alexand.Trentasinch. lib.3.vari. tit.de Pignorib. & hypoth.resolut. 2.nu.6.Castill. lib.3. quotidian. cap. 23.n.65. Cardin.Mantic.de Tacitis & ambiguis conuent.lib.9.tit. 2.n.1. vbi resoluit pactum, quod fructus pignoris in sortem non posint imputari nullius esse momenti, & nu. 25.dicit quod valet pactum, vt fructus etiam castri obligati in sortem non computētur, sed pertineant ad creditorē pro sumptibus custodiæ, si sumptus reditibus verosimiliter respondeant & nu. 28. quod etiam valet pactum vt fructus pignoris nõ imputentur in sortem si ex verbis, vel probabilibus coniecturis posit colligi factũ fuisse dationē in solutũ,

A D §. Vnicum.

Vide P.Molin.de Iustit.tractat.2. disput.324.vers.Obseruat, aliàs n. 3. P.Rebello de Obligat.Iustit. par. 2. lib.8.q.10.nu.4.vers.Æstimatio.

Ad tit.57. Ordin.Regiæ. *In antiq. t. 5.*

Que ninguem tome posse de sua casa, nem penhore, sem authoridade de justiça.

DEsumitur ex l. penult. Cod de Pignorat.act. & ex l. Creditores Cod.de Pignoribus. Concordant apud Hispanos l.70. tit.18. part.3.vbi glos.10.& l.14.tit.14.part. 5.vbi glos.4.& 5.& l.5.& 6.tit.13.lib. 4.& l.1.& 4 tit.17.lib.5 nouæ Recopil. Vide Tiraq.de Retract.tit.2.ad finem n.11.& 14.& in tract.le mort. p.7.declarat.3.n.1.& de Constituto p.1.num.37.& seqq. Turzan.tom.2. Commun.Opin. lib.8.tit.15.num.9. pag.349. Menoch.remed.15.Recuper nu.28.& 29.& nu.261.& remed. 9.nu.208. Math.Coleri. de processib.execut.p.1.cap.5.nu.98. D.Christoph.de Paz.in scholijs ad leges Styli l.4.schol.1.à num.1. D.Barbos.in l.Alia § Eleganter nu.47. cum seq. ff. Soluto Matrim. Valasc. consult. 173.nu.25.Cald.Pereira lib. 1.quæst. Forens.q.8.n.2.cum seqq.& de Empt.cap.25.nu.55.

Ad Princip. Ordin. Regia.

In text. ibi (*em maneira que se não possa seguir rixa*) Ergo concessa creditori potestas capiendi pignora, restringitur si debitor contradicat, vt sic rixa, & contentiones sopiantur, & alijs

& alijs infortunijs aditus præcludantur. Ita Cald. Pereira de Empt. cap. 25. nu. 34.

AD §. Vnicum.

In text. ibi (*ainda que tenha sentença*) Ergo nemo potest sua propria auctoritate executionem facere, de quo Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 8. à nu. 2. q. 21. nu. 28. vbi de intellectu huius Ordinat. & l. Meminerint Cod. vnde vi.

In antiq. t. 50.

Ad tit. 58. Ordin. Regiæ.

De occupantibus vi possessionẽ rei, quam alter possidet.

Dos que tomão forçosamente a posse da cousa que outrem possue.

DEsumitur ex l. Si quis in tantã Cod. Vnde vi. vbi bene scripserunt Donell. & Cuiac. & repetitionem fecit Ioannes Baptista Plotus Concordãt. apud Hispanos l. 10. in med. & l. 13 in fine tit. 30. par. 3. & l. 10. tit. 10. part. 7. vbi glos. 1. & l. 1 tit. 13. lib. 4. nouæ Recopil. Vide Menoch. latissime remed. 9. Recup. & cons. 20. num. 350. cum seqq. Anton. Gom. tom. 3. vari. cap. 4. col. 2. Balb. tom. 2. Commun. Opin. lib. 8. tit. 3. n. 28. pag. 337. Gutier. Practic. lib. 1. q. 77. Sarmi. lib. 2. Select. ca. 13. Brunor. à Sole in locis communib. verbo Inuadens nu. 1. & 3. Latissime Farinac. de Furtis q. 175. per totam. elegãter P. Molin. de Iustit. tom. 3. disp. 682. à nu. 16. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. q. 8. sect. 3. numer. 14. D. Barbos. in prælud. l. Si mora nu. 20. & 18. ff. Soluto Matrimon. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg. 58. numer. 24.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*algũa pessoa*) Amplia 1. vt procedat in muliere propria auctoritate rem suam vel alienam occupante. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 9. nu. 211. Menoch. Recup. remed. 9. nu. 9. vers. Quæro primò. Sfort. de in integ. restit. q. 10. nu. 10. Farin. de Furtis q. 175. numer. 5. cum seqq.

2 Amplia secundò in prodigo. Vide glos. 4. l. 10. tit. 10. part. 7. Mich. Grass. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 31. nu. 20. & Viui. tom. 2. lib. 9. tit. 1. nu. 99. pag. 439. P. Molin. de Iustit. tom. 3. disp. 682. n. 18. Farin. d. q. 175. num. 4.

3 Amplia tertiò in minore, nisi crediderit sibi licere, & suam probauerit credulitatem. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n. 62. Menoch. remed. 9. Recup. nu. 42. cum seqq. P. Molin. d. disp. 682. nu. 18. Farin. d. q. 175. nu. 97. & part. 3. de pœnis temper. q. 92. num. 134.

4 Amplia quartò in furioso habẽte dilucida interualla, quia tunc præsumitur inuasisse tempore sanæ mẽtis. Vide Azeuedo. l. 1. num. 27. cum seq. tit. 13. lib. 4. nouæ Recopil. Menoch. remed. 9. Recup. num. 9. cum seqq. Farin. d. q. 175. á num. 89. cum seqq.

5 Amplia quintò in milite & rustico, secus si inuadant rem propriam, sic sibi licere putantes. Vide Sfort. de in integ. restit. q. 10. nu. 47. P. Molin. d. disput. 682. num 18. Farin. d. q. 175. nu. 9. cum seqq.

6 Amplia sexto in Vsufructuario, qui si ab aliquo expellatur contra expulsorem habet condictionem d. l. Si quis in tantam, modo vtilem, & modo

modo directam. Vide Menoch. remed. 9. Recup. à nu. 295. Castil quotidian. lib. 1. de Vsufructu cap. 7. à n. 32. P. Molin. d. disput. 682. num. 27. Farin. d. q. 175. à nu. 14.

7 Amplia septimò in debitore vi eripiente pignus. Vide P. Molin. d. disput. 682. nu. 23. Farin. d. q 175. nu. 41. Stephan Gratian. Disceptat. Forens. cap. 174. n. 20. Cardin Mantic. de Tacitis & ambig conuent. lib. 11. tit. 5. nu. 4 vbi nu. 1. & 5. resoluit pactum quod creditor possit propria auctoritate ingredi possessionem rei pignori obligatæ, validum esse, & excusare á vitio violentiæ & clandestinatis etiam contra hæredes debitoris.

8 Limita primò in Abbate, Prælato, Monacho, tutore, & similibus, qui non faciunt Ecclesiam seu pupillum incidere in pœnas d. l. Si quis in tantam. Vide Menoch. remed. 9. Recup. nu. 104. cum seqq. & cons. 39 nu. 2 & 55. Surd. de Alim. tit 1. q. 48. nu. 72 cum seqq. P. Molin. disp. 682. num. 29. Quid in beneficiario, vide Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. cap. 10 á num. 208.

9 Limita secundô in commodatario, depositario, colono, vel inquilino, qui cum possidere non dicantur si propria auctoritate expellantur á depositario seu commodante non habent contra eos actionem ad pœnas d. l. Si quis in tantam, & huius Ordin. Vide Puteum decis. 13. 14. & 170. p. 1. & decis. 206. p. 3. Menoch. remed. 1. Recuper. num. 62. cum seqq. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin lib. 8. tit. 3. n. 3. pag. 336. Valasc. de Iur. Emph. q. 18 nu. 2. & cons. 78. & 79. nu. 10. & cons. 173. nu. 2. Farin. d. q. 175 á n. 111 Stephan. Gratian. d. cap. 174. nu. 17. Et potest inquilinus vel colonus agere contra locantem, vt agat contra eum qui spoliauit ex Bart in l. Iulianus §. Si venditor ff. de Actionibus empti. & alia vide per Stepha. Gratian. d. cap. 174. nu. 26. cum seqq. vbi num. 29. dicit quod si dominus spoliauit, & alij postea locauerit tenetur ad interesse de quo vide late D. Barbos. in l. Si de vi nu. 355. cum seqq. ff. de Iudic. Quid in domino directo Emphyteusi finita? Vide Cald. Pereira de Renouat. q. 18. nu. 19. cum seqq.

10 In text. ibi (*ou doutra possessão*) Procedit in feudis, resoluũt Cumias super ritibus magnæ Curiæ Siciliæ cap. 40. nu. 184. D. Marta in votis nouissim. decis. voto 66. nu. 2.

11 An procedat in iuribus incorporalibus? Vide Menoch. remed. 9. Recuper nu. 263. Azeued. l. 1 nu. 60. cum seqq tit. 13. lib. 4. nouæ Recop. Farin. d. q. 175. num. 46. vbi resoluit procedere d. l. Si quis in tantam in inuasoribus iurium incorporalium, contra quos licet eius dispositio directe locum non habeat, datur tamẽ contra eos vtilis ex illa lege conditio.

12 In text. ibi (*forçar*) Ergo procedit in violenter inuadente possessionem. Vide Farin. d. q 175. nu. 142. Valasc. cons. 93. nu. 11.

13 In text. ibi (*seja logo restituida à posse della*) Nota restitutionem impediri si notorie vel per sententiam constaret aut per confessionem de non iure ipsius agentis. Vide Menoch. remed. 1. Recup. nu. 233. & 215. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 17. n. 19. vbi nu. 22. dicit exceptionem dominij debere admitti in iudicio possessorio si in causa procedatur sola facti veritate inspecta. Vide Valasc. cons. 106. nu. 5. D. Barbos. in l. Si alienam nu. 10. & nu. 34. ff. Soluto Matrimonio.

14 In

14 In text. ibi (*& perca todo o direito*) Intellige per sententiam iudicis, glos. verbo Amittat in d.l. Si quis in tantam Menoch. remed. 9. nu. 305. Cou. in cap. Si hæredes nu 8. de Testam. Tiraq. in l. Si vnquam verbo Reuertatur num. 152. 154. & 187. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. q. 6 sect. 6. nu. 37. vers. De verbis.

15 In text. ibi (*citado*) Vide glos. verbo Ante aduentum in d.l. Si quis in tantam Menoch. d. remed. 9. nu. 304. Valasc. cons. 191.

16 In text. ibi (*perdas & dãnos na força*) Desumitur ex l. Si quando C. Vnde vi. Vide Duaren. in l. In actionibus nu. 50. & 53 ff. de In litem Iurando. Bellacomb tom. 2. Commun Opin. lib. 8. tit. 3. nu. 6. cum seqq. & nu. 27. Et si antequam ei satisfaciat omnia damna non tenetur spoliatus spoliatori super proprietate respondere, vide Abb. num. 4. & Bald. nu. 6. in cap fin. de Ordine cognit. Rip. in §. Nihil commune num. 50. Menoch. remed. 1. Recup. num. 329. Tiraq. de Iudicio in rebus exiguis vers. 34. & de Retract. tit. 2. glos. 6. num. 23.

17 In text. ibi (*não lhe seja recebida tal razão*) An tollatur remedium appellationis? Vide Menoch. remed. 9. Recuper. nu. 3 6. & Remed. 15. nu. 641. Valasc. consult. 51 nu. 47. versic. Cæterum.

AD §. I.

Desumitur ex l. Inuasor in 1 p. & ex l. vlt. vbi glos. verbo Per ignorantiam Cod. Vnde vi. Vide Cou. lib. 3. vari. cap. 16. num. 7. vers. Secundus Anton. Gom. l. 45. Tauri num. 189. Brunor. à Sole in locis commun. verbo Exceptio nu. 11. Menoch. remed. 13. Recup. nu. 4. & 28. Azeued. l. 3. nu. 33. tit. 13. lib. 4. nouæ Recopil. Mascard. de Probat. concl. 1328. nu. 6. D. Barbos. in l. Si alienam n. 47. ff. Soluto Matrimon. & in l. Si de vi nu. 37. & à nu. 117. ff. de Iudicijs Farinac. de Furtis q. 175. nu. 48. cum seqq. vbi nu. 131. resoluit non incidere in pœnam d.l. & huius Ordinat. ingredientem propria auctoritate possessionem, quam credebat vacãtem, cum non esset.

AD §. II.

1 Desumitur ex l. 3. §. Eum igitur & ex l. Qui possessionem ff. Vi & vi armata. Vide Marant. disp. 1. nu. 27. & 82. Menoch. remed. 1. Recup. à n. 383. vers. Secũdus est casus. Optime Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 22. nu. 60.

2 In text. ibi (*logo*) Idest, incontinenti vide Schou. de Ratiocin. cap. 31. nu. 24. Menoch remed. 1 Recup. nu. 232. Tiraq de Constit. p. 3. limit. 21. num. 11. Auend. de Exequendis mand p. 1. cap. 16. nu 1. Valasc. cons. 88. nu. 4 & 6. & de Partit cap 3. nu. 11. Cald. Pereira d. q. 22. nu. 61. *Quid importet verbum Incõtinenti.*

3 In text. ibi (*podelohá &c.*) Limita si prius conquestus fuit ad iudicem, quia tunc non poterit vim vi repellere. Valasc. consult. 88. nu. 7.

AD §. III.

1 Desumitur ex l. 3. Cod. de Pignorib. Vide Menoch. remed 1. Recup. n. 261. & remed. 9. n. 208. Cald. Pereira de Empt. cap. 25 nu. 15. & nu. 32. Tiraq. de Retract. tit. 2. ad finem num. 11. & 14. & in tract. le mort p. 7. declarat. 3. nu. 1. & de pia causa priuil. leg. 136 & de Constit. p. 1. n. 37. cum seqq. Xuar. in l. post rem ad leges Regni in princip. á num. 10. Turzan. tom. 2.

tom.2.Commun.Opinion.lib.8.tit. 15.num.9 pag.349.Flamin.Chartar. Rot.Ien. decis.12. Math.Coleri. de process.execut. p.1. cap 5.num.94. Cornaz.decis.75.D.Barbos.in l. Alia §.Eleganter nu.47.cum seqq ff.Soluto Matrimon. Valasc.cons.173.n. 12.& n.25. Dom.Christoph.de Paz in Scholijs ad leges Styli l.4.Schol. 1.à nu.1.cum seqq.

In antiq.t. 46.

Ad tit.59. Ordin.Regiæ.

Dos fiadores.

1 DE Fideiussoribus agitur in Iure Ciuili in tit.ff.Cod.& Instit. de Fideiuss. Et in Iure Canonico in tit de Fideiuss.in Decretal. Agitur etiam apud Hispanos tit 12.part.5.Et præter eorum iurium interpretes Latissime Hering. eod. tract. Bernard. Muscatel. de modo fideiubendi Duaren.ad tit. de Fideiuss.Bellacomb. Viui. Soar.& alii tomo 2. Commun.Opin. lib.8. tit.25. pag 372. Vide Gom.tom.2. Vari.cap.13.Conan.lib.6.cōmentar. cap.6. Duenh.reg.328. Anton.Gabri. lib.3 Commun. tit de Fideiuss. Mascard.de Probat.concl.781.cum seqq. Mariens.l.1.tit.26. lib 5. nouæ Recopil. Guasp.Roderi.de Annuis Reditib.lib.2.q.12. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.539. Ioann.Martins à Costa in addit. ad formam libellor annot.92. P Rebello de Oblig. Iustit.p.2. lib.16. q.vni.de Fideiuss. D Marta de Iurisdict.p.4.cent.2.casu 105.vbi de Clerico fideiuss.& casu 106.de laicô Clerici fideiussore.

2 Nota, & mente semper habe quàm graue sit onus fideiussionis de quo Surd.de Aliment.tit.3.q.3.n.30. & tit.8.priuil.26.nu.10.& decis.279 nu.13. Guasp.Roderi.de Annuis redit.lib.2.q.12.á nu.3. Quia is qui se immiscet fideiussionibus dicitur ad inopiam peruenire ex Hippol.sing. 574 Gutier.Practic.lib.2.q.128.n.3. Et ideo amicus reputatur qui pro alio se obligat. Seraphin.de Priuilegijs Iuram.priuil.17.nu.1. Vnde pro obligatione fideiubendi, quam quis suscipit,recipere posse pretiū maius vel minus pro ratione quantitatis debiti & periculi,quod subit,soluendi pro alio,resoluunt Cou lib 3.vari. cap.2.nu.6.Spin.in Speculo testam. in Rub p.13.nu.41. Gutier.Practic. lib.2.q.142. Guasp.Roderi.de Annuis redit.lib.2.q.12.à nu.7.Felici.de Censib.lib.2.cap.5 nu 20. Morl.in Emporio iuris p.1.tit.8.q.25 num.5. post Soc.Nau.Medin.& alios P.Rebello d.q.vni.de Fideiuss.n.3 Cald. Pereira in l.Si curatorem verbo Sua facilitate nu.96.D.Barbos.in l.1.p.3. nu.54.ff.Soluto Matrim.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

1 In text.ibi *(será primeiro demandado)* Desumitur ex Auth. de Fideiussor.in princip.vers. Si quis igitur collat.1.& ex Auth. Præsente Cod. hoc tit. Concordat apud Hispanos l.9.tit.12.par.5.vbi glos.4.Vide Hippol.in l.1.§.fin.nu.20.& in l. Si quis ne quæstio nu.57.ff. hoc tit.& sing. 220. Duenh.reg.335.vers. Septimo. fallit. Conan.lib.6.comment.cap.7 nu.8.& 9.Palat.in Repet.cap. §.35. nu.11.Porti.Cōmun.lib.1. concl.41. Gail lib.2.obseruat.28.Menoch.lib. 1.de Arbitr.q.51.num.10.Cou.lib.2. Vari.cap.6.nu.8.vers.Item satis Mēch.Controuers.cap.33.á nu.7.Padil. in l.Cum quis nu.27. Cod.de Iuris & facti ignor.Brunor.à Sole in locis communib.verb.Fideiussor.3. Viui. tom.

Principalis si sit præsēs prius debet conueniri, & postea in subsidiū fideiussor.

tom.2.Commun.Opinion.lib.8.tit. 25.nu.12.pag.373.vbi Donat. à Fin. nu.111.pag.380 Math.Coleri.de processib.execut.p.1.cap.10. nu.255. & seqq. Iaffred.Balb.decis.83.Capell. Tholos. decis.80. Guid.Pap. decis. 570. Thesaur.Pedam. decis.166. & 215.Ioseph.Ludou.Perus. decis.57. nu.2. Gutier.de Iuram.confirm.p.1. cap.23.P.Molin. de Iustit. tractat.2. disp.545.Flores de Mena Vari.lib.1. q.11.P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent. lib.25. nu.219. Bernard. Greuæ. ad practicam Cameræ Imper.lib.2.concl.27.Cardin.Mantic. de Tacitis & ambig conuent.lib.16. tit.10.nu.11. Aloys.Ricci.in collect. decis.p.1.collect.237.Ex nostris Lusitan.P.Rebello de Obligat.Iustit.p. 2.lib.16 q.Vni.de Fideiuss. num.20. Cardoso in Praxi iudicum verbo Fideiussor.num.16. Cald.Pereira de Empt.cap.33.num.1.& num.17.cum sequentibus.

2 In text.ibi (*em nenhum caso*) Etiã si sit dotis. Vide Vincẽt.de Franch. decis.270. Magonc.Lucensi decis. 66.Gratian.decis.71.

3 In text.ibi (*& condenado*) Nota quod Fideiussor condemnatus potest petere vt bona principalis debitoris prius executioni subijciantur expensis ipsiusmet fideiussoris iuxta doctrinam Bart.in l.Si vt certo §.Si duobus vehiculum num.12.ff.Commodati Bald.in Auth.Si captiui C. de Episcop.& Cleric. Duenh.regu. 335. vers.19.limita Hippol.in Rub. de Fideiussor.nu.71.Gregor.ad l.6. verbo Vender tit.7.part.6.Xuar.tit. de los emplazamentos nu.25.pagin. 393.Gabr.lib.3.de Fideiussor.concl. 2.nu.3.cum seqq.Surd.decis.174.n. 28,& vide quid decis.218.nu.13. D. Barbos.in l.Venditor nu.196. ff. de Iudic.Cald.Pereira de Empt.cap.33 nu.50 vbi limitat. Ita iudicatum vidi Portuensi Senatu anno Domini 1596. die vero 23.Aprilis, in causa Gabrielis da Fõseca.Iudic.D.D.Antonio Pinto de Amaral, & Aluaro Lopez Moniz.Iterum etiam iudicatum vidi eodem Senatu anno 1599. die 19. Augusti in causa Dominici Symoes Vimaranensis.

4 In text. ibi (*for presente na Villa*) Desumitur ex glos.in Auth.de fideiussor. in princip. verbo Præsentes ad finem collat.1. & ex Auth. Præsente Cod.de Fideiussor.Vide Cæs. Barz. decis.20. quem refert Aloys. Ricci.in collect.decis.p.1.collect.237 limit.1. Cald.Pereira de Empt.cap. 33 nu.17.

5 In text.ibi (*& sendo elle auzente*) Vide Ias.in l. Si stipulatus fuero te sisti §.1.n.4.ff.de verborum.Gregor. Lop.l.9.tit.12.part.5. Anton.Gom. tom.2.cap.13.num.14.Gutier.de Iuram.confirm.p.1.cap.23. Pichard.in §.Si plures nu.14.Instit. de Fideiussorib.P.Molin.de Iustit.tract.2.disp. 545 vers.Glossa notat.Cald.Pereira de Empt.cap 33.nu.17.

6 In text. ibi (*se elle for pobre*, & ibi, *que não possa pagar a dita diuida*) Quis dicatur non esse soluendo. Vide Mench.Illustri.cap.33.n.13.Strach.de Mercatura tit.de Decoctorib. p.2.n.4.& p.5.n.11. Kirchou.tom.2. Commun Opin. lib.8.tit.25.n.129. Ioseph.Ludou.Perus. decis.45.n.16. & 17.Rebuff.ad tit.ff.de Verbor.signis pag.537.An ille dicatur non esse soluẽdo qui non habet bona in territorio, vel prope? Vide Deci.in cap. Ex ratione nu.11. de Appellat. Neguzant.de Pignorib.p.8.memb.1.n. 42.Hyppol.in pract.§. Examinanda num.9.Rebuff.de Verborum signif. pag.535. Bernard.Greuæ.ad practicam Cameræ Imper.lib.2.concl.27.

§ 3.

§.3.consid.1.nu.14. & nu.15.& 16. an debeat probare debitoris inopiam.

7 In text.ibi (*o Iuiz certificado*) An sufficiat nuncium referre illum non esse soluendo, vel sit necessaria sententia? Vide Ias.in l. Is qui §.fin.nu. 6.ff.de Iureiur.& in l.Stipulatio §.1. nu.6.ff.de Noui operis Felin.in cap. Euidentia de Accusat.Duenh.regu. 335.vers.17.limita.Tiraq.de Retract. lig.§. 8.glos.9. nu.28. Vezin.tom.2. Commun.Opin.lib.8.tit.25.nu 138. pagin.382.faciunt quæ Menoch. de Arbitr.casu 112.nu.20.

8 Vtrum sentẽtia data contra debitorem discussum sufficiat vt per eam aduersus fideiussorem procedatur? Vide Anton.Gom.tom.2.vari.cap.13. nu.1. Mascard.de Probat. concl.707.

9 Et an in tali pronuntiatione iudicis sit citandus fideiussor? Vide Neguzant.de Pignorib.p.8. memb. 1.nu.12. Kirchou.tom.2.Commun. Opin.lib.8.tit.25.num.128. pag.381. vbi resoluit quod excusio bonorũ quando fieri debet necesse est citari fideiussores, vel bonorum possessores.

Casus in quibus fideiussor ante solutionem potest agere ad liberationẽ sunt sequentes.

10 PRimus est. Si principalis bona sua dilapidare cæpisset. Vide Vaud.q.iuris 36. vers. Cæterum lib.1. Anton.Gom. Vari.tom.2.cap.13.n.11.vers. Tertius casus. Soar Receptarum sentent.lit. F. nu.143. Math. Coleri.de processibus execut.p.1.cap.10.sub.nu.320. & 322. Pereg.Iannin.de Citatione reali lib.2.cap 9.n.3. Valent.Franc. in tract.de Fideiuss. cap.5. nu .567. Donell.Cõmentar. iuris Ciuilis lib. 13.cap.13.vers. Tertia causa Cardos. in Praxi iudicum verbo Fideiussor nu. 21.P.Molin.de Iust.tract.2. disp. 546.num.10.P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2. lib.16. q.Vni.de Fideiuss. nu.22.vers.Tertius.Cardin.Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. tom. 2.lib.16.tit.22.à num.18.cum seqq. vbi num.19.quis dicatur bona dilapidare.

11 Secundus casus est si fideiussor diu in fideiussoria obligatione persisteret l. Lutius ff. Mandati cap. vlt. de Fideiuss.& conc. apud Hispanos l.14.tit.12.part 5. Vide Menoch.de Arbitr.casu 41.nu.1.Pereg. Iannin. d.cap.9.nu.4. Valent.Franc.d.cap. 3.n.559.& seq. P.Molin.d.disp.546. nu.8. Bernard.Greuæ.ad Pract.Cameræ Imper.lib.2.concl 29.num.4. P.Rebello d.nu.22.vers. Primus. Et arbitrio iudicis relinquitur decernendum quando dicatur diu persistere, de quo vide Guid.Papæ decis. 117.Ludou.à Peguer.decis.190. Vezin.tom.2. Commun.Opin. lib.8. tit.25.num.62.pag.377.Menoch.d. casu 41.nu.3. Soar.Recept.sentent. lit.F.nu 143. Valent.Franc.d.cap.5. nu.561.Franc.Anton.Hering.de Fideiussor.cap.25.nu.33.Coleri.d.cap. 10.sub nu.319.Cardin.Mantic.d.lib. 16.tit.20.nu.2.& tit.22.num.26.Valasc.consult.36.nu.2. P.Rebello d.n. 22.vers.Primus.

13 Tertius casus est si fideiussor sit in iudicio condemnatus vt soluat totum debitum, vel partem eius, statim agere poterit aduersus debitorẽ vt ipsum à fideiussione liberet.l.Lutius iũcta glos.vlt.ff.Mandati.l.Si fideiussor pro venditore ff.de fideiussor.cap.vlt.eod.tit.apud Hispanos l. 14.tit.12.part.5. Vide P.Rebello d. num.22. vers. Secundus. P.Valeri. Reginald.

Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. nu. 221. vers. Septimum est.

14 Quartus casus est si fideiussor vult abesse ex causa necessaria, veluti studiorum aut simili de quo Bolognin. in Auth. Habita Cod. Ne filius pro patre num. 322. Rebuff. de priuilegijs schol. priuileg. 172. Card. Mantic. d. lib. 16. tit. 22. nu. 31.

15 Quintus casus est si superueniant inimicitiæ inter debitorem & fideiussorē, de quo Cardoso in Praxi iudicum verbo Fideiussor nu. 21. in fine, & cum Bart. resoluit Cald. Pereira de Potest. elegendi cap. 3. num. 31.

16 Sextus casus est si fideiussor esset obligatus per instrumentū, quod ex statuti forma executionem paratam mereretur, quod practici plerūque dicunt, guarentigiatum. Ita Vincent. de Franch. Neapol. decis. 414. nu. 2. Iannin. d. cap. 9. n. 8. Surd. decis. 94. nu. 5. & cons. 367. num. 20. Heig. d. lib. 2. q. 7. num 94. Contrarium tamen tuentur Succin. reg. 191 fallent. 9. Coleri. d. cap. 10. num. 324. vbi nu. 327 has opiniones conciliat, vt prior procedat quando debitor bona dissipasset, aut facultatibus labi cæpisset, posterior vbi fideiussorem intercessionis quasi pœnituisset, statim se liberari petendo, accedit Valent. Franc. d. cap. 5. n. 587.

17 Septimus casus est si principalis debitor esset rixosus de quo vide Ias. in l. 2. in princip. num. 20. ff. Soluto Matrimon. & in l. Si quis Stipulatus sit Stichum §. 1. num. 5. de Verbor. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 18. num. 40. Gregor. l. 14. verbo En alguna manera tit. 10. part. 5. Rebuff. de Verbor. significat. pag. 537 Mench. Illustri. cap 33. nu. 21. P. Rebello d. q. vni. de Fideiuss. n. 20. post princip.

18 Alios casus in quibus fideiussor ante solutionem potest conuenire principalem vt eum liberet à fideiussione, vide per Hippol. in Rubrica de Fideiussoribus numer 116. Menoch. de Arbitr. casu 41. Duenh. reg. 336. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 546. P. Rebello d. quæst. vni. de Fideiuss. num. 22. Donell. Commentar. iuris Ciuilis lib. 13. caput 13. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambiguis conuent. tom. 2. lib. 16 tit. 22. á numer. 9. Cardoso in Praxi iudicum & aduocat. verbo Fideiussor num. 9 P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 221. vers. Septimum est.

AD §. I.

Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 13. num. 14. vers. Septimo limita Thesaur. decis. 50. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 1. collect. 237. prope finem P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 545. vers. Item fideiussor. P. Rebello de Obligat. Iustit. part. 2. lib. 16. quæst. Vni. de Fideiuss. numer. 20. vers. Eodem quoque Cald. Pereira de Emption. cap. 27. num. 1. & cap. 33. num. 1. & num. 20.

Excussionis priuilegiū tenitio fideiussor negans se esse fideiussorem.

AD §. II.

1 Desumitur ex glos. verbo Fideiussorem & verbo Accedat in Auth. de Fideiussor. in princip. collat. 1. Vide Hippol. in Rub. de Fideiuss. à nu. 8. Duenh. reg. 335. Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 13. n. 14. vers. Quod primô Thoming. Rot. Lipsiens. decis. 1. Boer. decis. 221. Guid. decis. 94. Gutier. de Iurament. confirmat. p. 1. cap. 23 numer. 21. Coleri. de processibus execut. p. 1. cap. 10. numer 394.

Excussionis benefic. ū generali renūtiatione amittitur.

L Caroti.

Caroti.de Excusionib. q. 17.n.50. p.2. Anton. Fab. in suo Codice tit. de Fideiussorib.diffinit.31. P.Molin. de Iustit.tract.2.disp.545.vers Fideiussorib.Card.Mantic.de Tacitis & ambig. conuent. lib. 16. titu. 18. à princip.

2 Nota excussionis beneficio renuntiatum videri, si non opponatur ante litem contestatam. Vide Hippol.in l.si quis ne quęstio n.57. ff.de quęstionib.Neguzant.de Pignorib.p.8.memb.1.nu.84.Chærian. tom.2. Cõmunium Opini. lib.8. tit. 25.nu.131.pag.381. Capell. Tholos. decis.166.refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.1. collect. 237. vers. Limita quinto.

AD §. III.

Fideiussor si sit correus debendi, potest cõueniri ante debitorem.

Vide Hippol. in Rub. de Fideiussor.n.62.Rot.Genuens.decis.68. num.5. Fachinæ.lib.8.Controuers. cap.54.plures refert Doctores Bernard.Greuæ.ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl.28.consid.1. P.Molin.de Iustit.tract. 2. disp. 542. vers. De iure Lusitano. Cald. Pereira de Empt.cap.33.n.3. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.16.q.vni. de Fideiuss.n.20. Quid si dicat quod facit debitum de alieno suum? Vide Flores Vari.lib.1.q.11.n.8. & faciunt quæ Steph.Gratian.Discept.Forẽs. cap.122.n.10.& à n.25. quid si promisit non allegaturum nullitatem. Et quid si dicat se soluturũ id quod debitor debet? Vide Bernard.Greuæ.d. concl. 28. Card.Mantic. de Tacitis & ambig.cõuent.li.16.tit.11.

AD §. IIII. & vlt.

Fideiussores quando plures sunt ad quid teneantur.

1 Vide Guid.Pap.decis.94.Duenh. reg. 335. vers.18. Gregor. l.8.verbo Cada vno tit.12. part.5. Matiens.l.1. á glos.2.tit.16.lib.2. nouæ Recopil. Mench.Illustri.cap.33.n.12. Gutier. de Iuram.confirmat.p.1.cap.23.nu. 8. P.Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 542. D.Barbos. in l.Si constante in princip. nu.115. ad finem.ff. Soluto Matri. Cald.Pereira de Empt. c.33. n.49. P.Rebello de Obligat. Iustit. p.2.lib.16.q.vni.de Fideiuss. á n.18. Ranchin. part.4. concl.416.Valasc. cons.127.à n.6. & concordat apud Hispanos l.8.tit.12.part.5. & l.1.tit. 16.lib.5 nouæ Recop.

2 In text.ibi (*quando não declarare*) Quo casu fideiussores in solidum tenentur l.Non recte Cod.de Fideiuss. & poterit eos insimul conuenire in solidum cum protestatione quod vnica solutio fiat. Vide Alexand.cons.37.nu.8.vol.2. Angel.in §.Duo Instit.de duobus reis,Parlad. lib.2.rerum quotid. cap.fin.p.5.§.1. n.19. Vicent.de Frãch. decis.305.& to.1.Cõmun.opin.pag.288.n.152.

3 An vnus fideiussor soluendo totum habeat recursum contra confideiussorem? Vide Bart.in l.Reos n. 3.ff.de duobus Reis,quẽ citat Surd. decis.308.nu.20. Stephan.Gratian. Discept.Forens.cap.281.nu.1. cum seqq. P.Rebello d.q.vni.de Fdeiuss. nu.19.vbi in hæc verba. Si fideiussor in solidum cum alijs constitutus nomine,ac loco principalis debitoris soluat, implendo obligationem illius, & non suam propriam, fideiussoris creditor nullam actionem ei potest cedere,nec actionẽ habet aduersus confideiussores,sed solũ mãdati actionem aduersus debitorem: si tamen soluat totũ debitum tanquã fideiussor tenetur creditor cedere illi actiones omnes aduersus suos confideiussores, & aduersus debitorem, vt singuli debitores soluant

uant ei partes suas, & debitor totũ, vel reliquam partem, prout ipse fideiussor agere maluerit. Competit ei præterea actio mandati aduersus debitorem principalem, vt id totũ, expensas, ac damna inde consecuta persoluat. Hæc elicitur ex gloss. vlt. l. Papinianus ff. Mandati. & ex l. 11. tit. 12. part. 5.

Ad tit. 60. Ordin. Regiæ.

In antiq. t. 18.

Do homem casado que fia alguẽ sem consentimento de sua mulher.

DE hac Ordinat. eleganter D. Barbos. ad l. 1. ff. Soluto matrimon. p. 3. n. 56. cum seqq. optime P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 9. à n. 7. vbi eam latinã reddit.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 In text ibi (*se algum homem casado*) Procedit quoad coniuges maiores 25. annis, nam si maritus vel etiã sola vxor sit minor restitui poterit aduersus fideiussionem á marito factam, propter præiuditium, quod inde ipsa recipit, & talis restitutio secundario, & per accidens proderit marito maiori. Vide Gam. decis. 162 à num. 4. D. Barbos. ad l. 1. ff. Soluto Matrimon. p. 3. num. 58. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 9. nu. 63. qui omnes id procedere asserunt etiam quando maritus contraxit sine consensu vxoris, cum adhuc executio facta in dimidia parte mariti cedat in damnum vxoris sociæ, quia vtraque pars deseruit ex æquò non solum ad totius familiæ commodiorem sustentationem, sed etiam ad acquirendũ amplius lucrum in posterum. Nam fideiussio sua natura nociua est vt per Gemin. de Vsuris comment. 3. §. 1. nu. 20. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo nn. 1. D. Barbos. d. p. 3. nu. 58.

2 In text. ibi (*sem outorga de sua mulher*) Ergo à contrario sensu si cum consensu vxoris omnia erunt obligata, quæ verba etiam reperiuntur apud Ordin. lib. 1. tit. 62. §. 38. ibi cõ outorga de sua mulher, & nihil operarentur si vxor posset se iuuare Velleiano, cum verba non debeant esse ociosa ex l. 3. in princip. ff. de iureiur. cap. Si Papa de Priuileg. lib. 6. Nihilominus tamen, licet pars bonorum mulieris ipso iure obligata remaneat ex præcitatis verbis, concedetur ei, non obstante proprio cõsensu, exceptio Velleiani, vt in eius bonis non fiat executio, & maritus in solidum remanebit obligatus argum. l. Si sine & l. Si sciens Cod. ad Velleianum. Vide Gam. decis. 131. D. Barbos. d p. 3. nu. 6. optimè P. Rebello d. q. 9. n. 7. concl. 2. & 3. & præcipue n. 14. & nu. 15. in princip. dicit hanc Ordinat. restringẽdam esse ad speciales euẽtus, quibus res dotales alienare licet, vel in ea argumentum à contrario sensu vim non habere, sicut nec eam habet iuxta communem Doctorum interpretationẽ in l. Si prædium Cod. de Iure dotium, vbi dicitur vxorẽ sine consensu mariti res dotales alienare non posse: cum alioquim constet nec de consensu vtriusq; validam esse huiusmodi alienationem.

3 In text. ibi (*de nossas rendas*) Vide D. Barbos. d. p. 3. nu. 61. P. Rebello d. q. 9. nu. 9. & 10.

4 In text. ibi (*os bens moueis*) Ex hac Ordinat. per locum ab speciali colligitur quod maritus fideiubens sine consensu vxoris pro alijs de-

bitis obligat tantum partem suam bonorum mobilium, de quo vide Gam. decis. 188. D. Barbos. d. p. 3. n. 57.

5 In text. ibi (*tomarem para si nossas rendas, ou outras quaesquer*) Nota quod quando fideiussio per maritũ facta cedit in societatis coniugalis, & vxoris vtilitatem si fiat absque dolo, fraude, & notabili inęqualitate tunc damnum, si quod inde per accidẽs eueniret cõmune esse debet, sicut & cõmodum cõmune est tam marito quã vxori. Vide Cassan. in consuet. Burgund. Rub. 4. §. 13. n. 11. bene P. Rebello d. q. 9. n. 12. Si constaret nullã vtilitatem ad vxorem peruenisse non procedet hæc Ordin. ex l. antepen. ff. Pro socio, quod tantũ habet locum si vxor expressè reclamauerit tẽpore quo maritus accepit reditus Regales vt tradit Bald. in l. Si patruus n. 12. Cod. Cõmun. vtriusque iudic. Alexand. cons. 139. n. 3. lib. 5. D. Barbos. d. l. 1. p. 3. n. 2.

In antiq. tit. 11.

Ad tit. 61. Ordinat. Regiæ.

Do beneficio do Velleiano outorgado as molheres que fiaõ outrem, &c.

DEsumitur ex tit. ff. & Cod. ad S.C. Velleianum. Concordãt apud Hispanos l. 2. & seq. tit. 12. part. 5. Vide Viui. Kirchou. Bellacomb. & alios tom. 1. Cõmun. opin. lib. 4. tit. 19. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 295. Mastrill. Siciliæ decis. 151. Surd. cõs. 367. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 540. P. Rebello de Obliga. Iustit. p. 2. lib. 16. q. vni. de Fideiuss. n. 7. cum seqq. P. Valer. Reginald in Praxi fori pœnitẽt. lib. 25. n. 220. Regina auxilium Velleiani non petit aduersus creditorem apud quem pro alio intercessit. Ita Conan. Cõment. lib. 1. cap. 16. col. 2. Et mulieri hæreticæ denegandũ est huiusmodi beneficium. Ita Palat. in Repet. Rub. §. 35. n. 5.

AD §. I.

Desumitur ex l. pen. Cod. ad Velleian. Cõcordat apud Hispanos l. 3. tit. 12. part. 5. vbi glos. 1. Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 540. vers. In sequẽtibus, aliàs n. 14. P. Rebello de Obligat. Iustitiæ p. 2. lib. 16. q. vni. de Fideiuss. num. 12. vers. Primo. *Mulier nõ gaudet Velleiano si pro libertate alicuius serui fideiussor extitit.*

Idem dic quãdo se obligauit pro causa concernente pietatem. Vide Tiraq. de Pia causa priuil. 113. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 237. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 108. n. 23 Vel pro liberando viro à vinculis. Vide Anton. Fab. in suo Cod. sub hoc tit. diffinit. 16. Surd. cons. 367. n. 10. & 17. Stephan. Gratian. d. cap. 108. nu. 24. Licet iuuari hoc remedio mulierẽ pro filio carcerato intercedẽtem dicat Vincent. de Franch. decis. 578. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 295. ampl. 4.

AD §. II.

Desumitur ex l. vlt. Cod. ad Velleian. Concordant apud Hispanos l. 3. titu. 12. part. 5. vbi glos. 2. Vide Gom. l. 50. Tauri num. 26. col. 1. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. nu. 100. Conan. lib. 6. comment. cap. 8. nu. 8. Menoch. lib. 4. de Præsumpt. q. 189. à num. 58. Surd. decis. 164. num. 4. Anton. Fab. in suo Codice sub hoc titu. diffinit. 14. quem refert Aloys. Ricci. in collectan. decis. p. 2. collect. 295. limit. 4. Guid. Pancirol. *Nec gaudet Velleiano si fideiussor sit rei in dotẽ promissæ, vel in dotẽ alterius aliquid promittat.*

Pancirol. in thesauro Vari. lect. lib. 2. cap. 201. Valasc. cons. 127. nu. 2. & 3. D. Barbos. in l. 1. p. 1. nu 15. 17. & 33. ff. Soluto Matrim. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 540. vers. Secūdus aliàs nu. 15. P. Rebello de Oblig. Iust. p. 2. lib. 16. q. vni. de Fideiuss. nu. 12. vers. Secundo.

AD §. III.

Nec gaudet Vellei. Si decepiat creditorem vestibus virilibus induta

Desumitur ex l. Si decipiendi ff. ad Velleian. & ex l. Fœminis Cod. eodem concordat apud Hispanos l. 3. tit. 12 part. 5. Vide Anton. Fab. in suo C. sub hoc tit. deffinit. 4. Cald. Pereira de Renouat. q. 16. num. 55. Gam. decis. 121. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 540. vers. Quintus aliàs nu. 15. P. Rebello de Oblig. Iust. p. 2. lib. 16. q. Vni. de Fideiuss. nu. 12. vers. Quinto.

AD §. IIII.

Nec gaudet Vellei. cum hæreditatē alicuius emisset fideiussor extitit pro debitis defuncti

Desumitur ex l. Sed si eum & ex l. Aliquando in fine principij & ex l. Si mulieri ff. ad Velleian. Vide Gregor. l. 3. glos. 12. tit. 12. part. 5. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 540. vers. Sextus, aliás nu. 19. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 16. q. Vni. de fideiussione nu. 12. vers. Vltimò.

AD §. V.

Nec gaudet Velli. cum pro aliquo fideiussor extitit, & hæres illius postea fuit.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 540. vers. Sextus aliàs num. 19. in med. P. Rebello de Obligat. Iust. p. 2. lib. 16. q. Vni. de Fideiussione n. 12. vers. Vltimò.

AD §. VI.

Nec gaudet Vellei. si certum pretium recipiat pro fideiussione alteri præstāda.

Desumitur ex l. Si mulier contra Senatusconsultum ff. ad Velleian. Vide Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 295. vers. Nūc limita primò. P. Valer. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. nu. 220. vers. Secūdum. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 540. vers. Sextus, aliàs nu. 19. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 16. q. Vni. de Fideiuss. nu. 12. vers. Quartò. Azeued. l. 9 à nu. 17. tit. 3 lib. 5. nouæ Recopil. vbi Matiens. glos. 2. num. 4. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 1. tit. 10. nu. 11.

AD §. VII.

In tacitis hypothecis quibus Velleiano mulieres no gaudet, beneficio tamen restitutionis gaudent si minores fint.

Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap 13. nu. 9. D. Barbos. ad l. 2. ff. Soluto Matrim p. 1. á nu. 24. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 540. vers. Minor, aliás num. 25. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 16. q. Vni. de Fideiuss. num. 14.

In text. ibi (*nossas Ordenações*) De quibus supra lib. 3. tit. 41. 42. & 47.

AD § VIII.

Vide Cald. Pereira de Emptione cap. 33. num. 7.

AD §. IX.

Mulier de iure Cōmuni & huius Regni gaudet priuilegio Vellei. etiamsi ei renūtiet in indicio.

Vide Bart. in l. vlt. ff. ad Velleian. Cou. in cap. Quamuis p. 2. §. 3. nu. 5. vers. Septima conclusio. Gregor. l. 3. verbo Renunciando tit. 12. part. 5. Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 13. nu. 17. Gutier. de Iuram. confirmat. p. 1. cap. 20. nu. 7. Gam. decis. 121. Fachinæ. lib. 8. Controuers. cap. 19. Surd. cons. 367. nu. 2. Valent. Franc. tract. de Fideiuss. cap. 2. num. 188. Franch. Anton. Hering. eod. tract. cap. 7. nu. 512. Ceuall. Cōmunium contra cōmunes q. 315. n. 1. Bernard. Greuæ ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. cōcl. 77.

P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.540. vers. Dubitant.P.Rebello de Oblig. Iustit.p.2.lib.16.q.Vni. de Fideiuss. nu.10. P.Valeri.Reginald. in Praxi fori pœnit.lib.25.nu.220.vers. Tertium.

Quæstio est admodũ controuersa. Vtrum si mulier iureiurando promitteret se non vsuram Velleiano, posit non obstante tali iuramento illo vti? Vide Cou.d.nu.5. Gutier.d. cap.20.Gom.d.cap 13.n.8. Duenh. reg.335.limit.20. Tiraq.in l. Si vnquã in princip.n.136.& 151. Bonacos.tom.1.Commun.Opin.lib.2.tit. 14.nu.19.pag.338. Mascard.de Probat.concl.176 à num.21.Surd.cons. 367.num.12.Thesaur.Pedam.decis. 222.sub num.12.Fachin.lib.2. Controuers.cap.60. Dalner.tract.de varijs iuris renunt.cap.6,nu.52.Baptista Cost de facti scientia & ignorantia inspect.57.nu.3. Ceuall.d.q.515. Gasp.Roderi.de Annuis Redit.lib 2.q.5.nu.39.Bernard.Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper.lib.2.concl. 77.á nu.17.Cald.Pereira de Empt. cap.30.num.10.& 19.P.Molin. disp. 540.vers.Illud est obseruandum. P. Valeri.Reginald.d lib.25.num.220. vers.Primum.P.Rebello d.q.Vni.de Fideiuss.n.11. plures alios Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal.collect.73.nu.3.apud quos videbis huius quæstionis resolutionem, cum in hoc Regno irritũ fiat iuramentum cuicunque contractui ac promissioni adhibitum sine Regis facultate, vt suo loco dicemus.

AD §. X. & vlt.

Innouatio quacũque obligationis subsequens non derogat Vel

Vide D.Barbos.in l.1. p.5. nu.53. ff. Soluto Matrim. P.Molin.de Iust. tract.2. disp.540.vers. Tertius, aliàs nu.16. P.Rebello de Obligat.Iustit. p.2.lib.16.q.Vni. de Fideiuss. nu.12. vers. Tertiò.

leiani priuilegiũ in hoc Regno.

In text.ibi (*posto que nestes casos outra cousa per direito commum seja stabelicido*) Nota de iure Communi in l. Si mulier 2.Cod. ad Velleian. & de iure Hispanorum in l.3.tit.12.par.5. vbi glos.4.in fine 7. & 8. mulierem Velleian. priuilegio non gaudere si postquam fideiussionem præstitit, vel pro alio se obligauit, elapso biẽnio pignus dedit, aut obligationem innouauit, tunc enim maturo consilio id videtur facere. Vide Azeued.ad l.9.nu.13 tit.3.lib.5.nouæ Recopil.Morl.in Emporio iuris p.1.tit. 3.q.1.nu.8.& nu.13.

Ad tit.62. Ordin.Regiæ.

In antiq.l. 54.

Das doações que hão de ser insinuadas.

De donationibus insinuandis.

DEsumitur hæc Ordinat. ex l. Sancimus Cod.de Donation. Concordant apud Hispanos l.8.cum seqq.tit.4.part.5. Vide Ias. in §.Tripli nu.8.& 11.Inst.de Actionib. Clar.in §. Donatio q.15.& 16. Conan lib.5.comment. cap.9.nu.7. Cuiac.lib.20.obseruat.2 Ant.Gom. tom.2.Vari.cap.4.n.6. Rebuff.tom. 2.ad leges Galliæ tit de Insin.donat. Brunor. à Sole in locis cõmunibus verbo Insinuatio.Viui.tom.2.Commun.Opin. lib.8. tit.32. num.20.& Bonacos.n.138 cum seqq. Matiens. l.7.glos.6.à num.1.tit.10.lib.5.nouæ Recopil.Gutier.de Iuram.confirm. p.1.cap.7. Surd.de Alim.tit.8.priuileg.72.Anton.Gabri.lib.3. Cõmun. tit.de Donat.concl.1.Alexand.Trentasinch.Vari resolut.lib.3.tit.de Donat.resolut.5.Cardin.Mantic de Tacitis & ambig.conuent.lib.13.tit.34. Dom.

Dom.Christoph.de Paz in Scholijs ad leges Styli l.114.à nu.1. & l.200. n.95.&108. Aloysi.Ricci.in collect. decis.p.1. collect.177. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.278.cum seqq. P. Rebello de Oblig.Iustit. p.2.lib.18. q.6.& 7. P.Azori. Instit.Moral.p.3. lib.11.de Donationib.cap.6. P.Lessi. de Iustit.lib.2.cap.18.dub.13.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi *(todas as doações)* Amplia primò in remissione debiti alieni ex causa donationis facta, quādo debitum quod remittitur est liquidum & purum. Vide Flamin.de Resignat.lib.1.q.1.nu.36.& 37. Valasc. cons.135.nu.16.cum seqq. Cald.Pereira de Empt.cap.24.nu.2. P.Molin.de Iustit.tractat.2.disp.278.vers. Vtrum autem remissio, aliàs nu.23. P.Lessi.eod. tract.lib.2. cap.18.dub. 13.nu.98. P. Azori.Instit.Moralium p.3.lib.11.de Donat.cap.6.q.3.P.Rebello de Oblig.Iustit.p.2.lib.18.q.6. num.8.

2 Amplia secundó in donatione inter coniūctas personas celebrata. Vide Greg.l.4.tit.15.par.5. Anton. Gom.tom.2.Vari.cap.4.num.25. P. Molin.disp.243.in princip. Cabed. p.1.decis.127.nu.8. Steph.Gratian. Discept.Forens.cap.159.nu.fin. vbi de donatione inter patrem & filium de qua etiam Ceuall.q.222.nu.10.

3 Amplia tertió in eo casu quādo aliquis plures res donauerit vni personæ eodē tempore, quæ simul sumptæ excedunt summā taxatam, quāuis quælibet de per se, non excederet, Vide Gom.d.cap.4.num.7.& 9. Gabri.lib.3.Commun.tit.de Donat. concl.1.nu.14. Gutier.de Iuram.cōfirm.p.1.cap.7.n.17.Gam.decis.110. nu.34.& decis.381.num.5.Stephan. Gratian.Discept.Forens.cap.355.n. 1.Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.lib.13.tit.34.nu.2. cum seqq.Cardoso in Praxi iudicum verbo Donatio num.10. P.Molin.disp. 278.vers.Dubium est. P.Rebello d. q.6.nu.7.

4 Amplia quartò in donatione, quam laicus clerico facit, vel quam clericus confert in laicum,explicādo vt per Felin.in cap. Ecclesia nu. 83.de Constit.Capic.decis.201. Vide tamen D.Martam de Iurisdict.p. 4.cent.2.casu 109.per totum.

5 Limita primò in donationibus ad pias causas. Vide Duenh.reg.224 fallent.6. Tiraq. de Priuilegijs piæ causæ priuil.124.Anton. Gom.d.ca. 4.nu.10.D.Barbos.in l.1.p.7. nu.41. ff.Soluto Matrim.Cald.Pereir.quęstio.Forens.cons.28.nu.3. P.Molin. disp.279.vers.His tamen, aliàs nu.3. P.Rebello d.lib.18.q.7. P.Azori.d. cap.6.q.7.P.Lessi.d.dub.13.nu 102. Anton.Fab. in suo Codice sub tit. de Donat. diffinit. 12. quem refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.1.collect.177. vers.Item donatio ad pias causas.

6 Limita secundò in donatione facta cum onere alendi donantem. Vide Stephan.Gratian Disceptat. Forens.cap.386.á princip.

7 Limita tertiò in donatione causa dotis facta. Vide Gam.decis.120. Duenh.reg.224.limit.5.6.& 7.Matiens.l.7.glos.6 num 13. tit.10. lib.5. nouæ Recopil. Pinel.in l.1. Cod.de bonis mat.p.3.nu.62. vers.Infertur 31.Surd.de Alimentis tit.8.priuileg. 72.nu.9.& cons.361. Auend.ad l.44 Tauri glos.16.nu.6. D.Barbos.in l.1. ff.Soluto Matrim.p.7.nu.42.Cardoso in Praxi iudicū verb. Donatio n. 10.in fine & n.11. P.Rebello d.lib.8 q.6.n.6.Cabed.p.1.decis.135.n.6.

L 4 Limita

8 Limita quartò in donatione facta contemplatione Matrimonij. Vide Martin. Monter à Cueua Aragoniæ decis.10. Et in donatione facta pro puella maritanda. Vide Marc. Anton. de Amatis Marchiæ decis. 42.

9 Limita quintò in donatione facta scholari ob causam studij. Vide D.Barbos.d p.7.à nu.40. Cald.Pereira quæst.Forens. cons.19.nu.9.& num 38.

10 Limita sextò in donatione facta á Principe superiorem non recognoscente. Vide Duenh.reg.224. limit.3. Rebuff.d. tit.de Donat.insinuandis art 1.glos.1.nu.21.Gabri.lib. 3 Commun.tit.de Donation.concl. 1.nu.20.cum seqq.Franc.Marc.p.2. decis.549.Ceuall.Communium cõtra commun.q.221.nu.9.vbi nu.10. idẽ resoluit in donatione facta Principi.P.Molin.disp.279.vers. Donatio facta,aliàs nu.4.P.Rebello d.lib. 18.q.7.nu.2.Cald.Pereira quæst.Forens.cons.28.nu.21.

11 Limita septimò in quacunque donatione ob causam. Vide Molin. de Primog.lib.2.cap 8.nu.16. Viui. tom.2.Commun.Opin.lib.8.tit.32. nu.20.vers.Quinto vbi Soar. n.171. Gam.decis.213.& decis.302. nu.6.& 7.cum seqq.& decis.348.nu.5.Surd. de Alimentis tit.8.priuil.72.nu.5.& decis.290 nu.19. P.Molin.disp.279. vers.Donatio,aliás num.6 Stephan. Gratian. Discept.Forens.cap.82. à nu.25.cum seqq. P.Azori. d.cap.6. q 6.Cald.Pereira quæst.Forens.cõs. 19.nu.10.

12 Limita octauò in donatione remuneratoria. Vide Gabri.d.concl.1. nu.56.cum seqq.Pinel d.l.1.p.3.nu. 62.vers.19.Burgos de Paz cons.3. n. 66 Gam.decis.213.Garci.de Donat. remunerat. nu.7. Surd.de Aliment. tit.8.priuil.62.nu.5.Cald.Pereira lib 1.quæst.Forens.q.22. nu.18. & cons. 19.nu.11.P.Molin.disp.279.nu.6. P. Azori.d.cap.6.q.4.P.Lessi.d.dub.13. n.100.vers.Quinto. Donatio tamen excedens merita vltra trecentos aureos apud nos insinuatione eget. Cardin Mantic.deTacitis & ambig. conuent.lib.13.tit 15.nu.31.

13 Limita nonò in donatione mutua seu vicissitudinaria. Vide Clar. §.Donatio quæst.16.numer.5.Viui. tom.2.Commun Opin.lib.8.tit.32. num.20.vers.Fallit.2. P.Molin.disp. 279.vers.In donatione aliàs nu.9.

14 Limita decimò in maioratibus Hispaniæ. Vidè Molin.de Primog. lib.2.cap.8.numer.14.alt.Molin. de Iustit.disp.279. vers. Vtrum vero, aliás numer.10.

15 Limita decimo primó in donatione quæ licet trecentos aureos excedat,deductis tamen expensis non excedit,plures Doctores refert Valdes. in addit. ad Xuar. ad l.1 tit. de las arrhas nu.7.pag.mihi 28.Ceual. q.222.nu.8. Stephan.Gratian.Discept.Forens.cap.343.nu.5.

16 Limita decimo secundò in nominatione ad Emphyteusim. Vide Cald.Pereira quæst.Forens.cons.19. num.12.

17 Limita decimo tertiò in donatione iuramento adiecto celebrata. Vide Muscul.tom.1.Commun. Opinion.lib.4.tit.1. nu.54.& Viui. tom.2.lib.8.tit.32.nu.20.vers.Limitatur quartó vbi Mich.Grass.n.145. Mench.lib.1. de Success.creat. §. 5. nu.3.& 4. Menoch.cons.308. lib.4. & cons.789.n.fin. Brunor.à Sole in locis communib.verbo Iuramentũ 5.& 22.Gutier.in l. Nemo potest n. 340.ff.de Legatis 1.& de Iuram.cõfirm.p.1.cap.7.nu.2. Pereg.Iannin. de Citat.reali lib.2.cap.6.sub nu.48.

Fachinæ.

Fachinæ. Controuers. lib. 3. cap. 83. Pereg. cons. 79. num. fin. Surd. cons. 450. Raudens. cons. 25. n. 36. Verall. Romana decis. 286 p. 1. Farinac. decis. 876. Ceuall. q. 222. á num. 13. D. Marc. de Iurisdict. p. 4. cent. 2. casu 119. n. 9. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 39. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 231. num. 11. P. Molin. disp. 278. vers. Dubium etiam est, aliàs nu. 13. cum seq. P. Azori. d. cap. 6. q. 10. P. Lessi. d. dubit. 13. n. 100. In hoc tamē Lusitaniæ Regno non potest opponi iuramentum in donatione, aut alio quocunque contractu nisi de licentia Regis ex Ordinat. hoc lib. 4. tit. 73. vbi citaui Doctores.

18 In text. ibi (*ferão insinuadas*) Cuius insinuationis si fiat renuntiatio non est valida. Vide Mattiens. l. 6. glos. 6 n. 4. & 5. tit. 11. lib. 5. nouæ Recop. Surd. cons. 361. n. 11. Ceuall q. 222. nu. 15. Imo donans absque insinuatione vltra summā taxatam potest donationem à se factam impugnare Gutier. Pract. lib. 3. q. 41. nu. 9. Surd. cons. 361. nu. 10. Cald. Pereira cons. 19. n. 37.

19 Et Princeps potest confirmare donationem sine insinuatione factā etiam in præiuditium donantis. Vide Ceuall. q. 222. nu. 11. Cabed. p. 2. decis. 77. n. 2.

20 In text. ibi (*saluo atè a dita contia*) Vide Cardin Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 5. tit. 5 nu. 23 P. Rebello. d. lib. 18. q. 6. n. 6. Ceuall. d. q. 222. n. 3.

AD §. Vnicum.

Insinuatio coram quo iudice facienda.

Vide Anton. Gom. Vari. tom. 2. cap. 4. n. 6 Bellacomb. tom. 2. Commun. opinion. lib. 8. tit. 32. n. 159. pag. 418. Ioseph. Ludou. tom. 3. titu. de Donat. concl. 2. Bernard Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. libr. 2. concl. 39. consid. 1. á nu 5. cum seqq. D. Martam de Iurisdict. p. 4. cent. 2. casu 109. à nu. 5. P. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 278. vers. De iure vero Lusitano, aliàs nu. 11. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 6. n. 1.

In text. ibi (*ou pelos ditos Desembargadores*) Vide supra no Regimento dos Desembargadores do Paço in fine lib. 1. pag. 294.

Ad tit. 63. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 55. concordant in §§.

Das doações & alforria que se podem reuogar por causa de ingratidão.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1. IN tex. ibi (*em tempo algũ não podem ser reuogadas*) Desumitur ex l. Perfecta Cod. de Donat. quæ sub modo. Vide Ozasc. decis. 32. Cou. lib. 1. vari. cap. 14. Anton. Gom. l. 17. Tauri n. 22. & l. 29. n. 27. & tom. 2. cap. 4. n. 11. Sarm. de Redit. eccles. p. 1 cap. 4. n. 10. Tiraq. de Retract. conuent. ad finem num. 108. Cott. in Memorab. verbo Donatio perfecta. Menoch. cons. 178. nu. 9. & cons. 191 nu. 43. Azeued. l. 11. tit. 6. & l 1. num. 3. & 4. tit. 10. & Matiens. l. 7. glos. 1. eod. tit. 10. lib. 5. nouæ Recopil. Gutier. Pract. lib. 2. q. 53. & lib. 3. q. 101. à num. 6 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 265. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 18. dubit. 9. nu. 63. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libell. annot. 71 á n. 2. Cald. Pereira in resp. pro Societate IESV num. 3. & quæst. forens. cons. 49. n. 2.

2 In text. ibi (*Porem se aquelles a que forem feitas forem ingratos, &c.*) Desumitur

Donatio ex causa ingratitudinis renouari potest.

mitur ex l. vlt. Cod. de Reuocandis donat. Concordãt apud Hispanos l. 2. tit. 26. part. 4. vbi glos. 3. & l. 10. tit. 4. part. 5. vbi glos. 2. & 4. Vide Cou. lib. 1. Vari. cap. 11. nu. 8. Anton. Gom. tom. 2. cap. 4. num. 14. Tiraq. in l. Si vnquam verbo Donatione largitus nu. 193. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 13. n 4. & 12. p. 2. Vincent. de Franch. decis. 339. Pinel. in l. 1. Cod. de Bonis mat p. 3. n. 61. vers. Infertur 7. Mozz. de Contractib. tractat. de Donat. tit. Quomodo reuocetur donatio n. 20. Don. à Fin. tom. 2. Commun. Opin. lib. 8. tit. 32. nu. 46. pag. 412. & Viui. tit 34. num. 3. pag. 424. Matiens. l. 7. glos. 5. nu. 3 tit. 10. lib. 5. nouæ Recopil. Gutier. de Iuram. confirm. par. 1. cap. 10. Gam. decis. 163. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 197. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 281. á princip. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 18. dub. 14. á nu. 104. cum seqq. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate nu 68. vers. Moueor. & de Potestate eligendi cap. 17. nu. 48. & à nu. 45 cum seqq. & de Renouat. q. 10. nu 8. & quæst. Forens. cons. 39. nu. 19. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9.

3 De ingratitudine multa scripserunt Menoch. de Præsumpt. lib. 5. q. 4. nu 11. cum seqq. Azeued. ad l. 2. n. 1. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. Tiraq. l. 9. connub. à nu. 27. Emblem. Moral. lib. 2. embl. 27. Fr. Anton. de Guenara p. 2. do Monte Caluario cap. 8. pag. mihi 189. Flamin. de Resignat. lib. 6. q. 5. num. 51. Fr. Emman. tom. 3. quæst. Regular. q. 54. art. 6.

4 Ingratitudo dicitur ventus vrẽs, siccans fontem misericordiæ, rorem pietatis, & fluenta gratiæ, referunt Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo In eodem testamento el 2. numer. 55. Cened. ad Decretal. collect. 57. numer. 2. Vnde versiculi illi.

Nil magis auertit cœlum à telluris amore.
Quam scelus ingratæ mentis, quæ corde maligno
Muneris auctorem nullo dignatur honore.

5 Ideoq; ingratitudini committendæ pacto remitti non potest. vt per Rip. in d. l. vlt. num. 181. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuẽt. lib. 13. tit. 41. à nu. 2. cum seqq. Rip. obseruat. 274.

6 In text. ibi (*as ditas doações ser reuogadas*) Amplia primó in possessore maioratus, qui aduersus institutorem causam ingratitudinis cõmisit. Vide Azeued ad l. 2. nu. 2. & 3. tit. 1. lib. 1. nouę Recopil. Cald. Pereira de Potestate nomin. cap. 17. nu. 40. Molin. de Primog. lib 1. cap. 9. à num. 8. P. Molin. de Iustit. disp. 654.

7 Amplia secundó in vassalo. Vide Schrad. de Feudis p. 9. cap. 9. n. 9. Baro Hod. tractat. de Priuileg. lib. 3. cap. 17. sub. nu. 8. Rosenth. de Feudis cap. 10.

8 Amplia tertiò in nominatione Emphyteutica, dummodo talis sit, quæ reuocationem patiatur. Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 39. nu. 12. vers. 17. in fine. Cald. Pereira de Potestate eligendi cap. 3. nu. 29. & cap. 17. num. 45.

9 Amplia quartó in clerico scribẽte vel iudicem instruẽte contra suã Ecclesiam, qui potest tanquam ingratus beneficio ecclesiastico priuari, secus tamen si ingratus existat prælato, qui illud ei contulit. Vide Surd. de Alim. tit. 7. q. 38. num. 5. P. Molin. disp. 281. vers. pen. aliàs num. 14. Cald Pereira de potestate eligẽdi cap. 17. num. 50. D. Mart. de Iurisdict.

dict. p. 4. cent. 2. casu 115. n. 14.

10 Limita primò in donatione facta Ecclesiæ, quæ propter ingratitudinem Prælati seu Capituli non potest reuocari, quia censetur facta Deo, cum sit omnium gratiarum liberalissimus largitor. Vide Rip. lib. 2. Respons. cap. 28. nu. 20. Cou. §. Donatio q. 21. n. 5. Menoch. remed. 9. Recuper. nu. 102. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. cap. 8. q. 5.

11 Limita secundò in donatione remuneratoria. Vide Duenh. reg. 224. vers. Limita 4. Pinell. d. p. 3. nu. 61. Tiraq. in l. Si vnquã verbo Donatione largitus nu. 13. & seq. Viui. tom. 2. Commun. opin. lib. 8. tit. 34. nu. 3. vers. Sed vbicunque pag. 424. Garsi. de Donation. remunerat. n. 8. & 9. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. á num. 8. D. Marta in votis nouissim. decis. voto 215. n. 28. Et benemerita sunt probanda Bellacomb. tom. 2. Commun. opin. lib. 8. tit. 32. nu. 174. cum seqq. pag. 419. Valasc. cons. 55 num. 5. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambiguis conuent. lib. 13. tit. 15. nu. 41. & nu. 33. resoluit quod remuneratio quatenus excedit meritum ex causa ingratitudinis reuocari potest, de quo etiã P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 281. vers. Illud est obseruandum, aliàs nu. 12.

12 Limita tertiò in donatione causa dotis. Vide Gregor. ad l. 10. verbo Alguna tit. 4. part. 5. Gam. decis. 163. n. 2. & 3. Pinell. d. p. 3. nu. 62. vers. 32. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 197. vers. Secundó limita P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 281. vers. Ac etiam.

13 Limita quartò in donatione facta contemplatione Matrimonij. Vide Anton. Fab. in suo Codice sub tit. de Donation. reuoc. diffinit. 1.

AD §. I.

Donatio reuocari potest si donatarius graui iniuria verbali donatorem affecerit.

Vide Gregor. in l. 10. verbo De palabra. tit. 4. part. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 281. vers. Prima est. P. Azori. Instit. Moralium p. 3. lib. 11. de Donat. q. 2. vers. Prima causa. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. n. 3. vers. Prima.

In text. ibi (*algũa graue iniuria*) Quæ autem dicatur atrox iniuria vide apud Cou. lib. 2. vari. cap. 10. n. 7. vers. Hæc omnia. Gom. tom. 3. vari. cap. 6. nu. 1. 2. & 4. Clar. in §. Iniuria n. 1. cum seqq. Plaç. de Delictis lib. 1. cap. 6. nu. 3. Perez l. 27. in glos. verbo Palabra titu. 19. lib. 8. Ordin. Menoch. de Arbit. casu 263. P. Rebello vbi proxime P. Molin. disput. 176. vers. Secunda. & d. disp. 281. vers. Prima est. qui resoluunt quod arbitrio iudicis relinquitur iudicandum quæ grauis ac inhonesta iniuria censenda sit. Vnde donatarius committens stuprum cum vidua vxore donatoris intra annũ luctus priuatur donatione, resoluit Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 14. num. 14.

AD §. II.

Vel si donãtem palo, lapide aut ferro percusserit.

Vide P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donation. cap. 8. q. 2. vers. Secunda. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 281. vers. Secunda. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. n. 3. vers. Secunda. qui etiam resoluunt hunc §. procedere dummodo mortalis culpa committatur, si namquè in patriæ, aut etiam sui ipsius, vel alterius proximi legitimam defensionem id faceret, aut alia iusta de causa nequaquam donatio reuocabitur.

AD

AD §. III.

Vel si notabile detrimentũ donantis bonis inferat.

Vide P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 281. vers. Tertia est. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donat. cap. 8. q. 2. vers. Tertia. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. num 3. vers. Tertia, qui hunc §. procedere intelligunt si iniuste inferat, nulla vè iusta causa eum excusante.

In text. ibi (*ainda que seu proposito não tiuesse real effeito*) An & quando attentatio sola vel conatus puniatur vide Brunor. á Sole in locis communib. verbo Affectus, Grammatic. decis. 2. Boer. decis. 316. Guasp. Thesaur. Pedam. decis. 24. p. 2. Cardoso in Praxi iudicum verbo Delictũ nu. 55. Cacheran. decis. 19. in fine. Roiz Lituaniæ decis. 3. Ioseph. Ludou. Lucensi decis. 15. Balb. decis. 22. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 155. p. 2. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tractat 3. disp. 105. nu. 12.

AD §. IIII.

Vel si donatori vita periculũ fuerit machinatus.

Vide P. Rebello de Obligat. Iust. p. 2. lib. 18. q. 9. nu. 3. vers. Quarta. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 281. vers. Quarta. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donat. cap. 8. q. 2. versic. Quarta.

AD §. V.

Vel si aliã donationẽ donatori factam nõ impleuerit.

Vide P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 281. vers. Quinta est. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donat. cap. 8. q. 2. vers. Quinta. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. n. 3. vers. Quinta.

AD §. VI.

Desumitur ex Auth. Quod mater Cod. de Reuocandis donat. Concordat apud Hispanos l. 10. tit. 4. part. 5. vbi glos. 6. Vide P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 281. vers. Hodie. aliás num. 2.

AD §. VII.

Libertas ob ingratitudinem reuocatur.

1 Desumitur ex l. 2. Cod. de Libertis & eorum liberis. Cõcordat apud Hispanos l. 9. glos. 4. tit. 22. par. 4. Vide Surd. de Aliment. tit. 8. priuileg. 65. á nu. 54. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 90. à num. 11. Cardoso in Praxi iudicum verbo Seruitus nu. 54. Petr. Cened. Canonic. quæst. lib. 1. q. 16. nu. 19. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 24. nu. 12. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donation. cap. 8. q. 2. vers. Item donatio. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. nu. 4.

2 Amplia primò procedere in filio à patre emancipato, si patrẽ verbo vel facto iniuria affecerit, quia rursus in patriam potestatem à patre reuocante emancipationem redigi potest. Vide Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 17. nu. 48. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 1. q. 8. sect. 6. nu. 60. vers. Septimo.

3 Amplia secũdò procedere in patrono ingrato Ecclesiæ, qui perdit iuspatronatus, sicut filius ingratus ius filiationis. Vide Surd. de Alimẽt. tit. 7. q. 32. nu. 9. & 10. & q. 38. n. 2.

5 Limita in liberto clerico, qui nullo modo reuocari potest in seruitutem propter ingratitudinem cõmissam in patronum. Vide D. Mart. de iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 90. nu. 13. cum seqq.

4 Amplia tertió in filio legitimato, cuius legitimatio facta per rescriptum Principis, propter ipsius ingratitudinem in patrem commissam ab ipso potest reuocari. Vide Cou. de

Sponsalib.

Sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 2. n. 14. Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo In eodem testamento in 2. nu. 5. Surd. de Alimentis tit. 8. priuileg 65. nu. 5. Cald. Pereira d. cap. 17. nu. 47.

AD § VIII.

Desumitur ex l. Alimenta ff. de Liberis agnosc. Vide P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 228. & disput. 281. vers. Vltimo.

AD §. IX.

Ius reuocandi donationem ob ingratitudinē non trāsit ad hæredes donātis

Desumitur ex l. Vltim. Cod. de Reuocandis donat. & ex cap. vltim. ad finem de Donat. Concordat apud Hispanos l. 10. in glos. final. titul. 4. part. 5. Vide Anton. Gom. tom. 2. cap. 4. num. 14. Bellacomb. tom. 2. Communium Opinion. lib. 8. tit. 38. num. 16. pag. 425. Ioseph. Ludouic. Perus. decis. 93. n. 41. cum sequentib. Azeuedo ad l. 2. nu. 2. tit. 1. lib. 1. nouę Recopil. Pereg. de Iure fisci lib. 8. tit. 8. num. 12. Flamin. de Resignat. lib. 6. q. 3. num. 2. D. Barbos. in l. 2. in princip. p. 1. num. 127. cum sequentibus & l. Si ab hostibus § final. numer. 12. ff. Soluto Matrimon. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 18. á nu. 13. & quæst. Forensium lib. 1. q. 20. nu. 50. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. nu. 7. P. Azori. Institut. moral. part. 3. lib. 11. de Donation. cap. 8. quæst. 3. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 18. dubit. 14. numer. 107. P. Molin. tractat. 2. disput. 281. num. 2. versic. Quod si.

AD §. X. & vltim.

Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 4. num. 14. Gutier. de Iurament. confirmat. p. 1. cap. 10. n. 5. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disput. 281. versic. Dubium est. P. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 9. num. 6. vbi resoluit adhuc fas esse in foro iudiciali donationis reuocationem exigere, etiamsi donator promitteret se donationem propter nullam reuocationis causam reuocaturum, & num. 9. dicit non tantum iure Lusitano, sed etiam Cœsareo donationē propter alias similes ingratitudinis causas non posse reuocari.

Ad tit. 64. Ordinat. Regiæ.

In antiq. t. 6 sub §. vltim.

Da doação dos beēs mouēis, feita pelo marido sem outorga da mulher.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 Vide Cabed par. 1. decision. 106. Ioan. Martins á Costa in addit. ad tractat. libellorum annotat. 81. numer. 9. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disput. 275.

2 Quando posit vxor donare, vel contrahere sine marito vide Laram in §. Si quis ex his nu. 235. cum sequentibus. Mench. quæstion. frequentium cap. 13. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo numer. 16. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 15. à numer. 158. Et quod mulier sine marito posit adire hæreditatem lucrosam resoluunt Tiraquel. ad leges connub. glos. 8. num. 98. Ceuall. Communium contra commun. quæst. 710. numer. 1. Et quod vir vxori secum contrahenti posit auctoritatem præstare in suū fauorem asserit Ceuall. q. 233. n. 2.

3 An mulier sine licentia viri sui posit ad pias causas dispo-

M nere

nere contrahendo, vel cum Ecclesia celebrare contractũ? Vide Tiraq. l.5.connub.verbo De son mari glo. 8.n.162.cum seq. Anton.Gom.l.51. Tauri nu. 24. Humad. l.2. glos.La trezena nu.5.titu.9. part.1. Baeç.de non meliorandis ratione dotis filiabus cap.11.n.48:& 68. Mariens.l. 21.glos.1.nu.10.tit.3.lib.5. nouæ Recop.Sayr.in Claui Regia lib.9.cap. 16.nu.12.

4 Quando maritus de bonis cõmunibus poßit aliquid donare sine vxore? Vide Molin.de Primog.lib. 2.cap.10.n.66.cum seqq.

5 Vtrum ex consumptis à marito ludendo & meretricando sit vxori restituenda sua dimidia pars? Vide Gregor.l.13. verbo Ganancias titu. 10. part. 5. Pechi. de testam. coniug. libr.2. cap.6. nũm. 5. Mariens. l 5. glos.6.num.7. titu.9.lib.5. nouæ Recop. Gutier. Pract. libr.2. q.121. Sayr. in Claui Regia libr. 9. cap. 16. à num. 1. Valasc. de Partit. cap. 24. num. 15. cum seq. D. Barbos. in l.1.part.1.num.40. ff. Soluto Matrim.

6 In text.ibi (*d'alguns bens moueis ou dinheiro*) Ergo pecunia inter res mobiles non computatur. vide infra hoc lib.tit.65.in Princip.n.3.

7 In text.ibi (*Porem isto não auerá logar nas doaçoẽs, &c.*) Quid in dote, quam maritus filiæ communi dedit de bonis mobilibus sine vxoris consensu? Videtur non posse ab vxore impugnari, iuxta tradita per Valasc. cons.118.n.6.

8 In text.ibi (*ou de esmolas*) Vtrum & quando vxor poßit facere eleæmosinam sine marito? Vide Viui. tom.1.Communium Opin.lib.5.tit. 7.nu.49.pag.724. Nau. comment. 2. de Regularib. num.40. Spin. in Speculo testam.glo.6.princip.n.23. Gutier.Pract.lib.3.q.61.n.1. Valdes. ad Xuar.in l.13.lib.3.tit. de las deudas nu.36. in medio. Sayr.in Claui Regia lib.9.cap.16.à n.1. D.Barbos. in l.1.part.1.num.39.& 40. ff.Soluto Matrim. Ex doctißimis Theologis Societatis IESV P. Azori. Instit. Moral. part. 2. lib. 12. cap. 10. col. 1270. P. Paul. Comitol. Respons. Moral.libr.4. quæst.24. num.2. P. Sanch.de Matrim. lib.6.disp.36.nu. 8. P.Lessi.de Iustit. libr. 2. cap. 12. dubit.14.

9 De Eleæmosina, eiusque obligatione, virtute, & effectibus vide text. in cap. Sicut vers. Sed ait. & vers. Nequè iuncta glos.verbo Esurientium, & in cap. Pasce 86.dist. Nau. in cap. Quiescamus 22. dist. Spin.d.glos.6.nu.1. plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretum collect. 27. à princip. quibus adde Surd.de Alimentis tit. 1.q.90. Tolet. in Sum.lib.8.cap.27. Petr.Ledesm.in Summa p.2.tract. 4.cap.3. P. Azori. Instit.Moral.p.2. libr. 12. cap. 7. col. mihi 1262. P. Ioann. Pineda in Iob tom. 2. cap. 30.vers. 25. pag. mihi 490. late P. Valeri.Reginald. in Praxi fori pœnit. libr. 4. num. 237. cum multis seqq.

Ad tit.65. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.9.Concordant in 55.

Da doação feita pelo marido a mulher, ou pela mulher ao marido.

1 DE Donationibus inter virũ & vxorẽ agitur in Iure Ciuili in tit.ff.& Cod.de Donat.inter virum & vxorẽ. Et in Iure Canonicò libr.4. Decretalium eod. titu. Agitur etiam apud Hispanos l.4. cũ seqq. tit.11. part.4. Et præter eorum iurium

iurium interpretes late agunt Kirchou. Soar. Bellacomb. & alij tom. 1. Commun. Opinion. lib. 5. tit. 10. pag. 733. Duaren. in tractat. huius tit. Anton. Gom. l. 51. si Tauri. & to. 2. Vari. cap. 4. à num. 23. Pinell. in Rub. de Bonis mat. p. 1. num. 23. Duenh. regu. 221. Ceuall. Communium contra commun. q. 12. Aloys. Ricci. in collect. decis. par. 4. collect. 799. Ioann. Martins á Costa in addit. ad formã libellorum annot. 81. nu 10. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuẽt. tom. 2. lib. 21. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV. P. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 286. cum seqq. P. Lessi. eod. tractat. lib. 2. cap. 18. dubit. 12. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donat. cap. 10. de Donat. inter virum & vxorem. P. Rebello de Obligation. Iustit. part. 2. lib. 1. quæst. 8 à numer. 44. & lib. 6. quæst. 13. per totam. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. numer. 158. versicul. Quartum.

2 Quæstio est inter Doctores cõtrouersa. Vtrum donatio hæc inter virum & vxorem donantis iuramẽto confirmetur? Vide Couar. in cap. Quamuis part. 2. in princip. à num. 1. Mench. lib. 2. de testatoris potentia §. 15. requisito 15. num. 103. Seraphin. de Priuilegijs Iurament. priuileg. 71 Gutier. de Iurament. confirmat. par. 1. cap. 3 Gabri. lib. 3. Commun. tit. de Donation. concl. 3. Serser. de Iuram. lib. 2. cap. 12. num. 7. Guid. Papæ decis. 190. Boer. decis. 92. Gail. lib. 2. obseruat. 40. Fachinæ. lib. 3. Controuers. cap. 82. Thesaur. decis. 32. Farinac. decis. 6. numer. 1. Ceuall. Communion. quæst. 12. numer. 5. Caualcan. p. 1. decis. 30. num. 28. & de Cõtract. p. 2. decis. 18. num. 20. Baptista Cost. de facti scientia post dist. 91. cent. 2. in cons. num. 3. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 21. tit. 8. Valasc. cons. 5. num. 20. P. Azori. d. cap 10. q. 1. vers. Sed queritur. P. Lessi. d. dubit. 12. num. 88. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 40.

Ad Principium Ordinat. Reg.

1 In text. ibi (*& depois lhe veo a nacer dentre ambos*) Desumitur ex l. Si vnquam Cod. de Reuocandis donat. vbi late Rip. & Tiraquel. Concordat apud Hispanos l. 8. tit. 4. par. 5. vbi glos. 1. 2. & 3. Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 4. numer. 12. Anton. Gabri. lib. 3. Commun. tit. de Donat. concl. 2. Menoch. de Arbitr. casu 133. & cons. 196. num. 43. & 46. & 49. cum sequentibus. Molin. de Primog. lib. 2. cap. 3. à num. 37. Gutier. de Iurament. confirmat. part. 3. cap. 9. & Pract. lib. 3. q. 43. numer. 20. cum seqq. Seraphin. decis. 829. Anton. Fab. in suo Cod. sub. tit. de Reuocandis donat. diffinit. 2. cum seq. Aldouin. cons. 79. à num. 11. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuẽtion. lib. 21. tit. 10. á num. 26. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 282. P. Lessi. eod. tractat. lib. 2. cap. 18. dubit. 14. num. 108. Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 4. collect. 1434. plures Doctores refert Castill. lib. 2. quotidian. cap. 13. numer. 38. & remissiue lib. 3. cap. 10. numer. 58. Ex nostris Lusitan. vide Soar. Recept. sentent. lit. L. numer. 151. Gam. decis. 240. Valasc. cons. 31. D. Barbos. in l. 2. p. 1. in princip. num. 160. cum seqq. ff. Soluto Matrim. Cardoso in Praxi iudicum verbo Donatio num. 41. P. Rebello de Oblig. Iust. p. 2. lib. 18. q. 10.

Donatio reuocatur per superuenientiam liberorum.

Amplia primò in donatione facta Ecclesię, vel alteri piæ causæ, quę tamen non in totũ, sed præcisè quoad

legitimas filijs postea natis debitas, rescinditur. Vide Gam.decis.240.n. 3.quem refert & sequitur P.Rebello d.q.10.n.7.Cardin.Mantic.de Coniect.vltim.volunt.lib.10. tit.7.nu.7. Tiraq. de pia causa priuil. 118. P. Lessi.de Iustit.lib.2.cap.18.dubit.14. n.109.D.Marta in votis nouissimar. decis.voto 161.n.14.

3 Amplia secundò in nominatione Emphyteutica si primus constituens concesserit alicui extraneo Emphyteusim.Vide tamen Cardos. in Praxi iudicũ verbo Emphyteusis n.44.Flores ad Gam.decis.173. Valasc.cons.61. nu.8. Cald.Pereira de Potestate nomin.cap.4.

4 Amplia tertiò in legato. Vide Mascard.de Probation.concl.1280. nu.151.

5 Amplia quartò in donatione iurata. Vide Viui. tom.2. Commun. Opin.lib.8.tit.34.n.2.vers.Item ampliatur.vbi Kirchou.num.41.Balb. decis.99.Burg.cons.3.n.62. Gutier. de Iuram.confirmat.p.1.cap.9. Ceuall.Communium contra comm.q. 105.Aldouin.cons.79.n.19.P.Lessi. de Iustit. libr.2. cap. 18. dub. 14. num.111.

6 Amplia quintò in dote facta ab extraneo, secus tamen si pater dotet filiam, vel frater sororem in casu, quo tenebatur. Vide Auend.ad l.44.Tauri.glos.16.num.3.Gabri.d. tit.de Donat. concl.2. num. 26. D. Barbos. in l.2.in princip. p.1. num. 166.& 167.ff.Soluto Matrim.Cald. Pereira de Potestate elig. cap.12. n. 15.Valasc. cons.31.num.4.Gutier.d. cap.9.nu.7.

7 Limita primò in donatione remuneratoria, quæ susceptis liberis non potest reuocari, nisi quoad excessum meritorũ. Vide Viui.tom.2. Cõmun.Opinion.lib.8.tit.34.nu.2. vers.Interpretatur postremò. Gabr. d.concl.2.nu.41.&46.Gutier.Pract. lib.3.q.43.num.21. P.Sanch.de Matrim.lib.6.disp.36.nu.16.in med. P. Azori. Instit. Moral. p.3. lib. 11. de Donat.cap.8.q.10.Cardoso in Praxi iudicum verbo Donatio num.42. Castill. lib.3. quotidian. cap.4. nu. 43. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. libr. 13. titu. 15. num.32.

8 Limita secundò in arrhis datis à viro vxori & promissis ante contractum Matrimonium. Vide Gam. & ibi Flor.decis.311.Spin.in speculo testam.glos.18.nu.94.Gutier.Pract. lib.3.q.43. nu.18. & 23. P.Sanch.de Matrim. lib. 6. disp. 36. num. 16. in princip. Castill.lib.3.quotid.cap.4. num.42.

9 Limita tertiò in donatione paruæ quantitatis. Vide post Baeç.Gutier.Pract. lib.2.q.68.vers.Secundò P. Rebell. d. quæst. 10. in fine vbi distinguit quanta debeat esse donatio, quæ possit hac de causa reuocari.

10 Limita quartò si donator donationis tempore liberos habebat, vel de liberis nascituris cogitauit. Vide Tiraq.in d.l. Si vnquã in præfat.n.71.Gutier.d.cap.9.nu.3. Seraphin.decis.826. quem refert Aloys. Ricci.d.collect.1434.limit.3.D.Barbos.in l.2. in princip. p.1. nu.166.ff. Soluto Matrim. P.Molin.disp.282. num.6. Castill.lib.2. quotid.cap.13. num.50.

11 Grauis controuersia est. An beneficio d. l. Si vnquam possit renuntiari? Vide Gabri. d. concl.2. à num. 63. Gail lib.1. obseruat. 40. Iaffred. Bald.decis. 8. Seraphin. decis.829. Ceuall.Cõmunium contra cõmun.q.104.& 105.Cardin.Mãtic. de Tacitis & ambig. conuention.

lib.13.

lib.13.tit.41.n.4.& 9.verſ. Nequè P. Rebello d.q.10.n.2.D.Marta in votis nouiſſ.deciſ.voto 11 à nu.8.

12 In text.ibi (*veo a nacer*) Nota quod filius natus ante ſex menſes cõceptionis,vel in octauo menſe non poteſt viuere, & ideo per eius natiuitatem non reuocatur donatio. Vide Gabri.d.concl.2.num.8. Maſcard.de Probat.concl.1151.á num.1. Valaſc.conſ.31.num.11. Optime D. Marta in votis nouiſſ.deciſ.voto 55. nu.6.& 7.& voto 153.

13 Nota etiam per natiuitatem liberorum donationem reuocari, licet viuo adhuc patre liberi è vita decedant, niſi accedant coniecturæ, quod pater de nouo donare voluerit,vt ſi poſtea ſui iuris conſcius per longum tempus res à donatario nõ expetiuiſſet. Vide Tiraq. in d.l. Si vnquam verbo Suſceperit liberos n. 203.Gabri.d.concl.2.nu.27. Gom. tomo 2.Vari.cap.4.nu.2. P.Molin. diſput.282. verſic. Dubium deinde eſt, aliás numer.8. Valaſc. conſ. 31. numer.11. P.Rebello d.q.10.num.3. Hieron.de Laurent.Auenion.deciſ. 17.vbi aſſerit donationem reuocari ſi filij naſcantur, & illico deceſſerint.

14 In text. ibi (*por o nacimento do filho*)Nota quod ſoli legitimi vtriuſque ſexus hic nomine filiorum cõprehenduntur. Ita P. Rebello de Obligat.Iuſtit.p.2.lib.18. q.10.nu.5. Ideo non procedere in legitimatis dicendum eſt.Vide tamen Tiraq.in l.Si vnquam verbo Suſceperit liberos à nu.64.Gabri.d.concl.2.nu.57. Auend.ad.l.40.Tauri gloſ.11.nu.37. Menoch.conſ. 482. á nu.1. Cacheran.Pedam.deciſ.120.& 121.Garci. de Nobilit.gloſ.21. num.55. Spin.in Speculo teſtam.gloſ.21.nu.57. Gutier.d.cap.9.n.3. Ceuall.Commun. contra commun.q.2.num.29. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore nu.56.verſ.2. D.Martã in votis nouiſſ.deciſ.voto 161. Nec procedere in filijs ſpiritualibus reſoluit Tiraq.in d l.Si vnquam verbo Suſceperit liberos à nu.26.vſquè ad 41. Nec etiam habere locum in naturali affirmant Cou.de Sponſal.p. 2.ca.8. §.4.n.14.Tiraq.d.verbo Suſceperit liberos num.2.& á num.56. Gabri.d.concl.2.nu.81. Ceuall.Cõmun.contra cõmun.q.2.nu.29. Valaſc.conſ.94.n.6.P.Rebello d.lib.18 q.10.nu.5.vbi tenet etiam non procedere in filio naturali illegitimo ex patre plebæo. Nec denique procedere in filio adoptiuo,tuentur Tiraquel. d. verbo Suſceperit liberos à numer.2. Gabri d.concl 2.num.77. Spin.in Speculo teſtam.gloſ.1 princip.num.13.Cald.Pereira de Nominat.q.13.num.8. P.Rebello d.q.10. num.5.

15 In text.ibi (*fiqua logo eſſa doação reuogada*) Intellige ipſo iure. Vide Gabri.d.concl.2. nu.5. Pereg.conſ. 73.num.46.lib.1. Aldouin.conſ.79. num.20.Valaſc.conſ 31.num.5.verſ. Secundum dubium eſt. D.Martam in votis nouiſſ. voto 11.à num.6. P. Azori.Inſtit Moral.p.3.lib.11.de Donat. cap.8. q.8. Nota tamen quod licet donatio ob ſuperuenientiam, liberorum reuocetur ipſo iure,requiritur tamen declaratio patris donãtis,ita quòd ante illam non inducatur fructuũ acquiſitio. Vide Polid. Rip.obſeruat.290. quem refert Aloyſ.Ricci.in collectan.deciſ.collect. 303. verſ. Infero quartó Seraphin. deciſ.829.

AD §. I.

1 Vide Mynſing.cẽt.2.obſeruat.33 Gail.

Gail. libr. 2. obseruat. 91. Francisc. Marc. decis. 130. Farin. decis. 6. nu. 2. Aloys. Ricci. in collect. decis. par. 4. collect. 799. vers. Limita tertiò. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. tom. 2. lib. 21. tit. 7. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 289. vers. Illud obserua Valasc. cons. 106. nu. 13. Cardoso in Praxi iudicum & aduocat. verbo Donatio nu. 69. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 13. sect. 2. nu. 9. nouissime Benedict. Pinell. Select. iuris interpret. libr. 2. cap. 2. n. 11. Intellige præcedente rei donatæ traditione vera vel ficta vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Libertis nu. 122. Afflict. decis. 359. n. 3. Eduard Caldeira lib. 4 vari. lection. cap. 2. n. 13. Gutier. Pract. lib. 2. q. 12. n. 120. Matiens. l. 7. glos. 2. n. 5. tit. 10. lib. 5. nouæ Recop. Alois. Ricci. d. collect. 799. vers. Limita tertio. P. Molin. disp. 289. vers. Illud obserua. Ceuall. q. 12. Cardin. Mantic. d. tit. 7. n. 32. cum seqq. Valasc. cons. 5. nu. 16. Bened. Pinell. d cap. 2. nu. 23. D. Barbos. in l. Quæ dotis n. 67. ff. Soluto Matrim.

2 Nota hanc donationem per ingressum monasterij & professionẽ religionis confirmari, non solum si quis religionem ante copulam professus fuerit, sed etiam post copulam ex communi consensu. Vide Cou. in Rub. de Testam. p. 3. num. 4. Matiens. l. 7. glos. 3. nu. 7. tit. 10. lib. 5. nouę Recopil. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Hunc contractũ n. 35. P. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 17. num. 7. Cardin. Mantic. d. tit. 7. nu. 13.

3 Vtrum donatio hæc confirmetur morte ciuili? Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Libertis. nu. 122. P. Molin. disp. 288. vers. Donatio causa mortis. Cardin. Mantic. d. tit. 7. nu. 9. P. Sanch. d. disp. 17. n. 3. Bened. Pinell. d. lib. 2. cap. 2. per totum.

4 In text. ibi (*sendo casados*) Nota tamen donationem inter coniuges putatiuos non cõfirmari morte donantis. Vide P. Rebello de Obligat. Iustit. part. 2. lib. 6. q. 7. num. 4. cum seqq.

5 In text. ibi (*em quanto não passar a contia*) Vide P. Rebello d. p. 2. lib. 6. q. 13. n. 20. vbi etiam resoluit quod si per testamentum vel codicillum vltimæ voluntatis donatio fuisset confirmata, valida est etiam quoad præfatum excessum, non quidem in ratione donationis, sed in ratione legati.

AD §. II.

Vide Emman. Cost. in cap. Si pater verbo Priuare nu. 2. Cabed. p. 1. decis. 108. nu. 2.

AD §. III.

1 In text. ibi (*não he por ella feito mais pobre*) Vide P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 6. q. 13. à nu. 4. vbi resoluit quod non fit pauperior qui non acquirit, sed qui de patrimonio suo perdit ex l. Si sponsus §. Maritus 2. ff. de Donat. inter virũ.

2 In text. ibi (*não he por ella feito mais rico*) Vide P. Rebell. d. q. 13. n. 6. vbi exemplum ponit in vxore viro aliquid donante, vt filiæ communi in dotem tribuatur ex l. Siue vxor ff. de Donat. inter virum.

3 In text. ibi (*ou em qualquer outro caso.*) Donationes inter virum & vxorem sequentibus casibus validæ sunt. *Donationes inter virũ & vxorem quibus casibus fieri possint*

4 Primus casus est, quando Imperator aut Rex vxori, vel Imperatrix aut Regina donat viro. de quo vide

vide Pereg. de Iure fisci lib. 4. titu. 5. nu. 25. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. tom. 2. lib. 21. tit. 3. nu. 2. Cardoso in Praxi iudicũ verbo Donatio nu. 74. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 289. vers. In euidentibus. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 18. dubit. 12. nu. 89. P. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 3. nu. 1. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 11. de Donat. cap. 10. q. 4. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 1. q. 8. n. 45. vers. Septimus. & lib. 6. q. 13. n. 1.

5 Secundus, quando donatio est remuneratoria, aut compensatoria alicuius debiti, vt si vir & vxor mutuò sibi donent, vel si vir senex & ignobilis vxori iuueni, & nobili donet. Vide Fachin. lib. 3. Controuers. cap. 80. Tiraq. l. 9. connub. glos. 1. p. 6. n. 27. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 66. n. 12. & 13. Surd. cons. 164. & cõs. 196. nu. 8. Ceuall. Commun. contra comm. q. 273. à n. 8. P. Lessi. d. dubit. 12. nu. 89. vers. Sextus. Ozasc. decis. 100. Franc. Marc. decis. 22. part. 2. P. Rebello d. q. 8. n. 45. vers. Primus. & lib. 6. q. 13. n. 1.

6 Tertius, quando maritus donat vxori pecuniam ad reficiendas domos dotales incendio consumptas. de quo P. Lessi. d. dub. 12. num. 89. P. Rebello d. q. 8. n. 45. vers. Secundus, & lib. 6. q. 13. nu. 4. per l. Quod vir. ff. de Donat. inter.

7 Quartus, quando maritus donat vxori quid annuum vel menstruum ad eam cum suis sustentandam, vsque ad vires dotis, hoc est fructus dotis. Ex glos. in l. Ex annuo ff. de Donat. inter virum adducit P. Lessi. d. dubit. 12. nu. 89. vers. Octauus.

8 Quintus, quando vxor marito donat causa adipiscendæ dignitatis vel honoris ex l. Quod adipiscendę. ff. de Donat. inter virum, colligunt. P. Lessi. d. dubit. 12. nu. 89. vers. Sextus. & P. Rebello d. q. 8. n. 45. vers. Sextus.

9 Sextus, quando maritus constante Matrimonio omnem dotem promissam, vel partem eius vxori remittit, non valebit tamen alterius debiti remissio. P. Rebello d. q. 8. n. 45. vers. Quintus.

10 Septimus, quando vxor donat marito ea mente vt donatio conuertatur in dotem filiæ. Vide Cald. Pereira quæst. forens. lib. 1. q. 18. nu. 23. P. Rebello d. lib. 6. q. 13. n. 6.

11 Octauus, quando maritus habens Emphyteusim vxorem in ea nominat. quia hęc nominatio plenã firmitatem habet. Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 4. num. 18. & faciunt quæ de Potest. elig. cap. 17. num. 50.

12 Nonus, quando maritus donat vxori rem alienam de consensu domini. Vide D. Barbos. in l. Quæ dotis n. 22. ff. Soluto Matrim. quem refert P. Rebello d. lib. 6. q. 13. n. 53.

Ad tit. 66. Ordin. Regiæ.

In antiq. 8. Cõcordat.

Da doação ou venda fẽita per homẽ casado a sua barregãa.

Vide Palat. in Repet. Rub. §. 37. Tiraq. in l. Si vnquã verbo Donatione largitus num. 24. Kirchou. tom. 1. Communiũ Opin. lib. 1. tit. 7. de Clericis coniugatis n. 18. pag. 175. Viui. tom. 2. lib. 8. tit. 32. n. 15. pag. 406. vbi pag. 407. an possit concubina donare amasio. Brunor. à Sole in locis cõmunib. verbo Donatio 9. & 12. Pereg. de Iure fisci lib. 2. tit. 9. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp.

disp.275.Cardin.Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.lib.21.tit.3.nu.12 Ex nostris Lusit.Gam.decis.226.P. Rebello de Obligat.Iustit. p.2.lib.1. q.8.num.42. Cabed p.2.decis.116. Cardoso in Praxi iudicum & aduocat.verbo Donatio num 16. Ioann. Martins à Costa in addit. ad tract. libell.annot.81.nu.12.nouissime Benedict. Ægidi. in tractat. de Iure & priuilegio honestatis art.8. de concubina à num.11.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

1 Procedit in milite armatæ militiæ,qui non potest donare concubinæ suæ. Vide Viui.tom.2. Cōmun. Opinion lib.8.tit.32.num.15.versic. Quia quemadmodum pagin. 407. Gam.decis.226.nu.4. Gutier.de Iuram.confirm.p 1.cap.6.n.3. Brunor. à Sole in locis communibus verbo Miles.Ceuall.Communium contra commun.q.329.num.3. Cardoso in Praxi iudicum verbo Donatio n.21. Pereg.de Iure fisci lib.2.tit.9. nu.3. D.Marta de Iurisdict.p.4.cent.2.casu 114.nu.4.Bened.Ægidi.d.art.8.n. 23.Et in milite cœlestis militię.Vide Viui.d.nu.15.vers.Si quidem omnia pag.407 Gam.decis.226.nu 4. Gutier.d.cap.6.nu.5.Pereg.d.tit.9.n.4. Cardoso d.verbo Donatio num.15. Cardin.Mātic. de Tacitis & ambig. conuent.lib.21.tit.3.nu.13.D.Marta d casu 114.nu.4. Benedict.Ægidi.d. art.8.num.24. Et in milite Domini nostri Iesu Christi Cruce insignito. Gam.vbi proxime Gutier. d. cap.6. nu.8.Et in Doctore,Licenciato,vel aduocato. Vide Cassan.de consuetud.Burgund Rub.1.§.5.nu.4.fol.33 verso. Et rub.4.§.7.Vincent.de Frāch.decis.111. Aloys.Ricci. in collect. decis.p.4.collect.791. vers. Limita secundò. Gutier.d.cap.6.n.6.Garci. decis.29.Pereg.d.tit.9.nu.7. Bened. Ægidi.d.art.8.nu.24. Mantic.d. tit. 3.nu.13.vbi nu.14.resoluit quod possunt facere donationem concubinę alterius, cum cesset causa prohibitionis ne propter libidinem eius illecebris allectus bonis proprijs spolientur.

2 Nota vxoratum, militem, clericum,ac Doctorem posse suis concubinis donare pro meritis & seruitijs in ipsos collatis.Vide Tiraq.in l. Si vnquam verbo Donatione largitus nu.22.& 24. Guilhelm.in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 5.nu.161.Viui.d nu.15.vers. Vnde si clericus.Gutier.d.cap.6.nu.11 Peregrin.d tit 9.nu.11. Cabed.p.1.decis. 116.vbi limitat in seruitio turpi quod concubina fecit in concubinatu. Merita tamen & seruitia facta à cōcubinis in donatores debent probari,& non est standum confessioni concubinarij.Vide Menoch.de Præsumpt.lib.3.q.29.nu.27.Bellacomb. tom.1.Commun.Opinion.lib.5.tit. 15.de Concubinis num 12.pag.754. Maynard.lib.2. decis.90. quem refert Aloys.Ricci.d.collect.791. vers. Limita primò.Cardoso d.verbo Donatio num.7. Cardin.Mantic.d.tit. 3.num.15.

3 In text.ibi (*algũa cousa mouel,ou de rayz*) In qua generalitate videtur etiam comprehendi pecunia, quia appellatione mobilium continetur per text. in Auth. de Nuptijs §. Si vero vniuersa collat.4.ibi, in pecunijs aut in alijs mobilibus,resoluunt Tiraq.de Retract.lig.§.1.glos.7. nu. 103.& 105.Rebuff.ad l.Mouentium ff.de Verbor.signif.pag.402. Gam. decis.226.nu.41.Aym.cons.934.nu. 3.Thesaur.Pedam.decis.160.num.1. Menoch.cons.407.n.5.& 8. Caualcan.

can.decis.3.nu.13.p.1. Ceuall.Commun.contra commun.q.312.num.1. Bernard.Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl.11.nu.2.Et sub relicto vsufructu mobilium continetur. Vide Caualcan. de vsufructu mulieri relicto nu.82. vers.Veniunt etiam. Cardin.Mantic.de Cõiecturis vltim. volunt.lib.9.tit.3. nu.2. & tit.6.num.4.plures Doctores refert Castillo quotidian. lib.1.de Vsufructu cap.38.nu.22. Et adnumeratur inter res,quæ seruando seruari non possunt vide Nicol.Reusn.decis.13. nu.34.lib.2. Menoch.remed.3.Adipisc.num.137.Ioseph. Ludou.Perus. decis.48.n.30. Montan.de Tutel.c. 33.n.177.Bene video tamen scrupulum ortum ex Ordin. hoc lib. titu. 64.in princip.ibi,d'alguns bens moueis,ou dinheiro,cum ibi ex dictione,aut,quæ disiungit,videatur constitui differentiam inter res mobiles, & pecuniam, & nouissime Benedict.Aegid.d.art.8.nu.18.resoluit nummos á marito concubinæ donatos, & ab illa consumptos vxorẽ condicere non posse. & nu.21.limitat hanc Ordin. non procedere in alienatione per actum vltimæ voluntatis,& n.22.dicit solum habere locum in concubina,quæ erat tempore donationis.

Ad tit.67. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit.14 vsq; ad §.6.cõueniebant.

Dos contractos Vsurarios:

De Vsura agitur in Iure Ciuili lib.22. Digest.tit.1. & 2.& lib. 4.Cod. titu. 32. & 33. In Iure Canonico apud Gratian.dist.46.in duobus vltimis cap. & in seq. dist. 47. item causa 14. q. 3. 4. & 5. In Decretalibus vero, in Sexto & in Clementinis extant tituli de Vsuris. & alibi prout notatum videri potest. apud Petr.Gregor. lib.3.Partit.iuris Canonici in initio tituli quinti. Agitur etiam apud Hispanos l.46.cũ seqq.titu.6.part.1.& l.1.titu.2.lib.8. Ordin. & l.4.tit.6.lib.8.nouę Recopil. De Vsuris integros tractatus edidere Alphons.de Villag.Laurentius de Rodulphis. Otthomanus, Lupus Geminianus. Circunfertur quoque volumen impressum Francofurti continens tractatus de ea trium eruditorũ virorum Petri Gregorij,Alphonsi á Neapoli, & Lælij Zechij.Tractãt de ea Clar.in pract. §. Vsura: Viui. Soar. Kirchou. & alios tom. 1. Cõmun. Opinion. lib. 4. titu. 22. pag.595. lib.3. vari. ca.1. 2.3.& 4. Nau.in comment.de Vsuris ad cap. Si fœneraueris 14. q.3. & in Manu.cap.17.à n. 206. Menoch. de Arbit.casu 398. & de Præsumpt. lib.3. q. 122. Decian. tract.crimin. lib.4.ca.27. Gasp.Roder.de Annuis Redit.lib.3.q.4. Felician. de Censibus libr.1. cap.5. Morl. in Emporio iuris p.1. titu.8. q.25. Farin.in Praxi crimin.lib.1.tit.1.q.6. á nu.140. Valasc.cons.56.n.2.& cons.70.D.Barbos.in l.2.p.1.ff.Soluto Matrim.Pradil.in summa legum pœnal. lib.1.ca. 30.Bouadil.in sua Politica lib.2.cap. 17.n.42.Bernard Muscatel.in Praxi crimin. tit.de Vsuris pag.mihi 426. Cardos. in Praxi iudicum & aduocat. verbo Vsura. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 106. Ex Theologis tractant scholastici in 4. dist. 15.& D.Thom.ac interpretes ipsius 2.2.q.78. Conrad. de Contract. à q. 21.ad 50.Medin.toto Codice de acquisitis per Vsuram. Sot. libr. 6. de Iustit.q.6.Pet.Nauar.lib.3.de Restit. cap.2.p.2. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV,tractant P. Molin. de

de Iustit.tract.2.disp.303. cum seqq. P.Leonard. Lessi. eod. tract.lib.2. cap.20.dubit.4.cum seqq. P.Azori. Instit.Moralium p.3.lib.5.cap.1.cum multis seqq.P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib.8. de Vsuris. P.Valeri. Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib 23.à nu.44. nouissime P.Ioann. de Salas de Contract. tractat.de Vsuris pag.mihi 97.cum seqq.

Ad Principium Ordinat.Reg.

1 In text.ibi (*que por nossa parte for demandado*) Ergo Vsurarius per iudicem sæcularem puniri potest, cũ sit crimen mixti fori, & detur locus præuentioni ex Ordin. supra lib. 2. tit. 9. in princip. Vide Auend. de Exequendis mand. p.2. cap.29. & cap.28.Prætor. nu.1.p.2. Auiles ad cap.50. Prætorum in glos. Vsuras n. 1. Humad.l.58. glos.2. vbi Gregor. verbo Vsuras tit.6.part.1. Perez in princip.tit.2.lib.8.Ordin.pagin.27. vers. Est etiam puniendus & in l.5. tit.19.eod.lib.vers. Dubitari pagin. 364.Azeued.l.1.nu.185.& seq.tit.21. lib.4.nouæ Recopil. Cacheran.Pedam.decis.137. Peguer.decis.30.nu. 19.cum seqq. Anastas.Germon.de Sacrorum immunit.lib.3.cap.12.nu. 51. Gutier.de Iuram.confirmat.p.1. cap.2.nu.9.11.& 16.Spino in Speculo testam.in glos. Rub.13. num.66. Parlad.lib.2. rerum quotidian. cap. fin.p.5.§.11.num.23. Soar.de Paz in Praxi tom.2.prælud.2.n.26. Salzed. ad Bernard. cap. 88. lit.C. Guasp. Roderi.de Annuis reditib.lib.3.q.4. à nu.122.Bouadil.in sua Politica lib. 2.cap.17.nu.40. P.Molin. de Iustit. tractat.2.disp.333.à princip. D.Barbos.in l.Titia nu.48.ff.Soluto Matrimon.P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib.23.à n.93. Stephan. Gratian. Disceptat.Forens. cap.14. nu.23 D.Mart.de Iurisdict.p.2. cap. 7.Pradil.in Summa legum pœnaliũ p.1.cap.30.plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal.collect.30 nu.2.

2 In text.ibi(*& lhe for prouado*)Nota quod contractus vsurarius præsumptionibus probatur, quia fœneneratores tam occultè & fraudulenter suos ineunt contractus,vt de prauitate fœnoris vix cõuinci possint. Vide Auend.de Exeq.mand.p.2.capit 29. nu.2. Pradil.d.cap.30. nu.4. Menoch.de Arbitr.casu 235. Perez lib.8.Ordin.pag.42.Cardoso in Praxi iudicum verbo Vsura nu.19. Valasc.cons.56.nu.2. Cardin.Mantic. de Tacitis & ambig.conuent. lib.8. tit.17.nu.6.

3 Vsurarius in dubio præsumitur contractus. Vide Tiraq.de Retract. conuent.ad finem nu.128.Menoch. cons.109.nu.3. Mascard.de Probat. concl.1398.nu.1. Valasc.cons.154.n. 16.D.Mart.de Iurisdict.p.2.cap.7.n. 23.Cardin.Mantic.d.lib.8.tit.17.nu. 9.& 10.

AD §. I.

1 Desumitur ex cap.Salubriter de Vsuris.Vide Cou.lib.3. Vari.cap.1.n. 3.Anton.Gom.l.50.Tauri á num.30 Palat.in Repet.Rub. notab.6.nu.8. Nauar.in repet.cap.1.à nu.71.14.q 3. Spin.in Speculo testament. in glos. Rub.13.à num.44. Thesaur.Pedam. decis.43.& 45. Alfons.à Neapoli tractat. de Vsuris q.22. Petr. à Nauar. lib.3.de Restit.cap.2.nu.352.Medin. in Cod.de acquisitis per vsuram q.2 §.ad cap.Salubriter.Petr.Ledesm.in Summa p.2. tract.8. de Iustit.cõmutatiua cap.33.concl.13.dub.1. Sot.de Iust.lib.6.q.1. sub finem art.2. Salon in 2.2

Genus fructus pignoris pro dote promissa dati citra Vsurã reti. pere potest.

in 2.2. D. Thomæ q. 78. art. 2. controu. 14 per totã. Felician. de Censibus lib. 2. cap. 5. à num. 20. Surd. de Alim. tit. 1. q. 42. & seq. & q. 45. à n. 31. Ceuall. Communium contra cõmun. quæst. 394. Gasp. Roderi. de Annuis reditib. lib. 3. q. 7. à num. 49. Pereg. lib. 1. consf. 100. á nu. 5. & lib. 2. consf. 9. & 88. & lib. 3. consf. 74. & 98. Trentasinch. Vari. tit. de Pignorib. & hypoth. resolut. 2. à nu. 13. & de Iure dotiũ resolut. 6. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 11. tit. 10. à num. 39. Nicol. Garci. de Beneficijs p. 5. cap. 5. nu. 13. Castill. lib. 3. quotidian. cap. 23. nu. 8. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 321. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 25. nu. 222. cum seqq. plures Doctores ex antiquioribus refert Petrus Cened. ad Decretal. collect. 14. n. 1. Ex nostris Lusit. vide Valasc. consult. 8. D. Barbos. in l. De diuisione nu. 2. ff. Soluto Matrim. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 8 q. 12. Cald. Pereira quæst. forens. consf. 14. num. 15. Et de dote monialis Fr. Emman. quęst. Regul. tom. 2. q. 48. art. 7.

2 Nota primó maritum posse stipulari certam pecuniam singulis annis pro centenario ratione retardatæ solutionis dotis. Vide Cou. lib. 3. Vari. cap. 1. n. 3. vers. Quarto. Sylua. consf. 10. nu. 46. Ranchin. p. 5. concl. 377. Mexia in tract. tassæ panis concl. 2. n. 76. Surd. de Alim. tit. 1. q. 42. n. 23. cum seqq. Felician. de Solis de Censib. lib. 2. cap. 1. nu. 19. Ceuall. q. 394. Bejã Respons. casuũ conscientiæ p. 1. casu 56. Gasp. Roderi. de Annuis reditib. lib. 3. q. 7. á nu. 43. cum multis seqq. & præcipuè n. 60. Cald. Pereira de Empt. cap. 23. nu. 24. P. Rebello d. q. 12. n. 7. Petr. Ledesm. d. concl. 13 dub. 1. dist. 3.

3 Nota secundò generum posse non tantum á socero suo fructus pignoris dotalis accipere, sed etiam ab alio quocunque, quandiu non soluitur ei dos. Vide Nau. in cap. Si fœneraberis 14. q. 3. n. 65. & 66. Valasc. consf. 8. n. 2. Surd. consil. 269. nu. 10. Gasp. Roderi. d. lib. 3. q. 7. nu. 52. P. Molin. disp. 321. vers. Huic primo. P. Valeri. Reginald. d. lib. 25. n. 223. vers. Sequitur secundó. P. Rebello d. q. 12. n. 4.

4 In text. ibi (*em quanto durar o casamento*) Ergo soluto Matrimonio vsuræ dotis non solutæ non debentur. Vide Cou. d. cap. 1. num. 3. vers. 6. Valasc. consf. 8. num. 4. vers. 4. & de Partit. cap. 6. nu. 31. Gasp. Roder. d. lib. 3. q. 7. n. 53.

5 Nota maritum non censeri remisisse interesse dotis non solutæ, quamuis per decennium tacuerit. Vide Ozasc. decis. 132. Mascard. de Probat. concl. 1372. n. 98. Surd. cõs. 290. nu. 12. Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 25. nu. 2. & 3. Valasc. consf. 8. nu. 9. D. Barbos. in l. Quæ dotis nu. 46. ff. Soluto Matrim. Gasp. Roder. de Annuis reditib. lib. 3. q. 7. nu. 65. vbi nu. 68. dicit procedere quamuis dum vixerit non petierit sibi solui, & nu. 69. quamuis maritus receperit dotem ipsam nulla adhibita protestatione de petendis vsuris, si vsuræ debeantur iure actionis, quia promissæ fuerunt.

6 In text. ibi (*fruitos & renouos*) Procedit in pensionibus domuum vide Valasc. de Partit. cap. 4. nu. 16. cum seqq.

7 In text. ibi (*sejão geralmente reprouadas*) Attento omni iure naturali, diuino, & humano. Vide Cou. d. cap. 1. n. 3. & 5. Ozasc. decis. 137. n. 7. Felician. d. cap. 5. n. 16. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 1. in prælud. n. 47. prope

prope finem & tit.8. q.25. num.11. Cardoso in Praxi iudicum verbo Vsura nu.2. Pradil.in Summa legum pœnal.p.1.cap.30.nu.3. Castill.lib.2. quotidian.cap.1.nu.13. & lib.3.ca.23 n.66. Bernard.Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper.lib.2.concl.5.in coronide. D.Marta in votis nouissimarum decis.voto 213.nu.1. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV. P. Molin.de Iustit. tractat.2. disp.304. P. Azori.Instit.Moral.p.1. lib.5.cap. 17. col.435. & seqq. P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.8. q.2. sect.2. nu.8.P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib.23 nu.48.cum seqq. nouissimè P.Ioann.de Salas de Cõtractib.tract.de Vsuris dub.3.art.1.

AD §. II.

De materia huius §. plures citaui Doctores hoc eodem lib.tit.4.

AD §. III.

Venditor qui est in mora tradendi rẽ venditam post pretiũ solutũ tenetur fructus restituere.

1 Desumitur in principio ex l.Fructus Cod.de Actionibus empti.Cõcordat apud Hispanos l. 28. tit.5. part.5. Vide Cou.lib.3. Vari.cap.4. nu.7. Duenh.reg.244.Spin.in Speculo testam.glos.13.princip.nu.84. Soar.de Paz in Praxi tom.3.cap 6.§. 2.nu.6.D Barbos.in l.De diuisione num.18.cum seqq.ff.Soluto Matrimon. P.Molin. de Iustit. tractat.2. disput. 368. vers. Tertia conclusio Guasp.Roderi.de Annuis reditibus lib.3.q.7.á nu.102. Cald.Pereira de Empt.cap.23.nu.19.

Emptor qui est in mora soluẽdi pretium post rẽ traditã vsuras pretij nõ soluti soluere tenetur.

2 In text.ibi (*& bem assi dizemos no cõprador que recebeo.&c*). Desumitur ex l.Curabit Cod. Actionibus empt. super quam repetitionẽ edidit Hieron.Cagnolus. Vide Afflict. decis. 20. Benincend. Boloniæ decis. 29. Caualcan. decis.10.p.1. Ioseph.Ludou. Perus.decis.53. Gemin.de Vsuris comment.1.Viui.tom.1.Communium Opinion.lib.4.tit.34. num.6. pag.641.vbi Bellacomb.nu.24.pag. 643.Anton.Gabr.tom.3.Commun. lib.3.tit.de Empti. concl.3.pag.186. & Ioseph.Ludou.tit.de Statutis cõcl.3.pag.562. Ioseph.Angl.in 4 sentent.p.2.q.de Contractu Empt. diffic 3.concl.3. Franc.Garsi.de Contract.cap.24.nu.8.Conrad.eod.tractat q.59.concl.3. Fachin.lib.2.Cõtrouers.cap.32. Nauar.cons.11.nu.2. sub tit.de Empt. Barai. in addit.ad Palat.in Repet.cap notab.6.§.9.Gutier.Canon.lib.1.cap.39.nu.19.& 20 Guasp.Roderi.d.q.7.nu.107. Surd. de Alim.tit.7.q.17. num.7. Baptist. Costa de facti scientia dist.84.n 9. Aloys.Ricci.in collect.decis part.1. collect.199.P.Molin.disp.368.versic. Secunda conclusio.Cardin.Mantic. de Tacitis & ambig.conuent. lib.1. tit.9.nu.19. & lib.4.tit.16.nu.42. & tit.24.num.12.cum seq.P.Paul Comitol.Respons.Moral. lib.3.q.18. à nu.1.Ex nostris Lusitan.Gam.decis. 71.nu.2.& decis.96.nu.1. D.Barbos. in d.l.De diuisione nu.13.cum seqq. & nu.57.& 67.cum seqq Cabed.p. 1.decis.166. P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib.9.q.14 à nu.11.& q.17. á nu.10. Cald.Pereira quæstionum Forens.cons.35.nu.31.& de Emptione cap.23.nu.10.cum seqq.& à n.14

AD §. IIII.

1 Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 38.nu.29.vers.27. Gemin de Vsuris commento 3.§.6.num.148. Guasp. Roderi.de Annuis reditib.lib.3.q.7. nu.50.P.Molin.de Iustit.tract.2.disput.323. Cald.Pereira de Resolut. Emphyt.cap.4.nu.53.

2 In

2 In text. ibi *(& sendo feito, &c.)* Vide Neguzant. de Pignorib. p. 5. memb. 5. num. 5. Menoch. consf. 110. num. 8. Trentasinch. lib. 3. Vari. tit. de Pignorib. & hypoth. resolut. 2. num. 6. Castill. lib. 3. quotidian. cap. 23. num. 65.

AD §. V.

1 De Cambijs, vide Fr. Thom. Boninsign. de iustis negotiat. tract. de Cambijs. Nauar. in Man. cap. 17. nu. 284. cum seqq. Bannes in 2 2. tom. 2. tract de Cambijs. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 403. & 404. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 23. Pat. Rebello de Obligationib. Iustit. p. 2. lib. 11. de Cambijs. Pat. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. cap. 33. num. 438. cum multis sequentibus nouissime P. Ioann. de Salas de Contractib. tract. de Cambijs. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 37. in coronide.

Cambium quo cãpsor pecuniã recipit à cãpsuario alibi soluendam iustum est.

2 In text. ibi *(& declaramos ser licito, &c.)* Vide P. Rebello d. lib. 11. q. 6. nu. 2. cum seqq. P. Molin. d. disput. 404. Pat. Lessi. d. cap. 23. dubit. 3. Pat. Valeri. Reginald. d. lib. 25. á num. 452.

AD §. VI.

Vide Gam decis. 253. in princip. Nau. in cap. fin. de Vsuris num. 25. Baptist. Geminian. de Vsuris comment. 3. §. 4. n. 87. Valent. in 2. 2. disp. 5 q. 23. puncto 4. Stephan. Quarant. in Summa bullarij verbo Contractus pag. 207. Fr. Beia Respons. casuum conscientiæ p. 3. casu 28. Pat. Lessi de Iustit. lib. 2. cap. 23. dub. 4. & cap. 26. dub. 3. nu. 33. P. Azori Instit. Moral. p. 1. lib. 3. q. 12. num. 3. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 11. q. 6. num. 6. nouissime Pat. Ioann. de Salas de Contract. tract. de Cambijs dub. 9.

AD §. VII.

Vide Baptist. Gemin. de Vsuris commento 3. §. 2. á. n. 66. cum seqq. Guasp. Roderi. de Annuis reditib. lib. 3. q. 5. num. 16.

AD §. VIII.

Desumptus fuit hic § ab Extrauag. 2. tit. 10. part. 4. & vide in paruo libello legum Sebastianarum in l. Super cambijs pag. 38. Cou. lib. 2. Vari. cap. 3. num. 6. ad finem. Gemin. de Vsuris commento 3. §. 5. num. 124. cum seqq. Bonacos. Commun. Crimin. p. 1. verbo Vsurarius pag. 185. Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 122. num. 67. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 39. num. 71. Fr. Thom. Boninsign. de iustis negotiat. tract. de Emptione ad tempus cap. 13. in fine. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 9. q. 7. num. 7. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 25. num. 295. nouissime P. Salas de Contractib. tract. de Empt. dub. 37. Itali appellant hunc contractum Trochi varochi. Hispani Mohatras. Lusitani Trapaças.

AD §. IX.

Nota quod in materia vsurarum magis adhærendum est Doctoribus iuris Pontificij, quam Magistris in Theologia. Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art. 4. Guasp. Roderic. de Annuis Reditib. lib. 3. q. 4. à num. 64. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 2. cap. 17. col. 129. & p. 2.

lib 3.cap.28.col.307.& p.3.lib.1.ca. 3.col.13.D.Mart.de Iurisdict.part.2. cap.7.n.13. & in votis nouiss. decis. voto 14. num.5. eleganter Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent.lib.2.tit.1.n.58.

In antiq. tit.50 lib.4

Ad tit.68.Ordin.Regiæ.

Que senão fação contractos de pão, vinho, azeite, &c.

Vide Valasc. de Iure Emphyt. q.20.n.6.P.Molin.de Iustitia tract.2.disput.396. præsertim in vers. vlt.

In antiq. tit 4. Concordant.

Ad tit.69. Ordinat. Regiæ.

Que senão fação arrendamentos de gado ou colmeas.

Circa locationes boū, pecudū, & aluearum, vide Palat.in Repet.cap.notab.6.§.11.n.9.pag. 257.P.Molin.de Iustit. tract.2.disp. 417.vers.Tertia conclusio. & disp. 420.Farinac.p.4.decis.118. Nau.in man.c.17.n.260.Cassan.in cōsuetudin.Burgund.Rub. 4. §. 23. nu.69. vers. Alium Gemin.de Vsuris comment.3.§.1.nu.27. P.Paul.Comitol. Resp.Moral.lib.3.q.12. Solent agricolæ huius regionis Interamnensis extorquere pecuniam ab aliquibus personis ad emendos boues certi pretij, vt ex illis quotannis soluant certas frumenti mensuras nomine locationis, & prędictam pecuniam in alios vsus cōuertunt nullis emptis bobus, locatoriquè mēsuras soluūt, quibus curę non est scire boum colores, & an boues pingues sint, vel macillenti, quos vulgus appellat boues sine cornibus, expediretq; lege aliqua prohiberi has locationes fieri, nisi traditis bobus cōductori cōfecto de locatione contractu per chyrographū, vel scripturam cum coloribus & signis boum, & cum obligatione renouandi contractum singulis annis, vt sic fraudibus & simulationibus occurratur, sūt super istis contractibus aliquę synodales constitutiones in Conimbricensi Episcopatu tit.39. const.1. §. 11.in Portucal.tit.31.const.5.§.6.

Ad tit.70. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.44.

Das penas cōuencionaes & iudiciaes & interesses, &c.

Ad Princip.Ordin.Regiæ.

Vide eleganter P. Rebello de Obligation. Iustit. p.2. lib.8. q.9. per totam.

In text.ibi (*não podera crecer mais que o principal*) Vide Auendan. in Diction.verbo Pœna. Gregor.l.70. tit.18.part.3. Gutier.de Iuramento confirm.p.1.cap.36 n.10. Pichard. in §.fin.num.5. Instit.de verborum obligat.P.Rebello d.q 9.n.4. Cald. Pereira de Empt.cap.29.n.4.

AD §. I.

1 Concordat apud Hispanos l.70. tit.18.p.3. Vide Grammat.decis.58. nu.6. Menoch.de Arbitr.casu 260. n.32.Bellacomb.tom.1.Cōmunium Opinion.lib.4.tit.2.n.28. pag.455. Gutier.de Iuràm.confirmat. part.1. cap.36.n.10.cum seqq. Gam.decis. 218.num.8.col.3. D. Barbos.in l.2. in princip.p.1. n.42. ff. Soluto Matrim. P.Rebello de Obligat.Iustit. *Pœna conuentionalis tollitur in mutuo.*

p.2.

p.2.lib.8.q.9.nu.7.Cald.Pereira de Empt.cap.29. n.22.

2 In text. ibi (*& auer a perda que receberão ou interesse que perderão*) Vide Viui tom.1. Cõmun.Opin.lib.4. tit.22.nu 70.pag.603. Surd.de Aliment.tit.1.q.42.nu.4.& tit.45 á nu. 28.Menoch.cõs.118.n.28.Mascard. de Probat.concl.933.D.Barbos.in l. 2.ff.Soluto Matrim.in princip. p.1. n.47. Cald. Pereira de Empt.c.29. n.44.cum seqq.

3 De interesse lucri cessantis & damni emergentis latè agunt Anton.Gabri.lib.3. Cõmun. Opin.tit. de Solution.cõcl.10.Vincẽt.Carot. de Locato p. 1. de lucro cessante moroso. Menoch. de Arbit. casu 119.& 120.& 498.Mascard.de Probat.cõcl. 933. Arismin.Tepat.Vari. lib.1.tit.de Interesse. Seraphin. de priuilegijs Iuram. priuileg. 31. Alphons. à Villag. de Vsuris q. 18. & 19. P.Molin.de Iustit. tract.2.disp. 314. cum seqq. Gam. decis. 110. & decis.156.n.1.& decis.218.n.7. & 8. P.Rebello de Obligat. Iustit. par.2. lib.8.quæst.5.cum seqq. Fr.Ludou. Beja Respons.casuum consci. p. 3. casu 32. Cald. Pereira de Empt. cap. 29.

4 Vtrũ interesse alterius interesse dari debeat? Vide Bursat. cons.68. n.42.lib.1. Fabi.de Anna cons. 28. & 48.Caualcan. decis.26. n.25.p.3. Gam. decis.110. & 254. Franc. de Milánens.lib.1.Siciliæ decis.8. Rot. Genuens.de Mercat.decis.87.nu.9. Gemin.de Vsuris commento 1.§.6. n.117.vers.Sed contrariũ.Alexand. Raudens. de Analogis cap. 12. nu. 36.& 37.p.1.& resp.33.nu.64.& 65. lib.1. Vincent. de Hondedæ.cons. 50.n.16.vol.1.& cons.34.n.7.& nu. 79.vol.2. Gasp.Anton. Thesaur.in addit.ad Genitorem Pedam.decis. 45. Anton. Fab. de erroribus pragmat. decade 20. errore 1. Sebast. Næui.ad l.Commissa 13. num. 5. ff. Rem ratam haberi. & ad l.2. nu.11. cum seqq. ff. Administ. rerum ad ciuit.pertin.& in l.vlt.Cod.de Vsuris rei iudicatę nu.3. Pereg.de Iure fisci lib.6.tit.7.n.32. & 33. & cons. 100.n. 40.lib.1.

5 Interesse damni emergentis vel lucri cessantis probatio quibus inducatur? vide Afflict.decis.20.nu.2. Tiraq.de Retract. lig. §. 1. glos.18. nu.71. Menoch.de Arbit. casu 119. cum seqq.Ludou.Morot. cons.65. num.1. Bursat.cons.68. Perez lib.8. Ordin. pag. mihi 22. Ioann. Vincent. Hondè. cons.50. num.30. p.1. & cons. 36. & 38. part. 2. Puteum decis.237. Gam. decis. 110. & 156. num.1. Marcel. Calac. tract.att. & prob.glos.vni.§.2.nu.164. Vincent. Carot.tract.de Locato & conducto Rub.de natura Locati titu.3.incip. Tertio loco principaliter Gemin. de Vsuris comment. 1. §.6.nu.117. Mascard. de Probat. conclus. 472. num.8.cum seqq. Math. Coleri.de Processibus execut.cap.10.nu.107. cum seqq. Valasc.cons.107. num.5. cum seqq. Cald.Pereira de Empt. cap.23.num.58.& cap. 29. num.45. & 50. D.Barbos. in l.2. in princip. ff.Soluto Matrim. p.1.nu.48. & 50. vbi resoluit sufficere probationem de verosimilitudine, & quod mercatores eiusdem artis ita communiter solent lucrari. Et consuetudo circa interesse est attendenda vt resoluit Steph. Gratian. Discept. Forens.cap.141.n.27.cum seqq.

AD §. II.

1 Vide nouissime Cald. Pereira ad typum Emptionis & Vendit.

cap.30.num.1.cum seqq.

2 In text.ibi (*suas rendas*) Quid in illis qui conduxerint à veris dominis,& postea in alios transferunt,& has pœnas apponũt? Dic nõ posse illas exigere,quia pronomen, *suas*, denotat dominiũ ex l. Quintus in 2.§.Argento,& ibi Bart. nu.3. ff.de Auro & argẽto legato.Menoch.lib. 4.de Præsumpt.q.162.n.28. & cõs. 129.n.7.ita in terminis Cald.d.c.30. n.2.& faciũt quę idẽ c.29.n.22.

AD §. III.

1. Vide Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Minoribus num.4.D. Barbos.in l.1. p.1. nu.79.ff. Soluto Matrim.

Pactum de succedendo reprobatur

2 In text.ibi (*de o fazer herdeiro*) Ponit legislator exemplũ in pacto de succedendo, quãdo scilicet quis promittit alteri se eum hęredẽ instituturũ,qui bonis moribus naturalibus aduersatur & turpitudinẽ cõtinet, iuxta l. Stipulatio hoc modo concepta 61.ff.de Verborum. Vide Monter á Cueua in l.vlt.Cod.de Pactis.Surd.cõs.355.nu.1. Cou.in cap. Quãuis pactũ p.2. in princip. nu.3. Morl. in Emporio iuris p.1.tit.3.in prælud.n.48.Spin.in speculo testa. gl.4.princ.n.105. Valasc.de Partit. c.16.n.41.cũ seqq. latissime Castill. lib.3.quotid.c.9.Gam.decis.163.n.1. Vnde tali pacto nõ potest accedere iuramentũ, nec tanquã per se stãs, nec tanquã confirmatorium. Vide Anton.Gom. l.22. Tauri à nu.17. Cou.d.n.3.Mench.de success.creat. §.1.n.17.& §.18. á n.191. Gutier.in c.Quãuis pactũ verbo Imploret lex ciuilis n.2.& in initio n.4. & 5.& de Iuram.cõfirm.p.2.cap.5. Vincent. Mancin.in tract.de Iuram.p.4.effectu 61.n.5.fol.mihi 297. Seraphin. de Priuilegijs Iuram. priuil. 20. Morl. in Emporio iuris p. 1.tit.3.q. 6.Martin Monter.in d.l.vlt. n.4. & in l.Pactũ quod dotali n.6.Cod.de Pactis. Castill.d.cap.9. nu.5. Cald. Pereira de Emptione c. 30.n.41.

Donatio omniũ bonorum est inualida.

3 In text.ibi (*de todos seus bens moueis & de raiz auidos & por auer*) Nota donationẽ omniũ bonorũ præsentiũ & futurorũ inualidã esse. Vide Cou.p.2. Rub. de Testam. num.4. Duenh.reg.219.in princip. Clar.§. Donatio q.19. nu.1. Molin. de Primog.lib.2 c.10.n.10.Cassan.in consuet.Burgũd.Rub.7.§.12.n.10. Bursat.cõs.136.n.10. Gutier. de Iuram. cõfirm.p.1.c.11. Fachin.lib.6.Controuers.c.87.Gam.decis.166.n.2.& decis.255.& decis.386. Ceuall.Cõmuniũ cõtra cõmun.q.140.n.1. P. Molin.de Iustit.tract.2. disp.280. in princ.P.Rebello de Oblig.Iustit.p. 2.lib.18. q.7 n.4. P.Lessi.de Iustit.li. 2.c.18 dub.13 n.93. Cardoso in Praxi iudicũ verbo Donatio n.12.Cardin.Mãtic.de Tacitis & ambig.cõuent.tom.2.lib.13.tit.26. Valasc.de Partit.c.20.n.4.& 5. Vnde iuramẽto nõ cõfirmari huiusmodi donationem tenẽt Duenh.reg.219.ampl.2. Clar §.Donatio q.10.n.1. Kirchou. to.2.Cõmuniũ Opin.tit.de Donat. n.192.vbi Mich.Graff.n.205. Gam. decis.386.& decis.206.n.3. licet tãquã per se stans iuramentũ obligare asserant Cou.p.2. Rub.de Testam. n.5 & 6.Mench.de Success.creat.§. 18.n.167.P.Molin.d.disp.280. vers. Antequã. P.Lessi. d.dubit.3.nu.46. Cardin.Mantic.d.lib.13. tit.27.

Nomine bonorũ mobilium & immobiliũ non veniũt iura & actiones.

4 In tex.ibi (*direitos & auções*) Nota quod nomine bonorũ mobilium & immobilium nõ veniunt iura & actiones vide Gam.decis.339.nu.2. Pinel.p.1. Rub.Cod.de Bonis mat. in princip.n.25.Gutier. Canon.li.2. cap.11.

cap.11.n.17. Franc.Marc.decis.322. quem refert Aloys. Ricci. in collectan.decis.p.4.collect.1137. limit.3. P.Molin.disp.202.vers.His ita constitutis.& disp.280.vers.Vtrum autem. D.Barbos.in l.Si constante §. fin.n.2.& 3 ff.Soluto Matrim. Cardin.Thusc.tom.2.lit.D.concl.650. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent.tom.2. lib.13.tit.29.n. 3. P.Sanch. in Præcepta Decalogi lib.2.cap.14.nu 2. Valasc. de Partit. cap.13.á num.94. Cald.Pereira de Empt.cap.10. á n.19. Appellatione tamen omnium bonorum simpliciter comprehendũtur bona siue res mobiles & immobiles sint, siue iura & actiones l.Bonorum 49 ff.de verborũ significat. Tiraq.in l.Si vnquã verbo Bona n.7. Vincent.de Frãch. decis.93. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit.1.n.50.Surd.de Alim.tit.8.priuil. 59.n.22.Azeued.l.1.nu.180.tit.3.lib. 8.nouæ Recopil.Magon.decis.146. quem refert Aloys. Ricci. collect. 1137.limit.1. D.Barbos.in l.Si constante §.fin.n.2.ff.Soluto Matrim.P. Molin.disp.202.à princip.P.Azori. Instit.Moral. p.1. lib.5.cap.7.q.8. P. Sanch. d.c.14. n.2. Cardos. in Praxi iudicum verbo Bona nu.2. Castill. quotid.lib.1.de Vsufructu c.38.n.10. vbi de vsufructu omnium bonorũ, §.18.à n.72. Menoch. consil.355.in fine.Mascard.de Probat.cõcl.1075. nu.7. Cald.Pereira in responso pro Ferdinãdo Pereira n.6.& de Empt. cap.30.n.3.& n.32.in fine,& n.33.& 40.Valasc.cons.130.n.25 & de Partit.c.16.n.3.cum seqq.P.Soar.de Religione lib.2.de Iuram.cap.11. n.13. P.Sanch.de Matrim.lib.1.disp.32.& lib.4.disp.20.n.5.

AD §. IIII. & vlt.

1 Desumitur ex l.vlt. Cod.de Pactis,& ex cap.Quamuis pactum vbi Cou.& Gutier.de Pactis lib.6. Vide Valasc.cõs.99.n.1. Cabed.p.1.decis. 134.& 164. Cald. Pereira de Empt. c.30.n.4. cum seqq.& n.39.

2 In text.ibi (*podese Confirmar segundo direito canonico*) Vide Duenh. reg.130. Menoch. quæst.frequent.ca. 43.& libr. 2. de success. progressu

Ad tit.71.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit 35 Concordant in §§.

Dos contractos simulados.

De contractibus simulatis.

1 Concordat apud Hispanos l. fin.tit.11. p.5. Vide Tiraq.de Retract.lig.§.1.gl.2.12.& tit. 2.ad fin.n.112.& seq. Kirchou Viui. & alios tom.1. Cõmun.Opin.lib.4. tit.12. Ioseph.Ludou.tom.3. titu.de Simulatione cõtractuũ. Frãc.Marc. decis.46. cũ seqq. Menoch.de Arbit. casu 39.& 247.& cons. 1182. & seq.& lib.3. de Præsumpt.q.125. Anton.Fab.in suo Codice sub tit. Plus valere quod agitur,quã quod simulatè cõcipitur.Gam.decis.120. Cardin.Thusc.lit.S.verbo Simulatio cõcl.257. Card. Mantic.de Tacitis & ambig.cõuent.to.2.lib.13.tit.35. Aldouin.cõs.34.& cõs.69.Ceuall.Cõmuniũ cõtra cõmun. q.804. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.1. collect. 194.& p.4.collect.844.latissimè Farin.de Falsitate & Simulat.q.162.cũ multis seqq. & p.4. decis.29. P.Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 1. quæst. 6. sect. 1. Valasc. cons. 154. Cald.Pereira de Empt. cap.24.nu. 33.& 34.

2 Nota primo exceptioni simulationis renuntiari non posse. Vide Francisc.Marc.decis.483. quem refert Aloys.Ricci. collect.844. vers.

Octauò Carol. de Graff. tract. de Except. except. 12. nu. 22. & seq. Seraphin. de Priuil. Iuram. priuil. 59. n. 7. Aldouin. cons. 69. nu. 20. Valasc. cons. 154.

3 Nota secundò contractũ simulatum etiam iuramento non firmari. Vide gloss. verbo Emptione in l. 3. Cod. Plus valere quod agitur. Cepol. de Simulat. contract. num. 46. Seraphin. d. priuil. 59. Franc. Marc. decis. 507. Aldouin. cons. 69. nu. 19. Ceuall. d. q. 804. Farin. d. q. 162. à num. 67.

4 Nota tertió clausulam insolitã, quando nimia est cautela facere coniecturam simulationis. Vide Menoch. de Præsumpt. lib. 5. q. 3. num. 103. Mascard. de Probat. concl. 299. in fine. Mantic. d. tit. 35. nu. 13. Viui. decis. 182.

Nota quartò contractum simulatum appellari corpus sine spiritu, ex Bald. quem refert P. Rebello d. q. 6. sect. 1. n. 3. in fine. & licet habeat figurã contractus non habere essentiam ex eod. Bald. colligit Ceuall. d. q. 804. n. 16. Et qualem esse contractum in prima sua figura talem præsumi in sua essentia ex eod. Bald. refert Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 255. n. 3.

5 Nota quintò in dubio contractum simulatum non præsumi. Vide Menoch. lib. 3. de Præsumpt. q. 122. n. 2. Mascard. de Probat. concl. 438. n. 7. Carol. de Graff. de Except. except. 12. nu. 10. Verall. p. 2. decis. 163. & 421. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 844. in princip. Aldouin. cons. 69. num. 27. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib 8. tit. 17. nu. 1. & lib. 13. tit. 35. nu. 8. Stephan. Gratian. d. cap. 255. nu. 3. Et quid si occulte fiat cõtractus an præsumatur simulatus? Vide Tiraq. de Retract. tit. 2. in præfat. n. 13. Menoch. cons. 343. n. 9.

6 Nota sextò quod allegans contractum simulatum debet exprimere species simulationis. Vide Viui. decis. 104. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 194. in princip.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In tex. ibi (*aforamento*) Vide Valasc. cons. 71. à nu. 5. vers. Verum.

2 In text. ibi (*escambo nem permudação*) In quo differant vide Tiraq. de Retract. lig. § 31. glos. 1. n. 1.

3 In text. ibi (*fejão nenhũas*) Vide Valasc. cons. 154. nu. 11. & 30. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 1. q. 6. sect. 1. n. 3.

AD §. Vnicum.

1 Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 7. nu. 7. & cons. 154. n. 13. vers. Quæritur item.

2 In text. ibi (*prouadas*) Simulatio probatur testibus Franc. Marc. decis. 48. p. 1. & decis. 184. Potest etiam probari ex coniecturis quamuis leuibus. Vide Menoch. remed. 9. Recup. n. 388. & de Arbitr. casu 2. nu. 26. & casu 247. Rot. Genuens. decis. 184. Bellon. decis. 184. Anton. Fab. in suo Codice sub titu. Plus valere quod agitur diffinit. 1. Gutier. in l. Nemo potest nu. 402. ff. de Legatis 1. Mascard. de Probat. concl. 1142. n. 6. cum seqq. Surd. decis. 23. nu. fin. Pereg. cõs. 85. sub n. 1. lib. 2. Aldouin. cons. 69. num. 14. & cons. 34. num. 7. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambiguis conuent. lib. 13. titu. 35. à nu. 9. Ceuall. Commun. contra commun. q. 804. num. 17. latè Farin. de Falsitate & Simulat. quæst. 162. à num. 105.

Ad

In antiq. tit. 4. Concordant

Ad tit. 72. Ordin. Regiæ.

Dos contractos desaforados.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 NOta quod conuentio facta cum debitore sub certa pœna vt soluat quod debet in certo die, & si non soluerit quod possit fieri executio contra eum ac si iudicatum esset, non obstante tali contractu vel sententia executio fieri non potest, nisi prius condemnatus vocatus fuerit in iuditium. Vide Gam. decis. 369. Cald. Pereira de Renouat. q. 11. nu. 4. & quæst. forens. lib. 1. q. 8. n. 4. & de Empt. cap. 25. nu. 53. D. Barbos. in l. Alia §. Eleganter à nu. 47. ff. Soluto Matrim. Valasc. consult. 173. n. 24.

2 Nota etiam Cabed. p. 1. decis. 37. per istam Ordinat. cõtendere clausulam depositariam nõ esse licitam. Sed contrarium, imo licitam esse teneat Gam. d. decis. 369. Valasc. cons. 85. n. 7. D. Barbos. in d. §. Eleganter n. 47. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris allegat. 100. num. 1. vbi etiam limitat si contractus principalis esset nullus, nam tunc si ageretur de illius nullitate clausula depositaria non est licita. Nouissimè tamen anno Domini 1614. per pragmaticam à Philippo Rege 2. constitutum est ne in posterum à Tabellionibus sub pœna amissionis officiorum huiusmodi clausula depositaria in contractibus apponatur, nisi sit intra quantitatem à parte receptam.

Ad tit. 73. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 3.

Que senão fação contractos nem distractos com iuramento promissorio ou boa fè.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 NOta quod Imperator, Rex, vel Princeps potest ex aliqua iusta causa prohibere ne iusiurandum in donationibus, compromissis, alienationibus, alijsque contractibus interponatur, & pœnis in tabelliones constitutis vetare ne iusiurandum in prædictis adhiberi cogant, vel sinant, siue permittant, merito igitur in præsenti grauiter cauetur ne partes in publico instrumento promissorium iuramentum, vel bonam fidem (subaudi Christianam) quæ iuramento æquiualet, interponant, nec scriba sub pœna amissionis officij, expedit enim præfata prohibitio ne sæcularis iurisdictio perturbetur. Similis est apud Hispanos l. 11. tit. 1. lib. 4. nouæ Recopil. de quarum legum validitate & intellectu agunt Cou. in cap. Quamuis pactum p. 1. § 3. num. 8. Anton. Gom. tom. 2. vari. cap. 14. n. 22. Gregor. l. 6. verbo Por no puesta tit. 4. part. 6. Perez l. 6. tit. 1. li. 3. Ordin. pag. 475. & lib. 1. tit. 8 pag. 602. & tit. 2. lib. 5. pag. 112. Azeued. d. l. 11. Matiens. l. 2. glos. 3 n. 12. tit. 2 & l. 22. glos. 8. tit. 11. & l. 1. glos. 5. tit. 18. lib. 5. nouæ Recopil. Auend. de Exequendis mand. p. 2. c. 27. nu. 14. Mascard. Probat. concl. 1059. n. 64. Gutier. in Auth. Sacramenta puberum à nu. 46. & n. 151. & de Iuram. confirm. p. 3. cap. 12. n. 9. Seraphin. de Priuileg.

Iuram. priuil.34. Morl.in Emporio iuris p.1.tit 9.q.vlt.n.7. vers.Quarta. D.Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 72. nu. 6. plures Doctores ex antiquioribus refert Cened.ad Sextum collect 2.n.4.Pradil.in Summa legũ pœnal.p.2.casu.13.& casu 54.nu.10. P. Molin. de Iustit. tract.2. disput. 271. vers. Addidimus præterea. P. Azori.Instit.Moral.p.2.lib.10. ca.7. col. 1080. Pat. Soar. de Religione tom.2.tract.5.lib.2.cap.38. num.15. Ex nostris LVSIT. Gam. decis. 247. nu.2.Emman.Cost.in l. Si ex cautione fallent 10.n.4.& in §. Cũ in bello verbo Agnati n.8.Pinel in l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 3. cap.1.n.11.& 12. D.Barbos.in l.1.p.1. n.78.ff.Soluto Matrim.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Minoribus nu.4.& 6. & lib.1. quæst.forens. q.23.n.12.& de Empt cap.30. n.40. Pat.Rebello de Obligat.Iustit. p.2. lib.1.q.9.Aluar. Valasc.cons.16. nu. 14. & cons.99.per totam, & cons. 132. n.6. Thom.Valasc.tom 1. Allegat.iuris alleg.72.n.31.

2 In text.ibi (*taes contratos*) Procedit etiam in quasi contractibus ex identitate rationis, Vide Valasc. cons.99.nu.11 Non habet locum in testamentis,& codicillis D.Barbos. in d.l.1.p.1.n.80.

3 In text.ibi(*pagarà o Tabelliāo*)Podem auer prouisaõ para pòr juramẽto. Vide supra no regimento dos Desembargadores do Paço no fim do liuro primeiro §.87.pag.263.

In antiq t 89 lib 5 Cõcordat in §. §.

Ad tit.74. Ordin.Regiæ.

Dos que fazem cessaõ de bẽes.

1 DE Cessione bonorum extant tituli ff. & Cod. Agitur de ea apud Hispanos tit. 15. part.5.vbi Gregor. & l.5. cum seqq. tit.16.lib.5.Nouæ Recopil.Vbi Azeued.& Matiens. & integrum tractatum in lucem edidit Brunus. Vide Couar. lib. 2. Vari. cap. 1. Anton. Gom.tom.2.Vari.cap.11.n.52. Kirchou. Viui.& alios tom.2. Cõmun. Opinion.lib.7.tit.29.pag.326. Menoch.de Arbit.casu.183.Cott.in Memorab. verbo Solui pag. 769. Fachin.lib.13. controuers. cap.6. Gutier.de Iuram. confirm. p.1. cap 18. Soar. de Paz in Praxi tom. 1. p. 4. cap.5.Ceuall.Commun. contra cõmun.q 701. Surd. de Alimentis tit. 8. priuil.28.n.5. Iaffred.Bald. decis. 4.Ioann.Aloys.Ricci.in collect.decis.p.1.collect.121.Farin.in Praxi crimin q.26. Sayr.in Claui Regia lib. 10.tract.5 cap.7 Gregor.de Valent. tom.3 disp 5.q.16.puncto 7.P. Molin.de Iustit.tract.2.disp.572.D.Barbos.in l.Alia §.Eleganter n.52.ff.Soluto Matrim. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib.1. concl. 26. n.22.D.Marta.de Iurisdict. p.4. cent.2.casu 123.

2 Nota primò cessioni bonorum renuntiari non posse. Vide Cou. d. cap.1.n.7.Bellacomb.tom.2. Commun.Opinion.lib.7.tit.29. n.2. vbi Donat.à Fin.n.31.Thesaur.decis.36. Guasp. Roder. de Annuis reditib. lib.2.q.10.nu.12.P.Molin.disp.572. vers.Dubium postremo,aliàs nu.22. D.Barb.d.§.Eleganter à nu.48. Valasc.cons.173. in fine Cald. Pereira de Empt.cap.25. nu.47. D.Mart.d. casu 125.n.6.

3 Nota secundò cessioni bonorũ renuntiari non posse etiam cum iuramento.Vide Gutier.d.cap.18.n.6. Papon.lib.10.tit.10.arresto 13.Guid. Papæ decis.211. Soar.de Paz d. cap. 5 nu.15.P.Molin.disp.572. num.22. D.Barbos.d.§. Eleganter numer.51. Ceual.

Ceuall.d.q.701.nu.7. Cald.Pereira de Empt.cap.25.num.48.& cap.30. num.37.

4 Nota tertiò mercatores, decoctores, & fraudatores, non posse bonis cedere. Vide Boer.decis.215.n.6. Bellacomb.tom.2.Commun.Opin. lib.7.tit.29.nu.2. D.Barbos.d.§.Eleganter num.54.D.Mart.d. casu 123. num.16.

5 Nota quartò Clericum non teneri bonis cedere. Vide Cou. d. cap.1.nu.9. Menoch.de Arbit. casu 183.n.20.Gutier.de Iuram.confirm. p.1.cap.17. à nu.1. Cardos. in Praxi iudicum verbo Carcer n.7. nouissime Iacobum de Graffis tom.2. consil. lib.1. tit. de Temporib. ordinat. cons.1.difficult.3.n.9.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 In text.ibi(*& se a fizer não valha*) Vide Felin.in cap.fin.nu.15.vers.Limita de Iudicijs Strach. de Mercatura tit.de Decoctorib.p.3.n.9.

2 In text.ibi(*bẽs de nouo*) Desumitur ex l.4. cum seqq. ff. hoc.tit. de Cessione bonorum. Vide Cou. lib. 2. Vari.cap.1.n.6.P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.572.vers.Quamuis,aliàs n.9.d.Barbos.in l. Maritum. n.15.ff. Soluto Matrim.

AD §. I.

Priusquã cessio bonorum fiat prius de debitis, & bonis cõstare debet.

1 Desumitur ex l.pen.ff.hoc.tit.& glos.in l.1. Cod. eodem. Vide Cou. lib.2.Vari cap.1.nu.5. Anton.Gom. tom.2.Vari.cap.11.n.51.& 52. Bellacomb. tom.2. Commun. Opinion. lib.7.tit.29.num.2.pag.326. Sayr.in Claui.Regia lib.10.tract.5.nu.1.Pat. Molin.de Iustit.tract.2. disput.572. vers.Antequam,aliás n.5.D.Barbos. in l.Maritum n.1. ff.Soluto Matrim.

2 In text.ibi(*mostrar*) Vide D.Barbos.in l.Maritum nu. 107. ff.Soluto Matrim.

3 In text.ibi (*não possa gozar*) Vide Gom.d.cap.11.n.52.Gutier.de Iurament.confirm.p.1. cap.16. nu.24.& cap.17.num.3.

AD §. II.

Quinquinales induciæ à creditor. concedi possunt debitor. suis ne cedant bonis, &c.

1 Desumitur ex l.vlt. Cod.hoc tit. Concordat apud Hispanos l.5.tit.15. part 5.vbi Greg.glos.1.in princip.& 4. Vide Vincent. de Franch. decis. 251. Soar.de Paz in Praxi tom.1.p.4. cap.6.á princip. P.Molin. de Iustit. tract.2.disp.572. vers.Is qui cedere, aliàs nu.11. D.Barbos. in l.Maritum num.87.ff.Soluto Matrim.vbi an fideiussor possit vti istis inducijs, de quo etiam Barzi.Bononiæ decis.76.

2 In text.ibi (*serà prezo*) Cuius expensis debet ali in carceribus? Vide Felin.in cap.1 nu.9. de libelli oblat. Gam. decis. 261 Rebuff. ad l.43. ff. de Verbor. significat.pa.237. Perez. l.25 tit.14.lib.2.Ordin. pag.345. cũ seqq.& l.1 tit.5.lib.3.pag.565.Surd. de Aliment.tit.1.q.71.Cardos.in Praxi Iudicum verbo Alimenta n.8.Iaffred Balb. decis. 29. quem refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.4.collect.115.Valasc.cons.1.nu.8. Cabed. p.1 decis.83.& vide quid.p.2. Aresto 70. Cald. Pereira de Empt. cap.25. n.49.cum.seqq.

AD §. III.

Desumitur ex l.vlt. Cod. hoc tit. Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. dis.572.vers.Is qui cedere, aliàs n.11.

AD §. IIII.

Vide P. Molin. de Iustit. tract.2. disput.

disput.572. vers. Is qui cedere aliás n.11. vbi resoluit per hunc §. quod si creditores omnes concedant vt debitor inducias quinquenij accipiat, & non cedat bonis, tenetur debitor eas accipere, nec potest cedere bonis, cum de iure hæc electio pertineat ad creditores.

AD §. V.

In text. ibi (*ferà logo prezo*) Quid si dederit fideiussores an poterit coniici in carcerem, si non habeat vnde soluat.? Vide Valasc. cons.13. D. Barbos. in l. Si constante in principio n.108. ff. Soluto Matrim.

AD §. VI.

In text. ibi (*& sòmente lhe ficarão os vestidos*) Vide Ias. in §. Item si quis in fraudem n.98. & in §. fin. num.26. Instit. de Actionib. Pat. Molin. de Iustit. tract.2. disp.572. vers. Cedere, aliàs nu.6. D. Barbos. in l. Maritum n.1. cum seqq. ff. Soluto Matrim.

AD §. VII.

Vide Clar. §. fin. q.95. n.5. Cou. lib. 2. Vari. cap.1. n.8. Viui. tom.2. Commun. Opinion. lib.8. tit.29. nu.1. vbi Soar. n.12. Menoch. de Arbitr. casu 447. nu.17. Thesaur. Pedam. decis. 182. Auiles ad cap.18. Prætor. verbo Qual conuenga n.60. Pereg. de Iure fisci lib.4. tit.8. num.33. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.572. vers. His ita constitutis, aliàs n.18. Farin. de Delictis p.1. lib.1. tit.3. q.26. nu.26. cum seqq.

AD § VIII.

Vide P. Molin. de Iustit. tract.2. disputat. 572. vers. In Lusitania, aliás num.20.

AD §. IX.

Desumitur ex l. vlt. in fine ff. Quæ in fraudem cred. Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Bona n.5. Soar. to.2. Commun. Opinion. lib.8. tit.29. nu. 12. pag.327. Farinac. de Delictis p.1. lib.1. tit.3. q.26. n.5.

AD §. X. & vltim.

Concordat apud Hispanos l.5. tit.9. lib.9. nouæ Recopil. Vide Perez ad l.6. tit.4. lib.2. Ordin. pag.230. Balb. tom.2. Commun. Opinion. lib.8. tit.29. nu.39. pag.329. Brunor. à Sole in locis communib. verbo Census 2. Pereg. de Iure fisci lib.6. tit.7. n.37. Farin. de Delictis p.1. lib.1. tit. 3. q.26. n.2. cum seqq. & n.8. Flores Vari. lib.1. q.21. nu.149. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.572. vers. In Lusitania, aliàs n.20. *Si aliquid Regi debeatur non est locus cessioni bonorũ.*

Ad tit.75. Ordinat. Reg.

In antiq. tit.49. Concordans in 55.

Quando valerà a obrigação feita pelo que està prezo.

Contractus à carcerato factus quãdo valeat.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 Desumitur ex l. Qui in carcerem ff. Quod metus causa. Vide Afflict. decis.149. Menoch. de Arbitrar. casu 136. nu.4. & cons.1. à n.271. Auend. resp.11. à n.3. Mascard. de Probat. concl.155. n.30. Gutier. de Iuram. confirm. p.1. cap. 58. Valasc. cons.30. n.2. Latissime Farinac. de Delictis p.1. tit.4. q.35. Vide quid Parlad. lib.2. rerum quotidian. cap. fin. p.5. §.11. n.38.

2 Nota quod carceratus potest contrahere cum illo, qui eum fecit carce-

carceri emancipari, quando contractus tendit ad liberandum eum à carceribus, & sic limitari d.l. Qui in carcerem testantur Bald.in Rub. Cod de Rescind.vendit. n.8. Deci. consf.691. In facto num.5. Hispol. in Pract.crimin.§.Attingam n.23. Rebuff.ad l.Solutum ff.de Verbor.significat. vers. Quod restringunt pag. 256. Bonacos. criminal. p. 2. verbo Carceratus fol.9. Idem si carcerato sit contractus vtilis resoluit Mascar. de Probat.concl.1051.n.32. & posse carceratum contrahere cum eo,qui illum non fecit carcerari videntur tenere Mascard.d.concl.1051. n.33. Flamin.de Resignat. lib.13. q.1. nu. 120. Farin.de Delict.q.26.à n.31. cũ multis seqq.vbi multipliciter declarat,& d.q.35.n.29.

3 In text.ibi (*carcere priuado*) Vide Farin.de Delictis q 35.n.21.

4 In text.ibi (*ao que o prendeo*) Vide Farin.d.q.35.n.31.cum.sequentibus.

5 In text.ibi(*justamente*) Vide Farin.d.q.35.n.29.

6 In text.ibi(*sobre sua menagem*) Vide Menoch.de Arbitr.casu 301. nu. 10. Mascard.de Probat. concl.266. n.12.Farin.d.q.35.n.20.

Ad tit.76. Ordin.Regiæ

In antiq. tit.52. Conueniũt vsque ad §.5. Qui possint incarcerari propter debita.

Dos que podem ser prezos por diuidas ciueis,ou crimes.

Vide P.Molin. de Iustit.tract.2. disput.571. Bernard. Greuæ. ad Pract Cameræ Imper. lib. 1. concl.26.per totam.D.Barbos.in l. Alia §.Eleganter nu 36.cum seqq. ff.Soluto Matrim. & in l.Hæres absens §.fin.n.57.ff.de Iudicijs.

Ad Principium Ordinat.Regiæ.

In text.ibi (*sospeito de fuga*) Vide Menoch remed.5. Recup.à n.15 & remed.10.n 46.Decian resp.69.nu. 8. vol. 5. Bernard. Greuæ ad Pract. Cameræ Imper.lib.1.concl.26.n.19. & 20. D.Barbos.in l.Alia §.Eleganter nu.37.ff.Soluto Matrim. Valasc. consult.173.num.19.

AD §. I.

1 Nota quod debitor condemnatus per sententiam si in executionẽ non reperiantur bona, ex quibus soluat potest in carcerem conijci, sed interim dum reperiuntur bona non est deueniendum ad capturam, vide Cou.lib.2.Vari.cap.1.nu.2.Capic.decis.169.Viui.tom.2. Communium Opin.lib.7 tit.33.num 12. vbi Soar.lib.9 tit.3.nu 8.D.Barbos. in l. Alia §.Eleganter n.44.ff.Soluto Matrim.Cald.Pereira de Empt.cap.17. nu.28. Quid si habeat fideiussorem? Vide Valasc.consf.13. D.Barbos.in l. Si constante in princip.n.108.ff.Soluto Matrim. Quid si conueniatur vt hæres? Vide Parlad. rerum quotid.lib.2.cap.fin.§.4.n.7. D.Barbos. vbi proxime n.45. Valdes. ad Xuar. p.2.pag.119.Bernar.Greuæ.ad Pract. Cameræ Imper.lib.1.concl.26.n.10.

2 In text.ibi(*no titulo*) Qui est 74. supra hoc libro.

3 In text.ibi(*serà prezo*)An si nobilis sit debeat ei dari domus pro custodia? Vide Bald. in l. 1. ad finem Cod.qui bonis cedere possũt Gam. decis.112.Balthas.Ayal.de iure & officio belli lib.3.cap.7.nu.2. Bouadil. in sua Politica lib.3.cap.15 num. 20. Thom. Valas.tom.1.allegat.13 n.213. cum seq. Ordin. supra lib.3. tit. 86. §.14.

§.14. ibi ſegundo ſua qualidade.

AD §. II.

1 Vide Valaſc. conſult. 173. à n. 26. D. Barboſ. in l. Alia §. Eleganter nu. 45. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira quæſt. forenſ. lib. 1. q. 8. n. 5. Et aduerte quod obligatio quam quis facit de carcere priuato non valet, vide Farin. de Delictis p. 1. tit. 4. q. 27. nu. 30. vbi tradit de debitore fugiente, quem creditor detinet domi ſuæ, donec debitum ſoluat de debitoris conſenſu. Et nota quod non valet pactum per quod quis ſe obligat ad carceres perpetuos, vide Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. cap. 185. num. 23.

2 In text. ibi (*poſto que allegue & moſtre, &c.*) Vide Azeued. ad l. 2. tit. 13. lib. 8. nouæ Recopil. D. Barboſ. in d. §. Elegãter n. 44. Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. cap. 116. n. 3.

AD §. III.

1 Vide D. Barboſ. in l. Alia §. Eleganter à nu. 42. ff Soluto Matrim. Cald. Pereira quæſt. Forenſ. lib. 1. q. 8. nu. 5. & de Empione cap. 25. nu. 44. & 53. cum ſeqq.

2 In text. ibi (*vinte & quatro horas*) Idem infra lib. 5. tit. 95. §. 1. Vide Cald. d. cap. 25. à n. 53.

AD §. IIII.

Vide Menoch. conſ. 916. nu. 1. Pereg. de Iure fiſci lib. 6. tit. 7. n. 5. Surd. conſ. 39. n. 21. Thom. Valaſc. tom. 1. Allegat. 13. nu. 216. Cald. Pereira de Empt. cap. 25. n. 46. & cap. 12. nu. 18. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 1. concl. 26. num. 15. cum ſeqq. vbi n. 17. reſoluit quod ſenex, etiamſi in iure multum priuilegiatus exiſtat, incarcerari poteſt. Vide ſupra Ordin. lib. 2. tit. 53. in princip.

AD §. V.

Vide quæ P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 526. in fine principij Cabed. p. 1. Areſto 101.

AD §. V. & vltim.

Mulier pro debito ciuili carcerari non poteſt.

Concordat apud Hiſpanos l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. Vide Duenh. reg. 312. Tiraq. l. 10. connub. gloſ. 1. p. 10. nu. 30. Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 88. n. 10. Mench. Illuſtri. lib. 3. cap. 97. num 2. Viui. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 9. tit. 3. num. 19. Gutier. Practic. lib. 2. q. 25. Ioann. Gall. deciſ. 99. & deciſ. 393. Soar. de Paz in Praxi tom. 1. p. 4. cap. 2. n. 34. Farin. de Delictis tom. 1. tit. de Carceribus, & carceratis q. 27. nu. 42. & 56. Bouadil. in ſua Politica lib. 3. cap. 15. n. 30. Iaffred. Balb. deciſ. 393. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. caſu 16. n. 5. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 2. collect. 332. verſ. Secundo Bernar. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 1. concl. 26. nu. 7. Stephan. Gratian. Diſceptat. Forenſ. cap. 320. num. 16. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 108. Cardoſo in Praxi iudicum verbo Carcer. nu. 6. nouiſsimè Benedict. Ægid. in tract. de Iure, & priuilegio honeſtatis art. 3. de carceris exemptione honeſtatis cauſa fol. 16.

Vtrum mulier poſsit renuntiare priuilegio ne in carcerem detrudatur pro ciuili debito? Negatiuam partem ſequuntur Menoch. de Arbit. lib. 1. q. 88. nu. 1. Barboſ. in l. Alia §. Eleganter n. 24. ff. Soluto Matrim. Luſitan. Ægidi. d. art. 3. n. 7.

Nota

Nota quod mulier potest incarcerari pro collectis, tributis, aut gabellis, resoluit Flores de Mena Vari. lib. 2. q. 21. nu. 152. Et pro debito fiscali, vide Duenh. reg. 312. vers. Amplia 2. Cifuentes ad l. 62. Tauri Farinac. d. q. 27. nu. 43. Lusitan. Ægidi. d. art. 3. nu. 3. vbi contrarium resoluit.

Quæstio est admodum controuersa, vtrum mater, seu auia pro debito ex administratione tutelæ incarcerari possit? Negatiuam partem sequuntur Cou. lib. 2. Vari. cap. 1. nu. 3. Duenh. Reg. 312. limit. 2. vers. Dico tamen, Gom. in cap. 2. nu. 22. de Iudic. in 6. Mench. de Successi. creat. lib. 3. §. 22. limit. 18. nu. 82. & Illust. lib. 3. cap. 97. nu. 1. Plac. de Delictis lib. 1. cap. 34. nu. 12. Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 88. num. 12. Matiens. l. 10. glos. 1. n. 3. vbi Azeued. n. 3. tit. 3. lib. 5. nouæ Recop. Gutier. de Tutelis p. 1. cap. 8. nu. 33. 34. & 36. Farin. d. tit. de Carceribus, & carcerat. q. 27. nu. 62. & 63. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 108. vers. Cæterum. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. concl. 90. consid. 1. n. 2. Baec. de inope debitore cap. 15. num. 13. & de decima tutor. ca. 4. n. 46. & 78. D. Barbos. in l. Alia §. Eleganter n. 24. vers. Quod etiam Lusit. Ægid. d. art. 3. n. 5.

Affirmatiuam tamen opinionem, imo quod mulier pro debito ex administratione tutelæ incarcerari posit, amplectuntur Gregor. l. 3. verbo Personalmente tit. 7. part. 3. Gom. l. 62. Tauri num. 2. vbi Palat. num. 3. Rebuff. ad leges Galliæ tit. de liter. obligat. art. 2. glos. 3. nu. 32. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. casu 16. nu. 5. Cardoso in Praxi iudicum verbo Carcer n. 6.

In text. ibi (*sendo mulheres solteiras publicas*) Vide Azeued. l. 2. à n. 114. cũ seqq. tit. 13. lib. 8. nouæ Recopil. Farin. d. q. 27. n. 55. cum seqq. Benedi. Ægidi. d. art. 3. n. 2. in fine vbi resoluit verba hæc intelligi de palam prostituta, siue in lupanari, siue alio in loco, non tamen de illa, quæ publicè alicuius concubina sit, qui tamẽ in nupta hoc limitat, quæ etsi inhonestè, ac luxuriosè viuat hoc fruetur priuilegio ne matrimonio irrogetur iniuria.

Ad tit. 77. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 52. in §. vlt.

Dos que pódem ser recomendados na cadea.

Qui possint in carcere recõmẽdari

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 Vide l. fin. §. fin. ff. de eo quod metus causa Peruſ. decis. 70. Vincent. de Franch. decis. 70. Peguer. decis. 134. Bernard. Greuæ. ad Practic. Cameræ Imper. lib. 1. concl. 26. consid. 1. per totam, vbi nu. 11. recommendari verbum quid pragmaticis significet.

2 Nota quod recommendatio ad retinendum aliquem in carcere nõn potest fieri nisi ex causa, qua posset recommendatus de nouo incarcerari, vide Bart. disp. 6. Incip. Lapus. Et quidquid opponi potest incarcerationi, potest opponi recommendationi Rip. in §. Nihil commune n. 56. Hippol. in Pract. §. Attingam nu. 32. Vnde qui pro delicto gaudet immunitate non potest pro debito in carceribus detineri. Bart. in l. Præsenti Cod. de his, qui ad Ecclesias Peguer. decis. 6.

3 In text. ibi (*iustamente*) Ergo iniustè incarceratus non potest recommendari, vide Farin. de Delict. p. 1. lib. 1. tit. 4. q. 27. n. 151. cum seqq.

O AD

In antiq. cõcordãt in §§. De Compẽsationibus.

Ad tit.78. Ordin.Regiæ

Das compensações.

1 DE materia huius Ordinat. agitur in tit. ff. & Cod. de Compensat. & apud Hispanos l. 20. tit. 14. part. 5. Vide Viui. Soar.Kirchou. & alios tom.1. Commun.Opin.lib.4.tit.21. Azeued. l.1. n.128.tit.21.lib.4.nouæ Recop.Parlad.lib.2.rerum quotid.cap.fin. p.5. §.11.n.30.Gutier.de Iuram.confirm. p.1.cap.4. Ozasc. decis.92. Hieron. de Laurent.Auenion.decis.111. Pat. Molin. de Iustit. tract.2. disp. 560. cum seqq. Ioseph.Ludou.Perus.decis.15.Afflict.decis.163.& 381. Aloys. Ricci.in collect. decis. p.2. collect. 305. Magon.Forent. decis. 42. D. Barbos.in l. Diuortio §.Ob donationes à n.3.ff.Soluto Matrim.Cardos. in Praxi iudic.verbo Compensatio.

2 Nota quod compensatio est ficta solutio l.1.ff.hoc tit.de Compensat. l. Amplius non peti ff.rem ratam haberi. Vide Tiraq.de Retract.lig.§. 3. glos.3. n.6. Cou.in cap.Quamuis pactum p.1.§.4.nu.9. Donell.Commentar.iuris Ciuilis in comment.ad l.Ne creditores 10.n.3. Cod.de Pignorat. act.Surd. de Alimentis tit.6. q.4.& tit.7.q.11.nu.14.& 15.& decis. 117.&.191. Castill. lib. 3. quotidian. cap.23 nu.90. Et qui allegat compensationem videtur fateri debitũ. Vide Surd.decis.24.nu.6.cum seqq. D.Barbos.in d.§.Ob donationes nu. 14. P.Molin. disp.560. vers.Exceptio compensationis.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text.ibi(*assi na aução real*) Vide P.Molin.disp.560. vers.Compensatio inter quæcunque D.Barbos.in.l. Diuortio §.Ob donationes num.11. cum seqq.ff.Soluto Matrim.

2 In text.ibi (*com tanto que se allegue*) Vide Gig.de Pensionib. q.92. Perez ad l.4.tit.8. lib.3. Ordin. col. 1083. vers.Quæro.Gregor.l.20.verbo Fasta dez dias tit.14. p. 5. Salaz. de Consuetud.cap.1.nu.71. Rebuff. ad leges Galliæ tit. de litter. obligat. art.1.glos.9.nu.39. Auend de las excepciones n.29.vers.Item compensatio Gutier. de Iuram. confirmat. p.3.cap.6.n.2. Azeued.l.1. n.128. tit. 21. lib.4.nouæ Recop.Parlad. lib.2. rerum quotid.cap.fin.p.5. §.11.n.30. Guasp Roderic.de Annuis Reditib. lib.2.q.19.n.21.Surd.de Alim. tit.7. q.11.à nu.14.Viui.tom.1. Commun. Opin.lib.4.tit.22.num 34.pag.598. Gonzal.ad Reg.8. Cancel. glos 56. n.66.Rot.Genuens.decis.37. quam refert Aloys.Ricci. in collect. decis. p.4.collect.1183.

3 In text.ibi (*de quantidade a quantidade*) Vnde de quantitate ad speciem,vel è contra non est licita compensatio. Vide Menoch. cons. 341. nu.6. Surd.cons.246. nu.11.& decis. 184 num.7.Ioseph. Ludou.Perus. decis.15. quem refert Aloys. Ricci. in collect.decis.p.2.collect.305.vers. Limita sexto.

In text.ibi(*pagalo*)Vide Valasc.de Partit.cap.4.num.7.

AD §. I.

1 Desumitur ex l.pen.Cod.Depositi. Concordat apud Hispanos. l.5. tit.3.part.5.vbi glos.5. & l.27. tit.14. part.5. Vide Rotam Genuens. decis.34. quam refert. Aloys.Ricci. in collect. decis. p.4. collect.1054. illat.1. Pat. Molin. de Iustit. tract.2. disp. *Conuentus ratione depositi non potest obijcere compẽsationem.*

dif.5 26.verſ. In depoſito. D Barboſ. in l. Diuortio §. Ob donationes n.13. & 14. ff. Soluto Matr. Card. Mantic. de Tacitis, & amb. cõuent lib. 10 tit. 10. n.4. cum ſeqq. Caſtill. lib. 3. quotidian. cap. 16 n 11. Gal. Pereira quæſt. forenſ. lib. 1. q. 14 nu. 3. P. Rebello de Obligat. Iuſtit. p. 1. lib. 2. q. 18. n. 3.

2 An aduerſus depoſitum poſsit opponi retentio? Affirmatiue deciſum refert Puteus p. 2. deciſ. 292. Et in caſibus, in quibus prohibetur cõpenſatio, conceditur tamen retẽtio Fabi. de Anna conſ. 102. p. 4.

3 An ſi quis ratione cõmodati cõueniatur poſsit obijcere compenſationẽ? Vide Nau. in Man. cap. 17. nu. 186. Gregor. l. 9. verbo de prenda tit. 2. p. 5. Sebaſt. Medices de Cõpenſ. p. 1 q. 18. nouiſsimè Nicol. Genoa in Conciliatione legum in iure Ciuili contrariarum pag. 402. vbi totus eſt in conciliatione l. fin. Cod. Commodati. & l. fin. Cod. de Compenſ.

AD §. II.

Deſumitur ex l vlt. ad finem vbi gloſ. vlt. Cod. hoc tit. Vide Ioſeph. Ludou. Peruſ. deciſ. 15. n. 17. D Barboſ. in l. Diuortio §. Ob donationes n. 13. ff. Soluto Matrim.

AD §. III.

Debitum alimẽtorũ non recipit cõpẽſationẽ.

1 Deſumitur ex l. In ea Cod. hoc tit. Concordat apud Hiſpanos l. 26. ti. 14. par. 5. vbi gloſ. 2. & 3. Vide Bart. in l. Si conſtante in princip. n. 88. in med. ff. Soluto Matr. Anton. Fab. in ſuo Cod. ſub hoc tit. diffinit. 7. Polydor. Rip. obſeruat. 40. Baptiſt. Pont. de Alimentis q. 19. nu. 2. Surd. eod. tract tit. 8. priuil. 53 n. 5 & tit. 7. q. 10. n. 8. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 2. collect. 305. verſ. Limita. 12.

2 Amplia primò in penſione, quæ fuit clerico reſeruata pro alimentis. Vide Gig. de Penſionibus q. 92. n. 4.

3 Amplia ſecundò in decimis. Vide Cened. ad Decretal. collect. 66. n. 2. quod etiam procedere in decimis futuris reſoluit Rebuff. in tract. de Decimis q. fin. n. 19.

4 Amplia tertiò in ſtipendijs, vel alimentis ſcholaſticorum. Vide Rebuff. de Priuilegijs ſchol. priuil. 168.

AD §. IIII.

Compenſatio fit de liquido ad liquidum.

1 Deſumitur ex l. vlt. Cod. hoc tit. Vide Affli. deciſ. 381. dub. 2. Gutier. de Iuram. confirmat. p. 3. cap. 61 Xuar. in l. poſt rem ad l. Regni limit. 4. Pat. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 560. verſ. Item exceptio compenſationis. D. Barboſ. in l. Diuortio §. Ob donationes nu. 14. 26. & 27. Cardoſ. in Praxi iudicum verbo Cõpenſatio n. 6. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 1. lib. 2. q. 18. n. 4. Anton. Fab. in ſuo Codice ſub tit. de Compenſat. diffinit. 10.

2 In text. ibi (*liquida*) Vel ſtatim liquidabilis: Vide Bellacomb. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 4. tit. 22. de Vſuris n. 27. pag. 598. Ioſeph. Ludou. Peruſ. deciſ. 15. nu. 15. D. Barboſ. in d. §. Ob donationes n. 27. verſ. Quibus tamẽ addendũ eſt, & liquidandũ de proximo habetur pro liquido Stephan. Grat. Diſcep. Forenſ. cap. 183 n. 40.

3 Arbitrio iudicis relinquitur quãdo dicatur debitũ liquidũ. Vide Menoch. de Arbit. caſu 14. n. 6. Azeued. l. 1. n. 134. tit. 21. lib. 4. nouæ Recop.

4 In text. ibi (*outra alguã proua*) Vide D. Barboſ. in d. §. Ob donationes n. 14.

In text. ibi (*noue dias*) Vide Pat. Molin. diſp. 560. verſ. Item exceptio.

AD §. V.

Desumitur ex l. In ea Cod. hoc tit. Concordat apud Hispanos l. 26. tit. 14. part. 5. vbi glos. 2. & 3. Vide Mendez à Castro de Annonis in princip. num. 17. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 560. vers. In sequentibus. Fores de Mena Vari. lib. 2. q. 21. n. 164. vbi resoluit quod in exactione collectarum non admittitur compensatio fauore Reipublicæ.

AD §. VI.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 560. vers. Quando duo debita D. Barbos. in l. Diuortio §. Ob donationes n. 13. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira quæst. forens. lib. 1. q. 22. nu. 14. Ioann. Martins á Costa in addit. ad tract. libell. annot. 12. n. 4.

2 In text. ibi (*assi como se fosse demandada, &c.*) Quid in deposito confessato? Vide Tiraq. de Retract tit. 2. §. 4. glos. 6. n. 8. & 9. Gregor. l. 15. verbo Compensacion tit. 3. part. 5. Kirchou. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 23. de Deposito n. 14. in med. pag. 609. Mascard. de Probat. concl. 509. n. 7. D. Barbos. d. §. Ob donationes n. 14. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg. 65. num. 44. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 273. n. 11. cum multis seqq.

AD §. VII.

1 Vide D. Barbos. in l. Diuortio §. Ob donationes n. 7. ff. Soluto Matrim. cum quo prosequere.

2 In text. ibi (*deuese geralmente*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 560. vers. Habet autem D. Barbos. d. §. Ob donationes n. 19. & 24.

3 In text. ibi (*cavalo cõmunal*) Consonant l. Legato generaliter 37. ff. de Legatis 1. & Auth. Hoc nisi Cod. de Solution. Concordat apud Hispanos l. 23. tit. 9. part. 6.

4 In text. ibi (*julgado*) Vide D. Barbos. d. §. Ob donationes n. 11.

AD §. VIII. & vlt.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 560. vers. Habet autem D. Barb. in l. Diuortio §. Ob donationes n. 11. & 12. ff. Soluto Matrim.

Ad tit. 79. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 80.

Das Prescripções.

De Præscriptionibus.

1 DE Præscriptionibus integros tractatus edidere Couar. Tiraquel. Franciscus Balbus Nicolaus Cisnerius, Ioannes Baptista, Petrus Gilchenius. Et latè egerunt Kirchou. Soar. Viui. & alij tom. 2. Commun. Opinion. lib. 7. tit. 2. cum seqq. Anton. Gabri. tom. 3. tit. de Præscript. Perez tit. 13. lib. 3. Ordin. pag 705. Parlad. lib. 1. rerum quotidian. cap. 1. Conan. lib. 3. comment. cap. 11. Fachin. lib. 1. Controuers. cap. 64. cum multis sequentibus, Mench. Illust. cap. 3. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. à disput. 60. Sayr. in Claui Regia lib. 9. cap. 12. P. Leonar. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 6.

2 Præscriptionis exceptio rigurosa, & impij præsidij plena est, vt asserit Menoch. cons. 361. nu. 22. Et edictum de Præscriptionibus est prohibitorũ. Surd. decis. 3. n. 3. Et præscriptionem allegans debet probare Menoch. de Præsum. li. 6. q. 33. per tot.

3 Sublata quacunque præscriptione non censetur sublata præscriptio immemorialis. Vide Balb. de Præ-

Præſcript. 2. p. 3. q. 6. n. 21. Tiraq. de Retract tit. 2. §. 1. gloſ. 2. num. 23. & 25. Flores de Mena Vari. quæſt. lib. 1. q. 10. n. 44. Nicol. Garci. de Benef. p. 5 cap. 2. n. 192. vbi plures Doctores refert.

4 An renuntiari poſsit præſcriptioni? Vide Boer. deciſ. 182. col. 1. & 3. Menoch. lib. 1. de Arbitr. q. 49. Parlad. d. cap. 1. §. 1. & §. 13. num 43. & 44. Gutier. in l. Nemo poteſt num. 468. cum ſeqq. ff de Legatis 1. Ceuall. Commun. contra commun. q. 174. Fr. Emman. tom. 3 quæſtion. Regul. q. 35. art. 1. Ceuall. Communium contra commun. q. 174. Bern. Greuæ. ad Practicam Cameræ. Imper. lib. 2. concl. 18 conſid. 1. n. 10.

Ad Principium Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*trinta annos*) Intellige in actionibus perſonalibus ad quas præſcribendas regulariter triginta anni requiruntur l. Sicut Cod. de Præſcript. triginta. Vide Balb. de Præſcript. 4 p. q. 1. Pinel. in auth. Niſi nu. 21. Cod. de Bonis mat. Morl. in Emporio iuris p. 1 tit. 5. q. 5. n. 14. Caſtill. controuerſ. lib. 1. de Vſufructu cap. 67. nu. 18. late, & eleganter Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. cap. 52. per totum, & cap. 173. n. 2. aſſerit data mala fide agi poſſe vltra triginta annos. Actio vero in criminalibus viginti annis tollitur l. querelã Cod. de Falſis, & apud Hiſpan. l. 5. tit. 7. p. 7. Vide Anton. Gom. l. 76. Tauri num. 5. & tom. 3. cap. 1. num. 5. & 6 Bonacoſ. tom. 2. Commun. Opin. lib. 7. tit. 3. num. 12. pag. 235. & Viui. lib. 9. tit. 17. n. 11 pag. 504. Nau. in cap. conſideret num. 12. de Pænit. diſt. 5. Pereg. de Iure fiſci lib. 6. tit. 8. num 33. cum ſeqq. & num. 43. Surd. de Alimentis tit. 7. q. 16. n. 61. Cardoſo in Praxi iudicum verbo Accuſatio n. 25.

2 In text. ibi (*por tempo algum*) Deſumitur ex cap. fin. de Præſcript. Vide Anton. Gabri. Commun. tit. de Præſcript. concl. 1 á n. 55. & concl. 3. Balb. de Præſcript. p. 3. q. 13. à nu. 2. Mexi. in tract. taſſæ panis concl 1. num. 134. cum ſeqq. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 34. à n. 68. Mench. Illuſtri. cap. 32. n. 8. Auend. de Exequendis mand. lib. 2. cap. 11. col. 2. Valaſc. conſ. 8 nu. 25. Mart. de Iuriſdict. p. 4. caſu 48. num. 35. Card. Thuſc. tom. 2. lit C concl. 669. nu. 34. Cened. ad Decretal. collect. 50. n. 1.

AD §. I.

1 Vide Perez l. 3. gloſ. O no fiziere emplazar tit. 13. lib. 3. Ordin. Kirchou. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 7. tit. 2. num. 173. pag 233. Cou. in reg. Poſſeſſor p. 2. §. 12. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 78. verſ. Interrumpatur Cened. ad Decretal. collect. 50. n. 4. Ignat. del Villar in ſylua reſponſ. lib. 1. reſp. 1. n. 19. vbi reſoluit quod citatio vni reo facta interrumpit præſcriptionem cæterorum reorum in ſolidum obligatorum. *Citatio quando impediat præſcriptionem?*

2 Citatione nulla non interrumpitur præſcriptio. Vide Mench. Frequent. cap. 24. n. 6. Surd. deciſ. 5 Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. ca. 2. n. 36. cum ſeqq. vbi etiã reſoluit quod per citationem etiam legitimè factã non interrumpitur præſcriptio, ſi cauſa eſt perempta culpa auctoris.

3 Proceſſu nullo non interrumpitur præſcriptio. Vide Flamin. de Reſignation. lib. 2. q 3. n. 48.

4 Conteſtatione litis non vero ſola citatione interrumpitur præſcriptio longi temporis. Vide Cou. d. p. 2. §. 2. num. 4. Pat. Molin. diſp. 78.

verſ. Interruptio ciuilis, aliàs nu. 13. Cardoſo in Praxi iudicum verbo Præſcriptio n. 78.

5 Conteſtatione litis non interrumpitur triēnalis præſcriptio, imò procedit, & perficitur perdurante lite, vide Parlad. quotid. lib. 1. cap. 1. §. 6. nu. 19. P. Molin d. diſp. 78. verſ. Triennalis, aliàs n. 12.

6 Præſcriptio immemorialis an interrumpatur per citationem? Vide Molin. lib. 2. de Promog. cap. 6. n. 47. Gutier. Practic. lib. 3. q. 17. nu. 290. Thom. Valaſ. tom. 1. allegat. 56. num. 10.

7 Præſcriptio quæ interrumpatur per denuntiationem extraiudicialem? Vide Pinel. in Auth. Niſi n. 14. Cod. de Bonis mat. Gutier. de Iuram. confirm. p. 3. cap. 1. n. 1. Valdeſ. ad Xuar. in § Conſidera vltimo notab. 2. in princip. lit. B. Cened. ad Decretal. collect. 50. num. 4. in princip. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 1. §. 1. in annot. num. 34.

AD §. II.

1 Deſumitur ex l. Sicut Cod. de Præſcript. trig. Concordat apud Hiſpanos l. 9. tit. 19. part 6. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. gloſ. 10. n. 82. Balb. de Præſcript. 1. p. 6. num. 26. verſ. 23. Ozaſc. Pedam decis. 69. Surd. deciſ. 4. à n. 1. Anton. Gom. tom. 2. cap. 14. n. 3. Sfort. de Reſtit. in integ. p. 2. q. 88. art. 4. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo. Sua facilitate á n. 46. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 78. verſ. Præſcriptio ceſſat aliàs num. 7. P. Leſsi. de Iuſtit. lib. 2. cap. 1. dub. 18. Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. cap. 78 nu. 45. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 88. n. 16.

2 In text. ibi (*atè quatro annos*) Deſumitur ex l. vlt. Cod. de tempor. in integr. & ex cap. 1. de in integ. reſtitut. lib. 6. Vide Donel. Comment. iuris Ciuilis lib. 21. cap. 5. col. fin. & cap. 9. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate num. 35. & quæſt. forenſ. lib. 1. q. 22. n. 20. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 5. q. 5. Baptiſt. Coſt. de facti ſcientia, & ignorant cent. 2. diſtinct. 59. n 6.

3 Non currit huiuſmodi quadriēnium legitimè impeditis. Vide Sfor. de in integ. reſtit. q. 19. à nu. 56. & q. 20. à nu. 32. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Infra à nu. 3. Et impedito agere non currit præſcriptio l. 1. §. Ne autem Cod. de Annali except. Vide Menoch. conſ. 38. n. 35. & remed. 15. Retin. nu. 79. Gam. deciſ. 26. n 5. & deciſ. 93. nu. 3. & deciſ. 84. n. 2. & deciſ. 151. num. 4. Valaſc. conſ. 130. n. 31.

4 Nec currit probabiliter ignoranti, quia tempus quadriennij eſt vtile, & incipit currere à tempore ſcientiæ, Vide Menoch. remed. 15. Recuper. á n. 115 Flamin. de Reſignat. lib. 3. q. 7. nu. 82 Cardin. Thuſc. lit. R. concl. 298. à num. 9. 16. & 43. Cald. Pereira quæſt. forenſ conſ. 12. in fine. Nota quod contra præſcriptionem quadraginta annorum non poteſt reſtitui in integrum is, qui prætendit iuſtam ignorantiam. Vide Iaſ. in §. Fuerat nu. 84. Inſtit. de Actionib. Rot. Bonon. deciſ. 69. & 71. Afflict. deciſ. 37. nu. 1. Aym. conſ. 201. nu. 34. Mench. Illuſtri. cap. 75. Menoch. conſ. 147. nu. 46. Surd. deciſ. 4. & conſ. 454. n. 47. Gilchen. de Præſcripti. p. 3. cap. 1. nu. 55. Baptiſt. Coſt. de facti ſcientia inſpect. 87. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 48. conſiderat. 1.

5 Nota minorem teneri probare ſe eſſe intra quadriennium, quando pars oppoſuit minorem non eſſe, ſecus

secus si non fuerit oppositum. Vide Sforti. de in integ. restitut. q. 39. art. 1. Mascard. de Probat. conclus. 1058. n. 32. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Infra nu. 19. Morl. in Emporio iuris Ciuilis p. 1. tit. 5. q. 10. num. 3.

AD §. fin.

Vide Cou. lib. 4. Vari. cap. 13. n. 3. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 10. n. 13. Balb. de Præscript. 4. p. 4. q. 3.

Ad tit. 80. Ordin. Regiæ

In antiq. tit 76. Cõcordãt in §§. De Testamentis.

Dos testamentos, & em que forma se farão.

IN iure Ciuili ff. Cod. & Instit. sunt tituli de Testamentis, & in Iure Canonico extat alius lib. 3. Decretalium. Agitur apud Hispanos tit. 1. p. 6. & latè tractarunt Clar. in Pract. §. Testamentum Ioannes Gualdensis in tract. de arte testandi. Mich. Crass. de Successionibus §. Testamentum. Menchac. de Successionibus. Petrus Pechius de Testamento coniugum. Symon de Pretis de Interpretatione vltimarum voluntatum. Aluarad. de Coniectura mente defuncti Cardin. Mantic. de Coniecturis vltimarum voluntatum. Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Testamentum. Spino in Speculo Testamentorum. Cardoso in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Testamentum. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 124. cum sequentib. Lusitan. Ægidi. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 1. Ioseph. Lodou. tom. 3. Communi. Opin. tit. de Testamentis, Viui. Kirchou. Soar. & alij tom. 2. lib. 6. tit. 12. & 13. Lusitan. Emmanuel Figueira de Negreiros in introductione ad vltimas voluntates.

2 Nota quod testamentaria successio secundum se ipsam, & simpliciter sumptam iurisgentium est, & ab ipso nota fuit, quoad solemnitates vero à iure ciuili inuenta est, vide Vacon. á Vacuna lib. 1. nouar. declarat. declar. 16. n. 2. Clar. in §. Testamentum q. 2. Ari. Pinell. in Rub. de Rescind. vendit. p. 1. cap. 1. nu. 23. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 14. nu. 23. Ludou. Rodolphin. de Absoluta Principis potestate cap. fin. n. 139. & 141. Spin. in Speculo Testament. in glos. Rub. p. 2. nu. 20. Donell. commentar. iuris ciuilis lib. 6. cap. 1. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 124. ad finem Petr. Gilchen. ad l. 1. n. 3. cum seqq. Cod. de hæred. institu. Ceuall. Communium contra communes q. 512. Castill. lib. 3. quotidian. cap. 19. nu. 45. Lusitan. Negreiros in introductione ad vltimas voluntates lib. 1. cap. 3. nouissime Lusit. Bened. Pinell. lib. 2. selectarum iuris interpretat. cap. 10. per totum, quicquid aliter cum Mench. Lusit. Ægidi. in repet. l. 1. Cod. de sacros. Eccles. in præfat. n. 4. cum. seqq.

Testamentum an sit de iure gentium?

3 Nota quod forensis tenetur obseruare solemnitates illius loci in quo condit testamentum ita Bernard. Greuæ. ad practicam cameræ imper. lib. 2. concl. 123. consid. 1. à princip. & num. 8. id ampliat etiam quoad bona extra statuentium territorium sita, contra Fachin. controuers. lib. 5. cap. 91.

4 In Rub. huius tit. ibi *(em que forma se farão os testamentos)* Nota quod omnia contenta sub hoc titulo non sunt de forma substantiali testamenti, nam verbum forma de quo hic nil aliud importat quam declarare

quomodo solemnitates testamentariæ de iure Regio adhibendæ,& seruandæ sint ita Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas volunt. lib. 1. cap. 4. n. 16. Vide ad quid Cald. Pereira de Empt. cap. 34. n. 22.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

Testes in testamento: quinque desiderantur attento iure Lusitano, de iure vero communi septem.

1 In text. ibi (*cinquo testemunhas*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 125. vers. Hæc solemnitas Cardoso in Praxi iudicum verbo testamentũ nu. 16. Negreiros in introductione vltim. volunt. lib. 3. cap. 2. nu. 11. De iure vero communi debent adesse septem testes l. Hac consultissima in princip. Cod. de Testam. §. Sed cum paulatim Instit. eod. Clar. in §. Testamentum q. 55. & 56. Mascard. de Probation. concl. 1352. num. 14. cum seqq. Crass. §. Testamentum q. 44. Surd. cons. 378. num. 9. Negreiros d. cap. 2. n. 9. & n. 10. dicit quod de iure Castellæ circa testes in huiusmodi testamentis seruatur solemnitas iuris communis.

Testamẽtũ ad pias causas valet cum duobus testibus

2 Testamentum tamen ad pias causas valet conditum cum duobus, vel tribus testibus, tàm masculis, quàm fœminis, neque alia solẽnitas in eo requiritur, quam quæ sufficit stando in solo naturali ac gentium iure, idque siue reliqua, quæ in eadẽ vltima voluntate ad causas non pias relicta sunt, valida sint, siue non, ita cap. relatum o i de Testam. resoluũt Clar. in §. Testamentum q. 6. nu. 2. Mench. de successs. §. 21. n. 3. & §. 22. n. 38. Crass. in §. Testamentum q. 18. n. 2. Petr. Gilchen. in commentar. ad l. 1. nu. 8. Cod. de Sacros. Eccles. Ceuall. Communium contra communes q. 319. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 134. n. 4. P. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 19. dubit. 2. plures per Cened. ad Decretal. collect. 159. n. 1. & 3. Gam. decis. 46. nu. 3. & decis. 46. n. 3. & decis. 81. n. 4. Valasc. cons. 74. num. 13. Cardos in Praxi verbo Testamentum nu. 43. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 14. nu. 23. Thoming. Lipsiensi decis. 4. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 229. vers. Secundo.

3 Nota quod Clerici testari possunt cum duobus, vel tribus testibus absque solemnitatibus iuris ciuilis, cum eorum testamenta debeant regulari de iure Canonico. Ita Valasc. cons. 74. à n. 13. late D. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 28. quamuis contrarium tueatur Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 5. á num. 20.

Monachus an possit esse testis in testamento.

4 In text. ibi (*liures*) Nota quod monachus potest esse testis in testamento, Mich. Crass. tom. 1. Communium Opinionum lib. 4. tit. 10. n 150. Surd. decis. 129. nu. 1. Frat. Emman. tom. 3. quæst. Regular. q. 71. art. 2. quamuis fratres minores, vel prædicatores sint. Viui. tom. 2. Communium lib. 6. tit. 13. nu. 84. & Chærian. n. 85. Surd. decis. 129. n. 2. vel in eo testamento monasterium sit institutum, Viui. vbi proximè Frat. Emman. d. art. 2. vers. Hæc autem communis, testamentum tamen, in quo monachus absque sui superioris licentia est testis potest inpugnari Mascard. de Probat. concl. 261. n. 2.

5 In text. ibi (*ou tidos por liures*) Desumitur ex l. 1. Cod. de Testam. Cardin. Mantic. de coniecturis vltim. volunt. lib. 2. tit. 10. à n. 2. & n. 5. in fine Crass. in §. Testamentum q. 57. n. 11. Morl. in Emporio iuris p. 1. ti. 2. q. 26. nu. 10. nouissimè Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib 3. cap. 1. num. 11. vers. Item seruus. P. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 126. vers. De iure

iure huius Lusitaniæ Regni.

6 In text. ibi (*& pello testador se souber, & poder assinar*) & ibi (*dirà ao pè do final que assina por mandado do testador por elle não saber, ou poder assinar.*) Vide Cald. de Empt. cap. 6. num. 21. & cap. 34. n. 14.

Hæredis institutio requiritur in testamento

7 In text. ibi (*& tal testamento serà firme, & valioso*) Dummodo hæredis institutio interueniat ex l. Proxime ff. de his, quæ in in testamento delentur. §. Ante hæredis Instit. de Legatis §. Imprimis Instit. de fideicom. Cou. in Rub. de Testam. p. 1. nu. 3. in fine, & in cap. Cum esses nu. 4. eod. titulo Clar. in §. Testamentum q. 35. á princip. Matiens. l. 1. glos. 14. nu. 1. tit. 4. lib. 5. nouæ Recop. Crass. in §. Testamentum q. 35. num. 1. Gutier. Pract. lib. 3. q 46. n. 11. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 6. in princip. Mascard. de Probat. concl. 1171. nu. 20. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 124 Vers. Per particulam, aliàs n. 5. Cost. in cap. Si pater verbo Adijciens n. 4. Gam. decis. 199. Valasc. cons. 68. nu. 2. & cons. 165. nu. 2. Cardos. in Praxi iudicum verbo Testamentum nu. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 61. n. 10. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 2. cap. 2.

8 Nota quod valet institutio si quis coram testatore exprimat nomen hæredis dicens vis Petrum hæredem instituere, ipseque respondeat, sic, ita Mench. lib. 2. de success. creat. §. 17. n 52. & 54. Matiens. l. 1. glos. 16. à nu. 6. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil.

AD §. I.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 125. vers. De iure vero, aliàs n. 3. & 4. Valasc. cons. 149. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 2. per totum.

Testamentũ amissum probari potest per duos testes.

2 In text. ibi (*perante cinquo testemunhas*) Testamentum tamen amissum probari potest per duos testes, vide Viui. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 4. tit. 9. nu. 75. vers. Et sic licet pag. 487. Mascard. de Probat. concl. 1253. n. 51. D. Marta in votis nouissim. decis. voto 8. nu. 38. Surd. cons. 378. n. 40. & cons. 380. n. 11.

3 In text. ibi (*& perante ellas lhe perguntarà o tabelião se he aquelle o seu testamento*) Ergo requiritur pro forma testamentaria vt testator tradat suũ testamentum tabellioni coram testibus, & percontatus à tabellione an sit illud suum testamentum, respondeat suum esse, Valasc. consult. 7. nu. 4. Negreitos in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 2. n. 6. nouissime Benedict. Pinell. selectar. iuris interpret. lib. 1. cap. 10. n. 23.

4 In text. ibi (*declarando ao pè do final que assina por mandado do testador por elle não saber, ou não poder assinar*) Vide latè Valasc. cons. 149. vbi resoluit quod ex prædictorum verborum defectu annullatur testamentum. Negreiros d. cap. 2. n. 9.

5 In text. ibi (*assinarão todas as cinquo testemunhas*) Eodem tempore, & loco, aliàs interuallum vitiabit testamẽtum, ita Negreiros in introduct. vltimarum volunt. lib. 3 cap. 2. n. 8.

6 In text. ibi (*& elle testador o entregarà ao tabellião*) Vide nouissime Benedict. Pinell. select. iuris interpret. lib. 1. cap. 10. n. 18. nec sufficit si maritus tradat testamẽtum vxoris, maximè in absentia, ita iudicatum fuit in causa Catharinæ Aluarez contra Ioannem de Faria Vimaranensem Olysipone, Scriba Michaele Roderico, & ideo testamentum nullum est si testes negent se præsentes fuisse

fuisse quando testator illud manu propria notario tradidit ita Gam. decis.69.nu.1. Thom.Valasc.tom.1. allegat.61.n.29.P.Molin.d.disp.125. vers.De iure in fine, aliàs n.3.

Testes in testamento an rogari debeant?

7 In text.ibi(*testemunhas*) Attento iure Communi testes tám in testamento in scriptis,quàm sine scriptis redacto rogari debent l Hæredes palam §. In testamentis ff. de Testam. l. Hac consultissima Cod. eod tit. glos.in § fin. verbo Adhibitis Inst. eod. Vide Viui. tom. 2. Commun. Opin lib 6.tit.13 n.72. pag.44. vbi Mich.Grass.nu.74. Surd.cons.378. n.41 Cardos.in Praxi iudicum verbo Testamentum n.31.Cardin Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.2. tit.11.num.6.cum seqq. Mascard.de Probat.conclus.1354 à princip.Stephan.Gratian.Discept Forens. cap. 93. n.2. cum seqq.Matiens.l.1. glos. 8. num.7. tit.4. lib.5. Recop. Nota quod testes non præsumuntur rogati.rogatio tamen duobus testibus probari potest. Vide Viui. & Mich. Grass.ubi supra Crass.in § Testamẽtum q.58. nu.6. Ceuall. Commun. contra communes q.474. Cardos. verbo Testamentum nu. 38 Surd. consil.414.n.24. Mascard. d.concl. 1354. á nu.8 Flores Vari. lib.1. q.1. n.21. Valasc.consult 187.n.15. Negreiros lib 3.cap.2.n.5.& notario asserenti testes fuisse rogatos credendum est ex Bart.in l. hæredes palam n.4.ff.de Testam.recepto vt per Farinac cons.97.n.21.

8 Attento tamen iure huius Regni maxima est dubitatio an testes debeant esse rogati? Sed probabiliori sententia receptum est non esse necessario testes rogandos cum in hac Ordinat disponatur,quæ solemnitates in hoc Regno interuenire debeant, & sufficiant, vt testamentum sit validum, illaque omittitur, resoluunt Gam.decis.210. n.2. Pat. Molin.d.disp.125.n.3.vers. Hæc solemnitas Cald. Pereira de Empt. cap 6.n.23.& quæst. Forẽs. cons.24. nu.17.quamuis contrarium tueatur Lusitanus Negreiros in Introduct. vltim.volunt.lib.1.cap.8.n.11.

Fœminæ possunt esse testes in testamento.

9 In text.ibi(*varões*)Ergo fœminæ non possunt esse testes in testamentis.l.In testamẽto § Mulier ff.de Testam. l. Qui testamenta §. Mulierẽ Cod.de Testamentis, vide Spin.de Testam.glos.31.n.11.Crass. in §.Testamentum q.57.n.2. Matiens.l.1 glos. 8. nu.3 tit.4.lib.5.nouæ Recopil.vbi Azeued n.42.Flores Vari. lib.1. q.1. n.22. plures refert Ceuall Cõmun. contra Commun.q.220.& q.700.à num 5.

10 In text.ibi(*sem embargo de qualquer costume que em contrario haja*) Idest nihil impediente quacunque consuetudine in contrarium. Vide P.Molin. de Iustit. tract.2 disp.125. n.3. vers. De iure in fine. late Valas. cons.104.n.26. & sequenti.

AD §. II.

1 Vide P.Molin. de Iustit tract.2. disp.125. vers.Ibidem vbi transcripsit hunc §.Lusitan.Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap.2. num.7.

2 In text.ibi (*& o tabellião que d'outra maneira fizer o instrumento de approuação perderà o officio*) Requiritur etiam sub pœna amissionis officij, vt tabellio faciat subscribere instrumẽtum approbationis per testatorem, & testes, ex Ordinat.supra lib.1. tit. 78. §.15 Vide Cald.Pereira de Emptione cap.5.nu.3.& cap 34.nu.15 ad hoc quod actus non erit nullus.quia ista lex eum non annullat, & facit

doctrina

doctrina Bart. in l. prætor ait in princip. ff. de noui operis nunt. & quæ Tiraq. de Nobilit. cap. 37. num. 78. Vanti. de Nullit. sentent. tit. Ex defectu iurisdict. ordin. n. 123. cum seq. quia multa fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent l. patre furioso ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris.

AD §. III.

1 In text. ibi (*as quaes testemunhas assinarão no testamento*) Eodem tempore, & loco, aliàs interuallum vitiabit testamentum Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 2. n. 8.

2 In text. ibi (*Sendo primeiro lido perante ellas*) Sufficit tamen si testes, quæ in testamento continentur implicitè sciant Cabed. p. 1. decis. 199. num. 4. & cons. 313. n. 27.

3 In text. ibi (*citando as partes a que pertence*) Vide Menoch. cons. 311. num. 22.

AD §. IIII. & vlt.

1 Vide l. Hac consultissima §. Per nuncupationem Cod. de Testam. & §. fin. Instit. eod. Kirchou. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 13. nu. 60. pag. 42. Azeued. & Matiens. l. 1. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Mascard. do Probat. concl. 1352. n. 13. Crass. in §. Testamentum q. 3. Ceuall. Cõmun. contra communes q. 264. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 126. à princip. Lusitan. Benedict. Ægidi. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Ecclesijs p. 2. in initio n. 15. Lusitan. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 1. à n. 6. cum seqq.

2 In text. ibi (*com seis testemunhas*) Omni exceptione maiores Cabed. p. 1. decis. 169. n. 7. & non audet affirmare Lusit. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 2. in initio n. 15. de iure nostro testium rogationem necessariam non esse in testamento nuncupatiuo.

3 In text. ibi (*assi as mulheres*) Deuiat à iure communi vt per Lusit. Ægid. d. nu. 15. vers. Deinde Ordin. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 3. cap. 1. n. 10. in fine.

4 In text. ibi (*ao tempo da sua morte*) Vel quando imminet periculum mortis de proximo spectatæ, siue id infirmitatis causa eueniret, siue quia incidisset in manus prædonum, aut maris tempestatẽ. Ita Lusitan Ægi. in d. repet. l. 1. p. 4. in initio n. 6.

5 In text. ibi (*porem conualecendo o testador, &c*) Ideo validitas vltra conualescentiam non extenditur quia contra ius commune conceditur agentibus in extremis vt possint fœminæ esse testes in testamentis, cæterum vbi testatores alio tempore testamẽta condiderint, neque huiusmodi fœminæ testes adhiberi poterunt, & erit testamentum perpetuò valiturum si solemnitatibus abundet, ita Negreiros d. cap. 1. num. 11. in fine.

Ad tit. 81. Ordin. Regiæ.

Das pessoas a que não he permitido fazer testamento.

VIde l. 1. cum seqq. Cod. qui testamenta facere possunt, & Instit. eod. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 136. cum seqq. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 1. cap. 7. à n. 10.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*menor de quatorze annos*)

Minor non potest facere testam.

nos) Nota masculum minorem quatuordecim annis, fœminam vero minorem duodecim (quos impuberes, seu pupillos dicimus) testamentum facere non posse l. Qua ætate ff. de Testam. l. Si frater Cod. qui testamẽta facere possunt l. fin. Cod. de Testam. militis §. Præterea Instit. Quibus non est permissum facere testament. & apud Hisp. l. 13. & ibi Greg. tit. 1. part. 6. Vide Viui. tom. 1. Communium Opin. lib. 5. tit. 27. de Auctoritate præst. n. 7. vers. Amplia primò pag. 766. Don. à Fin. tom. 2. lib. 6. tit. 12. n. 44. pag. 36. Anton. Gom. l. 3. Tauri n. 12. Clar. in §. Testamentum q. 5. n. 3. Azeued. l. 1. nu. 6. tit. 4. lib. 5. nouæ Recop. vbi Matiens. glos. 8. num. 4. Crass. in §. Testamentum q. 17. n. 5. Spin. in Speculo Testam. glos. 31. n. 17. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo sine curatore nu. 61. Flores Vari. lib. 1. q. 1. nu. 23. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 19. dub. 4. nu. 37. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 136. vers. Præterea impuberes, aliàs n. 7. Negreiros in introduct. vltim. volũt. lib. 1. cap. 7. n. 10. latè Lusitan. Benedict. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanctis Ecclesijs p. 1. § 1. per totum, quod etiam de eo impubere intelligendum est, qui doli capax sit, in quo, scilicet, malitia suppleat ætatem, præter supra citatos resoluunt Benedict. Capra tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 12. nu. 45. pag. 36. Benedict. Pinell. select. iuris interpret. lib. 2. cap. 54. n. 59. latè, & eleganter Lusitan. Ægid. §. 1. á nu. 2. vbi n. 3. rationem reddit ex eo quia testamentum facere non iure, sed priuilegio legis hominibus datum est, quæ lex priuilegio suo generaliter pupillos exclusit, quia nullum eorum animis iudicium est, in coniugali tamen societate, & cæteris contractibus ipso iure naturali, gentium, vel ciuili competunt hominibus animi iudicium habentibus. Et lege, consuetudine, vel Principis priuilegio pupillis pubertati proximis concedi potest facultas testandi, ita Crass. §. Testamentum q. 17. nu. 6. & q. 20. n. 3. Pat. Molin. d. diput. 136. n. 7. vers. Vtrum autem, Lusitan. Ægid. d. § 1. n. 6.

Furiosus nõ potest facere testamentum.

2 In text. ibi (*nem o furioso*) Desumitur ex l. Qui testamento §. Nec furiosus ff. de Testam. l. Furiosum Cod Qui testam. facere possunt. §. Item furioso Instit. eod. tit. & apud Hispanos est l. 13. vbi glos. 5. & 6. ti. 1. part. 6. Vide Xuar. alleg. 1. nu. 1. cum seqq. Clar. in §. Testamentum q. 5. vers. Sed an furiosus. Alciat. reg. 1. Præsumpt. 38. decis. Pedam. 1. 62. & 77. Gom. l. 3 Tauri à num. 6. Mich. Grass. tom. 2. Communium Opin. lib. 6. tit. 12. n. 21. pag. 35. Menoch. de Arbit. casu 325. & lib. 1. de Præsump. q. 24. n. 15. & q. 18. n. 7. & lib. 2. q. 75. n. 57. & cõs. 311. & cõs. 374. n. 45. Sim. de Prettis de interpret. vltim. volun. lib. 2. dubit. 1. solut. 4. Cardin. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 5. à principio Spin. in Speculo Testam. in Rub. glos. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 136. n. 3. Cardos. in Praxi iudicum verbo Testamentum n. 17. Negreiros in introductione vltim. volunt. lib. 1. cap. 7. n. 10. & sequẽti, Lusitan. Ægid. in repet. d. l. 1. p. 1. §. 3. nu. 9. Cald. Pereira quæst. forensium cons. 24. n. 3. Nec reconualescit adueniente sanitate Ceuall. Cõmun. contra commun. q. 11. num. 3. Nec etiam furiosus, quia iudicio caret ad pias causas testari potest Burg. cons. 11. n. 2. Spin. d. glos. 10. num. 7. Crass. §. Testamentum q. 17. n. 3. Lusitan. Ægid. d. n. 9.

3 In text. ibi (*porem se não tiuer o furor continuado, &c.*) Nota quod si furiosus

riosus habeat dilucida interualla, & dubitetur an actus ab ipso gestus sit gestus tempore furoris, vel interualli, in dubio præsumitur gestus tempore furoris, ita Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 45. n. 63. P. Sanch. de Matrimonio lib. 1. disp. 8. n. 17. vers. Tandem si furiosus. Cald. Pereira consl. 24. à n. 4. Mascard. de Probat. concl. 39. n. 4. vbi n. 6. resoluit quod testamentum furiosi habentis dilucida interualla præsumitur factum tempore sanæ mentis, si videtur factum ab homine sani intellectus, de quo etiam Menoch. d. quæst. 45. num 66. Matiens. in Rubric. tit. 1. glos. 1. num. 67. lib 5. nouæ Recopil. Pat. Sanch. d. n. 17. vers. Limita tamen.

4 Nota quod furiosus is non præsumitur quem non constat antea furore agitatum fuisse, sed sanæ mentis censetur, si vero de eo constet præsumitur durare omni tempore, & illa dilucida interualla sunt per accidens, ideoque minime præsumuntur, ita Molin. de Primogen. lib. 2. cap. 9. num. 30. Ioseph Ludou. tom. 3. Commun. Opin. tit. de Probation. concl. vni. vers. Infertur 193. pag. 477. Menoch. cons. 374. nu. 45. & d. quæst. 45. num. 18. Mascard. de Probation. concl. 824. num 4. Pat. Molin. d. disput. 136. num. 3. vers. In dubio autem, Pat. Sanch. d. num. 17. vers. Et ratio est Valasc. cons. 145. n. 13. & 14.

5 Et testes deponentes de furore debent reddere rationem, quod tempore actus faciebat talia signa dementiæ, sicut solent facere homines insani, & etiam non interrogati debent reddere rationem dicti sui, ita Menoch. cons. 311. num. 27. & 28. Valasc. cons. 145. num. 20. & 22.

6 Et testibus deponentibus de sana mente, etiam paucioribus, maior fides adhibetur, quam deponentibus de insania. Ita Iacobus Menochius consilio 311. num. 14. & 15. Aluarus Valasc. consult. 145. num. 14.

7 Signa furoris, vel dementiæ hæc sunt, Si quis iubeat cadauer suum in mare proijci, vel cum sonis, & cantibus sepeliri, si per vicos more insanorum loquatur, vel deridendo vadat. Si proijciat lapides sine causa per viam. Si incedat via lutosa, cum bona posset incedere. Si ignoret nomen suum. Si de vna re interrogatus, de altera respondeat. Si spernat medicinas in infirmitate sibi à medicis ordinatas, hæc eleganter Menoch. de Præsumption. lib. 6. quæst. 45. à num. 24. cum multis sequentibus, & num. 6. cum sequentibus resoluit quod demens, vel mentecaptus dicitur is, qui est mente diminuta, & sic méte caret. Stultus, qui imprudens, improuidus, incautus, & ineptus est, & in eo differt à fatuo, quia fatuus est, qui omnino desipit, stultus vero, qui aliquid sapit. Phreneticus is dicitur, qui habet mentem læsam, & aliquando sine causa obliuionem patitur. Furiosus, qui furijs quodammodo agitatur, & rabie angitur, vnde nec sibi, nec alijs parcit, vel is dicitur, qui mentis lumine, & sensu caret. *Furoris & dementia signa.*

8 In text. ibi (*no que nasceo mentecapto*) Vide Gom. l. 3. Tauri num 9. Gutier. cons. 14. num. 5. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 136. vers. A primo, aliás nu. 3. Cabed. p. 1. decis. 97. num. 3.

9 Amplia in fatuo si omnino méte careat, secùs tamen si aliquem intellectum habeat ita Cabed. d. decis.

decis.97.numer.5.

10 Amplia in phrenetico, vide Bonacos. tom.2. Commun. Opin. lib.6. tit.12. num.11 pag.34. Cald. Pereira cons.24. num.3. Negreiros in introduct. vltim. voluntat. lib. 1. cap. 7. num.10.

11 De testamento hominis cæci vide Clar. in §. Testamentum q. 17. Gom. l.3. Tauri n.51. Crass. in §. Testamentum q.31. à n.2. Suar. tom.2. Commun. Opin. lib.6. tit.13. nu.141. vbi Villalob. n.142. & Kirchou. nu. 311. & Mich. Crass. tit. 12. num.22. pag.35. Ioseph. Ludou. tom.3. tit. de Testamentis concl.1. pag.562. Spin. in Speculo Testament. in Rub. glos. 7. Matiens. l. 2. glos. 8. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Cardos. in praxi iudicum verbo Testamentum n. 24. Lusitan. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib.3. cap.8. per totum, P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.130. per totam vbi num.3. refert se audire consuetudine receptum esse in hoc Regno, vt cæcus eisdem modis nuncupatiuè testetur, quo cæteri testari possunt, ex iure tamen communi superadditur vnus testis in testamento cæci, supra illos, cum quibus cæteri homines testari possunt. Et quod cæci testamentum inter liberos minorem solemnitatem requirat resoluunt Iaffred. Balb. decis. 29 Boer. decis.240. num.2. Ioseph. Lud. Perus. decis.2. n.34.

AD §. I.

Perpetuò furiosus nō potest facere testamētum.

1 Vide Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib.6. tit.13. de Testam. n.180. vers. Ideoque si testamentum pag. 55. Cardin. Mantic. de Coniectur. vltim. volunt. lib. 2. tit. 5. num.7. vers. Quæro, Benedict. Pinel. select. iuris interpetr. lib.2. cap.20. num.6.

AD §. II.

1 Vide Mascard. de Probat. concl. 39. n.8. Menoch. cons.311. num.7. & cons.374. n.45. & lib.6. de Præsum. q.45. nu.66. qui resoluunt quod testamentum furiosi habentis dilucida interualla præsumitur factum tēpore sanæ mentis, si videtur factum ab homine sani intellectus.

AD §. III.

Filiusfam. de aduentitijs non potest facere testamētū.

1 Desumitur ex l. Qui in potestate & ex l. Filiusfam. ff. de Testam. l. Nemo C. qui testam. facere pos. Princip. Instit. quibus non est permissum facere testam. & apud Hispanos concordant l.13. tit.1. part.6. vbi glos. 3. & l. 4. tit.4. lib.5. nouæ Recopil. Vide Clar. in §. Testamentum q.18. Conan. comment lib. 9. cap. 4. in princip. Cou. in Rub. de Testam. p.3. num.3. Molin. de Primog. lib.2. cap.9. num.13. Donat. à Fin. tom.2. Commun. Opin. lib.6. tit.12. nu.17. pag.34. Ioseph. Ludou. tom.3. tit. de Testam. concl.5. Crass. §. Testamentum quæst. 23. Mench. de Success. § 22. num.8. Auend. l.4. Tauri glos. 5. Aluarad. de coniect. mente defuncti lib.2. cap.1. num.7. Cardin. Mantic. de coniecturis vltimarum volunt. lib.1. tit.12. nu.2. & lib.3. tit.15. n.4. Matiens. & Azeued. d. l.4. Spin. in Speculo Testam. in glos. Rub. p. 4. à nu.1. Gutier. Pract. lib.2. q.40. Ceuall. Communium contra commun. q.794. n.1. nec conualescit adueniente ætate quæst.11. num.3. Pichard. in Princip. Instit. quibus non est permissum facere testam. nu.98. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo

bo Hunc contractum n. 23. & in responso pro Ferdinando Pereira n. 21. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 138. Cardos. in Praxi iudicum verbo Filius nu. 28. & verbo Testamentum nu. 11. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 29. n. 114. latè Lusitan. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 1. §. 7. Negreiros in introduct. lib. 1. c. 10. n. 51. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 382. à princip. P. Lessi. de Instit. lib. 2. cap. 19. dubit. 4. num. 38. Quod valida sit consuetudo vt filiusfam. testetur resoluunt Gratian. Marchiæ decis. 61. Ioannes Aloys. Ricci. in collectaneis decisionum p. 4. collect. 1411.

2 An filiusfamil. Clericus possit testari? Dic quod filiusfam. Clericus sub patria potestate constitutus quamuis sit in minoribus potest de aduentitijs testari, quæ illi post susceptos ordines obuenerunt, vide Perez ad l. 1. vers. Clericus præterea tit. 3. lib. 1. Ordin. Spin. in Speculo Testam. in Rubr. p. 4. num. 22. Pat. Molin. d. disp. 138. vers. Licet aliás nu. 3. cum sequentibus Valasc. consult. 108. num. 14. Alt. Valasc. tom. 1. Allegat. 29. num. 116. Cardos. in Praxi iudicum verbo Clericus num. 70. Lusitan. Aegidi. d. §. 7. num. 10. cum sequentib. nouissimè Benedict. Pinell. sellectarum iuris interpret. lib. 1. cap. 5. num. 19. Cald. Pereira quæst. Forens. in Princip. Instit. de Inoffic. testam. n. 15.

3 In text. ibi (*posto que o pay lho permita*) Vide Marc. Anton. de Amatis Marchiæ decis. 42. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 444. Ceuall. d. quæst. 794. nu. 3. Nisi sit ad pias causas vt per Crass. in §. Testamentum quæst. 17. num. 12. Pat. Molin. d. disp. 138. vers. Dubium, aliàs num. 8. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 79. nu. 20. Thom. Valasc. d. alleg. 29. num. 115. Lusitan. Aegidi. d. §. 7. n. 16.

4 Filiusfam. tamen de consensu patris potest donare causa mortis ita Maynard. decis. 3. lib. 5. Ceuall. d. quæst. 794. Pat. Molin. d. disp. 138. nu. 1. in fine, latè rationem reddens Lusitan. Aegidi. d. §. 7. num. 16. & 17.

Et si filiusfam. in testamento aliquid relinquat alteri interueniente patris consensu, & in ipso testamento apposita sit clausula codicillaris, si ille, cui relinquitur est præsens, bene valet relictum in vim donationis causa mortis. Ita Clar. in §. Donatio quæst. 6. num. 8. Stephan. Gratian. d. cap. 382. n. 8.

5 In text. ibi (*Porem dos bẽes castrenses*) Vide Pat. Molin. d. disp. 138. in princip. & disp. 231. vers. Quod vero Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 13. num. 345. vers. Interpretatur 4. Surd. de Alimentis tit. 4. quæst. 11. num. 11. cum sequentib. Lusitan. Aegid. d. §. 7. à num. 3. Benedict. Pinell. d. cap. 5. à num. 8. & num. 43. Crass. §. Testamentum quæst. 7. num. 3. & quæst. 23. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis num. 34. & verbo Læsis num. 98. *Filiusfam. potest testari de peculio castrensi vel quasi.*

AD §. IIII.

1 In text. ibi (*o herege*) Desumitur ex l. Manichæos C. de hæret. glos. 1. in l. Is cui bonis ff. de Testam. Vide Clar in §. Testamentum q. 34. nu. 2. Farin. de Hæresi q. 190. n. 89. *Hæreticus non potest facere testamentum.*

2 In text. ibi (*apostata*) Desumitur ex l. 2. C. de Apostatis, & apud Hispanos concordat l. 5. titul. 25. part. 7. Vide Patr. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 14. num. 132. in med.

in med. Vnde nullus hæreticus, aut apostata hæres, aut legatarius esse potest Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 154. vers. De iure cōmuni, aliàs n. 6. P. Sanch. d. cap. 14. á n. 31. P. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 19. dubit. 5. nu. 50. Farin. d. q. 190. à n. n. 93.

Seruus non potest facere testamētum.

3 In text. ibi (*nem o escrauo*) Desumitur ex l. Qui testamento cum l. sequenti Cod. de Testament. Vide Gom. l. 3. Tauri num. 12. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 137. vers. Seruus aliàs n 2.

Religiosus non potest facere testamentū.

4 In text. ibi (*nem o religioso*) Vide Gom. l. 3 Tauri nu. 13. Mench. Illustrium cap. 102. nu. 1. Molin. lib. 2. de Primog. cap. 9. á nu. 39. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 141. Crass. in §. Testamentum q. 34. num. 1. nouissime Frat. Paulin. Berti Lucens. in Praxi crimin. Regular. tit. 4. cap. 25. §. 10. numer. 4. Valasc. cons. 108. num. 7.

5 De militibus professis ordinum militarium, vide Pat. Molin. d. disp. 141. vers. Nauar. aliàs num. 5. Valasc. cons. 108. n. 8.

Prodigus non potest facere testamentum.

6 In text. ibi (*nem o prodigo*) Desumitur ex l Is, cui bonis ff. de testam. & ex §. Item prodigus Instit. hoc tit. Vide Conan. lib. 9. comment. cap. 4. num. 9. Clar. §. Testamentum q. 33. Mench. Illust. cap. 37. nu. 8. Spin. in Speculo Testam in glos. Rub. p. 10. Cald. in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis n. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 137. in princip. Cabed. p. 1. decis. 171. Lusitan. Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 1. cap. 7. num. 15. Lusitan. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Ecclesijs p. 1. §. 2. per totum.

7 Nec ad pias causas posse prodigum testari resoluunt Gom. l. 3 Tauri n. 14. ad finem Crass. §. Testamentum q. 17. num. 7. P. Molin. d. disp. 137. n. 1. in fine latè Lusitan. Ægid. d. §. 2. n. 17.

8 Nec inter liberos, quia non est de prodigo confidendum, quod inter liberos debitam æqualitatem, modum, aut ordinem seruet Gom. l. 3. Tauri n. 14. in fine Cald. Pereira d. verbo Cum non absimilis num. 31. vers. Et proinde Lusit. Ægidi. d. §. 2. num. 18. vbi etiam cum Gom. Vari. tom. 1. cap. 6. n. 4. resoluit quod prodigo, cui bonis interdictum est potest pater, vel mater, vel alius ascendens substituere exemplariter.

9 In text ibi (*a que he defesa, & tolhida a administração de seus bēes*) Idest postquam ei iuridicè, & solemni interueniente iudicis decreto interdicta est bonorum administratio, ita Cabed. p. 1. decis. 171. à num. 2. cum multis sequentib.

AD §. V.

Surdus, & mutus à natiuitate testari non possunt.

1 Desumitur ex l. Qui in potestate §. Surdus ff. de Testam. & ex l. Discretis C. hoc tit. & ex l. Item Surdus Instit. eodem, vide Gom. l. 3. Tauri n. 16. Mench. Illust. cap. 103. n. 2. Bonacos tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 12. n. 13. & 15. pag. 34. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 136. vers. De iure humano aliàs num. 4. Cardos. in Praxi iudicum verbo Testamentum num. 8. Lusitan. Ægidi. in repet. l. 1. C. de Sacrosanctis Eccles. p. 1. §. 3. per totum.

2 In text. ibi (*impetrando primeiro para isso nossa licença*) Nota quod potest Princeps surdo, aut muto testandi licentiam concedere, vide Rebuff. ad l. 130. ff. de Verb. signif. pag. 492. vers. Potest.

AD

In antiq. § 5. tit. 94.

AD §. VI. & vltim.

Condénati ad mortem naturalem non possũt facere testamentum.

1 Desumitur ex l. Eius, qui §. 1. ff. de Testam. vbi Doctores, & l. Si quis filio exhæredato §. Irritum ff. de iniusto rupto. Vide Gom. l. 4. Tauri à princip. Mariens. l. 3. glos. 1. cũ seqq. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Pereg. de Iure fisci lib. 3. tit. 2. n. 2. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 9. vers. Antonius Gomes, aliás n. 4. cum seqq. & disp. 137. in fine, Gam. in tract. de sacram. præstandis vltimo supplicio damnatis q. 5. nu. 10. & q. 6. nu. 10. & decis. 364. Cost. in cap. Si pater p. 1. verbo Si absque n. 45. Cald. Pereira de Nomin. q. 5. à n. 13. & à nu. 30. cum seqq. Cabed. p. 2. decis. 57. à nu. 10. nouissimè. Benedict. Pinell. Selectarum iuris interpret. lib. 2. cap. 7. nu. 7. & 8. latè Lusitan. Aegid. in in repet. l. 1 Cod. de Sacrosanct. Ecclesijs p. 1. §. 5. per totum. Farin. in Praxi crimin. q. 102. n. 131. & n. 135. cum seqq. de damnatis ad mortem ciuilem.

2 In text. ibi (*& posto que em qualquer tempo antes da dita condenação, &c.*) Et testamenta antea facta secuta damnatione irrita fiunt vt testatur Lusitan. Aegid. d. §. 5. nu. 3. vers. Priorem vero sententiam.

3 In text. ibi (*porque a condenação o faz seruo da pena*) Vide Lusitan. Aegi. d. §. 5. n. 1. vers. Et ratio est.

4 In text. ibi (*vèm a seus herdeiros, ou a nòs*) Vide Ordinat. lib. 2. ti. 26. §. 28. Lusitan. Aegid. d. §. 5. n. 15. cum seqq.

5 In text. ibi (*possão fazer seus testamentos*) Idem tamen erit, etsi nõ per vltimæ voluntatis actum, sed potius per actum inter viuos, dispositio fiat. Vide Lusitan. Aegid d. §. 5. n. 9.

6 In text. ibi (*para em elles sòmente tomarem suas terças, & disporem dellas, &c.*) Damnato ad mortem naturalem testari licet de tertio solum suorum bonorum ad sequentia opera pia, ad redimendos captiuos, ad maritandas orphanas, ad eleæmosynas hospitalibus elargiendas, ad Missas celebrandas, & ad monasteriorum, aut Ecclesiarum reparationem, excipiuntur, qui ob crimina hæreseos, læsæ maiestatis, aut sodomiæ damnantur, quibus nec ad hæc quidem testari permittitur. Ita P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 9. vers. Quod ad ius, aliàs n. 8.

7 Nota tamen quod condemnatus de tertia bonorum parte potest disponere pro libito suo ad pias causas, etiam, quæ non sunt expressæ in hoc §. dummodo sint æquè pia. Ita P. Molin. vbi proximè, latè in vtranque partem Lusitan. Aegid. d. §. 5. à n. 4. cum seqq.

Ad tit. 82. Ordinat, Regiæ.

In antiq. tit. 70. Concord. in 55.

Quando no testamento o pay não faz menção do filho, ou o filho do pay, & dispoem sòmente da terça.

1 Vide Cost. in l. Gall. §. Et quid si tãtũ p. 1. á n. 20. & à n 46. ff. de Liberis, & posth. Gam. decis. 153. à n. 2. Valasc. cons. 104. nu. 25. Thom. Valasc. tom. 1. allegat 29. num. 133.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

2 In text. ibi (*parece que os quis instituir*) Vide nouissimè Lusitanũ Negreiros in introduct. ad vltimas volunt. lib. 1. cap. 14. n. 43. & lib. 2. cap. 4. n. 23.

3 In text. ibi (*māy*) Vide Valasc. cons. 61.

consf.61. P.Molin. de Iustit. tract.2. disp.175.à princip.

4 In text.ibi (*tomarem*) Explicat Cald.Pereira de Nominat.q.9.n.10.

5 In text.ibi(*tomarem a terça de seus bẽes*) Vide Cald.d.q.9. num.5. & de Empt.cap.27.n.35.& cap.10. nu.20. ubi tractat ex quibus bonis sit tertia deducenda.

6 Et quod in episcopatu Aegitanensi vigeat consuetudo vt tantum possit disponere de quarta asserit Valasc.consf.104.n.25.

7 In text.ibi (*como for sua ventade*) Nota quod parentes possunt quicquid superest deducta filiorum legitima dare,cui voluerint,& proijcere in mare,vide Surd.decis.21.n.14.

8 In text.ibi(*& assi deuem ser auidos por instituidos*)Vide Negreiros d. lib. 2. cap.5.à n.15. vbi resoluit titulum institutionis non requiri pro forma sed pro solemnitate , Surd. tamen decis.393.n.9.dicit quod præteritus dicitur filius,cui aliquid relinquitur iure legati , non autem iure institutionis , & facit quod verbum relinquo adiectum rei particulari non ducit institutionem,sed potius legatum relictum venientibus abintestato l. Lutius 90. §. Filia de legat. 2. Spin.de testam.glos.9.n.22. col.4.

AD §. I.

1 Desumitur ex Auth. Ex causa Cod.de liberis præteritis. Concordat apud Hispanos l.fin.tit.8. par.6. vbi glos.1.6.& 7. Vide Clar.§.Testamentum q.52.cum seqq.Bernard.& Salzed.reg.51. Garci.reg.278.Gom. l.3.Tauri n.74.75.&78.Perez tit.2. lib.5. Ordin. pag.92. Cost. in §.Et quid si tantum p.3. nu.237. & lib.1. select.cap.1.n.4. Gutier.Pract.lib.2. q.30. Donel. comment. iuris ciuil. lib.19. cap.10.col.antepen.vers.Post ab hoc iure Crass. in §.Testamentũ q.67.P.Molin.de Iustit.tract.2.disp. 175. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imp. lib.2. concl.113. Thom. Valasc.tom.1.alleg.61. à n.13. Steph. Gratian.Discept.Forens.cap.398.à num.2.

2 In text.ibi *(ou may)* Vide Gom. tom.1. Vari.cap.11.n.35.Cost.in cap. Si pater verbo Priuare non possit n.35. Valasc.consf.54.à nu.7. Spin.in Speculo Testam. glos.16. princip. n.65.Surd.consil.393.nu.18.Ceuall. Communium q.183.

3 In text.ibi (*de seu filho legitimo*) Procedit in filio emancipato præterito,vide Cost.in §.& quid si tantum p.3.n.163. P. Molin.de Iustit.d. disp. 175. vers.Vtrum vero hæc eadem aliás n.35.cum seqq. Bernard. Greuæ.ad pract.cameræ imp.lib.2. cõcl. 113. num.7.

4 Procedit in filio posthumo exhæredato,aut præterito , quia eo ipso quod nascitur reddit nullum testamentum , in quo præteritus est, vel exhæredatus,& non antea. Vide Gam.decis.153. Gom. l.3. Tauri nu. 79. Cardos. in Praxi verbo Legatũ n.29. P.Molin.d.disp.175. vers.Posthumus præteritus,aliàs n.30.Ceuall. Commun.contra commun.q.181.& q.182.cum Rip. Azeued. Mantic. & alijs resoluit habere locum etiamsi posthumus exhæredatus,aut præteritus sit à patre ignorante se eum habere.

5 Procedit in filio naturali peditis,qui à patre præteritus,vel iniuste exhæredatus potest impugnare eius testamentum, saltem vt duas partes bonorum ab hæredibus institutis auferat ita Thom.Valasc. tom.1. alleg.6.n.26.cum seqq.

6 Testamento per natiuitatem posthumi

posthumi præteriti rupto an operetur clausula codicillaris? Quæstio ingens est, cuius magna vere dissoluendi Iurisconsultos, & antiquos, & modernos, & recentissimos torsit cura, vide Vincent. Hond. cons. 74. vol. 1. Anton. Gabri. tom. 5. commun. opin. lib. 6. ti. de Clausulis concl. 7. & 8. pag. 407. Petr, Gilchen. d. Auth. ex causa nu. 10. cum seqq. Anton. Thesaur. decis. Pedam. 141. Franc. Viui Neapol. decis. 422. per totam Menoch. de Præsumpt. lib. 4. q. 32. Marc. Anton. de Amatis Rotæ Prouinc. Marchiæ decis. 10. Caualcan. decis. 29. nu. 7. & 22. lib. 4. Fachin. lib. 4. controuers. cap. 12. cum duobus seqq. Ceuall Commun. contra communes q. 180. cum sequentib.

7 In text. ibi (*legitimo*) Et ita agens vt filius ad legatum, vel hæreditatẽ, debet probare se filium, & legitimũ, vide Mascard. de Probat. concl. 786. n. 7. & 8.

8 In text. ibi (*sabendo que o tinha*) Vide Menoch. de Arbit. casu 147. & cons. 37. num. 83. & de Præsumpt. lib. 4. q. 172. num. 3. Benedict. Capra tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 17. n. 4. Thesaur. Pedam. decis. 141. Anton. Fab. in suo Codice tit. de liberis præteritis, & exhæred. definit. 1. Baptist. Costa de facti scientia, & ignor. cent. 2. dist. 2. Mich. Crass. to. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 17. num. 4. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cam. Imper. lib. 2. concl. 113. nu. 6. Stephan. Gratian. d. cap. 398. n. 10. cum seqq. Ceuall. q. 183.

9 In text. ibi (*he per direito nenhũu*) Vide Benedict. Pinell. select. iuris interpret. lib. 1. cap. 8. n. 17.

10 In text. ibi (*mas os legados conteudos no dito testamento serão em todo o caso firmes*) Legata, vel etiam fideicommissa non concidunt testamento ex causa, vel præteritionis, aut exhæredationis nullo, vide Clar. §. Testamentum q. 52. n. 1. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. cõcl. 113. nu. 1. Stephan. Gratian. d. cap. 398. n. 6. cum seqq. sustinebitur, & officium executoris, quia est accessorium arg. c. si super gratia de offic. deleg lib. 6. & tradit. Guterres Pract. cap. 30. n. 2. lib. 2.

11 Quid in legatis relictis ipsi filio præterito, vel exhæredato, qui annullauit patris testamentum? Dic non conseruari vt per Gom. l. 24. Tauri n. 3. vers. Secundo principaliter, post Rip. Roman. Segur. & alios Ceuall. Communium contra commun. q. 503. per totam.

12 Nota fideicommissum etiam vniuersale ex testamento ob præteritionem nullo restitui vt per Clar. in §. Testamentum q. 54. n. 1. Lusit. Emman. Soar. recep. sentent. lit. F. n. 110. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 16. n. 116. Anton. Fab. in suo Codice tit. de Liberis præteritis, vel exhæredatis definit. 2. Franc. Viui. Neapol. decis. 420. sub n. 17. Pereg. de Fideicom. art. 2. n. 24. & cons. 81. n. 3. vol. 1. Valasc. cons. 54. n. 8.

13 Legata testamento ob præteritionis, vel exhæredationis causam nullo actione ex testamento dantur, vide Fachin. lib. 4. controuers. cap. 20. Bernard. Greuæ. ad pract. Cameræ Imp. lib. 2. concl. 113. consid. 1. à princip.

14 Quid in testamentaria tutela? Vide Mich. Grass. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 17. nu. 3. pag. 756. v bi resoluit quod tutoris datio sustinetur Gutierres Practicar. lib. 2. cap. 30. num. 2.

15 Quid in nominatione emphyteutica? Negatiuè Valasc. cons. 61. sed melius P. Molin. de Iustit. tract. 2.

disp.175. vers. Referente Cald. Pereira de Nominat. Emphyt. cap. 8. nu. 7. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg. 61. n. 13. cum seqq.

Quid si filius approbet testamentum, in quo fuit à patre exclusus an possit petere à patre legitimam? Vide Menoch. consl. 71. n. 3. vbi resoluit quod sic, & n. 4. quod filia acceptando legatum sibi à patre factum non excluditur à legitima.

AD §. II.

In text. ibi (*declarando o pay, &c.*) Desumitur ex l. Omnimodo vers. Nam si Cod. Inoffic. testam. Vide Cardin. Mantic. de Coniecturis vltim. volunt. lib. 4. tit. fin. n. 37. Secus in fratre quia licet in testamento fratris non declaretur causa ingratitudinis potest per hæredem opponi ex Salic. & Ias. num. 7. in l. Fratres Cod. inofficioso testam.

AD §. III.

Legata relicta in testamento, quo testator filium præterijt ignorans se eum habere non valent.

Vide Anton Gom. l. 24. Tauri n. 3. Petr. Gilcheni. in Auth. Ex causa à nu. 9. Cod. hoc tit. Baptist. Costa de facti scientia cent. 2. dist. 2. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 175. vers. Intelligendum præterea, aliàs nu. 11. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imp. lib. 2. concl. 113. n. 6.

AD §. IIII.

Desumitur ex Auth. vt cum de appellatione cognoscitur §. Aliud collat. 8. Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 175. vers. Hæc omnia, aliàs n. 2.

I text. ibi (*& isso mesmo auerà lugar*) Vide Clar. in §. Testamentum q. 38. à n. 8. Valasc. consl. 61. n. 3.

AD §. V. & vlt.

1 Vide Clar. in §. Testamentum q. 46. à n. 2. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 175. vers. Intelligendum, aliàs n. 11.

2 Nota primò quod si filius monstrum nascatur non rumpit testamẽtum ex l. 3. Cod. de posth. liber. instit. Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Susceperit num. 165. & 209. Idem si posthumus natus illico decesserit, vide Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum num. 19. Cald. Pereira quæst. forens. cons. 39. num. 13.

3 Nota secundò quod natus ante sex menses conceptionis, vel in octauo mense viuere non potest, & hic filius abortiuus non rumpit testamẽtum nec transmittit hæreditatem. Vide Tiraq. in l. Si vnquam verbo Susceperit liberos nu. 154. 167. 205. Clar. in §. Testamentum q. 45. nu. 5. Mascard. de Probat. concl. 805. & concl. 1146. & concl. 1084. vbi an præsumatur natus tempore maturo. Menoch. de Præsump. lib. 6. q. 52. Gutier. Practic. lib. 2. q. 100. Cald. Pereira quæst. forens. consl. 39. nu. 13. in fine. optimè D. Mart. in votis nouiss. decisionum voto 55. n. 6. & 7. & voto 153. per totum, vbi n. 7. & 10. dicit quod partus in vndecimo mẽse post mariti mortem censetur legitimus si fœmina sit non ambiguæ pudicitiæ, & allegat Gam. decis. 325. & num. 11. testatur quod raræ, aut nullæ mulieres ex ipso coitu conceptionem sentiunt.

Ad tit. 83. Ordin. Regiæ

Dos testamentos dos soldados, & pessoas que morrem na guerra.

DE militari testamento in Iure Ciuili extant tituli ff. Cod. & Instit. Agitur etiam apud Hispanos l.23. vbi glos.1. tit.21. glos.2. Vide Clar. in §. Testamentum q.15. Conan. commentar. lib.9. cap.5. Perez ad l.1. tit.1. lib.4. Ordin. Cardin. Mantic. de Coniect. Vltim. volunt. lib.6. tit.1. Mench. de Success. creat. §.24. à nu.1. Crass. Recept. sentent. §. Testamentũ q.3. Mascard. de Probat. concl.1057. cum seq. Petr. Gregor. Syntagm. iuris p.2. lib.19. cap.1. Matiens. l.6. glos.2. tit.17. lib.5. nouæ Recopil. Balthas. Ayala in tract. de Iure, & officio bellico lib.3. cap.7. n.27. Bouadil. in sua Politica lib.4. cap.1. nu.14. Flores de Mena Vari. lib.2. q.21. num.249. Cardin. Thusc. tom.5. verbo Miles, concl.232. Cabed. p.1. decis.129. num.5. cum seqq. Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas voluntates lib.3 cap.6. Lusitan. Ægid. in repet. l.1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p.2. §.1. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib.2. concl.118. vbi considerat. 1. agit de militibus limitaneis, & stationarijs. Quod gaudeant priuilegijs huius tit. medici, chirurgi, notarij, & familiares militũ seruientes in exercitu resoluit. Stephan. Gratian. Discept. Forens. ca.340. n.9. cum seqq.

AD §. I.

1 Desumitur ex Princip. Instit. Quibus non est permissum, & ex l. Si quis filio §. vlt. ff. de iniusto rupto. Vide nouissime Bened. Pinell. Selectarum iuris interpretat. lib.1. cap.5. n.44. cum seqq.

2 In text. ibi (*castrenses*) Desumitur ex l. vlt. Cod. de Inofficioso testam. Vide Lusitan. Ægid. in repet. l.1. Cod. de Sacros. Eccles. p.2. §.1. n.11. vers. Nec vero.

AD §. II.

Desumitur ex l. Ex militari ff. hoc. tit. Vide Lusitan. Ægidi. in repet. l.1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p.1. §.5. num.2.

AD §. III.

Desumitur ex l. Si miles ff. hoc tit. & ex §. Hæreditas Instit de hæredib. instit. Vide Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas voluntates lib.3. cap.5. num.2.

Milites possunt succedere pro parte testati, & pro parte intestati

AD §. V.

1 Desumitur ex §. Plane Instit. hoc tit. Vide Franc. Viuium Neapol. decis.291. n.2. & 3. Maynard. Tholos. decis. 93. lib.5. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p.2. collect. 354. vers. Et primò. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. volunt. lib.6. tit.1. n.18. Claud. Coteræu. tract. de Iure, & priuil. militis. li.2. ca.17. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib.2. concl.118. considerat. 2. Lusit. Ægid. in repet. l.1. Cod. Sacros. Eccles. p.2 §.1. n.2.

In testamẽto militis iure militari facto duo saltem testes adhibendi sunt.

2 Testes an debeant esse rogati? Vide Henric. Boer. tract. de bello, & duello lib.1. cap.25. pag.118. & seq. Balthaz. Ayala de Iure, & officio bellico lib.3. cap.7. n.15.

3 In text. ibi (*mulheres*) Vide Clar. in §. Testamentum. q.55. nu.5. Bened. Ægid.

Aegid.d.§.1.n.2.ad finem P.Molin. de Iustit.tract.2.disp.129.

4 In text.ibi (*com o sangue*) Desumitur ex l. Militis Cod. de Testam. militis, vide Cabed. p.1. decis.129. n.9. Valasc.consf.104.à n.16.

5 In text.ibi (*& estando no conflicto da batalha*) Vide Bernard. Greuær.d. concl.118. consid.2. nu.3.Cabed.d. decis.129.num.9.

AD §. VI.

Desumitur ex l. Quod constitutum, & ex l. Testamenta, & ex l. Quod agitur ff.hoc tit.& ex l.Ex testamento Cod eodem. Vide Lusita. Aegidi.in repet. l.1. Cod. de Sacros. Eccles.p.2.§.1.n.6. vers.Circa quod, vbi per Ordinat.in præsenti resoluit milites iure militari testari posse si in castris,aut in bello moriantur, vel ad patrium solum reuersi domo sua decedant intra annum.

AD §. VII.

Desumitur ex §. Sed hactenus vbi glos.verbo Valere Instit. hoc tit. Vide Clar. §. Testamentum q. 15. num.4.

AD §. VIII.

Desumitur ex l.vlt.ff.hoc tit.Vide Crass Recep.sentent. §. Testamen. q.3.ad finem Lusitan. Aegid. in repet.l.1.Cod.de Sacros.Eccles.p.2. §. 1. n.6.vers.Circa quod.

AD §. IX. & vlt.

Desumitur ex §. Illis autem temporibus Instit.hoc tit. Vide Conan. commentar.lib.9.cap.5.nu.7. & 8. ad finem.

In text.ibi (*& por tanto*) Vide Cabed.p.1.decis.129.num.10. Lusitan. Aegid. in repet. l.1. Cod. de sacros. Eccles.p.2.§.1. n.7. vers.Vnde colligo, & vers. Maior vero, quicquid contrarium antequam facta fuisset hæc Ordin.tenuerit Valasc.consult. 104. num.15.

Ad tit.84. Ordin.Regiæ.

Dos que prohibem à algũas pessoas fazerem seus testamentos, ou os constragem a isso.

1 DEsumitur ex tit.ff.& Cod. Si quis aliquem testari prohibuerit.Concordat apud Hispanos l.26.cum seq.tit.1 part.6.Vide Bossi.in Pract.tit. de his, qui prohibent aliquem testari. Clar. §. fin. q.79.vers.Si testator, & q.83.n.5 Anton.Gom.tom.2.Vari.cap.14.n.27. Viui.Soar.Kircheu. & alios tom.2. Commun.Opin.lib.6.tit.23. Pechi. de testamento coniugum lib.1. cap. 3.& 4. Menoch.de Arbitr.casu 295. & lib.4. de Præsumpt. q.11. & 12. Mench. de Success.creat.lib.2. §.17. à n.4.& de Success.resolut.lib.1.§.10. n.25. Auiles ad cap.21.Prætor. glos. 1. à nu.6. Aluarad. de Coniectura ta mente defuncti lib.1.cap.3. nu.10. & lib.2.cap.3 à n.36. Simon.de Prettis de Interpretat. vltim. volunt. lib.2. dub.2.solut.1.á nu.13. & lib.5. dub.1. à num.74. Cardin.Mantic.de Coniect. vltim.volunt. lib.2. tit.7. Vincent. de Franch. Neapol.decis.180. Francis. Marc. Delphin. decis. 129. vol.2.Ozasc.Pedam.decis.179. n.5. Martin. Monter á Cueua Aragoniæ decis.45.in parte 1. responsi pro amita vxoris á n.56. Azeued.l.1. nu. 112.& 147.tit.4. lib.5. nouæ Recop. Mascard. de Probat. concl. 1355. & seq.

& seq. Spin. in Speculo testam. p. 2. Rub. nu. 4. & 5. Fachinæ. lib. 9. Controuers. cap. 4. Gutier. Canon. lib. 1. q. 37. n. 20. & lib. 2. cap. 11. n. 83. Cardin. Thusc. tom. 8. lit. T. concl. 147. latissimè Farinac. de Falsitate, & Simulat. q. 161. per totam. Alexand. Trentasinch. Vari. lib. 1. tit. de his, quæ vi resolut. 1. Pereg. de Iure fisci lib. 2. tit. 6. Cardos. in Praxi iudicum verbo Testamẽtum n. 111. cum seqq. Pradilla in Summa legum pœnaliũ p. 2. cap. 22. Negreiros in introduct. ad vltimas voluntat. lib. 1. cap. 10. à num. 44.

2 Circa restitutionem faciendam in foro conscientiæ illi, qui fuerat instituendus, vide Cou. in reg. Peccatum p. 2. §. 7. col. fin. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Contractũ n. 27. Gutier. d. cap. 11. n. 83. & de Tutelis p. 2. cap. 14. nu 6. P. Henriq. in Summa lib. 11. de Matrim. cap. 9. nu. 5. lit. B. Pat. Molin de Iustit. tract. 2. disp. 135. vers. Quoad secundum, & disp. 176. vers. Nona.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*ou engano*) Vide Vrsill. ad Afflict. decis. 69. nu. 4. in fine Caualcan. de Tutore, & curat num. 280. Menoch. de Arbitr. casu 395. n. 33. Pereg. de Iure fisci lib. 2. tit. 6. num. 9.

2 In text. ibi (*seja auido por indigno*) Nota testamentum vi, aut metu factum ipso iure valere, sed auferri cogenti, metumuè inferenti tanquam ab indigno. Vide Crass. in §. Testamentum q. 83. in princip. Menoch. de Arbit. casu 395. n. 7. Gregor. l. 27. verbo Haziendo fuerça tit. 1. part. 6. Fachinæ. lib. 10. Controuers. cap. 15. Pereg. d. tit. 6. n. 4. cum seqq. Ceuall. Communium contra commum. q. 348. nu. 4. nouissimè Benedict. Pinell Select. iuris interpret. lib. 1. ca. 6. n. 20. Quamuis huiusmodi testamẽtum non valere minus bene asserant Spin. in Speculo Testam. in glos. Rub. p. 2. nu. 5. & Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas voluntates lib. 1. cap. 10. n. 42.

3 In text. ibi (*& perca pera a nossa coroa toda a parte que lhe cabia*) Vide Menoch. d. casu 395. n. 5. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. cap. 22. nu. 2. & 3. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum n. 111.

4 An legata, & cætera relicta debeantur? Vide Greg. l. 27. verbo Por fuerça in fine tit. 1. part. 6. Azeued. l. 1. n. 147. tit. 4. lib. 5. nouæ Recop.

AD §. I.

1 In text. ibi (*ao tabelliāo*) Desumi. ex l. 1. ff. hoc tit. Vide Menoch. de Arbitrar. casu 395. n. 36.

2 In text. ibi (*ou as testemunhas*) Desumitur ex l. 2. in princip. ff. hoc tit.

3 In text. ibi (*chamadas*) Ergo testes desiderantur rogati de quo vide Doctores, quos supra citaui hoc lib. tit. 80. §. 1. num. 8.

AD §. II.

Desumitur ex l. 2. ibi *siue priori testamento scriptus* ff hoc tit. Vide Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas voluntates lib. 1. cap. 10. n. 47.

AD §. III.

In text. ibi (*em dobro*) Vide glos. in l. 2. Cod. hoc tit. Menoch. de Arbitrar. casu 395. num. 27. cum multis sequentibus.

AD

AD §. IIII.

1 Vide Menoch. de Arbitrar. casu 395. n. 6. Gutier. de Tutelis p. 2. cap. 14. n. 7.

2 In text. ibi (*Porem a mulher, &c.*) Vide Aluarad. de Coniecturata mẽte defuncti lib. 2. cap. 3. n. 39. Sim. de Pretris de Interpret. vltim. volunt. lib. 2. dub. 2. solut. 1. n. 18. Menoch. d. casu 395. n. 41. & 42. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum nu. 112. Cald. Pereira quæst. forẽs. cons. 24. n. 13.

3 In text. ibi (*com palauras brandas*) Desumitur ex l. vlt. Cod. hoc tit. Vide Burg. cons. 13. n. 22. Carroc. decis. 15. Cacheran. decis. 179. D. Marta Pisana decis. 89. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 4. disp. 7. nu. 5. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 481. Ceuall. Communium contra commun. q. 348. nu. 5. vbi etiam resoluit, quem posse blandis verbis se hæredẽ institui facere, si ad suum commodum fecerit, secus si ad commodum alterius, & Cacheran. decis. 179. asserit, si blanditiæ essent illorum, quibus debetur maxima reuerentia, cũ metui æquiparentur institutionem non valere. Nec valet si blanditijs minæ, aut verbera immisceantur. Vide Hippol. Riminald. cons. 624. nu. 34 lib. 6. Petr. Pechi. de Testamen. coniugum lib. 1 cap. 3. num. 1. in fine. Vincent. de Franchis decis. 180. in fine. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 397. Nec etiam si blando sermone dolosè induxit. Vide Duenh. reg. 31. ampl. 6. Nouell. de Dote p. 6. priuil. 43. Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Donat. glos. 3. n. 1. & glos. 6. Menoch. cons. 45. nu. 35. vers. Non obstat. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Hunc contractum nu. 27. & 34. Negreiros d. cap. 10. n. 48. Ceuall. d. q. 348. n. 4. Nec etiam valet si per nimiam importunitatem institutionem obtinuit, vide Auiles ad cap. 21. Prætorum glos. 1. n. 7. Burg. cons. 11. n. 22. Vincent. de Franch. decis. 180. Pechi. d. cap. 3. à n. 4. P. Henriq. in Summa lib. 11. cap. 9. n. 5. P. Sanch de Matrim. li. 4. disp. 7. n. 4. Negreiros d. ca. 10. n. 47.

Ad tit. 85. Ordin. Regiæ

Dos que não podem ser testemunhas em testamentos.

DEsumitur ex §. Testes Instit. de Testam. Vide Doct. in l. Qui testamento hæres ff. eod. tit. Clar. in §. Testamentum q. 55. Conan. comment. lib. 9. cap. 3. Anton. Gom. l. 3. Tauri à nu. 24. Matiens. l. 1. glos. 8. à n. 1. tit. 8. lib. 5. nouæ Recopil. Spin. in Speculo Testam. glos. 31. à n. 1. P. Molin. de Iustit tract. 2. disp. 127. vers. Testes Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas volunt. lib. 3. cap. 1. num. 11.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*menor*) Desumitur ex § Testes Instit. de Testamentis, vide addit. Croti de Testibus n. 21. Spin. in Speculo Testam. glos. 31. n. 17 Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. n. 23.

2 In text. ibi (*o furioso*) Desumitur ex d. §. Testes. Vide Negreiros in introduct. ad vltimas voluntates lib. 3. cap. 1. n. 11.

3 In text. ibi (*nem o mudo, & surdo*) Vide Pichard. d. §. Testes nu. 38. Villalob. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 10. n 214. & 215. pag. 535. Negreiros d. cap. 1. n. 11.

4 In

4 In text. ibi (*nem o cego*) Vide Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 10. n. 22. pag. 535.

5 In text. ibi (*nem o prodigo*) Desumitur ex d. §. Testes vbi Pichard. n. 40. Vide Masc. de Prob. cõcl. 1358. n. 38.

6 In text. ibi (*nem o escrauo*) Desumitur ex §. Sed cum aliquis Instit. de Testam. Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 127. vers. Testes. Negreiros d. cap. 1. n. 11.

7 In text. ibi (*mas se elle sendo reputado por liure*) Vide P. Sanch. de Matri. lib. 3. disp. 22. n. 16. post princip. Nogreiros d. ca. 1. n. 11. vers. Item seruus.

Fœminæ nõ possunt esse testes in testam.

8 In text. ibi (*nem a femea*) Desumitur ex l. In testamento §. Mulier ff. de Testam. Concordat apud Hispanos l. 9. tit. 1. part. 6. Vide Clar. in §. Testamentum q. 52. n. 2. Gam. decis. 44. n. 2. Burg. l. 3. Tauri n. 97. Crass. in §. Testamentum q. 18. nu. 4. & q. 56. num. 2. Mascard. de Probation. concl. 763. n. 8. Succin. reg. 419. Bernard. reg. 482. Duenh. reg. 314. Ceuall. Commun. q. 220. Spin. in Speculo Testam. glos. 31. n. 11. Soar. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 4. tit. 10. n. 166. pag. 531. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. nu. 22. Cened. ad Decretal. collect. 149. n. 3. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum n. 27. in princip. Farin. in Praxi crimin. q. 59. n. 55. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 112. n. 11. Negreiros in introduct. ad vltim. volunt. lib. 3. cap. 1. n. 11. in princip.

9 Nota fœminam in testẽ admitti posse in testamento ad pias causas. Vide Villal. in thesauro Cõmuniũ Opin. verbo Mulier n. 144. vbi Soar. n. 260. Mench. de Success. creat. li. 3. §. 22. limit. 11. n. 4. Crass. verbo Testamentum q. 18. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. volun. lib. 6. tit. 3. n. 5. Mascard. de Probat. concl. 768. n. 11. Cardos. d. verbo Testamentum nu. 27. in med. Ceuall. Communium contra commun. q. 220. n. 3.

10 Et in testamento inter liberos potest esse testis fœmina, vide glos. in Auth. Quod sine Cod. de Testamẽt. Tiraq. l. 9. cõnub. n. 99. Cou. in cap. Relatum el 1. n. 5. de Testamen. Anton. Gom. l. 3. Tauri. n. 25. Succi. reg. 419. limit. 1. Greg. l. 7. verbo Dos testigos tit. 1. part. 6. Matiẽs. l. 2. glos. 1. n. 15. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Molin. de Primog. lib. 2. cap. 8. num. 27. Mench. lib. 2. de testatoris potentia §. 12. n. 19. Rebuff. de Reprobat. testiũ n. 350. Mascar. de Probat. concl. 1171. nu. 14. & concl. 1352. nu. 4. Gutier. Pract. lib. 2. q. 36. n. 1. Ceuall. q. 200. n. 4. & 5. & q. 700. nu. 9. Cardoso. d. verbo Testamentum nu. 27. in fine Bernard. Greuæ. d. concl. 112. n. 11.

11 Et etiam in probanda declaratione voluntatis testatoris potest esse testis in testamento fœmina. Vide Duenh. reg. 314. limit. 4. Card. Mantic. de Coniecturis vltim. volunt. lib. 3. tit. 1. n. 13. & lib. 12. tit. 16. n. 2.

AD §. Vnicum.

1 Desumitur ex l. Qui testamento in princip. ff. de Testam. & ex §. Sed nec hæres scriptus Instit. eod. tit. Vide Conan. lib. 9. Commentar. cap. 3. n. 4. cum seqq. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. n. 24.

2 In text. ibi (*Porem, &c.*) Vide Menoch. de arbit. casu 106. n. 14. Perez tit. 2. lib. 5. Ordin. pag. 87. Burg. de Paz l. 3. Tauri num. 843. Matiens. l. 1. glos. 8. n. 9. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Mascard. de Probat. concl. 970. & concl. 1357. n. 6. Garcci. de Nobilit. glos. 25. n. 7. P. Mol. de Iustit. tract. 2. disp. 127. vers. Testes, Flores de Mena d. q. 1. num. 25.

Ad tit. 86. Ordin. Regiæ.

Dos Codicillos.

1 DE Codicillis vltra Doctores in tit. Cod. de Codicillis latè agunt Conan. lib. 9. Commentar. cap. 6. à princip. Gom. l. 3. Tauri à n. 66. Viui. Soar. Kirchou. & alij tom. 1. Commun Opinion. lib. 6. tit. 25. pag. 143. Sim. de Prettis de Interpret. vltim. volunt. lib. 2. solut 10. fol. 169. Cardin. Mantic. de Conie-cturis vltim. volunt. lib. 1. tit. 8. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 131.

2 De vi, & effectibus clausulæ codicillaris, vide Perez tit 2. lib 5 Ordin. pag. 108. Ioseph. Ludou. Perusina decis. 2. nu. 31. P. Molin. disp. 132. Ceuall. Communium contra commun. q. 180. & 185 cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 59. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 114 Cardoso in Praxi iudicum verbo Clausula n. 21.

AD §. I.

In antiq. § 5. sub tit. 76. li. 4.

1 In text. ibi (*cerrados*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 131. vers. De iure.

In codicillis requirũtur quinq; testes.

2 In text. ibi (*sejão cinquo testemunhas*) Vide apud Hispanos l. 1. tit. 12. par. 6. Mench. de Success. §. 30. n 32. Anton. Gom. l. 3. Tauri nu. 67. vers. Sed ego. Mascard. de Probat. concl. 308. Crass. in §. Codicillus n. 4. Cost. lib. 1. Select. cap. 18. col. 2. P. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 131. vers. De iure, Valasc. cons. 165. nu. 8. Thom. Valasc tom 1. alleg. 73. nu. 6. in fine Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum nu. 48. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. n. 20. Post princip. vbi an requirantur rogati.

Fœminas testes esse in codicillis.

3 In text. ibi (*mulheres*) Desumitur ex glos. verbo Quinque testes in l. fin. Cod de Codicillis. Vide Deci in l. Fœminæ n. 27. de Regulis iuris Molin. de Primog. lib. 2. cap. 8. nu. 23. cũ seqq. Mascard. de Probat. concl. 308. n. 6. Mench. de Success. creat. §. 12. n. 12. Gutier. li. 2. Pract. q. 36. n. 2. Surd. cons. 158. nu. 21. P. Molin. d. disp. 131. vers. de iure huius Lusitaniæ. Matiẽs. l. 2. glos. 9. n. 8. tit. 4. lib. 5. nouæ Recop. Ceuall. Commun. contra commun. q. 220. n. 2. & q. 700. à n. 14. Cardoso d. verbo Testamentum nu. 48. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 73. n. 9.

AD §. II.

In antiq. § fin sub tit. 76. lib 4.

1 Desumitur ex l. fin. Cod. de Testam. Vide Gom. l. 3. Tauri. nu. 47. & 48. Crass. in §. Testamentũ q. 44 nu. 6. Camill. Gallin. in cõment. ad tit. ff. de Verborum significat. l. 10. cap. 26. n 4. Gutier. Practic. lib. 3. q. 31. nu. 12. Flores de Mena Vari lib. 1. q. 1. n. 12. Valasc. cons. 117. P. Molin. de Iustit. tract 2. disp. 127. vers. De iure Cabe. p. 1. decis 170. Negreiros in introduc. ad vltimas volunt. lib. 3. cap. 9. nu. 5. Anton Fab. sub. tit. de Testam. diffinit 26 quẽ refert Aloys. Ricc. in coll. lect. decis. p. 1. coll. 229. vers. Tertio.

2 Quid si testamentum fecit ruri cũ testibus ibi permissis, & postea habitet in uilla an teneatur aliud facere? Vide Tiraq. de Iure primog. q. 43. nu. 17 ad finem, faciunt, quæ Boeri. decis. 228. n. 52 Mascard. de Probat. concl. 1397. n. 17 & concl. 1416. nu. 17. Cabed. d. decis. 170. n. fin. Negreiros d. cap. 9. n. 11.

3 An nobis habilitans ruri habeat huiusmodi priuilegium? Vide Clar. §. Testamentum q. 56. á num. 6. Mascard. de Paobat. concl. 1353. nu. 45. Crass. in §. Testamentum q. 44. n. 8. Cardos. verbo Testamentum n. 39. Flores

Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. nu. 59. Negreiros d. lib. 3. cap. 9. nu. 10. Lusitan. Ægidi. in repetit. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 4. §. 1. n. 2.

4 Dubium est maximum quot testes requirantur in testamento facto tempore pestis? In eo requiri septem asserunt. Afflict. decis. 25. nu. 6. Boer. decis. 228. nu. 10. Crot. de Testibus n. 11. Clar. §. Testamentum q. 56. n. 3. Rip. de Peste tit de priuil. vltimæ volunt. nu. 7. Cifuentes l. 3. Tauri n. 4. vbi Gom. n. 48. & Tellus Fernandez p. 1. nu. 6. Ceuall. Communium contra commun. q. 290. Et quod ad minus quinque testes necessarij sint defendunt Viui. lib. 1. Commun. verbo Septem testes n. 1. Gabri. lib. 4. Cõmun. tit. de Testam. concl. 8. Roland. cons. 81. n. 47. lib. 1. Mench. de Success. creat. lib. 3. §. 22. limit. 27. n. 35. Et quod denique eo tempore duo, vel tres testes sufficiãt constituunt Guid. Pap. q. 543. n. 14. Philip. Porti. lib. 3. quæst. cap. 9. Christoph. Porti. de Testamento militis §. 1. n. 21. Anton. Fab. in suo Codice sub tit. de Testam. diffinit. 5. Mynsin. cent. 1. obseruãt. 95. Puteus decis. 372. & 382. lib. 1. Thesaur. decis. 180. Gam. decis. 81. Pat. Molin. disp. 127. vers. De iure Lusitano. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum num. 42. Lusitan. Negreiros d. lib. 3. cap. 12. nu. 1. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 229. vers. Quartò. An mulier possit esse testis in hoc testamento? Vide Mascard. de Probation. concl. 763. n. 13. Valasc. cons. 117. n. 25. Negreiros d. cap. 12. nu. 2. vbi etiam an debeant esse rogati.

5 Et de testamento facto in mari agit Gregor. l. 7. verbo Dos testigos tit. 1. part. 6. Valasc. cons. 182. n. 16.

6 In text. ibi (*não pode achar o dito numero de testemunhas*) Nota quod asserenti, quod alij testes poterant reperiri incumbit probatio, vide Burg. à Pace l. 3. Tauri nu. 822. Xuar. tit. de las juras n. 18. Menoch. cons. 331. nu. 37. Valasc. cons. 117. nu. 6. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 1. n. 12.

7 In text. ibi (*ou mulheres*) Vide Gam. decis. 44. Perez tit. 2. lib. 5. Ordin. pag. 86. Valasc. cons. 117. n. 12. & 13. Cabed. d. decis. 170. n. fin.

AD §. III. & vltim.

Desumitur ex l. 2. ff. de Legatis 1. Vide Gom. l. 24. Tauri nu. 1. col. 1. Matiens. l. 2. glos. 9. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopilat.

Ad tit. 87. Ordin. Regiæ

Das Substituições dos herdeiros.

De Substitutionibus integros tractatus edidere Nouellus, Leoninus Polytus, Baldus de Vbaldis, Zazius, Fumeus. Bart. de Hucio, Trentasinchius, Sfort. in tract. Compendiosæ, Duaren. tit. de Vulgari, Crass. in §. Substitutio.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

De substitutionis definitione, & diuisione latè agunt Conan. lib. 4. Commentar. cap. 7. Couar. in cap. Rainuntius §. 4. Gom. tom. 1. Vari. cap. 3. à princip. Mench. de Success. creat. §. 20. n. 84. & de Success. progressu lib. 2. §. 11. Vacon. lib. 4. declarat. 61. Goueant. lib. 1. Vari. cap. 28. Donell. de Iure Ciuili lib. 6. cap. 23. Cuiac. lib. 7. obseruat. 20. Petr. Gregor. Syntagm. p. 3. lib 42. cap. 1. Matiens. l. 1. glos. 17. tit. 4. lib. 5. nouæ Recopil. Cardin. Mantic. de Cõiecturis vltim.

vltim. volunt. lib. 5. tit. 1. Spin. in Speculo Testam. glos. 21. princip. Anton. Fab. lib. 5. Coniectur. cap. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 182. cum seqq. Castill. lib. 2. quotid. cap. 10. à nu. 6. cum seqq. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap 288.

AD §. I.

Substitutio vulgaris.

Desumitur ex l. Cum proponas Cod. de hæredib. instit. Vide Couar. in cap. Rainuntius §. 4. á num. 3. Duaren. sub hoc tit. cap. 4. Gom. tom. 1. Vari. cap. 3. num. 9. 14. & 15. Pichard. in Princip. Instit. hoc tit. nu. 8. & à num. 20. Petr. Gilchen. in Repet. l. Gallus §. Et quid si tantum num. 43. ff. de Liberis, & posth. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 19. dub. 7. à nu. 77. Ceuall. Communium contra communes q. 751.

AD §. II.

Desumitur ex l. Gallus §. Et quid si tantum ff. de Liberis, & posth. Vide Cou. in cap. Rainuntius § 4. nu. 5. Gom. tom. 1. Vari. cap. 3 num. 10. Cost. in cap. Si pater 1. p. verbo Eidem filio num. 47. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 183. vers. Obserua, aliàs num. 2.

AD §. III.

Substitutio vulgaris statim, ac hæreditas per eũ, cui substitutus est datus, adita est, expirat.

Desumitur ex l. Post aditam Cod. de Impuberum, & alijs, concordat apud Hispanos l. 4 tit. 5. part. 6. Vide Conan. lib. 10. cap. 7. nu. 6. Gom. tom. 1. cap. 3. num. 33 Gouean. lib. 2. Vari. cap. 13. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 183. vers. Substitutio, aliàs num. 7.

AD §. IIII.

Desumitur ex l. Quærebatur ad finem, & ex l. Miles ita hæredem in princip. ff. Militari testamen. & ex l. Centurio in 2. p. ff. de Vulgari. Vide Cost. in cap. Si pater in princip. nu. 7 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 182. vers. Militaris, aliàs n. 9.

AD §. V.

Desumitur ex l. Qui plures ff. hoc tit. & ex §. Et pluries Instit. eodem, vide Couar. in cap. Rainuntius §. 7. Gom. tom. 1. Vari. cap. 8. Duaren. sub hoc tit. cap. 26. cum seq. Cost. in cap. Si pater in princip. à n. 11.

AD §. VI.

Vide Cou. in cap. Rainuntius §. 7. Gom. tom. 1. cap. 8. nu. 2. Aquilin. ad l. Centurio num. 38. ff. de Vulgari. Brunor. à Sole in locis communib. verbo Substitutio 13.

AD §. VII

De substitutione pupillari.

Desumitur ex Princip. Instit. de Pupillari. Vide Couar. in cap. Rainuntius §. 5 Gom. tom. 1. cap. 4. Conan. lib. 10. cap. 8 á num. 1. Duaren. tit. de Vulgari. ca 13. cum seqq Cost. in cap. Si pater 3. p. verbo Pupillares. Mench. de Success. creat. §. 21. nu. 265. Crass. in §. Substitutio q. 23. Spin. in Speculo Testam. glos. 23. princip. á nu. 1. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 184. Pat. Lessi. eodem. tract. lib. 2. cap. 19. dub. 7. n. 79.

AD §. VIII.

Desumitur ex l. 1. in fine, & ex l. 2. in

in princip. ff. de Vulgari, & ex §. Liberis Instit. de Pupillari. Concordat apud Hispanos l. 10. tit. 5. part. 6. Vide Gom. tom. 1. Vari. cap. 4. num. 4. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 184. vers. de Iure antiquo, aliàs n. 9.

AD §. IX.

Desumitur ex l. In pupillari ff. de Vulgari, & ex §. Masculo Instit. de Pupillari vbi Pichard. n. 5. Vide Polyt. in tract. de pupillari nu. 23. Cost. in cap. Si pater 2. p. verbo Defunctis num. 2.

AD §. X.

Desumitur ex l. 2. §. fin. ff. de Iure codicil. & ex §. Codicillis in fine Instit. eodem, vide Cost. in cap. Si pater 3. p. verbo Censendum n. 20.

AD §. XI.

Desumitur ex l. Humanitatis Cod. de Impuberum, & alijs. Concordat apud Hispanos l. 11. tit. 5. part. 6. Vide Cou. in cap. Rainuntius §. 6. Gom. tom. 1. Vari. cap. 6. Viui. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 6. tit. 16. nu. 15. pag. 95. Menoch. lib. 4. de Præsumpt. q. 50. Mench. Illust. cap. 106. nu. 8. Spin. in Speculo Testam. glos. 25. princip. nu. 20. & glos. 27. n. 64. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 185. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l. 200. n. 63. & 85. Valasc. cons. 54. n. 2.

In text. ibi *(assi como se fosse furioso)* Vide Mench. Illustri. cap. 37. num. 9. cum seqq. Capr. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 16. nu. 92. pag. 101. & Donat. à Fin. num. 104. & 105. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cũ non absimilis n. 80.

AD §. XII. & vlt.

Desumitur ex l. Centurio ff. de Vulgari. Concordat apud Hispanos l. 12. tit. 5. part. 6. Vide Cou. in cap. Rainuntius §. 9. de Testam. Anton. Gom. tom. 1. Vari. cap. 7. Cost. in cap. Si pater 1. p. in princip. à n. 13. Spin. in Speculo testam. glos. 24. princip. à num. 1.

Ad tit. 88. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 72.

Das causas per que o pay, ou mãy podem desherdar seus filhos.

Ex quibus causis potest pater filios exhæredare.

DEsumitur hic tit. ex Auth. vt cum de appellatione á §. Aliud, vsque ad §. Siue igitur collat. 8. Vide Pat. Molin. tract. 2. de Iustit. disp. 176. Cardoso in Praxi iudicum verbo Pater n. 8.

Ad Princip. Ordin. Regia.

Quæstio grauis est an ex similibus causis, vel grauioribus filius exhæredari possit? Vide Cassan. in consuetud. Burgũd. tit. de Successs. Rub. Non possunt exhæredare §. 2. vers. Sed quæro. Cou. in cap. Rainuntius in princip. nu. 16. Gom. tom. 1. Vari. cap. 11. n. 12. Clar. in §. Testamentum q. 41. n. 2. Viui. lib. 1. opin. 128. Cost. in §. Et quid si tantum p. 3. nu. 175. Mench. de Successs. progressu §. 17. n. 101. Ludouic. Schrad. in suo tract. feudali p. 9. cap. 9. num. 20. Henric. á Rosenth. in sua Synops. feud. cap. 10. concl. 14. nu. 4. Emman. Soar. in Thesauro Commun. sub lit. E. num. 205. Rot. diuers. decis. 61. quam refert Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 1221. Pat. Molin. de Iustit.

tract.2.disp.176.vers.Dubium deinde est. Cardoso in praxi iudicum verbo Pater nu.9. Lusitan.Aegid.in repet l.1.Cod.de Sacrosanct.Eccles. p.1.§.5.num.7.

AD §. I.

Filia ante 25.annum nubentes sine cõsensu parentum, vel turpem vitam eligentes possunt exhæredari.

1 De intellectu,& validitate huius §.Vide Cou.de Sponsal. p.2. cap.3. §8.n.9. Gom.l.49. Tauri num.37. Duenh.regul.373. Gregor.l.10.verbo Puedela desherdar tit.1.part 4.& l.5. verbo A furto tit.3.part.4.& l.5. verbo Que no queria tit.7. part. 6. Clar.in § Testamentum q.41.n.4.& lib.5.§ fin.q.81.statuto 3 n.5.Molin. de Primog.lib.2.cap.16.à n.10. Corras. lib.1. Miscel.cap. 17. Mieres de Maioratu p.1.q.50.n.7.Cancer.Vari resolut.lib.1.cap.24.num.2. Petr. Gregor.Syntagm.lib.9.cap.3. n 24. p.2. Sarmi.lib.1.Select. cap.11. nu.8. Perez l.1.verbo E si qualquier destos vers.Nec filia contrahens tit.15.lib. 8.Ordinam.Mench. de Success.li.1. §.10.à n.623. Crass.§.Testamentum q.42.nu.5.Cardin.Mantic.de Coniect.vltim.volunt.lib.11. tit.18.n.17. Anton.de Petrà de Potestate Principis cap.13.n.38. Burg.de Paz cons. 20. n.8. Guasp.Thesaur. Forensi q. 70. n.3.& 10. lib.1. Menoch. de Arbitr.casu 453.à n.10.& lib.4.de Præsumpt.q.189.nu.58. 76. & 82. cum seqq.& cons.69.n.1.Franc.Viui. decis.523. n.3.Spin.in Speculo testam. glos.14.princip.n.80. Garci. reg.83. n.11.& reg.199.num.23. Matiens.l.2. glos.4.n.49.tit.1.lib.5.nouæ Recop. Gutier.Canon.lib.1.cap.20. & Practic.lib.2.q.1. Baptist. Cost. de facti scientia, & ignor. reg.11. Surd. de Alimentis tit.1.q.5.n.17.& q.6. Valdes.in addit.ad Xuar.tit.de los casamientos pag.50. Ceuall. Commun. contra commun. q. 5. Pichard. in Princip.Instit.de Nuptijs n.6. & 11. & in Princip. Instit. de Inoffic. testam.n.6. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis.163.D. Mart.de Iurisdict. p.4.cent.1.casu 70. Bernar. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib.2. concl.95.D.Barbos.in l.1.p.4. n.27. 32. & 35. ff.Soluto Matrim.Lusitan. Ægidi.in repet.l.Tiliæ.p.3. à nu.30. cum seqq.ff. de Condit.& demonstrat.nouissime in tract. de Iure, & priuileg.honest. art.7. fere per totũ. Ex Theologis, & doctissimis Patribus Societatis IESV vide P. Henriq.in Sum.p.2.lib.11.cap.6. P. Molin.de Iustit. tract.2. disp.176. vers. Dubium circa. P.Azori.Instit.Moral.p.2. lib.2. cap. 2. col. 127. cum seqq.P.Sanch.de Matrim.lib.3.disp. 47. num.12. optimè P. Rebello de Obligation. Iustit. p.2. lib.2. q.14. sect.fin.per totam.

2 In text.ibi(*algũa filha*) Amplia in naturali. Vide Perez l.1. verbo Con la figa tit. 15. lib. 8. Ordin. Lusitan. Ægid.in repet.l.Tiliæ p.3.á n.35. ff. de Condit.& demonstrat.

3 Non procedit in filio,qui quamuis renitentibus parentibus Matrimonium ineat, luxuriosequè viuat non potest exhæredari. Vide Menoch.cons.69.n.9. Surd.de Alimentis tit.1.q.6.P.Sanch.de Matrim.lib. 4.disp.24.n.11.Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo læsis n.32.& quæst. forens.lib.1.q.18.n.8.D.Barbos.in l. 1.p.4.n.31.cum seqq.ff.Soluto Matrim.Lusitan.Ægid.d.p.3. n.31. vers. Quia vero.

4 In text.ibi (*antes de tèr vinte & cinquo annos*)Nota filiam post 25.annos nubentem, vel peccantem in corpus suum citra patris licentiam exhæredari non posse.Vide Pat. Rebello de Obligation.Iustit.p.2.lib.2. q.14.

q.14.sect.2.n.14. Cald. Pereira quæst. forens. lib.1.q.18.n.7.

5 In text. ibi (*annos*) Intellige completos, & non inceptos. Vide Pat. Sanch. lib.4 disp.24. nu.9. Lusitan. Aegid. d.p.3. à num.32. vers. Legem igitur.

6 In text. ibi (*dormir com algum homem*) Quæstio est grauis an sufficiat vnicus concubitus filiæ, ad hoc vt pater possit illam iustè exhæredare? Verior est resolutio, & apud nostros receptior sufficere semel ante 25. annum in corpus suum filiam peccasse. Vide Cost. in §. Et quid si tantum p.3.n.101. & 142. Mench. lib.2. de Successión. §.20. p.3. requis.29. declar.3. nu.152. cum seq. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.176. vers. Obserua deinde de iure communi. Pat. Sanch. de Matrim. lib.3. disp.3. nu.6. vers. Hanc sententiam, plures refert Doctores Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.213.n.31. D. Barb. in l.1.p.4.n.44. ff. Soluto Matrim. Pat. Rebello d.q.14.n.17. Lusit. Aegid. in repet. d.l. Titiæ p.3.n.42. & in tract. de Iure, & priuil. honest. art.7.n.8.

7 Controuertitur etiam apud Doctores an filia pœnitendo si redeat ad vitam honestam possit exhæredari? Affirmatiuè resoluit communior Doctorum resolutio. Vide Surd. de Aliment. tit.7.q.1. num.28. Cost. in d. §. Et quid si tantum p.3. n.192. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib.12. tit.16. nu.14. D. Barbos. in l.1.p.4.n.45. ff. Soluto Matrim. P. Rebello d.q.14.n.17. Lusitan. Aegid. d.p.3.n.42. Cald. Pereira quæst. forens. lib.1.q.8.n.8. in med.

8 Quid si posteà religionem profiteatur? Dic quod ingressus monasterij purgat infamiam anteactæ vitæ vt per Surd. de Alim. tit.7. q.4. n.30. D. Mart. de Iurisdict. p.4. casu 26. num.18. & 19.

9 Quid si filia non fuit ab aliquò cognita, quia erat arcta, sed luxuriosè viuebat? Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.213. nu.58. vbi resoluit hoc sufficere quoad effectũ exhæredationis, cum etiam sine contactu corporalis commixtionis possit interuenire vita luxuriosa, indecens, turpis, & inhonesta.

10 In text. ibi (*ou se casar*) An opus sit vt tale Matrimonium sit copula consumatum? Negatiuè cum D. Barbos. resoluit P. Rebell. d.q.4. nu.27. ex eo quia hoc verbum, *casar* propriè de Matrimonio etiam ante consumationem verificatur, vbi etiam tenet non satis esse ad exhæredationem si impubes Matrimonium per verba de præsenti contraheret sine paterno consensu, quia tale Matrimonium interpretatione iuris resoluitur in sponsalia, quæ tamen non sufficiunt ad exhæredationem, cum eis verba legis non conueniant. Et Cald. Pereira quæst. forens. lib.1. q.18. nu.8. limitat hanc Ord. si pater prius tractasset filiam viro indigno tradere, quia tunc culpa patris compensabitur cum culpa filiæ.

11 Quid si post viduitatem nubat? Vide Anton. Gabri. Commun. tit. de Secundis nupt. concl.30. num.10. Pinel. in l.4. Cod. de Bonis mat. n.18. Pereg. de Iure fisci lib.3. tit.15.n.5. in medio. D. Barbos. d.p.4.n.42. P. Rebello d.q.14. nu.30. vers. Tertio, vbi resoluit æquum esse vt legem hanc de exhæredandis filiabus ad filias viduas nubentes dignis sine consensu parentum vtriusque sexus minime extendamus, nouissime tamen Lusitan. Aegid. tract. de Iure, & priuilegio honest. art.7. num.9. & 10. asserit quod huic legi subijcitur vidua minor si stuprum committat, vel in-

uitis parentibus secundo nubat.

12 Quid si seruo nubat sine patris consensu an posit exhæredari, quãtuncunque excederet 25. annum? Affirmatiuè resoluunt ob specialem iniuriam, qua pater, & omnis cognatio inde afficiuntur D. Barbos. in l.1. p.4. numer.32. Pat. Sanch. de Matrimon lib.4. disput.24. num.10. Pat. Rebello d. quæst.14. n.15. in fine.

13 In text. ibi (*ou de sua mãy*) Vide P. Rebello. d. q.14. nu.30. in princip. vbi in hæc verba. Obseruandum deinde legem Lusitanam quando matri facit facultatem exhæredandi filiam sine suo consensu nubentem, intelligendam esse quoad portionẽ dumtaxat ex parte ipsius matris obuenientem, nam quoad portionem legitimæ ex parte patris contingentem, non est penes matrem, sed penes patrem facultas talem faciendi exhæredationem, quod similiter de patre in facienda exhæredatione accipiendum erit.

14 Nota matrem meretricem non posse filiam meretricem exhæredare. Vide Surd. de Aliment. tit.7. q.4. nu.12. Craff. §. Testamentum q.42. nu.4. Valdes. ad Xuar. l.2. tit. de los casamientos lit. A in fine pag. 53. P. Henriq. in Sum. lib.11. de Matrim. cap.6. n.3. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.179. P. Sanch. de Matrim. lib.4. disp.24. n.6. D. Barbos. in l. Viro atque vxore nu.16. ff. Soluto Matrim. Cald Pereira quæst. forens. in comment. ad §. Soror n.31. Instit. de Inofficioso testam. Lusitan. Ægid. in repet. l. Ttiæ p.3. n.38. & 41. & de Iure, & priuilegio honest. art.7. nu.11. qui duo posteriores agunt etiam de matre, quæ anteactæ vitæ pœnitens, & emendata est, quæ poterit filiam meretricem exhæredare, & sufficit emendatam esse tempore, quo condit testamentum.

16 In text. ibi (*serà desherdada*) An posit ei alimenta, & dotem denegare? Vide Cou. de Sponsal. p.2. cap.8. §.6. nu 17. Spin. in Speculo Testam. glos. 20. princip. n.66. Menoch. lib.4. de Præsumpt. q.189. n.30. Valdes. d. l.2. tit. de los casamientos fol.53. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambi. conuent. lib.12. tit.16. n.16. Cald. Pereira quæst. Forens. lib.1. q.18. nu.9. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib.2. q.14. n.32. P. Sanch. de Matrim. lib.4. disp.26. n.1.

17 An per reconciliationem patris cum filia tollatur exhæredatio? Respondendum est, si post factam exhæredationem reconciliatio superuenit non tolli exhæredationem l. Filio, quem pater ff. de Liberis, & posth. vt post alios consentit Cou. in cap. Rainuntius in princip. nu.17. & Doct. Barbos. d. l.1. p.4. num.47. quos refert Pat. Rebello d. quæst. 14. num.27.

AD §. II.

Vide D. Barbos. in l.1. p.4. nu.47. ff. Soluto Matrim. optimè. P. Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib.2. q.14. num.22. & 23.

AD §. III.

Vide D. Barbos. in l.1. p.4. nu.48. vers. Hæc expendo ff. Soluto Matrim. P. Rebello de Obligat. Iustit. p.2. lib.2. quæst.14. num.24. Cald. Pereira lib.1. quæst. forens. quæst. 18. num.8.

AD §. IIII.

Vide Cou. in cap. Rainuntius in princip.

princip. n. 9. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Prima est, vbi resoluit quod nomine manuum intelligitur si lapide, ligno, vel alia re parentem iniuriosè attingat, nisi filius probabili ignorantia ductus patrem percuteret, vt in simili probat text. in cap. Si vero 4. in princip. de Sentent. excommun. de quo vide Cou. in cap. Alma p. 1. §. 10. à n. 8. P. Soar. de Censuris disp. 22. sect. 1. à n. 51. & disp. 4. sect. 8. à n. 6. & à n. 12.

AD §. V.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Secunda est si grauem & inhonestam iniuriam ingesserit, & vide supra hoc lib. tit. 63. §. 1.

AD §. VI.

Vide Gregor. l. 4. tit. 7. part. 6. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Tertia est si eos in criminalibus causis accusauerit, quæ non sunt aduersus Principem, aut Rempubl.

AD §. VII.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Quarta est si cum maleficis hominibus vt maleficus versetur.

AD §. VIII.

Vide Cou. in cap. Rainuntius nu. 13. de Testam. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Quinta est si vitæ parentum suorum per venenum, aut quouis alio modo insidiari tentauerit.

AD §. IX.

Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Quinta ad finem ibi si præbuerit fauorem, consilium, aut consensum vt venenum parenti porrigatur.

AD §. X.

Vide Couar. in cap. Rainuntius n. 14. de Testam. Ozasc. decis. 124. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Sexta si nouercæ suæ, aut concubinæ patris filius se se immiscuerit, vel filia cum marito matris, aut cum eo, cuius mater esset concubina domi retenta, rem haberet.

AD §. XI.

Concordat apud Hispanos l. 4. tit. 7. part. 6. Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Septima si delator contra parentes extiterit, & per suam delationem grauia eos dispendia fecerit sustinere.

AD §. XII.

Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Octaua causa si filij requisiti à parente vt pro debito, aut persona ipsius fideiussores sint, vt à vinculis eruatur, id non velint efficere.

AD § XIII.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Nona si liberorum aliquis prohibuerit aliquem suorum parentum condere testamentum.

AD §. XIIII.

Concordat apud Hispanos l. 5. tit. 7. part. 6. Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. 12.

In

In text. ibi (*negligencia*) Vide Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Mortuo el .1.n.39.

AD §. XV.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 176. vers. 12.

AD §. XVI.

Vide apud Hispanos l. 6. tit. 7. part. 6. Tiraq. de Iure mariti glos. 8. n. 284. Perez l. 2. tit. 12. lib. 1. Ordin. pag. 186. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. 13. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 108. n. 6. 19. & 20. vbi n. 7. resoluit quod inuitis filijs possunt vendi bona pro redimẽdo patre captiuo.

AD §. XVII.

Desumitur ex Auth. Vt cum §. Si quis de prædictis o 2. collat. 8. Concordat apud Hispanos l. 7. tit. 7. par. 7. Vide Decian. tract. criminali lib. 5. cap. 44. n. 17. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. 14. & postrema si parentes catholici sint, filij autem à fide defecerint.

AD §. XVIII. & vlt.

Desumitur ex Auth. Vt cum de Appellatione §. Aliud à prin. coll. 8.

Ad tit. 89. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 73.

Das causas per que poderà o filho desherdar seu pay, ou mãy.

DEsumitur ex Auth. Vt cum de appellatione §. Siue igitur vers. Iustum autem collat. 8. Cõcordat apud Hispanos l. 11. ti. 7. part. 7. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 10. P. Molin. tract. 2. de Iustit. disp. 176. vers. Ex sequentibus.

Ad tit. 90. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 74.

Em que casos poderà o irmão querelar o testamento do irmão.

Fratre instituente turpem personã fratri competit querela inofficiosi.

AD §. I.

1 DEsumitur ex l. Fratres Cod. de Inoffic. testament. Concordat apud Hispanos l. 12. titul. 7. part. 6. & l. 3. titul. 8. part. 6. Vide Clar. in §. Testamentũ q. 50. Cuiac. lib. 17. obseruat. 40. Thesaur. decis. 126. Hieron. Gabri. cons. 30. lib. 2. Maluas. cons. 24. Honded. cons. 47. vol. 2. Achil. Pedroch. cõs. 19. nu. 51. Anton. Gom. tom. 1. Vari. cap. 11. num. 37. Mench. de Success. creat. lib. 2. §. 10. nu. 553. & 579. Matheac. de Legat. lib. 4. cap. 9. Perez l. 1. tit. 8. lib. 5. Ordin. Crass. §. Testamentum q. 46. & q. 52. nu. 5. Sym. de Prettis de Interpretat. vltim. volunt. lib. 5. solut. 1. dubit. 1. num. 69. & 70. Spin. in Speculo testament. glos. 20. princip. à n. 1. Rebuff. in l. Probrum verbo Turpis ff. de Verbor. signific. pag. 230. Surd. de Alimentis tit. 8. priuil. 95. Fachin. lib. 4. Controuers. cap. 91. & 93. Donel. Comment. iuris Ciuilis lib. 18. cap. 6. col. 1. & lib. 19. cap. 4. col. 1. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 159. vers. Deficientibus D. Mart. in votis nouiss. decis. voto 211. á nu. 11. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 169. & p. 3. collect. 675. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 152. Gutier. Pract. lib. 4. q. 73. n. 12. latisime Castill. quotid. lib. 2. cap. 19.

cap.19.á n.6. Ex nostris LVSIT. Gam.decis.102. Cost.in §.Et quid si tantum p.2.nu.151. D.Barbos.in l.1. p.4.n.128.in princip. ff.Soluto Matrim.Valasc. consult.17. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum n.89.Negreiros in introduct.vltim. volunt.lib.2.cap.11. à n.6. Cald.Pereira quæstionum forens. in comment.ad l.Vni. Cod. Ex delictis defunct.p.2.n.44. & ad §. Soror nu.1. Instit.de Inoff.testamen. & cons.13. num.4.

2 An debeantur legata? Vide Perez tit.2.lib.5. Ordin.pag.92. Honded.cons.38.nu.35. vol.2. Kirchou. tom.2.Commun.Opin. lib.3. tit.16. nu.20.pag.407. Franc. Viui. Neapol.decis.420.n.18. Nicol.Reusner. decis.10.nu.30. lib.1.Surd.de Alim. tit.8.priuil.95. nu.4. & 11. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper.lib.2. concl.113. nu.9.Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.135. num.23.

3 In text.ibi(*contradizer o testamento*) Nota sufficere si frater fratrem instituat in legitima vt rumpere non possit testamentum, ita Negreiros d.lib.2.cap.5.n.14.vbi n.29. resoluit requiri quod fratri relinquatur legitima titulo institutionis, vide D. Mart. in votis nouissimarum decis. voto 211.à n.16.potest agere ad supplementum,non vero competet illi querela,ita Ceual.Cõmunium contra commun. q.566. vbi si illi relinquatur minus legitima.

4 In text.ibi(*pessoa infame*)Quid si pœnitentiã egerit honeste viuendo? Dic quod potest institui. Vide Menoch.de Success. creat. §.10. nu. 600. Surd.de Alim.tit.7.q.1. nu.35. Card. Thusc. verbo Frater concl. 454.n 17.Stephan.Gratian.Discep. Forens.cap.135.nu.17. Cald.Pereira in cõment.ad d.§.Soror n.31.& 38.

5 In text.ibi (*por ser bebado*) Vide Gom.tom.1.Vari.cap.11.n.pen.vers. Tertium Perez l. 1. in fine in addit. fin.tit.8.lib.8.Ordin.Pat.Molin. de Iustit.tract.2. disp.159. in fine vers. Nihilominus, Cald.Pereira in commẽt.ad d.§.Soror n.44.vers.Ebrius. *Ebrius est infamis.*

6 In text.ibi (*tafful*) Vide tom.1. Commun Opin.lib.3.tit.29. de Relig.& sumptibus funerum n.4. vers. Vbi Andræas pag.431. Mascard. de Probat. concl.995.Rebuff. de Reprobat. testium nu.331. P.Molin. d. vers. Nihilominus.Cald. Pereira in comment.ad d.§. Soror.n.44. vers. Cinædi. *Aleator.*

7 In text.ibi (*ou de outra semelhante torpeza*) Amplia primò in meretrice quæ dicitur turpis persona , & non potest capere ex testamento fratris ad exclusionem fratris. Vide Gom. tom.1.Vari.cap.11.n 38. vers.Ex quibus Rebuff.ad l.42.ff.de verbor.Significat.pag.230. Crass. §.Testamentum q.46.n. 8.Viui decis.294. nouissime Lusitan.Ægid.tract.de Iure,& priuilegio honest.art.9. de Meretrice n.13. Cald. Pereira in comment. ad d.§.Soror n.44.in med Stephan. Gratian.decis.216.n.3.vbi n.5. resoluit meretricem Matrimonio coniunctam posse hæredem institui excluso fratre.Amasia quæ soli amanti copiam facit an dicatur turpis persona? Vide Carroc. decis. 124. & nota non dici turpem personam, nec sub illo verbo includi fœminam, quæ vehementi amore alicuius capta ei sui copiam facit ex Fab. in §. Soror Instit.de Inoffic.testam. cum Menoch.quos refert Farin.in Praxi crimin.q.98.n.86. *Meretrix.*

8 Amplia secundô in concubinario. Vide Perez l. 24. titul. 3. lib. 1. pag.107.& l.4. in fine titul.7. lib.8. pag.203. *Concubinarius.*

pag.203. Thesaur.decis.130.Cald.in comment.ad d.§.Soror nu.44.vers. Addo etiam, nouissime Benedict. Ægid.in tract.de Iure, & priuil. honest.art.8.n.6.

Accipens duas vxores. 9 Amplia tertiò in accipiente duas vxores vt per text. in l 2. Cod. de Incestis nupti. resoluit Iaffred. Balb. decis. 112 quem refert Aloys. Ricci in collect. decis. p. 3. collect. 675. vers. Secundò.

Apostata. 10 Amplia quartò in apostata, vel desciscente à religione Christiana ad iudaismum, etiamsi postea imposita pœnitentia ab Inquisitoribus Ecclesiæ recõcilietur, optime Cald. Pereira quæst.forens.cons.13.n.6.

Existens in peccato mortali. 11 Amplia quintò in existente in peccato mortali, prout resoluit Fabius de Anna obseruat.19.quem refert Aloys.Ricci. d. collect.675. in fine.Decian.tract.crimin.lib.2. cap. 20. n.10.

Vsurarius. 12 Amplia sexto in Vsurario, vt per text. in l. Improbum Cod. Ex quibus causis infamia resoluunt Afflict.decis.128. Cott.in Memorabil. pag.mihi 934.Cald.Pereira in comment.ad d.§. Soror n.44. vers. Vsurarius, Gemin.de Vsuris commento 4. in præfat.n.3.

Excommunicatus. 13 Amplia septimò in excommunicato. Vide Duenh reg.272. Spin. in Speculo testam rub.glos.11. n.69. Pereg.de Iure fisci lib.3.tit.11.n.35.

Spurius. 14 Amplia octauò in spurio. Vide Tiraq.de Nobilit cap.15. nu.16. Perez tit.2.lib.5. Ordin. pag 92. Thesaur. decis.126. Spin. in Speculo testam.glos.16.princip.nu.8.Farin.decis.6 Valasc. cons.17. Negreiros in introduct.ad vltimas voluntates lib. 2. cap.11.n.10.Cald.Pereira in comment.ad d.§. Soror nu.44. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 135. nu.27.vbi vult spurium illo tantum casu capere non posse ex testamẽto fratris ad exclusionem fratris si ei relinquatur contemplatione patris Et fratres posse querelare testamentum quamuis sit institutus filius Episcopi resoluit D.Mart.in votis nouiss. decis.voto 211.n 12.

15 Spurius tamen non dicitur turpis persona quando est vitæ honestæ non imitando vitia parentum. Vide Valasc.cons.17.n.3. Castill.lib. 2. rerum quotid.cap.19.à n.53. Negreiros d.lib.2.cap.11 n 7. Stephan. Gratian.d.cap.135 n.27.

16 Amplia nonò, & vltimo in cinædo, lenone, mulione, seruo, fure, sacrilego, hæretico, & condemnato actione iniuriarum, vide Menoch. cons.149.n 20.25.& 28 Cald. Pereira in comment.ad d.§. Soror n.44. & 45.

17 In text.ibi (*O irmão*) Non procedit in vterino, Vide P.Molin.disp. 159. vers.Nihilominus. Cald.Pereira quæst. forens. cons.13. nu.4. Nec procedit in fratribus iuratis, & contra Stephan.Gratian. decis.216. n.3. resoluit Cald. Pereira in comment. ad d.§.Soror nu.46.vbi nu.47. dicit quod legitimatus per rescriptum Principis querelat.

18 In text.ibi (*Porem, &c.*) Vide P. Molin.de Iustit.tract.2.disp.159.vers. Nihilominus. Cardoso in Praxi iudicum verbo Testamentum nu.89. in fine.

AD §. II.

Desumitur ex Auth. de Nuptijs §. Ingratitudinem collat. 4. Concordat apud Hispanos l. 12. tit. 7. part.6.Et si frater non expressit causam ingratitudinis in testamento potest per hæredem probari ex Salicet. & Ias. vterque num. 7. in l. Fratres Cod.de Inoffic.testam.

A D

In antiq. tit. 75.

Ad tit. 91. Ordin. Regiæ.

Quomo o pay, & mãy succedem na herança do filho, & não o irmão.

DEsumitur ex Auth. Defuncto in 1. parte Cod. Ad S.C. Tertyl. Concordat apud Hispa. l. 4. titul. 13. part. 6. Vide Gom. l. 6. Tauri vbi Auend. glos. 2. Perez tit. 2. lib. 5. Ordin. pag. 99. Bellacomb. to. 2. Communi. Opin. lib. 6. tit. 47. à n. 1. pag. 196 Cou. de Success. ab intestato n. 2. & 3. Mendez à Castro in l. Cum oportet p. 1. n. 50. Cod. de bonis, quæ liberis Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 159. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 15. Cald. Pereira lib. 2. quæst. forens. q. 43.

AD §. I.

In text ibi (*nos casos em que o filho, &c.*) Intellige de peculio castrensi, vel quasi, ad quod supra plures citaui Doctores hoc lib. titul. 81. §. 3. n. 5.

AD §. II.

1 Desumitur ex l. Fœminæ §. illud, & ex Auth Lucrum Cod. de Secundis nupt. Vide Viui. Bellacomb. & Kirchou tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 4. num. 8. 9. & 46. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 89. nu. 18. Fachin. lib. 3. Controuers. cap. 64. cum seq. Gutier. Pract. lib. 2. q. 95. num. 3. Valasc. cons. 16. latè Lusitan. Ægid. in repet. l. Titiæ p. 3. n. 62. ff. de Condit. & demonstrat.

2 In text. ibi (*o vsufructo sòmente*) Vide Auth. Ex testamento Cod. de Secundis nupt. Cost. in cap. Si pater verbo Censendum nu. 29. Azeued. l. 4. à nu. 48. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. D. Barbos. in l. Post dotem n. 76. ff. Soluto Matrim. P. Sanch. d. disp. 89. nu. 41. Castill. quotid. quæst. lib. 1. de Vsufructu cap. 2. n. 62.

3 In text. ibi (*os quaes não poderà alhear*) Vide P. Sanch. d. disp. 89. n. 6.

4 In text. ibi (*& outros ascendentes*) Vide D. Barbos. in l. Post dotem nu. 73. ff. Soluto Matrim.

5 In text. ibi (*& guardarsehanestecaso o direito cõmum*) Vide Lusit. Ægid. in repet. l. Titiæ p. 3. n. 62. ff. de Condit. & demonstrat.

AD §. III.

Vide Azeued l. 4. à n. 48. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 89. n. 6. in med.

AD §. IIII. & vltim.

Vide quæ Cald. Pereira de Nominat. q. 20. n. 39. & q. 14. n. 3. & de Potestate nomin. cap. 1. nu 50. Lusitan. Ægid. in repet. l. Titiæ p. 3. n. 2. ff. de Condit. & demonst.

Ad tit. 92. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 71.

Quomo o filho do pião succede a seu pay.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 IN text. ibi (*são auidos por naturaes*) Vide Couar. de Sponsal. p. 2. cap. 8. §. 4. nu. 2. Gom. l. 9. Tauri nu. 1. Paleoth. de Nothis, & spurijs cap. 12. Auend. in Dictionario verbo Hijo natural. Sarmi. lib. 1. Select. cap. 7. à princip. Viui. tom. 1. Communium Opin. lib. 5. titul. 16. pag. 754. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. Naturales filij, qui dicantur.

volunt.lib.11.tit.9.n.22. Mascard.de Probat.concl.341.& concl.799.Matienf.l.9. glos.2. titul.8. lib.5. nouæ Recop. Menoch.de Præsumpt. lib. 6. q.54.n.4.& consil.60.n.3.& cons. 283.n.10. Surd.de Alim.tit.1.q.6.nu. 9. cum seqq.& cons.177.n.6.Garsi. de Nobilit.glos.20.á n.34. Pereg.de Iure fisci lib.3.tit.18.Cardin.Thusc. tom.7. lit.N. concl.10. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.172.vers.Per subsequens,& disput.166.vers.Cap.Nisi, & vers. Illud vero obseruandum. Dom.Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 152. num.7. Ex nostris LVSITAN. Cost.in §. Et quid si tantum p. fin. num.60.D.Barbos.in l.1.p.4. nu 63. ff. Soluto Matrimon. Pat. Henriq. in Summa lib.11. cap.20. §.1. ad finem. Aluar.Valasc.cons.134 à. nu.5. Thom. Valasc. tom.1. Allegat. iuris allegat.6.num.33. cum multis seqq. Cald. Pereira de Nominat. q. 21. à num.4 & quæst.forens.in commentar.ad §. Tam autem in princip. Instit.de Inoffic.testam.

2 An quis præsumatur naturalis, vel spurius? Vide Ioseph.Lud.Perus. decis.18. num.28. Gars. de Nobilit. glos.20. num.5. Menoch. cons. 60. num.1.& 13.& cons.318.n.14. & lib. 6.de Præsumpt.q.54. Gutier. Pract. lib.2.q.112.

Filius naturalis patris plebæi cum legitimis admittitur ad parentis successionem.

3 In text.ibi(*& se o pay for pião, &c.*) De intellectu,& materia huius Ordin.latè Gam.decis.167.nu.8.& decis.317.num.3.& decis.322.à num.4. Ferdinand.Paez de Excusandis parentibus ob numerum liber.à n.52. Cost.in §.Et quid si tantum p.5. nu. 64. & in cap. Si pater 1. p. verbo Si absque liberis num.37. P.Molin.de Iustitia tract.2.disp.166. vers.De iure huius. Valasc. cons.94. à num.9. Cabed.p.1. decis.100. & 101. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 6. num. 18. cum sequentibus,nouissime Bened. Pinell. Select. iuris interpret. lib. 1. cap.5.n.75. Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Sine curatore à n.94. & quæst.forens.lib.1. q. 12.nu.7. vbi etiam resoluit hanc Ordinat. comprehendere tantum filios in hoc Regno natos,& non extra.

4 Quid in nepote naturali respectu aui plebæi. Vide Gam. decis.312. n.14.& decis.317.P.Molin. disp.166. col.5.& dis.167.col.5.

5 Quæstio est admodum controuersa,vtrum filius naturalis pedestris sit in potestate patris? Partem affirmatiuâ de iure tuetur Cald. Pereira in l.Si curatorem verbo Sine curatore n.94. vers.Ex qua sententia, & de Nominat.q.12.n.54.quem refert & sequitur nouissimè Benedict. Pinel Select lib.1.cap.8.n.22.

6 Negatiuam tamen partem, filiũ scilicet naturalẽ plebæi nõ esse in potestate patris,minus bene amplectũtur Ferdinand.Paez in tract.de Excusandis parentib. num. 53. & 54. Valasc.cons.94. à nu.3. & cons.151. n.vlt.

7 Nota quod vnusquisque præsumitur plebæus nisi nobilis probetur, vide Tiraq.de Nobilit.cap.10.nu.13. Mascard.de Probation. concl.1090. Gars.de Nobilit. glos.11. nu.51. Menoch.cons.321.n.6. & lib.6.de Præsumpt.q.60.Gutier.Pract.lib.3. q.13. n.4.Cabe.p.1.decis.73.n.10. Thom. Valasc.tom.1.alleg.6.nu.31. Qui dicantur homines priuati? Vide Farin.cons.95.n.10.

8 Nota etiam quod sententia lata in fauorem filij in causa nobilitatis non prodest patri, quia nobilitas descendit de maioribus ad descendentes,non autem ascendit de filijs ad parẽtes ordine retrogrado.Ita Ioseph.Sesse Aragoniæ decis.4. Sed digni-

dignitatem filij prodesse patri plebæo, vt in filio Episcopi, resoluit Gam. decis. 112. & faciunt quæ Farin. de Delictis p. 1. lib. 1. tit. 5. q. 41. n. 60. Et quod sententia lata contra patrẽ in causa nobilitatis non noceat filijs tenent Ioseph. de Sesse decis. 4. Fabi. de Anna cons. 18.

Medici. 9 Medici sunt nobiles, & medicorum ars est liberalis. Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 34. Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 11. consid. 28. Gars. de Nobilit. glos. 48. §. 4. n. 12. Cened. ad Decretal. collect. 163.

Chirurgi. 10 Chirurgi sunt nobiles vide Tiraq. de Nobil. cap. 34. n. 6. & iudicatum refert Cabed. p. 2. Aresto 36.

Aduocati. 11 Aduocati, & Bachalaurei sunt nobiles. Vide Guid. Papæ decis. 390. Vincent. de Franch. decis. 211. Gars. Falchon. reg. 145. nu. 18. Matiens. in Dialogo relatoris p. 1. cap. 9. num. 8. Gars. de Nobilit. glos. 35. n. 31. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 35. prope finem.

Decuriones 12 Decuriones sunt nobiles, iudicatum refert Cabed. p. 2. Aresto. 7.

Famuli. 13 Famuli illustrium virorum vulgo, pagẽes, si descendant ex parentibus non plebæis non censentur pedestres, vulgo piães, vide Gam. decis. 312. in fine Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 166. vers. De iure huius Lusitaniæ.

Pictores. 14 Pictores esse nobiles per text. in l. Archiatros 8. Cod. de Metatis lib. 12. resoluit Lusitan. Philippus Nunez in tract. da arte poetica, & de pintar titul. dos louuores da pintura. Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 34. à n. 2. Cassan. in Catalogo p. 11. consid. 48.

Mercatores 15 Mercatores non admittunt nobilitatem si per alium mercaturam exerceant, vide Mynsing. cent. 6. obseru. 54. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 37. post princip. Matiens. l. 1. glos. 7. n. 3. tit. 14. lib. 5. nouæ Recopil. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 6. n. 25. prope finem, & nu. 26. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 186. nu. 24. vbi num. 25. tenet non amittere nobilitatem ex negotiatione proprij frumenti, vini, & olei. Et standum est consuetudini patriæ, in qua nobiles mercaturam exercent. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. n. 221.

16 Agricolæ nobiles proprijs manibus in eorum possesionibus operantes non admittunt nobilitatem. Vide Guid. Papæ decis. 41. & 392. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 37. in princip. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 6. n. 27. in med. vbi etiam resoluit eos, qui maiori parte temporis circa agros colendos versantur, licet artem aliquam exerceant, artifices non dici. *Agricolæ.*

17 In text. ibi (*hũa sò manceba*) Ergo si habeat plures filij ex eis nati non succedunt. Ita iudicatum vidi Portucalẽsi Senatu anno Domini 1586. em hũa causa de Caterina Fernandez viuua com dous filhos naturaes que seu marido ouue de duas mancebas em hum tempo, forão Iuyzes os D. D. Francisco de Caldas Pereira, & Francisco Carneiro, Escriuão Manoel pessoa. Vide tamen eundem Cald. Pereira de Nominat. q. 21. n. 7. D. Barbos. in priuatis scholijs ad l. Ex facto §. Si quis rogatus el 1. post princip. ff. Ad Trebel.

18 In text. ibi (*a herança de seu pay*) Intellige tám ex testamento, quàm abintestato. Vide Valasc. cons. 94. n. 1. vers. 2.

19 Nota primò filium naturalem peditis à patre præteritum posse

eius testamentum inpugnare. Vide Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Sine curatore num. 96. vers.7. Aluar.Valasc.cons.94.n.15. Thom. Valasc.tom.1.allegat.6. nu.26.cum sequentibus.

20 Nota secundò huiusmodi filiũ posse succedere in Emphyteusi. Vide Cald.Pereira de Nom.q.12.n.58.

21 Nota tertiò excludere substitutum sub conditione si sine liberis. Vide Cost.in cap. Si pater verbo si absque liberis num.35. Valasc.cons. 94.num.3.

22 An succedant consanguineis patris? Vide Gam. decis.3. & decis. 317.num.2.

23 In text.ibi(*ou alhea*)De hoc ante hanc nouam Recopilationem maxima erat inter nostros controuersia, cum hoc verbum deficeret in antiq.Ordinat. à qua hæc desumpta fuit, vt videre est apud Gam.decis.86. 312. & 167.num.3.P.Molin. de Iustit. tract.2. disput. 166. vers. Octaua.

24 Apud me quæsitum fuit, Vtrũ Ordinat.hoc lib. tit.88. §.1. ibi *algũa filha*,& Ordinat.lib.5. tit.18. §.3. ibi *fora da casa de seu pay*, & titul.37. in princip.ibi *filha*, procedant in filia naturali pedestris, quæ potest patri succedere iuxta hanc Ordin?Imprimis pro parte negatiua nempe Ordinationes illæ non procedere in filia naturali pedestris, sed solum nata ex legitimo matrimonio facit l. Filium eum definimus ff.de his, qui sunt sui,iunctis traditis per Duenh. reg.344.Menoch.lib.6.de Præsum. q 53.vbi resoluit eum præsumi filiũ, qui natus ex legitimo matrimonio.

Secundò facit quia Ordin.in præsenti exorbitans est à iure communi vt resoluunt Gam.decis.3. n.5. & decis.314.n.1.Cald.in l.Si curatorem verbo Sine curatore nu.94. Valasc. cons.151.in fine,& de eius validitate dubitat Perez ad l.22.tit.3.lib.1.Ordin. ideoquè non est extendenda extra casum de quo loquitur,nempe successionis, iuxta doctrinam glos. in Auth. Quas actiones Cod.de Sacros.Eccles.quam Doctores communiter sequuntur vt per Ias.ibi nu.21. Corne.cons.35.nu.24.lib.1.Aym.de Antiq.pag.182.nu.37. Cald.de Potest.elig.cap.7.n.6. & cum hæc Ordin.non disponat, sed dispẽset cum filijs ad succedendum parentibus ibi *os taes filhos são auidos por naturaes*, & ibi *virão à sua herança igualmeute com os filhos legitimos*, non debet extendi ad alium casum,quia in dispensationibus stricta fieri debet interpretatio glos.in cap.Ordinarij verbo Dispensationes de Offic.ord.lib.6. Felin.in cap.Postulasti n.8.de Rescrip. Ias.in l.fin.à n.38.ff.de Constit.Princip.Gig de Pension.q.19.nu.8. Rebuff. in praxi titul. de Dispensat.ad plura beneficia n.64.& in tract.Nomin.tit.forma mandati Apost. verbo Dispẽsationũ vers.Iustæ pag.715.

Tertió facit ratio huius Ordin.ob quam admmittit potius filios naturales ad successionem patris pedestris, quam ad successionem patris nobilis,& ea est,quia in nobilibus magis detestatur incontinentia, qui castitatem obseruant,& religiosè custodiunt,vt aliàs inquit Imp.in l.Fædissimè Cod.de Captiuis,& in l.Si qua illustris Cod.ad Orfician.ibi,quibus castitatis obseruatio præcipuum debitum est,resoluunt Tiraq. de Nobil.cap.23.n.12.& hanc dicit esse veram rationem Cald. de Nominat. q.13.nu.34.ergo cum ex prædicta ratione ostensum sit hãc legẽ introductã esse in odiũ incontinentiæ paternæ,& in fauorem filiorum cum quibus

bus voluit dispensare in succelsione tantum non est extendenda ad alios casus, ne videatur fauere patri incõtinenti, & ille ex delicto, & peccato commisso cõmodum reportare iuxta reg. l. In fundo ff. de Reiuend. cap. Sedes de Rescrip.

25 Pro alia tamen parte affirmatiua præcipuè facit quod huiusmodi naturales filij peditum in parentum succelsionem cum legitimis admittunturex hac. Ordin. quæ cum huius modi filios capaces faciat bonorum patrimonialium, contra id, quod iure communi dispositum erat in tit. Cod de natural. lib. & vlterius esset lex generalis huius Regni, quæ reuocat leges imperiales non potest dici in ea dari dispensatio, aut legitimatio, quia dispensatio est iuris cõmunis relaxatio cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi glos. in cap. Requiritis §. Nisi rigor 1. q. 7. quam dicit notabilẽ Panorm. in cap. Cum in cunctis in princip. de Elect. Rebuff. in Praxi tit. de Dispensat. n. 1. pag. 179. & Ordinatio facit ius commune quoad nos, & illo attento filius naturalis patris pedestris reputatur habilis, & est in potestate patris vt supra ostensum est, quare vtraque opinio probabilis est, sed prima probabilior.

AD §. I.

1 In text. ibi (*nacerem*) Ergo vt aliquis censeatur naturalis initium natiuitatis inspici debet, cum fauor filiorum postulet, vt tempus illud attendatur, quod ipsis filijs fauorabilius est. Vide Couar. de Sponsal. cap. 8. §. 2. num. 2. vers. Contrariam. Duenh. reg. 350. ampl. 39. Spin. in Speculo testament. glos. 15. princip. nu. 118. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 172. Cald. Pereira de Nominat. quæst. 14. num. 58. Nicol. Garci. de Benef. p. 7. cap. 2. num. 35. Vnde naturalis est filius conceptus ante obtentam dispensationem si post eam expeditam natus sit. P. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disp. 7. n. 19.

2 In text. ibi (*official*) Nota quod nobilis si exerceat officium mechanicum non vtitur priuilegio nobilitatis. Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 27. à princip. Garsi. eod. tract. glos. 1. §. 1. num. 58. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. num. 220. Gutier. Pract. lib. 3. quæst. 13. num. 97 vbi etiam resoluit hoc procedere dummodo ipsemet nobilis per se vtatur huiusmodi arte, secus si per seruos. Et si nobilis relinquat officium mechanicum recuperat nobilitatem vt per Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Mercat. nu. 21. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 6. nu. 4. Menoch. de Arbit. casu 467. n. 3.

3 In text. ibi (*Ordens menores*) Vide D. Barbos. in in priuatis scholijs ad l. Ex facto §. Si quis rogatus ò i. n. 3. ff. ad Trebel. vbi etiam resoluit beneficium Ecclesiasticum non constituere aliquem in dignitate, nisi sit canonicatus in Ecclesia Cathedrali iuxta cap. Statutum in princip. de Rescript. lib. 6.

AD §. II.

1 Vide Tiraq. de Iure primogen. quæst. 31. num. 4. Cald. Pereira de Nomin. quæst. 12. n. 58. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 166. vers. De iure.

2 In text. ibi (*caualeiro*) Nota equitandi habitum esse nobilium, refert P. Ioann. Pined. in Iob tom. 2. cap. 30. vers. 22. pag. mihi 485.

A D §. III. & vlt.

1 In text.ibi(*filhos algũus*) Ergo si filij legitimi extent pater naturalibus tertium relinquere non potest. Cabed.p.1.Aresto 47.

2 An legitima proles possit approbare relicta filio naturali? Vide Surd.decis.53.nu.7. & decis.249.ad finem.

3 In text.ibi(*legitimos*) Quid si Principis rescripto sint legitimati? Vide Pat.Molin.de Iustit. tract. 2. disput. 166. vers.Couar. Ceuall. Commun. contra commun.q.2.n.26 vbi resoluit cum Cæphalo l.fin.Cod. de Naturalibus liberis, quæ prohibet, stante sobole legitima, relinquere naturalibus, locum habere in legitimato per rescriptum.

Naturalis filius succedit patri secundũ eius voluntatẽ.

4 In text.ibi (*toda a sua fazenda aos filhos naturaes se quizer*) Desumitur ex Auth.Licet in princip.Cod. de Naturalib. lib.& ex l. Humanitatis ibi, si hoc scilicet naturalis pater voluerit, Cod.eod. Vide glos.verbo Naturalis in l. 1. ff. de bonorum possess. contra tab.Cou. de Sponsalib. p.2. cap.8.§.4.n.16. Gom.l.9 Tauri n.11. Paleoth. de Nothis, & Spurijs cap. 38. n.7. Azeued.l.11.n.43.& 44. tit. 6. lib. 5. nouæ Recopilat. Gutier. Pract.lib.5.q.52.nu.1. & 4. Surd. de Alim.tit.8.priuil.81.nu.1.cum seqq. Dom Gars. Mastrillo in decisionibus Siciliæ decis.152.n.6.cum seqq. P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.166. concl.4.Card.Mantic.de Tacitis,& ambig.conuent.tom.2.lib.13. tit.12. n.5.Cardin.Thusc.to.51 lit.N. cõcl. 13.n.36.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Sine curatore n.96.cõcl. 2. & quæst.forens.cons.27.n.8. Valasc.cons.94.n.8. Castill.lib.2. quotidian.cap.30 n.6.

Ad tit.93. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit 81.

Quomo os irmãos de dannado coito succedem hũus a outros.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 IN text ibi(*dannado, ou puniuel coito*) Nota quod vt filius non succedat patri, nec matri sufficit esse susceptus ex coitu damnato, vel punibili, nec requiritur vtrumque simul.Ita Valasc.cons.29.n.13.

2 Coitus dãnatus dicitur ille, qui aliqua pœna temporali per legem, aut constitutionem iuris imponitur, vide Bermon. de publicis concub. prope finem in verbo Qui etiam filios nu.73 Bossi.de Coitu damnato n.38.Clar.in § Fornicatio n.5 Cald. Pereira de Nominat.q.21. n.16. Stephan.Gratian Discept.Forens. cap. 35 nu.20.P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.167 vers.Licet in conclusione.

3 In text.ibi(*algum filho de clerigo*,& ibi *a que o pay, ou mãy não pode succeder*) Nota quod filius clerici in sacris constituti non succedit matri.hanc sentẽtiam sequũtur Anton.Gom.l. 9. Tauri n.15 in fine,& Tello Fernãdez n.34.Matiens.l.6.glos.4.n.6. 7. & 8. tit. 8. lib. 5. nouæ Recopilat. Mench.de Success.creat.§.10.num. 497. Pereg. de Iure fisci lib.3.tit.8. nu.37. in medio Gam. decis.136. vbi Flores, Pac.Molin. de Iustit. tract.2. disp.167. vers.Licet, aliàs n.8. Spin. in Speculo testam.glos.16. princip. n.18.& 19. 89.& 90 Gutier.Practic. lib.2.q.102.per totam Bernard.Greuæ.ad Pract. Cameræ Imper. lib.2. concl.115.consid.1.n.2.P.Azori.Moral.p.2.lib.2.cap.6.q 5.Pat.Lessi. de Iustit.lib.2.cap.19.dub.6.n.65.

Contra-

4 Contrariam tamen opinionem sequuntur Perez tit. 2. lib. 5. Ordin. pag. 69. & latius tit. 8. vers. vtrum autem lib. 8. pag. 297. Auend. d. l. 9. Tauri glos. 5. n. 5. cum seq. & pro hac parte facit resolutio communis doctorum dùm habet, quod quando mulier commiscet se cum clerico sæculari sacris Ordinibus insignito, non committit incestum, sed solùm simplicẽ fornicationem, de qua Menoch. de Arbit. in addit. ad casum 289. n. 6. vers. Tertia opinio, Surd. de Alimentis tit. 5. q. 7. n. 44. Stephan. Gratian. d. cap. 35. n. 24.

5 Ego tamen has contrarias opiniones ad cōcordiam reducere operæ pretium duxi cum communi, ac Doctissimo D. præceptore Petro Barbos. in priuatis scholijs ad l. Ex facto §. Si quis rogatus o i vers. Ad Ordin. lib. 4. ff. Ad Trebel. quod prima opinio procedat in clerico, qui suscepit filium ex concubina, cum Regnis Hispaniæ concubina clerici acriter puniatur. Secunda verò opinio habet locum in clerico, qui suscepit filium ex muliere soluta, quam pro concubina non habebat, cum in his terminis verum sit mulierem nō puniri, filius tamen clerici in minoribus etiam beneficium ecclesiasticum habente succedit matri P. Azori. d. cap. 6. q. 5. vers. Accedit, Gratian. d. cap. 35. n. 48.

6 Quid in nato ex coniugato, & soluta an matri succedat? Negatiuã partem amplectuntur Surd. decis. 249. n. 16. & consil. 456. num. 14. P. Azori. Instit. Moral. 2. p. lib. 2. cap. 6. q. 9. P. Molin. de Iustit. d. disp. 167. num. 8.

7 Sed pro parte affirmatiua facit quod filius non succedit matri quãdo ex parte ipsius coitus fuerit reprobatus, & punibilis, vt per Negreiros in introduct. vltim. volunt. lib. 2. cap. 11. n. 5. & quod coitus inter solutam, & coniugatum non dicatur dãnatus tenet Spin. d. glos. 16. princip. n. 90. post Castr. Angel. Deci. Nicas. Aym. Fulgos. & alios, quos refert resoluit Gratianus d. cap. 35. nu. 26. Concordando tamen has opiniones distinguendum est, vt prior opinio locum habeat cum ex ea nascitur, quam in domo pro concubina tenuit, cum factum huiusmodi secundum bonos mores magis detestabile sit, secunda vero procedit cum spurius nascitur ex soluta per coniugatum accidentaliter cognita ita D. Barbos. vbi sup. & Pereg. d. tit. 8. nu. 36. vers. Concordando, Stephan. Gratian. d. cap. 35. á n. 27.

8 Quid in nato ex virgine, vel vidua? Dic complexum viri cum virgine, vel vidua infimæ sortis esse legibus damnatum, & ideo filium non posse matri succedere, quam opinionem videntur tenere Pat. Azori. d. cap. 6. q. 6. Stephan. Gratian. d. cap. 35. nu. 32. cum seqq. sed Valasc. consil. 147. à n. 7. resoluit quod atten to iure huius Regni coitus cum virgine, quam poterat ducere in vxorẽ si vellet, licet sit punibilis, & damnatus ex parte masculi, non tamen reddit illum filium incapacem succedẽdi patri plebeo, & à fortiori nec matri.

9 Nota tamen quod mater filio incestuoso succedere non potest de quo vide Gregori. l. 3. verbo Los de la madre tit. 21. part. 4. Valent. Forst. de success. abintest. lib. 6. cap. 50. conclus. 4. n. 10. Regn. Sixt. de Vestigali. lib. 2. cap. 11. nu. 15. Spin. in Speculo testament. glos. 16. principali à n. 89. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 115. consid. 1.

10 Nota etiam quod ius succedendi est

di est reciprocum, ita vt si ego nõ admittar ad alicuius succesionem, nec ille ad meam admittatur Duenh. reg. 366. vers. amplia.7. Menoch. cons.60.n.31. Franc. Marc. Delphin decis.12.n.4. Gutier Pract. lib 2.q.102 ad fin.& lib.3.q.74. n.5. Pereg. de Iure fisci lib.3.tit.8 nu.29.

11 In text. ibi (*a que o pay, ou mãy não pode succeder*) Spurius tamen filius nihil ex bonis parentis abintestato, vel ex testamento capere potest, de quo Cou. de Sponsal. p.2. cap.8. §.5. n.3. Paleoth. de Nothis cap.40 cum seqq. Crass. §. Succesio abintestato q.20. Gam. decis.3. nu.5. Azeued. ad l.6. à n.4. tit.8. lib.5. nouæ Recopil. P. Molin. d. disp.167. concl.3. P. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.19. dubit.6. à nu.58. Cald. quæst. forens. cons.27. num.6. Cardin. Thusc. tom.7. lit. S. concl.416 ita vt si à patre fuerit hæres institutus teneatur in foro conscientiæ hæreditatem ante vllam iudicis sententiam hæredibus ab intestato, vel his deficientibus fisco relinquere P. Molin d. disp.167. concl. 3. vers. Quod si, & disp.169. concl.1. P. Lessi. d. cap.19. dub.6. à n.58. Spin. d. glos.16. á n.48. Morl. in Emp. iuris p.1. tit.1. q.9. nu.40. Benedict. Pinell. select. iuris lib.1. cap.6. n.9. Si tamen per longissimum tempus bona patris possideat præscriptione potest se tueri de quo Pereg lib.8. tit.18. nu. 42. Cald. quæst. forens. cons.39. nu. 17. cum seqq. Institutio etiam á patre facta filio spurio sub conditione si legitimabitur, vel si capere potuerit valida est. Cost. in §. & quid si tantum 2 p. n.172 Pereg. d. tit.18. n.88. Spin d. glos.16. n.124. Ceuall. q.472. Crass. in §. institutio q.7. nu.4. Cardos. verbo Spurius n.32. P. Azori. p. 2. lib.2. cap.10. q.8. Cardin. Thusc. tom.7. lit S. conclus.417. n.48.

12 Nota tamen quod ex spurio filio nepotem legitimum, & naturalem auus instituere potest. Vide Ioseph. Ludou. Perus. decis.18 à n.33. Crass. in §. Institutio q. 8. nu.4. Menoch. lib.4. de Præsumpt. q 96. Pereg. de Iure fisci lib.3. tit.18. n.44. cũ seqq. Surd. de Aliment. tit.1. q.13. n.5. & 9. & tit.5. q.7. n.24. P. Molin. de Iustit. tract.2. disp.167. concl.9. Gonzal. ad reg.8. Cancel. glos.5. nu. 116. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib.2. concl.115. Card. Thusc. tom.5. lit N. concl.13. n.21. & tom.7 lit. S. concl.417. n.61. cum seqq. Ex nostris LVSIT. Pinel. l.3. Cod. de Bonis mat. à num.21. Gam decis.136. n.4. D. Barbos in l.1. p.4 n.76. ff. Soluto Matrim. Cabed. p.1. decis.100. Cald. Pereira de Nominat. q.19. à n.38 & n.49. & quæst. forens. cons.39. num.16. Et nepos etiam non legitimus potest succedere, & capere ex testamento aui clerici. Vide Duen. reg.366. limit. 2. vers. Quid in nepote, Burg. cons.26. nu.45. Vincent. de Franch. decis.27. ad finem Crass. §. Institutio q.8. n.6. post Cou. Clar. Pinel. Xuar. Rojas, Paleoth. Perez, & alios quos refert Nicol. Garci. de Benefic. p 7. cap.3. nu.26. Surd. de Aliment. tit.5. q.7. n.41. Pereg. de Iure fisci lib.3. tit.18. nu.47. Parlad. quotidian. lib.1. cap. 16. nu.4. Bernard. Greuæ. d. concl. 115. num.15. cum seqq. Cald. Pereira quæst. forens. cons.39. n.16.

13 Nepoti vero ex filio genito per incestas nuptias nihil relinqui potest ab auo. Vide Matiens. l.6. glos.8. n.23. ti.8. lib.5. nouæ Recop. Duenh. reg.366 limit.2. vers. Quæ limitatio. Fachin. lib.5. Controuers. cap.98. Menoch. lib.4. de Præsump. q.96. num.27. Surd. d. q.7. nu.36. Pereg. d. tit.18. num.54. Bernard. Greuæ. d. concl.115.

concl.115.n.10.cum seqq. Cald. Pereira d.cons.39.n.17.

14 In text.ibi (*ou herdarà seu irmão*) Desumitur ex l. Hac parte, & ex l. Si spurius ff. Vnde cognati Molin. de Primogen.lib.2.cap.13.nu.16. P. Molin.d.disp.167.vers.12.concl.

15 In text.ibi (*filho de sua mãy*) Secus si sint filij ex duabus concubinis, vide Afflict. in cap. Adoptiuus in glos.vnic.nu.9. & seq. si de feudo fuerit contro.lib.3.Gutier.Pract.lib. 2. q.103.

16 In text.ibi(*abintestado*) Idem ex testamento, vide Pereg.de Iure fisci lib.3.tit.8.n.43.

Ad tit.94. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.69.

Quãdo vir et vxor adinuicẽ sibi succedant?

Quomo o marido, & a mulher succedem hum ao outro.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 DEsumitur ex l. Vnica Cod. Vnde vir, & vxor. Concordãt apud Hispanos l.23. tit. 11. part.4.vbi glos.7. & l.6. titul.13. part.6.vbi glos.7.& 8.l.12.tit.8.lib.5. nouæ Recopil.vbi Mariens.& Azeued.n.2.& 3.Vide Anton.Gom.l.8. Tauri á n.20. Tiraq.in tract.le mort p.2.declarat.15. Don. à Fina tom.2. Commun.Opin.lib.6.tit.9.n.2.pag. 29. P.Molin.de Iustit. tract.2. disp. 164. concl.10. Ex nostris LVSIT. Cald.Pereira de Nominat.q.13. nu. 23 cum seq. Aluar.Valasc.de Partit. cap.6.nu.55.& 56. Cabed.p.2.decis. 51. nu.8. Cardos. in Praxi iudicum verbo Maritus n.25. Thom. Valasc. tom.1. Allegat. iuris alleg.37. nu.2. vbi à n.3.tractat an bona clerici morientis nullo relicto hærede testamentario, vel abintestato pertineant ad ipsius Ecclesiam.

2 In text.ibi (*sua mulher*) Non procedit in sponsa, vide tamen Tiraq. de Iure mariti glos.2.n.19.Et in concubina Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis.5.n.239.

3 In text.ibi (*em casa teuda*) Ergo si inter coniuges facta sit separatio quoad cohabitationem non potest succedere ille, cuius culpa facta fuit separatio. Vide Tiraq. de Retract. lig.§.10.glos.1.num.13. D.Barbos.ad Rub.ff.Soluto Matrim.p.2.num.58. Valasc.de Partit.cap.6.nu.54.Cald. Pereira quæst.forens.lib.1.q.17. n.5.

4 In text.ibi(*sua uniuersal herdeira*) Non succedit in feudis. Vide Tiraq. de Retract.lig.§.1. glos.3. nu.5. & in tract.le mort p.4.declarat.5. n.5. & 6. Vincent.de Franch.decis.318.n.1. Ioseph. Ludou. tom. 3. Commun. Opinion.tit.Soluto Matrim. concl. 1. vers. Limitatur 3. pag 520. Cald. Pereira de Resolut.Emphyt. cap.5. num.70.

5 Nec succedit in Regno, cum ad illius successionem admittatur vnusquisque vltra milesimum gradum. Vide Duenh.reg.106. vers. Limita 1.

6 Quid faciendum si vxor, vel maritus fuerit expositus nutritus in hospitali? Vide Vincent. de Franc. decis.198.

7 In text.ibi (*os nossos Almoxarifes*) Ratio est quia quando aliquis moritur nullo relicto hærede ex testamẽto, vel abintestato vltra decimum gradum succedit fiscus in eius bonis ex Ordin.supra lib.2.tit.26.§.17 quæ desũpta fuit ex l.1.Cod. de Bonis vacant. lib.10. Concordat apud Hispanos l.3.tit.13.part.6.vbi glos.9. & l.12.tit.8.lib.5. nouæ Recopil.Vide Gom.l.8.Tauri nu.25. Pereg. de Iure fisci lib.4.tit.3. nu.1. Alphar.de Officio fisci glos.20.à nu.119. Pat. Molin.

Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 164. concl. 11. Thom. Valasc. alleg. 37. n. 1.

In antiq. tit. 7.

Ad tit. 95. Ordin. Regiæ.

Quomo a mulher fiqua em posse, & cabeça de casal per morte de seu marido.

VIde Gam. decis. 4. 97. 105. & 333. Cost. in cap. Si pater verbo In testamento suo nu. 15. Pinel. in l. 1. Cod. de Bonis mat. p. 1. n. 58. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 235. vers. de Iure, & disp. 322. vers. Deinde, & disp. 422. Valasc. cons. 180. & 111. nu. 19. & de Partit. cap. 6. Cald. Pereira de Nominat. q. 23. n. 11.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*a mulher*) Etsi secundo nubat, vide Gam. decis. 105.

2 In text. ibi (*se com elle viuer*) Vel si separata fuerit non dando causam diuortij. Vide Gam. decis. 97. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. Soluto Matrim. nu. 59. Valasc de Partit cap 6. à n. 49.

3 In text. ibi (*em casa teuda, & manteuda*) Quid si in domo patris alatur an maneat in possessione, vel spoliatus maritus dicatur mortua vxore? Vide Valasc. cons. 180.

4 In text. ibi (*chamar esbulhada*) Vide Gam. decis. 4. n. 1. & decis. 333. n. 1. Valasc. cons. 88. á princip. & de Partit. cap. 6. n. 15.

5 In text. ibi (*he consumado per copula*) Vide Valasc. cons. 137. D. Barbos. p. 2 Rub. ff. Soluto Matrim. n. 110.

6 In text. ibi (*saluo se cada hum dos ditos bẽes*) Vide Ordin. infra tit. 97. §. pen. hoc lib.

7 In text. ibi (*no titolo*) Qui est supra hoc lib. tit. 46.

8 In text. ibi (*continua a posse*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 434. vers. Contraria sententia.

AD §. I.

1 Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 25. à n. 26. Gam. decis. 333. Auend. responso 20. & 37. Vasconcel. de Cabed. lib. 2. diuersorum argum. ca. 20.

2 In text. ibi (*bẽes commũs*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 422. vers. Dissoluta, Valasc. de Partit. cap. 6. à n. 18.

3 Quid si contracto Matrimonio maritus, vel ipsius vxor aliquod delictum cõmittat, propter quod meretur condemnari in aliqua pecuniaria pœna, an ex bonis communibus sit soluenda? Vide Alex. cons. 70. vol. 5. Segur. de bonis lucratis n. 16. & 38. Cassan. in consuet. Burgund. Rub. 4. §. 5. verbo Ferme vers. Sed quia Palat. in Repet. Rub. §. 66. nu. 18. Montalu. in foro legum tit. de las ganancias fol. 113. verso ad finem. Matiens. l. 4. glos. 7. ad finem tit. 9. lib. 5. nouæ Recop. Valdes. ad Xuar. in l. 1. tit. de las ganancias n. 56. lib. 3. fori. Cabed. p. 1. Aresto 20. Valasc. de Partit. cap. 24.

4 In text. ibi (*bẽes foreiros*) Vide Cald. Pereira de Empt. cap. 27. n. 36.

5 In text. ibi (*morgado*) Vide Pinel. in l. 1 p. 2. n. 71. Cod. de Bonis maternis, D. Barbos. in l. Diuortio §. fin. p. 1. nu. 113. & 123. ff. Soluto Matrim. Valasc. cons. 111. & cons. 116. nu. 15. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 7. p. 9. n. 27. in fine.

6 Et de Emphyteusi, vide D. Barbos. d. §. fin. p. 2. nu. 49. Cald. Pereira de Renouat. q. 15. n. 34.

7 Et de iurepatronatus vide Perez titul. 4 lib. 5. Ordin. pag. 166.

8 In text. ibi (*bemfeitorias*) Vide Cassan.

Cassan. de Consuetud. Burgund. Rub.4.§.2 glos. Aqueste n.2. Valasc. de Iure Emphyt.q.25.n.22. Rebello vbi proxime Cald. Pereira de Empt. cap.27.n.23.28. & 35. Nec tenebitur fructus compensare Gam.decis. 96. Valasc.d.q.25. nu.27. Menoch. remed.15. Recuper.nu.609. D.Barbos.in d.§.fin.p.2.nu.46. & 48. Valasc.de Partit.cap.6.n.31.

9 Nota quod æstimatio meliorationum facienda est secundum præsentem statum, non secundum expẽsas factas à principio. Vide Menoc. Remed.15.Recup.n.557. Gam.decis. 137. vbi Flores de Mena plures refert. Surd.de Alimentis tit.6. q.8. n.18.& q.11.num.41. Aloys Ricci.in collect decis.p.1.collect.150.in princip. D.Barbos. in l. Diuortio §. fin. p.1.n.9.cum seqq.Valasc.de Partit. cap.6.nu.23. Cald.Pereira de Emptione cap.27.n.10. Et ita audiui iudicatum in Senatu Supplicationis anno Domini 1589.in causa Bernardi Pereira Portuensis, & Mariæ do Amaral, iudic. D. D. Ludouico Lopez de Carualho, & Emmanuele Francisco do Torneo, Scriba Andræa Pinto.

10 In text.ibi (*obrigados*) Vide Pat. Molin. de Iustit. tract.2. disp. 422. vers. Quod tamen, Valasc. d. cap.6. num.27.

11 In text.ibi (*ou ao marido por a mulher*) Vide Cald. Pereira de Resolut. Emphyt.cap.15.n.59 Valasc.d. cap. 6. num.25.

AD §. II.

1 In text.ibi (*porque taes bẽes, &c.*) Vide Valasc.cons.191.num.33. cum sequentibus.

2 In text.ibi (*de que se tema virem a pelejas*) Ergo iudex potest decernere sequestrationem vbi timetur scandalum, seu rixa inter partes, vide Ias. in l. Quidam n.4. ff. Si certum petatur Anton.Gom.l.45. Tauri n.197. Hippol. sing.543. Syluan. cons.27. n.1.& 2.Menoch.remed.1.Recuper. n.322.Cened.Pract.&canon.quæst. lib.1.q.10.nu.1.& 2.Valasc.cons.79. n.17. Cald.Pereira quæst.forens.lib. 1. q.21.n.41. Quod fieri etiam potest si timor sit dissipationis iuxta cap. vlt.de Sequest. posses. Vide Lancelot.de Attent.p.2. cap.12. ampl.12. num.12.

3 In text.ibi (*em mão de pessoa fiel, & idonea*) Cui soluendum est salarium etiam non conuentum, dummodo attendatur consuetudo, qualitas, & quantitas laboris, necessitas, & damnum personæ, cui debet salariũ dari. Vide Perez l.1.tit.10.lib.3. Ordin.pag.662. Rebuff. ad l.109. ff.de Verborum significat. pag.441. Gutier.de Tutel.p.3.cap.7.á n.9. Flores de Mena Vari.quæst.lib.1. q.7. §.3. nu.20. Cald. Pereira d.q.21.num.5. Azeued.ad l.13.n.3.tit.9 lib.3. nouæ Recopil.vbi nu.6. resoluit iudicem teneri dantem depositarium non idoneum.

4 In text.ibi (*se ponhão em socresto*) Vide l.Æquissimum ff.de Vsufructu latè Bero. cons.116. lib.3. Valasc.de Partit.cap.4.n.21.

7 In text.ibi (*que os tenha*) Nota quod depositarius reddens depositum de mandato iudicis liberatur, licet pars cuius est non vocetur, quod intelligendum est quando remotio depositi in alium depositarium fit ex causa iusta, vel quãdo notoriè nõ constat quod iniustè remoueatur. Vide Greg.l.3.verbo Homẽ tit.3.par.5. Menoch.de Arbitr.casu 137.n.13. & cons.68.n.13. optimè Gutier. Pract. lib.q.113.n.9.

AD

AD § III.

Vide Gam.decis.97.n.2.& decis. 105. n.2.D.Barbos.p.2.Rub.ff.Soluto Matrim. nu.59. Valasc. consi.111. n.19.& latè de Partit. cap.6. nu.35. cum sequentib.

AD §. IIII.

Debitum ante Matrimonium cõtracta vnde sint soluenda.

1 Concordat apud Hispanos l.29. & 33. titul.13. part.5. Vide Gutier. Practic.lib.2 q.128.ad finem.P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.422. vers. Item si aliquis Gam. decis. 366. D. Barbos.in l. Si constante in princip. n.51.ff.Soluto Matrim. Cabed. p.1. decis.131.& Aresto 20. Valasc.cons. 118. num.10.cum seqq.& de Partit. cap.23.á n.11.P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib.6.q.2.n.1.& lib.5. q.7. num.9.

2 In text.ibi (*ou por carta de ametade*)Nota vxorem per dotẽ,& arrhas contrahentem non teneri ad debita soluenda, quæ maritus ante contractum tale Matrimonium,vel post illud solutum,contraxit, ac proinde nec vxoris hæredes. Ita Bart. & alij, quos refert, & sequitur Gam.decis. 566. nu.6. & P.Rebello d.q.2.nu.5. vbi à n.8.disputat an debita contracta ad alendam familiam,si nulla sint lucra,vel non sufficiant, nec fructus similiter,soluenda sint ex dote vxoris? & citat D.Barbos.ad l.Si constãte in initio nu.51.ff.Soluto Matrim. P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.435.

AD §. V. & vlt.

Vide P. Molin. de Iustit.tract.2. disp.422. vers.Quãdo mulier.Cald. Pereira de Emptione cap.33.n.21.

Ad tit.96. Ordin.Regiæ

In antiq. est 77.

Quomo se hão de fazer as partilhas,&c.

1 Desumitur ex tit. ff. & Cod. familiæ hercifcundæ.& vide Ayor.de Partit. & post eum Aluar. Valasc.eiusdem tractatus librum edidit,& consult.59. plura de diuisione affert.

2 Inæqualitas solet parere odia,& dissidia vt per Menoch.cons.158. n. 26. & Gutier.cons.18.nu.44. Vnde partitio introducta fuit,vt æqualitas seruetur inter fratres. Menoch. cõs. 346. n.3.cum seqq.Perez tit.2.lib.5. Ordin. pag. 129. Cald. Pereira de Nominat.q.18.n.33.& nouissime de Empt.cap.9.n.22.& cap.27. nu.28. per l.vlt. Cod. de Collat. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib.2.concl.116.consid.1. n.1. Æqualis enim in patre consideratur dilectio erga filios.Vide Cald.Pereira de Potest.elig.cap.13.n.27.

3 De re non patiẽte cõmodã diuisionẽ,vide Gregor. l. 10. verbo Mas guisadas tit.15.part.6. Capic. decis. 36. Anton. Fab.in suo Codice sub tit.Communia vtriusque diffinit.14. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper.lib.2.concl.116.consid. 1. Stephan.Gratian. Disceptat. Forensium cap.160.nu.27. cum seqq. Cabed.p.1.decis.108.n.9.

4 An in diuisione habeat locum euictio?Vide Rebuff.in tract.Excepti.n.955.Surd.cons.311.n.26.Bernar. Greuæ.d.lib.2. concl. 139. consid.1. Valasc.de Partit.cap.37.Cald. Pereira de Empt.cap.31.n.9.

5 Et an sorte sit facienda diuisio? Et quis debeat eligere? Vide Ias. in

l.Si

l. Si duobus nu. 7. Cod. Communia deleg. & in l. 2. num. 39. ff. Si certum petat. Boer. decis. 5. & 46. Bolognin. in repet. Auth. Habita num. 371. Cod. Ne filius pro patre. Guid. Papæ decis. 289. Tiraq. de Iure primog. q. 60. num. 67. Cott. in Memorab. verbo Sortis dijudicatio pag. 771. Carroc. decis. 135. Menoch. de Arbit. casu 123. Simoncel. de Decretis ti. 4. inspect. 2. nu. 37. Anton. Fab. in suo Cod. sub tit. Cõmun. vtriusq; diffin. 4. & 6. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 201. in principio Bernar. Greuæ. d. lib. 2. concl. 116. consid. 1. à nu. 2. latè Cald. Pereira lib. 2. quæstionum forens. q. 41.

6 Nota primò filium pro sua legitima eligere non posse rem alteri relictam. Vide Ias. in §. Diui lect. 2. n. 30. & in l. Marcellus §. Res, quæ n. 17. & 18. ff. ad Trebel. Menoch. de Arbitr. casu 163. n 20.

7 Nota secundò patrem posse vnam rem hæreditariã, vel pecuniã filio loco legitimæ assignare. Vide Menoch. d. casu 163. à n. 1. cũ multis seqq. & n. 16. resoluit quod filius non potest eligere vnam singularem rem pro legitima, de quo etiam Gam. decis. 284. n. 3.

8 Nota tertiò in diuisione mobilium non requiri decretum quando minor ipse prouocatur à maiori ad diuisionem. Vide Valasc. cons. 53. n. 5. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate n. 31.

9 Nota quartò testatorem non posse prohibere diuisionẽ inter hæredes quãdo absque aliqua adiectione in perpetuum diuisionem ipsam prohibuit, vide Clariũ §. Testamentũ q. 67. Grãmat decis. 5. Et diuisionem ab ipso testatore factam seruãdam esse resoluit Stephan. Gratian. Marchiæ decis. 207.

10 Nota quintò quod falsa causa vitiat diuisionem. Vide Menoch. cons. 91. n. 50. & cons. 320. n. 18.

Ad Princip. Ordin. Regia.

1 In text. ibi (*& não auendo hi filhos darà partição aos netos*) Vide Anton. Gom. tom. 1. Vari. cap. 1. n. 8.

2 In text. ibi (*igoal grao*) Desumitur ex Auth. Defuncto vbi glos. verbo Gradus Cod. ad Tertyl. Vide Cou. de Success. ab intestato n. 3.

AD §. I. *In antiq. §. 14. sub d. tit. 77.*

1 Desumitur ex l. Cohæredibus Cod. Familiæ hercisc. Vide Surd. decis. 102. n. 1. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 245. in princip. & vers. Quando aliquis. Valasc. de Partit. cap. 7. n. 7. 12. & 18.

AD §. II. *In antiq. §. 15.*

Vide P. Molin. de Iustit. disp. 245. Valasc. de Partit. cap 7. n. 1. & n. 13. cum sequentib.

AD § III. *In antiq. §. 16.*

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 245. vers. Quando partitio.

AD §. IIII. *In antiq. §. 17.*

In text. ibi (*despezas*) Vide Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 7. § 1. glos. Meliurà n. 17. Et vide ad quid D. Barbos. in l. Fructus à nu. 6. & in l. Diuortio § fin. á num. 39. ff. Soluto Matrim.

AD §. V. *In antiq. §. 18.*

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 245. vers. Quando res aliquæ. Valasc.

Valasc.de Partit.cap.27.n.3. & cap. 22. n.14.

In text.ibi *(& se por ventura, &c.)* Consonat.l.Communi 7.§.Cum de vsufructu ff. Cōmmuni diuidundo.

In anti. §.19.

AD §. VI.

Vide Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disput. 245. vers. Quando morte vnius.

In anti. §.20.

AD §. VII.

In text.ibi*(com os fruitos)* Vide Pat. Molin.de Iustit. tract.2. disput.245. vers.Quando matrimonium.

In text.ibi (*dos fruitos, & renouos*) Vide Valasc.de Partit cap.4.n.16.

In anti. §.21.

AD §. VIII.

Vide Cassan. in consuetud. Burgundiæ Rub.7.§.5.glos.Meliur. reg. 5. n.31.Cabed.p.2.Aresto 31.

In anti. §.23.

AD §. IX.

Vide latißime Valasc. de Partit. cap.4. vbi num.3. asserit dispositionem huius legis seruandam esse,siue hæredes sint filij defuncti, siue alij extranei, & num. 4. tenet non esse faciendam differentiam inter filium masculum, & filiam fœminam, neque quoad hoc præferendum masculum fœminæ,& à num.10. Quando dicitur filius,vel alter hæres ficar na posse dos bẽes.

In anti. §.24.

AD §. X.

In text.ibi *(dos fruitos , & renouos)* Vide Valasc.de Partit.cap.4.à num. 16. vbi resoluit, licet aliter iudicatum dicat eo præsente, quod si filius,qui mansit in possessione habitauit domum communem,quæ mansit in hæreditate patris,tenetur dare partitionem pensionum,quæ ex illa domo percipiendæ erant, si locaretur,maximè quando domus non est capax habitationis amborum fratrum, quia tunc non potest imputari alteri fratri cur etiam ibi non inhabitat.

In text.ibi*(ou terão, &c.)* Valasc.d. cap.4.n.15.dicit practicari vidisse alternatiuam hanc non habere locum nisi quando fructus sunt consumpti, & qui consumpsit non est soluendo.

AD §. XI.

In anti. §.25. in 1.p.

In text.ibi*(no mouel,ou na rayz)* Vide P.Molin.de Iustit.tract.2.disput. 245. vers.Quando qui partitionem.

AD §. XII.

Vide Gam.decis.277.n.2.

In text.ibi *(se sequestrarão ate as duuidas se acabarem)* Ergo sequestratio decerni potest vbi timetur scandalum,seu rixa.Vide Menoch. remed. 1. Recup.num.323.Valasc.cons.79. num.17.

AD §. XIII.

In text.ibi (*& sentindose algũa das partes aggrauada,&c.)* Nota quod attento iure á sententia de sequestro faciendo poterat appellari. Vide Gonzal.ad reg.8. Cancel.§.7. procem. nu.89.

In anti. §.26.

AD §. XIIII.

Vide Valasc.de Partit.cap.4.n.10.

AD §. XV.

In anti. §.27.

Vide Valasc.de Partit.cap.4.n.13.

AD

AD §. XVII.

In text. ibi (*do liquido*) Quia executiones non fiunt nisi de liquido, vide Xuar. in l. Post rem limit. 4. ff. de Re iudic.

In antiq. §. 29.

AD §. XVIII.

1 Vide Pinel ad l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 1. num. 3. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 245. vers. Si bonorum. Valasc. cons. 112. à princip. & de Part. cap. 11. num. 9. vbi resoluit neminem post factas partitiones contra eas audiri, nisi allegando læsionem in sexta parte, vel vltra dimidiam respectu totius portionis, & latissimè cap. 39. á n. 8. & cap. 40. n. 6.

2 In text. ibi (*ou quando as partes fizessem partilha*) Idem si facta inter eos diuisione coæquali steterint per decennium inter præsentes, vel per viginti inter absentes, quia præsumitur solemniter facta diuisio, ex text. iuncta glos. 1. in l. pen. Cod. Cõmuni diuidũdo. Vide Boer. decis. 42. n. 32. & seq. & decis. 58. num. 1. cum. seqq. Gom. tom. 2. Vari. cap. 11. n. 17. ad finem. Gam. decis. 146. & decis. 322. n. 5. Gutier. in l. Nemo potest n. 209. ff. de Legatis 1. Soar. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 3. tit. 15. num. 5. pag. 427. Mench. Illustri. cap. 61. n. 27. & cap. 66. & cap. 87. n. 1. in fine & nu. seq. Perez. l. 5. ti. 13. lib. 2. Ordin. pag. 716. Brunor. à Sole in locis communib. verbo Diuisio 1. & 4. Azeued. l. 5. tit. 15. lib. 4. nouæ Recopil. Mascard. de Probat concl. 526. n. 2. Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 60. à n. 3. & q. 131. nu. 93. Flores de Mena Vari. lib. 3. q. 23. nu. 44. Valasc. de Partit. cap. 38. à num. 6. Cardoso in Praxi iudicum, & aduocat. verbo Diuisio nu. 14. & verbo Frater n. 2.

3 In text. ibi (*ou em outros publicos*) Vide Gam. decis. 300. n. 4.

4 In text. ibi (*não se poderà ja mais a partilha desfazer*) Secus si allegetur defectus citationis, vide Valasc. de Partit. cap. 39. nu. 7. vel læsio enormissima ex eod. vbi proximè à n. 53.

5 In text. ibi (*as partilhas outro sy se não desfarão*) Vide Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 116. consid. 1. nu. 21. Valasc. de Partit. cap. 39. num. 8. 40. & 70. cum multis sequentibus.

AD §. XIX.

In antiq. §. 30.

Vide Pinel. ad l. 2. Cod. de Rescind. vẽdit. p. 1. cap. 2. n. 3. Valasc. de Partit. cap. 39. n. 17. cum multis seqq.

AD §. XX.

In Extrauag. Domi. §. 39.

Vide Pinel. ad l. 2. Cod. de Rescin. vendit. p. 2. cap. 1. n. 3. Valasc. de Partit. cap. 39. n. 25. & 76.

AD §. XXI.

In antiq. §. 31.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 245. vers. fin. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sua facilitate num. 31. Valasc. de Partit. cap. 39. num. 37. Desumitur ex l. fin. ff. Familiæ hercis. & l. 1. Cod. Si aduersus transactionem, & l. vlt. Cod. Cõmuni diuidundo.

AD §. XXII.

In Extrauag Domi. §. 38.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 245. vers. Si bonorum Valasc. cons. 112. n. 6. & de Partit. cap. 40. n. 3. 8. & n. 9. asserit chartam diuisionis habere vim sententiæ. Procepit

hæc Ordinat. etiamsi impedimenta obijciantur antequam charta diuisionis parti tradatur, ita iudicatũ vidi Portucalensi Senatu anno Domini 1598. in causa Pantaleonis Gonçaluez cũ fratribus, scriba Andræa Mẽdez de Vasconcellos, cõtra duas sententias anteà in eodem Senatu prolatas.

2 An sit locus huic Ordin. si post diuisionem, & chartam parti traditã facta fuerit nouatio? Dic quod non per text. in l. 4. §. Si ex conuentione ff. de Re iudic. & in l. 2. Cod. Execut. rei. iudic.

3 Aduerte quod impedimenta, in quibus restitutio in integrum postulatur impediunt executionem, & in eis limitatur hæc Ordin. per Valasc. consf. 112. à nu. 6. & de Partit. cap. 39. n. 44. cum seqq. & per P. Molin. vbi proxime. Contrarium tamen in Senatu Supplicationis iudicatum fuit anno Domini 1597. in causa Emmanuelis à Costa de Castro cum Ignatio da Costa Dalmada Vimaranensis oppidi, iud. D. D. Emmanuele Aluarez do Torneo, & Ioanne de Mello de Castro, scriba Ioanne Roderico de Nouaes.

AD §. XXIII.

In anti. §. 35.

1 Vide Gam. decis. 50. nu. 3. Cald. Pereira de Nominat q. 15. nu. 24. & q. 18. à nu. 13. Cabed. p. 1. decis. 107. Valasc. de Iure Emphyt. q. 35. à n. 7. & de Partitionib. cap. 25. n. 7. & 18. cap. 26. in princip.

2 In text. ibi (*partir*) Vide P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 460. in princip. Cald. Pereira de Nominat. q. 24. nu. 14. Valasc. de Iure Emphyt. q. 38. n. 12. & cons. 53. á nu. 1. & de Partit. cap. 25. n. 6. & 18.

AD §. XXIIII.

In anti. §. ult.

Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 18. à princip. & de Emptione cap. 27. n. 36. Valasc. de Iure Emphyt. q. 43. n. 7. & 9. & de Partit. cap. 26. n. 3. Gam. decis. 50. n. 1.

AD §. XXV. & vltim.

1 In text. ibi (*tomarà por adjunto*) Quo pacto formanda sit sentẽtia inter iudicẽ recusatum, & adiuctũ, an nomine amborũ? Vide Steph. Gratian. Discept. Forens. cap. 100. n. 62.

2 Quid si discordet iudex recusatus, & adiunctus? Vide Gutier. Practic. li. 1. q. 93. vbi resoluit quod si sint discordes ante prolationẽ sententiæ possunt assumere tertium, vel petere á superiore vt det iudicem. Si tamen à neutra sententia fuerit appellatum, ambæq; transierint in rem iudicatam, valebit absolutoria, vel magis fauorabilis pro reo.

Ad tit. 97. Ordin. Regiæ

In antiq tit. 77.

Das collações.

1 DEsumitur ex tit. ff. & Cod. de Collat. Vide Vital. in tract. huius tit. Fachin. lib. 5. Controuers. cap. 77. cum seqq. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 237. cum seqq. Kirchou. Viui. Soar. & alios tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 6. ti. 10. de Collat. Valasc. de Partition. cap. 12. Cardoso in Praxi iudicum verbo Collatio in bonis profanis. Cald. Pereira quæst. forens. in cõment. ad §. Sed hæc p. 2. n. 78. & 79. Instit. de Inoffic. testam.

2 Collatio non habet locum inter ascendentes. Vide Ias. in l. Si emancipatum n. 27. Cod. hoc. tit. Anton. Gom. l. 22. Tauri n. 3. & l. 29. n. 9. Gregor. l. 3. verbo De su padre titul. 15. part. 6.

part. 6. Kirchou. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 10. de Collation. n. 2. pag. 30. D. Barbos. in l. Post dotem nu 52. ff. Soluto Matrim. Valasc. de Partit. cap. 12. n. 33.

3 Nec inter filios legitimos succedentes patri abintestato. Vide Gam. decis. 104. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore nu. 55. Valasc. de Partit. cap. 12. n. 39. cum seqq. vbi num. 32. resoluit collationem locum non habere inter hæredes extraneos insimul institutos hæredes, nec inter filios, & extraneos insimul institutos hæredes, & n. 33. nec inter collaterales.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

In antiq. §. 1. sub d. tit. 77.

1 In text. ibi (*mouel, ou de rayz*) Procedit etiam in debitis ex Valasc de Partit. cap. 13. n. 95.

2 In text. ibi (*quer em casamẽto*) Desumitur ex Auth. Ex testamento Cod. hoc tit Gam. decis 164. n. 1. P. Molin de Iustit. tract. 2. disput. 238. vers. De dote, Valasc. de Partit. cap. 13. n. 13. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 159. n. 4. & cap 297.

3 Quæstio est apud Doctores controuersa, an donatio facta à patre filio ad titulũ patrimonij pro suscipiẽdis ordinibus sacris conferri debeat seu imputari in legitimam? Quod nõ sit conferenda testãtur Duenh. reg. 222. limit. 3. Anton. Gom. l. 29. Tauri n. 21. vbi Telli. num. 16. & Valasc. de Auend. glos. 3. n. 8. Roias de Success. ca. 7. à n. 46. Azeued. l. 10. n. 29. & 30. tit. 6. lib. 5. nouæ Recop. Miensf. l. 3. glos. 2. num. 14. tit. 8. eod. lib. Spin. in Speculo testam. glos. 18. à n. 66. Quintanad. Ecclesiast. p. 2. lib. 3. ad finem. Polyd. Rip. obseruat. 230. Iaffred. Balb. decis. 16 Gratian. reg. 95. nu. 6. Mendez de Castro in l. Cũ oportet n. 165. Cod. de Bonis, quæ liberis. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 159. à n. 31. Cald. Pereira in l. Si curatorẽ verbo Læsis n. 103 & 132. & nouissime quæst. forens. in comment. ad §. Sed hæc p. 2. n. 48. vers. Ex quo Iustit. de Inofficioso testam.

4 Contrariam tamen opinionem imo conferendã esse huiusmodi donationem tuentur Cou. in cap. Rainaldus §. 2. n. 7. de Testam. Aior. de Partit. p. 2. q. 13. Salzed. ad Bernard. c. 18. n. 16. Mench. de Success. creat. §. 22. n. 44. Perez l. 4. tit. 12. lib. 3. Ord. Auend. resp. 17. Fr. Emman. in Sum. tom. 2. c. 15. n. 8. Gutier. Practit. lib. 2. q. 65. Petr. Ledes. in Sum. p. 1. tract. de Sacramento Ordinis ca. 7 concl. 6. ad finem. P. Molin. disp. 238 & disp. 241. ad finẽ. Nicol. Garci. de Beneficijs p. 2. cap. 5. n. 159. Et attento iure huius Regni hanc opinionem esse recipiendã asserit Valasc. de Partit. cap. 13. n. 77. cũ seqq. Quos Doctores fideliter refert filius meus Augustinus Barbosa in Remissionibus ad Conciliũ Trid. Sess. 21. de Reform. cap. 2. n. 25. quo loci per totũ cap. 2. ad materiã Patrimonij ecclesiastici infinitos propemodũ citauit auctores, quos nõ à nobis, vt aliqui opinãtur, mutuatus est, imo Musæo nostro perpetuô sedens, libros reuoluẽs, & suas, & nostras lucubrationes miro ordine disposuit, multa addidit & quæstionũ, quas remissiuè colligebam, iterũ Doctores percurrens, dubia aperuit, & obscura explanauit. Mirandũ est, agit enim prædictus filius ætatis suæ annum 26. quẽ dum puer esset, prius latinã linguam, quã Lusitanam loqui docui, & ineunte ætate Dictionariũ Lusitanicolatinũ in lucẽ edidit optimis, probatisq; doctissimorũ virorũ testimonijs perutili quadam expositione locupletatum.

5 Quid in dote pro ingressu monasterij? Vide Valasc. de Partit. cap. 13. à n. 31. vbi resoluit prædictam dotem esse conferendam, & num. 36. quod etiam valor vestium monialium, cum quibus induta ingressa est & lectum, & culcitra, & linteamina, & n. 37. quod propinæ, quæ dantur in locum epularũ, & conuiuij, quod in die professionis solet dari omnibus monialibus, non debent conferri, secus si dentur propinæ vltra conuiuium, quia tunc sunt conferendæ, & n. 75. resoluit impensas, quas pater fecit in expediendis bullis ad assecutionem beneficij ecclesiastici conferendas esse.

6 Nota quod si maritus, & nouerca pro filia prioris Matrimonij dotem simul promittant, tunc nouerca tenebitur pro virili, si autem dos promittatur sine consensu vxoris tota est imputanda portioni mariti. Vide Gam. decis. 310. nu. 9. Gutier. Practic. lib. 2. q. 128. ad finem D. Barbos. in l. 1. p. 4. à nu. 93. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 10. n. 22.

7 In text. ibi (*quer em outra qualquer maneira*) Nota officia ex parentum substantia ad filios profecta imputanda esse illis in legitima. Vide Cou. lib. 3. Vari. cap. 19. n. fin. Anton. Gom. l. 9. Tauri n. 21. Gutier. Pract. lib. 2. q. 64. nu. 6. Mench. de Success. §. 3. n. 218. Garci. de Expensis cap. 4. n. 14. & de Nobilit. glos. 35. num. 59. Chærian. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 11. n. 37. Perez l. 8. tit. 2. lib. 1. Ordin pag. 48. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 241. vers. Circa ea, & vers. Sequẽtibus. Ex nostris LVSIT. Gam. decis. 29. n. 2. Valasc. de Partit. cap. 13. n. 63. & 64. Cardos. in Praxi iudicũ verbo Collatio n. 32. Thom. Valasc. Allegationum iuris tom. 1. allegat. 35. num. 6. & 7. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad §. Sed hæc cap. 2. nu. 25. Instit. de Inoffic. testam.

8 Nota etiam filium regulariter conferre teneri illa, quæ de bonis patris occultè accepit, aut ipsi tradita malè consumpsit. Vide Palat. in repet. cap. §. 8. nu. 2. P. Molin. disp. 242. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 24. q. 2. vers. Quæres col. 202.

9 In text. ibi (*com as nouidades*) Vide Aluar. Valasc. de Partit. cap. 13. n. 14. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. 59. n. 4. cum seqq.

10 Nota quod fructus filio dati loco alimentorum, & ad supportanda onera Matrimonij, quia pauper est, & non habet aliunde vnde se alat, non sunt conferendi, vide Gam. decis. 140. n. 3. & decis. 164. & decis. 310. nu. 13. Surd. de Alimentis tit. 8. q. 57. n. 2. & tit. 9. q. 34. in princip. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 238. vers. Gama. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 59. n. 10.

11 In text. ibi (*renderem depois da morte dos doadores*) Non de his, quos in vita percepit, de quo P. Molin. disp. 238. vers. Quando Valasc. d. alleg. 59. n. 4. Sed si fructus etiam principaliter donati essent tunc tenebitur conferre Gam. decis. 118. Valasc. d. cap. 13. n. 148. Thom. Valasc. d. alleg. 59. n. 5. Cald. Pereira de Emptione cap. 9. n. 19.

12 In text. ibi (*não os tendo em seu poder, &c.*) Ergo requiritur quod filia quæ confert possideat tẽpore mortis patris bona dotata, quia si non possidet non tenetur ad fructus cõferendos Valasc. d. cap. 13. n. 18.

13 In text. ibi (*ou que delles procedessem*) Pat. Molin. disp. 238. vers. Cum donatis. Valasc. d. cap. 13. n. 7. & 22.

AD

AD §. I.

In antiq. §. 2.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 238. vers. Quãdo Valasc. de Part. cap. 13. n. 58. Cald. Pereira de Empt. cap 33. num. 77.

AD §. II.

In antiq. §. 3.

Vide Gom. l. 29. Tauri n. 15. Garsi. de Expensis cap. 4. n. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 234. vers. De expensis. Valasc. de Partit. cap. 13. à n. 55. vbi resoluit quod sumptus facti à parentibus in prandijs, & cœnis quæ fiunt in diebus nuptiarum non sunt conferendi, & nu. 37. idem resoluit de propinis, quæ dantur in loco epularum, & conuiuij in die professionis.

AD §. III.

In antiq. § 4. in 1. p.

Vide Pat Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 238. vers. Cum audis, aliàs n. 7. Valasc. de Partit. cap. 14 ad finem, & cap. 15. á princip. & dicit passim aberrari in intellectu huius Ordin. Cald. de Empt. cap. 27. n. 29.

In text. ibi (*saluo se a doação for tão grande*) Vide apud Hispan. l. 3. tit 8. lib. 1. nouæ Recop. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 4. n. 162. Valasc. consl. 188. & 189. nu. 28. & Gutier. Pract. lib. 2. q. 68. resoluit quod donationes modicæ factæ à parentibus non per modum quotæ, sed minutatim non sunt in consideratione vt in quintum apud illos, & in tertium apud nos computentur, secus tamẽ dicit si ex his singularibus donationibus fieret magnus aceruus, & filijs in legitima cõsiderabile præiuditiũ.

In text. ibi (*são obrigadas*) Vide Valasc. de Partit. cap. 19. num. 60. Cald. de Emption. cap. 10. num. 10.

AD §. IIII.

In antiq. §. 4. in 2. p.

Nota quod ad cognoscendum vtrum donatio ex causa dotis fuerit inofficiosa nec ne & excedat legitimam, & tertiam bonorum dotantis inspiciendum est vel tempus, quo dos fuit donata, vel promissa, vel tempus mortis donantis, vel promittentis, quoad, alias vero donationes factas filijs præter dotem semper debet regulari tertia secundum bona defuncti tempore mortis. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis num. 96. Valasc. consul. 188. n. 13. & de Partition. ca. 15. n. 83. & cap. 19. n. 5. & cap. 24. n. 20. nouissime Cald. de Empt. & vendit. cap. 10. n. 7. cum sequentib.

AD §. V.

Extrauag. Domin. §. 40.

Desumitur ex Auth. Vnde si parens Cód. de Inoffic. testam. vide Valasc. de Partit. cap. 15. n. 1.

In text. ibi (*a compor em*) Ex bonis dotatis, vide Valasc. d. cap. 15. n. 65.

AD §. VII

In antiq. §. 5.

Expensæ, quas pater facit cũ filio in studio non conferuntur.

1 In text. ibi (*para aprender em escolas*) Desumitur ex l. Quæ pater ff familheteisc. Concordat apud Hispanos l. 3. vbi Gregor. tit. 4. part. 5. vide D. Barbos. in l. 1. ff. soluto matrim. p. 7. n. 28. 29. & 30. Mendez à Castro in l. Cum oportet n. 173. Cod. de Bonis, quæ liber. Valasc. de Partit. cap. 13. n. 151. Cal. Pereira in comment. ad §. Sed hæc p. 2. n. 50. vers. Quod etiã. Instit. de inoffic. testam. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 4. q. 17. & 18. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 20. n. 43. vbi etiam resoluit

patrem teneri in conscientia sumptus, & expensas facere vt filius det operam litteris, quibus cæteri paris conditionis more patrio erudiri, informarique solent.

2 Quid in libris datis á patre filio ad studendum an conferri debeant? Dic quod libri empti nomine filij, eique traditi à patre censentur donati si viuo patre sit doctoratus, vel iam sit aduocatus, aut iudex, aut simile munus publicum exercens, itaut in procinctu iam esset, vt quæ didicerat, exerceret, libri etiam donati filio scholari, veluti corpora iuris, ciuilis, & canonici, non veniunt ad collationem, cum non sint minus necessarij ad studendum, quàm cæteræ expensæ. Vide Gom. l. 29. Tauri n. 17. Afflic. decis. 247. n. 2. Kirchou. tom. 2. Commun Opin. lib. 6. tit. 10. nu. 26. pag. 31. Auend. ad l. 29. Tauri glos. 3. nu. 6. Menoch. lib. 3. de Præsumption. q. 29. n. 85. Crass. in §. Legitima q. 29. Maticns. l. 3. glos. 2. à n. 3. tit. 8. lib. 5. nouæ Recop. Perez l. 8. tit. 2. lib. 1. Ordin. pag. 46. Rebuff. de Priuilegijs schol. priuil. 55. cum seq. D. Barbos. in d. l. 1. p. 7. n. 36. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 239. vers. Quod ad libros, aliàs n. 8. Valasc. de Partit. cap. 13 nu. 159. cum seqq. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 50. n. 24. cum seqq. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 13. tit. 14. à n. 8. vbi nu. 11. resoluit quod in casibus, in quibus non præsumitur facta donatio, & filius tenetur libros in commune conferre, sufficit eum æstimationem præstare, si noluerit eos conferre, nam iudex debet eos in eius portione imputare, ne aliquod detrimentum patiatur, propter singularem affectionem, & memoriam localem, quam in illis habere consueuit, & n. 12. dicit quod æstimatio fieri debet non inspecto tempore emptionis, sed mortis patris, vel diuisionis.

3 Nota quod si filius de licentia patris incæpit nauare operam politioribus musis, pater tenetur ei omnes expensas vsquè ad gradus adeptionem, & lauream, subministrare, secus si à principio eo inuito iuit ad studium ita Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 29. n. 86. & lib. 4. q. 191. n. 18. vbi n. 20. idem dicit in filio naturali, optimè Cordub. in §. Non tantum nu. 32. cum seqq. Cald. Pereira cons. 14. nu. 32. cum sequentib. Vide Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 2. lib. 1. q. 8. sect. 3. num. 33. vbi resoluit quod filijfam. inuitis parentibus litteris operam dare possunt.

4 Quæstio difficillima est an alimentorum appellatione veniant etiam expensæ causa studij factæ? Pro negatiua est text. in l. Legatis ff. de Alim. & cibar. legat. ibi legatis alimentis cibaria, vestitus, & habitatio debetur, quia sine his ali corpus non potest, cætera, quæ ad disciplinam pertinent legato non continẽtur. Pro contraria tamen est text. expressus in l. De bonis §. non solũ ff. de Carb. edicto ibi non solum alimenta præstari debent pupillo, sed & in studia, & cæteras necessarias impensas debẽt impẽdi pro modo facultatum, concordat text. in l. Qui filium ff Vbi pupill. educari valeat, text. in l. Officio ff. eodem. Pro conciliatione ita cõmuniter distinguitur, aut alimenta iure naturæ, vel legis dispositione debentur, & tunc omnia compræhenduntur, & ita procedunt d. l. De bonis, & d. l. Qui filium, & d. l. Officio, aut vero debẽtur ex dispositione hominis, veluti ex legato, vel contractu, & tunc si nihil expresim de ipsis expensis cau

sa stu-

sa studij dictũ sit minime sub legato alimentorum comprehẽduntur ita procedit d.l.legatis, sic clare colligitur ex scriptis per Roland. cons. 22. lib. 1. Mysing. cent. 3. obseruat. 12. Menoch. de Arbit. casu 170. Martin. Coler. de Aliment. lib. 2. cap. 1. n. 9. & 10. Surd. eod. tract. tit. 4. q. 6. Alex. Trentasinch. Variarum resolut. lib. 1. tit. de Alimentis resolut. 1. nu. 27. Cardin. Thusc. lit. A. concl. 282. nouissime Nicol. Genoa, à quo hæc omnia transcripsi, in suo tract. de conciliat. cunctarum legum, quæ in toto corpore iuris ciuilis inuicem quasi ex diametro sibi contrariari videbantur fol. 249.

5 Quid in datis pro doctoratu an debeant conferri? Dic quod non, cum huiusmodi dignitas non possit vendi, nec ad hæredes transmitti, ita Perez l. 8. tit. 2. lib. 1. Ordin. pag. 48. & lib. 5. tit. 7. pag. 206. Rebuff. de Priuileg. Schol. priuil. 55. n. 3. Valasc. d. cap. 13. n. 175.

6 Quid in datis pro ingredienda militia? Dic non conferri, si sit talis militia, quæ non possit vendi, cedi, ac transmitti ad hæredes, secus si vendibilis, vel transmissibilis sit. Ita Valasc. de Partit. cap. 13. n. 60. & 61. plures plena manu refert Flores ad Gam. decis. 140. in princip.

7 Quid in datis ad consequendã dignitatem? Dic non conferri vt per Rebuff. d. priuileg. 55. num. 1. idem in expensis factis à patre vt filius nancisceretur aliquod beneficium ecclesiasticum Gutier. Pract. lib. 2. q. 65. num. 10.

8 In text. ibi (*ou a quem o ensinar a qualquer outro mister*) Notã quod sumptus cuiuscũque artis etiam mechanicæ non conferuntur concordat apud Hispanos l. 5. tit. 15. part. 6. & l. 3. tit. 4. part. 5. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 239. in princip.

9 In text. ibi (*porem se depois que o filho, &c.*) Vide Valasc. d. cap. 13. n. 168. Benedict. Pinell. Selectarum iuris interpret. lib. 1. cap. 5. n. 47.

AD §. VIII.

In antiq. §. 6.

1 In text. ibi (*& para sair de captiueiro*) Nota pretium solutum à patre pro redimendo filio à captiuitate, vel pœnam erogatam pro quouis crimine ipsius non venire ad collationem inter fratres, nec in legitimã esse imputandam ita Valasc. de Partit. cap. 13. n. 176. solutum tamen per patrem pro condemnatione vnius ex filijs, si appareat illum coactè soluisse in legitimam filij imputatur vt per Surd. decis. 167. nu. 11. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 50. n. 1. vbi nu. 4. id limitat in casu, quo consensisset expressè, vel tacitè delicto filij

2 In text. ibi (*nem o que com elle gastarem no Paço*) Nota filium, non teneri afferre ad partitiones cum fratribus, quæ cum eo parentes consumpserunt in Palatio Regis, Reginæ, Principis, vel alterius filiorum Regis, resoluit Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 230. vers. Inter castrensia, aliás n. 7. & disp. 237. vers. Quod si, aliás n. 8.

3 In text. ibi (*ou quada hum de nossos filhos*) Licet sit bastardus Valasc. d. cap. 13. n. 170. cum seqq.

AD §. IX.

In antiq. §. 7.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 230. vers. Inter castrensia, aliás num. 7. in medio Valasc. de Partit. cap. 13. num. 168. cum sequentib. vbi resoluit quod filius tenetur afferre ad partitionẽ cum fratribus quod in

inconsumptum à Palatio Regis reduxerit, quale repertum fuerit tempore collationis.

In antiq. §.8.

AD §. X.

Donatum à Rege spectat ad peculiū quasi castrēse, ac per consequens non confertur.

1 Vide P.Molin. de Iustit. tract.2. disp.231.vers.deinde, aliàs n.3. Valasc. de Partit.cap.13. nu.27. Cabed. p.1. decis.115. Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Læsis n.96. & de Nominat.q.16.nu.6.& in comment.ad §.Sed hæc p.2.n.29. Instit.de Inoff. testam. vbi etiam resoluit non procedere hanc Ordin. quando res á Principe donata, fuit à patre empta, vide quæ dixi infra hoc lib. titul. 98.§.5.P.Rebello de Obligat.Iustit. p.2.lib.1.q.8.sect.3.n.38.
2 In text.ibi (*de casamentos*) Vide Valasc.d.cap.27.n.74.
3 In text.ibi(*& queremos que os ditos casamentos, &c.*) Vide nouissime Benedict.Pinell. select. iuris interpret. lib.1.cap.5.n.41.& 42.

In antiq. §.9.

AD §. XI.

Vide Gam.decis.34.n.10. P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.237. nu.19. Valasc.de Partit.cap.13.n.30.

In antiq. §.10.

AD §. XII.

Vide Gam.decis.29.nu.5.Valasc. de Partit.cap.13.num.134.&178.& seq. Cald.de Nomin.q.14.nu.42.& seq.& q.18. num.7. & nouissime in comment.ad §.Sed hæc cap.2.n.59. Instit.de Inoffic.testam.vbi numeris sequentib.agit de intellectu huius §.

In antiq. §.11.

AD § XIII.

Vide Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disp.238.vers.Quando autem, aliás n.8.Valasc.de Partit. cap.10. nu.17. Cald.Pereira de Empt.ca.27.n.80.

In text.ibi(*porem se o dito filho, &c.*) Vide Stephan.Gratian.Discept.Forens.cap.254.n.53.

AD §. XIIII. In antiq. §.12.

Vide Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disp.288. vers. Quando autem Valasc.de Partit.cap.10.n.9.& à nu.14. quos etiam vide ad §.15.

AD §. XVI. In antiq. §.22.

1 Vide Valasc.de Partit.cap.13.nu. 180. vbi resoluit quod illa, quæ filius acquisiuit ex suo labore, vel industria non ex re, nec pecunia patris non sunt conferenda.
2 In text.ibi (*saluo se o ganhou com os bẽes do pay, ou da mãy viuendo, ou estãdo com elles*) Nota quod si filius, qui cum altero, aut vtroque parente cōmoratur, & de bonis eorum sustentatur quidpiam sua industria, & labore bonis parentum lucretur, id totum pertinet ad parentes, & post mortem illorum adducendum est ad patrimonium cum alijs fratribus resoluit Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disp.234.n.3. vide Emman.Mendez á Castro in l.Cum oportet p.1.n.19. & 22. Cod.de bonis, quæ liber.Cald. in l.Si curatorem verbo Læsis n.118.
3 In text.ibi (*& ainda que o filho se gouerne com os bẽes do pay, &c.*) Nota quod bona aliena administrans præsumitur acquisiuisse de pecunia propria, si est industriosus, vel habet bona propria, resoluit Surd.de Alimentis tit.6.q.8.n.52. si tamen filius negotiãdo cum pecunia patris aliquid acquirat sua industria, & labore totum id quod respondet labori, & industriæ, & in dubio medietas lucri

cri est aduentitium, & acquiritur filio quoad proprietatem, & patri quoad vsumfructum per tempus vitæ suæ ita Bart. in l. Illud Cod. de Collat. & in Auth. ex testam. Cod. eod. Auend. ad l. 29. Tauri glos. 4. á n. 17. Azeued. l. 3. num. 24. tit. 8. lib. 5. Recopil. Surd. de Alim. tit. 9. q. 20. nu. 9. cum seqq. Flores lib. 1. Vari. q. 8. §. 2. n. 27.

4 Nota quod filio laboranti in rē patris, & sub eius potestate constituto, nec ipse, nec post eius mortem alij hæredes tenentur salarium soluere, licet opera, quæ fecit salarium mereantur, vide Gregor. Lop. l. 3. tit. 20. part. 2. Nauar. in Man. cap. 17. n. 144. & 148. Lar. ad §. Sed si filius n. 138. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 5. à n. 17. Parlad. rerum quotid. lib. 1. cap. 19. per totum latè Flores Vari. lib. 1. q. 8. §. 2. nu. 24. cum seqq. vbi n. 34. dicit quod si pater pro seruitijs à filio in potestate factis ei aliquam donationem in vita, aut in morte faciat debet eam filius conferre, & n. 37. resoluit quod si filius in potestate ex voluntate patris seruiuit alijs extraneis, & lucratus fuit plura salaria licet pater in eis pro tempore vitæ suæ habeat vsumfructum, attamen post eius mortem debent ex aceruo bonorum reddi ipsi filio tanquam bona aduentitia.

5 Quid in seruitio facto patri, & nouercæ? Vide Valasc. consult. 32. per totam.

AD §. XVII.

In antiq. Princi. tit. 78.

1 Vide Valasc. de Partit. cap. 13. n. 6. & n. 182.

2 In text. ibi (*se os ouue viuendo*) Ergo si filius post mortem patris lucretur cum bonis ipsius patris lucra nō communicantur de quo vide Gregor. l. 3. verbo Mercadoria in fine tit. 15. part. 6. Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 6. §. 2. verbo Ne participe n. 10. & 11. Bellon. tom. 2. Communium Opin. lib. 6. tit. 10. nu. 44. pag. 32. Surd. de Alimentis tit. 1. q. 85. num. 5.

AD §. XVIII.

In antiq. §. 1. sub ti. 78.

1 In text. ibi (*em acto militar*) Nota quod castrense peculium dicitur quod filiusfam. in castris, vel aliter militando acquisiuit, vel quod intuitu militiæ donatū est, siue sint præmia, siue prædæ ex hostibus reportatæ l. Castrense ff. de Castrensi pec. l. 1. Cod. eod. tit. lib. 12. & l. 1. §. Item in Nauarcho ff. de bonor. posses. ex testam. mil. resoluunt Spin. in Speculo testam. glos. 6. n. 24. Surd. de Alimentis tit. 4. q. 11. per totā P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 23. q. 1. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 230. à princip. vbi nu. 3. dicit quod inter milites habentur quicunque militare munus obeunt, & qui castri, aut alterius loci curam habent, quāuis nullum immineat bellum, & qui nauibus, aut triremibus ad pugnam destinatis præfecti sunt, & remiges, & nautæ, & P. Azori. d. q. 1. resoluit, & Surd. d. q. 11. n. 6. (Castrēse peculiū quod dicatur?)

2 In text. ibi (*ou em acto de letras*) Bona quasi castrēsia imprimis sunt, quæ acquiruntur ex officio publico, vt doctoris, vel aduocati, iudicis, tabellionis, medici, professoris alicuius ex septem artibus liberalibus, & longe maiori cum ratione scientiæ alicuius superioris vt Theologiæ iuris Pontificij, Cæsarei, aut Medicinæ, aut ex quauis alia administratione publica propter quam publicum stipendium sit statutum, resoluunt Stephan. Gratian. Discept. Forens. (Bona quasi castrensia quæ?)

cap. 56.

cap.56.n.33.cum multis seqq.& cap. 186.n.5.& 22.& cap.231.n.18.cum seqq.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Læsis n.98.P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.231. P.Azori.Instit.Moral.p.2.lib.2.cap.23.q.2.Cabed. p.1. decis.fin.n.16.

3 Quid in quæsitis á filio clerico? Dic quod omnia bona, quæ clericus post susceptos Ordines acquirit aliunde,quàm ex bonis Ecclesiæ in bonis castrensibus connumerantur Auth. Presbiteros à 1. Cod.de Sacrosf.Eccles. resoluunt Spin. de Testam.in Rub.p.4.n.22. P.Azori.Instit.Moral.p.2.lib.2.cap.23.q.9. Pat. Molin.d.disp.231.vers.Item quasi.

AD §. XIX.

In antiq. §.2. sub tit.78.

1 Vide P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.237. vers.Deinde Fachin. lib.5. controuers.cap.82.cum seq.Valasc. de Partit.cap.13.nu.180. P.Rebello de Obligation.Iustit. p.2. lib.1.q.8. sect.3.n.35.

2 Aduentitia bona illa dicuntur, quæ á matre, vel ab auis maternis filiusfam.habet, vel quæ ab auis paternis de tertio suorum bonorum sunt relicta, vel quæ aliunde habet quam à patre,aut proxime causa patris dummodo castrensia, aut quasi castrensia bona non sint resoluunt Cald.in l. Si curatorem verbo Læsis n.120.cum seqq.P.Molin. de Iustit. trct.2.disp.232. P.Azori.Instit. Moral.p.2 lib.2.cap.23.q.3.

3 In text.ibi(*o pay os vsus efructos*) Desumitur ex l.Cũ oportet Cod.de bonis,quæ lib.vbi Mendez à Castro vide P.Molin.de Iustit.tract.2. disp. 8. vers.Legatis,& disp.232.vers.Dominium,aliás n.2.Cald.d.verbo Læsis nu.104.& 120.& 125. & in comment.ad §. Sed.hæc Instit.de Inoffi. testam.p.2.n.92.cum seq.P.Rebello de Oblig.Iustit.p.1.lib.1. q.7. sect.2. num.14. An pater possit remittere vsumfructum, quem habet in bonis aduentitijs filij? Vide Cald.de Empt. cap.30.n.26.

4 In text.ibi (*em quanto estiuer o filho sob seu poder*) Vide Lusit.Ægid.in repet.l.1.Cod.de Sacrosf.Eccles.p.4. §.2.á n.17.Nota quod si pater passus est filium in potestate constitutum frui rebus aduentitijs, & ipsarum fructus non exegit dum vixit, quasi diuturna donatione in filiũ celebrata non possunt patris hæredes huiusmodi fructus sibi vẽdicare ita Gasp. Roder. de Annuis Redit. lib.3. q.7. n.66. Gutier.de Iuram.confirm.p.1. cap.4.á n.10.

5 Quæstio est: An pater amittat vsumfructum, quem habet in bonis aduentitijs filij profitentis? Dic patrem per professionem filij non amittere vsumfructum ante professionem in bonis filij comparatum, sed apud ipsum perseuerare vsque ad eius mortem naturalem. Vide Anton.Gom.l.6.Tauri.n.11.in fine. Pinel.in l.1.Cod. de Bonis mat. p.1. n.43.Soar.tom.2. Commun. Opin. lib.8.tit.29.nu.2. Gutier.in repet.§. Sui n.25.Instit.de hæredum qualit. & differ.Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Læsis nu.143.P.Molin.de Iustit.tract.2.disp.140. vers. Vtrum autem quãdo pater P.Azori. Instit. Moral.p.2.lib.2.cap.22. pag.194. & seq. Castill. quotid.quæst. lib.1. de Vsufruct.cap.64.n.3. Thom.Valasc. tom.1.Allegat.iuris alleg.29. n.108. Lusitan. Ægid.in repet.l.1. Cod.de Sacrosanct.Eccles.p.4.§.2. num.20. prope finem.

6 Magis controuersa apud Doctores quæstio est. Vtrum pater emittens professionẽ perdat vsumfructũ quem

quem habet in bonis aduentitijs filij? an deferat ad monasterium? Verisimilior tamen est sententia vsumfructum permanere in ipso patre, quandiu viuit, sicut de iure permansisset si non emisisset professionem, commoditatem vero, & administrationem interim ad monasterium pertinere. Vide tamen Pinel. d. p. 1. n. 47. Bellacomb. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 8. tit. 29. nu. 2. & 3. Carol. Tapi. in Auth. Ingressi cap. 17. num. 7. Cod. de Sacros. Eccles. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. num. 100. Spin. in Speculo testam. in glos. rub. p. 4. num. 16. vers. Contrariam tamẽ opinionem. Mendez à Castro in l. Cum oportet p. 2. n. 131. Cod. de Bonis, quæ lib. Cald. Pereira d. verbo Læsis à num. 140. Fr. Emman. quæst. Regularium tom. 2. q. 80. art. 2. Castill. d. cap. 64. num. 5. Ceuall. Communium contra comm. q. 64. à n. 5. P. Molin. disp. 140. vers. An vero, & disp. 9. vers. vlt. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 12. cap. 8. col. 1196. & seq. P. Rebello de Oblig Iustit. p. 1. lib. 1. q. 7. sect. 2. nu. 21. Lusitan. Aegid. d. p. 4. §. 2. num. 15. Et quod pater religionem ingrediens teneatur eius vita durante suo filio legitimam assignare resoluit Mathi. Coler. Germaniæ decis. 122. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 665. prope finem.

7 In text. ibi (*se o pay fallecer*) Naturaliter scilicet, non vero ciuiliter. Ita Lusitan. Aegid. d. §. 2. n. 17. paulo post princip.

AD §. XX.

In antiq. Princip. tit. 72.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 237. vers. De his Seraphin. decis. 440. Valasc. de Partit. cap. 12. nu. 57. & cap. 13. n. 25.

In text. ibi (*doação*) Non procedit in donatione remuneratoria, quæ facta á parentibus filijs non est conferenda ex glos. Bart. Paul. & Alex. in l. Si donationes Cod. de Collation. resoluunt. Pat. Molin. disp. 244. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 24. q. 2. vers. Verum.

AD §. XXI.

In antiq. §. vni. sub tit. 79.

Vide Gam. decis. 34. n. 3. Cald. in l. Si curatorem verbo Læsis num. 160. Valasc. de Partit. cap. 13. n. 57.

In text. ibi (*por contemplação de seu pay*) Vide Valasc. d. cap. 13. n. 4.

AD §. XXII.

In antiq. §. 33. sub tit. 77.

1 Vtilis & practicata est materia huius. §. in hac Interamensi Regione. Vide Gam. decis. 50. D. Barbos. in l. Diuortio §. fin. p. 1. num. 96. ff. Soluto Matrimon. Cald. Pereira de Nominat. quæst. 15. 18. & 22. & de Potest. elig. cap. 17. num. 8. & quæstionum forens. in comment. ad §. Sed hæc p. 2. num 57. Instit. de Inoffic. testament. Valasc. de Iure Emphyt. q. 38. & 42. & de Partit. cap. 13. num. 97. 102. & 105. & cap. 26. num. 25.

2 Quid si maritus acquisiuit sibi, vxori, & filio, & vxor nominet filium? Dic non esse conferendam, vide Cald. Pereira de Nominat. q. 18. num. 22. vbi nu. 24. quid finita emphyteusi.

3 In text. ibi (*a valia, & estimação*) Quo pacto facienda vide Cou. lib. 3. Vari. cap. 9. n. 7.

4 In text. ibi (*& em sua vida o der em casamento*) Vide Valasc. de Partit. cap. 13. num. 126. vbi nu. 127. dicit idem futurum si pater simpliciter tradat filio in vita emphyteusim, &

filius fructus emphyteusis percipiat nec constet de titulo.

5 In text.ibi (*que valia ao tempo que lhe foy dado*) Vide Valasc. d. cap.13. num. 128. cum multis sequentibus vbi asserit quod debet intelligi de æstimatione non solùm respectu vitæ patris, sed etiam respectu aliarum vitarum, quæ supersunt vsquè ad finitam emphyteusim.

6 In text.ibi (*fora a derradeira pessoa, &c.*) Vnde colligitur legem Regiam noluisse habere aliquem respectum ad valorem iuris renouandi, cum iuberet æstimari id tantum, quod valebat emphyteusis in vita patris vltimæ personæ. Vide Valasc. d. cap.13. n.131. & 132.

7 In text.ibi (*saluo se fosse comprado*) Vide Valasc. d. cap.13 num.97. cum multis sequentibus, & num.105. resoluit pretium emphyteusis nominationis conferri debere à filio etiã in casu quo pater eam renuntiauit in manibus domini, vt eam filio concederet, & num. 106. idem asserit etiamsi pater, qui erat vltima vita renouationem impetrauerit, & virtute renouationis filium in emphyteusi nominauerit, & num.108. tenet conferri emphyteusim concessam pro satisfactione seruitiorum patris, & num.109. quod emphyteusis pretium confertur etiam à nepote in hæreditate patris sui, etiamsi iam ab ipso patre in hæreditate aui fuerit collatum, & num.110. quod emphyteusis pretium debet conferri á patre, quando non ipse, sed eius filius ab auo in ea fuerit nominatus, & num.113. quod emphyteusis pretium non confertur à filio nominato, quando cum extraneis hæredibus succedit.

8 Quid si litem habuit, & expendit pater? Vide in simili Tiraq. de Retract.lig. §.29. glos.4. n.12. & §.15. glos.1. num. 25. Molin. de Primog. lib.1. cap.27. n.10. cum seqq. D. Barbos. in l. Diuortio §.fin. p.1. nu. 44. ff. Soluto Matrimon. Cald. Pereira de Empt. cap.27. n.41.

9 Quid si fecit transactionem, & dedit aliquam pecuniam? Vide Gregor. l.10. verbo Concierto col.5. tit. 26. part. 4. Cald. Pereira de Nominat. q.18. n.23. Valasc. cõs.116. n.9. & 10.

10 Quæstio est admodum controuersa. Vtrum si emptor prius moriatur, quàm venditor, qui erat vltima persona, & filius emptoris post patris mortem renouationem emphyteusis á domino habuerit, teneatur conferre pretium, quo empta fuit à patre cum melioramentis? In qua quæst. videtur collationi non esse locum, quia per mortem vltimæ personæ emphyteusis finita est, & dominium vtile cum directo, & naturalis possessio cum ciuili consolidatur, prout resoluunt D. Barbos. in l. Diuortio in princip. p. 2. n.19. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap.17. n.17. quod adeo verum est vt fructus emphyteusis personis finitis ad dominum directum pertineant ex Barbos. vbi proximè n. 21. & Cald. Pereira de Renouat. q. 10. n.10. & quæst. forens. lib. 1. q.1. n. vlt. Facit pro hac parte euidens ratio desumpta ex Ordin. in præsenti ibi *saluo se o dito prazo fosse comprado, ou acquirido do dinheiro, ou fazenda do pay, ou mãy que o nomeou*, quæ clarè supponit patrem, aut matrẽ nominantem habuisse ius transferendi, vel nominandi aliquam personam, cũ ergo emptor non haberet ius renouandi personam, nec concederet in vita filio suo fructus, quibus, durante titulo emphyteutico, frueretur videtur dicendum ius petendi renouationem cum

cum sit personale, minimè esse conferendum, præcipuè cum ad illius valorem nullum respectũ habuisset Ordinatio in præsenti, vt supra ostensum est hoc §. n. 6.

11 Quod attinet verò ad melioramenta asserit Cald. Pereira de Nominat. q. 18. n. 51. & de Renouat. q. 8. n. 9. ad finem, & de Extinct. cap. 10. nu. 50. stante clausula in inuestitura quod finitis generationibus liberè ad ipsum dominum emphyteusis cũ melioramẽtis reuertatur, ipsa melioramenta, quamuis notabilia, ad dominum pertinere, ipse tamen Cald. nouissimè de Empt. cap. 27. n. 20. cũ seqq. contrarium defendit non obstante prædicta clausula, quam *tabelleoa* appellat, eò quòd tabelliones etiã non rogati eam opponere consuescant, & adeo verũ est melioramẽta penes emphyteutæ hæredes manere vt in renouatione illis pensionẽ imponere dominus directus nõ possit, tenet Cald. de Nomin. q. 23. n. 61. & quæst. forens. q. 10. n. 2. ergo conferri debent, imo creditores non habentes alia bona, ex quibus debita ab emptore, vel vltimo possessore contracta recipere possint, poterunt in prædictis melioramentis exequutionem postulare.

12 Si pater tamen emptor Emphyteusis esset vltima vita, & renouationem impetrauerit á domino directo deinde filiũ nominauerit, eam filius debet cõferre. Vide Gam. decis. 5. & decis. 229. n. 2. Cald Pereira de Nomin. q. 18. n. 53. Valasc. de Partit. cap. 13. n. 106. Cabed. p. 1. decis. 134. ad finem, qui loquuntur in patre emptore, qui illo viuente renouationem obtinuit, & posteà filiũ nominauit, & casus noster diuersus est quando scilicet pater emptor viuente venditore vltima persona mortuus est, & postea filius renouationem obtinuit & licet Valasc. d. nu. 106. dicat quod sub emptione Emphyteusis videtur etiam emptũ ius petendi renouationem, ratione cuius concessa est renouatio, vnde illius pretiũ esse conferendũ concludit, in alio tamẽ loco d. cap. 13. numer. 131. & 132. resoluit Ordin. hãc noluisse habere aliquem respectum ad valorem iuris renouandi, quare inter vnum, & alterum casũ maximã esse differentiã. & prædictã Doctorũ resolutionem cũ nostra nõ pugnare intrepidè cõcludo.

13 In text. ibi (*ou preço que valer o dito prazo, &c.*) Vide Valasc. de Partit. cap. 13. num 112. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad §. Sed hæc cap. 2. nu. 56. cum sequentib. Instit. Inoffic. testam. Vidi tamen iudicatum alternatiuam hanc procedere iuxta præcedentia quando filius fuit nominatus in emphyteusi empta vt succedat post mortem patris nominantis, tunc tenebitur conferre pretium emptionis, secus si emphyteusis fuerit donata in vita, quia tunc tenebitur conferre æstimationem.

14 In text. ibi (*ou lhe serà contado em seu quinhão*) Vide Gam. decis. 234. incip. Accepta emphyteusi nu. 6. Valasc. de Iure emphyt. q. 13. nu. 1. vers. Hos autem, & cons. 188 à n. 21. Cald. Pereira de Nominat. q. 17. nu. 16. & q. 15. nu. 23. & de Extinct. Emphyt. cap. 2. n. 10.

15 In text. ibi (*que o dito prazo mais valer por razão das ditas bemfeitorias*) Vnde non sufficit si testes deponentes de valore dicant, quod melioramenta facta tantum valent, sed potius debent deponere quod res emphyteutica ratione melioramentorum tantò plus valet, quàm sine illis. Ita Valasc. d. cap. 13. n. 116.

16 In text.ibi (*ou o que custarão as ditas benfeitorias*) Vide Valasc.d.cap. 13. n.115.
17 In text.ibi(*& benfeitorias pequenas*) Vide Valasc. de Iure Emphyt. q.25.n.12.cum seqq.& cons.111.n.10. cum seqq.& remissiuè d.cap.13.nu. 117. Cald. Pereira de Resolut. emphyt. cap.10. num.50. & de Empt. cap.27.n.25.& seq.& num.20.28.& 30. cum seqq.
18 In text.ibi (*que o nomeante de necessidade, &c.*) Quæ sint ista vide Valasc. de Iure Emphyt. quæst.25. num.13. ad quem locum se remittit d.cap.13.num.118.D.Barbos.in l.Diuortio §.fin.p.1. num.99. ff. Soluto Matrim.
19 Illud decidendum restat: An pater conferre quod expendit in re filij teneatur alijs fratribus? Vide Pinel.in l.1. Cod.de Bonis mat.p.2. num.69.

AD §. XXIII.

Vide Gam.decis.50.num.1. & 3. & decis.78.P.Molin.de Iustit.tract. 2. disput.446. vers.Ex dictis Cabed. p.2.decis.111.num.7.

AD §. XXIIII.

In antiq. §.35. sub ti.97.

Vide Pinel. in l.1. Cod.de Bonis mat.p.2. num.7. P.Molin.de Iustit. tract.2. disput.476. Valasc.de Partit. cap.26.per totum, & præcipuè num.17. 14. & 21. Cald. Pereira de Empt.cap.27.num.35.

AD §. XXV. & vltim.

In antiq. §.34.

Vide Valasc. de Partit. cap. 26. num.18.

Ad tit.98. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.78 & §.4.

Em que casos não poderà o pay hauer o vsufructo dos bẽes do filho.

AD §. I.

1 DEsumitur ex Auth Excipitur Cod.de Bonis,quæ liberis.Vide Anton.Gom. l.48. Tauri num.10. vers.3. & num.11. & l.9. num.7. & tom.2. Vari. cap.fin. num.11. Vincent. de Franch. decis. 261.Boer. decis.193. Cost. in §.Et quid si tantum p.5.num.89.Gutier. in cap.Quamuis pactum verbo Nullum num. 18. Pat. Molin. de Iustit. tract.2.disput.8. vers. Sunt vero, & disp.130.vers.Bartolus,Valdes.in addit.ad Xuar. in l. Quoniam in prioribus §.1 fallit num.10.lit.D.Ceuall. Commun contra commun. q.780. à num.286.Cald Pereira in l.Si curatorem verbo Læsis num. 144. & de Nominat quæst.19 num 46.Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 1. lib.1.q.7.sect.2. num.15. vers.Quintus.Cardoso in Praxi iudicum verbo Pater n.24.

Vsufruct. bonorum, quæ donantur filio, sa. vt nihil cõmodi inde ad patrem proueniat ad filium pertinet.

2 In text.ibi (*ou deixada ao filho*) Si tamen essent bona eius naturæ, in quibus filius ex necessitate succedere deberet, cuiusmodi est legitima matris, non posset patri adimi vsusfructus eorum per præfatam conditionem.Vt rectè probant Gomez ad l. 48. Tauri nu.11. & P.Rebell.d.n.15.in fine.
3 In text ibi (*nem outro algũu proueito*) Hæc verba extra casum alimentorum intelligunt Cald. d.verbo Læsis num.144.Ceuall.d.quæst. 780. num.287.

AD

AD §. II.

Pater potest filio renuntiare vsumfructum.

1 Desumitur ex l. Cum oportet §. Non autem vers. Sin autē Cod. de Bonis, quæ liber. Vide Gom. l. 29. Tauri n. 29. & leg. 48. n. 9. & 10. Boer. decis. 193. num. 2. Surd. de Alimentis titul. 1. quæst. 42. num. 124. & titul. 9. quæst. 20. num. 22. Valasc. de Partiț. cap. 13. nu. 140. cum multis sequentibus, Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 8. vers. Secundus. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. quæst. 7. sect. 2. num. 15. vers. Quartus.

AD §. III.

Filius habet vsumfructū, & non pater si eo renitēte bona ipsa aduentitia assequutus sit.

Desumitur ex l. vlt. §. Sin autem el 1. vers. Sin autem patre Cod. de Bonis, quæ lib. Vide Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 59. num. 1. Valasc. de Partit. cap. 13. num. 146. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 8. vers. Tertius. Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 1. lib. 1. quæst. 7. n. 15. vers. Tertius.

AD §. IIII.

Filius habet vsūfr. si ipse solus ei relinquatur absq; re

Vide Anton. Gom. l. 48. Tauri num. 2. Pat. Rebello de Obligation. Iustit. p. 1. lib. 1. quæst. 7. num. 15. vers. Secundus. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 8. vers. Quartus, vbi etiam de Emphyteusi.

AD §. V.

Filiusfam. habet vsūfructū rei, quam Rex ei donauerit.

1 Desumitur ex l. Cum multa 7. Cod. de Bonis, quæ liber. Concordat apud Hispanos l. 7. titul. 17. p. 4. Vide Gom. l. 48. Tauri num. 4. & tom. 2. Vari. cap. 15. nu. 7. Duenh. reg. 362. limit. 1. Pereg. de Iure fisci pag. mihi 210. num. 25. Surd. de Alimentis tit. 9. quæst. 28. num. 13. cum multis sequentibus Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 8. vers. Quintus, & disp. 231. vers. Deinde, Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. quæst. 7. num. 15. vers. Primus. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis num. 106. cum multis sequentibus, & quæst. forens. in commentar. ad §. Sed hæc Instit. de Inoffic. testam. p. 2. nu. 59. & 60. nouissimè Benedict. Pinel. Select. iuris interpretationum lib. 1. cap. 5. n. 24.

2 Quæstio est controuersa: An filiusfam. possit testari de bonis, quæ eidem acquiruntur ex dispositione huius legis? Affirmatiuè resoluit ex eo quia habet illorum dominium, nec vsufructus patri quæritur Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 108. Contrarium tamen defendit Lusitan. Aegid. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 1. §. 7. n. 14. quem refert, & sequitur Benedict. Pinell. d. cap. 5. per totum.

AD §. vlt.

Desumitur ex l. Quæcunque Cod. de Bonis, quæ liberis. Vide Mendez à Castro in repet. l. Cum oportet p. 2. num. 104. Castill. quotid. lib. 1. de Vsufructu cap. 3 á. n. 44. P. Molin. de Iustit. tract 2. disp. 8. in princip. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. q. 7. num. 14. Benedict. Pinel. Select. iuris interpret. lib. 1. cap. 5. nu. 52. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 26. nu. 7. vbi resoluit patrem non habere vsumfructum in bonis filij clerici, nec in eo habere locum l. Cum oportet Cod. de Bonis, quæ liberis.

In antiq. tit. 68 concordant.

Ad tit. 99. Ordin. Regiæ

Em que casos a mãy repetirà as despezas que fez com o filho.

1 DE materia huius Ordinat. agunt Doct. in tit. Cod. de Alendis liberis, & in Auth. Ex cõplexu Cod. de Incestis nupt. & in l. Si quis á liberis ff. de Liberis agnosc. & in cap. Cũ haberet de eo, qui duxit in Matrimonium. Vide Kirchou. Viui. & alios tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 14. D. Barbos. in l Maritum ff. Soluto Matrim. Alexand. Trentasinch. libro 1. Vari. resolut. tit. de Alimentis. Valasc. cons. 1. & 92. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 168. Ceuall. Communium cõtra commun. q. 780. Cardoso in Praxi iudicum verbo Alimenta, & de illis integros edidere tractatus Pontanus, Mathias Colerius, & Petrus Surdus.

2 Nota quod alimenta filijs exigẽtibus exhibere præceptum est legis naturalis, de quo vide Couar. de Sponsal. p. 2. cap. 8. § 6. à nu. 1. Lar. in l. Si quis à liberis §. Parens à princ. Surd. de Alim. tit. 1. q. 1. Ceuall. Communium contra commun. q. 780. n. 9. & 10. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 1. in prælud. n. 35. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 4. q. 1. cum seqq. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. tom. 2. lib. 13. tit. 13. n. 2.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*segundo seu estado, & condição*) Vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 8. §. 6. n. 8. Capic. decis. 154. Perez tit. 1. lib. 3. Ordin. pag. 454. Mascard. de Probat. concl. 427. nu. 9. D. Barbos. in l. Maritum n. 8. ff. Soluto Matrim. Surd. de Alimentis tit. 4. q. 18. n. 4. Ceuall. Communium contra commun. q. 780. n. 17. cum seqq.

2 In text. ibi (*até tres annos*) Desumitur ex l. Nec filium vbi glos. verbo Trimo Cod. de Patria potest. Concordat apud Hispanos l. 3. titul. 19. part. 3. Vide Cou. de Sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 6. num. 13. Bernard. reg. 292. Molin. de Primog. lib. 2. cap. 15. n. 3. Roias de Success. cap. 22. à num. 11. Garci. reg. 308 Lar. in l. Si quis à liberis §. Si mater à nu. 1. Menoch. de Arbitr. casu 396. Donat. à Fin. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 14. num. 5. pag. 753 Bellacomb. tom. 2. lib. 8. tit. 29. num. 22. pag. 404. Surd. de Alimentis tit. 1. q. 14 P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 168. vers. Mater. nouissimè D. Mart. in votis nouiss. decis. voto 236. Valasc. cons. 92. à nu. 1. D. Barbos. p. 1. Rub. ff. Soluto Matrim. n. 18. Cardoso in Praxi iudicum verbo Alimenta nu. 12. & verbo Pater num. 18.

Mater tenetur filios vsq; ad trimum alere.

3 In text. ibi (*se for de qualidade*) Vide Pereg. de Iure fisci lib. 3 tit. 18. n. 62. Surd. d. tit. 1. q. 14. n. 7. P. Molin. d. disp. 168 vers. Mater. Valasc. cons. 92. num. 4.

4 In text. ibi (*que com rezão não deua criar seu filho*) Nota quod si mater notabiliter pauper sit, quod oporteret seruiendo manibus operari, & lactando filium non posset operari, tunc enim pater tenetur. Vide Cou. d. §. 6 n. 13. Vincent. de Franc. decis. 336. n. 4. Lar. in §. Vtrum n. 37. & in §. Si mater à n. 5. Pereg. d. tit. 18. nu. 62. latissimè Surd. titul. 7. q. 13. vbi multipliciter limitat.

5 An peccet mulier contemnens filios, quos gignit, nutrire? Vide cap. Ad eius dist. 5. Tiraq. de Nobilit. cap. 20. à nu. 81. Surd. tit. 8. priuil. 56. n. 25.

n.25. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 4. col. 1135. ad finem. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 20. n. 33. vbi resoluit non teneri sub mortali, etiamsi non habeat iustam excusationem.

AD §. I.

1 In text. ibi (*quer seja natural*) Desumitur ex l. Licet Cod. de Naturalib. liber. Vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 8. §. 6 Menoch. cons. 60. nu. 6. Surd. de Aliment. tit. 1. q. 9. á nu. 1. Valasc. cons. 92. n. 12.

Spurijs debentur alimenta.

2 In text. ibi (*quer spurio*) Desumitur ex cap. Cum haberet de eo, qui duxit in matrim. temperato rigore iuris Ciuilis in Auth. Ex complexu Cod. de incestis nupt. Vide Cou. d. §. 6. á n. 1. Palat. in repet. cap. notab. 3. n. 22. Gom. l. 9. Tauri à n. 37. Roias de Successſ. cap. 21. & 22. Sim. de Prettis de Interpret. vltim. volunt. lib. 3. solut. 2. n. 7 Nau. de Spolijs cleric. §. 18. num. 9. Mench. de Successſ. creat. lib. 2. §. 20. num. 313. Menoch. cons. 60. n. 6. Surd. de Alim. tit. 1. q. 10. n. 5. cum seqq. Cardinal. Mantic. de Coniecturis vltim. volunt. lib. 8. ti. 5. n. 12. & de Tacitis, & ambig. conuẽt. tom. 2. lib. 13. tit. 12. n. 5. Gutier. Pract. lib. 2. q. 109. & seq. Pereg. de Iure fisci lib. 3. tit. 18. n. 55. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 1. q. 11. n. 32. Ceuall. Cõmunium contra commun. q. 757. à nu. 39. Dom. Garſ. Mastrillo Siciliæ decis. 85. n. 2. & decis. 144. num. 8. D. Matt. de Iurisdict. p. 4. cent. 2. casu 162. n. 12. Farinac. Rotæ nouiſſ. decis. 747. Aloyſ. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 110. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 20. col. 457. & p. 2. lib. 2. cap. 12. q. 2. Petr. Cened. ad Decretal. collect. 168. n. 5 & Practic. ac Canon quæst. lib. 1. q. 13. n. 11. Pat. Valeri. Reginal. in Praxi fori pœnit. lib. 20. nu. 29. & 32. ex nostris Lusit. Gam. decis. 201. 204. & 225. Valasc. cons. 92. n. fin. D. Barbos. in l. 1. p. 4. á n. 65. ff. Soluto Matrim. Cabed. p. 1. decis. 148. Pat Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 5. q. 8. sect. 2. n. 4. & seq. Cardos. in praxi iudicum verbo Filius n. 37.

3 Spurius tamen nec agnatus, nec cognatus dici potest. Vide Molin. de Primog. lib. 1. cap. 4. nu. 45. & 46. Menoch. cons. 345. n. 18. Surd. decis. 249. n. 8. P. Henriq. in Sum. p. 2. lib. 14. cap. 8. lit. S. pag. 1289 Cald. Pereira in resp. pro Sebastiano Limpo num. 14.

4 Ne spurius dicitur de familia. Vide Molin. d. cap. 4. nu. 46. & seq. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. à n. 20. Menoch. de Præsumpt. lib. 4. q. 88. nu. 5. & 13. Spin. in Speculo testam. glos. 16. à n. 26. Azeued. cons. 24. à nu. 14. Gutier. Pract. lib. 2. q. 155. nu. 1. & 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 5. n. 110. Farin. in Praxi crimin. p. 1. q 13. à n. 53. Ceuall. Communium contra commun. q. 757. nu. 47. Cardin. Thusc. lit. S. concl. 414. Nicol. Garci. de Benefic. p. 7. cap 15. à n. 36.

5 Spurius quis dicatur? Vide l. 10. & vlt. tit. 13. part. 6. Mench. Illustri. cap. 102. n. 7. Surd. de Alimentis tit. q. 10. à n. 30. Garci. de Nobilit. glos. 20. Sebast. Cobarr. Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Espurio fol. 380. verso, Lusitan. Negreiros in introduct. ad vltimas volunt. lib. 2. cap. 11. n. 4.

6 Vtrum alimenta debeantur filijs spurijs inspecta illorum qualitate (consideratis diuitijs paternis) vel secundum ipsorum indigentiam? Quod alimenta sint præstanda filijs spurijs attentis, & consideratis diuitijs

rijs paternis ex eius qualitate, & dignitate tenent Cou.d.§.6.n.8. Paris. cons.14.n.22.vol.2.Gom.l.10. Tauri n.40.Molin.de Primog.lib.2.cap. 15. n.55.vers.Sed verius est. Vincēt. de Franch.decis.283. num.18. & 19. Baeç.in tract.de non melior.filiabus ratione dotis cap.8.n.30.& 31. Matiens.l.8.glos.1.n.10.tit.8. lib.5.nouæ Recop.Surd.tit.4.q.18.n.51.

7 Contrariam tamen opinionem imo in hac alimentorum præstatione considerandam esse filij spurij indigentiam, inspecto iure naturali, & non ipsius, nec patris nobilitate, ac patrimonij viribus, defendunt Bald. in l. Si maritus in id ff. Soluto Matrim. Bermond. de publicis concubinis verbo Qui etiam filios n.59. Roland.cons.74 nu 41.lib.1. Bursat. cons.62.nu.19.vol.1. Palat.in repet. cap §.24.n.3.Lar.in l.Si quis á liberis §.Idem rescripsit n.48. ff.de Liberis agnosc. & pro hac Baldi opinione fuisse iudicatum in hoc Regno asserit Gam.decis.201.n. 4.& 225. & 343.n.4. & sequitur D.Barbos.in l.1.p.4.nu.65.vers.Sed prima opinio ff. Soluto Matrim. Pat Rebello de Obligat.Iust.p.2.lib.5.q.8 n.4.& 7.

8 Nota quod obligatio alendi filios illegitimos, & spurios non solū subsistit in patre viuente, sed etiam eo mortuo transit ad suos hæredes resoluunt Abb. cons.115. vol.1. Roland. à Valle cons.54. nu 65. vol. 2. Duenh.reg.367.nu.4.Cephal.cons. 498. nu.16. vol.4 quod intellige ad illam quantitatem, ad quam pater in vita tenebatur, Roias de Successs. cap.21.n.56. Et hoc onus alimentādi non solùm transit contra hæredes, sed etiam contra donatarium omnium bonorum Matiens.l.8.glos. 1 n.20.& 21 ti.8.lib.5.nouæ Recop. Quæ quidē obligatio tàm respectu patris, quám hæredis cessabit si filius spurius aliunde habeat vnde viuere poßsit, vt contra Gregor. cum Molin.& Matiēs.resoluit Gutier. Pract. lib.2.q.110 num.3. & P. Rebello de Obligat.Iustit p.2.lib.5.q.8.n.7. vbi nu.12. resoluit quod spurius cogere potest patrem, eiusuè hæredes, & in defectum eorum auum eiusuè hæredes vt sibi alimenta congrua decernant.

9 Nota clericum ex reditibus etiam beneficij teneri filijs spurijs alimenta præstare. Vide Nauar. de Spolijs cleric §.fin.nu.11. Surd.cons. 177. n.13.& cons.310.nu.2. P. Azori. Instit.Moral.p.2.lib.2.cap.4.col.141. & cap. 40. col.249. Pat. Comitol. Resp. Moral. lib.1. q 45. D.Grati. Mastrillo Siciliæ decis.144.num.21. D.Barbos.l.1.ff.Soluto Matrim.p.4. nu.133. Cald.Pereira de Potest.elig. cap.13.n.11.& de Empt.cap.16.n.45.

10 Per regulam correlatiuorum è contrario filij non solum legitimi, sed etiam naturales, & spurij vtriusque sexus obligantur ipso iure naturali, & humano ad alendos parentes. Vide Menoch. de Præsumpt. lib.3.q.29.num.16.Lar.in § Parens à nu.14.Surd.tit.1.q.17.Pat Molin.de Iustit.tract.2.disp.228.vers.Quintus effectus. Pradil.in Sum.legum pœnal.p.2.cap.49. nu.2. Sayr.in Claui Regia lib.7.cap.5 num.15. P.Azori. Instit.Moral.p.2.lib.2.cap.3.Cardoso in Praxi iudicum verbo Alimenta n.14.& verbo Filius n.40. optimè P.Rebello d.q.8.n.8. *Filij tenentur alere parentes.*

11 Filia tenetur potius alere patrē, quám maritum. Vide Surd.ti.1.q.33. n.33.P.Sanch.de Matrim.lib.9.disp. 4. n.26.

12 Et potius esse patri quám filio succurrendum probabilius asserit P.Azori d.lib.2.cap.2.q.16. col.130.

Vide

Vide Sayr. in Claui Regia lib. 7. cap. 5. n. 16.

13 Quod filius teneatur alere matrem, quæ de adulterio condemnata amisit dotem suam, nisi in vitæ turpitudine luxuriose viuendo persistat tenēt decis. Podam. 124. Baiard. ad Clar. §. Adulterium nu. 102. quos refert, & sequitur Farin. in Praxi crim. q. 42. n. 33.

Qui tenetur alere, tenetur dotare.

14 Nota quod ex obligatione præstandi alimenta vt plurimum nascitur obligatio præstandi dotem, cum dos, & alimenta æquiparentur, & valeat argumentum de vno ad alterum. Vide Laram in §. Idem iudex á n. 24. Seraphin. decis. 447. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 12. tit. 16. n. 16. Cald. Pereirà quæst. forens. cons. 1. n. 33.

Pater tenetur filiam dotare.

15 Pater tenetur filiam dotare tàm in potestate, quàm emancipatam. Vide l. 8. tit. 11. part. 4. l. fin. Cod. de dotis promis. Puteum p. 1. decis. 182. Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 6. n. 11. vers. Nec ipsam, & n. 54. Menoch. de Arbitr. casu 460. & cons. 331. numer. 18. Aldouin. cons. 104. num. 32. Gam. decis. 155. & 376. Valasc. cons. 2. n. 11. D. Barbos. l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 4. à princip. & n. 82. Cardin. Mantic. de Tacitis, ambig. conuent. lib. 12. tit. 16. Cardos. in Praxi iudicum verbo Pater n. 16. & 17. P. Rebell. d. lib 5. q. 4. D. Mart. in votis nouissim. decis. voto 93. à n. 1. Cald. Pereira lib. 1. quæst. forens. q. 18. n. 35.

16 Pater filias non solum naturales, sed etiam spurias dotare tenetur si nubere velint, & aliunde non habeant, vt impudicitiæ obuietur: regulariter tamen dos quantitatem alimentorum, quæ eis præstare tenetur, excedere non debet. Vide Duenh. reg. 366. ampl. 3. Surd. tit. 1. q. 10. n. 15. Crass. §. Institutio q. 7. nu. 17. & 18. Surd. cons. 310. n. 2. Aldouin. cons. 103. à nu. 14. Cardin. Mantic. d. lib. 12. tit. 16. nu. 19. D. Barbos. d. p. 4. n. 56. P. Rebell. d. q. 8. nu. 3. Cald. Pereira d. q. 18. n. 10. Ceuall. Commun. contra commun. q. 565.

17 Ingratam filiam non tenetur pater dotare. Vide Cardin. Mantic. d. tit. 16. nu. 18. & 19. Nec hæreticam, Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 44. num. 34.

18 Filiam iam nuptam tenetur pater dotare. Vide Gom. l. 80. Tauri. n. 12. Tiraq. cessante causa limit. 22. nu. 9. Pinel. in l. 2. Cod. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 4. in fine. Cardin. Mantic. d. tit. 16. n. 5. & 6.

19 Pater tenetur secundam dotem filiæ conferre, priori amissa, si secundo nubat, nā constante primo matrimonio nō obligatur pater ad nouā dotem refundendam, etiamsi sine culpa filiæ prima sit amissa. Ita Pat. Rebello d. lib. 5. q. 4. n. 21. & 22.

Auus tenetur neptem dotare.

20 Auus paternus tenetur dotare neptem quando scilicet pater non habet vnde dotet. Vide Gregor. l. 8. verbo El abuelo tit. 11. part. 4. Viui. tom. 1. Communium Opin. lib. 5. tit. 7. n. 37. Crass. tom. 2. lib. 7. tit. 32. nu. 3. Mascard. de Probat. concl. 156. nu. 18. Iaffred. Balb. decis. 193. Seraphin. decis. 447. Aloys. Ricci. collect. 1433. Menoch. de Præsump. lib. 4. q. 189. n. 12. & cons. 88. n. 54. cum seqq. & cons. 95. num. 42. & n. 135. & cons. 151. n. 3. & cons. 81. nu. 48. vbi si neptis diues sit. Surd. tit. 1. q. 12. n. 5. & q. 102. n. 3. & 8. Matiens. l. 1. glos. 2. n. 5. ti. 2. lib. 5. nouæ Recopil. Ceuall. Commun. contra commun. q. 647. D. Barbos. d. p. 4. à nu. 110. P. Rebello d. q. 4. n. 23.

21 Auus maternus non tenetur dotare neptem nisi in subsidiū sicut

mater

mater debet dotare filiam. Vide Surd.tit.1.q.16.n.2. Aldou. conf.73. n.8. Cardin. Mantic.d.tit.16. nu.27. & 29.

22 Quando autem neptis inops habet auum paternum diuitem, & matrem diuitem, prius cogendus est auus paternus, quàm mater, vel auus maternus ad neptem inopem dotãdam vt ex Bart. contra Laram defendit Barbos.d.p.4.à nu.113. quem refert, & sequitur P.Rebello d. q.4. num.25.

Frater quãdo tenetur dotare sororem.

23 Frater tenetur non solum alere, sed etiam dotare sororem consanguineam, hoc est ex eodem patre, & non eadem matre natam, & à fortiori sororem ex vtroque latere coniunctam, non tamen vterinam, quamuis eam alere teneatur, si inops sit, etiamsi frater non sit hæres patris, & aliunde bona habeat, dummodo nullus ascendens per lineam paternam, vel maternam existat, qui dotẽ præstare vàleat, si tamen sit hæres patris ante omnes obligabitur. Vide Laram in l. Si quis à liberis §. Idem rescripsit á n.83 Nau de Spolijs cleric.§.18.n.10. Garf.de Expensis cap.3.à nu. 34. Menoch. conf.81. n.2.& lib.4 de Præsumpt.q.189.nu. 4. Surd tit.1.q.25. Cened.ad Decretal.collect.102.n.1. P.Molin.de Iust. tract.2.disp.228. vers.Vtrum frater D.Barbos.d.p.4.n.124.ad fin. Card. Mantic tom.2.de Tacitis, & ambig. conuent.lib.13.tit.12.n.10.P.Rebello.d.lib.5.q.4.à nu.9.vbi num.18.ex Castr.conf.435.n.4.lib.1.resoluit per regulam correlatiuorum sororem diuitem teneri ad alendos fratres inopes.

24 Nota fratrem etiam clericum in prædictis euentibus teneri sororem inopem ex reditibus beneficij alere, & dotare. Vide D.Barbos.d.p. 4.n.132.Cened.ad Decretal.collect. 102. & practic.ac canon. quæstion. q.17.n.12.& 15.Surd.tit.1.q.25.n.13. Pat.Molin. vbi proxime. Flamin.de Resignat.lib.4.q.7. nu.68. Cardin. Mantic.d lib.12.tit.16.n.31. D.Mart. de Iurisdict.p. 4. cent.2. casu.163. à n.4. P.Rebello d.q.4.n.22.

Alimenta coram quo iudice petenda.

25 Quæstio est coram quo iudice Ecclesiastico ne an sæculari filius spurius debeat petere alimenta? Prima opinio censuit coram Ecclesiastico, ex eo quod iure Cæsareo hac in parte correcto declarauerit Ecclesia illis tribuenda esse alimenta, & tenent post Aretin. Deci. & Purpurat. Cou de Sponsal p.2. cap. 8.§.6.nu.6.D.Marta d.casu 163.per totum. Secunda tamen rectius astruit in optione spurij positum esse ad Ecclesiasticum, vel sæcularem iudicem recurrere, quam sequuntur D.Barbos.d.p.4.l.1.n.82.& P.Rebello d.lib.5.q.8.n.14.

26 In text.ibi (*serà feita à custa do pay*) Dubium est controuersum: An pater teneatur soluere alimenta præterita, quæ mater in alendis filijs cõsumpsit? Iudicatum vidi pro parte negatiua matrem scilicet non posse repetere in Portucal. Senatu anno Domini 1592. in causa quadam Mariæ cœlibis contra Franciscum Carneiro Portuensem, iudicib. D.D.Ignatio Ferreira, & Petro da Sylua, scriba Gondicaluo Soeiro. Iterum iudicatũ audiui anno Domini 1602. in causa cuiusdam Caterinæ Fernandez viduæ contra Ioannem da Costa territorij Vimaranensis, iudicib. D.D.Antonio Cabral, & Guaspare Aluarez Cardoso, scriba Soeiro. Vide tamen Bursat.conf.120.n 42. lib. 1. Garci.de Expensis cap. 4. nu. 22. Surd.de Alimentis tit 5. q.1.nu.40. & 43.

In

27 In text. ibi (*algũa despeza*) Vide Valasc. consf. 92. á n. 6. & 8. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 168. vers. Mater.

AD §. II.

Vide Mascard. de Probat. concl. 727. nu. 9. Surd. de Alim. tit. 6. q. 6. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 168. vers. In defectu.

AD § III.

Vide Surd. de Alimentis tit. 6. q. 8. à n. 23. cum seqq.

AD §. IIII.

In text. ibi (*sem protestação*) Vide Palat. in repet. Rub. §. 66. n. 15. Surd. de Alimentis tit. 6. q. 4. nu. 6. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 16. n. 14.

AD §. V.

In text. ibi (*posto q̃ a faça sem a dita protestação*) Vide Palat. in repet. Rub. §. 66. á nu. 15. cum seqq. Lar. in §. Si mater á num. 29.

AD §. VI. vlt.

Vide Mascard. de Probat. concl. 727. n. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 234. vers. Admonuerim. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 4. num. 148. in fine.

Ad tit. 100. Ordin. Regiæ

Per que ordem se succederà nos morgados, & bẽes vinculados.

Vide Tiraquel. de Iure primogenituræ. Pelaez de Primogenijs, Iacob. Simanch. eod. tract. Molin. de Primog. Hispan. Lusitan. Iacob. de Saa in tract. de Primogenitura. Anton. Gom. l. 40. Tauri. Valasc. de Iure Emphyt. q. 50. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 626. cum seqq. Castill. quotid. quæst. lib. 3. cap. 19. & in alijs locis.

Ad Princip. Ordin. Regia.

1 Decidit legislator quæstionem illam de patruo, & nepote, quæ adeò controuertitur à Doctoribus, vt nõ solùm dubia videatur eius decisio, sed etiam dubium sit, quæ sententia inter eos sit communior, & sæpe in litibus occurrentibus armorum potius vi, quàm peritorum ancipiti iudicio rem decisam fuisse asserit Iustus Lipsius de monitis, & exemplis politicis lib. 2. cap. 4. monitu 3. Merito igitur Ordin. in præsenti clarè decidit in maioratibus repræsentationem esse admittendam, ac perconsequens nepotem præferendũ patruo, quam sententiam tuentur Oldrad. consf. 224. incip. Istæ sunt allegationes, Cou. Practic. cap. 38. n. 6. vers. Etenim, & n. 12. vers. Quid si dixeris, Anton. Gom. l. 40. Tauri sub n. 65. vbi Azeued. glos. 1. n. 15. & glos. 16. n. 2. Humad. l. 2. nu. 3. tit. 15. part. 2. Molin. de Primog lib. 3. cap. 6. à n. 2. & à num. 24. Mench. de Success. creat. §. 27. num. 20. Salaz. de Vsu, & consuetud. cap. 12. nu. 57. Perez l. 1. tit. 2. lib. 5. Ordin. vers. Ex qua ratione. Lusitan. Iacob. de Saa in tract. de Primog. n. 16. Matiensf. l. 5. glos. 1. n. 1. 2. & 6. tit. 7. lib 5. nouæ Recopil. Menoch. lib. 4. de Præsumpt. q. 95. à n. 14. & consf. 124. n. 81. & consf. 357. n. 21. Gutier. Practic. lib. 3. in antiq. & lib. 5. in nouis q. 66. num. 16. Spin in Speculo testam. glos. 1. princip. n. fin. Magont. *Quæstio de patruo, & nepote dissoluitur.*

Magon. Lucensi decis. 19. Pichard. in tract. de repræsent. sub tit. hæredib. quæ ab intestato §. 3. n. 34. Farin. Rotæ nouissima decis. 395. Ceuall. Cōmunium contra commun. q. 762. á n. 80. Castill. lib. 3. quotidian. cap. 19. n. 104. cum seqq.

2 Contrariam tamen opinionem repræsentationem scilicet non habere locum in successione maioratus, ac perconsequens patruum præferendum esse nepoti stando in regulis ordinarijs eiusdem successionis, dum aliud ex dispositionis legis, statuti, aut consuetudinis, seu hominis non fuerit legitime deprehensum, tenent Oldrad. sibi contrarius cons. 94. incip eleganter col. 5. vers. Amplius. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 9. nu. 10. Gam. decis. 174. n. 5. & rursus in eandem sententiam magis inclinat decis. 307. nu. 16. Cost. de Successione Regni p. 1. á n. 20. & p. 2. à n. 24. Valasc. de Iure Emphyt. q. 50. nu. 30. & cons. 171. n. 17. Cardoso in Praxi iudicum verbo filius nu. 72. Cald. Pereira de Nominat. q. 17. num. 24. & quæst. forens. lib. 1. q. 19. n. 20. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 626. n. 11. & disp. 630. cum seq.

3 In text. ibi (*mas tambem em respeito dos transuersaes*) Vide Gutier Pract. lib. 3. q. 67. num. 33. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 19. §. 3. n. 32. Gam. decis. 215. nu. 2. Cald. Pereira in responso pro Sebastiano Limpo n. 20. Valasc. cons. 139. n. 12. & cons. 171. n. 16.

5 In text. ibi (*se guardarà o que he disposto por direito commum*) Quo attento inter collaterales non est locus repræsentationi exceptis patruis, & ipsorum filijs iuxta Auth. Post fratres Cod. de legitim. hæred. & hoc procedit quando primus institutor maioratus nō est descendens successoris, quia tunc absque repræsentatione proximior succedit, & ideo Ordin. in præsenti de iure communi loquuta est vt reijceret dubitationem ortam ex l. 40. Tauri, vide Flores ad Gam. decis. 59. & citatos numero præced.

AD §. I.

1 Vide Gom. l. 40. Tauri n. 62. Burgos de Paz in procemio legum Tauri n. 66. Molin. de Primog. lib. 3. cap. 4. nu. 4. Cardin. Mantic. de Coniecturis vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. n. 8. Menoch. cons. 435. á nu. 14. & cons. 496. á nu. 27. & cons. 414. P. Molin. de Iustit. tract. 2. dis. 625. Cald. Pereira de Nominat. q. 17. n. 36. Valasc. de Partit. cap. 4. n. 6. *Masculus iunior præfertur fæminæ quoad Regni & maioratus successionem.*

2 An filia filij præferenda sit filio filiæ? Vide Tiraq. de Iure primog. q. 13. n. 5.

3 Quid si institutio dicat quod succedat descendens per lineā masculinam, an filius filiæ admittatur? Vide Molin. de Primog. lib. 1. cap. 6. n. 30. & 40. Menoch. cons. 318. n. 6. & cons. 379. n. 26. & lib. 4. de Præsump. q. 90. n. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 5. n. 117.

4 Quid si duo collaterales filij ex duabus sororibus vnus masculus, & alter fœmina concurrant in successione si masculus iunior sit an præferri debeat? Vide Gregor. l. 3. verbo Mugeres vers. Sed si tit. 13. part. 6. Anton. Gom. l. 40. Tauri nu 63. Molin. de Primog. lib. 3. cap. 5. n. 48.

5 An exclusa fœmina videatur exclusus eius filius? Vide Menoch. cons. 187. num. 9. cum multis sequentibus, & cons. 318. num. 21. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 30, num. 3.

AD

AD §. II.

1 Vide Gam.decis.7.& 354. nu.9. Menoch.cons.30.n.13. & cons.106. n.309.& cons.124.n.34.& cons.197. n.63.Cald.Pereira de Renouat.q.9. n.36.Valasc.cons.121.à n.2. Cabed. p.2. decis.51.n.6.

2 In text.ibi(*mais chegado*) Dũmodo sit capax,vide Tiraq. in tract. le mort p.2.decl.5.n.26.Nicol. Garci. de Benef.p.7.cap.15.n.12. Et quod hæc proximitas consideranda sit respectu vltimi possessoris,& non institutoris tenent Molin.lib.3. de Primog.cap.9. alt.Molin. tom.3.de Iustit.disput.628. Gutier. Pract. lib.3. quæst.66.num.7. & 8. Cald. Pereira de Nominat.quæst.24. num.90. Ceuall.Communium contra commun.q.398.Flores ad Gam.decis.7. vers. Quintus casus. Castill. lib. 3. quotid.cap.9.n.137.& 141.vbi n.138. idem resoluit in fideicommissis.

3 An ille qui est natu grandior dicatur proximior? Vide Molin. de Primog. lib.1. cap.11. num 9. Aluarad. de coniecturata mente defuncti lib.1.cap.3.§.3.n.11. Auend. Iuni. ad §.40. Tauri glos.3. num.1.Greg. l. 2. verbo Linea titul. 6. part. 4. Cald.Pereira de Renouat.q.17. n.5. & 6.

4 An præferatur remotior existenti in vtero proximiori? Vide Tiraq.de Retract.lig § 1 glos.9. nu. 77. & seq.& 89.& §.11.glos.9. nu.5. Ant.Gom.tom.1. Vari. cap. 1. nu.11. vers. Limita 6.

5 Nota quod in maioratus successione,qui se dicit præferendum probare debet non esse alium proximiorem l.Hoc iure,& ibi Bart.ff. de Verborum,cum aliis de quibus per Ias. in l.Hoc iure n.83.ff. Acquir.hæred, Tiraq.de Retract.lig.§.11.glos.1.n.5. Cou.lib.2.Vari.cap.6. nu.6. Ioseph. Lud.tom.3.Commun.Opin. tit. de Probat.concl.vni.illat.57. pag.471. Mascar.de Probat.concl.73.nu.4.& concl.1245.

Nota etiam quod in maioratu succeditur vsq; ad milesimum gradũ. Vide Cou lib.3.Vari.cap.5.n.4.vers. 5. Menoch.cons.117. n.17. & cons. 378. n.7.Idem in Regno Ant.Gom. ad l 8. Tauri n.6.Cott.in memorab. verbo Agnati.Auend.Iuni. ad l. 40. Tauri.glos. 2.n.11.Idẽ in successione cuiuscunq; dignitatis, Ducatus, & Comitatus Perez ad tit.2.lib.5.Ord. pag.101.

AD §. III.

Vide l.Cum ita §.In fideicõmissis ff.de legatis 2. Et apud Hispanos l. 40. Tauri ibi saluo si otra cosa.Paul. cons.164.n.2.vers.Secundo dico lib. 2. Iacob.Simanch.de Primog.lib.1. cap.2.Molin.eod. tract.lib.1. cap.2. n.27.Burg.de Paz in Proœmio legũ Tauri n.126.Burg.de Paz Iuni.ciuili q.2.n.11.31.& 32.Cabed.p.1.decis.121. num.2.

AD §. IIII.

Vide supra lib.2. tit.35. vbi pleno notaui.

AD §. V.

In text.ibi(*para conseruação, & memoria de seu nome*) Vide Molin.de Primog.lib.1.cap.11.n.3.Cabed.p.1. decis.133.n.1. Nicol. Garci.de Benefic. p.7.cap.15.n.50.

AD §. VI.

In text.ibi (*poder real, & supremo*) Ergo Princeps potest testamentis, & vltimis voluntatibus derogare,de

V quo

quo vide Cou.lib.3.Vari.cap.6.nu. 7.& 8. Molin.de Primog. lib.1. cap. 8. n.31.& seq.Burg.cons.9. num.32. Rebuff.ad l.130. ff.de Verborum signif.pag.492. Aluarad. de coniecturata mente testatoris lib.2.num.67. Pinel.in Rub.de Rescind. vendit.p. 1.cap.2.n.19.

AD §. VII.

Monachus quando sit capax maioratus.

1 In text.ibi (*capax de successaõ de tal morgado*) An monachus sit capax maioratus? Vide Capic. decis.31. & 32. Molin. de Primog. lib.1. cap.13. nu.68. Gam.decis.6.nu.1.vbi Flores vers.Quinta conclusio est. Aluarad. de coniecturata mente defuncti lib. 2. cap. 3. in princip. num. 4. vers. Istum.Cardin.Mantic.de coniecturis vltim.volunt.lib.8.tit.12.à nu.25. Menoch.cons.54.nu.11. & 12. & 32. & 33. Matiens.l.1.tit.7.glos.1.nu.16. lib.5.nouæ Recopil.Spin. in Speculo testam. glos.12. princip. num.33. Pat.Molin.de Iustit.tom.3.disp.623. Pat.Azori.institut.Moral.p.1.lib.12. cap.8.q.5. ad finem. Flores de Mena Vari.lib.1.q.16.artic.2.num.3.Cabed.p.1.decis.133. num.7. plures refert Doctores Castill. lib. 3. quotidian. cap. 12. num. 50. cum multis sequentibus, Frat. Emman. quæst. Regular.tom.2.quæst.78. art.12. vbi art.13. an in maioratu habente iurisdictionem cum onere in sua fundatione apposito vt successores vocentur nomine fundatoris, & eius arma portent posſit succedere monasterium? de quo etiam Ceuall.Cõmun. contra commun.q.193.à n.8.

2 An valida sit conditio, vt non succedat clericus, vel monachus in maioratu? Vide Molin. de Primog. lib.2.cap.12.n.54.Menoch.lib.4. de Præsump.q.83.à n.1. Gutier.Canon. lib.1.q.32.n.29.Flores ad Gam.decis. 6. concl.6. vers. Nisi fundator contrarium velit.& lib.1.Vari.q.16.art 2. n.5.& 7.Spin.d.glos.12.n.33. vers.In tertio. Pat.Sanch. de Matrim. lib.1. disp.34.num.11.Castill.lib.3.quotid. cap.12 nu.36. cum seqq. D.Mart.de Iurisd.p.4.cent.1.casu 25.& casu 76. n.fin.Cal.Pereira de Emp.ca.8.n.25.

Naturalis quando sit capax maioratus.

3 Naturalis filius an & quando sit capax maioratus? Vide Pelaez de Maioratu p.2.q.2. Leceriel de Primog.lib.q.5.n.2. Tiraq. de Iure primog.q.34. nu.1. Molin. de Primog. lib.1.cap.4.n.49.& lib.3.cap.3.n.45. Auend.ad l.40.Tauri glos.2. à n.43. Aluarad.de coniecturata mente defuncti lib.2. cap.1.quæst.16. à nu.13. Nicol.Garci.de Benefic.p.7.cap.15. num.50.

AD §. IX.

In text.ibi (*filhas taes, &c.*) Vide Gam.decis.6.n.2.P.Molin.de Iustit. tract.2.disp.625.Cardin.Mantic.de Tacitis,& ambig. conuent. tom.2. lib.23.tit.14. nu.30. Cardin. Thusc. tom.5.lit.M.concl.415.nu.2. Castill. lib.3.quotid.cap.19.n.146.

AD §. X.

In text.ibi(*não sendo excluida*)Vide Cabed.p.1.decis.208.

AD §. XI.

In text.ibi(*que tem de bẽes da Coroa por doações, &c.*) An & quando Reges, vel Principes sæculares posſint alienare, vel donare res, & bona ipsius Regiæ dignitatis? Vide Gregor. l.5.verbo Que nunqua titul.15.part. 2. & l. 24. titul. 11. part. 3. Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 5. consid.19. Molin. de Primog. lib.1.

cap.3.

cap.3.n.17.& 18.Humad.l.8.glos.3. à n.1.tit.1. part. 2. Kirchou. tom.2. Commun.Opinion.lib.8.tit.32.nu. 132.pag. 416. Perez l.1. vers. Noto etiam tit.2. lib. 1. Ordin. Menoch. cons.1.n.40.& n.307. & cons. 2.nu. 274.cum seqq.Francisc.Marc.q.87 Mench.Illustri.cap.3.nu.8.& cap.4. Pereg.de jure fisci lib.1.tit.fin.n.70. Garsi.de Nobilit.glos.1.§.1.num.10. Rebuff.ad l.28. ff.de verbor.significat pag.162. Matiens. l. 3. glos.7. ti.10.lib.5.nouæ recop.Valasc.cons. 132.n.2.Cabed.p.2.decis. 17. & decis. 41. num. 16. plures refert Cened.ad Decretal. collect.109. nu.2.

In antiq. 35.§.1.& 2.

Ad tit.101. Ordinat. Regiæ.

Em que casos os successores das terras da coroa serão obrigados às diuidas de seus antecessores.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 IN text.ibi (*posto que elle não queira aceitar a herança*) Vide quæ eleganter D. Barbos.in priuatis scholijs ad l.Ex facto §.fin n.mihi 7. & in l.Filiusfa. n 40.ff.de Legatis 1.
2 In text.ibi (*dous annos*) Vide D. Barbos.in d.l.Filiusfam.n.38. vbi limitat si debita fuerint contracta pro vtilitate maioratus, quia tunc perpetuò tenebitur ad prædicta debita soluenda, de quo etiam P. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.7.q.9.n.16. in fine.

AD §. Vnicum.

Possessor maioratus an teneatur soluere debita sui prædecessoris?

1 Vide Gom.l.40.Tauri n.71. Gregor.l.4.verbo.Sus deudas tit.15.par. 2. Tiraq de Iure promog.q.35. n.7. Don.à Fin. to.2. Cõmun.Opin.lib. 6.tit.41. à nu.30. Perez tit.2. lib.3. Ordin. pag. 119. Garci. de Expens. cap.16.nu.33.Cardin.Thusc. tom.7. lit.R.concl.331. & lit.S. concl.876. P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.640. & 641. Valasc. de Partit. cap.19. nu. 44. Cald. Pereira de Potest. elig. cap.16.num.5. & de Empt. cap.27. num. 40. optimè Pat. Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.7. q.9. sect.2. per totam vbi sic Ordinat.hanc latinam reddit.Si possessor maioratus tàm de bonis Regiæ coronæ,quám de bonis patrimonialibus instituti decedat, ære alieno grauatus,quod contractum sit propter obsequium Regi,vel Regno præstita, vel causa alendorum filiorum,vel propter famulorum seruitia,quæ iuxta Regni Ordinationes satisfactionem mereātur,vel deniquè quod ex contractu Matrimonij sit debitum , successor eius ex reditibus maioratus tenetur intra quatuor primos annos soluere æstimationem dumtaxat duorũ annorum pro debito quoad opus fuerit,itaut in vno quoq; anno illorum quatuor,soluat quartam partem totius summæ redituũ,quæ primis duobus annis responderit,& nõ ampliùs Quod si summa illa redituũ primis duobus annis respondens non sufficiat ad integrā solutionem, fieri debet diuisio illius summæ inter creditores,nõ æqualiter,sed pro ratā quātitatis, quæ cuique creditori debetur,& ijs tantum portionibus quisq; contentus esse debebit.Hæc P. Rebello, vbi etiam asserit per hanc legem non excludi solutionem integram æris alieni propter ipsius maioratus necessitatem , vel perpetuam vtilitatem contracti.
2 In text.ibi (*foy o instituidor*) Nota successorem maioratus teneri soluere debita contracta ab eo , qui maioratũ instituit. Ordin, supra li.3.

V 2 tit.93.

tit.93. vbi dicemus, interim tamen scito hoc procedere dũmodo prius bona libera redditusquè primogenij capiantur, his vero non suppetentibus tunc ad bona maioratus deueniendum est, & in causam executionis possunt capi. Vide Molin. de Primog. lib.1.ca.10.n.1.& 2. Matiens. l.6.glos.3.nv.21.tit.7.lib.5.nouæ Recopil. Palat. Anton. de Padil. & Tiraq. quos refert Gutier. Pract. lib.2. q.53.n.2. Parlad.lib.2.rerum quotid. cap.fin.p.5.§.3.nu.22. Cald. Pereira quæst. forens.lib.1.q.23.n.65. vbi resoluit hanc resolutionem limitari in debitis post maioratum irreuocabiliter institutum, & traditum contractis.

3 An successor Regni teneatur ad debita Regis prædecessoris? Vide Aguirre de Successione Portugalliæ p.1.n.70. Mol. de Primog. lib.1.cap. 19.n.30. Garci. de Expensis cap.16. n.15. P. Molin. disp.641.n.7. P. Rebello d.q.9.n.13. Castill.lib.3.quotid. cap.19.n.126. cũ seqq. Card. Thusc. tom.7. lit. R. concl. 330. & lit. S. concl.876. D. Mart. de Iurisd. p.1. ca.29.á n.21. vbi resoluit quod Successores Regni hæreditarij tenentur ad debita, & omnes conuentiones prædecessorũ, secus tamẽ in Rege per electionem, qui non tenetur obseruare cõuẽtiones prædecessoris

4 Quid in successore feudi an & quando á defuncto vassalo contractum æs alienum teneatur soluere? Vide Schrad. de feudis p.7. cap.7. Rosenth. eod. tract. cap.2. concl.33. & cap.7. concl.20. cũ duabus seqq. Pereg. cons.4.à n.45.lib.1. Menoch. cons.815.à n.67. Surd. de Alimentis tit.4.q.10. latissime Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl.154. vbi resoluit quod successor in feudo ex pacto, & prouidentia nõ soluit æs alienum à prædefuncto vassalo contractum, idem si filius patri succederet in feudo repudiata hæreditate resoluendum asserit.

Ad tit.102. Ordin. Regiæ. *In antiq. lib.1.ti.67 à § 20*

Dos tutores, & curadores que se dão aos orfãos.

DE Tutoribus, & curatoribus integros tractatus edidere Anton. Pyagius, & Caualcanus, & de Tutelis, & curis eleganter tractarũt Paulus Montanus, & D. Ioannes Gutierrez.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

In text. ibi (*& inuentario feito*) Vide l.fin.§.fin. Cod. Arbitriũ tutelæ. Vide Ioseph. Ludou. Perus. decis.58. n.22. Paul. Montan. de Tutelis, & curis cap.32. reg.5.n.20. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.28.n.1.

AD §. I. *In antiq. §.20.*

1 In text. ibi (*que não seja menor de vinte & cinquo annos*) Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n.111. Montan. de Tutel. & curis cap.23.n.28. Gutier. eod. tract. p. 3. cap.3.n.5.

2 An per dationem tutoris sit minor ætas probata? Vide Steph. Grat. Discept. Forens. cap.155. à princip.

3 Nota quod excusatur à tutela, & alijs muneribus quiuis toto integro anno, quo capit vxorem. *E neste Reyno foy sempre costume que na quelle anno que cada hum casa, o não obrigassem a ir à guerra, & assi o disse Gonçalo Mendez de Vasconcellos a elRey Dom Ioão o I. de boa memoria como se refere em sua Chronica cap.*100. *ad finẽ q̃ tem estas palauras:*

palauras: Disse Gonçalo Mendez como em sabor a elRey: Senhor neste Reyno soya dauer hũu costume dantiguo que o homem que no anno que casaua não auia de hir à guerra, nem ser costrangido para ella, & vos que tão pouco ha que casastes o quereis agora britar, & vos irdes fora. Chronicæ enim allegari possunt ad decisionem causarum, vt per Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. consid. 46. ad finem. Menoch. cons. 378. num. 8. Mascard. de Probation. concl. 105. num. 9. & concl. 287. Facit deinde auctoritas Deuteron. cap. 20. & cap. 24. & quæ Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Cuidam Petro p. 2. n. 79.

4 In text. ibi (*ou sanden*) Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 105,

5 In text. ibi (*ou prodigo*) Vide Cald. Pereira d. verbo Sine curatore n. 105.

6 In text. ibi (*ou inimigo*) Vide Cal. Pereira d. verbo Sine curatore n. 105. Paul. Mont. de Tutelis cap. 13. n. 30. Gutier. eod. tract p. 1. cap. 21. n. 18.

7 In text. ibi (*ou pobre*) Desumitur ex l. Paupertas ff. de Excusat. tutorum. Vide Cald. Pereira d. verbo Sine curatore n. 105. Paul. Mõtan. cap. 13. n. 30. Gutier. p. 1. cap. 21. n. 13.

8 In text. ibi (*ou escrauo*) Vide l. In seruili Cod. Qui testamento tutores dari possunt. Cald. Pereira d. verbo Sine curatore n. 105. Paul. Montan. cap. 23. n. 25. Et de seruo tutore dato, & relicto, vide Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 10. n. 1. 2. & 3.

9 In text. ibi (*ou infame*) Vide Cald. d. n. 105. Caualcan. de tutore, & curat. n. 290. vbi etiam de excommunicato de quo Gutier. p. 1. cap. 20. nu. 23. & nu. 24. de non habente testamenti factionem.

10 In text. ibi (*ou religioso*) Vide Caualcan. de tutore, & curat. n. 288.

11 De Clericis, vide l. Generaliter, & seq. Cod. de Episcopis, & cler. Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 2. nu. 128. Gregor. per text. ibi in l. 14. tit. 16. part. 6. Caualcan. de Tutore cap. 288. Paul. Montan. de tutel. cap. 35. reg. 1. n. 195. Gutier. eod. tract. p. 1. cap. 1. n. 26. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 221. vers. Clerici. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 7. cap. 3. col. 813. Guid. Pancirol. in thesauro variarum lect. lib. 2. cap. 166. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. 47. nu. 28. cum seqq. vbi etiam de Clericis in minoribus. D. Mart. in votis nouissim. decis. voto 239. n. 1. & de Iurisdict. p. 4. cent. 2. casu 110. n. 3. vbi à principio tractat quæst. illam an iudex laicus possit dare tutorem clerico pupillo, & cent. 2. casu 148. an Clerici tutelam, aut testamenti executionẽ suscipiẽtes cogantur corã iudice sæculari reddere rationes.

12 In text. ibi (*ou empedido de algũa outro impedimento*) Quid in Surdo, vel muto? Vide Mayner. in l. Vbi non voce à n. 1. vbi Sebast. Næui. n. 21. ff. de Regulis iuris. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis nu. 89. P. Molin. disp. 221. vers. Mutus, Montan. de Tutelis cap 9. à num. 38. Gutier. eod. tract. p. 1. cap. 7. num. 12.

13 In text. ibi (*& onde tutor for dado*) Quid si sit absens? Vide Stephan. Gratian. Discep. Forens. ca. 82. n. 12.

14 In text. ibi (*dàr fiança*) In datiuo tamen tutore si idoneam fideiussionem iudex non accipiat tenebitur soluere de suo ex §. Sciendum Instit. de Satisdat. tut. iunctis traditis per Farin. de Delictis p. 1. tit. 4. q. 33. n. 83. cum seqq. vbi n. 85. consulit iudici vt petat laudatorem, vel approbatorẽ, quem abonador appellamus.

AD §. II.

Desumitur ex l. Naturali ff. de confirm. tuto, & ex l. fin. Cod. eod. tit. Concordat apud Hispanos l. 8. tit. 16. part. 6. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 220. vers. Filijs etiam Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 87. & 100. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 11. n. 1.

In antiq. §. 22.

AD §. III.

1 Desumitur ex Auth. Matri. Cod. Quando mulier tutelæ officio. Cõcordat apud Hispanos l. 4. titul. 16. p. 6. vbi glos. 13. Vide Viui. tom. 1. Cõmun. Opin. lib. 5. tit. 5. nu. 3. vers. Ampliatur etiam secundo pag. 714. & Kirchou. d. lib. 5. tit. 22. n. 7. pag. 759. Surd. decis. 106. num. 1. Gutier. Pract. lib. 2. q. 26. & in tract. de Tutelis p. 1. cap. 8. n. 7. cum multis seqq. Paul. Mõtan. eod. tract. cap. 9. n. 52. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 315. Cardos. in Praxi iudicum verbo Tutor n. 6. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 110. col. 4. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 88. n. 16. & 17.

2 In text. ibi (*& tiuer mãy*) Nõ procedit in matre iudæa, quæ non potest esse tutrix filij, resoluit Tiraq. de Iure primog. q. 66. n. 17. & seq.

3 In text. ibi (*ou auò*) Procedit in proauia deficiente matre, & auia. Vide Alex. in l. Gallus §. Instituens ff. de Liberis, & posth. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 8. n. 16. & 17. & nu. 18. resoluit quod mater, vel auia non coguntur inuitæ suscipere tutelam.

Mater honesta, in viduitate permanens potest esse tutrix filiorũ

4 In text. ibi (*que viuem honestamẽte*) Vide Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 6. §. 8. in princip. num. 4. Bonacos. p. 1. verbo Mater fol. 112. Hippol. cons. 13. n. 7. Anton. Gom. l. 14. Tauri n. 13. Palat. in repet. Rub. §. 67. nu. 16. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 9. n. 49. Pinel. in l. 4. nu. 18. Cod. de Bonis mater. Auiles ad procem. Prætor. glos. 1. n. 40. Perez tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 54. Mench. de Success. creat. lib. 2. §. 12. nu. 39. Azeued. l. 4. n. 14. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Surd. de Alimentis tit. 7. q. 24. n. 18. Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 14. n. 21. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 2. casu 16. nu. 12. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 9. n. 19. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 98. in coronide n. 4.

Mater secundis nuptiis nolaus non potest esse tutrix filiorum.

5 In text. ibi (*& não forem ja outra vez casadas*) Vide Cassan. in consuet. Burgund. Rub. 6. §. à n. 1. Mich. Grass. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. tit. 22. n. 5. pag. 759. Azeued. l. 4. n. 14. tit. 1. lib. 6. nouæ Recopil. Surd. decis. 106. nu. 2. Anton. Fab. in suo Codice tit. quando mulier diffinit. 2. Menoch. cons. 5. nu. 32. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 88. n. 4. cum seqq. & n. 10. Cardoso in Praxi iudicum verbo Tutela n. 6. Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 14. n. 21. Viui. decis. 460. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 315. *post* princip. vbi resoluit quod mater ipso iure amittit tutelam per transitũ ad secundas nuptias.

6 Amplia primò procedere in matre data tutrice in testamento. Vide Gregor. l. 4. verbo No casarà tit. 16. part. 6. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 9. n. 45. Matiens. l. 3. glos. 2. nu. 9. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Spin. in Speculo testam. glos. 29. princip. nu. 9. & 10. Guid. Papæ. decis. 539. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 9. nu. 16. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 88. nu. 8. Bernard. Greuæ. d. concl. 98. in coronide n. 2.

Amplia

7 Amplia secundò etiamsi nuptiæ sint nulliter contractæ, cum per eas mater perdat filij tutelam. Vide Pereg. de Iure fisci lib 3. tit. 15. num. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 57. n. 53. Stephan. Gratian. Discept. Forens. tom. 2. cap. 213. nu. 21. Cald. Pereira de Potest. elig. cap. 3. n. 13.

8 Amplia tertiò vt etiam mortuò secundo marito non posit mater reassumere filiorum tutelam. Vide Mynsin. cent. 3. obseruat. 83. Peguer. decis. 166.

9 Limita primò in matre sponsalia de futuro contrahente, quia per ea non admittit tutelam. Vide Anton. Gabri. tom. 3. Commun Opin. tit. de Secundis nup. concl. 9. nu. 13. Menoch. de Arbitr. casu 151. num. 7. Grtier. de Tutel. p. 1. cap. 9. num. 2. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 127. col. 5.

10 Limita secundò in patre transeunte ad secundas nuptias, qui non amittit tutelam sibi delatam. Vide Cassan. in consuetud. Burg. Rub. 6. §. 8. nu. 7. Mench. de Success. creat. §. 12. n. 36.

11 In text. ibi *(ate perante elle se obrigarem)* Præstito scilicet iuramento, de quo vide Thesaur. fili. decis. 21. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 7. nu. 43. & 44. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 18. n. 19. cum seqq.

12 In text. ibi *(pedirão que lhe sejão dados tutores)* Vide l. 1. ff. qui petan. tutores. Concordat apud Hispanos l. 12. vbi Gregor. tit. 16. part. 6. Vide Ias. in Minoribus nu. 7. Cod. de his, quibus vt indignis. Duenh. reg. 60. vers. Secundum. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 7. §. 6. verbo Ne succede n. 7. vers. Limita. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1134. Paul. Montan. de Tutelis cap. 18. à n. 1. Gutier. Practic. lib. 2. q. 26. n. 11. & de Tutel. p. 1. cap. 9. nu. 3. vbi resoluit quod mater tutrix filiorum volens transire ad secundas nuptias si fecerit filijs dari alium tutorem non recuperabit tutelam, si mutato consilio non nubat.

13 Amplia primò matrem prægnantem teneri petere curatorem ventri, & si non fecerit æque punitur, ac si non petijsset tutorem filiò iam nato. Vide Cassan. d. §. 6. nu. 7. vers. Limita 5. Tiraq. in l. Si vnquam verbo Susceperit n. 144.

14 Amplia secundó etiamsi tutelæ filiorum renuntiasset. Vide Magoni. Florentina decis. 43.

15 Limita primò in matre minorè quia ei succurritur si filijs intra tempus à iure sancitum tutorem non petierit. Vide Anton. Fab. in suo Codice sub tit. Si aduersus delictum diffinit. 2. Ozasc. decis. 24. n. 5. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cõtractum n. 22. vers. Prædictis, & verbo vel aduersarij dolo á nu. 84. Menoch. cons. 194. nu. 26. vbi de matrè rustica, de qua etiam Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 18. n. 19.

16 Limita secundò quando mater mala velatudine fuisset affecta. Vide Magon. Florent. decis. 43. Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 191.

17 Limita tertiò quando filij moriuntur intra annum. Vide Rot. Auenion. diuers. decis. 80.

18 In text. ibi *(para o que renũciarão)* Desumitur ex Auth. matri, & auiæ Cod. Quando mulier. Concordat apud Hispanos l. 4. vbi glos. Si promitiere tit. 16. part. 6. Vide latè Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 8. nu. 24. cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 315. in princip. & p. 4. collect. 1215.

19 In text. ibi *(o beneficio da ley do Vellejano)* An sufficiat renuntiatio gene-

generalis? Vide Tiraq. in l. Si vnquã in princip. n. 121. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore nu. 107. Gutier. d. cap. 8. n. 31.

20 In text. ibi (*& assi renũciarão todos os outros direitos, &c.*) Vide Gutier. de Tutelis p. 1. cap. 8. n. 32.

21 An eo casu, quo pater naturalis filijs matrem tutricem dat teneatur mater renuntiare velleiano, & secundis nuptijs? Vide Cardin. Puteum lib. 2. decis. 427. quẽ refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1215.

22 In text. ibi (*no inuentario dos bẽes dos ditos orfãos*) Ergo mater tutrix tenetur inuentarium cõficere, de quo Baec. de decima tutorum cap. 3. nu. 47. Gutier. d. cap. 8. num. 44. cum sequentibus.

23 In text. ibi (*farà assinar*) Vide Cald. Pereira de Empt. cap. 6. n. 12.

24 In text. ibi (*& outras mulheres*) Desumitur ex l. 1. Cod. quando mulier. Concordat apud Hispanos l. 4. tit. 16. part. 6. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 106. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 8. nu. 1. cum sequenntibus.

AD §. IIII.

Vide Boer. decis. 266. num. 1. cum seqq. Bellacomb. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. ti. 22. n. 8. & 10. pag. 670. Cott. in memorab. verbo Mater pag. 569. Surd. decis. 106. Paul. Montan. de Tutel. cap. 15. n. 75. Gam. decis. 105. num. 4. Bernard. Greuae. ad pract. Camerae Imper. lib. 2. concl. 98. in coronide nu. 2. & vide supra hoc tit. §. 3. n. 5. cum seqq.

AD §. V.

1 In text. ibi (*o parente mais chegado*) Intellige computatis gradibus secundum ius ciuile, ex his, quae Greg. l. 3. verbo Heredar titul. 6. part. 4. vide Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. tit. 8. n. 75. pag. 29. Surd. cons. 5. n. 20. Ranchin. p. 5. concl. 348. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 50. n. 8. Nicol Garci. de Benefic. p. 7. cap. 15. à n. 26.

3 Nota quod tutela defertur adinstar successionis, vide Menoch. cons. 345. nu. 3. Surd. decis. 106. nu. 7. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 10.

4 In text. ibi (*parente*): Non tamen affinis, qui non venit appellatione ipsius. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 14. glos. 2. n. 16.

5 Quid in illo, qui habet litem cũ pupillo? Vide Laram in §. Idem rescripsit n. 116.

6 Quid si adultus petat vitricum curatorem, & consanguineus se opponat, an dabitur vitricus omisso cõsanguineo? Vide Boer. decis. 124. nu. 12. Menoch. casu 150. n. 32. cũ seqq. de Arbitrar. Cald. in l. Si curatorem verbo Sine curatore n. 110.

7 An & quando qui debet succedere pupillo possit esse educator illius? Vide Menoch. de Arbitr. casu 168. & cons. 62. n. 12. Surd. de Alim. tit. 4. q. 13. n. 9. & 31. cum seq. Gutier. de tutelis p. 1. cap. 1. nu. 6. Cardos. in Praxi iudicum verbo Minor n. 49.

8 In text. ibi (*o juyz escolherà*) Praecedente tamen causae cognitione ex Bart. & alijs in l. Sed si §. Ait praetor ff. de in ius vocãdo. Vnde datio tutelae concessa eadem die, qua fuit petita nulla est ex Menoch. cons. 380. num. 3.

9 In text. ibi (*darà fiador abonado*) Vide Tiraq. de Iure mariti glos. 8. num. 69. Surd. decis. 91. Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 12. á num. 12. vbi n. 16.

n.12. an mater etiam teneatur.
10 In text. ibi (*jurarà*) Quid si non iurauit? Vide Menoch. conf. 380. nu. 22. & 23.
11 In text. ibi (*Porem se o tutor, &c.*) Ergo qui tenetur præstare fideiussores liberatur si lucupletissimus sit. Vide Cott. in Memorab. verbo Cautio. Surd. decis. 295. Villalob. tom. 2. Commun. Opin. lib. 8. tit. 25. nu. 4. pag. 372. vbi Viui. nu. 9. in terminis Gutier. de Tutelis p. 1. cap. 12. n. 19. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 28. n. 39. cum seqq.

AD §. VI.

1 Vide Surd. decis. 38. num. 1. cum sequentib.

An tutor succedat pupillo defuncto? Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 13. n. 26.

2 In text. ibi (*se escusar de ser tutor*) An excusans se á tutela datiua amittat legatum sibi factum in testamento? Vide Gutier. de Tutel. p. 1. cap. 22. nu. fin. vbi á principio cap. agit an tutor recusans tutelam amittat legatum.

AD §. VII.

Vide apud Hispanos l. 12. tit. 16. part. 6. vbi Gregor. Lopez.

AD §. VIII.

Vide Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. 14. n. 17. Cald. Pereira de Empt. cap. 14. num. 18.

AD §. IX. & X.

Nota quod deficientibus tutoribus testamentarijs, vel legitimis, ad quos tutelæ munus pertineat, locus est tutelæ datiuæ, quæ iudicis approbatione, & decreto quibuscunque etiam extraneis defertur, qui tutores iudicis decreto vsque ad biennium costituuntur, ne vltra duos annos tales extranei tutores datiui tutelæ munus suscipere coguntur, quo tempore lapso si prætori orphanotrophio costiterit bene, vt decuit, tutelam gessisse, aliud tempus ex prætoris arbitrio tutelario oneri præfiget. Ita Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Sine curatore nu. 113. in fine. Gutier. de Tutelis p. 1. cap. 24. num. 6.

Ad tit. 103. Ordin. Regiæ

In antiq. lib. 1 ti 67. §. 37. vsq; ad §. 45.

Dos curadores que se dão aos prodigos, & mentecaptos.

1 DEsumitur ex tit. ff. & Cod. de curatore furiosi. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis à n. 7. Paul. Montan. de Tutelis cap. 28. Gutier. eod. tract. p. 1. cap. 12. nu. 7. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 365. à n. 45.
2 Furiosus, insanus, demens, mentecaptus, phreneticus, stultus, qui dicãtur, & in quo inter se differant? Vide eleganter Menoch. lib. 6. de Præsumpt. q. 45. à n. 1. Fului. Pacian. de Probat. lib. 1. cap. 43. à nu. 11. quos remissiuè citat Farin. in Praxi crimin. q. 94. n. 3.
3 Furor quomodo probetur? Vide Paul. Montan. de Tutel. cap. 28. nu. 29. Cald. Pereira quæst. forens. cõs. 24. n. 7. & n. 36.
4 Furor non præsumitur? Vide Menoch. de Præsumpt. lib. 1. q. 18. num. 7. & lib. 6. q. 45. Farin. d. q. 94. num. 48.

AD

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text.ibi (*desasizado*, *& ibi, sanden*) In quo differant, & in quibus æquiparentur furiosus, & mentecaptus? Vide Duenh. reg. 259. vers. Amplia 9. Cald. Pereira quæst. forens. cons. 24. n. 28 in medio.

2 In text. ibi (*o entregue a seu pay*) Vide Paul. Montan. de Tutelis cap. 28. á n. 27. vbi nu. 30. resoluit filium posse dari curatorem patri prodigo.

3 In text. ibi (*& desmemoriados*) Nota quod seni deliro dandus est curator. Vide Rebuff. ad leges Galliæ tit. de Sentent. prouis. glos. 5. num. 3. Montan. d. cap. 28. n. 25.

4 In text. ibi (*& aos prodigos*) An prodigus æquiparetur furioso? Vide Paul. Montan. d. cap. 28. n. 28.

AD §. I.

In text. ibi (*sandeu*) Nota quod furoris signum est lapides in alios proijcere. Vide Seraphin. de Priuilegijs iuram. priuil. 1. nu. 48. Cardin. Mantic. de Coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 5. n. 12. & dixi supra hoc lib. tit. 81. in princip. n. 7.

In text. ibi (*prodigo*) Quid in assiduo lusore, viro incontinenti, & libidinoso. Vide latè Paul. Montan. d. cap. 28. à n. 49. vbi etiam agit de muliere libidinosa, de qua etiam Lusit. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacros. Eccles. p. 1. §. 2. nu. 14. & 15. vbi resoluit quod vir luxuriosus non dicitur prodigus, nec ei dabitur curator, secus tenet in muliere, quod etiam asserit post alios, quos refert Ceuall. Communium contra commun. q. 833. n. 1. cum seqq.

AD §. III.

1 Vide Xuar. alleg. 1. nu. 20. & 21. Menoch. lib. 6. de Præsumpt. q. 45. n. 59. cum seqq. Cald. Pereira quæst. forens. cons. 24. n. 4. & 5.

2 In text. ibi (*Porem em quanto elle estiuer em seu sizo*) Nota quod qui dicit actum fuisse gestum tẽpore dilucidi interualli probare id debet, vide Menoch. d. q. 45. n. 63.

AD §. IIII.

Vide Paul Montan. de Tutelis, & curis cap. 28. n. 12. cum seqq.

AD §. V.

In text. ibi (*seu filho*) Desumitur ex l. 1. §. fin. cum l. seq. ff. de Curatore furiosi. Vide Paul. Montan. de Tutel. cap. 28. num. 30.

AD §. VI.

Vide Lusitan. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 1. §. 2. num. 6.

AD §. VII.

Vide ad quid Menoch. lib. 6. de Præsumpt. q. 45. n. 59. cum seqq.

Ad tit. 104. Ordin. Regiæ.

Dos que se escusaõ de serem tutores.

1 Desumitur ex tit. ff. Cod. & Instit. de Excusat. tutor. Cõcordat apud Hispanos l. 1. cum seqq. tit. 17. part. 6. Vide Paul. Montan. de Tutelis, & curis cap. 35. Gutier. eod. tract. p. 1, cap. 21.

Nota

2 Nota quod prætor orphanotrophus non potest remouere tutorem datum à Rege, maximè quando non fuit probatum eum male administrasse, & idoneam fideiussionem dedisse. Ita iudicatum vidi Portucal. Senatu anno Domini 1596. die vero 13. Iunij, in quodam grauamine detracto á prætore orphanotrapho ciuitatis Ægitanensis prouocante Didaco à Costa, & Mendoca, iudicib. D.D. Francisco Fernandez Ferreira, & Petro Aires Botelho, scriba Didaco Moreira.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 Vide eleganter Lusitanum nostrum Ferdinandum Paez in tract. de Excusandis parentibus ob numerum liberorum.

2 In text. ibi (*cinquo filhos*) Concordat apud Hispanos l. 2. tit. 17. part. 6. Vide Ferdinand. Paez d. tract. de Excusandis par. à nu. 6. Paul. Montan. de Tutelis cap. 35. num. 33. & 46. Gutier. eod. tract. p. 1. cap. 21. n. 2.

3 In text. ibi (*legitimos*) Quamuis sint religiosi, vel sacris initiati. Vide Vincent. de Franch. decis. 532. Paul. Montan. d. cap. 35. à nu. 67. Ferdin. Paez d. tract. n. 72. & 73. vbi n. 62. resoluit etiam emancipatos prodesse parentibus, cuius resolutionis contrarium tuetur Montan. d. cap. 35. num. 55.

4 Limita primò in filijs non dum natis, sed in vtero existentibus. Vide Montan. d. cap. 35. n. 75.

5 Limita secundò in adoptiuis. Vide Thesaur. decis. 266. Montan. d. cap. 35. n. 70. Gutier. d. cap. 21. n. 2. Ferdin. Paez d. tract. num. 57. & 58. Cardos. in Praxi iudicum verbo Filius n. 69.

6 Limita tertiò in filijs naturalibus pedestris, resoluit Ferdin. Paez d. tract. n. 54.

7 In text. ibi (*ou tiuesse cinquo netas, ou netos*) Vide Paul. Montan. d. cap. 35. n. 56.

8 In text. ibi (*morrerão em acto de guerra*) Desumitur ex l. Bello ff. de Excusationibus tutor. & vide Valasc. consil. 148. n. 25. Paul. Montan. d. cap. 35. á num. 62. cum seqq. Gutier. eod. tract. p. 1. cap. 21. nu. 2. in fine. Ferdin. Paez d. tract. n. 39. vbi n. 40. resoluit hanc Ordin. procedere etiamsi tantum in acie vulnerati postea domi mortui fuerint, quod etiam tenet Paul. Montan. d. cap. 35. n. 64.

AD §. I.

1 In text. ibi (*os nossos Desembargadores*) Vide Paul. Montan. de Tutelis cap. 35. n. 100.

2 In text. ibi (*Corregedores, Ouuidores, &c.*) Vide Paul. Montan. d. cap. 35. à nu. 103. vbi n. 109. resoluit non procedere in ædili.

3 In text. ibi (*assi como procuradores*) Vide Paul. Montan. d. cap. 35. n. 118.

4 In text. ibi (*Escriuães*) Vide Paul. Montan. d. cap. 35. n. 212.

5 In text. ibi (*mas os juyzes*) Vide Gutier. de Tutelis, & curis p. 1. cap. 21. n. 5.

AD §. II.

In text. ibi (*& bem assi os rendeiros*) Vide Sebast. Næui. in Remiss. ad l. 2. nu. 2. ff. de vacat. muner. Gutier. de Tutelis p. 1. cap. 20. nu. 19. & cap. 21. contrarium de iure communi sancitum est in l. Spadonem §. Qui vectigal ff. de Excusat. tutor.

AD § III.

1 In text. ibi (*maior de setenta annos*) Desumi-

Desumitur ex §. Item maior Instit. de Excusat.tutor Concordat apud Hispanos l.2. in fine tit. 17. part.6. Vide Paul. Montan.de Tutelis,& curis cap.35.à n.171. Gutier.eod.tract. p.1.cap.21.n.24. Stephan. Gratian. Discept.Forens.cap.328.nu.4. Cardoso in Praxi iudicum verbo Ætas n.5.& verbo Tutela n.30.

2 Probatio huius ætatis,cui incũbat? Vide Mascard.de Probat.concl. 667. Caualcan.de Tutoribus n.295. Montan.de Tutelis cap.35.n.175.

3 Multa senum priuilegia refert Cardin.Paleoth. in speciali tract.de Senectute,& Stephan. Gratian.Discept.Forens.cap.328.n.1. cum multis seqq.

4 In text.ibi (*& bemassi o menor de vinte & cinquo annos*) Vide Cald. Pereira in l.Si curatorem verbo Sine curatore n.111.Paul.Montan. de Tutelis cap.23.num.28.Gutier.eod. tract.p.3.cap.3.n.5.

AD §. IIII.

Desumitur ex §. Item propter aduersam valetudinem Instit de Excusat.tutor.Concordat apud Hispanos l.2.vers.Otro sy se podria escusar tit.17.part.6.Vide Paul.Montan. de Tutel.cap.33.à n.145 cum seqq. Gutier.eod tract. p.1. cap.21. nu.15. Cardoso in Praxi iudicum verbo Tutela num.28.

AD §. V.

1 In text.ibi(*ou caualeiro*)Vide Gutier.de Tutelis.p.1.cap.21.nu.25.Et militem à tutela excusari resoluit Mastrillo Siciliæ decis.76.quem refert Aloys.Ricci.in collect. decis. p. 2.collect.354.vers.Sexto.

2 In text.ibi(*o Doutor em Leis,Canones,ou Medicina*) Vide Paul.Montan. de Tutel.cap.35.á nu. 203. Gutier. eod.tract.p.1.cap.21.n.26.Et procedit in Magistris Artium,qui potiuntúr priuilegijs aliorum Doctorum, prout resoluit Ioann.Martins à Costa in addit.ad tract.libell.annot.53. à n.7.cum seqq.

3 Nota quod numerus tutelarum excusat, de quo l. Vnica Cod. Qui numero tutel.Concordat apud Hispanos l.2.vers.E aun dezimos tit.17. part.6.Vide Paul.Montan.de Tutelis cap.35.nu.119.& 135.Gutier. eod. tract.p.3.cap.17.n.10. & p.1. cap.21. num.8. Cardoso in Praxi iudicum verbo Tutela n.34.

AD §. VI. & vlt.

Vide eleganter Caualcan.de Tutorib. & curatorib. num. 328. vers Aduerte etiam.

Ad tit.105.Ordin.Regiæ.

In antiq. lib.4.tit.73 § vlt. De viduis quinquagenarijs nubentibus quæ habebant filios.

Das mulheres viuuas que casaõ de cinquoenta annos tendo filhos.

Vide Gam.decis.90.n.2.& decis.320.nu.1. Cald.Pereira de Nominat.q.16.n.11.Cabed.p. 1.decis.114.nu.10. & 11. & decis.150. n.3.P.Rebello de Obligation.Iustit. p.2.lib.6.q.8.nu.14. vers.Quo etiam loco.latissimè Lusitan.Ægid.in Repet.l.Titiæ p.3.num.75.cum multis sequentibus ff.de Condition.& demonstrat.

An mulier quinquagenaria de qua in hoc titulo possit disponere ad pia? Vide Cald. Pereira de Empt. cap.13.n.30.ad finem.

AD

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*sendo de cinquoenta annos*) Ergo mulier quinquagenaria nõ potest cõcipere, de quo vide Tiraq. l. 9. connubi. glos. 1. p. 6. nu. 22. Vezin. tom. 2. Communium Opin. lib. 8. tit. 30. de Adoption. n. 6. pag. 404. Menoch. de Præsump. lib. 5. q 24. à n. 4. cum seqq. & lib. 6. q. 42. n 29. & q. 53. n. 17. Pined in vita Diui Ioannis Baptistæ lib. 1. art. 1. ca. 6 pag. 86. P. Sanc. de Matrim. lib. 7. disp. 32. n. 16. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 4. n. 6. Et in hoc Vimaranensi oppido nobilis fœmina Maria de Goios vxor Saluatoris de Faria anno ætatis suæ 52. peperit Antonium de Faria, qui nũc viuus extat meritissimus Abbas da Aueleda Bracharensis Diœcesis.

2 Mirandum est quàm dedita sit ad gignendum hæc nostra Interamnensis regio, in qua mulieres vsq; ad ætatem sexaginta annorũ vicies, & vltra pariunt, pluresquè ex vno partu enutriunt filios, vidi in nostro oppido mulierem, quæ vno partu tres peperit filias, quas omnes viuas, & mulieres agnoui. Branca da Rocha vxor Roderici Monteiro morador na quinta de Villamaior da honra de Teixeira ex vno partu quatuordecim peperit filios, qui in malluuio ad Ecclesiam ducti Baptismum suscepere. Agnes do Calal de Guidoy da freguesia do mosteiro de Adause junto a Braga septem accepit viros, ex quibus omnibus filios peperit, quos cum nepotibus, & pronepotibus centum & nouem numerasse verus mihi retulit vir, quam cum Illustriss. D. D. Didacus à Sousa Archiepis. Bracharen. interrogaret quem ex maritis maiori amplexa fuerat amore, viuum, & ex filijs minimũ cautè, & prudenter respondit, Mariam Lopez Viduam ex oppido da Ponte da barca da Nobrega comarca de Vianna ex filijs, nepotibus centum & viginti habuisse fertur, quorum octoaginta oculis quotidie cernebat.

3 Margaritam Holandiæ comitissam ex quo pertinaciter negaret mulierem duos pueros simul ab eodem patre conceptos ædere posse in pœnam, vt creditur, trecentos sexaginta tres vt paruos pullos vno partu procreasse fertur, omnesquè Baptismum suscepisse, masculos sub nomine Ioannis, fœminas verò sub Elisabeth nomine, referunt Ioannes Boter. lib. 1. da Relação vniuersal tit. da Europa c. de Olãda pag. 141. Pined. Monarch. p. 3. lib. 22. cap. 1. §. 5. in fine fol. 377. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 51 n. 11. Fr. Bernard. de Britto em a Chronica de sáõ Bernardo p. 1. in fine.

4 Si gemini nascantur filij, & sit incertum, quorum alter primo natus, quid præsumendum? Vide eleganter Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 51. à n. 13. cum multis sequentibus vbi n. 14. resoluit quod si masculus, & fœmina nati sint, & agitur de fauore libertatis sumitur præsumptio pro sentẽtia, quæ libertati fauet, & n. 22. asserit quod si masculus, & fœmina vno partu orti sint, & non agitur de fauore libertatis præsumitur masculum nasci prius ipsa fœmina, sed tamen præsumptionem hanc efficacem non esse nec loco probationis contendit, vt obtinere is possit, & num. 24. testatur quod quando duo masculi, vel duæ fœminæ nati sint vno partu, & non agitur de libertatis fauore, similiuè causa, præsumitur prius natum esse illum qui vel fortior, vel pulchior altero est,

X & post

& post Bald. allegat Tiraq. de Iure primog. in præfat. nu. 67. & q. 17. in 7. opin. nu. 1. & 2. decem opiniones in hac materia recenset Ceuall. Commun. contra comm. q. 248. in nu. 4. cum seqq. & remanet tandem cum dispositione l. 12. tit. fin. part. 7. ibi (*nascen a las vegadas dos criaturas de vna vez del vientre de alguna muger, & acontece que es duda qual dellas nasce primero, dezimos que si el vno es varon, & el otro hembra, que deuemos entender que varon nascio primero, pues no se puede aueriguar lo contrario: & si fueren ambos varones, y no puede ser sabido qual dellos nascio primeramente, entonces ambos deuen auer aquella honra heredamento, que auria el que antes nasciesse, a quien dizen en Latin primogenito*) Vide Molin. lib. 3. de Primog. cap. 1. n. 20.

5 In text. ibi (*tendo filhos*) Verba hæc sunt gerundij, & important conditionem ex Bart. in l. Si tu ex parte num. 1. ff. de Acquir. hæred. Azeued. ad l. 18. titul. 21. lib. 4 nouæ Recopil. Surd, de Alimentis titul. 5. quæst. 3. num. 41. Valasc. consul. 149. nu. 2. Vnde hanc Ordinat. non procedere nisi in illis, quæ habebant filios, vel descendentes consuluit olim doctissimus, & omni æuo memorandus Doctor Antonius Franciscus Bracharensis Senator meritissimus, consiliaui & ego in proprio casu. Qualitas autem *tendo filhos* debet verificari tempore verbi *casar* ex l. in Delictis §. Si extraneus ff. de Noxalib. Vide Gom. in §. Rursus num. 25. Instit. de Actionib. Petr. Pechi. de Testament. coniug. lib. 4. cap. 31. num. 7. Azeued. ad l. 24. num. 2. titul. 6. lib. 3. nouæ Recopil. Soar. de Paz in Praxi tom. 1. p. 7. cap. Vni. n. 97.

6 Limita primò quando filij non sunt capaces successionis, cum paria sint filios non habere, vel tales, qui non possint succedere, vt in simili tradunt Bart. in l. 1. §. fin. num. 3. ff. de bonor. possess. contra tab. Bald. in l. Fratres num. 13. Cod. de Inoffic. testament. Porti cons. 23. num. 10. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 13. nu. 70. Roias de Success. cap. 11. num. 27.

7 Limita secundò si filij consensum præstent nuptijs maternis, vide Bart. Bald. & alios in l. fin. Cod. de Pactis conuentis Boer. decis. 46. num. 6. Petr. Pechi. de testamento coniugum lib. 4. cap. 10. & facit pro hac parte quia pœnæ statutæ contra secundo nubentes non procedunt si filij huiusmodi nuptijs consentiant ex glos. verbo Copulantur in Auth. de non elig. secundo nub. §. 1. glos. 1. & vide Menoch. cons. 155. num. 13. Anton. Gabri. lib. 3. Commun. tit. de Secundis nupt. concl. 1. num. 33. Surd. cons. 91. à num. 20. Azeued. l. 4. num. 36. & 37. & Matiens. l. 3. glos. 2. num. 43. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. plures Doctores refert Castill. quotid. lib. 1. de Vsufructu cap. 2. n. 93.

8 In text. ibi (*mulher*) Non procedit in viro. Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 20. num. 39. & de potestate elig. cap. 1. num. 50. Cabed. p. 1. decis. 114 num. 2. Lusitan. Aegid. in repet. l. Titiæ ff. de condit. & demonstrat. p. 3. num. 75. vers. Quod non solum.

9 In text. ibi (*& se ao tẽpo de sua morte*) Intelliguntur hæc verba casu, quo tempore Matrimonij celebrati illa habebat filios, quorum respectu fuit interdicta bonorum cõmunicatio, qua ratione licet postea filij moriantur satis est quod semel fuerit adimpleta conditio, licet ex post facto

facto deficiat l. Si quis hæredem Cod. de Instit. & Subst. Bellon. cons. 81. num. 1. Paris. cons. 189. n. 13. lib. 2. Baec. de non meliorandis filiabus cap. 10. num. 7. Cald. Pereira de Nominat. quæst. 16 nu. 11. Et hæc clausula, *& se ao tempo, &c.* in fine posita debet intelligi iuxta legis initium argum. text. in l. 1. Cod. de Liberis præter. & quæ Menoch. de Arbitr. casu 64. num. 22. & lib. 4. de Præsumpt. quæst. 181. num. 4. Soar. tom. 2. Commun. Opin. lib. 6. titul. 13. num. 266.

10 In text. ibi (*em nenhũu delles poderà nomear o marido*) Vide Cald. Pereira de Nominat. quæst. 20. num. 39. & de Potest. elig. cap. 1. n. 50. Cabed. p. 1. decis. 114. per totam.

In antiq. tit. 11.

Ad tit. 106. Ordinat. Regiæ.

De viduis nubentibus ante annũ & diem.

Das Viuuas que casão antes do anno, & dia.

DEsumitur ex cap. vlt. de Secundis nuptijs reiecta dispositione text. in l. 1. Cod. de Secundis nupt. Vide apud Hispanos l. fin. tit. 12. part. 4. vbi Gregor. & l. 3. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. vbi Azeued. & Matiens. Chærian. tom. 1. Commun. Opin. lib. 5. titul. 4. à num. 47. Surd. de Aliment. tit. 7. quæst. 24. & tit. 9. q. 30. Pereg. de Iure fisci lib. 3. tit. 15. à num. 1. & tit. 16. num. 1. Gutier. Pract. lib. 2. quæst. 95. num. 5. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 70. n. 24. Pichard. de Nobilit. communicatiua num. 65. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. casu 16. n. 1. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 154. vers. De iure Ciuili olim. latissimè Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 87. num. 3. cum multis sequentibus. Ex nostris LVSIT. D. Barbos. in l. 1. p. 7. num. 17. cum seq. & in l. 2. in princip. p. 1. num. 66. ff. Soluto Matrimon. Cardoso in Praxi iudicum & aduocat. verbo Mulier num. 22. Lusitan. Ægidi. in repet. l. Titiæ p. 3. n. 61. ff. de Cōditionibus, & demonst.

In antiq. 10

Ad tit. 107. & vlt. Ordin. Regiæ.

Das Viuuas que alheão quomo não deuem, & desbaratão seus bẽes.

VIde Pinell. in l. 4. nu. 22. Cod. de Bonis mat. Paul. Montan. de Tutelis, & curis cap. 28. à num 49. D. Barbos. in l. 2 §. fin. nu. 21. ff. Soluto Matrim. Lusitan. Ægidi. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 1. §. 2. á n. 6. in fine cum multis sequentibus.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*que ninguem vze mal do que tem*) Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Cum non absimilis n 4.

In text. ibi (*& querendo suprir a fraquesa do entender das mulheres viuuas*) Ergo nec ad nuptas, nec ad mares extendenda est hæc lex, de quo Lusitan. Ægidi. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 1. §. 2. n. 7. vers. Cum avtem, & seq.

AD §. Vnicum.

Vide Lusitan. Ægid. in repet. l. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 1. §. 2. n. 7. vers. Sed cur.

Prætermissa aliqua in titulo 41. hoc lib.4.

IN princip.ibi (*que tiuerem poder para aforar os bẽes da Coroa, Capellas, Morgados, ou Comendas*) Potestatẽ concessã donatarijs Regiæ Coronæ emphyteuticandi, vide supra lib.2. tit.35.& de Capellis vide lib.1.titul. 62.§.45.cum seqq .Et de maioratibus an illorum administratores possint bona maioratuum in emphyteusim concedere? Vide Gam.decis.16. n.3. vbi Flores, & decis.192. & decis. 222. nu.3. cum seqq. Valasc. de Iure Emphyt.q.25.n.35.& q.29.nu.11. & cons.95.n.2.& 9. Pinell.in l.1. Cod. de Bonis mat.p.3.n.65. D.Barbos.in l.Quia tale n.86.& 88.ff.Soluto Matrim.vbi resoluunt posse in emphyteusim concedi ad tres vitas, quando non adest prohibitio alienationis ab instituente maioratum imposita, si vero instituens prohibuit alienari nõ tenetur successor stare contractui emphyteutico, quod etiam in locatione ad longum tempus procedere tradit Cal.Pereira de Renouat.q.16.n.7. & de Resolut.Emphyt.cap.1.n.13.& cap.4.n.45. Quid si filius, qui debet succedere in maioratu patri emphyteuticanti consensum præstet? Vide eundem Cald. de Empt.cap.26.n.20. Si tamen data sunt huiusmodi bona per multiplicatas successiones accedente longissimi temporis cursu successor tenebitur renouare vt per Cald. d. q.16.ad finem,& faciunt quæ Quarant. in summa Bullarij verbo Alienatio rerum Ecclesiæ num.39. cum seqq.pag.29.

Bona maioratus an possint, in Emphyteusim dari.

In eod.princip.ibi (*ou commendas*) Commendatarij ordinum Militarium IESV Christi, Diui Iacobi,& Auisij facultatem non habent concedendi bona commendarum in emphyteusim nisi concedatur in capitulo generali, qui Ordines,& preceptoriæ conferri solitæ istis commendatarijs institutæ sunt auctoritate Apostolica ex reditibus beneficiorum, & tanquam beneficia Ecclesiastica sunt regulandæ iuxta tradita per P.Azori. Instit. Moral. p.2. lib.3.cap.26.col.298.Cabed.p.2.decis.64.n.11.& cum prædicti Ordines Regiæ Coronæ sint vniti,& Rex tanquàm illorum administrator à Summo Pontifice constitutus disponat, quæ necessaria sunt ad administrationem, & iure Canonico non repugnant ex Cabed.p.1.decis.61.n.6. & p.2.decis.112.nu.vlt. hanc constitutionem etiam à commendatarijs præcipit obseruari, quia sancta synodus Trid.prohibet anticipatas solutiones dari pro ingressu contractus emphyteutici, ad quod faciunt tradita à D.Barbos.in l. Quia tale nu. vlt.ff.Soluto Matrim.

REMIS-

REMISSIONES DOCTORVM IN LIBRVM QVINTVM ORDINATIONVM REGIARVM LVSITANORVM IN REFORMATIS.

Ad titulum Primum Ordinationis Regiæ in Reformatis,

In antiq. tit. 2. concordant primùm lata fuit à Rege Ioanne I. & Alphonso II.

Dos Hereges, & Apostatas.

1 DE Hæresi in iure Canonico agitur apud Gratianum 23.q.7. & 24. q.3. & in titulo de Hæreticis, quem habent reliquæ partes eiusdem iuris.

De hæreticis, & hæreticorum pœnis latè Brun. de Hæreticis. Carrer.in Pract.crimin. tit. de Hæresi. Roias in tract. de Hæret. & in singulari in Fidei fauorē. Simanch. de Instit.Cathol. Zanchin. de Hæret. Castro de iusta hæreticorum punit. Villadieg.de hæretica prauitate. Griland.de hæret. Albertin.ad tit.de hæret.lib.6.& in tract.de agnoscendis assert. Clar.in Pract. §.Hæresis. Palat.in allegat.in causa hæresis. Perez in tract. de Hæret. super tit. 4. lib.8. Ordin. nouissimè Farinac. in tract. de Hæreticis latissimè totam materiam examinauit. Vide Cou.lib.3. Vari.cap.1.Bernard.Diaz, & Salzed. in Pract. cap. 114. & 115. Mascard.de Probat.concl.855.cum seqq.Menoch.lib.5.de Præsump q. 6. & 7.& de Arbitr.casu 572.& cōs. 82. Nauar.in to.consil.tit. de hæret. Decian.tract.crim.lib.5.cap.7. cum seqq.Pradil. in Sūma legum pœnal. p.1.cap.1.Bernar.Muscatel.in Pract. crim.tit.de crimine læsæ maiest. diuinæ pag.51. Zerol.in Praxi Episcop. p.1.verbo Hæreticus.Cardos.in Praxi iudicum,&aduocat.verbo Hæreticus.Cald.Pereira quæst. forens. in cōment.ad l.vni. Cod.de Sacrosan. Ecclesi. p.5. Agunt Sūmularij verbo Hæresis,vel hæreticus, & ex Theologis D.Thom.cum suis interpretibus 2.2. q.11. Melch.Cano de locis Theologicis lib.12. cap.7.8.9. & 10. Turrec.in Sum.de Eccles.lib.4. p.2. Valent.tom.3.disp.1. q.11. Iacob. de Graffis in decisionibus aureis lib.2. cap.8.& 9.Petr.Ledes. in Sum. p.2. tract.1.cap.6.P.Azori. Instit.Moral. p.1.lib.8.cap.9.cum.seq.P.Sanch.in Præcepta Decalogi lib.2. P.Valeri. Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.17. cap.4.

2 Quare hæretico ponatur Crux quam *Sambenito* vocamus, & vnde habuit originem? Vide Direct. Inquisit.p.3. commento 42. pag.498. P.Azori.Instit.Moral.p.1.lib.7.cap. 32.pag.mihi 690.Cened.ad Decretal..collect.103.n.5.Sebast.Cobarru. de Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Sambenito. Fr.Hieron.Roman.lib.5.de Repub. Christ cap.28.

3 Quare etiam domus hæretici dogmatizantis dirui iubeatur, & sale conspergi? Vide Director. Inquisit. p 3.q.43. ad finem pag.575. Perez ad l.2.tit.16.lib.8.Ordin.pag.325.& seq.Bernard Greuæ.ad Pract.Cameræ Imper.lib.2. concl.61. nouißimè Petr.Cened.Practic.& canon.lib.1. q.16.n.18.late, & elegãter Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap.217. nu 31.& cap.179. num.1.cum seqq. quod domus delinquentis iubetur dirui in criminibus atrocißimis, & ibi à n.54. multa adducit circa salis aspersionem.

4 Quid si domus sit alicuius maioratus, qui debet deuenire ad aliũ an illa poßit dirui? Vide Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib.2. cap.18.n.56.

5 Et quid si domus sit communis cum alijs, vel alius habeat in ea ius hypothecæ? Vide Stephan.Gratian. Discept.Forens.cap.117.n.73. cum seqq. Ignat. del Villar in Sylua responsor.lib.1.resp.4.n.8. vbi resoluit quod si domus communis propter delictum socij destruitur, pretium partis domus destructæ solui debet socio innocenti.

6 De Apostatis á Fide mentio habetur in cap. Non potest 2.q.7.& cap.Iulianus 11 q.3.& cap. Non obseruetis 26.q.7.& in Decretalibus Gregorij habetur titulus de Apostatis, vt & in Iustinianæo Codice, vide Direct.Inquisit.p.2.q.49.vbi Penna commento 74.Clar §.fin.q 78.n.4. Roias de Hæret.p.1.a num.484.Simanch.de Catholicis instit.tit.7.& in enchirid.titul.4.Ioann. Vella de pœnis delict.cap.2. Bernard.Diaz, & ibi Salzed.in Pract.ca.111. Alber. Trot.de vero, & perfecto clerico p. 1. lib.2.cap.30.Bertachin.de Episcopo p.1.lib.2.q.35.Castro de iusta hæreticorum punit.lib.1.cap.7. & 23. Vgolin.de Irregul.cap.36.§.4. & in Bulla Cœnæ p. 2. cap. 1. vers. Et à Christiana Fide Apostatas. Nauar. in volumine consil.sub tit.de Apostatis. Achiles decis.346.aliàs vni de Apostatis. Mascard. de Probat. concl.112.n 12. Cald.Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vnicam Cod.Ex delictis defunct.p.5. nu.14. Cardoso in Praxi iudicum verbo Apostasia, nouißime Farin. de Hæresi q.183.Decian.tract. crimin. lib. 5.cap.70.cum seqq.Agunt de eis ex Theologis D.Thom.& ipsius interpretes 2. 2. q. 12. Petr. Ledesm. in Sum.p.2.tract.1.cap.7. Valent.tom. 3. disp.1.q.12.P.Azori.Institut. Moral.p.1.lib.8. cap.21. P. Soar. tom.5. de Censuris disp.43.sect.1.n.1. & 2. P.Sanch.in Præcepta Decalogi lib. 2. cap.7.P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.17. tract.1. cap.5. à num.72.

7 De Schismaticis vide Direct.Inquisit.p.2.q.48.vbi Penna commento 73.Brun.de Hæret.lib.1.cap.16.& lib. 2. per totum. Roias eod. tract. cap.1.à num.498 Grilan.eod.tract. q.2.nu.6.Zanchin.cap 1. Simanch. de Catholicis instit. tit.58. & in enchirid. titul.5.Bernard.Diaz, & ibi Salzed.in Pract. cap. 112. Vgolin.de Irregularit.cap.36.§.3. nouißime Farinac.de Hæresi q.184.Decian.tract. crimin.

crimin.lib.5. cap.60. cum seqq. Ex Theologis D.Thom.cum suis interpretibus 2. 2. q. 39. Valent. tom.3. disp.3.q.15.Petr. Ledesma.in Summa p.2.tract.3. cap.12. Pat.Azori.Instit. Moral.p.1.lib.8. cap.20. P.Sanch.in Praecepta Decalogi lib.2.cap.36. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori poenit.lib.17.cap.12.á n.111.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

Delictum haeresis est mere ecclesiasticum.

1 In text.ibi(*o conhecimento do crime da heresia*) Desumitur haec Ordin.ex cap. Vt inquisitionis vers. Prohibemus de Haeret. lib. 6. Vide Clar. §. Haeresis n.4.Carrer.in Pract.cap.de haeresi nu.61.Brun. de haereticis lib. 4. cap.1.Palat.in repet.cap.§.23. nu. 16. Gregor. l. 7. verbo Catholicos tit.7. part.6. Villalob in commun. opin. verbo Haeresis num.42.Petr. Gregor.Syntagm.lib.33. cap.7. n.2. Ludo. à Paramo de Origine S. Inquisit.lib.3.q.7.n.30. in fine. Castro de iusta haeret.punit. lib.1 cap. 23. Duenh. reg. 145. limit. 2. Decian. tract.crim.lib. 5. cap. 53. D.Marta de Iurisdict. p.1. cap.51. à nu.3. optimè Ignat. del Villar in Sylua respons. lib.1.resp.12.n.18.Pereg.de Iure fisci lib.4.tit.5.nu.29. vers.Huiusmodi vero crimen. Farin. de Haeresi q. 186. §.9.á n.152.cum seqq.

2 In text.ibi(*mandamos que as cumprão*) Nota iudicem saecularem teneri statim punire, & morti tradere haereticũ sibi á iudice Ecclesiastico traditum, & ad id per censuras Ecclesiasticas compelli posse, quamuis dicat liquidó sibi constare sententiam esse iniustam. Ita Farin. in Praxi crimin.q.97 à n.105.cum seqq. & de Haeresi d.q.186.n.162. & per hoc videtur sublata theorica Bart. in l. Diuus à 2.col.2. n.3. & in l.Non dubium ff.de custodia reorum, vbi habet iudicem saecularem non teneri praecise credere sententiae, vel processui hoc casu, sed potest facere alia acta de nouo, & ex illis haereticum condemnare.

3 In text.ibi (*por serem de sangue*) Nempe ignis vide Cou. lib. 2. Vari. cap.10.n.10. Clar.§.Haeresis num.8. Perez l.3. vers.Est & alia poena tit. 4 lib.8.Ordin. pag.91. Menoch.de Arbitr.casu 374. nu.2. Hieron.Roman. lib. 5. de Republ. Christiana cap.20. vers. Tiene oy la Sancta Inquisicion fol. mihi 264. Pat. Azori. Instit. Moral. p.1. lib.8 cap.13.col. 775. plures Doctores refert Cened. ad Decretal.collect.55.n.3.

Propter crime haeresis haeretici bona confiscatur.

4 In text.ibi (*serão seus bẽes confiscados*) Desumitur ex l. Manichaeos Cod. de haeret. ibi, quos bonorum etiam omnium publicatione prosequimur. Vide Clar.§.Haeresis n.8 ad finem, & nu.13.& §.fin.q.78. nu.27. Zanchin. de Haereticis cap. 25. & 26. Bonacos.Commun.crim. verbo Bona damnatorum p.1. fol. 17. & verbo Confiscatio p.2. fol.16. Cott. in Memorab.verbo Confiscatio.Viui. Soar. & alios tom. 2. Commun. Opin.lib.9.tit.31.Menoch.de Arbit. casu 374 n 4. D. Barbos.in l.1.p.4. á num.82. ff. Soluto Matrim.Decian. tract.crimin.lib.5.cap.57.n.23. vers. Tertia quia publicantur bona. Petr. Gregor.Syntagm.iuris lib.33. cap.9. n.1.Farin.de Delictis.q.25.nu 10. & seq.& nouissimè plures refert Doct. in tract.de Haeresi q.190.§.1. num.1. cum seqq.

5 Amplia primò in vsufructu, cuius commoditas ob vsufructuarij delictum, dum debebat eo gaudere, confiscatur, vide Gom.tom 2. Vari. cap.15.n.18.Lucan. de Priuileg.fisci p.2.princip.tit. de publicatione bonorum

norum n.2. Pereg. eod. tract. lib. 5. tit. 1. num. 73. & 116. Garci. de Expens. cap. 10. nu. 47. Sayr. in Claui Regia lib. 9. cap. 7. nu. 7. Vasquez 1. 2. q. 96. art. 5. disp. 169. cap. 1. nu. 10. Surd. de Alimentis tit. 8. priuil 59. n. 22. & 23. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 9. vers. Ex dictis facilius Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 16. á n. 3. Farin. de Delictis q. 25 n. 1; o.

6 Amplia secundò in debitis, & iuribus conditionalibus si descendant ex contractu, quamuis adimpleatur conditio post condemnationem, secus dicendum si debita, & iura conditionalia descendant ex vltima voluntate, veluti si sint hæreditas, legata, aut fideicommissa conditionalia, quæ non publicantur quando conditio extat post condénationem. Ita Bart. in l. Quod traditum est 86. ad finem ff. de Condit. & demonst. Gom. l. 4. Tauri nu. 4. vbi Tellus n. 36. Honded. cons. 95. n. 71. vol. 1. Menoch. cons. 101. nu. 25. Quemada in suis quæst. fiscalib. q. 10. Azeued. l. 3. n. 141. & 142. tit. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Pereg. de iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 132. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. Vasquez d. cap. 1. n. 7. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. à n. 15 D. Barbos. in l. Si constante 25. §. fin. n. 4. ff. Soluto Matrim. Farin. de Delictis q. 25. n. 143. & 144. & nouissimè de Hæresi quæst. 190. §. 1. n. 13.

7 Amplia tertiò in bonis clerici hæretici, quæ attenta praxi huius Regni, Castellæ, & Franciæ fisco Principis sæcularis applicantur. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. n. 11. & 12. Azeued. l. 1. nu. 200. tit. 3. lib. 8. nouæ Recopil. Bouadil. in sua Politica lib. 2. cap. 17. n. 201. lit. D. Cened. ad Decretal. collect. 55. n. 6. P. Sánch. d. lib. 2. cap. 20. á n. 1. Salzed. ad Bernard. cap. 114. verbo Hæretici lit. F. Didac. Canter. in quæst. crimin. Rub. de hæreticis apost. cap. 1. n. 41. Peregrin. de Iure fisci lib. 4. tit. 5. n. 31. vers. Clericorum vero bona, nouissimè Farin. de Hæresi q. 190. §. 11. nu. 154. cum seqq. vbi cum multis, quos refert constantissime resoluit bona clericorum propria propter hæresim confiscata applicari Ecclesiæ, à qua stipendia accipiunt, & patrimonialia fisco Ecclesiæ Episcopalis.

8 Limita primò in peculio profectitio, quod pater in bonis filiorum habet, quia ob patris crimen non publicatur, sed filio reseruatur, de quo vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 8. n. 7. vers. Hinc apparet. Anton. Gom. d. cap. 15. nu. 16. Capell. Tholos. decis. 120. n. 5. Duenh. reg. 275. limit. 7. Clar. §. fin. q. 78. nu. 14. Canter. in suis quæst. crimin. tit. de quæst. tangentibus punitionem delictorum cap. 1. nu. 36. Menoch. remed. 9. Recup. num. 73. Azeued. l. 1. n. 209. tit. 3. lib. 8. nouæ Recop. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 126. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 16. à num. 20. Farin. de Delictis q. 24. nu. 26. Etiam ob filijfam. delictum non publicari tenent Bart. in l. Si finita 15. §. Si de vectigalibus n. 13. ff. de damno infecto, Capell. Tholos. Duenh. Gom. Cou. Menoch. n. 97. Pereg. n. 125. Canter. nu. 39. Farin. nu. 3. dictis locis. Bernard. Diaz in Pract. cap. 132. n. 6. Azeued. d. l. 1 n. 210. Clar. d. q. 78. num. 11. vbi Baiard. n. 49. Ascan. de Patria potest. cap. 6. effectu 2. nu. 37. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 118. & n. 152. vers. Sed in proposita specie P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 4. dub. 3. num. 12. P. Sanch. lib. 2. cap. 15. á n. 16.

9 Limita secundò in proprietate aduen-

aduentitiorum, quæ ob paternum crimen non publicatur, nec quoad proprietaté, quæ est filij, nec quoad vsumfructum viuente patre, vide Azeued.d.l.1.n.208. Canter.d.cap. 1. n.34.P.Sanch.d.lib.2.cap.16.n.9. P.Azori.Instit.Moral.p.1.lib.8.cap. 12. q.15.Farin.de Hæresi q.190.§.1. n.27. Quam quidem aduentitiorũ proprietatem etiam obfilijfam.crimen nõ publicari,sed manere apud patrem consolidatam cum ipsorum vsufructu ad patrem pertinente tenent Batt.d.§.Si de vectigalibus nu. 12. & 13. Francisc. Lucan. tract. de Fisco p. 2. princip. tit. de publicat. bonorum n.3.Menoch.de remed.9. n.66.Marant.de ordine iudic. p. 6. actu fin. nu.35.Anton.Gom.tom.2. cap.15.n.14.Pereg.d.tit.1.n.128. Ascani.d effectu 2.n.36.& 37.Mendez à Castro in l.Cum oportet n.85. & 92. Cod.de Bonis,quæ liber.Farin. d.q.24 n.15.P.Sanch.d.lib.2. cap.15. num.9.

10 Limita tertiò in castrensi, vel quasi filiorum, quod ob paternum crimen non publicatur, cum sit filij.Vide Azeued.d.l.1. n.207. Canter.d.cap.1.nu.34.P.Sanch. d. lib.2. cap.16. nu.1. Et publicatis filijfam. bonis ob eius crimen peculium castrense, vel quasi non publicari, sed deferri patri in patriæ potestatis solatium tenent Menoch.d. remed.9. nu.70.Clar.d.q.78.nu.13. Honded. cons.93.n.37.vol.1. Emman. Soares da Ribeira ad Anton.Gom. d. cap. 15. n.15.lit.D.Cost.in §.Cum in bello verbo patris n.11.Ascan.d.effectu 2. n.37.Mendez à Castro in d.l. Cũ oportet nu.84.Farin. de Delictis q. 23. n.11.& 13.plures refert P.Sanch. d.lib.2.cap.15.à nu.4. Quamuis hoc peculium posse confiscari tueantur Anton.Gom.d. n.15.ad finem Canter. d.cap.1.num.40. Pereg. d. tit. 1. num. 130. Azeued. d. l.1. num.210. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n.112.vers.Sed in oppositum, Vasq.p.1.q.96.art.5. disp.169. cap.1.n.9.P.Azori.Instit.Moral.p.1. lib.5.cap.7.q.8.& p.2.lib.2. cap.22. q.8.

11 Limita quartò in bonis futuris, & acquisitis ab hæretico post condemnationem, quæ in confiscatione minimè veniunt. Vide Baiard.ad Clar.§.Hæresis num.19.Simanch.de Catholicis.tit.9.nu.61.& tit.56.n.5. P.Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap.14.à n.7.nouissime Farin. de Hæresi q.190.§.1.n.25.

12 In text.ibi (*para se delles fazer o que nossa merce for*) Confiscata bona hæreticorum, cui applicentur de consuetudine Hispaniæ? Vide nouissimè Farin.de Hæresi q.190.§ 12. n.188.vbi nu.189.quid de consuetudine Placentiæ,& num.190.quid de consuetudine Mantuæ. & num.191. quid Mediolani seruetur,& nu.192. de consuetudine Franciæ,& Subaudiæ.

13 In text.ibi(*posto que filhos tenhão*) Nota quod propter paternam hæresim filij etiam Catholici paterna hæreditate priuantur cap. Vergentis vers. Cum enim, & vers. Nec huiusmodi de hæret. Vide Cou.lib. 2. Vari.cap.8.nu.2.vers.Primum an ob crimen. Repert. Inquisit. verbo Confiscatio vers. An filij Zanchin. de Hæret.cap.25.n.4.& cap.28.n.1. Clar.§.Hæresis nu.12. vers. Et scias, Simanch.de Cathol.tit.9.à nu.4. & ti.29.à n.1.& in Enchirid.tit.56.n.2. & tit. 63. nu.2.Menoch.de Arbitr. casu 546.nu.11.Roias de Hæret.p.2. n.191. & sing.64. Didac.Cantera in quæst.crimin.Rub.de Hæret. cap.1. num.20.Decian.tract.crimin. lib.5. cap.45.

cap.45.á.n.2.Iacob.de Graffis lib.2. suarum decis.cap.11.nu.31.& seq.P. Sanch.in Præcepta Decalogi lib. 2. cap.27.Farin. de Delictis q 24. nu. 44. & nouissimè de Hæresi q.191. à n.1.

14 Amplia primò vt filij propter paternam hæresim etiam Orthodoxi priuantur bonis paternis etiam quoad legitimam. Vide Griland. in tract.de Hæret q.4.nu.1. & 2.Iacob. de Graffis d.cap.11.nu 9. Decian. d. cap.45.n.3.vers.Et amplia. Quemada q.24.n.2.Farin.d.q.24.nu.44. & 45.& d q.191.nu.2.P.Sanch. d.lib.2. cap.16.á n 26.

15 Amplia secundò vt sicut filij priuantur propter paternam hæresim legitima, eadem ratione priuantur etiam alimentis. Vide Griland. d.q.4 n.1.& 2.Lar.in l.Si quis à liberis §.Si mater n.16.ff. de Liberis agnosc Baec.de non meliorandis filiabus cap.15.á n.25.Pegna in Directorium Inquisit.p.2.commento 9.Canter.in quæst.crimin.Rub. de Hæresi cap.1.n.54.Decian.tract. crim.lib.5. cap.45 nu.3. vers.Amplia Pereg. de Iure fisci lib.5.tit.1.à n.34.P.Molin. de Iustit.tract.2. disp.167. vers.Obserua.D.Barbos.in l.1.p.4.nu.84. & 85. ff.Soluto Matrim.Pat.Sanch. in Præcepta decalogi lib 2.cap.16.à n. 25.& cap.27.num.16.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2. lib.5. q.4. nu.33. Farin.de Hæresi q 191. num.5.& 6. Cald.Pereira in comment. ad l vni. Cod.Ex delictis defunct.p 5.n.10.

16 Amplia tertio, vt patre hæretico existente filiæ fœminæ ex eius bonis, nec etiam dotem consequi debent. Vide Simanch. de Cathol. tit.9.nu.23.& 24. Pereg d.lib.5.tit.1. n.76.Surd.de Alim.tit.1.q.31. nu.16. Quemada q.24 Canter.d.cap.1.sub num.20.D.Barbos.d.p.4.num.83.& 85. Cald.Pereira d.p.5.nu.10. Farin. d.q.191.n.8 Ignat. del Villar in Sylua respons.lib.1.resp.12.nu.11.& 54. P.Rebello d.q.4. nu.32. vbi resoluit fiscum non teneri filiabus hæretici dotes præstare, sed potius dotes ab hæretico post lapsum in hæresim datas repeti per fiscum, etiamsi filiæ dotandæ natæ sint, ante commissum hæresis crimen.

AD §. I.

Vide Quemada in suis quæst. fiscalib. quæst.12. Cassan.in consuetud. Burgundiæ Rub.2. §.2. in princip. n.10. Simanch. de Catholicis tit. 9. n.103.Farin.de Delictis q. 25. nu 56. P.Azori.Instit. Moral.p.1.lib.8. cap. 12. q.8.P.Sanch in Præcepta Decalogi lib.2.cap.19.á n.28.

Nota primò res censui obligatas fisco deferri, reseruato tamen iure, quod in eis habet dominus census. Vide Simanch.de Cathol.tit.9. nu. 28. Didac.Quanter.in quæst. crim. cap.1.n.47.Farin. de Hæresi q.190. §.1.nu.18. P.Sanch.d. lib.2. cap.19. num.18.

Nota secundò feuda non confiscari in præiuditium domini directi, vide Simanch. de Catholicis instit. tit.9.n.120.Guillelm.in cap.Rainuntius verbo Et vxorem nu.244.Viui. tom.2.Communium Opin.lib.9 tit. 31. n.1.vers.Cæterum.Brun.de Hæret.lib.5.cap.6 n.7.Canter.d. cap.1. nu.19.Pegna in addit. ad Direct.Inquisit.p.3. q.112. comment.161. vers. Quid si clericus bona feudalia habeat.Menoch.cons.304. nu.13. Pat. Azori.Instit.Moral.p.1.lib.8 cap.12. q.10.Farin de Delictis q.25 á n. 62. & nouissimè de Hæresi q.190.§.4.à num.59. *Feuda non confiscantur*

Nota tertiò in confiscatione bonorum

norum hæretici non venire iuspatronatus in præiuditium filiorum, quod an verum sit, & quando iuspatronatus ecclesiasticum confiscari posit, & á quo iudice? Vide Roch. de Iurepatron. verbo ipse vel is q. 29. n. 69. Clar. §. fin. q. 78. n. 8. Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 5. n. 280. Simanch. de Cathol. instit. tit. 46. nu 63. Roias sing. 117. n. 4. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 24. num. 26. Cost. in cap. Si pater verbo Trebelianicæ n. 7. Perez ad l. 1. verbo Si el que fuere q. 8. tit. 6. lib. 1. Ordin. Spin. in Speculo testament. glos. 4. princip. nu. 115. D. Sahagun in cap. Quanto de Iudic. à num. 27 Surd. de Alim. tit. 9. q. 22. num. 28. Canter. d. cap. 1. nu. 49. & 50. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 44. num. 24. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 9. Farin. de Delictis. p. 1 q. 25. nu. 151. & nouissime de Hæresi. q. 190. §. 1. nu. 24. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 31. n. 2. plures refert Doctores Cened. ad Decretal. collect. 5. n. 3. alios citat P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. á principio multo plures congerit Nicol. Garci. de Benefic. p. 5 cap. 9 à n. 25.

Maioratus ac fructuũ cõmoditates an confiscentur?

Nota quartò maioratum ob delictum possessoris, qui eius primus institutor non est confiscari non posse. Vide Simanch. de Cathol. instit. tit. 9. à n. 252. Didac. Quanter. d. cap. 1 à nu. 51. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 13. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 18.

Quæstio est admodum controuersa an fructuum commoditates pertineant ad fiscum durante possessoris vita, an vero statim pertineant ad sequentem vocatum? Prima opinio tenet bona maioratus cum fructibus non publicari etiam durante possessoris vita, sed statim transire cum fructibus ad sequentem vocatum, cui subscribunt Clar. §. fin. q. 78. n. 10. Gabri. lib. 7. Commun. tit. de Criminal. concl. 24. n. 3. Menoch. cons. 104. nu. 42. Sarm. lib. 6. Select. cap. 4. nu. 5. Farin. de Delictis q. 25. n. 35. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 18. n. 15. Secunda tamen opinio tenet fructuum commoditates ad fiscum durante possessoris vita pertinere, cui subscribunt Molin. de Primog. lib. 1. cap. 20. n 9. & lib. 4. cap. fin. n. 11. Bajard. ad Clar. d. q. 78. nu. 29. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 101. Sayr. in Claui Regia lib 9. cap. 7. n. 7. in fine P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 470. vers. Id præterea, & disp. 656. n. 6.

Dos vxoris an confiscetur?

Nota quintò dotem vxoris Catholicæ nescientis quod vir esset hæreticus quando cum eo nupsit, non confiscari propter mariti hæresim cap. Decreuit de Hæret. lib. 6. Vide Simanch de Catholicis instit. tit. 9. n. 66 Didac Quanter. d. cap. 1. n. 22. vers. Aut contraxit ignoranter & nu. 24 vers Aut mulier ignorabat maritum Decian tract crimin. lib. 5 cap. 45. num. 10. Sanch. in Præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 17 à nu. 3. Farin. de Delictis q. 25 à nu. 111. & nouissime de Hæresi. q 190. §. 3 num. 43 vbi n 44. cum seqq ampliat ad bona paraphernalia vxoris, ad donationem propter nuptias, ad quæsita ab vxore constante Matrimonio, & ad res donatas vxori à consanguineis viri, nisi expresse fuerit tempore donationis dictum quod donatur vt marito acquiratur.

Regnum an confiscetur?

Nota sextò Regnum hæretici per summum Pontificem esse amouendum, & ad ipsum pertinere ius eligendi, si filij, & cæteri quoque propinquiores hæretici sint. Ita P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q 17 & cap. 27.

& cap. 27. quæstio 7.

AD §. II.

Vide Simanch. de Catholicis instit. tit. 9. n. 97. Clar. §. Emphyteusis q. 29. nu. vnico vers. Tu dic. Bursat. cons. 43. nu. 15. & 37. lib. 1. Turzan. tom. 2. Cōmuniū Opin. lib. 9. tit. 31. nu. 27. pag. 554. Quemada in suis quæst. fiscal. q. 11. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 44. n. 5. Didacū Canter. in quæst. crimin. cap. 1. nu. 46. Farin. de Delictis q. 25. n. 59. & nouissimè de Hæresi q. 190. §. 4. nu. 63. P. Vasquez 1. 2. q. 96. art. 5. disp. 169. cap. 3. nu. 25. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 11. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 481. concl. 1. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. à n. 24. vbi n. 33. tractat quando Emphyteusis transit in fiscū, an etiā trāseant meliorамenta facta, & n. 38. quid si delinquens sit dominus Emphyteusis directus.

AD §. III.

Vide Bossium tit. de publicatione bonorum à num. 60. Gig. de læsa maiest. tit. de pœnis q. 7. n. 4. Siman. de Catholicis instit. tit. 9. num. 65. & tit. 45. n. 8. Decian. tract. crimin. to. 1. lib. 5. cap. 44. n. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 3. vers. Sunto.

AD §. IIII. & vltim.

Vide Laram in §. Si mater nu. 18. cum seqq. Rebuff. in tract. de Except. num. 211. D. Barbos. in l. Titia num. 58. cum seq. ff. Soluto Matrim. Sayr. in Claui Regia lib. 9. cap. 15. num. 26. vbi refert motum proprium Gregor. XIIII.

Ad tit. 2. Ordin. Regiæ

In antiq. tit. 34. Primùm hanc legem condidit Rex Dyonisius Vlyssipone.

Dos que arrenegão, ou blasfemão de Deos, ou dos Sanctos.

1 IN Rub. ibi (*dos que arrenegão*) Vide apud Hispanos l. 5. tit. 4. lib. 8. nouæ Recopil. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. n. 11. & de illis, qui imagines Dei Saluatoris nostri, Virginis Matris, vel Sanctorum deturpant, percutiunt, & his similia, vide Farin. de Delictis p. 1. lib. 1. tit. 3. q. 20. n. 68. Vincent. de Franch. decis. 504.

2 In ead. Rub. ibi (*ou blasfemão de Deos*) De blasphemantibus, & eorum pœnis, vide Clar §. Blasphemia & §. fin. q. 68. nu. 19. Menoch. de Arbitr. casu 319. à nu. 16. & casu 375. & seq. Azeued. l. 1. tit. 4. lib. 8. nouæ Recop. Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 5. à num. 1. Decian. tract. crimin. tom. 2. lib. 6. cap. 1. cum seqq. Mascard. de Probat. concl. 194. cum seqq. Salzed. ad Bernard. cap. 110. Bernard. Muscatel. in Pract. crimin. tit. de Blasphemia pag. 79. Farin. in Praxi criminali tom. 1. q. 20. à nu. 10. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 13. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 11. cap. 3. q. 2. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32.

3 Contra blasphemantes variæ inflictæ fuerunt pœnæ, & de iure Regni Galliæ, vide Franc. Marc. decis. 509. Paponi. lib. 3. arresto 20. Et de Regno Neapolitano Afflict. in constit. Regni Rub. 54. n. 7. Grammat. decis. 50. Vincent. de Franch. decis. 504. Et de Germania Rubin. decis. 16. Et de Mediol. Clar. §. Blasphemia in fine. Et de Pedam. Thesaur. decis. 242.

In

4 In ead. Rub. ibi *(ou dos Sanctos)* Vide Farinac. in Praxi. crimin. q. 20. num. 25. cum seq. P. Soar. tom. 1. de Relig. tract. 3 lib. 1. cap. 5. num. 6. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. c. 32. n. 27. Decian. d lib. 6. c. 2. n. 19.

5 Quid si ex iracundia blasphemauerit? Vide addit. Abb. in cap. Sicut ex litteris n. 2. lit. A. de Iureiur. Viui. decis. 275. Barzi. Bononiæ decis. 135. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 75. in med. Menoch. de Arbitr. casu 319. nu. 32. cum seqq. & casu 375 n. 32. Tiraq. de pœnis temper. causa 1 n. 14. Auend. de Exequendis mand. cap. 5. n. 12. in princip. Farin. in Praxi crimin. q. 20. n. 47. cum seqq. & q. 91. n. 9. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 5. n. 9.

6 Quid in ebrio, vide Auend. d cap. 5. n. 19. Farin. d. q. 20. nu. 50. Decian. d. lib. 6. cap. 5. n. 8.

Quid in minore? Vide Farin. p. 3. tit. de pœnis temper. q. 92. n. fin. Decian. d. lib. 6. cap. 5. n. 6.

7 Quid in muliere? Vide post Decian. Farin. in Praxi crimin. q. 98. nu. 19. vbi refert Venetijs vidisse plures flagitiosas fœminas ob blasphemiã in linguæ obscisione punitas.

8 Quid in rustico? Vide Decian. d. lib. 6. cap. 5. nu. 10. Farin. d. q. 20. à n. 51. Et nota quod in crimine hæresis rusticitas aliquantulum excusat nisi appareat nimia solertia, & sagacitas Farin. in Praxi crimin. q. 98. à n. 42. & nouissimè de Hæresi q. 179. §. 2. num. 11. cum seqq. vbi etiam hoc declarat nisi moniti pertinaciter eorum erroribus adhæserint.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

In text. ibi *(descrer)* Vide apud Hispanos l. 5. tit. 4. lib. 8. nouæ Recopil. Auend. de exequendis mand. p. 2. cap. 5. num. 13. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 11. cap. 3. quæst. 2. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. n. 11.

In text. ibi *(ou pesar de Deos)* Vide Viui. decis. 388. Auend. d. cap. 5. nu. 13. P. Sanch. d. cap. 32. n. 17. & 18.

AD §. I.

Contumelia in Sanctos sunt blasphemia.

Vide Farin. in Praxi. crimin. q. 20. n. 25. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 28. q. 4. P. Soar. tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 1. cap. 5. nu. 6. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. nu. 27. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 2. num. 19.

AD §. II.

De pœna blasphemi.

Vide Farin. in Praxi crimin. q. 20. à nu. 62. cum seqq. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 28. q. 6. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 6.

AD § III.

Nota quod blasphemiæ, quæ hæresim non continent sunt mixti fori, & datur locus præuentioni ad cognoscendum de illis inter iudicem sæcularem, & Ecclesiasticum, at vero de blasphemijs hæreticalibus priuatiuè cognoscunt Inquisitores. Vide Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 5. n. 11. & 12. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 13. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9 cap. 28 q. 5. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. n. 37. Farin. in Praxi crimin. quæst. 20. num. 39. & de Hæresi. q. 178. num. 76. vbi resoluit quod contra consuetum blasphemare, & monitum, blasphemare non cessantem, Inquisitorem posse procedere.

Prætermissa aliqua in titulo 41. hoc lib.4.

IN princip.ibi (*que tiuerem poder para aforar os bẽes da Coroa, Capellas, Morgados, ou Comendas*) Potestatẽ concelsã donatarijs Regiæ Coronæ emphyteuticandi, vide supra lib.2. tit.35.& de Capellis vide lib.1.titul. 62. §.45.cum seqq .Et de maioratibus an illorum administratores possint bona maioratuum in emphyteusim concedere? Vide Gam.decis.16. n.3 vbi Flores, & decis.192. & decis. 222. nu.3. cum seqq. Valasc. de Iure Emphyt.q.25.n.35.& q.29.nu.11. & cons.95.n.2.& 9. Pinell.in l.1. Cod. de Bonis mat.p.3.n.65. D.Barbos.in l.Quia tale n.86.& 88.ff.Soluto Matrim.vbi resoluunt posse in emphyteusim concedi ad tres vitas, quando non adest prohibitio alienationis ab instituente maioratum imposita, si vero instituens prohibuit alienari nõ tenetur successor stare contractui emphyteutico, quod etiam in locatione ad longum tempus procedere tradit Cal.Pereira de Renouat.q.16.n.7. & de Resolut.Emphyt.cap.1.n.13.& cap.4.n.45. Quid si filius, qui debet succedere in maioratu patri emphyteuticanti consensum præstet? Vide eundem Cald. de Empt.cap.26.n.20. Si tamen data sunt huiusmodi bona per multiplicatas successiones accedente longissimi temporis cursu successor tenebitur renouare vt per Cald. d. q.16.ad finem,& faciunt quæ Quarant. in summa Bullarij verbo Alienatio rerum Ecclesiæ num.39. cum seqq.pag.29.

Bona maioratus an possint, in Emphyteusim dari.

In eod.princip.ibi (*ou commendas*) Commendatarij ordinum Militarium IESV Christi, Diui Iacobi,& Auisij facultatem non habent concedendi bona commendarum in emphyteusim nisi concedatur in capitulo generali, qui Ordines,& præceptoriæ conferri solitæ istis commendatarijs institutæ sunt auctoritate Apostolica ex reditibus beneficiorum, & tanquam beneficia Ecclesiastica sunt regulandæ iuxta tradita per P.Azori. Instit. Moral. p.2. lib.3.cap.26.col.298.Cabed.p.2.decis.64.n.11.& cum prædicti Ordines Regiæ Coronæ sint vniti,& Rex tanquàm illorum administrator à Summo Pontifice constitutus disponat, quæ necessaria sunt ad administrationem, & iure Canonico non repugnant ex Cabed.p.1.decis.61.n.6. & p.2.decis.112.nu.vlt. hanc constitutionem etiam à commendatarijs præcipit obseruari, quia sancta synodus Trid. prohibet anticipatas solutiones dari pro ingressu contractus emphyteutici, ad quod faciunt tradita à D.Barbos.in l. Quia tale nu. vlt.ff,Soluto Matrim.

REMIS.

REMISSIONES DOCTORVM IN LIBRVM QVINTVM ORDINATIONVM REGIARVM LVSITANORVM IN REFORMATIS.

Ad titulum Primum Ordinationis Regiæ in Reformatis,

In antiq. tit. 2. concordant primùm lata fuit à Rege Ioanne I. & Alphonso II.

Dos Hereges, & Apostatas.

1 DE Hæresi in iure Canonico agitur apud Gratianum 23.q.7. & 24. q.3. & in titulo de Hæreticis, quem habent reliquæ partes eiusdem iuris.

De hæreticis, & hæreticorum pœnis latè Brun. de Hæreticis. Carrer.in Pract.crimin. tit. de Hæresi. Roias in tract. de Hæret. & in singulari in Fidei fauorē. Simanch. de Instit.Cathol. Zanchin. de Hæret.Castro de iusta hæreticorum punit. Villadieg.de hæretica prauitate. Griland.de hæret. Albertin.ad tit.de hæret.lib.6.& in tract.de agnoscendis assert. Clar.in Pract. §.Hæresis. Palat.in allegat.in causa hæresis. Perez in tract. de Hæret. super tit. 4. lib.8. Ordin. nouissimè Farinac. in tract. de Hæreticis latissimè totam materiam examinauit. Vide Cou.lib.3. Vari.cap.1.Bernard.Diaz, & Salzed. in Pract. cap. 114. & 115. Mascard.de Probat.concl.855.cum seqq.Menoch.lib.5.de Præsump q. 6. & 7.& de Arbitr.casu 372.& cōs. 82. Nauar.in to.consil.tit. de hæret. Decian.tract.crim.lib.5.cap.7. cum seqq.Pradil. in Sūma legum pœnal. p.1.cap.1.Bernar.Muscatel.in Pract. crim.tit.de crimine læsæ maiest. diuinæ pag.51. Zerol.in Praxi Episcop. p.1.verbo Hæreticus.Cardos.in Praxi iudicum,&aduocat.verbo Hæreticus.Cald.Pereira quæst. forens. in cōment.ad l.vni. Cod.de Sacrosan. Eccles. p.5. Agunt Sūmularij verbo Hæresis,vel hæreticus, & ex Theologis D.Thom.cum suis interpretibus 2.2. q.11. Melch.Cano de locis Theologicis lib.12. cap.7.8.9. & 10. Turrec.in Sum.de Eccles.lib.4. p.2. Valent.tom.3.disp.1. q.11. Iacob. de Graffis in decisionibus aureis lib.2. cap.8.& 9.Petr.Ledes. in Sum. p.2. tract.1.cap.6.P.Azori. Instit.Moral. p.1.lib.8.cap.9.cum seq.P.Sanch.in Præcepta Decalogi lib.2. P.Valeri. Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.17. cap.4.

2 Quare hæretico ponatur Crux quam *Sambenito* vocamus, & vnde habuit originem? Vide Direct. Inquisit. p. 3. commento 42. pag. 498. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 7. cap. 32. pag. mihi 690. Cened. ad Decretal. collect. 103. n. 5. Sebast. Cobarru. de Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Sambenito. Fr. Hieron. Roman. lib. 5. de Repub. Christ. cap. 28.

3 Quare etiam domus hæretici dogmatizantis dirui iubeatur, & sale conspergi? Vide Director. Inquisit. p 3. q. 43. ad finem pag. 575. Perez ad l. 2. tit. 16. lib. 8. Ordin. pag. 325. & seq. Bernard Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 61. nouissimè Petr. Cened. Practic. & canon. lib. 1. q. 16. n. 18. late, & elegãter Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 217. nu. 31. & cap. 179. num. 1. cum seqq. quod domus delinquentis iubetur dirui in criminibus atrocissimis, & ibi à n. 54. multa adducit circa salis aspersionem.

4 Quid si domus sit alicuius maioratus, qui debet deuenire ad aliũ an illa possit dirui? Vide Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 18. n. 56.

5 Et quid si domus sit communis cum alijs, vel alius habeat in ea ius hypothecæ? Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 117. n. 73. cum seqq. Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. resp. 4. n. 8. vbi resoluit quod si domus communis propter delictum socij destruitur, pretium partis domus destructæ solui debet socio innocenti.

6 De Apostatis á Fide mentio habetur in cap. Non potest 2. q. 7. & cap. Iulianus 11. q. 3. & cap. Non obseruetis 26. q. 7. & in Decretalibus Gregorij habetur titulus de Apostatis, vt & in Iustinianæo Codice, vide Direct. Inquisit. p. 2. q. 49. vbi Penna commento 74. Clar §. fin. q 78. n. 4. Roias de Hæret. p. 1. à num. 484. Simanch. de Catholicis instit. tit. 7. & in enchirid. titul. 4. Ioann. Vella de pœnis delict. cap. 2. Bernard. Diaz, & ibi Salzed. in Pract. ca. 111. Alber. Trot. de vero, & perfecto clerico p. 1. lib. 2. cap. 30. Bertachin. de Episcopo p. 1. lib. 2. q. 35. Castro de iusta hæreticorum punit. lib. 1. cap. 7. & 23. Vgolin. de Irregul. cap. 36. §. 4. & in Bulla Cœnæ p. 2. cap. 1. vers. Et à Christiana Fide Apostatas. Nauar. in volumine consil. sub tit. de Apostatis. Achiles decis. 346. aliàs vni de Apostatis. Mascard. de Probat. concl. 112. n 12. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vnicam Cod. Ex delictis defunct. p. 5. nu. 14. Cardoso in Praxi iudicum verbo Apostasia, nouissime Farin. de Hæresi q. 183. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 70. cum seqq. Agunt de eis ex Theologis D. Thom. & ipsius interpretes 2. 2. q. 12. Petr. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 1. cap. 7. Valent. tom. 3. disp. 1. q. 12. P. Azori. Institut. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 21. P. Soar. tom. 5. de Censuris disp. 43. sect. 1. n. 1. & 2. P. Sanch. in Præcepta Decalogi *lib.* 2. cap. 7. P. Valeri. Reginald. in *Praxi* fori pœnit. lib. 17. tract. 1. cap. 5. à num. 72.

7 De Schismaticis vide Direct. Inquisit. p. 2. q. 48. vbi Penna commento 73. Brun. de Hæret. lib. 1. cap. 16. & lib. 2. per totum. Roias eod. tract. cap. 1. à num. 498. Grilan. eod. tract. q. 2. nu. 6. Zanchin. cap. 1. Simanch. de Catholicis instit. tit. 58. & in enchirid. titul. 5. Bernard. Diaz, & ibi Salzed. in Pract. cap. 112. Vgolin. de Irregularit. cap. 36. §. 3. nouissime Farinac. de Hæresi q. 184. Decian. tract. crimin.

crimin.lib.5. cap.60. cum seqq. Ex Theologis D.Thom.cum suis interpretibus 2. 2. q. 39. Valent. tom.3. disp.3.q.15.Petr. Ledesma.in Summa p.2.tract.3. cap.12. Pat.Azori.Instit. Moral.p.1.lib.8. cap.20. P.Sanch.in Præcepta Decalogi lib.2.cap.36. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit.lib.17.cap.12.á n.111.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

Delictum hæresis est mere ecclesiasticum.

1 In text.ibi(*o conhecimento do crime da heresia*)Desumitur hæc Ordin.ex cap. Vt inquisitionis vers. Prohibemus de Hæret. lib. 6. Vide Clar. §. Hæresis n.4.Carrer.in Pract.cap.de hæresi nu.61.Brun. de hæreticis lib. 4. cap.1.Palat.in repet.cap.§.23. nu. 16. Gregor. l. 7. verbo Catholicos tit.7. part.6. Villalob in commun. opin. verbo Hæresis num.42.Petr. Gregor.Syntagm.lib.33. cap.7. n.2. Ludo. à Paramo de Origine S. Inquisit.lib.3.q.7.n.30. in fine. Castro de iusta hæret.punit. lib.1 cap. 23. Duenh. reg. 145. limit. 2. Decian. tract.crim.lib.5.cap.53. D.Marta de Iurisdict. p.1. cap.51.à nu.3. optimè Ignat. del Villar in Sylua respons. lib.1.resp.12.n.18.Pereg.de Iure fisci lib.4.tit.5.nu.29. vers.Huiusmodi vero crimen. Farin. de Hæresi q. 186. §.9.á n.152.cum seqq.

2 In text.ibi(*mandamos que as cumprão*)Nota iudicem sæcularem teneri statim punire, & morti tradere hæreticũ sibi à iudice Ecclesiastico traditum, & ad id per censuras Ecclesiasticas compelli posse,quamuis dicat liquidó sibi constare sententiam esse iniustam.Ita Farin. in Praxi crimin.q.97 à n.105.cum seqq. & de Hæresi d.q.186.n.162.& per hoc videtur sublata theorica Bart. in l. Diuus à 2.col.2. n.3. & in l.Non dubium ff.de custodia reorum, vbi habet iudicem sæcularem non teneri præcise credere sententiæ, vel processui hoc casu,sed potest facere alia acta de nouo, & ex illis hæreticum condemnare.

3 In text.ibi (*por serem de sangue*) Nempe ignis vide Cou. lib. 2. Vari. cap.10.n.10. Clar.§.Hæresis num.8. Perez l.3. vers.Est & alia pœna tit. 4.lib.8.Ordin. pag.91. Menoch.de Arbitr.casu 374. nu.2. Hieron.Roman. lib. 5. de Republ. Christiana cap.20. vers. Tiene oy la Sancta Inquisicion fol. mihi 264. Pat.Azori. Instit. Moral. p.1. lib.8 cap.13.col. 775. plures Doctores refert Cened. ad Decretal.collect.55.n.3.

Propter crimen hæresis hæretici bona confiscantur.

4 In text.ibi (*serão seus bẽes confiscados*) Desumitur ex l. Manichæos Cod. de hæret. ibi, quos bonorum etiam omnium publicatione prosequimur. Vide Clar.§.Hæresis n.8 ad finem,& nu.13.& §.fin.q.78. nu.27. Zanchin. de Hæreticis cap. 25. & 26. Bonacos.Commun.crim. verbo Bona damnatorum p.1. fol. 17. & verbo Confiscatio p.2. fol.16. Cott. in Memorab.verbo Confiscatio.Viui. Soar. & alios tom. 2. Commun. Opin.lib.9.tit.31.Menoch.de Arbit. casu 374.n 4.D. Barbos.in l.1.p.4. á num.82. ff. Soluto Matrim.Decian. tract.crimin.lib.5.cap.57.n.23. vers. Tertia quia publicantur bona.Petr. Gregor.Syntagm.iuris lib.33. cap.9. n.1.Farin.de Delictis.q.25.nu 10. & seq.& nouissimè plures refert Doct. in tract.de Hæresi q.190.§.1. num.1. cum seqq.

5 Amplia primò in vsufructu, cuius commoditas ob vsufructuarij delictum,dum debebat eo gaudere, confiscatur,vide Gom.tom.2. Vari. cap.15.n.18.Lucan. de Priuileg.fisci p.2.princip.tit. de publicatione bo-

X 4 norum

norum n.2. Pereg. eod. tract. lib. 5. tit. 1. num. 73. & 116. Garci. de Expenſ. cap. 10. nu. 47. Sayr. in Claui Regia lib. 9. cap. 7. nu. 7. Vaſquez 1. 2. q. 96. art. 5. diſp. 169. cap. 1. nu. 10. Surd. de Alimentis tit. 8. priuil 59. n. 22. & 23. Pat. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 9. verſ. Ex dictis facilius Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 16. à n. 3. Farin. de Delictis q. 25. n. 130.

6 Amplia ſecundò in debitis, & iuribus conditionalibus ſi deſcendant ex contractu, quamuis adimpleatur conditio poſt condemnationem, ſecus dicendum ſi debita, & iura conditionalia deſcendant ex vltima voluntate, veluti ſi ſint hæreditas, legata, aut fideicommiſſa conditionalia, quæ non publicantur quando conditio extat poſt condẽnationem. Ita Bart. in l. Quod traditum eſt 86. ad finem ff. de Condit. & demonſt. Gom. l. 4. Tauri nu. 4. vbi Tellus n. 36. Honded. conſ. 95. n. 71. vol. 1. Menoch. conſ. 101. nu. 25. Quemada in ſuis quæſt. fiſcalib. q. 10. Azeued. l. 3. n. 141. & 142. tit. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Pereg. de iure fiſci lib. 5. tit. 1. n. 132. P. Azori. Inſtit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. Vaſquez d. cap. 1. n. 7. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. à n. 15. D. Barboſ. in l. Si conſtante 25. §. fin. n. 4. ff. Soluto Matrim. Farin. de Delictis q. 25. n. 143. & 144. & nouiſsimè de Hæreſi quæſt. 190. §. 1. n. 13.

7 Amplia tertiò in bonis clerici hæretici, quæ attenta praxi huius Regni, Caſtellæ, & Franciæ fiſco Principis ſæcularis applicantur. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. n. 11. & 12. Azeued. l. 1. nu. 200. tit. 3. lib. 8. nouæ Recopil. Bouadil. in ſua Politica lib. 2. cap. 17. n. 201. lit. D. Cened. ad Decretal. collect. 55. n. 6. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 20. à n. 1. Salzed. ad Bernard. cap. 114. verbo Hæretici lit. F. Didac. Canter. in quæſt. crimin. Rub. de hæreticis apoſt. cap. 1. n. 41. Peregrin. de Iure fiſci lib. 4. tit. 5. n. 31. verſ. Clericorum vero bona, nouiſsimè Farin. de Hæreſi q. 190. §. 11. nu. 154. cum ſeqq. vbi cum multis, quos refert conſtantiſsime reſoluit bona clericorum propria propter hæreſim confiſcata applicari Eccleſiæ, à qua ſtipendia accipiunt, & patrimonialia fiſco Eccleſiæ Epiſcopalis.

8 Limita primò in peculio profectitio, quod pater in bonis filiorum habet, quia ob patris crimen non publicatur, ſed filio reſeruatur, de quo vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 8. n. 7. verſ. Hinc apparet. Anton. Gom. d. cap. 15. nu. 16. Capell. Tholoſ. deciſ. 120. n. 5. Duenh. reg. 275. limit. 7. Clar. §. fin. q. 78. nu. 14. Canter. in ſuis quæſt. crimin. tit. de quæſt. tangentibus punitionem delictorum cap. 1. nu. 36. Menoch. remed. 9. Recup. num. 73. Azeued. l. 1. n. 209. tit. 3. lib. 8. nouæ Recop. Pereg. de Iure fiſci lib. 5. tit. 1. n. 126. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 16. à num. 20. Farin. de Delictis q. 24. nu. 26. Etiam ob filijfam. delictum non publicari tenent Bart. in l. Si finita 15. §. Si de vectigalibus n. 13. ff. de damno infecto, Capell. Tholoſ. Duenh. Gom. Cou. Menoch. n. 97. Pereg. n. 125. Canter. nu. 39. Farin. nu. 3. dictis locis. Bernard. Diaz in Pract. cap. 132. n. 6. Azeued. d. l. 1 n. 210. Clar. d. q. 78. num. 11. vbi Baiard. n. 49. Aſcan. de Patria poteſt. cap. 6. effectu 2. nu. 37. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læſis n. 118. & n. 152. verſ. Sed in propoſita ſpecie P. Azori. Inſtit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. Pat. Leſsi. de Iuſtit. lib. 2. cap. 4. dub. 3. num. 12. P. Sanch. lib. 2. cap. 15. à n. 16.

9 Limita ſecundò in proprietate aduen-

aduentitiorum, quæ ob paternum crimen non publicatur, nec quoad proprietaté, quæ est filij, nec quoad vsumfructum viuente patre, vide Azeued. d. l. 1. n. 208. Canter. d. cap. 1. n. 34. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 16. n. 9. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 15. Farin. de Hæresi q. 190. §. 1. n. 27. Quam quidem aduentitiorũ proprietatem etiam ob filijfam. crimen nõ publicari, sed manere apud patrem consolidatam cum ipsorum vsufructu ad patrem pertinente tenent Bart. d. §. Si de vectigalibus nu. 12. & 13. Francisc. Lucan. tract. de Fisco p. 2. princip. tit. de publicat. bonorum n. 3. Menoch. de remed. 9. n. 66. Marant. de ordine iudic. p. 6. actu fin. nu. 35. Anton. Gom. tom. 2. cap. 15. n. 14. Pereg. d. tit. 1. n. 128. Ascani. d. effectu 2. n. 36. & 37. Mendez à Castro in l. Cum oportet n. 85. & 92. Cod. de Bonis, quæ liber. Farin. d. q. 24 n. 15. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 15. num. 9.

10 Limita tertiò in castrensi, vel quasi filiorum, quod ob paternum crimen non publicatur, cum sit filij. Vide Azeued. d. l. 1. n. 207. Canter. d. cap. 1. nu. 34. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 16. nu. 1. Et publicatis filijfam. bonis ob eius crimen peculium castrense, vel quasi non publicari, sed deferri patri in patriæ potestatis solatium tenent Menoch. d. remed. 9. nu. 70. Clar. d. q. 78. nu. 13. Honded. cons. 93. n. 37. vol. 1. Emman. Soares da Ribeira ad Anton. Gom. d. cap. 15. n. 15. lit. D. Cost. in §. Cum in bello verbo patris n. 11. Ascan. d. effectu 2. n. 37. Mendez à Castro in d. l. Cũ oportet nu. 84. Farin. de Delictis q. 23. n. 11. & 13. plures refert P. Sanch. d. lib. 2. cap. 15. à nu. 4. Quamuis hoc peculium posse confiscari tueantur Anton. Gom. d. n. 15. ad finem Canter. d. cap. 1. num. 40. Pereg. d. tit. 1. num. 130. Azeued. d. l. 1. num. 210. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 112. vers. Sed in oppositum, Vasq. p. 1. q. 96. art. 5. disp. 169. cap. 1. n. 9. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. & p. 2. lib. 2. cap. 22. q. 8.

11 Limita quartó in bonis futuris, & acquisitis ab hæretico post condemnationem, quæ in confiscatione minimè veniunt. Vide Baiard. ad Clar. §. Hæresis num. 19. Simanch. de Catholicis. tit. 9. nu. 61. & tit. 56. n. 5. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 14. à n. 7. nouissime Farin. de Hæresi q. 190. §. 1. n. 25.

12 In text. ibi (*para se delles fazer o que nossa merce for*) Confiscata bona hæreticorum, cui applicentur de consuetudine Hispaniæ? Vide nouissime Farin. de Hæresi q. 190. § 12. n. 188. vbi nu. 189. quid de consuetudine Placentiæ, & num. 190. quid de consuetudine Mantuæ. & num. 191. quid Mediolani seruetur, & nu. 192. de consuetudine Franciæ, & Subaudiæ.

13 In text. ibi (*posto que filhos tenhão*) Nota quod propter paternam hæresim filij etiam Catholici paterna hæreditate priuantur cap. Vergentis vers. Cum enim, & vers. Nec huiusmodi de hæret. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 8. nu. 2. vers. Primum an ob crimen. Repert. Inquisit. verbo Confiscatio vers. An filij Zanchin. de Hæret. cap. 25. n. 4. & cap. 28. n. 1. Clar. §. Hæresis nu. 12. vers. Et scias, Simanch. de Cathol. tit. 9. à nu. 4. & ti. 29. à n. 1. & in Enchirid. tit. 56. n. 2. & tit. 63. nu. 2. Menoch. de Arbitr. casu 546. nu. 11. Roias de Hæret. p. 2. n. 191. & sing. 64. Didac. Cantera in quæst. crimin. Rub. de Hæret. cap. 1. num. 20. Decian. tract. crimin. lib. 5.

cap. 45.

cap.45.á.n.2.Iacob.de Graffis lib.2. suarum decis.cap.11.nu.31.& seq.P. Sanch.in Præcepta Decalogi lib. 2. cap.27.Farin. de Delictis q 24. nu. 44. & nouissimè de Hæresi q.191. à n.1.

14 Amplia primó vt filij propter paternam hæresim etiam Orthodoxi priuantur bonis paternis etiam quoad legitimam. Vide Griland. in tract.de Hæret q.4.nu.1. & 2.Iacob. de Graffis d.cap.11.nu 9. Decian. d. cap.45.n.3.vers.Et amplia. Quemada q.24.n.2.Farin.d.q.24.nu.44. & 45.& d q.191.nu.2.P.Sanch.d.lib.2. cap.16.á n.26.

15 Amplia secundó vt sicut filij priuantur propter paternam hæresim legitima, eadem ratione priuantur etiam alimentis. Vide Griland. d.q.4 n.1.& 2.Lar.in l.Si quis à liberis §.Si mater n.16.ff.de Liberis agnosc Baec.de non meliorandis filiabus cap.15.á n.25.Pegna in Directorium Inquisit.p.2.commento 9.Canter.in quæst.crimin.Rub. de Hæresi cap.1.n.54.Decian.tract. crim.lib.5. cap.45.nu.3. vers.Amplia.Pereg. de Iure fisci lib.5.tit.1.à n.34.P.Molin. de Iustit.tract.2. disp.167. vers.Obserua.D.Barbos.in l.1.p.4.nu.84. & 85. ff.Soluto Matrim.Pat.Sanch. in Præcepta decalogi lib.2.cap.16.à n. 25.& cap.27.num.16.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2. lib.5. q.4. nu.33. Farin.de Hæresi q 191. num.5.& 6. Cald.Pereira in comment. ad l.vni. Cod.Ex delictis defunct.p.5.n.10.

16 Amplia tertio, vt patre hæretico existente filiæ fœminæ ex eius bonis, nec etiam dotem consequi debent. Vide Simanch. de Cathol. tit.9.nu.23.& 24. Pereg.d.lib.5.tit.1. n.76.Surd.de Alim.tit.1.q.31. nu.16. Quemada q.24.Canter.d.cap.1.sub num.20.D.Barbos.d.p.4.num.83.& 85. Cald.Pereira d.p.5.nu.10. Farin. d.q.191.n.8 Ignat. del Villar in Sylua respons.lib.1.resp.12.nu.11.& 54. P.Rebello d.q.4. nu.32. vbi resoluit fiscum non teneri filiabus hæretici dotes præstare, sed potius dotes ab hæretico post lapsum in hæresim datas repeti per fiscum, etiamsi filiæ dotandæ natæ sint, ante commissum hæresis crimen.

AD §. I.

Vide Quemada in suis quæst. fiscalib. quæst.12. Cassan.in consuetud. Burgundiæ Rub.2. §.2. in princip. n.10. Simanch. de Catholicis tit. 9. n.103.Farin.de Delictis q.25. nu 56. P.Azori.Instit. Moral.p.1.lib.8. cap. 12. q.8.P.Sanch in Præcepta Decalogi lib.2.cap.19.á n.28.

Nota primò res censui obligatas fisco deferri, reseruato tamen iure, quod in eis habet dominus census. Vide Simanch.de Cathol.tit.9. nu. 28. Didac.Quanter.in quæst. crim. cap.1.n.47. Farin. de Hæresi q.190. §.1.nu.18. P.Sanch.d. lib.2. cap.19. num.18.

Nota secundò feuda non confiscari in præiuditium domini directi, vide Simanch. de Catholicis *instit.* tit.9.n.120.Guillelm.in cap.Rainuntius verbo Et vxorem nu.244.Viui. tom.2.Communium Opin.lib.9 tit. 31. n.1.vers.Cæterum.Brun.de Hæret.lib.5.cap.6 n.7.Canter.d. cap.1. nu.19.Pegna in addit. ad Direct.Inquisit.p.3. q.112. comment.161. vers. Quid si clericus bona feudalia habeat.Menoch.cons.304. nu.13. Pat. Azori.Instit.Moral.p.1.lib.8.cap.12. q.10.Farin de Delictis q.25 á n. 62. & nouissimè de Hæresi q.190.§.4.à num.59. *Feuda no confiscari*

Nota tertiò in confiscatione bonorum

norum hæretici non venire iuspatronatus in præiuditium filiorum, quod an verum sit,& quando iuspatronatus ecclesiasticum confiscari posit, & á quo iudice? Vide Roch. de Iurepatron. verbo ipse vel is q. 29. n. 69. Clar. §. fin. q. 78. n. 8. Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 5. n. 280. Simanch. de Cathol. instit. tit. 46. nu 63. Roias sing. 117. n. 4. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 24. num. 26. Cost. in cap. Si pater verbo Trebelianicæ n. 7. Perez ad l. 1. verbo Si el que fuere q. 8. tit. 6. lib. 1. Ordin. Spin. in Speculo testament. glos. 4. princip. nu. 115. D. Sahagun in cap. Quanto de Iudic. à num. 27 Surd. de Alim. tit. 9. q. 22. num. 28. Canter. d. cap. 1. nu. 49. & 50. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 44. num. 24. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 9. Farin. de Delictis. p. 1 q. 25. nu. 151. & nouissime de Hæresi. q 190. §. 1. nu. 24. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 31. n. 2. plures refert Doctores Cened. ad Decretal. collect. 5. n. 3. alios citat P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. á principio multo plures congerit Nicol. Garci. de Benefic. p. 5. cap. 9. à n. 25.

Maioratus ac fructuũ cõmoditates an confiscentur?

Nota quartò maioratum ob delictum possessoris, qui eius primus institutor non est confiscari non posse. Vide Simanch. de Cathol. instit. tit. 9. à n. 252. Didac. Quanter. d. cap. 1. à nu. 51. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q. 13. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 18.

Quæstio est admodum controuersa an fructuum commoditates pertineant ad fiscum durante possessoris vita, an vero statim pertineant ad sequentem vocatum? Prima opinio tenet bona maioratus cum fructibus non publicari etiam durante possessoris vita, sed statim transire cum fructibus ad sequentem vocatum, cui subscribunt Clar. §. fin. q. 78. n. 10. Gabri. lib. 7. Commun. tit. de Criminal. concl. 24. n. 3. Menoch. cons. 104. nu. 42. Sarm. lib. 6. Select. cap. 4. nu. 5. Farin. de Delictis q. 25. n. 35. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 18. n. 15. Secunda tamen opinio tenet fructuum commoditates ad fiscum durante possessoris vita pertinere, cui subscribunt Molin. de Primog. lib. 1. cap. 20. n 9. & lib. 4. cap. fin. n. 11. Bajard. ad Clar. d. q 78. nu. 29. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 101. Sayr. in Claui Regia lib 9. cap. 7. n. 7. in fine P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 470. vers. Id præterea, & disp. 656. n. 6.

Dos vxoris an confiscetur?

Nota quintò dotem vxoris Catholicæ nescientis quod vir esset hæreticus quando cum eo nupsit, non confiscari propter mariti hæresim cap. Decreuit de Hæret. lib. 6. Vide Simanch. de Catholicis instit. tit. 9. n. 66 Didac Quanter. d. cap. 1. n. 22. vers. Aut contraxit ignoranter & nu. 24 vers. Aut mulier ignorabat maritum. Decian tract crimin. lib. 5. cap. 45. num. 10. Sanch. in Præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 17 à nu. 3. Farin. de Delictis q. 25. à nu. 111. & nouissime de Hæresi. q 190. §. 3 num. 43 vbi n 44. cum seqq ampliat ad bona paraphernalia vxoris, ad donationem propter nuptias, ad quæsita ab vxore constante Matrimonio, & ad res donatas vxori à consanguineis viri, nisi expresse fuerit tempore donationis dictum quod donatur vt marito acquiratur.

Regnum an confiscetur?

Nota sextò Regnum hæretici per summum Pontificem esse amouendum, & ad ipsum pertinere ius eligendi, si filij, & cæteri quoque propinquiores hæretici sint. Ita P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. q 17. & cap. 27.

4 In ead. Rub. ibi *(ou dos Sanctos)* Vide Farinac. in Praxi. crimin. q. 20. num. 25. cum seq. P. Soar. tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 1. cap. 5. num. 6. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. c. 32. n. 27. Decian. d. lib. 6. c. 2. n. 19.

5 Quid si ex iracundia blasphemauerit? Vide addit. Abb. in cap. Sicut ex litteris n. 2. lit. A. de Iureiur. Viui. decis. 275. Barzi. Bononiæ decis. 135. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 75. in med. Menoch. de Arbitr. casu 319. nu. 32. cum seqq. & casu 375. n. 32. Tiraq. de pœnis temper. causa 1. n. 14. Auend. de Exequendis mand. cap. 5. n. 12. in princip. Farin. in Praxi crimin. q. 20. n. 47. cum seqq. & q. 91. n. 9. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 5. n. 9.

6 Quid in ebrio, vide Auend. d. cap. 5. n. 19. Farin. d. q. 20. nu. 50. Decian. d. lib. 6. cap. 5. n. 8.

Quid in minore? Vide Farin. p. 3. tit. de pœnis temper. q. 92. n. fin. Decian. d. lib. 6. cap. 5. n. 6.

7 Quid in muliere? Vide post Decian. Farin. in Praxi crimin. q. 98. nu. 19. vbi refert Venetijs vidisse plures flagitiosas fœminas ob blasphemiã in linguæ obscisione punitas.

8 Quid in rustico? Vide Decian. d. lib. 6. cap. 5. nu. 10. Farin. d. q. 20. à n. 51. Et nota quod in crimine hæresis rusticitas aliquantulum excusat nisi appareat nimia solertia, & sagacitas Farin. in Praxi crimin. q. 98. à n. 42. & nouissimè de Hæresi q. 179. §. 2. num. 11. cum seqq. vbi etiam hoc declarat nisi moniti pertinaciter eorum erroribus adhæserint.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi *(descrer)* Vide apud Hispanos l. 5. tit. 4. lib. 8. nouæ Recopil. Auend. de exequendis mand. p. 2. cap. 5. num. 13. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 11. cap. 3. quæst. 2. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. n. 11.

In text. ibi *(ou pesar de Deos)* Vide Viui. decis. 388. Auend. d. cap. 5. nu. 13. P. Sanch. d. cap. 32. n. 17. & 18.

AD §. I.

Contumelia in Sanctos sunt blasphemia.

Vide Farin. in Praxi. crimin. q. 20. n. 25. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 28. q. 4. P. Soar. tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 1. cap. 5. nu. 6. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. nu. 27. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 2. num. 19.

AD §. II.

De pœna blasphemi.

Vide Farin. in Praxi crimin. q. 20. á nu. 62. cum seqq. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 28. q. 6. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 6.

AD § III.

Nota quod blasphemiæ, quæ hæresim non continent sunt mixti fori, & datur locus præuentioni ad cognoscendum de illis inter iudicem sæcularem, & Ecclesiasticum, at vero de blasphemijs hæreticalibus priuatiuè cognoscunt Inquisitores. Vide Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 5. n. 11. & 12. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 13. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9 cap. 28 q. 5. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 32. n. 37. Farin. in Praxi crimin. quæst. 20. num. 39. & de Hæresi. q. 178. num. 76. vbi resoluit quod contra consuetum blasphemare, & monitum, blasphemare non cessantem, Inquisitorem posse procedere.

AD §. V.

Vide Roias de Hæret.p.2. assert. 12. n.173. Azeued.l.1.n.14.tit.4. lib. 8.nouæ Recop.Petr.Ledes.in Sum. p.2.tract.1.cap 9.in fine. D.Mart.de Iurisdict p.2.cap.13.nu.8.Pat.Azori. Instit.Moral.p.1.lib.9.cap.28.quæst. 8. Pat.Sanch. in Præcepta Decalogi lib.2.cap.32.num.47.

AD §. VI.

In text.ibi (*sejão todas para os captiuos*) Erit tunc iudicium criminale secundum Anton. Correa de Saa in comment. ad hunc lib.5. titul.1. num.38.fol.18.

In antiq. tit 33 & primum lata fuit à Rege Ioanne I. era 1421.

Ad tit.3. Ordin.Regiæ.

Dos Feiticeiros.

Vide apud Hispanos titul.23. part.3. Thom. Herasc. in repet.de Lanijs, Ioann. Baptist. de arte diuinandi Carrer. tract. de Strigibus.Simanch.de Cathol.insti. tit.37.de Lanijs Vmbert. Locat. in iudic.Inquisit.verbo Lamiæ.P.Martin.Delri. disquisitionum magicarũ librum edidit, & alterum Benedict. Pereira de Magia. Vide etiam Viui. Kirch.Soar.& alios tom.2. Cõmun. Opin.lib.9.tit.12.pag.488.P.Ioann. de Torres in philosophia morali Principum lib.6.cap.6.Farin.in Praxi crimin.q.20.à n.2. & n.75.& nouissimè de Hæresi q.181.Pat.Azori. Instit.Moral.p.1.lib.9.cap.13.P.Leonard. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.43. dub.5.Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi.lib.2.cap.38. Aloys. Ricci. in collect.decis.p.4. collect.1378. Pradil.in Summ.legum pœnal.p.1. cap. 14. Guid. Panciról. in thesauro variarum lect.lib.2.cap.237.Pat.Soar. de Religione lib.2.de Superstit.cap. 14. & 15.Cardin.Cæsar.Baroni.tom. 1. Annalium Ecclesiæ anno Christi 56. pag.505.Thom. Valasc. tom. 1. Allegat.iuris alleg.13.n.82.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

Vide P. Martin. Delri. Disquisit. Mag.lib.5. sect.15. vers. Dico tertio pag.mihi.396.

AD §. I.

1 De inuocantibus dœmones, & de eorum pœnis,& quando tanquã hæretici ab Inquisitoribus possint puniri,vide Repert. Inquisit. verbo Relapsus vers.Quid si inuocator dœmonum,Clar.§.Hæresis num.23.Simanch.de Cathol.Instit. tit 30. nu. 16.Vmbert. Locat.in iudic.Inquisit. verbo Inuocare.P.Azori.Instit.Moral.p.1.lib.9.cap.23. de diuinatione, quæ ex inuocatione dœmonum petitur. Pat. Soar. de Religione lib. 2. cap.19. dé Superstit.num.10. Pat. Martin.Delri. Disquisit. Magic. lib. 5. sect 15. vers. Axioma primum, optimè Farin.de Hæresi quæst. 181. á num.73.& à num.81.de inuocationibus dœmonum ad tentandum pudicitiam alicuius. *De inuocantibus dæmones.*

2 In text.ibi (*dèr a comer, ou beber qualquer cousa para quererem bem*) De Poculis amatorijs. Vide Vmbert. Locat.in iudic. Inquisit. verbo Pocula.Farin.crimin. decis.90. & d.q. 181. num. 82. latè probat cum alijs quod præbens pocula amatoria non est hæreticus. *De poculis amatorijs.*

3 An pocula, vel carmina amatoria vim aliquam habeant naturalem homines inuitos allicien-

di ad

di ad amandum? Vide Tiraq. ad leges connub. glos. 14. á princip. & nu. 5. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 26. col. 897. Eymer. in Directorio Inquisit. p. 2. quæst. 43. num. 8. vers. Et idem Oldradus; vbi Pegna in addit. lit. N. fol. mihi 367. col. 2. dicit quod ista prætensa pocula amatoria sunt potius apta ad inducendum furorem quàm amorem. Et de materia incantationum, seu sortilegiorum ad amorem factorem, vide latè differentem Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 34. cap. 12. Et de pœna præbentis poculum amatorium, vide Petrum Binsfeld. ad l. Eorum Cod de Maleficis, & Mathem. q. 2. concl. 1. cum seqq. Farin. in Praxi crimin. q. 98. n. 81. & seq. vbi resoluit sortilegia facientem alicuius mulieris amore correptum esse puniendũ.

4 In text. ibi (*& sobre isso mandarmos o que se deue fazer*) Nota quod Inquisitores contra hæreticam prauitatem habẽt auctoritatem, & ius inquirendi contra diuinantes, & sortilegos, quotiescunquè aliqua admiscent, quæ hæresim sapiunt. Vide D. Mart de Iurisd. p. 2. cap. 12. per totũ, & præcipuè à nu. 10. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 26. q. 4. P. Soar. de Relig. to. 1. lib. 2. de Superst. cap. 19. n. 11. P. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 38. num. 92. Farin. in praxi crimin. q. 20. n. 79. cum seqq. & de hæresi q. 181. à n. 91.

AD §. II.

De diuinatione. 1 De Diuinatione, quæ, & quot sint eius species, vide Vmbert. in iudic. Inquisit. verbo Diuinationes. Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 34. cap. 3 de generali diuinationis prohibitione, & cap. 15. Petr. Binsfeld. de confess. malef. prælud. 15. causa 3. vers. Diuinatio, & in Rub. Cod. de maleficis, & mathem. notab. 9. Læli. Zechi. in Sum. tit de Fide cap. 15. de Superstitione diuinatiua, & cap. 21. de Diuinat. Iacob. de Graffis decis. aure. lib. 2. cap. 3. à nu. 6. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV Tolet. de Instruct. Sacerd. lib. 4. cap. 15. Gregor. de Valentia 2. 2. q. 95. disp. 6. q. 12. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 24. P. Martin. Delri. Disquisit. Mag. lib. 4. cap. 2. q. 1. 4. 5. 6. & 7. P. Soar. de Relig. lib. 2. de Superst. cap. 7. 8. & 10. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 43. dub. 3. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 38. à num. 12.

2 De superstitione vanarum obseruationum latissimè Tolet. d. lib. 4. cap. 16. Iacob. de Graffis d. lib. 2. cap. 5. Valent. d. disp. 6. q. 13. Simanc. de Cathol. tit. 63. Læli. d. tit. de Fide cap. 16. P. Soar. d. lib. 2. cap. 1. & 2. P. Martin. Delri. lib. 3. cap. 2. quæst. 1. cum seqq. P. Leonard. Lessi. d. cap. 43. dubit. 10. Pat. Azori. d. lib. 9. cap. 18. & 22. Pat. Sanch. d. lib. 2. cap. 40. *De superst.*

3 De auguribus, vide Repert. Inquisit. verbo Hæreticus vers. An intendens augurijs, & verbo Auguriũ. Petr. Gregor. Syntagm. iuris lib. 34. cap. 3. num. 7. Læli. Zechi. d. titul. de Fide cap. 15. nu. 8. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 17. vers. Item obseruantes auguria. Lessi. d. cap. 43. dubit. 7. Iacob. de Graffis d. lib. 2. cap. 5. nu. 20. Martin. Delri. d. lib. 4. cap. 2. q. 7. sect. 1. & 2. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 38. á n. 38. *De auguribus.*

4 De sortilegijs agitur in iure Canonico 24. q. 5. & in cap. Admoneãt & in cap. Non obseruatis 26. q. 7. & in tit. de Sortilegijs in Decretal. vltra Summularios verbo Sortilegiũ latissimè agunt Paul. Griland. in tract. *De sortilegijs.*

in tract. de Sortilegijs Cardoso in Praxi iudicum verbo Sortilegium Petr. Gregor. Syntagm. iuris lib. 34. cap. 1. cum seqq. P. Martin. Delri. lib. 3. p. 1. q. 1. cum seq. & lib. 4 cap. 4. q. 1. P. Azori. d. lib. 9. cap. 21. P. Soar. d. lib. 2. cap. 38. à n. 56. P. Lessi. d. lib. 2. cap. 43. dub. 9. Pat. Sanch. d. lib. 2. cap. 38. à nu. 56. Farin. in Praxi crimin. q. 20. à num. 72. & de Hæresi q. 181. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. n. 84.

5 De euomentibus acus, clauos, gladios, pilos, ossa, & plumas artificiosissimè contextas quòd non secundum veritatem, sed secundum apparentiam à dœmone perficiantur videas Campeg. in addit. ad Zanchin. de Hæret. cap. 22 lit. D. verbo Dœmonis potestate. Petr. Binsfeld. in comment. ad l. Eorum Cod. de Maleficis, & mathem q. 7. P. Mart. Delri. Disquisit. mag. lib. 3. cap. 1. q. 4. sect. 2.

6 In text. ibi (*em agoa*) Vide P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 14. vers. Solum igitur.

7 In text. ibi (*cristal*) Vide P. Azor. d. cap. 14. vers. Solum igitur ibi Chrystalomantia.

8 In text. ibi (*espelho*) Vide P. Azori. d. cap. 14. vers. Solum igitur ibi catoptromantia.

9 In text. ibi (*em cabeça de homem morto*) Vide P. Azori. d. lib 9. cap. 20.

10 In text. ibi (*ajuntamento*) Vide cap. Si per sortiarias 24. quæst. 1. & Doct. in cap. Fraternitatis de Frigidis, & malefic. Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 34 cap. 9. num. 3. cum multis sequentibus, Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 3. p. 1. q. 4 sect. 8. Rub. de Maleficio ligaminis. Farin. de Hæresi q 181. n. 50. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 3. q. 6. à n. 19.

AD §. III.

1 In text. ibi (*outros lauão as imagens dos Sanctos*) Facit cap. 2. vers. Cæterũ de Officio Ordin. lib. 6. Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magi. lib. 2. q. 11. pag. 54. P. Iacob Gretserum de Sancta Cruce lib. 2. cap. 98. ad finem.

2 In text. ibi (*ou em sonho*) Superstitiosum, & impium est somnijs credere, quia aut ex repletione, aut vacuitate, aut ægritudine, aut illusione dœmonum, aut ex causis naturalibus eorum imagines, & phantasmata prouenire solent, de Somniorum materia latè Iacob. de Graffis lib. 2. decis. cap. 3. num. 16. Petr. Binsfeld. in comment. ad l. 3. Cod. de Maleficis, & mathem. q. 2. Gregor. de Valent. in 2 2. q 95. art. 6. q. 12. disp. 6. puncto 3. vers. Tertio quoad somnia. Benedict Pereira de Magia lib. 2. cap. 1. cum seqq. P. Soar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de Superstit. cap. 13. P. Martin Delri. lib. 4. cap. 3. quæst. 6. de Coniectatione ex somnijs. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 17. Pat Lessi de Iustit. lib. 2. cap. 43. dubit. 8. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 38. á num. 49. cum sequentibus. *De somnijs*

3 In text. ibi (*& isto não hauerà logar nas pessoas que por astronomia*) Vide Blas Aluarez Mirabal de la conseruacion de la salud cap. 82. Stephan. Quarant. in Summ. Bullarij pag. mihi 87. Sayr. in Claui Regia lib. 4. cap. 5. num. 2. Fr. Emman. in Summ. tom. 1. cap. 7. num. 3. Farin. de Delictis q. 20. num. 111. & nouissimè de Hæresi q. 181. nu 55. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV P. Ioann. de Torres de la Philosophia moral de Principes lib. 6. cap. 6. Pat. Salas 1, 2. quæst. 9. art. 5. disput. 2. sect. 8. n. 79. *De astronomia.*

num. 79. Pat. Benedict. Pereira de Magia lib. 3. cap. 1. cum multis sequentibus Pat. Soar. tom. 1. de Religione lib. 2. de Superst. cap. 11. á n. 8. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 13. Pat. Leon. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 43. dub. 6. à num. 32. Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 4. cap. 3. quæst. 1. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 38. á num. 27.

4 De materia Necromantiæ, vide Lælium Zechium in Summ. tit. de Fide cap. 19. de Necromanticis. Repert. Inquisit. verbo Necromantia, Tolet. de Instruct. Sacerd. lib. 4. cap. 15. num. 15. vers. Aliquando. Benedict. Pereira de Magia lib. 1. cap. 11. de Necromantia. Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 2. quæst. 26. sect. 1. cum multis sequentibus, & lib. 4. cap. 1. quæst. 6. sect. 2. P. Azori. d. lib. 9. cap. 20. de diuinatione, quæ ducitur ex mortuorum vmbris, & cadaueribus.

5 In text. ibi *(as nascenças das pessoas)* Nota superstitiosum esse per manuum lineas bonam, vel malam fortunam indicare, secus si complexiones, humores, & aptitudinem. Vide Ciruel. de Superstit. p. 2. cap. 4. Vgolin. de Censuris Pontifici reseruatis p. 2. §. 2. num. 10. Farinac. de Delictis quæst. 20. num. 112. & nouissimè de Hæresi quæst. 181. num. 56. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 3. n. 84. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 38. num. 47. vbi n. 48. resoluit mortale esse peccatum interrogare Ægiptianam de bona, vel mala fortuna, si fiat animo firmiter credendi illis dictis, vel animo ridendi, dummodo notabile detur scandalum.

Ad tit. 4. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 33 in §. 4.

Dos que benzem caens, ou bichos, &c.

IN text. ibi *(nossa authoridade, ou dos prelados)* Nota quod hoc crimen est mixti fori per Ordin. lib. 2. tit. 9. in princip. ibi benzedeiros.

Ad tit. 5. Ordinat. Reg.

In antiq. tit. 33 sub §. 5.

Dos que fazem vigilias em Igrejas, ou vodos fora dellas.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

Vigiliæ in Ecclesijs sublatæ.

1 IN text. ibi *(mandamos que pessoa algũa não faça vigilias de dormir, comer, & beber em Igrejas)* Nota quod olim apud Christianos pernoctationes, & vigiliæ apud Ecclesias erant in vsu, & frequentius de nocte fiebant, de quibus multa Frat. Hieronim. Roman. de Republ. Christiana lib. 5. cap. 13. Card. Cæsar. Baron. in addit. ad Martyrologium Roman. die 5. Ianuarij pag. 13. Cened. ad Sextum collect. 11. n. 4.

2 Hodie tamen sublatæ sunt huiusmodi vigiliæ synodalibus Episcoporum constitutionibus, cum experimento pateat frequentissimè vigilantes Templis abuti, eaquè temerè ac passim multis sceleribus, crapulis, & ingurgitationibus polluere, in maximum Christianæ Religionis dispẽdium, & grauem ignominiam constitutum est apud Toletanos in Concil. prouinc. act. 2. §. 20. fol. 29. & in Concilio Bracharensi act. 5. cap. 24. & constit. 10. titul. 16. & in constit. Conimb. 7. §. 2. tit. 27. & in Portuensi 3. tit. 19.

3 Amplia primò dispositionem huius legis procedere in repræsentationibus, quæ in Ecclesijs fieri prohibentur, vide Petr. Gregor. Synragm. iuris p. 3. lib. 39. cap. 11. Nauar. in tract. de Oratione cap. 5. nu. 25. Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Repræsentationes pag. 302.

4 Amplia secundò in saltationibus argumento saltantium in Ecclesia Sancti Magni in Saxonia, qui in pœnam, vt creditur, per totum annum sine cibo, & somno saltarunt, de qua historia agit liber ille, qui inscribitur Instrucion de la muger Christiana lib. 1. cap. 16. & liber ille de las historias prodigiosas p. 2. cap. 13. referunt etiam Frat. Alphonsus Venero en el enchiridion de los tiempos fol. mihi 139. Pined. in Monarchia Ecclesiastica p. 3. lib. 19. cap. 17. §. 1. fol. 180.

In antiq. tit 3.

Ad tit. 6. Ordinat. Regiæ.

De crimine læsæ Maiest.

Do crime de lesa Maiestade.

1 DE crimine læsæ Maiestatis extant tituli ff. & Cod. Ad legem Iuliã maiestatis. Agũt de eo Hispani titul. 2. p. 7. & tit. 18. lib. 8. nouæ Recopil. & latè Gig. & Martin. Laudens. in suis tract. de læsa maiest. Bossi. in Pract. tit. de Læsa maiest. Bonacoss. Commun. crimin. p. 1. verbo Læsæ maiest. Bernard. Muscatel. in Pract. criminali tit. de crimine læsæ maiest. Viui. Kirchou. Soar. & alij tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. titul. 6. pag. 431. Vide Anton. Gom. vari. tom. 3. cap. 2. Capic. decis. 130. Petr. Gregor. Syntagm. iuris p. 3. lib. 31. cap. 3. Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 1. cum seqq. Menoch. cons. 99. n. 28. cum seqq. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 32. cum seqq. Perez lib. 8. Ordin. pag. 195. Pereg. de Iure fisci lib. 4. tit. 5. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. cap. 3. Cabed. p. 2. decis. 82. Farin. in Praxi crimin. q. 112. & 113. & q. 17. n 40. de offendente Regis consiliarium.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*contra a pessoa do Rey*) Nota crimen læsæ maiestatis non incurrere, qui dominum superiorẽ recognoscentem offenderit. Vide Grammat. decis. 6. Farin. p. 4. decis. 62. vbi addit. Vnde non committitur huiusmodi crimen si Duces, & Marchiones offendantur. Vide Pereg de Iure fisci lib. 5. tit. 1. nu. 18. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu. 133. nu. 2. Farin. in Praxi crimin. q. 112. nu. 176. cum multis seqq. Vel si Baro offendatur. Vide Intrigil. Siciliæ decis. 41. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 88.

Offendens dominum superiorem recognoscitem non incurrit hoc crimen.

AD §. I.

1 Vide Decian. tract. crimin. lib. 7. cap 5 à princip. & cap. 34. nu. 4. Farin. in Praxi crimin. q. 112. num. 44. Cabed. p. 2. decis. 82. à n. 1.

2 In text. ibi (*do seu Rey*) Ergo offendens Regem, qui non est ei subditus læsæ maiestatis crimen non incurrit. Vide Clar. in §. Læsæ maiest. n. 6 Menoch. cons. 99. á n. 19. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 18 Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 8. n. 5. & cap. 32. n. 10. & cap. 49. n. 5. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 658. vers. Item vt aliquis. Bernard. Muscatel. in Pract. crimin. tit. de crimine Læsæ maiest. n. 14. Farin. in Praxi crim. q. 51. n. 80. & q. 112. à n. 240. D Mart. de Iurisd. p. 4 casu 133. n. 16. & in subdito non cognoscente Regem suum contra quem

Offendens Regem qui non est ei subditus non incurrit.

quem hoc crimen commisit idem resoluit Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 6. n. 295. vers. Ex hoc. Sic etiam hostis hoc crimen non incurrit. Vide Ias. in §. Rursus nu. 45. Instit. de Actionib. Anton. Gom. tom. 3. cap. 2. n. 10. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 12. n. 57. lit. B.

3 Maxima est dubitatio de clericis, qui non sunt subditi Regi ex cap. 2. de foro comp. rPobabilior sententia docet clericum contra Imperatorem, vel Principem suum crimē læsæ maiest. committere, licet enim exemptus sit à speciali iurisdictione sæcularis Principis, non propterea desinit esse de districtu, aut prouincia sui Principis. Vide Clar. §. Læsæ maiest. n. 3. & §. fin. q. 36. n. 27. Greg. l. 3. verbo Capellan. tit. 9. part. 2. Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 2. num. 143. Menoch. cons. 99. n. 21. Rebuff. in declarat. arboris except n. 7. Azeued. l. 4. nu. 12. tit. 1. lib. 4. nouæ Rocopil. P. Henriq. p. 2. Sum. pag. mihi 1243. Decian. tract. crim. lib. 7. cap. 8. n. 6. D. Mart. d. casu 133. Farin. d. q. 112. á num. 221. Valasc. cons. 100. n. 12. Cabed. d. decis. 82. num. 3.

AD §. II.

Arcē tenēs contra voluntatem Principis est reus læsa maiest.

Vide apud Hispanos l. 2. titul. 2. part. 7. Farin. in Praxi crim. q. 113. n. 40. Cabed. p. 2. decis. 82. n. 6. Capic. decis. 130. n. 9. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 9 n. 14. & cap. 33. n. 7. & consonat l. 3. ff. hoc tit.

AD §. III.

Desumitur ex l. 2. ff. hoc tit. Vide latè Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 14. de transfugis.

AD §. IIII.

Præstās auxilium vel consilium hostibus Fidei incurrit hoc crimen.

1 In text. ibi (*desse conselho*) Nota crimen læsæ maiestatis committi à præstante auxilium seu consilium hostibus Principis, desumitur ex l. Quisquis Cod. hoc tit. ibi satellitibus, & ministris, & qui sceleratissimum consilium acceperunt. Vide latè Farin. in Praxi crim. q. 113. á nu. 19. Decian. tract. crim. lib. 7. cap. 34. per totum, vbi n. 7. resoluit quod vt præstantes opem, consilium, & fauorem puniātur, oportet probari quod sciuerint per principalem, cui opem ferunt, committi crimen læsæ maiestatis.

2 In text. ibi (*ou per carta*) Nota quod litteras nunciumuè mittens, hostibus Principis, quibus ille quoquomodo adiuuet, committit hoc crimen. Vide l. 1. circa finem hoc tit. Farin. d. q. 113. à n. 25. optime Decian. d. lib. 7. cap. 13. n. 15. vbi etiam de dantibus signum hosti. & nu. 16. de mutuāte pecuniam hosti. Incidit etiam in hoc crimen consilia Principis hostibus reuelans, vide Afflict. in cap. 1. n. 3. Quibus modis feudum amit. nu. 22. lib. 1. fol. 72. Hippol. cons. 1. á n. 1. Gregor. l. 5. verbo Su puridad tit. 9. p. 2. Menoch. cons. 175. à nu. 23. Decian. d. cap. 13. nu. 17. Farin. in Praxi crimin. q. 113. à n. 204.

AD §. V.

Desumitur ex Clem. Pastoralis §. Sane ibi, confæderationes, & conspirationes fecerat in ipsius maiestatis offensam de Re iudic. Concordat apud Hispanos l. 1. titul. 2. part. 7. Vide Martin. Laudens. de crimine læsæ maiest. q. 52. Gig. eod. tract. lib. 3. Rubr. de pluribus, & varijs quæst. q. 17.

q. 17. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 13. n. 18. Farin. in Praxi crimin. q. 113. à num. 23.

AD §. VI.

Desumitur ex l. Cuiusque circa fin. in vers. Item qui confessum ff. hoc tit. vbi Bart. Vide Anton. Gom. tom. 3. cap. 2. n. 7 latè Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 14. per totum vbi totus est in probando, & declarando læsæ maiestatis crimen committere, qui per vim eximit carceratum vel ex ipsis carceribus, vel è manibus familiæ.

AD §. VIII.

Desumitur ex l. Qui statuas ff. hoc titul. Vide Farin. in Praxi crimim. q. 20. n. 70. & q. 113. à n. 49. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 33. nu. 11. & latißimè cap. 51. per totum.

AD §. IX.

1 In text. ibi (*conuencido, & condenado*) Nota quod non poterit puniri pœna mortis si fuerit captus, nisi præcedat declaratio quod incurrerit hoc crimen, siue condemnatio, vt per Bosi. in tract. de crimine læsæ maiest. n. 131. vers. Sed quoad pœnã naturalem. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 39. n. 15.

2 In text. ibi (*que morra morte natural*) Desumitur ex l. Quisquis in princip. Cod. hoc tit. ibi, gladio feriatur, & ex §. Publica autem Instit. de publicis iudic. Vide optime Decian. tract. crimin. lib. 7. ca. 39. per totum. Bernard. Muscatel. in Pract. crimin. tit. de crimine læsæ maiest. humanæ à n. 35.

3 In text. ibi (*serão confiscados*) Desumitur ex l. Quisquis in fine princ. Cod. hoc tit. Vide Gig. in tract. de crimine læsæ maiest. lib. 2. sub. tit. de pœnis quæst. 1. Guasp. Pegad. in quæst. fiscalibus cap. 4. n. 4. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 40. per totũ. Farinac. in Praxi crimin. q. 25. á nu. 10. & q. 116. à n. 12.

4 In text. ibi (*para a coroa do Regno*) Etiãsi fiat confiscatio ab Episcopis in bonis clericorum, vel laicorum, Bouadil. in sua Politica lib. 2. cap. 17. num. 202. Et quod ex consuetudine Galliæ bona reorum huius criminis Ecclesiasticorum si sint profana publicentur fisco sæculari non Ecclesiastico testatur Decian. d. lib. 7. cap. 40. n. 18.

5 In text. ibi (*todos seus bẽes*) Quorũ appellatione continentur omnia bona, siue res mobiles, & immobiles sint, siue iura, & actiones ex l. Bonorum 49. ff. de Verbor. signif. Vide Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 59. nu. 22. Azeued. l. 1. nu. 180. tit. 3. lib. 8. nouæ Recopil. Pereg de Iure fisci lib. 1. tit. 5. n. 50. D. Barbos. in l. Si constante §. fin. n. 2. ff. Soluto Matrim. Cardoso in Praxi iudicum verbo Bona n. 14. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 202. à princip. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. P. Sanch. *in* Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 14. à num. 3.

Bonorum omniũ appellatione continẽtur omnia bona, siue res mobiles & immobiles sint siue iura, & actiones.

6 Quid de bonis, quæ sita sunt in alijs Regnis? Vide Farin. in Praxi crimin. q. 25. n. 95. cum seqq. Cabed. p. 2. decis. 82. n. 10.

7 In text. ibi (*que tiuer ao tempo da condenação*) Ergo à tempore sententiæ computantur bona futura. Vide Clar. §. fin. q. 78. n. 24. Tello l. 4. Tauri n. 48. Azeued. l. 10. n. 15. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Farin. d. q. 25. n. 138. P. Azóri. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. quæst. 8. Pat. Sanch. in Præcepta Deca-

Bona futura computantur à tẽpore sententia.

Decalogi lib. 2. cap. 14. n. 10.

8 In text. ibi (*posto que tenhão filhos*) Declarat Cabed. p. 2. decis. 82. n. 12.

9 In text. ibi (*ou ascendentes*) Explicat Cab. d. decis. 82. n. 16.

10 In text. ibi (*antes, ou depois de ter cometido o tal maleficio*) Vide Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 41. nu. 8. & 9. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 658. vers. Dubium est. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 27. n. 9.

AD §. X.

1 In text. ibi (*& sendo o tal crime notorio*) Notorium quod dicatur, vide Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 2. responso 16. n. 51. & 52.

2 In text. ibi (*sem outra algũa sentença*) Nota quod si rebellio fuerit notoria ipso iure bona intelliguntur confiscata absquè vlla declaratoria tenet Abb. in cap. Cum non ab homine col. 12. vers. Sed certe de Iudic. vbi Felin. nu. 12. sequuntur Corne. consi. 96. col. 1. vol. 4. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 40. n. 2. & nu. 5. resoluit quod requiritur declaratoria quando delictum non est notoriũ, de quo vide Menoch. cons. 99. à nu. 14. Mati. l. 10. glos. 4. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Farin. in Praxi crimin. q. 116. à nu. 14. D. Barbos. in l. Si ante n. 30. ff. Soluto Matrim.

3 An sequuta sententia declaratoria teneantur hi bona offerre fisco? Dic non teneri nisi petantur. Ita Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 8. n. 10. col. 2. Mench. Illust. lib. 1. cap. 28. n. 14. Azeued. tit. 1. in Rub. nu. 24. in fine lib. 2. nouæ Recopil, Matiens. l. 6. glos. 8. nu. 8. tit. 8. lib. 5. nouæ Recopil. Pat. Henriq. in Sum. lib. 13. de Excommun. cap. 56. n. 2. in cõmento lit. I. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 66. vers. Addit optimè, & disp. 95. vers. ad secundum principale. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 8. q. 4. & lib. 8. cap. 12. q. 4. P. Sanch. in Præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 22. num. 8.

4 Quæstio est in hac materia admodum controuersa. An hi bonorum suorum dominium amittant à die commissi criminis, idquè in fiscum transeat? Affirmatiuam opinionem imo dominium à die commissi criminis deperdi, ac in fiscum transferri tuentur Iuristæ nostri, vt per Dyn. in l. Imperator ff. de Iure fisci vbi Bart. n. 43. in fine, & in l. Post cõtractũ 15. n. 12. ff. de Donat. sequuntur Cou. d. §. 8. n. 8. in fine, & num. 9. Canter. in suis quæst. crimin. tit. de quæstionibus tangentibus punitionem delict. cap. 1. n. 16. Quemad. in suis quæst. fiscal. q. 7. ad finem Param. de Origine S. Inquisitionis lib. 3. q. 9 n. 198. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 166. Surd. de Alim. tit. 9. q. 32. n. 5. & tit. 8. priuil. 59. nu. 7. & 8. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 40. n. 6. Farin. in Praxi crimin. q. 25. nu. 13. sequuntur etiam aliqui Theologi Sayr. in Claui Regia lib. 3. cap. 9. n. 30. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 2. & lib. 8. cap. 12. q. 2. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 29. dub. 8. n. 68. *Dominiũ bonorũ an à die commissi criminis deperdatur?*

5 Contrariam tamen opinionem imo hos rerum suarum dominium retinere, donec per sententiam declarentur argum. l. Quæsitum ff. Qui & à quibus, amplectuntur Theologi vt videre est apud Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 130. nu. 3. in 2. edit. Vasquez 1. 2. q. 96. art. 2. disp. 170. cap. 3. Bannes 2. 2. q. 12. art. 2. dub. vni. circa solutionem ad tertium principale. P. Molin. de Iustit. tract. 2. dub. 95. vers. Dubium vero est. P. Henriq. d. cap. 56. nu. 2. P. Stephan. de Auila de Censuris p. 1. dub. 7. col. 3.

col.3.P.Sanch.d.cap.22.num.3.

AD §. XI.

Memoria damnatur. Desumitur ex l. vlt. ff. hoc tit. & ex l. pen. & vlt. Cod eodem, & ex §. Publica Instit. de publicis iudic. Cōcordant apud Hispanos l.3. titul. 2. part.7. vbi glos.1. & l.7. tit.1. part.7. vbi glos.4. Vide Anton. Gom. Vari. tom.3. cap.1. nu.79. Menoch. cons. 99. num.162. Decian. tract. crimin. tom.2. lib.7. cap. 48. Pereg. de Iure fisci lib.4. tit.5. num.19. Cald. Pereira quaest. forens. in comment. ad l. vni. Cod. Ex delictis defunct. p.2. n.54.

AD §. XII.

Rebellium detectores quando & qualiter praemijs afficiantur. Desumitur ex l. Quisquis §. Sane si quis Cod. hoc tit. cap. Si quis 6. q. 1. & de reuelante tractatum contra personam Papae cap. Si quis Papa, in fine 78. dist. Vide Decian. tract. crim. lib.7. cap.40. num.43. Cabed. p.1. decis.82. num.14.

AD §. XIII.

1 In text. ibi *(filhos)* Procedit in filio naturali spurio. Vide Bonacos. p.1. verbo. Filius n. 72. Decian. tract. crimin. lib.7. cap.41. n.5. Crass. §. Successio abintestato q.5. n. 2. Menoch. de Praesumpt. lib.5. q.33. á n.9. Farin. in Praxi crimin. q.116. §.3. à n.86. P. Azori. Instit. Moral. p.1. lib.8. cap.13. post. q.8. P. Sanch. in Praecepta Decalogi lib.2. cap.27. n.1. Cabed. p.2. decis.82. n.12.

2 Limita in filio adoptiuo, qui nō comprehenditur in dispositione l. Quisquis Cod. hoc tit. Vide Decian. d.cap.41. n.6. vbi n.4. idem resoluit in emancipatis, & n.15. de filio hermophrodito.

3 In text. ibi *(assi entre viuos)* Deuiat á communi Doctorum resolutione, quae habet dispositionem d. l. Quisquis §. Filij non procedere in bonis donatis à matre, vel extraneo, & sic translatis per actum inter viuos, & tenent Greg. l. 2. verbo Mandas tit. 2. part.7. Molin. de Primog. lib.4. cap. fin. n.50. in fine. Menoch. cons. 808. n.37. & seq. Decian. d.cap.41. n.21. Pat. Molin. de Iustitia tract. 2. disput.658. num.24. Pat. Sanch. in Praecepta Decal. lib.2. cap.29. n.11.

4 In text. ibi (*nem poderão herdar*) Desumitur ex l. Quisquis §. Filio vero Cod. hoc titul. Concordat apud Hispanos l.2. tit.2. part.7. Decian. d. cap.41. num.20. P. Sanch. d.cap.29. num.1.

5 In text. ibi *(ficarão infamados)* Cōcordat apud Hispanos l.2. tit.2. part. 7. Vide P. Sanch. d.cap.19. n.1.

6 In text. ibi *(& o mesmo serà nos netos*) Vide Pereg. de Iure fisci lib. 3. tit.9. n.5. Decian. d.cap.41. n.7. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp.658. vers. Dubium circa superius.

AD §. XIIII.

1 Desumitur ex l. Quisquis §. Ad filias Cod. hoc. tit. Concordat apud Hispanos l.2. titul.2. p.7. vbi glos.11. Vide Decian. tract. crimin. lib. 7. cap.41. à nu.12. Pat. Molin. de Iustit. tract.2. disp.658. nu.13. D. Mart. de Iurisdict. p.4. casu 133. n.20. cū seqq. P. Sanch. in Praecepta Decalogi lib. 2. cap.29. n.10. Cald. Pereira quaest. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p.5. n.10.

AD §. XV. XVI. & XVII.

Concordant quae supra dixi hoc libro tit.1. §.1.

AD

AD §. XVIII.

Vide Corbul. de Iure Emphyt. tit. de causis, ex quibus emphyteuta, &c. causa 7. n. 24. 30. 40. 62. Pegad. de Iure fisci q. 9. n. 6.

In text. ibi (*não passarà ao Fisco*) Vide Bossi. in Pract. tit. de publicat. bonorum n. 40. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 20. n. 9. Roch. de Iurepatron. q. 29. n. 67. Boer. decis. 264. n. 8. Anton. Gom. tom. 2. Vari. cap. vlt. n. 16.

AD §. XIX.

Vide Cald. Pereira de Nominat. q. 5. n. 37. vers. Quod tamen, & n. 44.

AD §. XX.

Marito cõmittente hoc crimen vxor nullã pœnam meretur.

1 Desumitur ex l. Quisquis §. Vxores sane Cod. hoc titul. Concordat apud Hispanos l. 2. tit. 2. part. 7. vbi glos. 3. & glos. 10. q. 2. ante fin. Vide Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 41. n. 34. Mariens. l. 10. glos. 1. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. vbi Azeued. num. 11. Surd. de Alim. tit. 1. q. 24. nu. 3. cum seqq. Castill. quotid. lib. 1. de Vsufructu cap. 4. nu. fin. Cardoso in Praxi iudicum verbo Mulier nu. 15. Cald. Pereira de Empt. cap. 10. n. 41. & in crimine hæresis idem supra resolutum manet hoc libro tit. 1. §. 1. n. 7.

2 In text. ibi (*toda a sua ametade*) Vide Matiens. l. 10. glos. 2. titul. 9. lib. 5. nouæ Recopil. vbi resoluit quod confiscatis bonis mariti non confiscatur medietas bonorum constante Matrimonio quæsitorum.

3 In text. ibi (*& se for por dote, & arrhas*) Vide cap. Decreuit de Hæreticis lib. 6. Vasquez 1. 2. q. 96. art. 5. disp. 166. cap. 1. nu. 12. Farin. in Praxi crimin. q. 25. nu. 111. cum seqq. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 17. per totum.

4 Quid si dotata non fuit, & quartam partem habere debeat iuxta Auth. Præterea Cod. Vnde vir, & vxor? Dic quod non amittet Steph. Gratian. Discept. Forens. cap. 120. n. 35. Farin. d. q. 25. n. 123. cum seqq.

5 Quid in donatione propter nuptias á viro vxori? Vide l. Res, quæ legata, & l. Res vxoris Cod. de donat. inter virum Vasquez d. disp. 169. cap. 2. nu. 13. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8. vers. Ex his perspicitur P. Sanch. d. cap. 17. nu. 10. Farin. d. q. 25. á nu. 127. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 172. n. 24.

6 In text. ibi (*saluo se ella onuesse participado no dito crime*) Vide quæ in simili adducunt P. Sanch. d. lib. 2. cap. 17. n. 17. Farin. de Hæresi q. 190. §. 3. num. 43.

7 In text. ibi (*& bem assi serão pagas todas as diuidas*) Vide Matiens. l. 10. glos. 1. n. 1. tit. 9. lib. 5. nouæ Recopil. Farin. d. q. 25. n. 169. cum seqq.

AD §. XXI.

Cõmittitur hoc crimen per lacerantem saluũ conductum Principis alicui concessum.

Desumitur ex l. 1. vbi glos. verbo Aduersus securitatem ff. hoc tit. Vide Martin. Laudens. in tract. de crimine læsæ maiest. q. 6. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 16. per totum. Farin. in Praxi crimin. q. 28. à nu. 12. & q. 107. à n. 77. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. cent. 2. casu 134. á princip. vbi à nu. 4. resoluit clericum lacerantem saluam guardiam Principis non posse puniri per laicos.

AD §. XXII.

Desumitur ex l. 4. ff. hoc tit. Vide Menoch. cons. 99. num. 59. Pereg. de Iure fisci lib. 4. tit. 5. nu. 19. Farin. in

Praxi crimin.q.30.n.101. cum.seqq. & q.32.n.2.cum seqq. Decian.tract. crimin. lib.7. cap.11. de Eximento carceratum,& vide quæ infra tit.48.

AD §. XXIII.

Obsides occultans, vel offendens committit, hoc crimen

Desumitur ex l. 1. in princip. ff. hoc tit. Vide Gig. de crimine læsæ maiest.lib.1.Rub. qualiter, & à quibus crimen læsæ maiest. committatur q.19.Baiard.ad Clar. in §. Læsæ maiestatis n.2. vers. Quarto si obsides,Farin.q.113.á num.59. Decian. tract.crimin.lib.7.cap.18. de occultantibus,vel offendentibus obsides.

AD §. XXIIII.

Desumitur ex l. Cuiusque circa finem, in vers. Item qui confessum ff.hoc tit.vbi Bart.& alij.Vide Alex. cons.35.n.4.verbo Quandoquè punitur vol.2.Decian.tract.crimin.lib. 7. cap.11.n.1.Farin.in Praxi crimin. q.30. n.101.cum seqq.

AD §. XXV.

1 Desumitur ex l.fin.Cod de Maleficis, & Mathem. Vide Decian. tractat. criminal. lib. 7. cap. 11. num.10.

2 In text ibi(*ou algũu official*) Nota quod lædens magistratum committit crimen læsæ maiestatis.Desumitur ex l. 1. ff. hoc tit. Vide Decian. tract.crimin.lib.7.cap.5.à n.24.Menoch.cons.9.nu.67. cum seqq. & à nu.79.Farin.in Praxi crimin.q.112.à num.136.

3 In text.ibi (*sobre seu officio*)Non tamen ob priuatam iniuriam, attamen grauius punietur quam si priuatum quempiam alium offendisset Decian.d.cap.5.n.31.

AD §. XXVI.

Hoc crimen committit, qui successori non vult cedere magistratum.

Vide Capic.decis.130.n.21.& 26. Gig. de crimine læsæ maiest. lib. 1. Rub.qualiter,& à quibus crimen læsæ maiestatis committatur q.32.Decian.tract.crimin.lib.7.cap.5.nu.36. Farinac.in Praxi crimin.q.113.n.43.

AD §. XXVII.

Recusans assignare arcem successori committit hoc crimen.

Desumitur ex l.3. ff.hoc tit.Vide Decian. tract. crimin. lib. 7. cap.5. n.36.& cap.12.n.4.cum seqq.& cap. 33. n.9.Farinac. in Praxi crimin. q. 113. nu. 46.vbi n. 47. dicit hoc non procedere quando quis non renuntiasset successori arcem iuxta formam litterarum Principis,quia verisimiliter suspicabatur dictas litteras esse falsas.

Ad tit.7.Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit.4.

Dos que dizem mal delRey.

DEsumitur hæc Ordin. ex l. Vnica Cod.Si quis Imperatorem maledixerit. Concordãt apud Hispanos l.fin.tit.2.part7.*vbi* glos.2.& l.3.tit.8.lib.8.Ordin. & *l.3.* tit.4. lib.8. nouæ Recopilat.& l.11. tit.26.eodem libro. Vide Cassan.in Catalago gloriæ mundi p.5. consid. 6.Menoch.de Arbit.casu 377. Perez l.34. vers. Verum autem titul.3. pag.75. & l. 1. vers.Est præterea adnotandum titul.7.lib.8.Ordin.pag. 220. cum seqq. Auiles ad cap. 25. Prætorum verbo La pragmatica n. 4. Azeued.l.3.nu.5. cum seqq. tit.4. lib.8. nouæ Recopil. Decian. tract. crimin.lib.7.cap.50.per totum.Bernard.Muscatel. in Pract. crim.tit.Si quis Imperatori maledixerit pag.133.

P.Molin.

Pat. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 658. vers. Qui autem Principi. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 32. art. 4. Farin. in Praxi crimin. tom. 3. tit. 12. q. 105. in spect. 10. & tom. 4. q. 113. inspect. 1. num. 1. in fine. Pradil. in Summ. legum pœnal. p. 1. cap. 4. Cardoso in Praxi iudicum verbo Maledictio nu. 4. plures Doctores ex antiquioribus refert. Cened. ad Decretal. collect. 146. n. 1.

At tit. 8. Ordinat. Regiæ:

In antiq. tit. 80.

De apertione litterarum.

Dos que abrem as cartas del Rey, ou da Raynha, ou de outras pessoas.

1 Vide Ias. in §. Pœnales nu. 26. Instit. de Action. Gig. de læsa maiest. q. 21. à n. 8. Roma. cons. 365. n. 3. Clar. in §. Falsum n. 26. Menoch. de Arbitr. casu 548. Perez ad l. 26. titul. 3 lib. 2. Ordin. pag. 219. Viui. decis. 93. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 17. à nu. 45. Aloys. Ricci in collect. decis. p. 4. collect. 1208. latissimè Farin. in Praxi crimin. tract. de Simulat. & falsit. quæst. 150. á num. 114.

2 Clerici, & Religiosi alienas litteras aparientes qua pœna puniantur? Vide Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 35. art. 2. Farin. d. q. 150. nu. 116. cap. Ad falsariorum de crimine falsi.

3 In quibus casibus aperiens alienas litteras peccet? Vide Nauar. in cap. Sacerdos á n. 10. de Pœnit. dist. 10. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 12. dub. 18. n. 131. cum seqq. P. Valeri. Regin. in Praxi fori pœnit. lib. 24. n. 119. vbi nu. 120. resoluit priuatum licitè posse aperire litteras alienas, ex quibus iustè timet aliquod damnum sibi iniustè parari, vt illud aufugiat, aut impediat, de quo etiam Fr. Emman. d. q. 35. art. 3.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*que abrir nossa carta*) Et legerit, vel alijs legandas ostenderit, quia non dicitur litteras aperire, vt puniatur quia non legit, & per text. in l. Si quis in graui §. Qui tabulas ff. ad Sillan. vbi Bart. tenet Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 17. nu. 46. vbi etiam resoluit litteras aperientem non comprehendi huiusmodi pœnis quando nil erat in litteris quod posset scribenti præiudicare si panderetur. Et de pœnis negligentis, aut amittentis litteras sibi commissas, vide apud Iacob. Thoming. p. 11. decis. 34. & Decian. d. num. 46. vbi resoluit per text. in l. fin. Cod. de Fabricens. lib. 12. quod si quis retardat litteras, quominus deferantur ad eum, ad quem scribuntur, tenebitur ad interesse.

Ad tit. 9. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 80. à § 5.

De consiliarijs, ac senatoribus Regijs secreta reuelantibus.

Das pessoas do conselho del Rey, & Desembargadores que descobrem o segredo.

Vide Menoch. de Arbitr. cent. 6. casu 537. Farin. in Praxi crimin. q. 113. n. 217. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 5. n. 175. latè Decian. tract. crim. lib. 7. ca. 17. á princip. vbi n. 14. probat quod Senatores, & cōsiliarij Reip. quæ inter eos aguntur secreta tenere debent, & n. 25. quod iudex, qui sententiam suā prodit ante publicationem, vel signo, vel aliter malè facit, vide eleganter Fr. Emman. quæst. Regul. to. 2. q. 35. art. 3. vbi qua pœna debeant

puniri Religiosi secreta ordinis intra, & extra ordinem reuelantes, & de Canonicis, qui Capituli sui secreta reuelant.

In antiq. tit.80. §.fin.

Ad tit.10. Ordin. Regiæ.

De ditente Princips mendaciũ, &c.

Do que diz mentira a elRey em perjuyzo de algũa parte.

VIde eleganter Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.6. n. 345. vbi etiam resoluit quod si quis suapte natura bonorum morum per incuriam mendacium dixerit, excusandus erit, nisi multiplicauerit in mendacijs.

Multa de mendacio vide apud Guillelm. in cap. Rainuntius verbo si absque liberis o 2.n.163. Seraphin. de Priuilegijs iuram. priuil.31. à n.41. cum seqq. Menoch. lib. 5. de Præsumpt. q.3. nu.53. cum seqq. Valasc. consf.183. nu.29. cum seq. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib.24. à nu.31. Et mendax omnibus est odiosus Hortens. Caualcan. in Pract. de testib. p.4. n.96. apud Hispanos ita constitutum est l.5. tit.13. part.2. Los sabios deuen siempre dezir palabras verdaderas, guardandose de mentir.

Mendax præsumitur semper dolosè, & cum fraude procedere. Vide Mascard. de Probat. concl.531. n.19. Surd. decis.165. n.14. Ceuall. Cõmunium contra commun. q.801. n.4.

In antiq. tit.7. in §.fin.

Ad tit.11. Ordinat. Regiæ.

Do Scriuão que não poem a subscripção, &c.

HOc ideò statutum est, quia Princeps, & Palatini Senatores ob multitudinem negociorũ nõ possunt diplomata á Notarijs conscripta percurrere, ideo iubent fieri abbreuiaturas, in quibus substantia diplomatis contineatur sub pœna in ista lege imposita, & si plus minus uè in subscriptione pŏsitum sit, nemini tamen nocuisset non est Notarius hac pœna mulctãdus iuxta tradita per Menoc. de Arb. casu.506. n.23.

Ad tit.12. Ordinat. Regiæ.

In antiq. ti 6 primũ lata fuit à Rege Alphonso II.

Dos que fazem moeda falsa, &c.

De falsa moneta.

DEsumitur hæc Ordin. ex l.1. & seqq. Cod. de falsa moneta. Cõcordant apud Hispanos l. 9. tit.7. part.7. & l.5. tit.17. lib.8. nouæ Recop. Vide Soar. Viui. Kirchou. & alios tom.2. Cõmun. Opin. lib.9. tit. 19. pag.514. Clar. in Pract. §. Falsum nu.37. & 38. Hippol. consf.47. & .71. Iodoc. in sua Praxi cap. 65. & cap. 125. n.15. Afflict. lib.3. constit. Rub. 40. Cou. in Clem. Si furiosus p.2. in princip. n.11. & in tract. de Numism. cap.8. Gom. l.83 Tauri à n.3. & tom. 3. Vari. cap.3. n.4. Menoc. de Arbitr. casu 316. á n.7. Petr. Greg. Syntagm. lib.36. cap.2. Franc. Marc. decis.87. Canter. in quæstion. crim. cap.7. á nu.19. Montalu. l.7. tit.12. lib.4. fori. Vincent. de Franc. decis.351. & 401. Decian. tract. crim. tom.2. lib.7. cap. 23. cum seqq. Mascard. de Probat. concl.1065. Perez lib.4. Ordin. pag. 847. Gutier. Pract. li.3. q.4. Azeued. l.5. & 6. tit.17. lib. 8. nouæ Recopil. Bernard. Muscatel. in Practic. crimin. titul. de falsa moneta Pradil. in Summ. legum pœnal. p.1. cap.23. P. Molin. de Iust. tract.2 dis.702. Farin. in Praxi crimin. q.115. D. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l.78.

l. 78. á nu. 79. cum seqq. Cabed. p. 2. decis. 45. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 13. n. 38. cum seqq.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*todo aquelle, &c.*) Quid si sit clericus? Vide Salzed. ad Bernard. cap. 117. annot. fin. Christoph. de Paz in Scholiis ad leges styli l. 78. à num. 97. Farin. in Praxi crimin. quæst. 115. num. 33. vbi resoluit quod degradatur, & curiæ sæculari traditur.

2 Quid si sit rusticus? Vide Menoch. de Arbitr. casu 194. nu. 32 Farin. in Praxi crimin. q. 98. á num. 22. & n. 50.

3 In text. ibi (*que falsa moeda fizer*) Excusabitur si cuderit monetam minimi valoris, vide Tiraq. de Iudicio in rebus exiguis vers. 80. fol. mihi 46. Farin. d. q. 115. n. 90 Menoch. d. casu 316. n. 33. Mench. lib. 1. Success. §. 7. n 37 & seq. Decian. tract. crim. lib. 7. cap. 27. n. 2. vbi n. 12. quod excusabitur cudens monetam alia effigie, quam effigie Principis, & nu. 7. quod etiam excusabitur si pœnitentia ductus non perficiat.

4 In text. ibi (*fauor, ajuda, ou conselho*) Vide Decian. d. lib 7. cap. 25. in princip. Farin. in Praxi crim. q. 115. n. 31.

5 In text. ibi (*morte natural de fogo*) Desumitur ex l. 2. Cod. hoc tit. Concordãt apud Hispan. l. 5. & 6. tit. 17. lib. 8. nouæ Recopil. Vide Couar. de Numismat. cap. 8. n. 3. Decian. lib. 7. cap. 28. nu. 2. & 3. Christoph. de Paz d. l. 78. n. 88. Farin. in Praxi crim. q. 115. n. 13. & q. 92. nu. 109. Cardoso in Praxi iudicum verbo Moneta n. 3.

6 In text. ibi (*& todos seus bẽes sejão confiscados*) Desumitur ex l. 1 ibi, fisco vendicetur, Cod. hoc titul. Vide Menoch. d. casu 316. n. 6. Farin. d. q. 115. num. 14. D. Christoph. de Paz d. l. 78. n. 96. Decian. d. lib. 7. cap. 28. num. 11.

7 In text. ibi (*ao Rey sòmente pertence fazella*) Cõcordat apud Hispanos l. pen. ti 7. par. 7. Vide. Cou. de Numis. cap. 8. n. 1 Bernar. Muscatel. in Pract. crimin tit. de falsa moneta nu. 2. Pereg. de Iure fisci lib 1. tit. 1. num. 25. & tit. 2. nu. 97. Morl. in Emporio iuris p 1. titul. 2. q. 24. num 4. Cabed p. 2. decis. 45. à princip. Cardoso in Praxi iudicum verbo Moneta num. 2. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 26. num. 1. *Moneta cu sio est de regalibus.*

8 In text. ibi (*por nosso mandado*) Quod si dubitetur an sit falsa respectu auctoritatis monetæ cudendæ nõ habitæ tunc inquisitus tenebitur docere de auctoritate, ita Decian. d. cap. 26. n. 7.

AD §. I.

1 Desumitur ex l. 1. Cod. de falsa moneta. Concordat apud Hispanos l. fin ti. 7. par. 7. vbi glos. 1. Vide Cou. de Numis. cap. 8. n. 3. vers. Pœna autẽ. Decian. tract. crim. lib. 7 ca. 27. n. 8. & cap. 28. n. 12. Mascard. de Prabat. concl. 1065. nu. 2. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 702. n. 3. Farin. in Praxi crim. q. 115. n. 16. *Domus in qua fabricatur moneta falsa scite domino cadit fisco.*

2 In text. ibi (*o descubrisse à nòs*) Excusabitur dominus domus, in qua fabricatur moneta falsa, si quãprimũ id sciuit, indicauit magistratui ex d. l. 1. resoluit Decian. d. cap. 27. n. 8. & Farin. d. q. 115. n. 17. resoluit quod domus, in qua fabricatur falsa moneta habet præsumptionem contra se scientiæ, & participationis.

3 In text. ibi (*de algũa viuua*) Nota quod vidua excusatur á scientia fabricationis falsæ monetæ cusæ in eius domo. Desumitur ex l. 1. §. Vidua

ff.de falsis, resoluit Farin. in Praxi crimin.p.3.tit. de pœnis temper. q. 98. n.2.

4 In text.ibi(*de quatorze annos*)Vide apud Hispanos l. fin. tit.7. part. 7. vers.E aun dezimos.Gom.tom.3. Vari.cap.1. num.57. Farin. d. q.115. num.97. & quæst. 92. num. 109. an mitius puniatur minor.

AD §. II.

Vide Decian. tract. crimin. lib.7. cap.28.num.11.& 13.

Hac lex primùm lata fuit à Rege Dyonisio.

AD § III.

De expendente falsă monetam.

1 In text.ibi(*comprando, ou vendendo,ou expendendo*)Desumitur ex l.Lege Cornelia §. Eadem pœna ff. de Falsis.Vide Afflict.ad constit Regni Siciliæ Rub. Adulterinam §.1. nu.3. Clar.in §.Falsum n.38.Hippol.cons. 47.lib.1. Menoc.de Arbitr.casu 316. à n.51.Vincent.de Franc. decis.401. Aloys.Ricc.in collect.decis.p.1.collect.172.amp.4.Farin.in Praxi crim. q.115.n. 81.& à nu.130. Decian.tract. crim.lib.7.cap.25.n.3.cum seqq.

2 Limita primò vt expendens falsam monetam nulla lege puniatur si doceat à quo habuit illam. Ita Decian.tract.crimin.lib.7.cap.27. n.9. Farin.in Praxi crimin.q.115. n.145. Anton.Fab.in suo Cod. sub hoc tit. definit.2.

3 Limita secundò in expendente veterem monetam reprobatam à suo Principe,qui mitiori pœna punietur.Vide Decian.d.cap.25. n.10. & cap.27.n.6.Menoch.d. casu 316. nu.68.Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges styli l.78.n.137.Farin.d.q.115.n.142.

4 Limita tertiò quando expendēs protestaretur, quod si esset falsa sibi restitueretur, quia daret bonam, quia non dicitur expendisse, cum pendeat è futuro euentu,ita Decian. d.lib.7.cap.27.n.19.vbi n.20. etiam limitat quando expendens nemini nocuisset,& n.17.quod bona opinio & fama expendentis monetam, vel eius,penes quem reperta est,minuit pœnam,& cap.25.n.9.quod ludens cū falsa moneta punitur, secus si luderet computando eam pro falsa.

5 Limita quartò in scholastico, qui mitius punitur. Vide Rebuff. de Priuilegijs scholastic. priuil.111.

6 In text.ibi (*sabendo que era falsa*) Desumitur ex l. Cornelia §. Eadem pœna ff. de falsis. Vide Couar. de Numism.cap. 8.num 4.Bursat.cons. 166. à num.8.lib.2. Menoch.de Arbitr.casu 316.num.55.Farin.in Praxi crimin.q.115.nu.154. Decian.tract. crimin.lib.7.cap.25.à n.6. vbi nu.7. quod ignorantia affectata, vel crassa non excusabit.

7 Nota quod hæc ignorantia probabitur iuramento ignorantis falsam esse monetam,dūmodo concurrat præsumptio ignorantiæ pro allegante illam, secus tamen si sint ex aduerso præsumptiones,vel coniecturæ inferentes ad scientiam. Vide Decian.d.cap.25.n.8. Seraphin. de Priuilegijs iuram.priuil.4. n.136. Farin.d.q.115.n.59.

AD §. IIII.

De tondentibus vel radentibus

1 Concordat apud Hispanos l. 67. tit.21.lib.5.nouæ Recopil. Vide Peguer.decis.46.quem refert Aloys. Ricci.in collect. decis. p. 1. collect. 172.ampl.1.Decian.tract.crim. lib. 7. cap.27.n.9.& cap.28.n.6.Farin. in Praxi crimin.q.115.num.99. cum seqq. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp.702.

disp. 702. num. 8. D. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli. l. 78. n. 130.

2 Limita primò in vitiante monetam reprobatam, quia pœnæ contra vitiantes monetam debent intelligi de moneta vsuali, & quæ expendi potest. Vide Alex. cons. 103. in princip vol. 1. Hippol. in l. Qui falsam num. 64. ff. de falsis. Gom. l. vlt. Tauri num. 8. Tiraq. de Retract. lig. § 1. glos. 20. num. 12. Decian. d. lib. 7. cap. 25. n. 11.

3 Limita secundò in falsificante falsam monetam. Vide Cot. in Memorab. verbo Actus nullus, Menoc. de Arbitr. casu 316. n. 19. cum seqq. Surd. decis. 282. nu. 18. Decian. d. lib. 7. cap. 27. n. 14.

4 Limita tertiò in tondente modicam quantitatem, vide Decian. lib. 7. cap. 27. nu. 2. Peguer. decis. 46. Farin. d. q. 115. n. 111.

5 Limita quartò in falsificante monetam alterius Principis. Vide Vincent. de Franch. decis. 440. quẽ refert Aloys. Ricci. d. collect. 172. limit. 2. Farin. d. q. 115. n. 77.

AD §. V.

Vide eleganter Decian. tract. crimin. tom. 2. lib. 7. cap. 23. num. 15. Farin. in Praxi crimin. quæst. 115. á num. 37.

AD §. VI. & vltim.

Desumitur ex l. 2. vbi glos. verbo Immunitatem Cod. hoc titul. Vide Adrian. Puluæ. in cõment. ad l. Interpositas Cod de Transaction. pag. mihi 97. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 24. nu. 11. Farin. in Praxi crimin. q. 115. à n. 41. P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 702. n. 7.

Ad tit. 13. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 12.

Dos que cometem peccado de Sodomia, & com alimarias.

De Sodomia.

Desumitur hæc Ordin. ex l. Cũ vir Cod. de Adulter. vbi horribiliter, verbis tamen elegantibus? Imper. loquutus est, & ex Auth. Vt non luxurientur homines collat. 6. Cõcordant apud Hispanos l. 2. tit. 21. part. 7. & l. 1. tit. 21. lib. 8. nouæ Recopil. vbi Azeu. Vide de ea Lactant. in libro de falsa Religione cap. 10. num. 36. Cou. in Clem. Si furiosus p 1. §. 1. num. 6. Anton. Gom. l. 80. Tauri. à nu. 32. Ioann. Vella do pœnis delict. cap. 33. Clar. lib. 5. §. Sodomia. Iacob. Reuard. de iuris ambig. lib. 4. cap. 20. Cott. in Memorab. verbo Pedicones Menoch. de Arbitr. casu 286. Viui Commun. verbo Sodomiæ delictum, & tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 7. n. 154. pag. 479. Peguer. decis. 72. cum multis sequentibus Rebuff. de Pacificis possess. num. 208. Auend. resp. 31. Bernard. & Salzed. in Pract. cap. 86. Mascard. de Probation. concl. 1313. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 184. & p. 3. collect. 525. Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Nefandum pag. 263. Bernar. Muscatel. in Pract. crimin. tit. de Adulterio, Stupro, Incestu, Raptu, Sodomia à num. 26. cum multis sequentibus Cardin. Cæsar. Baroni. tom. 3. Annalium Ecclesiæ anno Christi 343. pag. mihi 405. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 11. Cardoso in Praxi iudicum verbo Sodomia. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris allegat. 13. á num. 19. Ceuall. Communium contra commun. quæst. 248.

plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. collect. 130. Ex Theologis latissimè de ea egerunt Petr. Ledesm. in Sum. p.2. tract. 27. cap. 5. Sayr. in Claui Regia lib. 8. cap. 5. n. 16. Pat. Azori. Instit Moral. p.2. lib. 7. cap. 18. col. 875. & p. 3. lib. 3. cap. 18. cum seqq. Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 28. art. 1. P. Ioann. Pined. in Iob. tom. 2. cap. 36. vers. 14. pag. mihi 708. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 22. à n. 49.

Costitueram de hac fœdissima materia, nec quicquam tractare, sicut multùm honestè fecerunt nostri interpretes eam silentio prætereuntes, & non immerito quidem vulgó nomen sortitum est vitij nefandi, ideó, quod ne fari quidèm de eo liceat, & in tantum hoc verum est quod diabolus fugit quando tale nefandum crimen committitur vt scribit Afflict. in constit. Neapol. lib. 3. Rub. 42. nu. 11. & memorabile est illud quod scribit D. Hieronymus super Isaiam, & Iob, quod in illa nocte, qua Christus Redemptor noster natus est ex Virgine Maria omnes sodomitæ mortui fuerunt, & cum illis Virgilius celebratissimus Poeta, qui illo morbo laborabat, vt ex Bermond. Bonacos. & alijs refert Ceuall. d. q. 248. n. 10. exclamat Hortens. Caualcan. in tract. de Brachio Regio p. 4. n. 79. lit. B.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*toda a pessoa*) Limita in minore, qui iudicis arbitrio est puniendus, vide Menoch. de Arbitr. casu 286 n. 19. Farin. in Praxi crim. q. 92. n. 83. cum seqq. & q. 148. n. 76. & cons. 33 nu. 15. vbi additio. Rubi. Lipsiæ decis. 65. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4. n. 79. lit. E.

Quæ sit pœna pueri sodomitati? Vide Caualcan. lib. 3. decis. 13. per totam.

An dictum huius minoris attestantis se de hoc crimine attentatũ fuisse faciat indicium contra attentatorem? Negant, non concurrentibus alijs indicijs atque coniecturis. Triuis. Venet. decis. 14. p. 2. D. Marta Pisana decis. 138. Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 80. Gasp. Thesaur. Taurinensi decis. 35. Viui. decis. 157. & in vxore erga virum resoluit Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. nu. 282. vers. In summa in med.

Clerici ex constit. 70. Pij V. in Bullario tam dirum nefas exercentes omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico priuantur, & per iudicem Ecclesiasticum degradati curiæ sæculari traduntur, quæ constitutio cũ de exercentibus Sodomiæ crimen loquatur, solùm habet locum in eo, qui illud ex vsu continuato exercet. Ita Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 30. art 19. Sayr. de Censur. lib. 7. cap. 12. n. 23. P. Auila eod. tract. p. 3. disp. 4. dubit. 7. P. Henriq. in Sum. lib. 13. cap. 36. in glos. lit. N. & lib. 14. cap. 5. lit. F. P. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 27. cap. 15. concl. 4. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 16. plures Doctores refert Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. cap. 10. n. 198.

In text. ibi (*seja queimado*) Vide Gom. l. 80. Tauri num. 32. ad finem. Clar. in §. Sodomia n. 2. Menoch. d. casu 286. à n. 2. Farin. in Praxi crim. q. 148. nu. 1. & 4. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 3. cap. 19. in princip. D. Mart. d. p. 2. cap. 2. à n. 15. *Igni traditur.*

In text. ibi (*confiscados*) Vide Gom. d. l. 80. num. 32. in fine. Menoch. d. casu 286. *Bona confiscantur.*

casu 286.n.9.Pereg.de Iure fisci lib. 5. tit.1.n.169.Farin.d.q.148.n.12.

Infames fiunt. In text.ibi(*infames*) Vide Donell. comment.iuris ciuilis lib. 18. cap.7. col.1.Farin.d.q.148.n.11.Cardoso in Praxi iudicum,& aduocat.verbo Sodomia n.8.

Non possunt testari, Quod sodomita non possit testari tenent Cou. in Clem. Si furiosus p.1.§.1.nu.6.col.4. Guillelm.in cap. Rainuntius verbo Mortuo nu. 139. Menoch.casu 286.n.10.& casu 360. n.59.& 60. Auend.ad l.4.Tauri glos. 7. nu.16.Farin.d.q.148.nu.16.quod procedere etiamsi non esset condẽnatus dicit Franc. Marc. Delphin. decis.892.quem refert Aloys.Ricci. in collect. decis. p.1. collect.184. in fine.

AD §. I.

In antiq. §.2. vers. E esta lei.

Vide Clar.in §.Fornicatio nu.28. vers.Inter mulieres,Gom.l.80.Tauri nu.34. Viui.tom.2.Communium Opin.lib.9.tit.7.n.160.pag.482.Cardoso in Praxi iudicum verbo Sodomia nu.4. D.Mart. de Iurisdict.p.2. cap.15.à n.15.&17.plures Doctores refert Cened. ad Decretal. collect. 130.nu.3. Peguer.decis.72.Farin.in Praxi crimin.q.148.à n.35.

AD §. II.

In antiq. §.vlt.

De bestialitate. Vide Clar.in §.Fornicatio nu.27. Gom.l.80.Tauri nu.35.Menoch.de Arbitr.casu.286.n.7. Farin.in Praxi crimin.q 148 nu.46. Sayr. in Claui Regia lib.8.cap.5. à nu.18. P.Azori. Instit.Moral.p.3.lib.3.cap.22. P.Valeri.Reginald.in Praxi fori Pœnit. lib.22.n.51.

Nota quod quando propter hoc crimen animal alicuius interficitur pretium animalis soluendum est domino de bonis delinquentis, si soluendo est defunctus,secus si non est soluendo, nam tunc solui debet ex pecunia fiscali,ita Ignat.del Villar in Sylua respons.lib.1.resp.4.á n.11.

Nota quod clerici non incurrunt pœnas,de quibus in constitut.Pij V. propter crimen bestialitatis. Ita Nicol.Garci. de Benefic. p.11. cap. 10. n.204.contrarium tamen tenet Stephan.Quaran. quem citat Farin. d. q.148.num.47.

AD §. III.

Vide Gom.l.80.Tauri nu.34.Farin.in Praxi crimin.q.148.nu.38. & 64.Sayr.in Claui Regia lib.8. cap.5. à n.2.cum seqq.

AD §. IIII.

In text.ibi (*fizer certo*) Veluti per legitimas probationes, quia præsumptiuæ probationes non sufficiũt vbi manifesta probatio requiritur. Ita Seraphin. de Priuilegijs iuram. priuil.7.num.12.

AD §. VI.

1 Nota sodomiam attentatam nõ probari per socium criminis attentationis.Ita D.Mart. in votis nouissim.decis.voto 138.à n.1.

2 Vtrum hoc crimen tentans veniens ad actum proximum, puniendus sit, acsi consumasset? Vide Peguer. decis.72. & 75. quem refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.1.collect. 184. in med. Farin. in Praxi crim.q.148.á n.56.

3 De osculis,& tactibus impudicis vide Sayr.in Claui Regia lib.8. cap. 6. P.Azori. Instit.Moral. p.3. lib.3. cap.25.Farin.d.q.148.á n.71.

AD §. VII.

Vide Gom. l. 80. Tauri nu. 18. & tom. 3. Vari. cap. 12. nu. 9. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. nu. 59. fol. mihi 17. Mascard. de Probat. concl. 1313. à n. 2. Farin. in Praxi crimin. q. 148. num. 67.

AD §. fin.

Vide Gom. tom. 3. Vari. cap. 13. à num. 7. Farin. in Praxi criminal. q. 148. à num. 65.

In antiq. tit. 11.

Ad tit. 14. Ordinat. Regiæ.

De infideli Christianã & de Christiano infidele carnaliter cognoscente.

Do infiel que dorme com algũa Christãa, & do Christão que dorme com infiel.

Vide Doctores in l. Ne quis 5. Cod. de Iudæis. Concordant apud Hispanos l. 9. titul. 24. part. 7. & l. 10. tit. 25. eadem part. 7. Vide Clar. lib. 5. §. Fornicatio nu. 25. Bonacos. p. 1. verbo Iudæus fol. 98. verso. Villalob. Commun. Opin. lit. I. n. 118. Fichard. tom. 1. Communiũ Opin. lib. 1. tit. 26. de Iudæis num. 8. pag. 211. Marques. de Iudæis, & infidelib. p. 2. cap. 3. n. 15. Hippol. Riminald. in l. Imperium à n. 45. ff. de Iurisdict. omnium iud. Menoch. de Arbitr. casu 290. n. 2. Mozzi. de Contrac. trac. de Matr. tit. Qui possũt cõtrahere Matrimonium n. 26. Perez l. 7. in princip. verbo Duerme con hombre que no es de su lei titul. 19. lib. 8. Ordin. Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 11. n. 3. Gom. l. 80. Tauri nu. 26. Boer. decis. 316. Alciat. lib. 7. Parerg. cap. 23. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 12. à n. 20. cum seqq. Farin. in Praxi crimin. q. 139. á princip. P. Molin. de Iustit. tract. 3. tom. 4. disp. 104. nu. 6. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. casu 6.

Ad Princip. Ordin. Regia.

In text. ibi (*qualquer pessoa*) Minori tamen mitiorem pœnam esse imponendam tenet Farin. in Praxi crim. q. 139. à n. 8.

2 In text. ibi (*moura, ou Christãa*) Siue sit nupta, siue meretrix. Menoch. de Arbitr. casu 29.0. n. 16. Perez l. 7. verbo duerme con hombre tit. 19. lib. 8. Ordin. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 12. nu. 20. Farin. d. q. 139. n. 11. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 104. n. 6.

3 In text. ibi (*morrà por isso*) Concordat apud Hispanos l. 9. verbo Atreuença ti. 24. p. 7. sequitur Boer. decis. 316. incip. si quis volens n. 5. Farin. d. q. 139. n. 1.

4 Arbitrariam verò pœnam, & non mortis in Italia, alijsque partibus imponi tenent Oldrad. cons. 333. quod est vltimum, vbi refert propter hoc vidisse suspensa virilia cuiusdam iudæi in platea, sequuntur Clar. §. Fornicatio num. 20. Menoch. d. *casu* 290. n. 9. & post Corn. Calder. *Roman.* & alios Decian. d. cap. 12. num. 20.

5 In text. ibi (*por ignorancia*) Vide Decian. d. cap. 12. num. 24. Farinac. d. quæst. 139. num. 43. vers. Limita vnico modo, vbi num. 46. resoluit hanc ignorantiam præsumi, & ideò teneri fiscum eam probare, & num. 47. limitat data ignorantia crassa.

AD

In antiq. tit. 24.

Ad tit. 15. Ordin. Regiæ.

Do que entra em Mosteiro, ou tira freira, ou dorme com ella, &c.

VIde Doctores in l. Si quis non dicam Cod. de Episcopis, & cler. & in l. Vni. Cod. de Raptu virginum vbi Marsil. à n. 53. & in Auth. de Sanctissimis Episcopis §. pen. collat. 9. Vide etiam latè Griland. de pœnis omnifarij coitus q. 1. & 10. Gom. l. 80. Tauri n. 36. Octauian. Pedam. decis. 103. Felician. in Decalogi præcepto 6. cap 7. Clar. §. Fornicatio num. 14. vbi Baiard. num. 17. Salzed. ad Bernard. cap. 81. Menoch. de Arbitr. casu 389. nu. 24. & casu 502. n. 41. Cardin. Tolet. in Sum. lib. 5. cap. 12. nu. 5. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 20. Mascard. de Probat. concl. 1253. n. 7. Perez l. 5. vers. Quæro vlteriùs titul. 15. lib. 8. Ordin. Bernard. Muscatel. in Praxi crimin. tit. de Adulterio, Stupro, &c. n. 20. pag. 495. in fine. P. Azori. Instit. Moral. p. 3 lib. 3. cap. 26. Sayr. in Claui Regia lib. 8. cap. 5. nu. 21. Par. Molin. de Iustit. tom. 4 tract. 3. disp. 105. n. 12. Farin. in Praxi crimin. q. 145. & 146. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 26. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. cap. 6. & hæc Ordinatio ampliata est per aliam, quæ sita est in fine huius libri fol. 178.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*todo homem*) Non cõprehendit clericum, cui ius Canonicum beneficijs priuat, depositumq; detrudit in arctum monasterium vt in cap. si quis Episcopus, & in cap. Si qua monacharum 27. q. 1. Vide Bernard. in Pract. cap. 81. num. 2. vbi Salzed. verbo Deponatur, Baiard. ad Clar. §. Fornicatio n. 18. Menoch. de Arbitr. casu 360 num. 57. & casu 389. n. 24. Decian. tract. crimin lib. 6. cap. 20. n. 6. Farin. in Praxi crim. q. 146. à n. 26.

2 In text. ibi (*dentro do encerramento*) An sub hoc verbo comprehendãtur septa, & horti? Vide Remig. de Immunit. Eccles. ampl. 3. nu. 20. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 75. art. 2. Quid si ad fænestras monasterij de nocte quis fuerit repertus? Vide Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 6. n. 327. vers. Veruntamen vbi resoluit quòd pœnam vltimi supplicij minime euitabit.

3 In text. ibi (*para fazer nelle algũa cousa illicita*) Non procedit in ingrediente vt rem habeat cum puella seruiente, aut cum alia fœmina non moniali. Vide Clar. §. Fornicatio n. 22. Decian. d. cap. 20. nu. 14. Farin. d. q. 146. n. 21.

4 In text. ibi (*pagarà cem cruzados*) In noua tamen constitutione, quæ posita est in fine huius libri punitur delinquens quingentis aureis, quæ monasterio offenso applicantur ibi *para o mosteiro*.

5 In text. ibi (*morte natural*) Vide Perez l. 5. vers. Laicus autem tit. 15. lib. 8. Ordin. Clar. §. Fornicatio nu. 17. Menoch. casu 384. & casu 389. n. 42. Farin. d. q. 146. à n. 3. Decian. d. cap. 20. nu. 6. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. cap. 6. n. 3. D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 26. n. 7.

AD §. I.

1 In text. ibi (*for prouado*) De modo probandi raptum videndus est Mascard. de Probat. concl. 1253.

2 In text. ibi (*induzimento*) Vide

Baiard.

Baiard. ad Clar. §. Raptus num. 20. Mascard. d. concl. 1253. á n. 29.

3 In text. ibi (*de mòr qualidade*) Hæc distinctio inter nobiles, & ignobiles sublata est per nouam constitutionem de qua supra.

AD §. II.

1 Pœna de qua in hoc §. mutata est in noua constitutione vers. E prouandose, &c.

2 In text. ibi (*de Religião approuada*) Vide Farin. in Praxi crimin. q. 146. num. 19. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 20. num. 15. vbi de Pizcharis Sancti Francisci.

AD §. III. & vltim.

1 In text. ibi (*freira algũa*) Professa scilicet, quia si non esset professa nõ diceretur monialis, & consequenter nec sacrilegium committeret eam cognoscens. Ita Bernard. Muscatel. in Praxi crimin. titul. de Adulterio, Stupro, &c. n. 26. Vnde cognoscens non professam non punitur eisdem pœnis, sed bene grauioribus, quam si aliam extra monasterium laicam cognouisset, & hoc ratione loci. Vide Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 20. n. 13. & nu. 14. idem resoluit de cognoscente conuersam.

2 In text. ibi (*para poder andar fora*) Quibus casibus moniales è monasterio exire posint? Vide filium meum Pat. Augustinum Barbos. in Remißionibus ad Concil. Triden. Seß. 25. de Regular. cap. 5. à num. 3. fol. 137. An & quando Episcopus posit dare licentiam exeundi? Vide Navar. in cap. Constituimus 19. q. 3. n. 49. & cons. 24. de Regular n. 4. & comment. 4. de Regular. n. 48. Cened. ad Sextum collect. 31.

Ad tit. 16. Ordinat. Regiæ.

Do que dorme com a mulher que anda no Paço. *In antiq. tit. 32. à §. 4.*

Ad Princip. Ordin. Regia. *In antiq. tit. 23. §. vlt.*

IN text. ibi (*todo homem*) Vide quæ notat Farin. in Praxi crimin. q. 149. n. 31. ad finem.

In text. ibi (*perderà toda sua fazenda*) Interueniente scilicet sententia declaratoria. Vide Cald. Pereira de Extinct. cap. 17. á nu. 11. D. Barbos. in l. Si alienam n. 66. ff. Soluto Matrim. Cabed. p. 1. decis. 63. n. 6.

AD §. I.

1 In text. ibi (*sendo prouado*) Quomodo probari debeat? Vide Farin. in Praxi crimin. q. 144. n. 80.

2 In text. ibi (*caualeiro*) Vide Farin. in Praxi crimin. q. 147. num. 6. vers. Regula sit.

3 Quam pœnam incurrat famulus habens accessum cum famula, vel nutrice domini in domo ipsius domini? Vide apud Hispanos l. 6. tit. 20. lib. 8. nouæ Recopil. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. cap. 5. n. 5. & familiaris delinquens in domo domini grauius delinquit, & quasi proditor est puniendus. Vide Perez l. 1. in princip. tit. 15. lib. 8. Ordin.

4 In text. ibi (*posto q̃ não dormisse*) Ergo attẽtatio, punitur sed ex generali totius mũdi consuetudine non punitur hodie attentatio, sicut consumatum, in quocunque etiam grauißimo, & atrocißimo crimine, resoluit Farin. in Praxi crimin. q. 17. n. 49. Et quod legibus omnibus conatum punientibus hodie per consuetudinem

nem generalem totius Italiæ derogatum sit testatur Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 766.

In antiq. tit. 13.

Ad tit. 17. Ordin. Regiæ.

Dos que dormem com suas parentas, & affins.

1 Concordat apud Hispanos tit. 18. par. 7. & l. 7. tit. 20. lib. 8. nouæ Recopil. Vide Clar. lib. 5. §. Incæstus. Perez l. 4. tit. 15. lib. 8. Ordin. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 3. cap. 9. & 10. Farin. in Praxi crimin. q. 149. Sayr. in Claui Regia lib. 8. cap. 4. nu. 1. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 8.

2 De Contrahentibus incæstas nuptias vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 8. n. 5. Rebuff. ad leges Galliæ in procem. glos. 1. n. 65. Pereg. de Iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 12. cum seqq.

3 Incæstuosi qui dicantur, vide Cald. Pereira de Nominat. q. 19. nu. 50. cum seqq. Surd. de Alimentis tit. 5. q. 7. n. 41. cum seqq.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 Vide Farin. in Praxi crimin. q. 149. n. 31. Et nota patrem stuprantem filiam non præsumi patrem ex Felin. in cap. Afferte nu. 1. ad finem de Præsumpt.

2 In text. ibi (*sua mãy*) Vide Boer. decis. 318. Baiard. ad Clar. in §. Incæstus n. 3. Farin. d. q. 149. n. 61.

3 In text. ibi (*serão queimados*) In alijs tamen Regnis pœna tantùm capitis puniuntur. Vide Baiard. ad Clar. §. Incæstus nu. 4. decis. Pedam. 100. n. 4. Perez l. 4. tit. 15. lib. 8. Ordin. Farin. d. q. 149. à n. 9.

AD §. I.

1 Vide Farinac. in Praxi crimin. q. 146. n. 79. & n. 66. de nouerca, & 73. de nuru. & 70. de præuigna. & 76. de socru.

2 In text. ibi (*morte natural*) Vide Clar. §. Incæstus n. 2. vbi Baiard. n. 4. Menoch. de Arbitr. casu 502. Cabal. casu crim. 200. n. 6. Farin. d. q. 149. à n. 60.

AD §. II.

1 In text. ibi (*tia irmãa de seu pay, ou mãy*) Vide Menoch. de Arbitrar. casu 502. nu. 18. Caballin. casu crimin. 200. n. 29. Farin. in Praxi crimin. q. 149. n. 91.

2 In text. ibi (*prima com irmãa*) Vide Menoch. d. casu 502. n. 25. Farin. d. q. 149. n. 83.

3 In text. ibi (*ou com outra sua parenta*) Vide Menoch. d. casu 502. nu. 16. & seq. Caballin. d. casu 200. n. 15. Farin. d. q. 149. n. 86.

4 In text. ibi (*segundo Direito Canonico*) Vide D. Barbos. in l. Si ante nu. 40. cum seq. ff. Soluto Matrim. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 77. n. 14.

5 In text. ibi (*dez annos para Africa*) Vide Menoch. d. casu 502. à num. 31. Thesaur. decis. 100. nu. 2. Farin. d. q. 149. à n. 11. & n. 88. & 93.

6 In text. ibi (*& outros parentes, &c.*) Vide Farin. d. q. 149. n. 89. 91. & & 92.

AD § III.

1 In text. ibi (*com sua cunhada*) Vide Farin. in Praxi crimin. q. 149. n. 108. vers. Amplia 32.

2 In text. ibi (*posto que algũa das pessoas per quem se causou o cunhadio seja falecida*) An Summus Pontifex possit dispen-

dispensare vt frater cõtrahat Matrimonium cum vxore fratris præmortui? Vide Cou. de Sponsal. p. 2. §. 10. cap. 6. n. 6. Menoch. de Præsump. lib. 2. q. 10. n. 45. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 3. q. 15. nu. 11. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. cent. 1. casu 64. n. 16. vbi refert Iulium II. dispensasse cum Rege Angliæ.

3 In text. ibi (*& alem das sobreditas penas perderão seus bẽes*) Vide Menoch. de Arbitr. casu 502. à nu. 48. Pereg. de Iure fisci lib. 4. tit. 5. nu. 16. Farin. d. q. 149. à n. 127.

AD §. IIII.

Vide Farin. in Praxi crimin. q. 149. n. 152. cum seqq.

In antiq. tit. 14.

Ad tit. 18. Ordinat. Regiæ:

Do que dorme por força, &c.

VIde Anton. Gom. l. 80. Tauri à n 37. Clar. §. Fornicatio n. 32. Baiard. ad eundem §. Raptus nu. 3. P. Azori. Instit. Moralium p. 3. lib. 3. cap. 16. Valasc. consult. 29. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 15. cum seqq. Farin. in Praxi crimin. q. 147. à n. 30.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*forçosamente*) Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 12. n. 5. Farin. in Praxi crimin. q. 145. n. 130. vbi resoluit quod vis, & violentia satis dicitur puellæ illata, quocunque modo referatur, vel cum armis, vel sine, vel etiam si tantũmodo aderat violentiæ metus, veluti quando puella videret armatos adstare paratos ad vim inferendã si ipsa recusaret, etsi tunc nullam vim inferant, & q. 147. à n. 28. agit de stupro violento.

2 Nota quod mulier non præsumitur per vim cognita. Ita Mascard. de Probat. concl. 1076. n. 34.

3 In text. ibi (*ganhe dinheiro por seu corpo*) Vide Gregor. l. 2. verbo Fuerça tit. 19. parr. 7. Perez l. 4. prope finem. tit. 14. lib. 8. Ordin. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 15. nu. 17. Vnde non posse iudicem compellere meretricem ad fornicandum resoluũt Cou. lib. 3. Vari. cap. 14. nu. 2. Menoch. de Arbitr. casu 291. n. 5. Perez l. 2. versic. faciũt dicta tit. 23. lib. 2. Ordin. Plac. de Delictis cap. 34. nu. 9. plures Doctores refert Cened. ad Decretum collect. 26. n. 1. nouissime tamen Lusita. Ægidi. de Iure, & priuil. honest. art. 9. n. 18 hanc Ordin. intelligit de meretrice, quæ quæstũ corpore facit, non tamen omnibus sine delectu parata est.

4 In text. ibi (*morra*) Nota quod statutum loquens simpliciter de rapiẽte mulierem per vim, & raptori imponens pœnam mortis intelligitur solùm de rapiente mulierẽ virginẽ. Ita Mascard. concl. 1003. n. 53.

5 In text. ibi (*dér ajuda, fauor, ou conselho*) De auxiliantibus, Vide multa apud Menoch. de Arbitr. casu 349. & seq. Clar. §. fin. q. 90. Grammat. decis. 25. n. 3. & 4. Hippol. cons. 24. à n. 10. & cons. 39. à n. 48. Fichard. Kirchou. & alios tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 12. à nu. 13 pag. 490. Sayr. in Claui Regia lib. 10. tract. 2. cap. 12. Mascar. concl. 159. n. 18. Opem præstans post maleficium non dicitur propriè præstare opẽ maleficio. Menoch. d. casu 349. n. 21. & 22. Mascar. concl. 159. n. 23. Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 78. n. 4. Farin. in Praxi crimin. q. 132. à n. 1. Insurgit tamẽ indiciũ tractatus, & participationis criminis si post delictum associati, & sequuti sint ipsum delinquentẽ. Vide Masc. concl. 1386.

concl. 1386. n. 13. Aldouin. cons. 23. n. 28.

AD §. II.

1 In text. ibi (*trabalhar para dormir cõ ella*) Nota extraordinaria pœna puniendũ esse stuprũ per vim attẽtatũ. Vide Bajard. ad Clar. in §. stuprũ nu. 37. Peguer. crimin. decis. 7. vbi de eo qui puellam inuitã & reclamantẽ in via publica inuenit, & amplexus est, eius pudicitiam attẽtando. Cald. Pereira in l. Si curatorẽ verbo vel aduersarij dolo nu. 60. ad ad fin. vers. Qua propter si virginẽ prorsus non deflorauit. quos refert, & sequitur Farin. in Praxi crimin. q. 147. n. 74. & quod hodie ex consuetudine generali totius mundi nõ puniatur attentatũ sicut consumatũ in quocunque etiã grauissimo & atrocissimo crimine. resoluit idẽ Farin. q. 17. n. 49.

AD § III.

1 Desumitur ex l. Raptores Cod. de Episcopis & cler. & l. 1. Cod. de Raptu virginum. Vide Azo. in sum. tit. de Raptu virginum. Berber. in Pract. rub. 3. de Raptor. Bonacos. p. 1. verbo Raptor. Clar. in Pract. §. Raptus. Conrad. in Pract. rub. de Raptorib. Iodoc. in Pract. c. 95. de Raptũ Bonif. de Vitalin. in tit. de Raptorib. Viui. Kirchou. Soar. & alios tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 11. pag. 487. Zerol. in Praxi Episcopali verbo Raptus. Cardos. in Praxi iudicũ verbo Raptus. Peguer. decis. 42. & 43. Thesaur. decis. 207. Pradil. in sum. legũ pœnal. p. 1. c. 7. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges styli l. 122. P. August. Barbosa filiũ meũ in Remiss. ad Cõcil. Trid. sess. 24. de Reformat. c. 6. fol. 97. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 82. Decian. tract. crimin. lib. 8. c. 6. cũ seqq. Farin. in Praxi crimin. q. 145. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. collect. 92. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV P. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 14 §. 4. & 5. P. Leonard. Lessi. de Iustit. lib. 4. c. 3. dub. 9. á nu. 68. P. Sanch. lib. 7. disp. 12. & 13. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 3. c. 14. P. Rebello de Obligat. Iustit. p 2. lib. 3. q. 11. P. Aegidi. de Coninck de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 31. á nu. 46. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 22. à nu. 28. P. Molin. de Iustitia tom. 4. tract. 3. disp. 105.

2 In text. ibi (*& o homẽ*) Quid in muliere rapiente virũ. Vide Cened. ad Decretal. collect. 92 n. 2. Menoc. de Arbit. casu 291. n. 11. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 7. n. 27. Farin. d. q. 145. n. 40. vbi cũ supra citatis extraordinaria pœna plectendã esse resoluit. & pro vtraque parte plures citauit Doctores filius meus d. c. 6. n. 5.

3 Et an in isto crimine excuset à pœna ordinaria minor ætas? Vide Farin. de Delictis p. 3. de pœnis temper. q. 92. à n. 87.

4 In text. ibi (*induzir*) Veluti, importunis precibus, aut dolosis persuasionibus. Decian. d. cap. 7. n. 7. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 12. nu. 10. & 11.

5 In text. ibi (*mulher virgẽ*) Quid in virgine immatura? Dic in ea procedere hãc Ordin. si eam corrupit, vel corrũpere tentauit inuenta aliqua læsione in illius claustro. Vide Cened. d. collect. 92. n. 7. Decian. d. c. 7. n. 38. Farin. d. q. 145. à n. 51. P. Molin. de Iustit. to. 4. tract. 3. disp. 105. n. 14.

6 In text. ibi (*honesta*) Vide Cabed. p. 1. decis. 55. Et de rapiente meretricem vide Clar. §. Raptus n. 5. Anton. Gom. l. 80. Tauri n. 45. Peguer.

decis.43 n.14. Menoch. de Arbitr. casu 291. nu.3. Viui. tom.2. Commun. Opin. lib.9. tit.11. n.10. vers. Sed prædicta Mascar. de Probat. cōcl. 1063. n.30. & concl. 1253. n.9. Azeued. ad l.2. nu.103. cum seq. tit.13. lib.8. nouæ Recopil. Thom. Triuisan. Venetiæ decis.33. p.2. quē refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p.1. collect.82. prope finem. Decian. tract. crimin. lib.8. cap.7. num.9. Cardoso in Praxi iudicum verbo Raptus nu.7. Cened. ad Decretal. collect.92. n.3. Farin. in Praxi crimin. q.145. à n.135. cum multis seqq. P. Sanch de Matrim. lib.7. disp.13 à nu.23. P. Molin. d. tract.3. disp.105. nu.15. filium meum P. Augustin. Barbos. in Remission. ad Concil. Trid. sess.24. de Reformat. Matrim. cap.6. n.6.

7 In text. ibi (*fora da casa*) Ergo vt raptus dicatur requiritur traductio de loco ad locum, vt post Nauar. Frat. Emman. P. Sanch. & P. Ægid. tradit filius meus d. cap.6. n.9. & resoluit Farin. d. q.145. n.69. & domus appellatione quid in præsēti veniat eleganter tractat Hortens. Caualc. de Brachio Regio p.4. n.86. cū seqq.

8 In text. ibi (*de seu pay, mãy, tutor, curador, &c.*) Nota raptum in puellā volentem committi si ipsa puella non sit sui iuris, sed existat in potestate alicuius, veluti patris, matris, tutoris, &c. Vide Peguer. crimin. decis.43. n.3. & 6. Mascard. concl.1253. à n.29. P. Sanch. de Matr. lib.7. disp.12. n.8. 12. 14. 35. & 36. post alios filiū meū d. ca.6. n.3. Farin. d. q.145. n.118. & cons.33. n.4. vbi addit. lit. E.

9 In text. ibi (*assi engalhada, & induzida*) Vide Farin. d. q.145 á n.100. vbi à n.116. an dolosa persuasio indubio præsumatur in consensu mulieris.

10 In text ibi (*morra por ello*) Idest perpetuo exilio mulctādus est. Vide Paul. Montan. de Tutel. cap.3. n.21. Soar. to.2. Cōmun Opin. lib.9 ti.30. n.34. vbi Chærian. tit.34. n.327. pag. 582. Menoch. lib.5. de Præsum. q.49. n.3. Farin. in Praxi crimin. q.19. nu.3. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p.2. nu.42. Regula tamen est quod raptores mortis pœna afficiūtur prout est text. in l.1. in princ. ibi capitis supplicio, & ibi, mortis cōdénent supplicio. Cod. de Raptu Virg. & in l. Raptores ibi capitis supplicio plectendos Cod. de Episcopis, & Cler. Vide Clar. §. Raptus nu.2. vers. Sed quæro quæ sit pœna Anton. Gom. l.80. Tauri n.36. Menoch. casu 291. n.1. Farin. d. q.145. n.7. Decian. lib.8. cap.12. n.1. & ca.6 n.11. testatur ita apud eum seruatū fuisse Patauij, vbi vidit tres raptores puellæ viginis insimul cum auriga, qui eam raptam in curru vehebat, capite punitos, & nouissime Olysipone quidam iuuenis mortis pœna affectus fuit, eiusq; mēbra in partes scissa pro raptu, quē fecit cuiusdam puellæ nobilissimæ.

Ad tit. 19. Ordin. Regiæ.

Do homē q̄ casa com duas mulheres.

De ducentibus duas vxores, seu habentibus duos viros.

1 DEsumitur ex l. Eum, *qui* duas Cod. ad legem Iuliam de Adulter. & ex §. Affinitatis vers. Qui duas Instit. de Nupt. Cōcordāt apud Hispanos l. fin. tit.17. p.7. & l.2. ti.7. li.4. fori. & l.2. ti.15. & l.9. tit.7. & l.8. tit. fin. lib.8. Ordin. & l.8. tit.20. lib.8. nouæ Recop. Vide Gom. l.80. Tauri à num.27. Cou. de Spōsal p.2. ca.7. §.3. n.6. Duenh. reg. 290. vers. Limita tertio Clar. §. Fornicatio n.30. vbi Baiard. á nu.34. Palat. in repet. rub. §.57. n.25. Tiraq. de Iure mariti glos.8. n,206. & l.7. cōnub. glos.

glos.1.p.7.n.24.Menoc.de Arbit.casu 420.á n.96.& cons.16.in fine Viui.tom.2.Cōmun.Opin.lib.9. tit.7. n.4.pag.469. Salzed.ad Bernard. in Pract.ca.80.Caball.resolut.crim.casu 98.Pat.Sanch. de Matrim. lib.7. disp.80.& seq.Cardoso in Praxi iudicū verbo Sacramētum Matrimonij nu.34.Cened.ad Decretal. collect. 171, Farin.in Praxi crimin.q.140.

2 Nota quod contrahens Matrimonium simul cū duabus vxoribus videtur male sentire de Sacramēto, & contra eum tanquam contra suspectum de hæresi procedunt Inquisitores contra hæreticam prauitatē. Vide Couar.d.nu.6. Perez ad leges Ordin.tit.1.lib.5.pag.44.in fine.Menoch.d.casu420.nu.114. & lib.5. de Præsumpt.q.6.nu.37.Nauar.cons.1. de Hæreticis n.8.Azeued.l.5. nu.3. ti.1.lib.5.nouæ Recop.Gutier.Pract. lib.2.q.8.n.1.P.Henriq.in Sum. lib. 11. cap.2.n.3.& lib.12.cap.6.n.4.Farin.d.q.140.n.24.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text.ibi (*& se receber*) Etiamsi cum vna vxore non fuerit sequuta copula carnalis secundum Anton. Gom.l.80.Tauri nu.27. & Farin.in Praxi crim.q.140.n.30.vbi n.31.resoluit quod mitius punitur vir, qui secundam ducit vxorē viuente prima, si cum prima, aut cum secunda se carnaliter non cōmiscuit,& n.25.resoluit procedere quamuis secūdū Matrimoniū sit nullū ratione consanguinitatis,vel ex alio impedimento.

2 In text.ibi (*morra por ello*) Vide Tiraq. ad leges connub. l.7.glos.1. p.7.nu.24.Menoch. de Arbitr.casu 420. á n.102.Caballin. resolut. crimin.casu 98.num.7.& 8.Farin d.q. 140.à. nu.3. cum seqq. vbi sex opiniones de imponenda pœna pro hoc crimine refert.

3 In text.ibi(*todo o dano*) Desumitur ex l.Eum qui vers.Cæterum Cod.de Adulter.Vide Farin.d.q.140.n.36.

4 In text.ibi(*& esta mesma pena haja toda a mulher, &c.*) Vide Farin. d. q. 140.n.18.

AD §. I.

1 In text.ibi(*sem saber certo que era a primeira viua*) Nota iustam ignorantiam,& dubitationem mariti superstitis excusare vxorem secundo nubentem ab adulterij crimine, suspitione, & accusatione. Ita Sebast.Næui.ad text.in l.Miles §.Mulier cum absentem ff. ad legem Iuliam de Adulter.

2 Nota mulierem, quæ ignoranter contraxit Matrimonium cum viro habente aliam vxorem, vel virum ducentem vxorem maritatam ignoranter has pœnas non incurrere.Vide Farin.in Praxi crim. q.140. à num.34.

3 Mors viri quomodo probetur, & mulieri concedatur licentia secūdo nubendi? Vide Cou.de Sponsal. p.2.cap.7.§.3.n.4.Duenh. reg.299. limit.9.Boer.decis.288. Ioseph.Ludou.Perus.decis.12.à n.1. Viui. tom. 1. Commun.Opin.lib.4. titul.9. de Probat.n.19.pag.477. & Bellacom. n.56.pag.480.eund.Viui.tom.2. lib. 7. tit.5.n.75.pag.241.Perez l.3.vers. Est tamen notandum tit.1.lib.5.Ordin.Cened.ad Decretal.collect.171. n.3.Mascard.de Probat.concl.1070. cum seqq.Flamin.de Resignat.lib.9. q.24.n.4.cum seqq.& lib.12.q.6. n. 19. & q.7.à nu.9. P.Sanch.de Matrim.lib.2.dis.46.Gutier. Pract. lib. 2. q.8.n.2.& cons.4.n.29. latè. Farin.d q.140.à n.24. *Mors mariti quomodo probetur*

4 In text.ibi (*não se farà execução*)

An interim possit facere testamentum? Vide Gam. de Sacram. præstandis vltimo supplicio damnatis q. 6. num. 6. vers. His tamen non obstantibus, vbi resoluit quod statim lata sententia condemnatus amittit testamenti factionem.

AD §. II.

1 In text. ibi (*tratandose por marido, & mulher*) An filij nati ex Matrimonio putatiuo sint legitimi? Vide Gabri. lib. 6. Commun. titul. de Legitimat. concl. 4. num. 4. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 1. cap. 16. q. 3. P. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disp. 34. nu. 46. latissimè Castill. lib. 2. quotidian. cap. 11. per totum.

2 In text. ibi (*sendo dos vezinhos por taes auidos*) Vicinus quis dicatur? Vide Burg. l. 3. Tauri n. 362. cum seqq. p. 1. Mascard. de Probat. concl. 1406. n. 4. Flores Vari. lib. 1. q. 1. n. 6. Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 5. p. 1. num. 41. vbi resoluit quod vicinus dicitur propriè ille, qui alta voce acclamando audiri potest. Vicinus tamen infirmus, vel absens non præsumitur scire facta vicini. Vide Auiles ad cap. 1. Prætorum num. 14. fol. 59. Mascard. concl. 1406. num. 14. & concl. 295. num. 6. de vicino recenti.

In antiq. tit. 20.

Ad tit. 20. Ordin. Regiæ.

De officiali carnaliter cognoscente mulierem coram eo agentem.

Do official delRey que dorme com mulher que perante elle requere.

Vide Clar. in §. Fornicatio n. 17. vers. Item in officiali, vbi Baiard. n. 5. Farin. in Praxi crim. q. 137. nu. 39. Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Recusat. art. 9. nu. 36. fol. mihi 725. vbi etiam resoluit posse recusari iudicem iuuenẽ luxuriosũ in causa pulcherrimæ mulieris, & hanc Ordin. intellige, & amplia cũ Lusit. Ægi. in tract. de iure, & priuil. honest. art. 12. n. 11. vers. Cui concinit, & num. 3. & 4.

Ad tit. 21. Ordinat. Regiæ.

Dos que dormem com mulheres, ou menores que estão a seu cargo.

Desumitur ex l. vni. Cod. Si quis eam cuius tut. Cõcordat apud Hispanos l. 6. titul. 17. part. 7. vbi glos. 2. Vide Viui. Kirchou. Soar. & alios tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 8. pag. 482. Clar. § Fornicatio n. 23. Baiard. ad eund. § Stuprũ n. 18. Gom. l. 80. Tauri nu. 24. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 104. nu. 4. Pradil. in Sum. l. pœnal. p. 2. casu 5. Farin. in Praxi crim. q. 147. n. 16. Cardoso in Praxi iudicum verbo Tutela n. 27. Et de custode carcerum immiscente se carnaliter cum mulieribus carceratis. Vide Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 88. nu. 21. & casu 292. in fine, quem refert Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 2. à n. 151.

Ad tit. 22. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 32.

Do que casa cõ mulher virgem, &c.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*case*) Intellige per verba de præsenti. Vide Cabed. p. 2. Aresto 47. Et nota quod iura, quæ puniunt contrahentes intelligũtur de cõtrahentibus per verba de præsenti. Vide glos. verbo Contra-

Contrahere in Clem. 1. de consanguin. & affin. Mascard. de Probat. concl. 102. n. 6. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 93. n. 6. Gutier. de Iurament. confirm. p. 1. cap. 51. num. 7. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 128. Azeued. l. 1 n. 2. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 1. disp. 12. num. 2. & disp. 13. & lib. 7. disp. 48. num. 6. & 7. D. Barbos. in l. 1. ff. Soluto Matrim. p. 4. n. 38. & in l. Si ante n. 25. & 26. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 40. n. 13. & alleg. 41. n. 27.

2 In text. ibi (*que não passar de vinte & cinquo annos*) Dixi supra hoc lib. tit. 88. §. 1. n. 4.

3 In text. ibi (*sem consentimento*) Expresso scilicet ex his, quæ D. Barbos. in l. 2. §. fin. in princ. ff. Soluto Matr.

Ad tit. 23. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 23. vsq; ad §. 3.

Do que dorme com mulher virgem, & viuua honesta por sua vontade.

DE stupro latè Clar. §. Stuprum Bermond. de publicis cocub. tit. de Stupro. Côrad. in Pract. rub. de Stupratoribus. Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 36. cap. 9. de Stupro. Thesaur. Pedam. decis. 3. & 148. Cardos. in Praxi iudicum verbo Stuprũ Sayr. in Claui Regia lib. 8. cap. 4. nu. 9. cum seqq. P. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 3. cap. 11. latissimè Farin. in Praxi crimin. q. 147.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*que dormir*) Intellige perfectè, nam si scholaris cæperit corrumpere virginem, sed non perfecit non tenetur de defloratione, ita Perez l. 42. in addit. titul. 19. lib. 8. Ordinam. pag. 392.

2 In text. ibi (*mulher virgem*) Quomodo probetur stuprum vide Thesaur. Pedam. decis. 3. nu. 2. Baiard. ad Clar. §. Stuprum num. 41. Fuluium Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 2. à n. 6. Mascard. eod. tract. concl. 140. nu. 2. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 89. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 37. num. 7. Cardos. in Praxi iudicum verbo Probatio nu. 9. latè Farin. in Praxi crimin. q. 147. num. 130. cum seqq. vbi num. 141. quod obstetricum relationi, & iudicio statur, & nu. 148. ex eo probari virginem fuisse defloraratam si illius camisia tempore stupri fuisset reperta sanguine aspersa, vel linteamina, in quibus cubuit cum viro sanguinolenta, & nu. 150. resoluit quod per vociferationem, & clamorem mulieris magnum stupri indicium oritur.

3 Nota quod stupratæ asserenti se fuisse virginem tempore stupri creditur eius iuramento, tùm in odium delinquentis, tùm quia talis assertio habet præsumptionem naturæ pro se. Ita post Salzed. Mascard. Menoc. Gutier. Cardin. Thusc. & alios, quos refert resoluit Farin. d. q. 147. à nu. 135. & p. 4. decis. 74. num. 6. vbi etiam addit.

4 Nota etiam hanc Ordin. non habere locum in virgine, vel vidua vilis conditionis passim vagante non seruato verecundiæ pudore, resoluit Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 5. num. 44. & cap. 35. à n. 34. intellige data vilitate morum, non vero respectu generis, vel paupertatis. Vide Farin. cons. 90. n. 1. cum seqq. Præterea mulieres, quæ fuscis vtuntur rubeo, & aquis stillantibus impudicitiæ signum ostendunt secundum Terent. dum moliuntur, dum comuntur annus est, contra

quas inuehit S. Cyprianus in libro de habitu virginum, & ait quod manus Deo inferunt, quãdo illud quod ille formauit reformare contendũt, & S. Thom. 22. q. 16. art. 2. & certe nisi communis abusus esset iste mulierum fere omnium non excusarẽtur, de fuco fœminarum multa referunt citati á Cened. ad Decretal. collect. 31. quibus adde Ludou. Beiã respons. casuum consc. p. 2. casu 17. & 18. Pat. Henriq. in Sum. lib. 8. cap. 57. pag. 740. & in commento lit. X. Pat. Ioann. Pined. in Iob. tom. 2. cap. 42. vers. 14. pag. 965. P. Lessi. de Iustit. lib. 4. cap. 4. dub. 14. Bouad. in sua Politica lib. 2. ca. 17. à n. 148. Sayr. in Claui Regia lib. 8. cap. 6. nu. 8. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 6. n. 688. vers. Præterea. Vnde stuprum in cauponæ famulam commissum non est punibile propter vilitatẽ officij, Vide Gregor. l. 5. verbo Ni tauernera tit. 14. part. 4. Aleiat. in l. Inter stuprum nu. 5. ff. de Verbor. signific. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. nu. 17. & de Nobilit. cap. 34. n. 44. Cassan. in Catalogo p. 11. consid. 28. Farin. cons. 90. n. 3.

5 In text. ibi (*por sua vontade*) Mulier non præsumitur per vim cognita. Mascard. de Probat. concl. 1076. n. 33. & 34.

6 In text. ibi (*qualquer homẽ*) Quid si sit minor? Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n. 55. vbi resoluit quod minor delinquens in hoc crimine non excusatur.

7 In text. ibi (*case com ella, &c.*) Desumitur ex cap. 1. & 2. de Adulter. Vide Perez lib. 8. Ordin. titul. 15. in Rub. pag. 278. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 6. n. 119. Caballin. resolut. crimin. casu 196. nu. 12. Mench. quæst. frequent. cap. 7. n. 23. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 37. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo à num. 58. Card. Thusc. tom 7. concl. 709. á n. 26. Farin. d. q. 147. à n. 97. cum multis seqq. & decis. nouiss. Rotæ 779. Sayr in Claui Regia lib. 11. cap. 2. á n. 25. Cardos. in Praxi iudicum verbo Stuprum n. 3. Ex doctissimis Patribus Societatis IESV Pat. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 104. á n. 9. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 14. n. 11. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 4. q. 16. n. 5. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 10. dub. 3. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 3. q. 9.

8 Qua pœna puniatur stuprãs virginem non dùm viri potentem? Vide Menoch. de Arbitr. casu 294. Gom. l. 80. Tauri n. 42. & tom. 3. cap. 1. n. 60. vers. Ex quibus. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1412. Cened. ad Decretal. collect. 37. n. 2. Peres lib. 8. Ordin. tit. 15. pag. 280. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n. 56.

9 In text. ibi (*seja condenado*) Nota quod si ciuiliter mulier stuprata petat satisfactionem pecuniariam nulla præcedente querela potest causa agitari coram iudice causarum ciuilium, & appellatio interposita deducenda ad expeditores appellationũ ciuilium. Vide Cabed. p. 1. decis. 13. à n. 7. *E disto se tèm tomado assento na Relação do Porto a 15. de Dezembro de 1584. & està no liuro 3. da Sphera folio 209.*

10 In text. ibi (*for arbitrada pello julgador*) Nota quod iudicis arbitrio relinquitur quæ quantitas dotis cõstituenda sit á stupratore puellæ stupratæ, resoluunt Menoch. de Arbitr. casu 288. à num. 18. Farin. d. q. 147. num. 125.

11 In text. ibi (*segundo sua qualidade, fazenda*

fazenda, & condição de seu pay) Vide Salzed. ad Bernard. cap. 83. lit. E. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 36. à num. 8. Farin. d. q. 147. n. 124. cum seqq.

12 In text. ibi (*& se não tiuer bẽes por onde pague*) Vide Petr. Gregor. Syntagm. iuris lib. 36. cap. 9. de Stuprator. n. 5. in fine vers. Fustigabitur, Farin. d. q. 147. nu. 109. Quid si habeat litteras securitatis, & non sit idoneus soluendo? Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. n. 56. cũ seqq. Quid si vnus nummus deficiat vide Bonacos. Commun. crimen. p. 1. verbo Condemnatus fol. mihi. 32. Ias. in §. Pœnales à n. 42. Instit. de Action. Tiraq. de Retract. titul. 2. § 4. glos. 6. n. 28. & 29.

13 Nota quod debet expectari per tempus decem dierum argum. l. Si debitori ff. de Iudic. Vide Farin. in Praxi crimin. q. 26. n. 16. vbi etiã resoluit decem dies non currere nisi à tempore factæ notificationis, & monitionis.

14 An hoc casu posſit reus per procuratorem se defendere? Vide Menoch. de Arbit. lib. 1. q. 80. à n. 17. & n. 103. & 104. Hippol. cons. 9. n. 5. Tiraq. in tract. res inter alios pag. mihi 7. Clar. lib. 5. §. fin. q. 32. nu. 9. Farin. in Praxi crimin. q. 99. n. 32. vbi negatiuè resoluit.

15 In text. ibi (*se depois em vida della*) Quid si hoc non diceret? Dic quod non tenebatur iuxta tradita per Farin. in Praxi crimin. quæst. 26. num. 24.

16 In text. ibi (*& pondo caução*) Vide quæ Clar. lib. 5. §. 5. fin. q. 46. n. 10. & quæ Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Fideiussor. fol. 70.

AD §. I.

1 In text. ibi (*responderà prezo*) Vel in vinculis, vel sub homagio detentus. Vide Cabed. p. 1. Aresto 50 vbi ita iudicatum refert.

AD §. II.

In text. ibi (*atè hum anno*) Vide Gregor. l. 2. tit. 19. part. 7. & l. 3. & 4. tit. 17. part. 7. Afflict. in cap. 1. §. Condemnatorum nu. 20. Quæ sint regalia lib. 3. fol. 177. Gom. l. 80. Tauri num. 5. ad finem.

AD §. III.

1 Vide Farinac. cons. 90. n. 13. cum seqq.

2 In text. ibi (*que honestamẽte viuer*) Nota quod qualitas honestatis non præsumitur nisi probetur, resoluit post alios Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 65. n. 27.

3 Quid si semel cognita an dicatur honesta? Vide Decian. tract. crimin. lib. 3. cap. 7. à n. 11. Farin. in Praxi crimin. q. 145. à n. 159.

Ad tit. 24. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 18.*

Do que casa, ou dorme com parenta, criada, &c.

Ad Princip. Ordinat. Regiã.

1 Concordat apud Hispanos l. 1. tit. 1. lib. 5. & l. 4. tit. 20. lib. 6. & l. 6. tit. 20. lib. 8. nouæ Recopil. Vide Perez l. 1. tit. 13. lib. 8. Ordin. Gutier. Pract. lib. 2. q. 5. Farin. in Praxi crimin. q. 147. nu. 18. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. cap. 5. n. 5. Et ratio est quia familiaris delinquens in domo domini grauius punitur, & quasi proditor est puniendus. Vide Perez l. 1. in princip. titul. 15. lib. 8. Ordin.

2 In text. ibi (*& casar*) Intellige per verba de præsenti. Cabed. p. 1. Aresto 47. vbi iudicatum refert.

3 In text. ibi (*dentro no quarto grao*) Vide Perez l. 1. vers. Con la parienta tit. 15. lib. 8. Ordin.

4 In text. ibi (*da quelle, ou da quella, com quem viuer*) An procedat in carcerato, qui dormit cum ancilla custodis? Dic quod punitur iudicis arbitrio. Vide Menoch. de Arbitr. casu 292. in fine Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 2. n. 154.

5 In text. ibi (*não se farà execução*) An interim possit facere testamentum? Vide Gam. de Sacram. præst. q. 6. n. 6. vers. His tamen non obstantibus, vbi resoluit quod statim lata sententia condemnatus amittit testamenti factionem.

AD §. Vnicum.

In text. ibi (*escraua branca*) Intellige si fuerit virgo per l. fin. Cod. de Officio Præf. Vide Menoch. de Arbitrar. casu 293.

Ad tit. 25. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 15.

Do que dorme com mulher casada.

1 DE crimine adulterij latè in tit. ff. & Cod. Ad legem Iuliã de Adult. & extant Hispaniæ leges in tit. 17. part. 7. vbi Gregor. & l. 1. tit. de los adulteros lib. 4. fori. & l. 2. tit. 15. lib. 8. Ordin. vbi Perez, & l. 1. tit. 20. lib. 8. nouæ Recopil. vbi Azeued. Agunt de eo Gom. l. 80. Tauri à n. 47. Host. in Sum. tit. de Adulter. Bermond. de publicis concub. titul. de adulter. Conrad. in Pract. rub. de Adulter. Clar. in §. adulterium. Viui. Soar. Kirchou. & alij tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 7. pag. 464. Menoch. de Arbitr. casu 419. & cons. 31. num. 4. cum seqq. Mascard. de Probation. concl. 57. Petr. Caball. resolut. crimin. casu 200. Ceuall. Communium contra commun. q. 734. Farin. in Praxi crimin. q. 141. & 142. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges styli l. 62. à n. 1. & l. 93. à princip. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 89. cum seqq. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 9. Cardos. in Praxi iudicum verbo Adulterium. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. nu. 282. vers. In summa.

2 De adulterij detestatione, ac illius grauitate, & atrocitate vide Perez l. 2. verbo E fiziere adulterio vers. Quæritur tit. 15. lib 8. Ordin. pag. 289. Menoch. cons. 31. á num. 2. Spin. in Speculo testament. glos. 17. princip. à n. 77. Ceuall. d. q. 734. nu. 8. & 9. Pined. in vita D. Ioann. Baptistæ lib. 3. art. 1. cap. 1. pag. 13. Farin. q. 141. à num. 1.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 Desumitur ex l. Quamuis à 2. in fine Cod. ad legem Iuliam de adulter. & ex §. Item lex Iulia Instit. de publicis iudic. vbi glos. verbo Gladio. Concordat apud Hispanos l. 15. tit. 17. part. 7. vbi glos. 1. Vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 7. §. 7. n. 17. Gom. l. 80. Tauri n. 47. Clar. §. Adulterium n. 7. Tiraq. de Pœnis cap. 39. nu. 1. & l. 13. connub. nu. 18. & seq. Menoch. de Arbitr. casu 290. n. 3. & casu 419. num. 55. Auend. resp. 24. Vincent. de Franch. decis. 240. nu. 5. Petr. Caball. resolut. crimin. casu 200. n. 16. & 17. Farin. in Praxi crimin. q. 140. á num. 17. *Adulterij pœna est mortis.*

2 De pœnis cõtra adulteros apud varias

varias nationes, vide Sayr.in Claui Regia lib.8.cap.3.num.3.& 4.Dom Christoph.de Paz in Scholijs ad leges Styli l.62.à nu.1.cum seqq.P.Pined.Societatis IESV tom.2.in Iob. cap.31.vers.12.pag. mihi.522. Farin. d.q.140.n.11.

3 In text.ibi(*todo homem*)Non procedit in Clerico, qui de iure Canonico pro adulterio deponitur, & in monasterium detruditur, prout est text.in cap. Si quis Clericus & cap. Romanus 81. dist. Clar.in §. Adulterium num.7.vers.Clericus autem. Bernard. & Salzed. in pract. cap.85. Duenh.reg.101.limit.2. Menoch.de Arbitr.casu 419.n.60.Villalob.Commun.lit.C.n.82.Pradil.in Sum.legũ pœnal. p.1.cap.9.n.8.P.Molin.de Iustit.tom.4.tract.3.disp.98.

4 In text.ibi (*que fizer adulterio*) Quid si reperiatur in mutuis osculis vel amplexibus? Vide Surd.de Alim. tit.7.q.16.à nu.32. Menoch.lib.5.de Præsumpt.q.41.à n.26. D.Barbos.in l.2.ff.Soluto Matrim.p.2.nu.70. D. Christoph.de Paz in Scholijs ad leges Styli l.62.schol.2.n.15.P.Molin. d.tract.3.disp.91.n.81.Farin.in Praxi crim.q.142.num.154.cum seqq.Pat. Sanch.de Matrim.lib.7.disp.91.nu. 38. & lib.9.disp.46.nu.7. & lib.10. disp.4.nu.11.cum seqq.& disp.12. à n.46.vbi de litteris amatorijs.Quando dicatur osculum luxuriosum?Vide Thom.Triuis.Venetiæ decis.47. p.2.quem refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.1.collect.47.in fine.

5 Adulterium quomodo probetur? Vide Perez l. 2. in glos.magna vers.Quæri insuper potest.tit.15.lib. 8. Ordin. pag. 291. Menoch. cons. 31.& lib.5.de Præsumpt.q.41.Masc. de Probat.concl.57. Farin. in Praxi crim. q.136.per totam vbi latissimè agit quibus præsumptionibus coniecturis,& testibus probetur adulterium.

6 In text.ibi (*mulher casada*) Nota adulterium non cõmitti ab eo, qui ignorat mulierem, cum qua se immiscet,esse nuptam,ita Farin.in Praxi crimin.q.141.num.97. cum seqq. Vide D.Barbos.in l.2.in princip.p.1. n.96.ff.Soluto Matrim.

7 Limita primò in meretrice nupta, cum qua adulterij pœna cessat. Vide Perez l. 4. verbo muger forçada tit.13.lib.8.nouæ Recopil. Gom. l.80.Tauri nu.20.Baiard.ad Clar.§. Adulterium nu. 27.vers.Item adde. Petr.Caball.resolut. crim. casu.123. n.1.& seq.Bonacos.tom.2. Cõmun. Opin.lib.9.tit.7.n.12.pag.470. Pat. Molin.de Iustit.tract.3. disp.92. Farin.d.q.141.à n.82.Cardoso in Praxi iudicum verbo Adulterium n.3.

8 Limita secundó in cauponaria, idest famula,quæ hospitibus subministrat. Vide Tiraq. de Retract.lig. §.1.glos.14.n.17.Cassan.in Catalogo p.11.consid.28.Farin.d.q.141. n.88. vbi resoluit quod adulterium commissum cum domina cauponæ punibile est,& se remittit ad suũ cons. 90. n.3.& 10.

9 Quæstio est,an adulterium dicatur comissum cum sponsa alicuius? Et an accusatio sponso aduersus spõsam concedatur? Vide Gom. l. 80. Tauri n.47.vers.Dubium tamen est. Sarmi.lib.1. Select. cap.5. Tiraq. de iure mariti glos.2.n.1.Zerol in Praxi Episcop.p.1.verbo Adulteriũ.Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges Styli l.72.n.2.Pradil.in Sum. legum pœnal.p.1.cap.9.n.1.in fine.Farin.d.q.141.à num.50. P. Henriq.in Sum.p.2.lib.11.cap.13.n.4. in med.& ibi glos.lit.X. P. Sanch. de Matrim. lib.1.disp.2.n.2.& lib.10.disp.8 n.6. Pat.Molin. de Iustit. tom.4. tract.3. disp.

disp.93.à n.6.P.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib.4.q.8.sect.2.

10 In text.ibi *(a tè no lo fazerem a saber)* Vide Farin. in Praxi crimin. q.98.num.133.

AD §. I.

1 In text.ibi *(mulher que fizer adulterio a seu marido, morra por isso)* Vide D.Barbos.in l.2.part.1.n.60. ff.Soluto Matrim Farin.in Praxi crimin q. 141.nu.19.& nu.58.In Regno etiam Aragonum rea huius criminis morte damnatur, vt tradit Monter à Cueua decis.15.sub nu.43.quem refert Aloys.Ricci in collect. decis. p. 1. collect.235. prope finem.Vbi per totum collectaneum refert,quæ pœnæ imponantur adulteræ in Senatu Burdagalensi, Franciæ, Subaudiæ, Cathaloniæ,Mediolanensi, & Neapolitano.

2 Nota quod mulier ab adulterio non excusatur etiamsi dicat maritũ suum sibi non reddere debitum. Ita Farin.d.q.141. num.56. vbi allegat. Boer.decis.297.nu.15.& Petr.Greg. Syntagm. iuris lib. 36. cap. 6. post num 39.

3 Nota etiam vxorem ab adulterij pœna non excusari propter viri sæuitiam,vel expulsionem,propter famis necessitatem, aut propter paupertatem, secùs si eò tenderent vt vxor fornicaretur.Vide P.Sanch.de Matrim.lib.10.disp.5.nu.6.& 10.Farin.d.q.141.n.60.q.142.nu.13. & 15. D.Barbos.in l.2.in princip.ff.Soluto Matrim.p.1.n.96.

Adulteriũ nõ punitur quando illud mulier passa est per vim.

4 In text.ibi *(& se for leuada por força)* Vide Tiraq de pœnis temper.causa 36.num.5. Menoch.de Arbit.casu 354.à nu.8. Baiard.ad Clar.§.Adulterium n.15.in fine,& n.53.& 96.Farin.d.q.141.n.95. Sayr.in Claui Regia lib.3.cap.4.n.6.in med.P.Sanch. de Matrim.lib.10.disp.5 à n.13. Pat. Molin.de Iustit. tom.4. tract.3. disp. 96. n.4.Hortens.Caualcan.in tract. de Brachio Regio p.1.nu.282. vers. Septimò lit.O.Rebello de Obligat. Iustit.p.2.lib. 2. quæst.17. nu.5. vers. Tertius.

5 In text.ibi (*ou a accusar*) Quid si mulier sit separata quoad thorum á viro an eam possit maritus accusare? Dic quod sic, vt ex Cou. resoluit Gutier.de Iuram.confirm.p.1.cap.1. num.62.

6 Nota maritum dantem causam lenocinij ab accusatione tàm adulteri, quàm adulteræ opposita, & probata exceptione repelli posse, resoluunt Perez l. 2. propè finem titul.14.lib.8. Ordin.pag 276.Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 1. n.282.vers.Sexto lit.N.

7 Nota quod lite, vel accusatione pendente super adulterio tenetur maritus vxori ad expensas, & alimẽta.Vide Laram in §.Si vel parens n. 64. Ceuall. Communium contra commun.q.734. D.Barbos. in rub. ff.Soluto Matrim.p.2.nu.44.in fine vers.Poterit tamen,& in l.1.p.1.n.58. ad finem. Alexand. Trentasinch. lib.1.Vari.tit. de Aliment. resolut.1. nu.37.P. Sanch. de Matrim. *lib.10.* disp.8.nu.28. Cardin.Thusc.tom.1. lit.A.concl.309. Farin. in Praxi crimin.q.143.n.43.Valasc.cons.1.n.4.

AD §. II.

1 In text.ibi (*quomo depois de ser condenada per sentença*) Vide Cabed. p.1. decis.113.n.5.D.Barbos.l.2.in princ. p.1.n.113.ff.Soluto Matrim.

2 In text.ibi (*tanto que o marido lhe perdoar*)Nota vxorem de præterito, & iam remisso adulterio amplius non

non posse accusari, nec in iudicium deduci. Vide Surd. de Alim. titul. 7. q. 16. n. 103. in fine D. Barbos. in l. 2. in princip. p. 1. n. 104. ff. Soluto Matrim. Farin. in Praxi crimin. q. 142. n. 76. cum seqq. P. Sanch. de Matrimon. lib. 10. disp. 5. n. 19. vbi n. 20. cũ alijs, quos refert, resoluit condonatione facta posse coniugem reconciliatam accusari de nouo adulterio commisso.

3 Nota quod maritus recipiens vxorem, & ei remmittens adulteriũ non videtur remmittere futurum vide Palat. in repet. cap. §. 9. nu. 18. Gregor. l. 8. tit. 17. part. 7. Clar. in §. Adulterium n. 18. Surd. de Aliment. tit. 7. q. 16. n. 103. & 104. D. Barbos. d. n. 104. licet pacto promitteret illam de adulterio futuro non accusare, ex eo quia dolo futuro, aut delicto committendo nemo potest renuntiare. Vide Donell. Comment. iuris Ciuilis lib. 16. cap. 6. col. 60. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 10. nu. 5. post Baiard. Farin. d. q. 142. n. 77.

4 In text. ibi (*perante a mesma justiça*) Sufficit tamen quod fiat in actis, vel per scripturam publicam, resoluit Cabed. p. 1. decis. 113. n. 2. in fine. D. Barbos. in l. 2. in princip. p. 1. n. 118. ff. Soluto Matrim.

5 In text. ibi (*seja solta*) An reconualescat testamentum antea factũ? Vide Gam. de Sacramen. præst. q. 6. num. 12. vbi resoluit interueniente mariti venia testamentum iam factum reconualescere, aut de nouo testari posse.

AD §. III.

Maritus solum contra vxorem & adulterum querelam intentare potest.

1 Desumitur ex l. Quamuis à 2. Cod. de Adulter. Concordat apud Hispanos l. 2. tit. 17. part. 7. vbi glos. 1. & 2. Vide Padil. in l. Transigere num. 92. Cod. de Transact. Anton. Gom. l. 80. Tauri nu. 49. Auend. ad cap. 27. Prætor. glos. Manceba nu. 2. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 236. Gam. de Sacram. præst. q. 4. n. 9. D. Barbos. in l. 2. p. 1. nu. 112. ff. Soluto Matrimon. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. à num. 111. cum seqq. Petr. Caball. resolut. crimin. casu 110. à n. 2. Farin. in Praxi crimin. q. 141. nu. 36. cum seqq. nouissimè Lusitan. Ægid. de Iure, & priuil. honest. art. 6. n. 21. & n. 19. cum D. Barbos. d. l. 2. p. 1. n. 100. resoluit contra alios quod mulier opposita exceptione excludere potest maritum impudicum etiam ab accusatione criminali.

AD §. IIII.

1 In text. ibi (*perdoa*) Quid si hac adiecta conditione, vt ille in Insulã, & illa in aliam partem relegentur? Vide Gam. decis. 63.

2 In text. ibi (*& outras vezes deixa o feito à justiça*) Nota quod iudex potest ex officio procedere, & prosequi accusationem, à qua maritus accusator destitit. Vide Baiard. ad Clar. §. Adulterium nu. 14. & 20. Farin. d. q. 141. n. 43.

5 Nota quod absolutio adulterij prodest adulteræ, nisi per collusionem fuerit facta, secus in condemnatione quia vnius condemnatio, vel confessio alteri non præiudicat. Vide Gom. l. 80. Tauri nu. 72. Farin. d. q. 141. num. 108.

AD §. V.

1 Vide Perez l. 2. post princip. vers. Dubitatur præterea titul. 15. lib. 8. Ordin. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 7. n. 3. vers. Secundo limitatur pag. 467. Mich. Graff. tom. 1. lib. 5.

lib.5.tit.12.n.48 pag.742. Vincent. de Franch.decis.184. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis nu. 26. D.Barbos.in l.2.p.1.n.119. cum seqq. ff. Soluto Matrim. latissime Farin.in Praxi crimin.q.142.nu.113. cum seqq.

2 In text.ibi (*viuo*) Vide Cabed.p. 1.Aresto 98.

3 In text.ibi (*& absentandose o marido, &c.*) Vide Gom. l. 80. Tauri n.49.

4 Quid eo casu quo mulier adultera viuo marito mortua sit? Vide D.Barbos.d.l.2. p.1.n.133.ad finem. Farin.d.q.142.n.59.

AD §. VI.

1 In text.ibi (*for condenada a morte*) Per iudicem scilicet sæcularem, sed ciuiliter ad separationem thori cognoscit iudex ecclesiasticus. Vide Cou.de Sponsalib. p.2. cap. 7.§.6. n.8. P.Henriq.in sum.lib.11.de Matrim.cap.17.n.1. in fine. & in commento lit.G. D.Barbos.in l.2.p 1.à nu.139 ff.Soluto Matrim. P.Sanch. de Matrim.lib.10.disp.8.n.15. & 16. Farin.in Praxi crimin.q.141.n.47.

2 In text.ibi (*hauera o marido que a accusar todos seus bens assi dotaes*) Desumitur ex l.Consensu §.vir quoque & §. virum etiam Cod. de Repud. & ex Auth.vt liceat matri & auiæ §. Quia vero plurimas vers. Nunc autem, & vers. Si de adulterio, & ex cap. Plerumque de Donation.inter virum. Vide Cou.d.§.6.á n.1. Gom. l.80.Tauri á n.47. Clar. §. Adulterium n.12.Menoch.de Arbitr. casu 287.à nu. 11. Octau. decis.77. nu.2. Azeued.l.1.cum seqq. tit. 20. lib. 8. nouæ Recop. Gutier. Canon. lib.2. cap.12.nu.1. Gam.decis.234.num.3. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 57.n.1.Stephan.Gratian.decis.185.à n.1.Farin.in Praxi crimin.q.142.n.1. D.Barbos.d.l.2.p.1.à nu.52. P.Sãch. de Matrim.lib.10.disp.1 à num.2. P. Molin.de Iustit.tom.4. tract.3. disp. 90.n.2.P.Rebello de Obligat.Iustit. p.2.lib.6 q.6.n.6.

3 Amplia etiam in dote promissa vt per Surd.de Alim.tit.7.q.16. nu. 29. P.Sanch.d.lib.10. disp.8.num.5. Farin.d.q.142.nu 7. & nu. 11. refert vxorem amittere dotem propter adulterium,non obstante quod maritus ipsi debitum non reddat,& n. 13.& 15. non obstante quacumque viri sæuitia, paupertate aut fame ipsius mulieris.

4 In text.ibi (*como quaesquer outros*) Amplia primò in bonis paraphernalibus, secundum glos. verbo Dotalium in fine in cap. Plerumque de Donat.inter virum. Vide Azeued.l. 1.n.18.tit.20.lib.8.nouæ Recopil.D. Barbos.d.l.2.p.1.à num. 56. Surd de Alimentis tit.7.q.16.n.28. Farin.d. q.142.á n.3. P.Sanch. d.lib. 10.disp. 8.n.10. P.Rebello d.q.6.nu.6. vers. Sed quod,

5 Amplia secundó in omnibus legatis vxori á marito factis, ac etiã ab eodem marito donatis. Ita post Bald.Cot. & alios resoluit Farin.d. q.142. n. 8.

6 An posit vxor de adulterio maritum accusare ad amissionem dotis? Vide tex.in l. Consensu §.Si qua igitur,& §. Si vero causam Cod. de Repud.Clar.§.Adulterium num.13. vers.Et suas vbi Bajard.n.103. Surd. de Alim.tit.7. q.16.nu.30. Perez l.1. verbo Tres bienes tit.1.lib.5.Ordin. D.Barbos.d.l.2.p.1.n.56. vers.Vnde licet,& nu.60. P.Sanch.de Matrim. lib.10.disp.8. num. 11. Cald. Pereira quæst. forens. in cõment. ad l.vni. Cod. Ex delictis defunct. p.2.n.54. Latissi-

latissimè Farin. d. q. 142. nu. 35. cum seqq. & à n. 39. resoluit quod mulier accusata de adulterio ad amißionẽ dotis, potest contra virum de eodem adulterio excipere

In text. ibi (*não tendo filhos*) Vide P. Sanch. de Matrim. d. lib. 10. disp. 8. n. 12.

AD §. VII.

In text. ibi (*por não prouar o adulterio*) Intellige concludenter, & verè, secus si tantum probetur præsumptiuè, quia ex præsumptione vxor non potest condemnari in amißionem dotis. Ita Anchar. consl. 408. n. 4. Hippol. Riminald. in repet. rub. de Iudic. nu. 10. vers. Contrarium tamen. Sed cõtrarium verius esse post Barbos. quem refert, resoluit Farin. in Praxi crim. q. 142. n. 111.

AD §. VIII.

1 Nota quod non potest contra mulierem agi de adulterio, nisi priùs probato Matrimonio. l. Si vxor §. Sed in ea, & §. Plane ff. hoc tit. Vide Baiard. ad Clar. §. Adulterium n. 43. & 44. Mascard. de Probation. concl. 58. à nu. 1. Farin. in Praxi crimin. q. 141. n. 107.

2 In text. ibi (*as palauras de presente*) Vide Clar. Verbo Adulterium nu. 9. Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Adulterium. D. Barbos. in d. l. 2. in princip. p. 1. n. 112. ff. Soluto Matrim.

AD §. IX.

De lenocinio maritorum in vxores.

1 Vide Tiraq. l. 9. connub. glos. 1. p. 9. n. 232. Perez l. 2. prope finem tit. 14. lib. 8. Ordin. pag. 275. Menoch. de Arbitr. casu 534. à n. 20. Petr. Caball. resolut. crimin. casu 171. à nu. 8. Anton. Gom. l. 80. Tauri nu. 73. D. Barbos. in l. 2. ff. Soluto Matrim. in princip. p. 1. nu. 100. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 13. à nu. 108. Lusitan. Ægid. de iure, & priuil. honest. art. 6. n. 22. Farin. in Praxi crimin. q 142. n. 74. & latissimè q. 144. à n. 69. vbi n. 73. ex Gom. & Menoch. refert in Alemania, atque alijs prouincijs maritum vxoris lenonem pœna fustigationis puniri, seu ductionis super asinum, facie versa ad caudam asini, vxore asinum per manus trahente, & præcone ante eos clam ante. *Qui sic faciet, sic capiet.*

AD §. X. & vltim.

In antiq. §. fin. sub tit. 17.

Vide D. Barbos. in l. 2. p. 1. nu. 119. ad finem cum seq. ff. Soluto Matrimon. Farin. in Praxi crimin. quæst. 141. num. 54.

Ad tit. 26. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 17.

Do que dorme com mulher casada de feito.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

Adulterij pœna habet locum etiãsi Matrimoniũ sit nullum, & putatiuum.

1 Vide text. in l. Si vxor §. Diuus vers. Si ea ff. ad legem Iuliam de adulter. Anton. Gom. l. 80. Tauri n. 48. Clar. §. Adulterium n. 14. vbi Baiard. n. 67. Tiraq. de Iure mariti glos. 8. nu. 245. & seq. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 7. in princ. vers. Imo Farin. in Praxi crim. q. 141. n. 62. D. Barbos. in l. 2. ff. Soluto Matrim. in princip. p. 1. n. 95.

Vxor putatiua an propter adulterium amittat dotem?

2 In text. ibi (*& não hauerà o marido os bẽes, &c.*) Vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 7. §. 6. num. 1. vers. Etiamsi vxor sit putatiua. Palat. in repet. cap. §. 36. num. 3. Tiraq. post leges connub. glos. 8. num. 238. & 265. Emman. Soar. in thesauro commun.

lit.V.verbo Vxor putatiua, latissimè Farin.q.142.n.16.cum seqq. D.Barbos.d.l.2.p.1.num.96. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.6.q.7.n.9.

AD §. Vnicum.

Vide D.Barbos. in l.1. ff. Soluto Matrimon.in princip.p.1. num.96. vbi eleganter.

Ad tit.27.Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit.24 Concordant.

Que nenhũu homem cortezão, &c.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

Vide latè Lusitan. Ægid de iure, & priuilegio honest. art.8. n.5.vbi resoluit quod non satis est quemdam concubinam in Curia habere, vt hac lege comprehensus sit, sed necesse est vt domicilium ibi habeat, vel si aliunde habet in Curia versari solitus sit, nisi fortè negotij alicuius causa eueniat.

In text.ibi (*pondolhe seus proprios nomes*) Similis est Ordin.infra titul. 117. §.6.

AD §. I.

In text.ibi (*sejão degradadas*) Ergo cum huiusmodi coitus sit punibilis filij ex eo nati, non solum patri, sed nec etiam, matri succedunt, vt per Gam.decis.136.in princip.

Ad tit.28. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit.25.

Dos barregueiros casados, &c.

Vide apud Hispanos l.5. tit.19. lib.8. nouæ Recopil. Perez l. 24. in princip.tit.3. lib.1. Ordin.Gom.l.80.Tauri n.21 & 22. Cardoso in Praxi iudicum verbo Concubinatus n.4. Pradil. in Summa legum pœnal.p.1.cap.13.n.6.P.Molin. de Iustit. tom. 4. tract.3. disp. 89. à n.3.

AD §. II.

In text.ibi (*no liuro primeiro*) tit.74. §.17.

AD §. V.

1 In text.ibi (*querela perfeita*) Quamuis non habeat summarium ex Ordin.infra tit.117.§.12.

2 In text.ibi (*seis meses*) Quid si intra hos sex menses crimen reiteretur poterit accusari. Cabed. p. 1. Aresto 51.

3 In text.ibi (*no titulo precedente*) §.2

Ad tit.29. Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.28 concordant.

Das barregãas que fogem àquelles com quẽ viuem, & lhe leuão o seu.

Ad Princip.Ordin.Regiæ.

1 Nota quod plerumque denegatur actio furti illis, in quos furta commissa fuerunt, vt discant suo malo secundum Dei præcepta viuere, & iustis legibus obtemperare, & vltra casum istius legis idẽ dispositum est in retinentibus ludũ alearũ, vel taxillorum domi suæ ex l. 1. in princip. & in §.Item notandum ff.de aleæ lusu, & aleat. resoluit Farin.in Praxi crimin.p.3. quæst.109.á n.141.

2 Mulier coniugata, quæ furtum fecit marito suo tenetur actione rerum amotarum ex l. Si quis vxori in princip.ff.de Furtis resoluit Hortens.Caualcanus de Brachio Regio p.6.

p.6.fragm 35. Farin. in praxi crimin. quæst.174.num.103. vbi à num.99. de vxore putatiua furante an teneatur actione furti, de quo etiam Xuar. titul. de las ganancias num.17.& 21. Bald. Nouell. de Dote p.11. ad finem.

3 Vtrum meretrici posśint auferri bona ab amasio sine pœna furti? Affirmat Hippol. in l.1. Cod. de Raptu virginum n.48.& 52. sed contrarium defendit Farin. d. quæst.174. num.82. cum seqq.

4 In text. ibi (*não possa por isso ser demandada*) Si opponatur exceptio de concubina conuenta ox Angel. in l. Venditione num.2. Cod. de Vsucap. pro empt. vbi Cæpol. num.2. & ante eos Bart. in l. Cum lex num.9. de Fideiussor. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos.56. num.93. & faciunt quæ Mexi. in tract. tassæ panis concl. 6. n.72. Surd. decis.57.

Ad tit. 30. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 26.

Das barragãas dos Clerigos, &c.

Vide apud Hispanos l. 43. titul. 6. part. 1. & l. 1. tit. 19. lib. 8. nouæ Recopil. Gom. l. 80. Tauri num. 21. & 22. Hippol. cons. 84. num. 43. Clar. §. fin. quæst. 37. vers. Quæro etiam, Auiles ad cap. 47. Prætor. verbo Clerigo. Auend. de Exequendis mand. p 2. cap. 26. n. 7. vers. Tertia conclusio. Perez l. 21. tit. 3. lib. 1. Ordinam. pag. 99. Salzed. ad Bernard. cap. 79. Gutier. Pract. lib. 1. quæst. 6. num. 5. & 11. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 21. late Thom. Valasc tom. 1. allegat. 34. & contra concubinarios plures Doctores refert filius meus Pat. Augustin. Barbos. in Remiss. ad Concil. Triden. Sess. 24. de Reformat. Matrim. cap. 8. num. 1 Et contra Clericos concubinarios etiam inuenies per eum allegatos in Remiss. ad Sess. 25. de Reformat. cap. 14. num. 1.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*de Clerigo, ou Beneficiado*) Intellige de Clerico sacris initiato. Vide Auiles ad cap. 47. Prætor. verbo Clerigo nu. 3. Auend. ad cap. 26. p. 2. n. 11 Azeued. l 1. n. 31. tit. 19. lib. 8. nouæ Recopil. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 34. n 6.

2 In text. ibi (*em voz, & fama*) Quæ tamen legitimis testibus probanda est. Vide Farin. in Praxi crimin. q. 136. num. 103. D. Barbos. in l. 2. p. 1. num. 83. ff. Soluto Matrimon. & in concubina clerici non manifesta hanc. Ordin. intelligendam esse resoluit Benedict. Ægidi. de iure, & priuil. honest. art. 11. n. 15. in fine.

3 In text. ibi (*seis meses*) Procedit etiam intra eosdem reiterato crimine. Vide Cabed. p. 1. Aresto 51.

4 In text. ibi (*mandamos que pella primeira vez, &c.*) Crimen concubinatus est mixti fori ex Ordin. supra lib. 2. titul. 9. in Princip. ibi *barregueiros*, & tenent Soar. de Paz in Praxi tom. 2. prælud. 2. num. 31. in fine Farin. in Praxi crim. q. 8. n. 131. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 53. q. 2. vers. Dubiæ quæstionis. Bouadil. in sua Politica lib. 2. cap. 17. n. 53. alios refert filius meus in Remiss. ad Concil. Sess. 24. de Reformat. Matrimon. cap. 8. n. 5. nouissimè Lusitan. Ægid. de iure, & priuilegio honest. art. 11. n. 15. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 34. n 4. vbi n. 11. & 12. refert in Senatu Palatino pronuntiatum fuisse Episcopum in prima admonitione posse concubinarium punire.

In antiq. tit 27 concordant.

Ad tit. 31. Ordinat. Regiæ.

Que o frade que for achado com alg̃ua mulher, &c.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 IN text ibi (*não prendão, &c.*) Desumitur ex cap. 2. vbi Doct. de forocomp. Vide Menoch. de Arbitr. casu 180. á num. 17. Farin. in Praxi crimin. q. 32. nu. 72. & q. 8. nu. 116. cum seqq.

2 In text. ibi (*saluo, &c.*) Desumitur ex cap. Vt famæ 35. de Sententia Excommunicat.

3 In text. ibi (*forão achados*) Quia clericus, vel Monachus repertus in flagranti delicto potest à sæcularis iustitiæ ministris cõprehendi, & in carcerem duci. Vide addit. Marant. de ordine iudic. p. 4. dist. 11. n. 69. pag. mihi 182. Clar. §. fin. q. 28. n. 6. Farin. d. q. 8. n. 122. Garci. de Nobil. glos. 9. n. 36. vbi n. 39. cũ glos. & Doctoribus in cap. Cũ non ab homine de Iudic. resoluit sic apprehensos remittendos esse ad iudicẽ ecclesiasticũ intra spatium viginti quatuor horarũ, cũ autẽ hęc lex iubeat tradi statim monachũ suo prælato, nec in carcerẽ conijci, intelligeda est si ibi monasteriũ sit, vel superior monachi, aliás poterit in custodia detineri, quousq; remissio præparatur, etsi extra prædictas 24. horas traditio prælato fiat, quia qualitas loci, temporis, & personarum hoc exigebant.

In antiq. tit 29.

Ad tit. 32. Ordin. Regiæ.

De lenonibus.

Dos alcouiteiros, & dos que em suas casas consentem, &c.

DEsumitur ex l. Mariti §. Lenociniũ ff. de Adult. & ex Auth. de Lenonib. collat. 3. Concordant apud Hispanos l. 7. tit. 17. part. 7. & l. 2. tit. 22. part. 7. & l. 2. tit. 14 lib. 8. Ordin. & l. 4. tit. 11. lib. 8. nouæ Recopil. Vide Clar. §. fin. q. 69 n. 24. Iacob. de Belouis. in Pract. tit. de Lenon. Gom. l. 80. Tauri à nu. 74. Petr. Greg. Synt. iuris lib. 36. cap. 11. Auẽd. de Exequendis mand. p. 2. cap 6. n. 1. Menoch. de Arbit. casu 134 & 224. & 534. Peguer. crim. decis. 15. Iodo. in Praxi c. 92. cum seqq. Farin. in Praxi crim. q. 143. cum seqq. Prad. in Sũma legum pœn. p. 1. cap. 10. D. Barb. in l. Viro n. 40. ff. Soluto Mat. Cardoso in Praxi iudicum verbo Lenocinum. Thom. Valas. tom. 1. alleg. 13. à n. 98.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*ou consentir que em sua casa, &c.*) Desumitur ex l. Qui domũ ff. ad legem Iuliam de Adulter. Vide Farin. in Praxi crim. q. 144. á nu. 42. vbi n. 49. idem resoluit si accommodauerit agrum, seu vineam.

2 In text. ibi (*todos seus beẽs*) Notat Thom. Vala. to. 1. alleg. 13. n. 99. in fin.

AD §. I.

1 In text. ibi (*virgem*) Desumitur ex l. Auxilium §. fin. ff. de Minor. & ex l. Qui domũ de Adult. Vide Farin. in Praxi crim. q. 144. n. 43. Et an præsumatur virgo vide Meno. li. 6. de Præsump. q. 89. Masc. de Prob. cõcl. 1410.

2 In text. ibi (*de boa fama*) De bona fama multa Cassan. in Catalogo p. 11. consid. 24. optimè Hortẽs. Caualc. de Brachio Regio p. 3. n. 80. Et turpè est habere malũ nomen, & malam famam. Surd. de alim. ti. 4. q. 15. n. 33. Et melius est bonũ nomẽ, quàm diuitiæ multæ iuxta illud Sapiẽt. Prouer. 22. & notatur in l. 1. Cod. de Sũma Trin. & scriptũ est crudelis est qui negligit famã suam c. Nolo 12. q. 1. Nau. in ca. Inter verba 11. q. 3. concl. 2. n. 10.

In

3 In text. ibi (*viuua*) Vide Farin. d. q. 144. n. 44.
4 In text. ibi (*que em sua casa*) Vel cõducta Felin. in cap. Quia V. n. 1. de Iudic. Farin. d. quæst. 144. num. 48. Cassan. de Consuetud. Burgund. fol. mihi. 102. n. 3.

AD §. II.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. num. 101.

AD §. III.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. num. 104.

AD §. IIII.

1 Vide Farin. in Praxi crimin. q. 144. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. nu. 105. vbi nu. 119. cum seq. resoluit quod pater si imponat filiæ necessitatem peccandi ex solo peccato, vel suasione priuatur patria potestate, de quo etiam Cardoso in Praxi iudicum verbo Lenocinium n. 6. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 39. vers. Tertius & disp. 229. vers. In seqq.
2 In text. ibi (*& sendo de qualidade*) An lenones gaudeãt priuilegijs nobilitatis? Vide Thom. Valasc. d. alleg. 13. n. 122.

AD §. VI.

Vide Clar. §. fin. q. 68. vers. 23. Quesad. diuers. quæst. cap. 18. col. 2. vers. Qua ratione. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. n. n. 106.

AD §. VII. & vltim.

Vide Farin. in Praxi crimin. q. 144. n. 33. & 34. & 47.

Ad tit. 33. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 30. Concordant.

Dos rufiães, & mulheres solteiras.

Vide apud Hispanos l. 2. tit. 14. lib. 8. Ordin. vbi Perez, & l. 4. cum seqq. titul. 11. lib. 8. nouæ Recop. Cassan. de Consuetud. Burgund. rub. 1. n. 66. fol. 18. Pradil. in Sũma legum pœnal. p. 1. cap. 10. n. 6.

Ad tit. 34. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 31. Concordant.

Do homem que se vestir em trajos de mulher, &c.

Vide ca. Si qua o 2. dist. 30. apud Hispanos l. 7. tit. 15. li. 8. nouæ Recop. Tiraq. l. 3. cõnub. glos. 1. p. 3. n. 58. & seq. Bouad. in sua Politica lib. 1. c. 13. n. 24. Perez ad tit. 19. in rub. in addit. lib. 8. Ordin. pag. 352. vbi agit de illo, qui sumit habitum mulieris ad effectum intrandi in monasterium causa corrumpendi monialem.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*andem com mascaras*) Vide Gregor. l. 3. verbo Vestiduras tit. 12. part. 5. Perez in libello, quem de hac re scripsit, qui vocatur contra las mascaras, & de personato habitu monachi agit Frat. Emman. q. Regul. tom. 2. quæst. 76. art. 7.
2 Nota quod tenetur actione iniuriarum, qui ad iniuriam, vel infamiam alicuius luserit per l. Item apud Labeonẽ ff. de Iniur. Rebu. in l. 1. §. Quies ff. de officio præfecti vrbis.
3 In text. ibi (*ou jogos*) De histrionibus vide Cene. ad Decretum collect. 41.

In antiq. tit 10. vsq; ad §.3. cũ §.7.

Ad tit. 35. Ordinat. Regiæ.

Dos que matão, ou ferem, ou tirão com arcabuz, ou besta.

1 DE homicidio agitur apud Hispanos tit. 23. lib. 8. nouæ Recopil. & latè tractarunt Ægidi. Bosſi. in Practi. tit. de homicidio Farin. in Praxi crim. lib. 4. de homicid Clar lib. 5. §. homicidium, Carrer. in Pract. titul. de homicid. Ayrer. de homicidio nouiſsime Pet. Caball. in tract. de omni genere homicidij, Anton. Gom. tom. 3. Vari. cap. 3. Hippol. conſ. 7. Decian. tract. crimin. lib. 9. cap. 17. cum ſeqq. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 1. ca 15.

Homicidiũ quãdo præſumatur.

2 De homicidio præſumendo. Quæſtio eſt, an ſi plures rixentur, & vnus in rixa ſit percuſſus, á quo præſumatur percuſſus? Vide Hippol. in Pract. §. Quoniam n. 30. & in l. Repeti n. 21. ff. de quæſtion. Clar. in §. homicidium n. 37. Menoch. de Arbitr. caſu 362. & conſ. 108. n. 4. Alex. Raudenſ. reſp. 27. à num. 32. Baptiſt. Coſt. de facti ſcientia, & ignorantia cent 1. diſt 40. art. 14 Flamin. de Rube. conſ. ſi á n. 57. vol. 1. & quod præſumatur contra vnum ex corrixantibus, qui ſimile delictum commiſit videtur tenere Maſcard. de Probat. concl. 1003. nu. 55. Vel contra illum, qui habet malam faciem Bouadil. in ſua Politica lib. 1. cap. 8. nu. 8. Diuus enim Ambroſ. lib. 2. de Virgin. dicit quod ſpecies corporis ſimulacrum eſt mentis, figuraquè probitatis, quẽ refert Ceuall. Communium contra commun. q. 248. n. 13. vbi à n. 6. multa de pulchritudine adducit. Et de mala phyſiognomia agit Hortenſ. Caualc. de Brachio Regio p. 3. n. 84.

De habẽte malam faciem.

3 An ſi aliquis ante oſtium alicuius reperiatur mortuus præſumatur à domino oſtij? Vide Bart. & ibi addita in l. Ædiles ff. de via publica Felin. in cap. Afferte nu. 10. de Præſumpt. Gom. l. 80. Tauri n. 56. Cott. in Memorab. verbo Mortuus pag. 590 Perez l. 13. in princip. tit. 13. lib. 8. Ordin. vbi quid ſi inuentus ſit in domo alicuius, Menoc. de Arbitr. caſu 394. àn. 54. & lib 1. de Præſum. q. 89. n. 92. Decian. tract. crim. lib. 8. ca. 4. n. 12. in med. vbi reſoluit doctrinã Bart. aſſerentis quod occiſus iuxta oſtium domus Titij præſumitur à Titio occiſus procedere tãtum quãdo vicinus, vel dominus domus ſunt malæ famæ, & ſoliti talia comittere, aliàs non poſſunt torqueri.

4 An præſumatur quod inimicus mortuum interfecit? Vide Felin. in cap. fin. ad finem de homicid. Clar. lib. 5. §. fin. q. 21. n. 30. Hippol. conſ. 3. n. 8. cum ſeqq. & conſ. 8. n 8 & conſ. 44. n. 2. & conſ. 72. n. 1. & 4. Maſcar. de Probat. concl. 472. nu. 1. & conſ. 901. Perez l 27. in fine verſ. Sed etiã oritur tit. 19 lib. 8. Ordin. Menoch. conſ. 384. nu. 5. Petr. Caball. tract. de omni genere homicidij nu. 290. & 320. & 321. vbi reſoluit quod inimicitia reddit præſumptiones duriores.

5 An ſi aliquis poſt triduum è vulnere ſurrexerit, & poſtea ſit mortuus præſumatur ex vulnere? Vide Gom. tom. 3. cap. 3. n. 29. verſ. Ex quibus venit reprobanda. Farin. in Praxi crimin. q. 127. nu. 80. vbi reſoluit quod præſumitur ex vulnere deceſſiſſe, niſi eius mala, & inordinata vita probetur.

6 Quando præſumatur mortuus ex vulnere? Vide Clar. §. homicidiũ nu. 44. Hippol. conſ. 7. nu. 27. & 28. Bonacoſ. Commun. crim p. 2. verbo Mortuus

Mortuus fol. 51. verso. Menoch. de Arbitr. casu 275. Andræ. Alcacer in sua chirurgia lib. 1. cap. 9. in resp. ad tertium. Boer. decis. 232. Cald. Pereira de Emptione cap. 7. n. 12.

Aggressor quis?

7 Aggressor quis præsumatur? Vide Menoch. de Arbitr. casu 363. Clar. §. fin. q. 60. num. 31. Mascard. de Probat. concl. 1228. & concl. 1244. Cened. ad Decretum collect. 65. nu. 4 Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 110. consid. 1. à n. 48. Farin. d. q. 125. à n. 439. & cons. 6. n. 4. lib. 1. vbi addit. lit. D. Rot. Lucens. diuers. decis. 41. vbi dicit quod expectantes in aliquo loco, & cum alijs postea pugnantes in dubio præsumuntur aggressores, Ambrosin. Episcop. Perus. decis. 14. refert quod aggressor præsumitur ille, qui melius erat armatus tempore rixæ, & Coler. Germaniæ decis. 49. resoluit aggressorem præsumi, qui est robustior, & in exercitio armorum magis versatus.

Dictũ vulnerati in articulo mortis an probet?

8 In aliquibus casibus homicidij præsumptio, & eius pœna minuitur. Et ita solet quæri an dictum vulnerati in articulo mortis probet contra aliquem, vel pro aliquo? Vide Guillelm. in cap. Rainuntius verbo In extremis n. 20. Hippol. cons. 5. n. 14. & cons. 17. n. 10. & cons. 20. nu. 14. & cons. 50. nu. 18. Grammat. decis. 42. n. 9. Cott. in Memorab. verbo Testator pag. 845. Clar in §. fin. q. 21. à n. 14. & q. 52. nu. 5. & 6. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. verbo Droicts num. 39. fol. 48. verso Gom. tom. 3. cap. 13. n. 17. Menoch. de Arbitr. casu 99. nu. 16. & lib. 1. de Præsumpt. q. 88. nu. 15. Mascard. de Probat. concl. 144. & concl. 234. n. 10. & concl. 1074. nu. 3. & concl. 1129. & seq. Ioseph. Ludou. tom. 3. Cõmun. Opin. tit. de Probat. concl. vni. vers. infertur 43. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. collect. 127. nu. 4. ex quorum resolutione deprehenditur quod si contra reum inculpatum verè, & realiter probaretur delictum, illa expurgatio, & confessio defuncti nihil prodest, operabitur tamen effectum veræ, & propriæ remissionis. Vnde assertio vulnerati persistentis in ea vsque ad mortem non facit indicium ad torturam ex P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 29. n. 163.

9 Quid si erat amicus? Vide Hippol. in l. 1. nu. 85. & seq. Cod. de sicarijs Menoch. lib. 5. de Præsumpt. q. 40. n. 15. & nu. 22 vbi etiam de consanguineo, Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij nu. 294. vbi resoluit quod amicitia facit cessare suspitionem doli in malefactore, & n. 155. asserit quod amicus occidens amicum in dubio casualiter occidisse præsumitur.

10 Quid si vir erat probus? Vide Amatis decis. 101. Petr. Caball in d. tract. nu. 295. vbi resoluit quod bona fama delinquentis minuit delictum, quia semel bonus præsumitur durare bonus.

11 Quid si occidat aliquem, qui eum pro ditorem, iudæum, aut cornutum nominauit? Vide Perez l. 4. post princip. tit. 13. lib. 8. Ordin. pag. 261. vbi resoluit quod iste non pœna ordinaria, sed extraordinaria arbitrio iudicis est puniendus.

12 Quid si aliquis occidat Titium cum velit occidere Sempronium? Vide Menoch. de Arbitr. casu 324. nu. 4. & 9. Clar. lib. 5. §. Homicidium nu. 6. Boer. decis. 84. Mench. Illust. cap. 96. num. 32. Perez l. 14. vers. Sed dubitatur titul. 13. lib. 8. Ordin. pag. 269. plures refert Cened. ad Decretal. collect. 49. n. 4. late Farin. in Praxi crimin. q. 125. n. 139. Petr. Caball.

d. tract. de omni genere homicid. n.238.vbi resoluit quod volens occidere vnum,& occidens alium nõ tenetur pœna homicidij ordinaria.

13 Quid si pueri in ludo aliquo se inuicem percutiant? Vide Syluan. cons.7.n.20.Hippol.cons.90. n.17. & cons.367.n.53.Menoch.de Arbitr. casu 400.à n.7.& cons.1.num.257. Petr.Caball.d.tract.n.224.vbi resoluit quod percutiens aliquem in ludo saxorum,qui mortuus sit,pro culpa tantum tenetur.

14 Quid si percutiat cum ligno, & mortuus sit percussus? Vide Hippol.in Pract.§.Vlterius nu 5. & 6.& & cons.7.n.44.& 45.& cons.67.nu. 18. cum seqq.& n.29.Clar.§. homicidium n.5.Menoch. de Arbitr.casu 275. n.6.& casu 361.nu.5. & 6.Petr. Caball d.tract.à n.233.& n.314. vbi resoluit quod percutiens cum baculo aliquem in capite , ita quod moriatur.si non habebat alia arma pœna mortis punitur, secus si habebat alia arma.

15 Quid in occidēte illum,qui ducebatur ad supplicium? Vide Cott. in Memorabil.verbo Homicidium, vbi resoluit quod punitur capitaliter.

16 Quid de percusso cum pugno, qui cecidit in terram? Vide Gregor. l.6.verbo Corre ti.9.part.7.Hippol. in l.1.Cod.de Siccar.n.9. & cons.51. n.15.& cons.136.n.27.Tiraq. cessante causa limit.20.n.10. Menoch. de Arbitr.casu 360. nu.114. & lib.5. de Præsumpt.q.40.n.7.Petr.Caball.d. tract.n.350.vbi resoluit quod percutiens cum pugno etiam armato de homicidio non tenetur, & nu.354. dicit quod percutiens aliquem, qui in terram cecidit , & se vulnerauit, non tenetur quasi vulneraret , sed quasi vulnerari faceret.

17 An videatur excusandus homicida si vulneratus medicum non adhibuit,vel in vulnere curando nõ fuit diligens? Vide addit. Bart. in l. Si ab hostibus §.Si vir n.3.lit.B.& ibi Ias.n.8.& D.Barbos.n.36. ff. Soluto Matrim.Hippol.in Pract.§ Et quia n.18.& cons.7.à num.46. Bonacos. Commun.crimin.p.1.verbo Vulneratus fol.187.verso.Clar. §. homicidium n.42.Menoch.de Arbitr.casu 275. num. 10. Mascard. de Probat. concl. 1035. & concl. 1073. num. 14.Surd. de Alimentis titul. 8. priuil. 69. nu.8. Stephan. Gratian. decis.185.n.8 Farin.cons.100.nu.3.cum seqq.& in Praxi crimin.q.127.n.25. vbi resoluit quod vulnerans non tenetur de occisione quando constat vulneratum obijsse culpa medicorũ & debet esse magna mala cura , & magnum malum regimen prædominans qualitati vulneris, & q.127. á nu.87. dicit quod negligentia, & malum regimen vulnerati arguitur ex eo quod in vulnere curando medicum non adhibuit,vel noluit obedire medico,vel bibit vinum purum, vel ambulauit ad serenum , vel ad ventum , vel concubuit cum aliqua muliere.

18 Vulnus lethale quod dicatur? Vide Bernard.Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper.lib.2.concl.111.n.17. Farin.d.q.127.à n.1.

19 An medico sit credendum vulnus non fuisse lethale? Vide addit. Bart.in l.1.n.2.lit.C.ff.de ventre inspic.Tiraq. de Nobilit. cap.31.n.398. Gom.to.3.cap.3.n.28.Hippol.cons. 7.n.29.& in l.1.n.54. Cod. de Sicarijs Menoch. d.casu 275.n.11.& cõs. 45.num.23.Clar. §.homicidium nu. 43.Farin.d.q.127.à n.49.& cons.100. num.32.latè, & elegantèr Bernard. Greuæ.d.lib.2.concl.111.

Quid

20 Quid si sit contentio inter chirurgos, & medicos de vulnere? Vide Mascard. cõcl. 1169. n. 40. cum seqq. Bernard. Greuæ. d. concl. 111. n. 10.

21 Quid si simus in dubio? Vide Hippol. in l. 1. nu. 54. & 59. Cod. de Siccarijs, Mascard. concl. 1034. nu. 44. & seq. & concl. 1073. nu. 6. & 7. Farin. d. q. 127. nu. 20. & cons. 100. á num. 14.

22 Quid de illo, qui venit in auxilium, & occidit an principalis teneatur de occisione? Vide Hippol. cons. 69. nu. 7. & cons. 81. nu. 33. Menoch. de Arbitr. casu 471. vbi resoluit quod non, si præter ipsius principalis voluntatem interfecit, & n. 3. dicit quod quis non punitur de auxilio cooperatiuo nisi probetur quod ad committendum illud maleficium præcesserit aliquis tractatus.

23 Quid si famulus alicuius eo præsente, & habente verba cum aliquo percussit eum an imputetur domino? Vide Duenh. reg. 303. ad finem vbi resoluit quod sic, quando delictum famuli cadit ad commodum domini.

24 De prouocato agunt Hippol. in l. Is qui aggressorem n. 27. Cod. de Siccarijs. Mascard. de Probat. concl. 72. n. 9. Rot. Lucens. decis. 14. Farin. d. q. 125. à n. 503. Aggressus præsumitur, qui acclamat, ita Mascard. cõcl. 23. n. 3. & concl. 1128. n. 13.

25 De aggressore quod præsumatur esse in culpa tradit Menoch. remed. 9. Recup. n. 47. & lib. 5. de Præsumpt. q. 3. n. 13. Et quod grauius cæteris debeat puniri asserit Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij n. 255. Farin. cons. 4. lib. 1.

26 De mediatore qui ad diuidendum accessit fictè, vt vni ex rixantibus faueret vide Auiles ad cap. 2. Prætor. n. 5. fol. 75.

Ad Princip. Ordinat. Regia

1 In text. ib: (*qualquer pessoa*) De ebrio an, & quando teneatur l. Omne delictum §. per vinum ff. de re mil. vide Gregor. l. 5. verbo Embriagarse titul. 8. part 7. Clar. §. fin. q. 60. nu. 12. Vesemb. in Paratitl. ff. ad legem Corneliam de Siccar. num. 24. Duenh. reg. 259. vers. Amplia quartò Gom. tom. 3. Vari. cap. 1. n. 73. Iodoc. in Praxi crimin. cap. 84. n. 17. & 18. Menoch. de Arbitrar. casu 326. & casu 377. à nu. 3. Peguer. decis. 18. n. 22. Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 5. nu. 19. Bellacomb. tom. 2. Communium Opin. lib. 9. tit. 13. nu. 79. pag. 495. & Kirchou. tit. 30. num. 100. pag. 547. Perez titul. 8. in Rub. lib. 8. Ordin. pag. 203. cum seqq. & l. 1. in fine in addit. eod. tit. & lib. pag. 208. Azeued. l. 1. nu 32. tit. 13. lib. 4. nouæ Recopil. Mascard. de Probat. concl. 579. nu. 3. Pat. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib 5. q. 5. & 6. P. Pined. in vita Diui Ioannis Baptistæ lib. 3. art. 2. cap. 1. pag. 142. P. Molin. de Iustit. tract. 3. disp. 38 á nu. 5. Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij n. 187.

2 De furioso l. Diuus ff. de officio Præsid. Vide Ayrer. de homicid. p. 2. n. 150. Menoch. de Arbitr. casu 325. Fachin. controuers. lib. 9. cap. 3. Ceuall. Communium contra commun q. 33. Petr. Caball. d. tract. á n. 179. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 38. à n. 1.

3 De sene l. Si quis in grauescente §. Ignoscitur ff. ad Senatusc. Syllan. Vide Tiber. Decian. resp. 16. & 24. vol. 3. Menoch. casu 329. P. Molin. d. tract. 3. disp. 37.

4 De Infante, pupillo, & minore l. Auxilium ff. de Minor. Vide latè Carot.

Carot.in tract.de minore in delictis excusando, Ayer. de homicid. p. 2. n.124.& seq.Thesaur.Pedam.decis. 161. Menoch. casu 329. Hondedæ. cons.104.vol.1.Raudens.de Annalogis cap.22.n.78.P.Molin. d.tract.3. disp.36.Petr.Caball.d.tract.à n.179.

5 De dormiente l. 1. §. Adipiscimur ff. de acquir. possess. Vide Sebast. Medices in tract. de fortuitis casibus q. 5. nu.36. Tiraq. de pœnis temper.causa 5. Menoch.casu 327. P.Molin.d.tract.3.disp.38.à n.10.

6 De habéte merita in Rempubl. Vide Menoch.de Arbitr.q.92.n.9.

7 De excellente in aliqua arte,vide Alexand. Raudens.de Annalog. cap.22.n.67.& 68. Et de nobili Ioseph.Sesse Aragoniæ decis.11.

8 De Clerico vide cap.Sicut dignum § Clericos de homicid. Pradil. in Summa legum pœnal.p.1. cap.15. nu.7.Farin.in Praxi crimin. q.119.à num.46.

Mandans qua pœna teneatur?

9 In text.ibi *(ou mandar matar)* Ergo mandans tenetur eadem pœna, qua delinquens,vide Clar. §.fin.q. 89. num.1.Aquilin.in l.Si is,qui pro emptore nu.237. ff. de Vsucapion. Menoch.de Arbitr.casu 352. & seq. Mascard.de Probat.concl.1012.Decian.tract.crimin.lib.9. cap.31. cum seqq. Ceuall.Communium contra commun.q.166.Farin. in Praxi crimin.q.135.n.1.Pereg.cons.103. n.10. & cons.85.n.82.inter consilia Farin. Petr.Caball.de omni genere homicidij à n.264. Cardos. in Praxi iudicum verbo Factum n.6.

10 Mandatum non præsumitur vide Mascard. concl.1014. optimè Pereg.cons.107.n.1. & seq. Decian. tract.crimin.lib.9.cap.34. à princip. vbi n.10.cum seqq.an loquens ad aures alicuius si reperiatur postea occisus iniurians præsumatur mãdãs, & n.23.resoluit quod licet dominus fuerit offensus á Titio, & famulus, vel amicus occiderit dictum Titiũ, quod si nil aliud probatum fuerit non præsumetur mandatum, & nu. 27.an mandatum per nutum alicui factum inducatur? Et resoluit per talem nutum consensum non vero mandatum præstari,nisi filius primó interrogaret patrem dicendo iubes mihi, vel mandas,vel rogas me vt occidam talem, responsio nutu,& sic tacitè facta debet de mandato intelligi.

12 Mandatum quomodo probetur? Vide Mascard.de Probat.concl. 866. & concl.1015. Menoch. cons. 788. à n.2.Decian.d. cap.34. nu.26. vbi resoluit mandatum probari per scripturam,& subscriptionem mandantis,& n. vlt. dicit quod vnus testis deponens de mandato facit indicium ad torturam contra mandantem.

12 De pœna auxilij præstiti in homicidio vide Coleri. Germaniæ decis.150.Et ad hoc vt illud præstitum dicatur requiritur assistentia animo doloso, & cogitato, & auxiliatores ad hoc adunati, vide Barzi. Bononiæ decis. 179. Cacheran. Pedam. decis.104.

13 In text.ibi (*morra*) Desumitur ex l.3.Cod.de Episcopali audientia ibi homicida quod fecit semper spectet. Vide Clar.§.homicidium n.14. Decian.tract.crimin. lib.9. cap. 17. cum seqq. Farin. in Praxi crimin.q. 119.á nu.12.Bernard.Greuæ.ad Practicam cameræ Imper.lib.2. concl. 110. num. 4. Pat. Molin. de Iustit. tract.3.disp.21. per totam, & præcipuè à n.4. *Pœna homicidij est mors.*

14 In text.ibi *(porem se a morte for em sua necessaria defensaõ)* Desumitur ex l.Vt vim ff.de Iustitia, & iure, super

per

per qua repetitiones edidere Iaſ. Deci Claud. Curti. Salomon. & alij. Vide Clar. in §. homicidium nu. 19. Duenh. reg. 192. Gom. tom. 3. cap. 3. n. 20. Maſcar. de Probat. concl. 1126. Maynard. deciſ. 23. lib. 2. Farin. in Praxi crimin. q. 125. n. 3. & 10. Dom. Chriſtoph. de Paz in ſcholijs ad leges ſtyli l. 58. à n. 1. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. cōcl. 110. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. collect. 792. Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij nu. 93. plures ex antiquiores refert Doctores Cened ad Decretum collect. 29. n. 2. Cardoſo in Praxi iudicum verbo homicidium n. 5. Ex doctiſsimis Patribus Societatis IESV vide Pat. Molin. de Iuſtit. tom. 4. tract. 3. diſp. 11. à princip. P. Leſsi. eod. tract. lib. 2. cap. 9. à n. 41. P. Rebello de Obligation. Iuſtit. p. 1. lib. 3. q. 12. P. Azori. Inſtit. Moral. p. 3. lib. 2. cap. 1. à princ.

Nota quod vbi quis fuga arrepta ſaluti ſuæ conſulere poteſt, ſe ſubſtitere non debet, ſed fugam capeſſere, niſi ſit miles, vel nobilis, quibus dedecus eſt fugere. Vide Hippol. in l. 1. n. 46. & 47. ff. de Siccar. Clar. §. homicidium nu. 32. Menoch. de Arbit. caſu 177. nu. 14. Farin. d. q. 125. à n. 121. P. Azori. d. cap. 1. q. 14. Bernar. Greuæ d. concl. 110. conſid. 1. á n. 24. P. Paul. Comitol. Reſponſ. Moral. lib. 4. q. 10. n. 16.

15 Amplia primó pro defenſione rerum. Vide Cou. in Clem. Si furioſus p. 3. §. vni. n. 6. Nau. in Man. cap. 15. n. 2. Mench. Illuſtri. cap. 18. nu. 5. Mich. Craſſ. tom. 2. Cōmun. Opin. lib. 9. tit. 10. n. 13. pag. 484. plures per Ceuall. Commun. contra communes q. 349. Cened. ad Decretal. collect. 96. nu. 3. Farin. in Praxi crimin. q. 125. n. 21. & 180. Cardoſ. in Praxi verbo homicidium n. 8. Ex Theologis Greg. de Valent. tom. 3. diſp. 5. q. 8. puncto 4. dub. 3. Tolet. in Sum. lib. 5. cap. 6. verſ. Tertius eſt caſus, Beia reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 2. caſu 23. Sayr. in Claui Regia lib. 7. cap. 10. nu. 30. P. Molin. d. tract. 3. diſp. 16. n. 1. verſ. Contrariam P. Leſſi. d. cap. 9. á n. 66. P. Rebello d. q. 12. num. 2.

16 Amplia ſecundò pro defenſione proximi vide Clar. §. homicidium n. 27. & 28. Viui. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 10. n. 27. Farin. d. q. 125. à n. 269. P. Soar. d. ſect. 1. n. 39. P. Molin. d. tract. 3. diſp. 18. n. 1. P. Leſsi. d. cap. 9. à n. 87. P. Azori. Inſti. Moral. p. 3. lib. 2. cap. 1. q. 21.

17 Amplia tertiò pro defenſione honoris, & pudicitiæ in mulieribus vide P. Leſsi. d. ca. 9. à n. 76. P. Azori. d. cap. 1. q. 18. Farin. d. q. 125. à n. 41.

18 In text. ibi (*neceſſaria*) Nota quod ſatis eſt probare defenſionem vt eius neceſsitas probata cenſeatur, quamuis de neceſsitatę non articuletur, vide Farin. in Praxi. crimin. q. 125. n. 428. verſ. Limita ſecundò Bonacoſ. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 10. n. 19. vbi Mich. Craſſ. n. 45.

19 In text. ibi (*ſaluo ſe nella excedeo a temperança*) In quo conſiſtat moderamen, vel exceſſus defenſionis. Vide Kirchou. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 10. num. 13. verſ. Sed primò Sayr de Cenſuris lib. 6. cap. 17. á n. 7. Farin. d. q. 125. á n. 330. Chriſtoph. de Paz in ſcholijs ad leges ſtyli l. 58. nu. 5. Sayr. de Cenſur. lib. 6. cap. 17. á n. 7. P. Rebello d. q. 12. n. 7. Pat. Azori. d. p. 3. lib. 2. cap. 1. q. 2. Bernar. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 110. conſid. 1. à n. 9. Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij n. 94. vbi dicit quo moderamen inculpatæ tutelæ conſiſtit circa modum, tempus, & cauſam.

Nota

20 Nota quod non dicitur excedere moderamen inculpatæ tutelæ si aliquis feriat armis inuasorem sine armis, quando inuasor prouocato robustior, & ferocior esset. Vide Iodoc. in Praxi crimin. q. 76. n. 14. Bernard. Greuæ. d. consid. 1. n. 12. & 13.

21 Et quando dicatur robustior, & fortior. Vide Hippol. consl. 41. n. 13. Menoch. de Arbitr. casu 363. n. 6. cum seqq.

22 Et in dubio robustior præsumitur aggressor. Vide Tiraq. de Iure primog. q. 17. opin. 7. n. 7. & 8. Gom. tom. 3. cap. 3. n. 25.

23 Nota quod inuasus à fœmina non tenetur adhibere duriora arma nisi moderatius egerit, vel masculus sit minuti, & trepidi animi, fœmina vero ferox. Ita Bernard. Greuæ. d. consid. 1. n. 18.

24 Nota probationem excessus accusatori iniunctam esse vide Vincent. Hondedæ. decis. consult. 99. n. 14. & 15. Viui. Neap. decis. 458. n. 8 Bernard. Greuæ. d. consid. 1. à n. 44.

25 In text. ibi (*por algũu caso sem malicia*) Vtpote in infantulo reperto suffocato in lecto incuria matris, vel nutricis, de quo agit Farinac. in Praxi crimin. q. 98. nu. 72. vbi nu. 63. agit de illo, qui dormiens surrexit è lecto, & aliquem occidit.

AD §. I.

Vide Grammat. decis. 23. num. 9. cum seqq. & decis. 32 in. 2. Tiraq. de Nobilit. cap. 20. n. 38. Farinac. in Praxi crimin. p. 1. q. 98. n. 105. cum seqq.

AD §. II.

De venenãtibus. 1 Concordant apud Hispanos l. 7. & 8. tit. 7. part. 7. Vide Clar. §. fin. q. 92. n. 2. Hippol. ad Rub. ff. ad legẽ Corneliam de Siccar. nu. 4. Anton. Gom. to. 3. cap. 3. n. 7. Cou. in Clem. Si furiosus p. 2. in princip. nu. 11. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Venenum fol. 183. Grammat. decis. 2. à nu. 5. Baiard. ad Clar. §. homicidium n. 27. Menoch. de Arbitr. casu 360. n. 46. Syluan. consl. 43. n. 21. Decian. tract. crimin. lib. 9. cap. 21. & 22. Pat. Molin. de Iustitia tom. 4. tract. 3. disp. 24. n. 1. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 17. Petr. Caball. de omni genere homicidij n. 550. cum multis seqq. Thom. Valasc tom. 1. allegat 13. n. 134. & seq. Farin. in Praxi crimin. q. 122. à princ. vbi à num 32. agit de pœnis, quibus puniatur vendens, emens, conficiens, aut retinẽs venenum, & à n. 53. an in crimine veneni præsumptiua probatio sufficiat de quo etiam Decian. d. lib. 9. ca. 24.

2 An & quando dans, vel recipiẽs poculum, aut causam ab ortioni vt homicida puniatur? Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 20. nu. 10. Clar. §. fin. q. 68. n. 2. Gom. tom. 3. cap. 3 n. 32. Ozasc. decis. 60. Plac. de Delictis cap. 20. n. 5. & 6. & in cap. 26. n 8. Menoch. de Arbitr. casu 377. Soar tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 1. n. 71. pag. 436. Thesaur. decis. 12. & 13. Sayr. decis. 22. & 23. sub tit. de homicidio. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 33. art. 4. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 72. num. 17. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 27. Farin. in praxi crimin. q. 122. à num. 91. cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. col lect. 590. plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. collect. 32.

3 In text. ibi (*posto que de tomar a peçonha se não sigua a morte*) Minori tamen pœna esse plectendum si mors non sequatur communis docet resolutio, vt videre est per Carrer. in Pract.

Pract.crim.§.homicidiũ n.29.Felin. in tract.quando conatus n.13. Viui. tom.2.Cõmun.Opin.lib.9.ti.1.n.83. vers.Et primó pag.437.& tit.12.n.9. vers.Et primo pag.489. Clar.§.fin.q. 92.n.2.vers.Si est tamẽ Decian.trac. crim.lib.9.c.23.& c.26.n.11. Ceuall. Communium q.540.nu.8.Farin.in Praxi crim.q.122.à n.14. Pet.Caball. de omni genere homicidij á n. 573.

4 Consanguineus venenans carceratum quas pœnas incurrat? Vide Felin.in cap.Cum iuramentum n.3. de homicid.Hippol.in.l.1.ff.de Sicar.n.3.Clar.§.homicidium nu.13.& 14. Menoch.de Arbitr.casu 285. n. 5. cum seqq.Petr.Caball.d.tract. de omni genere homicidij n.578.

AD §. III.

De Assassinis.

1 Desumitur ex cap. Pro humani de homicidio lib.6. Vide Afflict. in cap.1.n.30.cum seq.de eo,qui interfecit fratrem domini sui lib.3.fol.71. Cou.lib.2.Vari.cap.20.num.9.& in Clem.Si furiosus p.2.in initio à n.9. Nau.in cap.Nouit notab.3. nu.109. de Iudic.Clar.lib.5.§.Assassinũ. Anton.Gom.tom.3.cap.3.n.11. Bossi.in pract.tit. de mandato ad homicidiũ n.13.Plac.de Delict.lib.1.cap.19.n.2. Menoch.de Arbitr.casu.360.nu.41. Viui.tom.1. Commun. Opin.28. & tom.2.opin.53. Salzed. ad Bernard. cap.96.vers.Sed quia Decian. tract. crim.tom.2.lib.9.cap.30. Perez l.12. tit.13.lib.8.Ordin.Gutier.Pract. lib. 3.q.7.n.23.Mascard.de Probat.cõcl. 137.& 138.Soar. de Paz in Praxi to. 1. p.5.cap.3.§.3.à n.131.Farin.in Praxi crim.q.8. n.82. vers.Amplia primò,& q.123.à n.1.Bouadil.in sua Politica lib.2.cap.14.nu.76. P.Soar.de Religione tom.1.lib.3.tract.2.cap.11. n.15.& 16.Ceuall.Commun. contra commun.tom.4.q.902.n.1.Petr.Caball. de omni genere homicidij à n. 472. P.Molin.de Iustit.tom.4.tract. 3.disp.25.Cardoso in Praxi iudicum verbo Assassinus.Pradil. in Sũma legum pœnaliũ p.1.cap.19. D.Mart.de Iurisd.p.4.cent.2.casu 139.n.1. & 2. & in votis nouiss.decis.voto 238.nouissimè Hortens.Caualcan.in tract. de Brachio Regio p.1.n.76.cũ seqq.

2 In text ibi (*por dinheiro*) Vel pro præmio vt per Alexand. Raudens. quem refert Aloys.Ricci.in collect. decis.p.1.collect.101.Hortens.Caual. d.p.1.n.79. Etiamsi præmium sit incertũ secundum Vincent.de Franc. decis.176.Decian.d.lib.9.cap.30. n. 17.vbi resoluit quod vt sit assassinũ oportet quod intercedat, vel datio pecuniæ, vel alterius cuiuspiam rei, vel saltẽ promissio de dãdo, & quod sit certum non in genere, & quod constet de acceptatione mandati,& promissionis.

3 In text.ibi (*& estas mesmas penas, &c.*) Quæstio autem est non leuis an in hoc crimine puniatur mandans, etiam nõ sequuto effectu homicidij? Ordinatio in præsenti negatiuam partẽ est amplexa,de illa tamen vide Mascar.concl.138.n.2.Perez l.12 tit. 13.lib.8.Ordin.Thom.Triuisan. Venet decis.18.p.2. Decian.d. cap.30. n.3.13.& 14.agit de mãdatario,& resoluit quod si deuenit ad actum proximum consumationi effectus puniatur pœna ordinaria aliás puniretur extraordinariè,de quo vide Farin.q.123.á n.77.

4 In text.ibi (*mãdar matar*) An si pater mandet filio,vt talem occidat,& ipse occidat,dicatur assassinũ commisisse,vel pater, vel filius, vel vterque? Vide Bald.cons.256.in 2.quem refert Decian.d.cap.30.n.18.

5 In text.ibi (*& ferindo outra pessoa*) Vide Decian.d.cap.30.n.41.

AD §. IIII.

1 Vide apud Hispanos l.14. tit. 23. li.8.nouæ Recop.Cab.p.1.Aresto 55.
2 In text.ibi (*de qualquer condição q̃ seja*) Comprehendit fœminas vt per Bernard.Greuæ. ad Pract. Cameræ Imp.lib.2.concl.110.consid.1.n.18.
3 In text.ibi (*lhe sejão decepadas as mãos*) Quid si manus sit arida? Vide Felin.in cap. Inter cæteras nu. 8. de Rescript. Afflict. in cap.1.§. Si quis alium n.5.de pace tenenda lib.3.fol. 48.Ias.in l.De quibus n.37.ff.de Legib.Duenh.reg.393.ad finem Greg. l.16.verbo Cortar.tit.19. part.3.Menoch.lib.5.de Præsumpt.q.49. n.8. Vezin.tom.2. Commun.Opin. lib. 9.tit.30.n.140.pag.549.
4 In text.ibi(*& se tirar de proposito*). Propositum quomodo probetur? Vide Mascar.de Probat.cõcl.864.n.2. Menoch.de Præsump.lib.5.q.40. n. 3. Farin. in Praxi crimin. q. 126. à n.8.

AD §. VI.

1 In text.ibi (*sejalhe decepada hũa mão*) An debeat esse dexteram? Vide Hippol.in l.1.de Siccar.n.59. Perez l.1.verbo le corten la mano titul.13. lib.8.Ordin.Farin. in Praxi crimin. q.19. nu.27. Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.4.n.15.vbi resoluit quod de manu minus fructuosa intelligitur.
4 Quid si vnicam tantum manum habeat? Vide Grãm. decis.94.Menoch.de Arbitr.casu 449.à n.7.Gregor.l.1. verbo Que la saquen tit.13. part.2 Farin.d.q.19.n.28.
3 Quid in debiliori? Vide Clar.lib. 5.§.fin.q.69.n.4.Farin.d.q.19.n.27.
4 An sit pœna capitalis abscisio manus, vel alterius membri? Vide Menoch.de Arbitr.lib1.q.86.nu.15. Hippol.in l.1.Cod.de Siccar. n.62. Farin.d.q.19.num.25.

AD §. VII.& vltim.

1 Vide P.Molin. de Iustit. tom.4. tract.3.disp.29.vers.§.7.
2 Quid si in facie non remaneat cicatrix an pœna istius legis mitiganda sit? Vide Farin. in Praxi crimin. q.18.num.98.vers. Vnde,& de cicatrice in facie, vel oculo, vide eund. q.18.n.97.
3 In text.ibi(*mandar dar*) E a pessoa que a der por mandado de outrem posto que seja nobre, serà castigada com pena vil, vide na noua reformação da justiça,no §.que começa: As pessoas,&c.
4 Mandans, & mandatarius possunt accusari in eodem libello secundum Bart. in l. Sed si vnius §. Seruus meus ff. de Iniur. quem refert,& sequitur Farin.in Praxi crim. quæst.135.num.147.

Ad tit.36. Ordinat.Regiæ.

In antiq. Extrauag. 1 titul 2. part.4.

Das penas pecuniarias dos que matão,&c.

VIde P.Molin.de Iustit. tom.4. tract.3.disp.29.§.8. latè Farin. in Praxi crim.q.119.à n.27.

Ad tit.37. Ordinat.Regiæ.

In antiq. ti.3.§.27.

Dos delictos cometidos aleiuosamente.

COncordat apud Hispanos l.3. tit.19.part.2. Vide Bonacos.p. 1.verbo Proditor fol.140.Burg. cons.22.n.16.Canter.in quæst.crim. cap.6.

cap. 6. à n. 31. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 29. Perez l. 1. tit. 7. lib. 8. Ordin. Gom. tom. 3. cap. 3. num. 5. Soar. de Paz in Praxi p. 5. cap. 3. à num. 115. Pat. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 23. latè Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij à num. 396. optimè Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris alleg. 13. à n. 125. cum seqq. vbi n. 133. agit de §. 1. huius tit. & numeris sequentibus de §. 2. & 3. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. à n. 80.

Ad tit. 38. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 16.

De occidēte mulierē repertam in adulterio.

Do que matou sua mulher pella achar em adulterio.

Desumitur ex l. Grachus Cod. ad legem Iuliam de Adulter. Concordat apud Hispan. l. 13. tit. 17. part. 7. vbi glos. 4. Vide Cou. de Sponsal. p. 2. cap. 7. §. 7. nu. 8. Tiraq. l. 9. connub. n. 9. Mench. de Success. creat. §. 7. n. 22. & Vsufreq. cap. 8. & Illust. cap. 49. à nu. 4. Perez l. 1. vers. Quæritur 5. tit. 3. lib. 5. & l. 2. vers. Præterea quæri potest tit. 15. lib. 8. Ordin pag. 292. Menoch. de Arbitr. casu 420. n. 22. & casu 482. n. 3. & 4. Greg. de Valent. tom. 3. disp. 5. q. 8. puncto 3. Salon. in 2. 2. q. 64. art. 3. controu. 2. Azeued. l. 1. n. 21. tit. 10. lib. 4. & l. 1. in fine tit. 20. lib. 8. nouæ Recopil. Gutier. Pract. lib. 2. q. 1. nu. 22. Cened. ad Decretum collect. 12. à princ. Decian. tract. crim lib. 2. cap. 19. n. 8. Ceuall. Commun. contra cōmun. q. 833. à n. 12. & n. 20. D. Barbos. in l. Si ab hostibus §. fin. á nu. 40. ff. Soluto Matrim. Farin. in Praxi crim. q. 91. n. 6. & q. 121. á n. 57. cũ sequent. Sayr. in Claui. Regia lib. 7. cap. 10. n. 6. D. Mart. de Iurisdict. p. 3. cap. 8. n. 24. Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij à n. 23. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. n. 282. in B. 2. nouissimè Lusitan. Ægid de Iure, & priuil honest. art. 6. à n. 18. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 20. col. 456. P. Molin. de Iustit. tom. 4 tract. 3. disp. 7. a n. 2. & disp. 99. per totã P. Sanch. de Matrim lib. 10 disp. 8. a n. 37. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 3. q. 10. n. 13. An hæc Ordin. procedat in marito occidente adulterum proditorie? Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. n. 16.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*homem casado*) Idem esse in patre, qui potest impune occidere filiam in adulterio repertam, ac ipsum adulterum, post multos, quos refert cum ampliat. & limit. hanc regulam ponit Farin. in Praxi crimin. q. 121. n. 1. cũ multis seqq. vbi n. 34. resoluit patri datũ esse ius occidẽdi filiã si eam in potestate habeat, de quo etiam Pinel. in Rub. Cod. de Bonis mat. p. 2. n. 19. Perez l. 4. verbo Con su hija tit. 13. lib. 8. Ordin.

2 In text. ibi (*em adulterio*) Vel in præparatorijs ad coitum veluti in mutuis amplexibus, & osculis. Vide Surd. de Alim. tit. 7. q. 16. nn. 32. cum seqq. Dom. Christoph. de Paz in Scholijs ad leges styli l. 62. schol. 2. n. 15. D. Barbos. in l. 2. in princip p. 2. n. 70. ff. Soluto Matrim. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 91. num 8. Farin. in Praxi crimin. quæst. 121. nu. 41. & à num. 107. & num. 110. hoc limitat in consanguineis, cum ex consaguinitate omnis mala præsumptio tollatur, & allegat Mascard. de Probat. concl. 312. à num. 3. & concl. 981. nu. 8. Menoch. de Præsumpt. lib. 5. q. 17.

3 In text.ibi(*licitamente*)Nota in foro conscientiæ peccare maritum occidendo vxorem in adulterio deprehensam. Vide Cou. de Sponsal.p.2. cap.7.§.7.à n.8.Gom.l.80.Tauri n. 52. Decian.tract.crim.lib.9. cap.15. n.36.in fine vers.de Iure autem Canonico,& nu.40. P. Sanch.de Matrim.lib.10. disp.8.à nu.38. post Menoch. Petr. Greg. & alios Farin.in Praxi crimin. q.121. num.55. vers. Pro concordia,& á n.122.Petr.Caball.in tract.de omni genere homicidij n.25.D.Mart.in votis nouißim. decis.voto 98.num.13.nouißimè Bened. Ægid.d.tract.6.n.24.

4 In text.ibi(*poderà matar*)Non tamen seruo,aut liberto licitum est dominum, aut patronum in adulterio deprehensum occidere ex l.Si adulterium §.Liberto ff.ad legem Iuliam de adul. Vide Baiard.ad Clar.§.homicidium n.182.Farin.d.q.121.n.78.& n.119.idem in filio resoluit, cui non licet patrem occidere,quamuis eum cũ eadem sua vxore deprehenderit.

5 Nota quod pater,& maritus pro occidendo adultero possunt conuocare amicos,& affines in auxilium, atque etiam filio mãdare vt eum occidat,& filius obediendo excusatur, & probat §.fin huius tit. Vide Tira. de Retract.lig.§.26.glos.1.nu.68. & seq.& in l.Si vnquam in princip.nu. 16.Gom.l.76.Taur n.17.&l.80,n.62. & tom.3.cap.3.n.42.Farin.d. q.121. à num.79.Pat.Molin.de Iustit.tom. 4. tract.3.disp.99.n.17.Petr.Caball. d.tract.n.52.

6 In text.ibi(*assi a ella*)Procedit in sponsa de præsenti. Vide Farin.d.q. 121. n.72.

7 In text.ibi(*quomo o adultero*) Etiã si Clericus,vel Monachus,quos potest occidere si eos reperiat cum sua uxore absque timore excommunicationis.Vide Gom.l.80.Taur. n.55. Menoch.de Arbitr.casu 419. nu.92. Farin.d.q.121.á nu.73. Petr.Caball. tract.de omni genere homicidij n. 24. Cardoso in Praxi iudicum verbo Adulterium n.12. Ceuall. Communium contra commun. q.833.n. 30. vbi intelligit ex repentino animi,secùs si ex deliberatione.

AD §. I.

Vide D.Barb.in l.2.in princ. p.1. n.112.& in l.Si ab hostibus §.fin.n.58. ff.Soluto Matrim. D.Mart. in votis nouiss.decis.voto 206.per totum.

AD §. II.

Vide Gom.l.80.Tauri.n.63. Cened.ad Decretũ collect.12.n.8.Surd. de Alimentis tit.8. priuil.69. nu.10. Flores ad Gam.decis.3.ad finem.Farin.in Praxi crim.q.120. à num.64. Cald.Pereira in l. Si curatorẽ verbo Sua facilitate à n.12.D.Barbos.in l.2. in princ.p.1.n.56.cum seqq. ff.Soluto Matrim. & in l. Si ab hostibus §. fin.n.42.& n.58.& 59.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.6.q.6.num.4. vers.Iuxta,& n.10. *Vir vxorẽ adulteram occidens nõ lucratur dotem.*

AD §. III.

Vide quæ dixi supra hoc lib.titul. 25. §. 8.

Ad tit.39. Ordinat.Regiæ. *In antiq. tit.10.§.8*

Dos que arrancão em presença del-Rey,&c.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

1 IN text.ibi(*toda a pessoa*) Comprehendit fœminas,vt optimè resoluit Ber.Greuæ.ad Prac.Cameræ Imper.

Imper. lib. 2. concl. 110. consider. 1. num. 18.

2 In text. ibi (*em nossa presença*) Bossi in titul. de Iniur. num. 5. tradit quod etiam stante remissione partis ob non præstitam condignam reuerentiam Principi iniurians potest plecti aliqua pœna arbitraria, & subdit se vidisse sæpe acriter puniri euaginantes arma in præsentia, seu domo Principis, refert Farin. in Praxi crimin. quæst. 105. num. 188. & delictum coram Principe commissum dicitur grauissimum vt per Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. n. 202.

3 In text. ibi (*arrancar arma*) Vide Ias. in §. Ex maleficijs num. 85. Instit. de Actionib. Hippol. in Pract. §. Pro complemento nu. 17. & 18. Felin. in cap. Ita quorundam num. 2. de Iudæis. Cabed. 1. Aresto 49.

4 In text. ibi *(que ferir)* Nota quod leuis cutis ruptura non dicitur vulnus. Ita Perez l. 1. prope finem titul. 13. lib. 8. Ordin. optime Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4. num. 151. vbi resoluit non procedere in modica scissura, seu scarpinatura, & ibi etiam resoluit quod licet dentes appellentur arma nihilominus de consuetudinaria interpretatione non comprehenditur qui parum dentibus lacerat.

5 In text. ibi (*ou offender algũa pessoa*) Armis scilicet, non tamen si verbo, aut scripto aliquem iniuria affecerit. Ita Cald. Pereira quæst. forens. in Comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. n. 4.

6 Curia quæ dicatur, vide Perez li. 8. Ordin. pag. mihi 389. Greg. l. 27. tit 9. part. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 13. §. 1. à princip. D. Barbos. in l. 2. §. Legatis nu. 37. cum seqq. ff. de Iudic. Cabed. p. 1. decis. 13. n. 3.

Ad tit. 40. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 75. §. vlt.

Dos que arrancão em Igreja ou Procissão.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

Vide Cabed. p. 1. Aresto 4. Cald. Pereira quæst. Forens. in comment. ad l. vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. n. 6. vbi resoluit pœnam huius legis non habere locum in eo, qui verbaliter in Ecclesia, aut Processione aliquem offenderit. Et aduerte quod iniuria dicitur atrox ex Farin. in Praxi crim. q. 105. n. 206.

In text. ibi *(dentro em Igreja)* Secus si extra Ecclesiam euaginauerit gladiũ, & eo euaginato ingrediatur Ecclesiam, quia initium expectandum est. Vide Abb. in cap. Dudum 2. 1. n. 11. & addit. ibi lit. F. de Elect.

Ad tit. 41. Ordin. Regiæ.

In antiq. ti. 10. §. 6.

Do escrauo, ou filho que arranca arma contra seu senhor, ou pay.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

In text. ibi *(qualquer escrauo)* Quid in liberto occidente patronum, aut patronam? Vide l. 1. ibi patronum ff. ad legem Pomp. de parricid. Ant. Gom. de Delictis cap. 3. n. 3. vers. Itẽ adde quod similiter. Plac. de Delictis lib. 1. ca. 22. n. 23. Decian. tract. crim. lib. 9. c. 9. n. 9. & 11. & c. 10. n. 8. & seq. Farin. in Praxi crim. q. 110. n. 113.

AD §. I.

Extrauag. 13. tit. 2. p. 4

1 Desumitur ex titul. & Cod. ad

De parricidio, & eius atrocitate.

legem Pompeiam de parricidijs, & vide Azo.in sum.de his, qui parentes,vel liberos occiderunt.Conrad. in Pract.tit. de Parricidijs. Iodoch. in Pract.crimin.cap.87.de Parricid. Cou.in Clem.Si furiosus p.2.in princip.n 12.Ioan.Vella de pœnis delict. cap. 27. Petr. à Placa in epithome delict.cap.22.Clar.in Pract.§.Parricidium.Anton.Gom.tom.3. de Delictis cap 3.n.3.Petr.Gregor.Syntag. iuris lib.36. cap.24. Viui. Kirchou. Soar. & alios tom. 2. Communium Opin. lib.9.tit.14.pag 504.Decian. tract.crimin.lib.9 cap.86 Menoch. de Arbitr. casu 356. Fachin. lib. 9. controuers.cap.86.Salorsan.de Parricid.Guid.Pancirol.in thesauro vari.lectionum lib.2.cap.236.Farin.latissimè in Praxi crimin. q. 120. Pat. Azori.Instit.Moral. p.2. lib.2. cap. 25. q.1.Pat.Molin. de Iustit. tom.4. tract.3.disp.26.Cardos.in Praxi iudicum verbo Homicidium nu. 28. & verbo Mulier num.25.Cald.Pereira quæst.forens. in comment. ad l.vni. Cod.Ex delictis defuncto.p.2.n.31.

2 In text.ibi(*& o filho,ou filha, &c.*) Amplia primò procedere in filio naturali.Vide Ias.in l.2.§.Prætor ait n. 11. ff.de In ius vocando.Clar.§.Parricidium n.2. vers.Quæro nunquid. Gom d.n.3. vers.Quæro tamẽ.Soarez Commun.lit.P.nu.15.Farin.d.q. 120. n.110.

3 Amplia secundó in filio naturali bastardo. Vide Carrer. in Pract. crim.tract.3. de homicid. & assas. §. 9.quæro n.13.& 14. Plac.d. cap.22. n.12.in fine vers.Quin etiam ad spurios.Cassan. in Catalogo p.11. consid.15.vers.Ad vnum.Farin.d.q.120. n.110.Surd. decis.249.n.18.vbi contrarium videtur sentire.

4 Amplia tertiò in filio spirituali. Vide Plac.d.cap.22.n.18.Baiard. ad Clar. §. Parricidium nu 1. Tiraq.de pœnis temper.cap.21.n.2.Decian.tamen lib.9.cap.9.nu.6. quem refert Farin.d.q.120.n.116.hãc ampl.nullo iure fulcitam existimat,& propterea occidentem patrem spiritualem grauius puniendum asserit, quam simplicem homicidam propter qualitatem spiritualis coniunctionis , non autem vt parricidam.

5 Amplia quartò vt idem sit è contra in parẽtibus occidentibus filios. Vide l.1.ibi sed si mater,&c. ff.ad legem Pompei. de parricid. & l.1. in princip.Cod.eodem Gom.d.n.3. in princip.Decian.lib.9.cap.8.nu.1. & seqq.& nu.12.Salorsan.de Parricid. lib.2.cap.10.Farin.d.q.120. à n.106.

6 Limita primó in filio adoptiuo, qui si patrem adoptante occidat, non punitur vt parricida,grauius tamen quàm simplex homicida. Vide Ias.in l.2.§.Prætor ait.nu.12.& 13.ff. de in ius vocando.Decian.tract.crimin.lib.9.cap.9.n.5.Farin. d.q.120. num.163.

7 Limita secundò in filio exposito.Vide Menoch.de Arbit.casu 396. à n.9.Surd.de Alimentis tit.4.q.18. n.51.Farin.d.q.120.n.164.cum seqq.

8 Limita tertiò in filio occidente patrem venientem contra Fidem Christi.Vide Plac.d.cap.22.num.15. Decian.d.lib.9.cap.15.n.8. Farin.d. q.120.n.176.

9 Limita quartò in filio occidente patrem ad sui defensionem.Vide Decian.d.lib.9.cap.15.n.12.Farin.d. q.120.nu.186. Cald.Pereira in comment.ad l. vni. Cod. Ex delictis defunct.p.2.n.28.

10 Limita quintó in filio furioso. Vide Iodoc.in Pract.crimin.cap.87. de Parricid.num.6. Farin. d. q.120. num.181.

11 Limita sextò in parricidio cõmisso

misso sine dolo. Vide l.1.ibi cuiusuè dolo malo id factum erit ff.ad legem Pomp.de parricid. Decian. d. lib.9. cap.15.n.1.& 35.Farin.d.q.120.num. 182.vbi n.183. resoluit quod in parricidio dolus non præsumitur.

12 Limita septimò in filio occidente patrē suum ignorante sibi patrem esse, nisi talis ignorantia sit crassa,& supina. Vide Decian.d.lib. 9.cap.15.n.7.Farin.d.q.120.nu.184. & 185.

13 Limita octauò in filio occidente patrem bannitum,qui arbitrio iudicis punietur,cum à filio pater bannitus interemi minime possit. Vide Deci. in cap. Quæ in Ecclesiarum n.14.de Constit.Menoch.de Arbitr. lib.1.q.90. à num.43. Farin. in Praxi crim.q.103.à n.275.

14 Limita nonò in filio occidentē patrem ingratum,vel è contra,quādo ingratitudo est exhæredatione digna. Vide Bart. in l. Diuus Adrianus ff.ad legem Pompei.de parricid. Menoch.d,casu 356.nu.41.Decian. d.lib.9.cap.15.n.26.Farin. d.q.120.à n.167.vbi n.169.resoluit quod patris sæuitia erga filium excusare eum potest aliqua ex parte,si ipse filius deinceps impias manus eidem patri intulerit.

15 Lampridius in Alexandro seuero dicit quod manus amputabitur filio patrem percutienti,prout resoluit Pat.Pined. in Iob.tom.2.cap.31. vers.22.pag.529.Et non præsumitur filius is,qui patrem verberibus afficit ex Alber.in l.Eum , qui Cod. de Episcop.& cleric. Felin. in cap. Afferte n.2.de Præsumpt. quos refert Menoch.de Præsumpt.lib 5.q.11. n. 5. Et facit illud quod fieri iussit Petrus Rex Portugalliæ de monacho incluso in alueario , & serra in duas partes dissecto,prout refert Eduard. Nonius in vita eiusdem Regis fol.179.

Ad tit.42.Ordinat.Regiæ.

Dos que ferem,ou injurião as pessoas com quem trazem demandas. *De vulnerante,vel iniuriā inferente colitiganti.*

Ad Princip. Ordinat.Regia.

1 IN text.ibi(*que ferir*)Leuis tamen cutis ruptura non dicitur vulnus.Vide Deci.in cap.De appellationibus n. 7. de Appellation. Afflict in cap.1.§.Porrò n.5.Quæ sit prima causa beneficij amitt. lib.3. fol. 11. Succin.reg.284. vers.Tertio fallit.Perez l.1.prope finem tit.13.lib. 8. Ordin.optime Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.4. n.151. vbi n. 152. resoluit quod licet dentes appellentur arma iuxta Psalm. 56. ibi filij hominum dentes eorum arma, nihilominus consuetudinaria interpretatione non comprehenditur in statuto de vulnerante, qui parum dentibus lacerat. *In antiq. ti.10.§.4.*

In text.ibi(*trouxer demanda*)Ex litibus enim inter collitigantes solent oriri inimicitiæ per text. in cap. 1. vbi scribentes de Iudic. & Ordin. supra lib.3. titul.56.§.7. ita ut in alia causa possit recusari iudex,cum quo mihi lis est ex glos. 1. vbi Panorm. Deci.& Barbat. in cap. Cum super de Officio deleg.Corset.in sing.verbo Iudex.

In text.ibi (*ou injuriar*) Nota quod si quis vna vice plures iniurias fecerit plura conuitia in aduersarium dicendo,pro omnibus solum punitur pro vna iniuria. Ita bene Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 6. n.301.

In text.ibi(*se se não prouar que o ferimentos*

mento, &c.) Cui incũbat onus probandi ex noua causa illatam fuisse iniuriam? Dic offenso incumbere ex l. Qui accusare Cod. de Edendo, & l. Actor Cod. de Probat. cum traditis per Mascard. de Probat. concl. 1131. n. 38. & concl. 1157. à n. 9. Sufficiet tamen offenso probare quod nullis verbis fuit à suo collitigante percussus, vel iniuriosis verbis affectus ex Bart. in l. Respiciendum §. Delinquunt ff. de Pœnis, cum traditis per Cou. lib. 2. Variar. cap. 20. nu. 7. Clar. §. homicidium n. 9. Perez ad l. 1. titul. 3. lib. 5. Ordin. Pag. 146. Et in dubio præsumitur ex noua causa Paris. cons. 165. n. 26. vol. 4. Bonacos. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 25. n. 105. pag. 527. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4. num. 167. in fine.

AD §. I.

Aduocati non se tuentur armis. In text. ibi (*procurador*) Non enim aduocati armis se tuentur, sed laboriosæ vocis cõfisi munimine laborãtium spem, vitam, & posteros defendunt, vt aliàs inquit Imper. in l. Aduocati 14. in fine Cod. de Aduocatis diuers. iudiciorum: ideo propulsatio iniuriarum sibi illatarum ab illis cõtra quos aduocationis officium exercent pendet á magistratibus, qui insolentiam, & petulantiam eorum coercere possunt, & vt inquit Cicero pro Cluent. Sudandum est ijs, qui magistratum gerunt pro communibus commodis adeundæ inimicitiæ, subeundæ sæpè pro Republ. tempestates cum multis audacibus improbis, nonnunquam etiam potentibus dimicandum.

Ad tit. 43. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 93.

Dos que fazem desafios.

De pugnantibus in duello.

Vide Concil. Trid. Sess. 25. de Reformat. cap. 19. vbi filius meus P. Augustinus Barbosa plures citauit Doctores, de materia illius cap. & duelli agentes, quorum tamen aliquos hic iterum esse allegandos necessarium iudicaui, vide ergo Siluest. Caietan. Armil. & alios summularios verbo Duellum, Zerol. in Praxi Episcopali verbo Duellum. Stephan. Quarant. in Summa Bullarij eodem verbo pag. 218. Nauar. cons. 1. & 2. de Purgatione vulgari. Viui. tom. 2. Commun. Opin. in fine tract. de Feudis tit. 2. nu. 85. pag. 595. Azeued. l. 10. nu. 18. tit. 8. lib. 8. nouæ Recopil. Bernard. & Salzed. in Pract. cap. 100. Mench. Illustrium cap. 49. nu. 11. cum seqq. Cened. ad Decretal. collect. 117. nu. 4. Bouadil. in sua Politica lib. 2. cap. 14. nu. 41. Farin. in Praxi crimin. q. 119. n. 23. & 24. & cons. 9. lib. 1. Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij à n. 76. cum multis seqq. Ex Theologis P. Henriq. in Sum. p. 2. lib. 13. cap. 39. nu. 3. Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 61. art. 1. vers. 12. Bannes 2. 2. q. 64. art. 7. dub. 3. Sayr. in Claui Regia lib. 7. cap. 13. á nu. 11. Et de Censuris lib. 3. cap. 31. à n. 29. Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 4. cap. 4. sect. 2. pag. mihi 315. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 6. q. 13. cum seqq. P. Valeri. Reginal. in Praxi fori pœnitent. lib. 21. cap. 7. á n. 75. P. Molin. de Iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 17. latissime Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 39. num. 19. cum multis sequentibus.

AD

AD §. I.

In text. ibi (*ou que acompanharem os sobreditos*) Vide Petr. Caball. de omni genere homicidij á n. 83. P. Sanc. in Præcepta Decalogi lib. 2. cap. 39. n. 31.

AD §. II.

Extat Bulla Clementis VIII. contra mittentes, & diuulgantes chartulas prouocatorias, quam refert Stephan. Quarant. in Summa Bullarij verbo Duellum pag. 218.

Ad tit. 44. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 61.

Dos que nos arruidos chamão outro appellido senão o delRey.

HÆc lex lata fuit Eboræ à Rege Eduardo, & habuit ortum (prout accepi ab Ordinatione antiquiori manu scripta) ab antiquis rixis, & simultationibus, quas ibi inter se excitabant suorum opē, & auxilium implorantes ex vna parte Martinus Alphōsus Mellius arcis Eborensis præfectus, & Vascus Martins magnus Regiæ personæ custos, eiusquè frater Ioannes Mellius, & ex alterà Aluarus Abræus Episcopus Eborensis, & eius frater Ioannes Falconius, filij Gundissalui Ioannis Abræi, quorum etiam familiares cū rixarentur, & contenderent suorum opem, & auxiliū implorabant, quod deinceps ne fieret pro sedandis rixis lege stabilitum est, nisi Regis auxilium imploretur.

Quiritare quid?

Et quiritantibus Aqui delRey teneri omnes quàm maximè possunt opem ferre ex Rebuff. ad leges Galliæ titul. de litter. oblig. art. 6. glos. 2. n. 15. probat Lusitan. Anton. Correa in fragmentis ad hunc lib. pag. 33. n. 64. Quiritare, inquit, Varro lib. 5 de lingua Latina, dicitur is, qui Quiritum fidem clamans implorat, & Nonius Marcellus, quiritare est clamare, tractum ab ijs, qui Quirites inuocant, & ita refert D. Sebast. de Orozco en el Thesoro de la lengua Castellana verbo Grita.

Ad tit. 45. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 51. & primùm lata fuit per Regem Alphonsum III.

Da pena que auerão os que fizerem assuada.

COncordant apud Hispanos l. 16. tit. 26. part. 2. & l. 2. tit. 10. part. 7. vbi Gregor. Vide Clar. §. fin. q. 83. n. 4. Auiles ad cap. 2. Prætor. verbo Ni confederacion fol. 77. n. 5. Perez ad lib. 4. Ordin. tit. 10. pag. 876. Mascard. de Probat. concl. 450. n. 4. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 7. nu. 18. & 19. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 682. nu. 4. latè Farin. in Praxi crimin. q. 113. n. 133. cum seqq.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

Quot homines gentē faciant?

1 In text. ibi (*cō ajuntamento de gēte*) Quot homines faciāt conuenticulā, aut gentem? Vide Bart. in l. 2. n. 5. ff. de vi bonorum raptor. Deci. in cap. 1. n. 14. de Elect. Boer. decis. 173. n. 8. Ias. in l. Licet Imperator nu. 20. ff. de Legatis 1. Gregor. l. 2. verbo Tal tit. 16. part. 7. Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 13. §. 6. verbo Gens nu. 1. pag. 374. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 7. n. 13. Mascard. de Probat. cōcl. 450. n. 4. Perez l. 3. verbo Ajuntamēto de gentes tit. 12. lib. 8. Ordin. Farin. in Praxi crimin. q. 113. n. 135.

2 In text. ibi (*alem dos que em sua casa*

sa tiuer) Etiamsi tali domestico non possit imperari, ex resolutis per Mascard.concl.533.n.3.& concl.756.

3 In text.ibi(*para lhe fazer mal*)Nota quod coadunatio gentis non est punibilis, nisi facta dolosè, & appensatè ad malum ex l.2.§. homines ff. vi bonorũ raptor. vbi Sebast. Næui. nu.8.cum seqq. vide Azeued. ad l.2. titul.6.lib.3. nouæ Recop. pag.234. Menoch.cons.28.nu.19 Farin.cons. 65.á n.55. cum seqq.& in Praxi crimin.q.113.n.143. vbi n.144. resoluit quod pœna conuenticulæ, & congregationis habet locum quando à principio, & principaliter facta est congregatio ad malum finem, secùs si incidenter homines sic conuenerint, & se congregauerint.

AD §. I.

1 In text.ibi (*para fazer mal, ou danno*) Conuenticula non est punibilis nisi fiat in damnum, & iniuriam alterius. Vide Farin. in Praxi crimin. q.113.n.141.

2 In text.ibi (*posto que não seja o que fez o dito ajuntamento*)Ergo ad essentiam conuenticulæ, seu congregationis necesse est quod sit facta in certo loco, & quod habeat suum ducem, vnde conuenticula non dicitur, nec illius pœna locum habet, quando sine duce, & auctore plures, putá vnus post alium conueniunt, vide Bossi. in titul. de crimine læsæ maiest.n.26.Farin.d.q.113.n.137.

AD §. II.

1 In text.ibi (*ajuntamento de gente*) Ex proposito, & pensatè non vero casualiter congregata. Vide l.4. §.Si ab ignoto ibi ab initio hoc agi debet ff. de Manumiss.Bart. in l. Quod ait lex §. Quod ait ff. de Adulter. Cassan.in consuetud.Borgund. rub.1. §. 7. verbo De simple num.1.in addit. fol.75.Farin.cons.65. num.19. cum seqq.

2 In text.ibi (*posto que com ella não va*) Ergo huiusmodi congregatio etiam alio effectu inde non sequuto aut delicto, punitur, de quo vide Farin.in Praxi crimin.q.113.n.123.

AD § III.

In text.ibi(*tirar deuassa*) Vide Cabed.p.1.Arest 60.

Ad tit.46.Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit.78.*

Dos que vèm de fora do Regno em assuada a fazer mal.

Vide quæ dixi supra in tit. præcedenti.

Ad Princip.Ordin.Regia.

In text.ibi(*com armas*)Vide Farin. in Praxi crimin.q.113.n.142. vbi resoluit quod quando statutum, seu constitutio aliqua punit conuenticulam, seu cõgregationem hominũ armatorum non intelliguntur armati illi, qui gerunt Zappas, Fustes, Lapides, Pugnettos, Secures, aut alia rustralia instrumenta.

Ad tit.47. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit.106.*

Que nenhũa pessoa tragua comsigo homẽs scudados. *De scutiferis.*

HÆc lex lata fuit à Rege Ioanne I. qua cauetur tempore pacis, & induciarum comitatus homi-

hominum armatorum cum clypeis, & ceptris, secus tempore belli, ea potissimum ratione, quia incedens associatus istis scutiferis præsumitur habere animum aliquem offendendi argum. l. 3. §. Vi possidere ff. de vi, & vi armata, & eorũ, quæ Menoch. de Arbitr. casu 363. n. 4. & 5. Mascard. de Probat. concl. 1128. num. 12. Magistratibus autem congruit obuiare delictis committendis l. Congruit ff. de Officio Præsid. l. Capitalium §. Solent ff. de Pœnis. Hippol. cons. 126. à nu. 11. Et vt pateat vnde hæc lex habuit ortum, referam formalia verba legis super hoc latæ á prædicto Rege Ioanne I. quæ sunt in Ordinatione antiquiori manu scripta apud me fol. 97. ibi.. *Item nòs foy dito que em nosso Senhorio, specialmẽte nas Comarcas da Beira, & dantre Douro, & Minho, & detràs os Montes homẽs de pè scudados se lanção nas matas, & continuadamente andão valdios pella terra, comendo o alheo pellas terras chãas, forçando muitas moças virgẽes, & fazendo outros muitos males. E esso mesmo os fidalgos, & Abbades os ajuntão a sy, & fazem com elles andando assumadas, hũus contra os outros, em tal guisa, que os ditos homẽs de pè, & scudados não curão de ter outros officios, de que se à nòs segue deseruiço, &c.* Et de istis scutiferis hominibus in hac Interamnensi regione nihil vsque ad hunc septuagesimũ tertium ætatis meæ annum audiui.

Ad tit. 48. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 35. concordant.

Dos que tirão os presos do poder da justiça, ou das prizões.

De eximētibus carceratos è manibus iustitiæ, vel è carceribus.

Vide Ias. in §. Pœnales nu. 102. Instit. de Actionib. Clar. §. fin. q. 29. à n. 3. & q. 68. n. 10. Guid. Papæ decis. 579. Anton. Gom. tom. 3. Vari. cap. 9. Aloys. Ricci. in collect. decis p. 3. collect. 586. Menoch. de Arbitr. casu 583. Polydor. Rip. obseruat. 21. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 442. Viui. decis. 92. Auiles ad cap. 4. Prætor. verbo sea obligado. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. §. 7. Perez l. 12. titul. 14. lib. 2. Ordin. pag 336. latius l. 5. glos. E si le tomaren el preso tit. 12. lib. 8. Ordin. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 11. Farin. in Praxi crimin. tit. 4. q. 30. Cald. Pereira quæst. Forens. lib. 2 q. 23. n. 1. & de Empt. cap. 33. nu. 33. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 2. à n. 83.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*qualquer pessoa*) Non procedit in muliere, quæ eximens è manibus curiæ maritum captum mitius punitur. ex Farinac. in Praxi crimin. p. 1. lib. 1. tit. 4. q. 32. nu. 79 & Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 586. refert ex Polyd. & Viuio, quos citat Mediolanensem Senatum casum hunc indecisum remansisse, ob varias dissentientium Doctorum procellas, atque difficultates hinc inde exortas, noluisseque condemnare nec absoluere mulierem ipsam, sed determinauit illam non molestandam, relaxandamuè, donec aliud per Senatum fuisset prouisum.

Mulier si eximat maritum captum quam pœnā incurrat?

2 In text. ibi (*depois de algum ser preso*) Quid si indebitè detineatur vide Clar. §. fin. q. 29. num. 4 Mascard. de Probat. concl. 266. num. 26. & conc. 498. n. 6. Azeued. l. 12. n. 2. cũ seq. tit. 23. lib. 4. nouæ Recopil. Farin. d. q. 32. n. 78. vbi resoluit quod eximens ex manibus familiæ etiam indebitè captum punitur quando non constat notoriè de iniustitia capturæ, & si per

si per viam iudicis possit prouideri iniustæ detentioni nunquam licet eximere iniustè captum, & afferit Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.2.n.95.

3 In text. ibi (*lhe tirar o preso de poder*) Quid si se ipsum eximat? Vide Clar. §. fin. q. 29. nn. 5. Farin. d. q. 32. n. 22. cum seqq. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 2. à n. 84. vbi resoluit quod quando quis se eximit è manibus familiæ potestatis absque violentia facit contra se vnum indicium insurgens á fuga.

AD §. I.

1 Vide l. Cuiusquè in fine princip. ff. ad legem Iuliam maiest. & l. 4. §. Item qui confessum ff. ad legem Iuliam de vi publica. Mascard. de Probar. concl. 266. & 820. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 11. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 15. n. 132. Farin. in Praxi crimin. q. 30. à n. 103.

Custodes carcerũ & apparitores non debent male tractare vinctos

2 In text. ibi (*debaixo de sua guarda*) Nota quod custodes carcerum debent compelli per iudices ne male, & inhumaniter tractent incarceratos. Vide Farin. in Praxi crim. q. 27. n. 98. Cardoso in Praxi iudicum verbo Custos n. 10. Nec etiam apparitores debent male tractare vinctos, de quo vide Pauin. in tract. Visitat. q. 7. nu. 21. Rebuff. ad leges Galliæ tit. de litter. requisit. num. 34. Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Mortuo o 1. n. 183. Perez ad l. 5. verbo E sy le tomaren el preso vers. Quæro etiam tit. 12. lib. 8. Ordin. Corre. in fragmẽtis ad hunc lib. 5. in princip. verbo Preso n. 82. cum seqq. Farin. in Praxi crim. q. 32. n. 61.

3 In text. ibi (*ajuda*) Nota quod cõsulens carcerato vt fugam arripiat tenetur parti offensæ damnum resarcire. Vide Perez l. 4. verbo Fujeren ti. 17. li. 8. Ordin. pag. 345. Azeue. ad l. 12. n. 21. ti. 23. li. 4. nouæ Recop. Cald. Pereira de Empt. cap. 33. n. 33. Farin. in Praxi crimin. q. 32. nu. 15. & q. 30. n. 97. agit de fautore, & consultore an teneatur eadem pœna, qua effractor.

De vxore liberante maritum è carceribus.

4 Vxor, quæ liberauit maritum è carceribus an veniat punienda? Vide Anton. Gom. tom. 3 cap. 9 ad finem Decian. tract. crimin. lib. 7 cap. 11. n. 9. Bouadil in sua Politica tom. 2. lib. 3. cap. 15 n. 130. Farin. in Praxi crimin. q. 30. n. 118. & de pœnis temper. q. 96. casu 8. n. 151 faciunt quæ Clar. lib. 5. §. fin. q. 29. n. 5. Menoch. de Arbitr. casu 348. n. 10. Hortens. Caualc. de Brachio Regio p. 2. nu 112. & de aliquibus è carcere liberatis industria vxorum vide per Cardin. Cæsar. Boron. tom 3. Annalium Ecclesiæ anno Christi 309. pag. 32.

AD §. II.

1 Desumitur ex l. Milites §. Saluio quoquè, & ex l. In eos ff. de custodia reorum. Vide Ias. in repet. l. Admonendi à nu. 167. ff. de Iureiur. Boer. decis. 215. Alciat. de Præsumpt. reg. 3. præsumpt. 22. num. 6. Hippol. in Pract. crimin. §. Diligenter n. 46. Farin. in Praxi crimin. q. 30. n. 7. nouissime Iacob. de Graffis tom. 2. consil. tit. de Iudic. cons. 2. latè Hortens. Caualcan. in tract. de Brachio Regio p. 2. à n. 88. Et nota quod licet iste fugiens habeatur pro confesso, & conuicto, poterit nihilominus postea veniens ostendere innocentiam suam, & contrarium probare, per ea, quæ tradunt Doctores in materia huius Ordinat. & Duenh. reg. 392. Alphan. collect. 551. Viui. lib. 1. Cõm. Opin. verbo Fugiẽs è carcere.

In

2 In text. ibi (*serâ auido por prouado, &c.*) Limita primò in fugiente per ostium apertum. Vide Bonacos. Cõmun. crimin. p. 1. verbo Carceratus fol. 8. verso Mascar. de Probat. concl. 820. n. 15. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 2. n. 89. vbi secus resoluit quando ostio existente aperto fractis compedibus, vel manicis ferreis carceratus aufugit.

3 Limita secundò in eunte de licentia custodis. Vide Mascard. de Probat. concl. 820. n. 19. Farin. in Praxi crim. q. 30. à n. 176.

4 Limita tertiò si iniustè detentus fugiat. Vide Bonacos. d. p. 1. verbo Carceres frangens fol. 21. Clar. §. fin. q. 21. n. 26. Menoch. de Arbitr. casu 301. n. 14. & 15. Mascard. concl. 820. n. 16. Hortens. Caualcan. d. p. 2. n. 93. vbi etiam limitat quando detentus non esset vir facinorosus, & ob nimiam sæuitiam custodis aufugerat.

AD §. III. & vltim.

1 In text. ibi (*fogirem serão punidos*) Limita primò si fugiens è carcere animo reuertendi cito venerit. Vide Duenh. reg. 392. vers. Limita 2. Tiraq in l. Si vnquam verbo Susceperit liberos n. 179. Lará in l. Si quis à liberis §. Si quis ex his n. 191. ff. de liberis agnosc. Viui. tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 28. n. 76. vers. Quod si pag. 536. Menoch. de Arbitr. casu 301. n. 12. Mascard. de Probat. concl. 820. n. 28. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 43. n. 7. Cald. Pereira de Nominat. q. 16. n. 19. Farin. in Praxi crimin. q. 30. n. 148. cum seqq.

2 Limita secundò si vadat de licentia custodis. Vide Boer. decis. 215. n. 17. Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 5. §. 2. nu. 15. Cald. Pereira d. q. 16. n. 19.

3 Quæstio est in hac materia celebris an scilicet iniuste captus licite aufugere possit? Vide Cou. lib. 1. Vari. cap. 20. n. 10. vers. in 2. & n. 11. Nau. cõment. 4. de Regular. n. 63. Lará in l. Si quis à liberis §. Sed vtrum à n. 24. ff. de Liberis agnosc. Tiraq. in præfat. retractus lig. nu. 69. Mench. Illustri. cap. 10. nu. 53. Brunor. à Sole in quæst. legal. q. 30. à n. 29. Perez l. 1. tit. 4. lib. 3. Ordin. pag. 545. Azeued. l. 8. n. 7. tit. 9. lib. 3. nouæ Recop. Seraph. de Priuilegijs iuram. priuil. 132. nu. 1. Mascard. de Probat. concl. 820. n. 17. Gutier. de Iuram. confirmat. p. 1. cap. 57. à n. 25. Cened. ad Decretal. collect. 43. n. 2. Cardoso in Praxi iudicũ verbo Carcer à n. 16. D. Mart. in votis nouiss. decis. voto 234. nu. 3. cum seqq. Ex Theologis Bann. 2. 2. q. 69. art. 4. dub. 2. concl. 5. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 22. art. 6. Fr. Ludou. Miranda de Ordine iudici. q. 29 art. 3. Sayr. in Claui. Regia lib. 12. q. 18. n 4. cum seqq. Pat. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 5. sect. 7. pag. 385 Pat. Paul. Comitol. Respon sor. Moral. lib. 4. q. 15. Pat. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. tom. 2. lib. 24. nu. 149. Frat. Paulin. Bert. Lucens. in praxi crimin. Regular. tit. 17. cap. 5. num. 46. Iacob. de Graffis tom. 2. consil. tit. de Iudici. cons. 2. vbi num. 18. an iniustè carcerato liceat occidere custodes carceris, si non possit aliter euadere. *Iniuste captus an licitè aufugere possit.*

Ad tit. 49. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit 36.

Dos que resistem, ou desobedecem aos officiaes da justiça, ou lhes dizem palauras injuriosas. *De resistentibus iudici, &c.*

1 Concordat apud Hispanos tit. 22. lib. 8. nouæ Recopil. Vide

Dd Cassan.

Cassan.in consuetud Burgund. rub. 1 §. 7. verbo Simple. latissimè Farin.in Praxi crimin.lib.1.tit.4.quæst. 32 num.86.cum multis sequentibus latè Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.2.à n.42.

2 Resistere non dicitur, qui non deuenit ad manualem actum ita Farin.d.quæst.32. num.45.à. num.97. resoluit quod iudici procenti iuris ordine non seruato resisti potest, & num.107.idem tenet de iudice absquè iurisdictione, & circa non commissa procedente.

Iudici non afferenti signum potest resisti.

3 Et iudici non afferenti signum potest resisti ex Bart.in l.Prohibitum Cod. de iure fisci lib. 10. Auiles ad cap.42.Prætor.glos.varas nu.1. Menoch.remed.4. Adipiscendæ num. 689. & seq. Auend. de Exequendis mand.p.1.cap.22.num.11.& vide ad quid p.2.cap.21.nu.4. Azeued. l.33. tit.6.lib.3. nouæ Recopil. pag.272. Bouadil.in sua Politica lib.1. cap.13. n.50.& 51.Farin.d.q.32.n.37.

AD §. I.

In text.ibi (*serlheha hũa mão decepada*) Vide quæ dixi supra hoc libro tit.35.§.6.

AD §. II.

1 In text.ibi (*villas notaueis*) Numerantur in antiq. Ordin.lib.1.tit.2. §. 22. ibi *as quaes villas notaueis são, Santarem, Leiria, Oliuença, & Guimarães*, & ideo *notaueis* dicuntur quia insignia, & notabilia sunt oppida ex his, quæ Rebuff.tom.1.ad leges Galliæ tract. de Sentent. execut. art. 16. glos.14. num.3.& in comment.ad l.9. ff. de Verborum significat.vers.Notabilis fol.mihi 67.

2 De nostro oppido Vimaranensi nemo est qui ignoret inter notabilia notabilius oppidum, in illo enim natus fuit primus Portugaliæ Rex Alphonsus Henriquez, & luminare illud magnum totius orbis S. Damasus Papa prout præter Lusitanos nostros fatentur ex Hispanis Illescas in Chronica Pontificali in vita huius Sancti Garibai in compendio historiali p.1. lib.7. cap 52. Pined.in Monarchia Ecclesiast.p.2. lib.13. cap.22. Guasp. Barrer. in sua Chorographia cap. de Madrid fol. 54. nouissimè Dom. Maurus Ferrer in historia Diui Iacobi lib. 2. cap.23. Et in Martirologio Placentino summæ antiquitatis referũtur sequentia verba (Natale Sancti Damasi Hispani Vimaranen. Roman. Pontif.) Quamuis eum natum Madritij testentur Lutius Marinæus Siculus lib.2. rerum notabilium Hispaniæ fol.13. D. Sebastian. Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Guimaranes, & Gregor.Lopez Madeira in libro discursuum Montis Sancti Granatensis cap.36.fol.147. quos reprobat multa adducens Lusitanus noster Frat. Bernard. de Britto in Monarchia Lusitana p.2.lib.5.cap.27.

S.Damasus natus Vamaranus

AD §. III.

1 In text.ibi (*vintaneiros*) Quorum meminit Ordinat. supra lib.3. titul. 1. §.4.

2 In text.ibi (*homẽes dos alcaides*) Vide Auiles ad cap. 1. Prætor. verbo Derechamente num. 12. Et his non creditur dicentibus sibi factam resistentiam. Vide Auiles ad cap. 4. Prætor. verbo Seja obligado nu. 8. Farin.in Praxi crimin.p.1.lib.1.tit.4. q.32.nu.80. cum sequentibus Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 2. n.73.cum seqq.

AD

AD § IIII.

Officiali nõ creditur dicenti se verberatũ super citationis actu.

In text. ibi (*darà fé*) Cum non credatur nuntio, vel alijs officialibus dicentibus se super citationis actu verberatum, vel iniuriatum esse, de quo vide Gabri. lib. 2. Cõmun. Opin. tit. de Citat. concl. 4. num. 4. Franc. Marc. p. 2. decis. 51. Mench. Illust. cap. 24. n. 11. post Tiraq. Mascard. & alios Farin. in Praxi crim. q. 32. n. 81. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 1. concl. 54. consid. 1. á num. 19.

AD §. X.

1 Vide Cassan. in consuetud. Burg. rub. 1. §. 7. verbo De simple à nu. 21. cum seqq. Hippol. in Pract. §. Vlterius n. 6. Guillelm. in cap. Rainũtius verbo Mortuo in 1. n. 183.

2 In text. ibi (*a cada hũa das nossas justiças*) Et alijs, de quibus per Corre. in fragmentis ad hunc lib. 5. Ordin. fol. 37. n. 68.

3 In text. ibi (*o possa liuremente matar*) Vide Afflict. in cap. i. Quibus modis feudum amit. n. 16. lib. 1. fol. 31. Clar. lib. 5. §. fin. q. 29. nu. 1. Bonacos. Commun. crimin. p. 2. verbo Defensio fol. 21. Perez l. 8 tit. 14. lib. 2. Ordinam. pag. 333. & l. 2. tit. 2. lib. 3. pag. 493. Farin. in Praxi crimin. q. 32. nu. 39. cum sequentibus, & vide ad quid Azeued. l. 8. num. 14. cum multis sequentibus titul. 23. lib. 4. nouæ Recopil.

4 Quid si aufugiat? Vide Grammat. decis. 41. Farinac. d. q. 32. nu. 43. cum sequentib.

5 Quid si fugientem insequatur vsquè ad aliam iurisdictionem an possit inibi capere? Vide Cassan. in consuetud. Burgund rub. 12. §. vni. in princip. num. 2. Gom. tom. 3. Vari. cap. 9. num. 5. Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 29. num. 10. Auiles ad cap. 1. Prætorum in princip. num. 6. Azeued. l. 2. num. 12. & l. 3. num. 4. tit. 2. lib. 1. nouæ Recopil.

Ad tit. 50. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 66.

Dos que fazem, ou dizem injurias aos julgadores, ou a seus officiaes.

1 INiuria facta officiali Regis videtur facta ipsi Regi ex Cyn. in l. Si non conuicij Cod. de Iniur. quem refert, & sequitur Auiles ad cap. 1. Prætor verbo Tierra num. 4. fol. 45. Farinac. in Praxi crimin. quæst. 105. num. 126. & 199. *ElRey Dom Pedro (como refere o Doctor Duarte Nunez do Leão na sua Chronica fol. 180.) mandou degolar hũu fidalgo por depenar as barbas, & dar hũa pancada em hũu porteiro que o foy notificar, chamando per hũu Corregedor da Corte que lhe acudisse, porque lhe depenarão as suas barbas, & lhe derão hũa pancada.*

2 Et offendens Regium magistratum dicitur Saluagardium infringere, cum omnes officiales sint sub securitate Regis. Vide Rebuff. in comment. ad titul. ff. de Verbor. significat. ad l. 57. pag. 296.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 Vide l. Iudici ff. de Iniur. & l. Illud. 8. ff. de Appellat. consonant Ordin. supra lib. 3. titul. 24. §. 2. vers. E quando, & titul. 21 §. 26. Capic. decis. 124. à num. 9. Francisc. Mignon. ad consuetudin. Andegau. nu. 4. 5. & 6. Baiard. ad Clar. §. Iniuria num. 23. Auendan. de Exequendis

mand.cap.5.n.8. Farin.in Praxi crimin.p.1.q.17.à n.26.& tom.3.q.105. inspect.10.

2 In text.ibi (*ou outro qualquer julgador*) Quid in offendente vxorem? Vide Hippol.cons.1.n.18.

3 Quid in offendente famulum? Vide Perez l. 5. in princip. vers. Vtrum hæc pœna titul.12. lib.8.Ordin. Rutger. Ruland. de Commissar.lib.3. sub. num.13. p.1. quem refert Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imp. lib.1.concl.39.consid.1.

4 In text.ibi (*sobre seu officio*) Nota iudicem non posse cognoscere de iniuria, quæ non fuit facta contemplatione officij. Vide Stephan. Gratian.Disceptat. Forens. cap.54. num.7. Triuisan. Venet. decis. 10. num.34. quem citat Aloys. Ricci. in collect.decis.p.1.collect.138. post princip. Alexand.Raudens. resp.50. num.81.vol.1. quem refert Bernard. Greuæ.d.concl.39.à nu.5. vbi etiam resoluit quod in dubio præsumitur iniuria non iudici, sed vt priuatæ personæ illata.

5 De offendente iudicem, qui est in syndicatu, vide Clar.lib.5.§.fin.q. 68.n.21. Hippol.cons.115.á n.16.Tiraq.de Nobilit.cap.28. num.7. Auiles ad cap.1.Prætorum fol.73.nu.8. Vincent.de Franch.decis.403. n.2. Menoch.de Arbitr. casu263. nu.10. Perez l.5.in prima glossa tit.12.lib.8. Ordin.Cott.in Memorab.verbo Potestas pag. 695. & verbo Reliquiæ pag.735.Farin.in Praxi crim. p.1. q. 17.n.38.& q.105.n.200. pag.466.

6 In text.ibi (*mande perguntar as testemunhas*) Vide Anton.Gom.tom.3. Vari.cap.1.n.48.

7 In text.ibi (*julgarà, & punirà*) Vide Gregor. l.26. verbo Mesurados tit.23. part.3. Menoch. de Arbitrar. casu 263.n.7.& 8.Fachin.lib.6.Controuers.cap.9.Decian.tract. crimin. lib.4.cap.42.n.1.& lib.7.cap.38. nu. 15. Farin.d.q.17. nu.44. cum seqq. Bernard.Greuæ.d.lib.1.concl.39.Intellige quando iniuria facta iudici est notoria,& habet pœnam determinatam à iure, vide Bonacos.Commun.crim.p.1. verbo Iniuria fol.91. in fine,& verbo Iudex fol.100.Francisc.Viui.Neapol.decis.278.n.2.Alexand.Raudens.resp.50.nu.81. vol.1. Ludou.Schrad. de Feudis p.1. sect.1. n.110.Bernard.Greuæ.d.concl.39. à n.9.Farin.d.q.17.n.45.Gail.lib.1.obseruat.39.quem refert Aloys. Ricci. d.collect.138.

AD §. I.

In text.ibi(*algum superior do dito julgador*)Secus si sit auditor, ex Cab. p. 1.Aresto 71.

AD §. II.

In text.ibi(*injuria*) Nota quod iniuria,vt illata censeatur, & de ea agi possit ciuiliter,vel criminaliter,constare debet illatam esse animo iniuriandi.Ita Menoch.cons.109.n.1.

AD §. III.

Vide Menoch.cons.99.nu.9.Stephan.Gratian.Discept.Forens. cap. 54.n.7.Bernard.Greuæ. ad Practicã Cameræ Imper.lib.1.concl.39.nu.5. cum seqq.

AD §. IIII.

Vide Cassan.in consuetud.Burg. rubri.1.§.7. verbo L'amende n.40.

In text.ibi(*algũu outro official*) *Procede nos recebedores das sizas,consta do regimento do siza* prope finẽ vers. *E porq̃ sou informado*.Non habet locũ in aduocatis ex Cabed.p.1.decis.214.n.5.

AD

In antiq. tit. 71.

Ad tit. 51. Ordinat. Regiæ.

Do que aleuanta volta em juyzo perante a justiça.

Vide Menoch. de Arbitr. casu 263. n. 23. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. num. 6. vers. Infero vbi resoluit hanc legem procedere in eo, qui verbaliter offendere præsumpserit.

Ad Princip. Ordin. Regia.

1 In text. ibi (*perante as justiças*) Iniuria enim illata in conspectu iudicis atrox reputatur ex l. Prætor edixit §. Atrocem vers. Nam in conspectu Prætoris ff. de Iniur. §. Atrox Instit. eod. tenet Farin. in Praxi crimin. q. 105. n. 192.

2 In text. ibi (*faça o julgador escreuer aos Tabelliões*) An sint necessarij testes? Vide Anton. Gom. tom. 3. cap. 1. nu. 48. Farin. in Praxi crimin. p. 2. q. 21. n. 159. cum seqq.

3 In text. ibi (*ou contra outrem em sua presença*) An præsentia debeat esse iudicialis? Resoluit quod sic cum alijs, quos citat Fichard. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 34. de Verbor. signific. n. 128. pag. 573.

4 In text. ibi (*logo*) Vide Cott. in Memorab. verbo Protinus pag. 715. & nota quod iudex potest iniuriantem statim punire, quando iniuria fuit facta eo præsente ex Farin. in Praxi crimin. p. 3. quæst. 105. num. 194. pag. 466. & p. 1. quæst. 21. num. 159. cum multis sequentibus pag. 315.

Ad tit. 52. Ordinat. Regiæ.

Dos que falsificão sinal, ou sello del Rey.

1 Concordant apud Hispanos l. 3. tit. 6. lib. 8. Ordin. vbi Perez, & l. 3. titul. 17. lib. 8. nouæ Recop. vbi Azeued. Vide Castill. lib. 3. quotid cap. 20. nu. 8. cum seqq. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 21.

2 De Clerico falsificante litteras Regis, vide Perez l. 1. tit. 8. lib. 2. Ordinam. pag. 281. Pradil. d. cap. 21. n. 2.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*per si, ou per outrem*) Vide Grammat. decis. 27. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. num. 53. fol. 17.

2 In text. ibi (*ou letras*) Quamuis nullæ sint litteræ ex Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 36. nu. 58. & de puncto, vide Bernard. in Pract. cap. 108. pag. mihi 205. Afflict. lib. 3. constit. 39. fol. 319. col. 4. & decis. 404. n. 11.

3 In text. ibi (*a substancia*) Desumitur ex cap. Ex litteris de fide instrument. Menoch. de Arbitr. casu 306. & remed. 4. adipisc. nu. 709. Flamin. de Resignat. lib. 9. q. 7. n. 46.

AD §. I.

Vide Ias. in §. Pœnales n. 34. cum seq. Instit. de Actionib. Boer. decis. 82. Menoch. de Arbitr. casu 306. n. 6. cum seqq.

In text. ibi (*ou outro qualquer sello authentico*) Quid in libris positis in archiuo publico? Vide Ias. in l. Si

quis id quod n.40.& 41. ff. de Iurisdict.omnium iudic.

In antiq. §.4 & 5. sub tit.7. & tit.9.

Ad tit.53. Ordinat. Regiæ.

De facientibus falsas scripturas, aut illis utentibus.

Dos que fazem scripturas falsas, ou uzão dellas.

1 Vide apud Hispanos titul. 7. part.7. vbi Gregor. Clar.in Pract. §. Falsum. Cardin. Thusc.lit.F.concl.41.Pat.Molin.de Iustitia tom.3. tract.2. disp.700. Et de pœnis falsarij tabellionis vide Clar.§.Falsum n.16. Farin. in Praxi crim.q.155.n.1.cum seqq.pag.106.

2 Nota quod falsitas cum sit delictum in dubio non præsumitur.Vide Perez l.3.in med.vers.Falsitas ergo titul.6.lib.8. Ordin.Valasc.cons. 181. n.10.Farin.p.4.decis.67.n.5. & addit.ad decis.70.lit.B.vbi decis.65. & 76.agit an præsumatur falsum si reperiatur inscisio,vel additio foliorum.

3 In dubio potiùs præsumitur error,quàm falsitas,ex Bald.in l.1.ff.de Legib.per text.in l.Quod adhibitus Cod de his, qui sibi adscribunt in testam.in fine, vbi dicit esse bonam legem ad excusandos simplices Sacerdotes.Vide Deci.cons.175.nu.5. vol.1.Abb.in cap.Ex litteris n.3.lit. A.de Fide instrum.Perez d.vers.Falsitas ergo.Menoch.de Arbitrar.casu 309. n.8.& 9.plures refert Farin.de Falsit.& simulat.q.150.nu.274.& p. 4. decis.64.in addit.

4 Et præsumptio in dubio est pro instrumento, vide l.16. & ibi Greg. tit.19.part.3.Menoch.cons.37.num. 133. Hippol. in l.1. Cod. de Siccar. n.71.cum seqq.

5 Multa quæ inducunt iustam falsitatis suspitionem, vide apud Mascard.de Probat.concl.740.Menoc. de Præsump.lib.5.q.40.& cons.199. à n.5.Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p.4.nu.349.cum seqq. Et de clausulis insolitis an arguant falsi suspitionem? Vide Cassan. in consuetud.Burgund.in proæmio nu. 13. Farin.p.4.decis.132.& decis.122. resoluit quod commissa præsumitur falsitas ab illo cuius commodo cadit.

Ad Princip.Ordinat.Regia.

1 In text.ibi (*& os tabelliães*) Qua pœna puniatur ille,qui cum non sit tabellio confecit instrumenta? Vide Ias. in l. Si ita stipulatus §. Chrysogonus nu.27.ff.de Verbor.Pinell.in l.4.Cod.de Bonis mat.n.14.Cassan. in consuet.Burgund.rub.1.n.65.Farin.in Praxi crimin.q.155.num.13. & seq. Quid si aliquando fuit tabellio? Vide Tiraq.cessante causa limit. 15. n.13.Gregor.l.1.verbo Mandamiento tit.7.part.7. Menoch. de Arbitr. casu 320.n.9.Farin.vbi proxime.

2 Et probatio bonæ famæ tabellionis tollit falsitatis suspitionem ex Menoch.cons.380. nu.12. & 13. vel si sapientis dictum insequendo aliquid faciat ex Rebuff.in Auth. Habita Cod.Ne filius pro patre verbo Examinatione vers. Octauum pag.580.Farin.p.4. decis.30. in addit.ad finem.

3 In text.ibi (*scripturas falsas*) Quid si instrumentum aliás esset inualidum? Vide Felin. in cap. Ex tenore de Rescript.nu.9.Afflict.in cap.1.§. Vectigalia nu.124. quæ sint regalia lib.3.fol.169.Ias.in l. Vbi pactum n. 26. Cod. de Transaction. Menoch. de Arbitr.casu 306.num.17.& 18.& cons.67.nu.15.Bonacos. Commun. criminal.p.2.verbo Notarius fol.53. verso Clar. §.Falsum num.35. Surd. decis.

decis.102.num.23.Gonzal. ad reg.8. Cancel.glos.57.n.50. Stephan.Gratian.Discept.Forens. cap.36. nu.59. Farin.in Praxi crimin. q.155. nu.17. cum seqq.& q.150. nu.295. & cons. 60.n.47.& ibi addit.vlt.

4 Quid si notarius laceret originale instrumenti? Vide Syluan.cons. 7.n.23.& 24.Menoch.cons 45. n.5. & contra lacerantem instrumentũ iuratur in litem Farin.in Praxi crim. q.150.n.50.pag.7.E da falsidade cometida no protocolo, vide Cabed. p.1.Aresto 6.

5 In text.ibi (*ou autos falsos*) Quo pacto sit probanda falsitas? Vide Ias. in l.Singularia nu.48. ff. Si certum pet. Mascard. concl.741. Menoch. de Arbitr.casu 187.à n.34. An falsitas suspitio sufficiat vbi tantum ciuiliter agitur? Vide Syluan. cons.68. n.9 Clar.§ Falsum n.30. Farin.& ibi addit.p.4.decis.123.

6 Nota quod instrumenta post notarij damnationem facta non valent, secùs tamen in illis, quæ facta fuerint ante, & priusquam ab officio deponeretur. Vide Abb.in cap. Fraternitatis nu.3. de Hæretic. Syluan.cons.68 n.6.Bonacos. Cõmun. crimin. p. 1. verbo Instrumentum fol.96.verso, & verbo Notarius fol. 119. Alciat.de Præsumpt.reg.2.præsumpt.7.n.4.Rebuff.ad l. Barbarius n.6.ff.de Officio Prætoris Kirchou. tom.1.Commun.Opinion.lib.4. tit. 11. n.91.pag.571. vbi Bellacomb.nu. 263. pag.583. Farin. p.4. decis.110. n.3.& ibi addit.lit.B.& in Praxi crimin.q.155.n.33.cum seqq.vbi nu.43. de factis ante condemnationem.Et semel de falso condemnatus non potest iterum creari notarius ex Farin.d.q.155.n.39.& Surd.cons.6.n.8.

7 In text.ibi (*posto que de nòs ajão perdão*) Nota quod licet remissio Principis crimina omnia aboleat, quæ pertinent ad suam iurisdictionem non tamen remittere censetur falsi crimen ex Bart.in l.Lutius in fine ff.ad S.C.Turpil.Menoch. cons. 302. n.16. & cons.306.n.11. Cened. ad Decretal.collect.26.num.2. pag. 143.Farin.in Praxi crimin.tit. de Falsitate, & simulat.q.160.n.20.

AD §. I.

1 In text.ibi (*testemunhas*) Idem si vnicus tantùm testis sit ex Ias. in Auth.Si qua mulier nu.39 Cod. de Sacros.Eccles.Tiraq.in l.Si vnquam verbo Susceperit liberos num. 248. Clar.§.Falsum nu.5.Si tamen testes simul non accusentur an sententia lata contra producẽtem eis noceat? Vide Bart.in l. Denuntiasse §.Quæritur ff.de Adulter.Alexand.in l. Sæpè n.39.ff.de Reiudic. Felin. in cap. Cum Ioannes n.45.de Fide instrum. Bonacos.Commun.crimin.p.2.verbo Notarius fol. 53. Rebuff. de Reprobat.testium n.21. An noceat notario si contentio sit inter partes? Vide Vezin. tom. 2. Commun. Opin. lib.7.tit.17.n.12.

2 In text.ibi (*sabendo que se faz falsa*) Vide cautellam per Clar. §. Falsum n.15.& 18.Perez l.3.tit.6. lib.8. Ordin.pag.190.

AD §. II. vlt.

In antiq. tit.9.

1 Desumitur ex l.Si falsos 8. Cod. ad legem Corneliam de falsis. Vide Menoch. de Arbitr. casu 315. Hieron.de Laurent. Auenion. decis.50. n.1. Vezin tom.2. Commun. Opin. lib.9.tit.17.n.10.pag.504. latè Farin. in Praxi crim.tit. de Falsitate, & Simulat. q.159. Cardos. in Praxi iudicum verbo Instrumẽtum n.17.& 18.

2 In text.ibi(*algũa pessoa*)Rusticus, & mulier an præsumantur falsum committere? Vide Mascard.de Probat.concl.283.nu.13.Menoch. cons. 48. n.19.& 20.

3 In text.ibi(*o que assi a aprezentou*) Nota quod bonum est dicere producenti an velit vti ipso instrumento pro bono. Vide Vezin. tom. 2. Commun.Opin.lib.9.tit.17.n.10.in fine,pag.504.Clar.§.Falsum n.15. & 18. addit. ad Marant. de ordine iudic.p.6.actu 8.n.38. pag.369. Farin. in Praxi crimin.quæst.159.num.59. cum seqq.& p.4.decis.1.quid si respondeat quod vult vti pro eo quatenus appareat bonum.

4 Quid si dicat quod non vult vti instrumento? Vide Azeued. ad l.3. num.19.titul.5.lib.4.nouæ Recopil. Farin.d.q.159.num.25. cum multis seqq.

5 Quid si cessat spes lucri? Vide Menoch.cons.48. num.21. & cons. 98. num.23. cum multis sequentibus, vbi resoluit quod dolus in eo non præsumitur,qui aliquid sine suo commodo agit.

6 An producens falsum instrumentum cadat à causa? Vide Clar. §.Falsum num.32.Capic. decis.67. Vezin.to.2.Cõmun.li.9.tit.17. n.7. vbi Turzan.n.143.& Balb.n.69. Farin.in Praxi crimin. q. 150 à nu.37. Surd.decis.282.num.25. vbi quid si actor,& reus producant falsa instrumenta.

7 Nota tamen quod instrumentum licet vt falsum pronuntietur facit fidem contra producentem. Vide Burg. cons.3. num.93. Afflict. decis.25.Azeued.l.1. n.50. & 51. tit. 8. & l.3. verbo Trasladado n.26.tit. 5. lib.4.nouæ Recopil.

8 In text.ibi (*a tal scriptura*) Siue publica, siue priuata sit. Vide Ranchin.p.3.concl.381. Cald.Pereira de Empt.cap.1.num.18.

Ad tit.54.Ordin.Regiæ. *In antiq. tit.8.*

Do que disser testemunho falso. *De periuro.*

1 Concordat apud Hispanos l. 26.titul.11.part.3.& l.4. & 7. titul.17.lib.8 nouæ Recopil. Vide Ias. in §. Item si quis postulante n.64. cum seqq.Instit.de Action. Emblem. morales de Orozco lib.3. embl. 47.Ioseph. Ludou. lib. 3. Cõmun.Opin. tit. de Iureiur. cõcl.1. Anton. Gabri. lib. 2. eod. tit. concl. 6. Perez tit.6. lib. 8. Ordin. pag. 188. cum seq. Auend.de exequendis mand. p. 2. cap. 27. Seraphin. de Priuil. Iuramen. priuil.64. Surd.cons.37.Fachin.li.1.Cõtrouers. cap.14. Decian. tract.crimin. lib.6. cap.10.cum seqq. Mascard.de Probat.concl.955.n.19.latissimè Farin. in Praxi crimin.titul.de Falsitate,& Simulat.q. 160. à princip. Sayr. in Claui Regia lib.5.cap.9.Pat.Soar.de Religione lib.3.de Periurio.

2 Varia pœnarum genera, quibus periuria apud multas nationes puniebantur inuenies apud Tiraq. de Nobil.cap.20.n.120.cum seqq. Menoch.cons.175. num. 27. Perez l.1. tit.4.lib.3.Ordin.pag.545.cum seq. Decian.d.lib.6.cap.13.num.33.cum multis sequentibus, Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 14. art.2.Pat.Lessi. de Iustit. lib.2.cap. 24. dubit. 14. num.74.D.Mart.de Iurisdict.p.2.cap.9.à num.27.Dom. Christoph.de Paz in Scholijs ad leges Styli l.128.

Ad Princip.Ordinat.Regia.

1 In text.ibi (*qualquer pessoa*) Non com-

comprehendit ità strictè mulierem. Vide Azeued. ad l. 2. n. 34. tit. 1. lib. 2. nouæ Recopil. pag. 186. Farin. in Praxi crimin. q. 98. à n. 8. cum seqq. Nec rusticum, seu idiotam variantem. Vide Alciat. reg. 2. præsumpt. 31. nu. 3. Rip. de Peste cap. de remedijs præseru. contra pestem n. 234. Farin. d. q. 98. num. 41. Azeued. vbi proximè. Nec testem virum probum si falsum dicat, vel sibi contrarietur, quia tunc præsumitur per errorem dixisse non per malitiam, vt ex Bald. Cæpol. & Paris. resoluit Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 5. n. 42. Nec clericum vide Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 13. Farin. de Falsitate q. 160. à n. 191. cum multis seqq. Hortens. Caualcan. de testib. p. 3. n. 63. Vnde sæcularem iudicem, nec ex officio, nec ad partis instantiam, nec in bonis, nec in corpore, nec principaliter, nec incidenter iudicare posse, nec punire clericum in testimonio ferendo delinquentem tenēt Cou. Pract. cap. 18. n. 8. Marant. de Ordine iudic. p. 6. cap. de Inquisit. nu. 150. & actu 12. á n. 1. Clar. §. fin. q. 38. n. 14. vers. Hinc quæro Bernard. in Pract. cap. 93. n. 2. vbi Salzed. lit. C. Viui. tom. 2. Cōmun. Opin. 279. Mich. Graff. tom. 2. Commun. lib. 9. tit. 17. n. 138. pag. 511. Rebuff. in tract. Quando sæculares n. 88. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 5. n. 34. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 27. vers. Tertia verior, Perez l. 1. verbo Sed dubitari potest tit. 6. lib. 8. Ordin. pag. 189. Azeued. l. 1. n. 97. cum seqq. tit. 16. lib. 8. nouæ Recopil. Gutier. Pract. lib. 1. q. 24. n. 1. & lib. 4. q. 19. nu. 26. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 2. in prælud. n. 153. Farin. in Praxi crim. q. 8. n. 26. Surd. cons. 396. n. 27. Zerol. in Praxi Episcop p. 1. verbo Casus pag. 79. Pat. Azori. Instit. Moral p. 1. lib. 5. cap. 13. col. 415. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 128. n. 7. cum seqq. Pradil. in Summa legum pœnal. p. 1. cap. 22. nu. 8. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretum collect. 37. nu. 10. & ad Decretales collect. 139. num. 2. Hortens. Caualcan. in Pract. & Theorica de testibus p. 5. n. 218.

2 In text. ibi (*que testemunhar falso*) Amplia etiamsi in iudicio nullo deponat. Vide Felin. in cap. Nobis n. 2. de Simonia Afflict. decis. 21. nu. 11. & 12. Decian. d. lib. 6. cap. 11. num. 60. Gonzal. ad reg. 8. Cancel glos. 57. n. 51. vbi etiam resoluit quod punitur faciens instrumentum falsum, aliás nullum. Nota quod falsitas necesse est vt sit vera, & non ficta, nec ex suspitionibus, secundum Surd. decis. 282. nu. 15. Et ad euitandam falsitatem testium dicta sunt impropriè intelligenda ex Rebuff. de Reprobat. testium n. 100. Surd. decis. 263. n. 9. & decis. 282. n. 11. cum seqq. dummodo non sequatur absonus intellectus Hortens. Caualcan. in Pract. de testibus p. 3. n. 67. & 68. Et in dubio semper fiet interpretatio vt excusetur quis à periurio, ex Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 11. nu. 58. & cap. 12. num. 20.

3 Nota quod falsum sine dolo non committitur. Vide Menoch. de Arbitrar. casu 194. nu. 58. & casu 309. Cott. in memorab. verbo Periurium pag. 683. Clar. §. Falsum n. 33. & verbo Periurium n. 9. Mascard. de Probat. concl. 739. nu. 12. Rebuff. de reprobat. testium nu. 206. Perez ad lib. 8. Ordinam. pag. 190. Decian. d. lib. 6. cap. 11. n. 14. Cened. ad Decretum collect. 139. n6.

4 Falsitas nemini nociua non punitur pœna ordinaria. Vide Felin. in tract. Quando conatus puniatur vers. Fallit 2. Cou. in cap. Quamuis

p 1.

p. 1. §. 7. num. 6. in fine Clar. lib. 5. §. Falsum nu. 35. & §. Periurium nu. 11. Bonacos. Commun. crimin. p. 2. verbo Falsitas fol. 28. Menoch. de Arbitrar. casu 306. n. 14. & 23. & 30 cum seqq. Surd. decis. 282. nu. 18. Flores Vari. lib. 2. q. 20. n. 81. Farinac. de Falsit. & Simulat. q. 150. n. 291.

5 Falsum testimoniũ dicẽs dolosè, quod tamen nõ valuit non punitur pœna ordinaria. Vide Hippol. cons. 27. num. 17. & cons. 70. num. 12. & cons. 105. num. 11. Syluan. cons. 7. n. 11. Grammat. decis. 2. n. 28. Cald. Pereira de Empt. cap. 11. n. 19. & dicit Hortens. Caualcan. in Pract. de testibus p. 3. nu. 68. post princip. quod falsitas tria essentialia requirit dolus, mutatio veritatis, & quod alteri noceat.

6 Falsitas commissa in re modica leuiter est punienda. Vide Tiraq. de iudicio in rebus exig. pag. mihi 49. Menoch. de Arbitr. casu 306. nu. 36. Farin. de Falsit. & Simulat. q. 150. nu. 111. & n. 292.

7 Quid si non iuratus testimoniũ ferat? Vide Bart. in l. Si quis Legatum nu. 4. ff. de falsis, Felin. in cap. 1. nu. 5. de testibus cogendis, Ias. in repet. l. Admonendi num. 223. Succin. reg. 153. ad finem. Clar. § Falsum nu. 11. Cened. ad Decretal. collect. 139. nu. 3. Hortens. Caualcan. in Pract. de testibus p. 3. n. 56. vbi resoluit testem etiam non iuratum pœna falsi ordinaria plectendum esse, quia peccatũ dupliciter fecit sibi, & alteri.

Nota quod pater vel mater interrogati contra filium, vel vxor interrogata contra virum, & periura, de periurio puniri non possunt. Ita Ludou. Rodolphin. concl. 5. à n. 3. cum seqq.

9 Nota etiam non esse adhibendam fidem testi, qui dicit se falsum deposuisse. Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 192. nu. 9. cum seqq. & quamuis dicat in articulo mortis, non nocet parti, vt post Mascard. concl. 359. nu. 32. resoluit Hortens. Caualcan. d. p. 3. n. 59.

10 In text. ibi (*morte natural*) Vide l. 1. ff. de Siccar. Clar. §. Falsum nu. 5. Peguer. in quæst. crimin. cap. 19. Decian. tract. crimin. lib. 9. cap. 23. nu. 7. & 11. & 12. & cap. 21. n. 5.

11 In text. ibi (*induzir, & corromper*) Similis est Ordinat. lib. 3. tit. 75. in fine princip. & vide Damhud. in Praxi crimin. cap. 121. n. 4. & 5. Hortens. Caualcan. in Pract. de testibus p. 3. n. 65. prope finem vbi resoluit quod statutum puniens vtentem falso teste, habet locum etiam in dante vt veritatem dicat, & de pœna testis corrupti, vide eund. Damhud. cap. 130. n. 4. & Hortens. Caualcan. d. p. 3. n. 65. in fine vbi resoluit pœna falsi teneri, qui pecuniam accepit vt veritatem diceret.

AD §. I.

1 In text. ibi (*sobornão testemunhas*) An soli testi asserenti se subornatum credatur? Vide Hippol. cons. 78. nu. 18. & cons. 101. n. 40. & cons. 102. n. 8. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Testis fol. 172. Clar. §. Falsum n. 3. Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. verbo Es droictz. n. 16. fol. 14. Mench. quæst. frequent. cap. 32. nu. 9. & cap. 37. n. 42. Azeued. l. 2. n. 44. tit. 8. lib. 4. nouæ Recopil. Mascard. de Probat. concl. 1311. n. 37. Farin. & ibi addit. p. 4. decis. 125. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 192. Hortens. Caualcan. in Pract. & theorica de testibus p. 3. n. 71. *An credatur testi asserenti se subornatũ.*

2 An supersedeatur in actione principali interim dum testes de falsitate

sitate accusantur? Vide Afflict. decis. 103. & 129. Hortens. Caualcan. in Pract. & theorica de testibus p. 3. n. 65. in med. & infra latius.
3 In text. ibi (*seja açoutado*) Quid si sit nobilis? Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 13. n. 33. cum seqq.

Ad tit. 55. Ordinat. Regiæ.

Dos partos suppostos.

DEsumitur ex lege Cornelia §. De partu supposito ff. ad legẽ Cornel. de falsis & ex l. 1. & l. supposito Cod. eodem. Concordat apud Hispan. l. 3. titul. 7. part. 7. vbi glos. 1. vide Bossi. de Delict. tit. de partus suppositione. Gom. l. fin. Tauri n. 12. in med. Menoch. de Arbitr. casu 306. n. 3. & lib. 5. de Præsumpt. q. 24. Quanter. in quæst. crimin. cap. 77. à n. 33. Vincent. de Franch. decis. 332. Mascard. de Probat. concl. 1147. P. Molin. de Iustit. tom. 3. tract. 2. disput. 701. latissime Farin. in Praxi crimin. tit. de Falsitate, & Simulat. q. 150. à num. 239. cum multis seqq. Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. iuris allegat. 13. n. 50. cum seqq.

AD §. I.

1 In text. ibi (*o marido sòmente*) Nota quod soli parentes, aut illi, de quorum interesse agitur admittuntur ad accusandum ex l. Lege Cornelia §. De partu supposito vbi glos. verbo Parentes Cod. ad legem Cornel. de falsis Farin. de Simulat. & Falsit. q. 150. n. 263.
2 In text. ibi (*poderão proseguir sua accusação, posto que a mulher seja morta*) Declara quoad complices viuentes, non quoad matrem mortuam ex Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 36. cap. 3. num. 5. vers. Neque interest, quem refert Farinac. d. quæst. 150. n. 244.

AD §. II.

Desumitur ex l. 1. Cod. ad legem Corneliam de falsis. Vide Farin. de Falsitate, & Simulat. q. 150. nu. 243. vbi resoluit quod accusatio partus suppositi fieri potest statim quod est detectus, absque eo quod spectetur puerum, qui suppositus præteditur, ad pubertatem peruenire, nam mater de cuius capitali pœna agitur præsumitur quod diligenter & suam & pueri causam defendat.

Ad tit. 56. Ordinat. Regiæ. In antiq. tit. 86.

Dos ourineses que engastão pedras falsas, &c.

VIde Pradil. in Summa legum pœnal. p. 2. casu 7. Auend. de Exequendis mãdatis p. 1. cap. 19. num. 30. Farin. in Praxi crimin. tit. de Furtis q. 166. n. 44.

Ad tit. 57. Ordinat. Regiæ. In antiq. tit. 87. in simil.

Dos que falsificão mercadorias.

1 VIde Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 19. nu. 30. Matiens. l. 1. glos. 9. nu. 10. tit. 14. lib. 5. nouæ Recopil. Cald. Pereira quæstionum forens. in comment. ad l. vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. nu. 36. Corruptum enim non debet immisceri cum incurrupto, nec malum cum bono vt per Matiens. d. l. 1. glos. 9. nu. 3. & 4. Azeued. l. 8. tit. 18. lib. 7. nouæ Recopil.
2 De pharmacopolis vendentibus medicinas adulteratas, vide Luc.

de

de Penna in constitut.Neapol.lib.3. tit.49.fol.101.Bellacomb.tom.2.Cōmun.Opin.lib.9.ti.17.n.12.pag.505. Mascard.de Probat.concl.5.n.32.

In antiq. tit.87 in §.vlt.

Ad tit.58. Ordinat.Regiæ.

De vtentibus falsis ponderibus & mensuris.

Dos que medem, ou pesão com medidas, ou pesos falsos.

1 VIde Marant. de Ordine iudic. p.4.dist.11.tit. Iudicium sæculare,& Eccles. à nu.44. Gregor.l.7.& 8.tit.7.part.7. Mexi. in tract.tassæ panisconcl.5.à nu.30. Matiens.l.2.glos.5.& 6.titul.13. lib.5. nouæ Recopil.& l.1.glos.9.titul.14. eod.lib. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. cent.1. casu 3.nu.16. cum seqq. latè Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.6.à n.354. Ludou.Rodolphin. quæst.vari.lib.2.q.40.n.13.vbi resoluit quod vtens falsis,& iniustis ponderibus,aut mensuris committit falsum, & furtum, & per totam q.40. probare intendit contra Strach. requiri scientiam in vtente falsis ponderibus ad hoc vt criminaliter puniri possit. Nota quod illud pōdus dicitur falsum,quod nūquam transiuit per manus affinatorum. Vide Ordin.supra lib.3.tit.68.§.16. Mascard.de Probat.concl.1044.n.5.Bouadil.in Politica lib.3.cap.4.n.105.

Clericus vēdens falsa mensura an puniatur à sæculari.

2 An clericus, qui falsa mensura triticum, vinum, & oleum vendidit puniatur à iudice sæculari? Affirmatiuè resoluit Cassan. in consuetud. Burgund.rub.1.§.5 glos.Sil na grace n.90.quem sequitur Mexi.d. concl. 5. num.29. Contrarium tamen imo quod condignis pœnis ad arbitriū Ecclesiastici iudicis puniendus sit tenet D. Mart. de Iuridict.p.4. casu 3. n.16.& 17.

Ad tit.59.Ordin.Regiæ.

Dos que molhão ou lanção terra no pão, &c.

1 VIde Auend. de Exequendis mand.p.1.cap.19.nu.30.vers. Quarto Cald.Pereira quæst. forens.in comment.ad l. Vni. Cod. ex delictis defunct.p.2.n.36. Azeue. l.3.n.4.cum seqq.titul.5.lib.1. nouæ Recopil. vbi etiam de illis, qui in principio canistri ponūt poma meliora.Matiens.l.1.glos.9.nu.11. tit.14. lib. 5. nouæ Recopil. vbi resoluit quod crimen stellionatus committitur quoties in saccis portātur merces desuper bonæ, & inferius corruptæ,seu vilioris pretij.

2 De vendentibus vinum lymphatum vide apud Hispanos l.8.& 9.tit. 17. part.7. Rebuff. tom.2. ad leges Galliæ tit de Hospitibus vers. Duodecima cōclusio pag.276. Azeued. l.5.tit.11.lib.5.nouæ Recopil.Sebast. Næui.in Remiss.ad l.Is qui in puteū 11. ff.Quod vi aut clam. Bouadil.in sua Politica lib.3.cap.4.n.90.

3 De admiscentibus vinum vetus cum musto, vide Auend. d.cap.19. num. 30. vers.Quinto. Bouadil. d. glos.9.num.6.

Ad tit.60.Ordinat, Regiæ.

Dos furtos, & dos que trazem artificios para abrir portas, *De furtis.*

1 DE furtis agitur in Iure Ciuili in tit.ff.& Cod.de Furtis, & in Iure Canonico in Decreto Gratiani 14.q.5.& 6.& in Decretalib.tit.de Furtis,agitur etiam apud Hispanos

Hispanos l.1.tit.14.part.7.vbi Gregor.& l.7.tit.11.lib.8. nouæ Recop. vbi Azeued.tractant Bosi.de Delictis titul.de Furtis Clar. in Pract.§. Furtum,& latissimè Farin. in Praxi crimin.tit.de Furtis. Cassan in consuetud.Burgund. rub. 1. §. 5. verbo Pour la premiere à n.1.pag 41.Viui. Kirchou.Soar.&alij tom 2.Cõmun. Opin.lib.6.ti.2. Menoch.de Arbitr. casu 295.cum seqq & de Præsump. lib.6 q.61.n.62.Decian.tract. crim. lib.9.cap.29.cum seqq. Mascard.de Probat.concl.822.cum seqq.Aloys. Ricci. in collect.decis. p.2. collect. 282.& seq.Thom.Valasc.tom.1. alleg.13.à nu.77.Et ex Theologis D. Thom.cũ suis interpretibus. 2. 2. q. 66. Sot.de Iustit.lib 5.q.3.Medin.de Restit.q.4. Sayr.in Claui Regia lib. 9. cap.13 P.Azori.Instit.Moral.p.3. lib 5.cap.11.P.Molin.de Iustit.tom. 3.tract.2.disp.680 cũ seqq. P.Leon. Lessi.eod.tract lib.2. cap.12. P.Rebello de Obligat.Iustit.p.1. lib.3. q. 15. P.Valeri.Reginald.in Praxi fori pœnit.lib.23.à princip.

Furta nocturna sũt difficilis probationis

2 Nota quod furta nocturna sunt difficilis probationis,vide Menoch. de Arbitr.casu 116.n.14. Clar.§. fin. q.66.n.1.Hippol.cons.44.nu.5. Farin. p.4. decis.60.num.7. vbi addit. lit.B. Poterunt ergo per domesticos probari ex Menoch.casu 104. nu.8. Probatio enim per coniecturas admittitur in his, quæ sunt difficilis probationis ex Hippol.cons.5,n.21. cũ seq.& cons.61.n.26.& cons.116. n.10.& cons.127.n.37. Alciat.reg.1. præsumpt.39.n.3.D.Barbos.in l.2.ff. Soluto Matrim.in princip. p.1. nu. 78.Et in his,quæ occultè committi solent inhabiles admittũtur ex Mascard.de Probat.concl.1386.n.8.

3 Quæstio est an illis casibus, quibus licet domino iudicis auctoritate perquirere res furatas,seu subtractas quas suspicatur esse penes aliquẽ in domo sua,si non inuenerit teneatur actione iniuriarũ? Vide Boer. decis. 174.Guilhel.in cap.Rainuntius verbo Domũ n.30.p.1.Cassan.in cõsuet. Burg.rub.1.§.5.verbo Pour la primere n.18.fol.42.Bonacos.Cõmun.crimin.p.2.verbo Furtũ fol.31. Clar.§. Furtũ n.3.Rebuff.ad l.26. ff.de verbor.signific.pag.155. Aloys.Ricci.d. collect.282. vers.Num potest quis.

4 An consuetudine possit quis excusari à furto? Vide Menoch.cons.1. n.257.vbi cũ Ruino asserit ob consuetudinem à furto posse aliquem excusari.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

1 In text ibi(*hũu marco de prata*)Vide Cassan.in consuet.Burgũd. Rub. 1.§ 5. verbo Pour la primere nu.13. Clar.in §.Furtũ n.9.Auiles ad cap.1. Prætor. verbo Derechamente n.13. fol.42. Pat.Molin. de Iustit. tom.3. tract.2.disp.695.n 24.

2 Furtũ cõmissum in re minima quomodo puniatur? Vide Menoch. de Arbitr.casu 72.n.13.Petr.Gregor. Syntag.lib.37.cap.1.nu.6. vers.Animus autem furandi.Cardin.Thusc. verbo Furtum concl.555.n.34.&35. Farin.de Furtis q.174.à n.70.

3 Furtũ quæ quantitas efficiat ad inducendum peccatũ mortale?vide Tolet.in Sum.lib.5 c.16.P.Lessi. de Iustit.lib.2.c.12.dub.6.n.29. P.Molin.d.tract.2.disp.685. P.Rebello de Obligation.Iustit.p.1.lib.3.q.15.sect. 1. vers.Secunda conclusio.P.Valeri. Reginal.in Praxi fori pœnit.lib.22. n.16.cum seqq.

4 In text.ibi(*morra*) Vide Clar. §. Furtũ n.12.Gom.to.3.Vari.c.5. n.6. P.Mol.dis.695.n.7. vers.Dispositionẽ Pradil.in Sum.legũ pœn.p.1.c.28.

AD §. I.

1 Vide P.Molin.de Iustit. tract.2. disp.695.n.29.

2 In text.ibi(*em algũa casa que estaua fechada*) Præsumptio enim mali est contra non intrantes per portas cõsuetas,sed aliunde ex Gregor. l. 15. verbo Puertas tit.28.part.3. optimè Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.6.n.228. vers. Ad supradictam vbi resoluit quod dicitur fur, & latro, qui non intrat per ostium,& limitat tempore belli,& causa extinguendi incendiũ, & saluandi res,vel quando ancilla clauem perdidit.

3 In text.ibi(*por a porta*)Quid si aliquis voluit frangere portas vt furtum committeret. Vide Menoch, de Arbitr.casu 360.n.79.

4 In text.ibi(*que sòmente pello abrir da porta*)Vide Gom.tom.3.Vari.cap. 5. num.15.

5 In text.ibi(*ou entrar em casa*)Vide Cassan.in consuet.Burgund.rub.1.§. 5.n.123.fol.55.

AD §. II.

Fustigatio an sit pœna capitalis? In text.ibi(*ou lhe serà dado outra menor pena corporal*) Ergo fustigatio est pœna corporalis, de quo vide Clar. lib.5.§.fin.q.58.nu.fin.& q.70.nu.2. An dicatur pœna capitalis, vel sanguinis? Vide Cassan. in consuetud. Burgund.rub.1.§.5.verbo Corporellemente n.3.fol.43.& verbo.Pour la primere n.129.fol.74.Bonacos.Cõmun.crim.p.1. verbo. Fustigatio fol. 74. verso.

AD §. III.

1 In text.ibi (*tres furtos*)Facta scilicet diuersis tẽporibus, dicitur enim vnicum furtum quando vno cõtextu,& tempore plures res subtrahuntur. Vide Clar.§.Furtũ n.14. Tiraq. de retract.tit.2.§.2 glos.1.n.22. Cas. san.in consuetud.Burgund.rub.4.§. 23.verbo Assignez n.36. Cou. lib.2. Vari.cap.10.n.8.col.4.Si tamen tria pluraue furta in vna nocte fuerunt facta non reputantur vnum furtum ex Boer.decis.219.quẽ refert Aloys. Ricci.in collect. decis, p.2. collect. 282.in med.

2 Nota quod quãdo pœna grauatur ob cõmissum delictum per vices intelligitur si pro ipsis vicibus lata sit sententia condẽnatoria ex Auend. de Exequendis mand.lib.2.cap.9.n. 10. Cassan.tamen in consuetud.Burgund.rub.1.§.5.verbo Simple Larecin.nu.18.fol.41.& num.24.resoluit quod vltimũ delictum cõmissum facit vt alia furta prius cõmissa, quæ fuerunt remissa per gratiã Principis redeant quoad aggrauationẽ,& augmentationem illius primi delicti.

3 Quid si furta cõmissa sint in alio territorio? Vide Ias.in l. Si idem n.5. ff.de Iurisdict.omni.iud.& in l.Eum qui §.In popularibus n.16.ff.de Iniur.Cass.d.rub.5.verbo Simple n.10. vers.Itẽ adde o segũdo Clar.§.Furtũ n.10.Cou.lib.2.Vari.c.9.n.7. Gom. tom.3.Vari.cap.5.n.8.Farin.in *Praxi* crimin.q.23.n.13.

4 An iteratio delictorũ in minoribus debeat pœnã aggrauare? Vide Farin.in Praxi crimin.tit. de pœnis temper.q.92.n.138.cum seqq.

5 An is, qui tria furta commisit dicatur famosus latro? Vide Cou. d. cap.9.n.7.Clar.§.Furtum n.8.Gom. tom.3.cap.5.num.6.Cassan.d.verbo Pour la primere n.4.Farin.in Praxi crim.q.23.n.4.

6 *Na noua Reformação da justiça no §. que começa: E por quanto os condenados, se mandão assinalar os ladrões que* *Marcão os ladrões.*

não

não hão de morrer pello caso com hũa marca de fogo em hũa das espaldas .s. os condenados em Lisboa pello primeiro furto com hũu L. & os do Porto com hũu P. & pello segundo furto se lhes manda pôr hũu sinal de forca.

7 In text. ibi (*postoque ja, &c.*) Vide Bart. in l. Si cui §. fin. nu. fin. ff. de Accusat. Bald. in auth. Sed nouo iure num. 4. Cod. de Seruis fugitiuis Felin. in cap Sicut nobis num. 4. de Testib. addit. Abb in cap. Atsi clerici in princip. n. 8. lit. A. de Iudic.

AD § IIII.

Vide apud Hispanos l. 18. vbi Gregor. verbo Alguna cosa titul. 14. part. 7. Gom. tom 3. Vari. cap 15. n. 11. Cald. Pereira quæstionum forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. n. 33.

AD §. V.

Vide Cassan. in consuetud. Burgund. Rub. 1. §. 1. num. 14. fol. 140. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 695. num. 25.

Emens bona fide an posit contractũ rescindere cũ latrone vt pretiũ recuperet?

2 Quæstio est difficilis. Vtrum qui bona fide emit rem à latrone, postquam sciat rem esse furtiuam posit tuta conscientia rescindero contractum illum, & latroni reddere rem, vt recuperet pretium pro illa datum, an vero teneatur restituere domino, etiamsi pretium latroni datum sit amissurus? Posse emptorem tuta conscientia rescindere contractum cum latrone, & rem illi reddere, vt pretium ab eo recuperet tenet Siluest. verbo Restitutio 3. quæst. 7. §. 1. Mich. Salon. 2. 2. quæst. 62. art. 6. Gregor. de Valent. 2. 2. quæst. 6. disput. 5. punct. 4. Ludou. Lop. in instruct. conscientiæ p. 1. cap. 95. Tolet. in Sum. lib. 5. cap. 17. n. 12. P. Rebello de Obligationib. Iustit. p. 1. lib. 2. q. 19. n. 3

3 Contrariam tamen opinionem de iure tuentur Cou. in reg. Peccatũ p. 1. in initio, & lib. 1. Vari. cap. 3. nu. 6. Pat. Molin. de Iustit. tom. 3. tract. 2. disp. 722. post Martin. Ledesm. Barthol. Medin. Caiet. & alios P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 14. dub. 3.

4 In text. ibi (*& da pessoa que a vende*) Nota quod in seruis præsumitur nequitia seruilis ingenij, vnde si seruus, ergo iniquus, & fur ex Gregor. l. 46. verbo Por costumbre titul. 5. part. 5.

5 Nota quod vincens in ludo sciẽter pecuniam seruo, quæ erat domini, vel filiofamilias, quæ erat patris committit furtum, & eam non lucratur ex Bald. in rub. Cod. de condit. ob turpem causam per text. in l. Seruus ff. de Condit. indebiti vbi Ias. in fine. Vide Alciat. reg. 3. præsumpt. 29 nu. 6. Gom. tom. 3. cap. 5. n. 16. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Iudæi fol. 89.

6 Nota etiam in eo dolum non præsumi, qui rem à fure accepit, & pauló post illam manifestauit ex Menoch. cons. 98. n. 36.

7 Nota deniquè quod ille, apud quem reperitur res furata si est persona malæ famæ præsumitur fur, secùs si fuerit bonæ famæ. Vide Clar. §. Furtum n. 5. & §. fin. q. 21. n. 41. Hippol. cons. 52. nu. 33. & 40. & cons. 75. n. 21. & seq. & cons. 74. n. 26. Alciat. de Præsumpt. reg. 3. præs. 49. in princip. Succin. reg. 439. Menoch. de Arbitr. casu 462. n. 10. & lib. 5. de Præsumpt. q. 29. Ludou. Rodolphin. quæst. vari. lib. 2. q. 27. Azeued. l. 7. n. 46. tit. 11. lib. 8. nouæ Recop. P. Lessi. de Iustitia lib. 2. cap. 29. n. 165.

AD §. VI.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 695. num. 25. vers. Qui in curia.

AD §. VII.

Impune permittitur furem capere, & ad iudicem captũ perducere.

Desumitur ex l. Interdum §. Qui furem ff. de Furtis. Concordat apud Hispanos l. 11. titul. 13. lib. 4. legũ fori vbi Montalu. Vide Pat. Molin. de Iust. tract. 2. disput. 695. nu. 25. vers. Is cui affertur Caldas Pereira quæst. forens. lib. 1. quæst. 21. num. 28. vbi reddit rationem, quia si hæc captura, & sequestratio personæ de iure non permitteretur, ipse fur cum re sublata aufugeret, dominusquè rem suam amitteret, citra vllam spem aliquando recuperandi.

AD §. VIII.

1 In text. ibi (*& outras pessoas de que se fia dinheiro*) Nota quod pecuniam alteri deferẽdam si quis ab aliquo acceperit, & non deferat, eamq; in proprium vsum conuerterit furtũ cõmittit per l. Si mandauero à 2 §. Si tibi centũ ff. Mãdati. l. Si is cui Cod. de Furtis resoluunt Petr. Caball. resolut. crim. casu 99. n. 47. in fine Cardin. Thus. verbo Furtum concl. 553. n. 7. Farin. de Furtis. q. 168. à n. 117.

2 In text. ibi (*& bem assi se alguem emprestasse*) Vide Cou. lib. 3. Vari. cap. 15. vers. fin.

3 In text. ibi (*assi como são feitores*) Vide text. & ibi addita in l. Procurator ff. Mandati Boer. decis. 215.

4 In text. ibi (*& assi ourifices, ou outros officiaes mechanicos*) Ergo aurifex mechanicus reputatur. Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 34. nu. 42. Cassan. in Catalogo p. 11. consid. 38.

5 In text. ibi (*ou recebesse algũu deposito*) Nota etiam illum, qui re deposita vtitur committere furtum. Vide l. 1. §. Si rem l. Si sacculum 29. ff. de Furtis, l. Qui furtum ff Condict. furtiua l. 3. l. Qui depositum Cod. eodem. §. Furtum Instit. de Obligat. quæ ex delicto cap. 1. de Deposito P. Molin. disp. 524. Pat. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 16. q. Vni. de Deposito n. 19. Cardoso. in Praxi iudicum verbo Depositum n. 11.

AD §. IX.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 695. n. 25. vers. Quicunque.

AD §. X.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 695. num. 25. vers. Quicunque ibi in easdem pœnas incidunt, qui post datum signum vt omnes de nocte se recipiant, repertus fuerit cum instrumentis, de quibus constet esse ad aperiendas, aut confringendas arcas, vel portas.

AD §. II. vlt.

Vide Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 695. num. 25. vers. Qui deprehenditur scindens, vel aperiens marsupium alterius, esto nihil in eo reperiatur damnatur pœna flagellorum.

Ad tit. 61. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit 38.*

Dos que tomão algũa cousa por força.

Vide apud Hispanos l. 8. cum seqq. tit. 10. part. 7. vbi. Gregor. Beluis.

Beluis. in Praxi crim. lib. 1. cap. 10. n. 53. Damhud. eod. tract. c. 97. & 100. optimè P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 695. à n. 31. Non habet locum in vi compulsiua ex l. Si cum exceptione §. Qui vim ff. de eo quod metus.

AD §. I.

Extrauag. 2. tit. 3 p 4.

Concordat apud Hispanos l. 1. tit. 12. lib. 8. nouæ Recop. Vide. Pat. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 695. nu. 33. Et iudex ex officio tenetur inquirere de rapina commissa in itinere, vel agro ex Ordin. supra lib. 1. tit. 65. §. 31.

In antiq. tit. 41.

Ad tit. 62. Ordinat, Regiæ.

Da pena que auerão os que achão escrauos, &c.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 Vide P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. q. 14 n. 1. cum sequentib.

Inuẽtus dicitur qui apprehenditur.

2 In text. ibi (*for achado*) Nota quod ad hoc vt quis dicatur inuentus requiritur apprehensio ex Bart. Bald. & alijs in l. Si Barsatorem Cod. de Fideiussor. & mandat. & in. l. 1. ff. de acquir. possess. vbi Bar. n. 18. Alex. n. 77. Ias. n. 87. Succin. in l. 3. §. Neratius col. pen. & fin. eod. tit. Hipol. in Pract. crim. §. Pro cõplemento n. 24. Anton. Gom. l. 45. Tauri n. 48. Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem n. 104. Bouadil. in sua Politica lib. 4. cap. 5. n. 12.

3 In text. ibi (*por seu achadego*) Vide Doctores in l. Falsus 44. §. Qui alienum vers. Quid ergo ff. de Furtis. Cou. in reg. Peccatum p. 2. §. 3. nu. 3. Menoch. lib. 5. de Præsumpt. q. 30. n. 12. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 3. q. 6. nu. 9. Sayr. in Claui Regia lib. 10. tract. 5. cap. 3.

AD §. III.

1 Vide Mascard. de Probat. concl. 157. per totam. Et an appellatione auium veniãt animalia? Vide Perez l. 1. tit. 13. lib. 2. Ordin pag. 428.

2 In text. ibi (*a mandarà apregoar*) Et ita denuntiatione publica euitat furti suspitionem. Vide Ioann. Scheneid. ad §. fin. n. 6. & 7. Instit. de rerũ diuis. Damhud in Praxi crimin. cap. 118. Treutler vol. 2. disp. 20. thesi 2. remiss. sub. lit. H.

AD §. IIII.

Vide Menoch. de Præsump. lib. 5. q. 30. nu. 12. Sayr. in Claui Regia lib. 10. tract. 5. cap. 3. optimè Paul. Comitol. Respons. Mpral. lib. 3. q. 6. à n. 9.

AD V.

In text. ibi (*que a torne a seu dono sem outro algũu achadego*) Videtur approbare illorum opinionem, dicentium rei alienæ inuentorem nihil loco præmij peti aut accipi posse, de qua vide Fr. Emman. in Summ. p 2. cap. 4. Petr. de Arag. 2. 2. q. 62. art. 5. in respons. ad tertium argum. Sarmi. lib. 6. Select. cap. 10.

AD §. VI.

Vide apud Hispanos l. 17. tit. 28. patt. 3. Pat. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 4. q. 29. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 3. lib. 5. cap. 16. quæst. 9. Pat. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 5. dub. 11. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 1. q. 14. n. 25.

AD §. VII.

In text.ibi (*no titulo, como se hão, &c.*)Et supra lib.3.tit.94.vbi habes.

In antiq. tit. 77.

Ad tit.63. Ordinat. Regiæ.

Dos que dão ajuda aos escrauos captiuos para fugirem, ou os encobrem.

DEsumitur ex l.Eum, qui fugitiuum ff.ad legem Flauiam de plagiarijs.l.1.l.Si quis seruum Cod. eod.tit. Concordat apud Hispanos l.22.tit.14.part.7. Vide Clar. in Pract.§. fin. q. 68. vers. Plagiarij Bonacos. tom.2. Commun. Opin. lib.9.tit.16.n.i. Pat.Molin. de Iustit. tom.3.tract.2.disp.684.n.7.Farin.in Praxi crimin.titul.de Furtis q.167.à n.102. Pradil.in Sum.legum pœnal. p.1.cap.34.n.2.Cardoso in Praxi iudicum verbo Seruitus n.70.

In antiq. tit 39.

Ad tit.64. Ordinat.Regiæ.

Quomo os estalajadeiros são obrigados aos furtos,&c.

1 VIde apud Hispanos l.26. tit. 8.part.5. Cald. Pereira in l. Si curatorē verbo Per quod n.24.P.Rebello de Obligat. Iustit. p.2.lib.16.q.Vni.Depositi n.17.

2 Nota quod caupones sunt vulgares,& rapaces,de quo Bald. in l.1. n.6 ff.Locati Gregor.d.l.26.num.6. Cassan.in Catalogo p.11.consid.46. Azeued.ad l.11.tit.11.lib.7.nouæ Recopil.Episcop.Placent. inter consilia Gutier.cons.31.num.7.Rebuff.in Auth.Habita vers. Et á multis pag. 601. & in comment. ad l.183. ff.de Verbor.signif.pag.597. Mascard de Probat.concl.832.Bouadil.in sua Politica lib.3.cap.4.n.92. Et est genus improbum Mexi.in tract. tassæ panis concl.4.n.14.

Caupones sunt rapaces.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

1 Vide Ias.in §.Sequens n.29. Instit.de Actionib. Hippol. cons. 23. Nota quod si hospes tradidit caupo ni fardellum sigillatum,& postea reperiatur dissigillatum statur iuramento ipsius hospitis ex Bart.in.l.In actionibus n.23. ff.de in litem iurando.Bonacos.Commum.crimin. p.1. verbo Iuratur fol.103. verso Clar.§. Furtum n.27.

2 In text.ibi(*por seu dinheiro*)Secus si gratis vide Gregor.l.26.verbo Estalajaderos 2.tit.8.part.5.& l.7.tit. 14. part.7.

Ad tit.65.Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit 65 & primum lata fuit à Rege Dyonisio.

Dos bulrões,& illicadores,&c.

VErbum *illicadores* á licijs deductum,quibus textrices in telis impliciunt stagmina, ita isti sicophantæ,& impostores suis technis,& falacijs intendunt alios implicare,& irretire.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

1 Vide l.1.Cod.de crimine stellionatus,& l.2.§.Sed,& si quis merces, & l.3.ff.eod.tit. & apud Hispanos l. 7.& 8. titul.16. part.7. vbi Gregor. Gom.tom.3.Vari.cap.7.Neguzant. de Pignorib.p.3.memb.1. nu.2. Rebuff.tom.2.ad leges Galliæ tract.de Constit.redit.art.1. glos.8. vers.15. Menoch.de Arbitr.casu 381.num.5. 7.&

7. & 22 Farin. in Praxi crimin. q. 19. n. 33. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 2. casu 7. n. 2.

2 In text. ibi (*que apenha particularmente hũa cousa a dous*) Vide Neguzan. de Pignorib. p. 5. memb. 1. n. 47. Farin. & addit. p. 4. decis. 138. & in Praxi crimin. q. 150. n. 224.

3 In text. ibi (*dinheiro emprestado*) Quid in illo, qui cum sit pauper fingit se diuitem, & plura contrahit debita? Dic extra ordinem esse puniendum argum. l. pen. ff. de iure dotium. Vide Farin. in Praxi crimin. q. 26. n. 28. & vide casum in Ordin. supra lib. 4. tit. 76. §. 5.

4 In text. ibi (*& não serà solto*) Quãuis bonis cedat ex D. Barbos. in l. Alia §. Eleganter n. 54. ff. Soluto Matrimonio.

5 In text. ibi (*& o julgador entender que merece*) Ergo stellionatus pœna est arbitraria, de quo Menoch. d. casu 381. n. 4. Cuiac. lib. 21. obseruat. 29. Farin. q. 29. à n. 34.

AD §. I.

1 In text. ibi (*os que venderem hũa cousa duas vezes*) Desumitur ex l. Qui duobus ff. de falsis. Vide Perez ad lib. 5. Ordin. tit. 7. pag. 193. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 369. nu. 6. Cald. Pereira de Extinct. Emphyt. cap. 3. n. 7. Farin. in Praxi crim. q. 84. n. 13. & in tit. de Falsitate, & Simulat. q. 150. à n. 219.

2 Limita primò si prima venditio fuerit nulla. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 2. num. 5. & in l. Boues §. Hoc sermone n. 8. cum seqq. Farin. p. 4. decis. 138. Surd. decis. 220. n. 42.

3 Limita secundò si primus emptor non soluit pretium. Vide Menoch. de Arbitr. casu 381. n. 18. Surd. decis. 220. n. 16. Farin. d. q. 150. n. 230.

4 Limita tertiò si secundo emptori rem venditam non tradidit. Vide Farin. d. q. 150. n. 232.

5 Quid si donet duobus an teneatur pœna huius legis? Vide l. 3. & ibi Bart. ff. de crimine stellion. Flam. de Resignat. lib. 1. quæst. 15. num. 27. Farin. d. q. 150. num. 222.

AD §. II.

In text. ibi (*segundo o arbitrio do julgador*) Veluti si publicè scitur iuxta resoluta per Ias. in l. Si per errorem n. 11. ff. de Iurisdict. omnium iudic.

AD §. III. vlt.

In text. ibi (*da mão d'outro senhorio*) Vide Menoch. remed. 3. retin. n. 481. & de Arbitr. casu 381. num. 7. cum sequentibus.

Ad tit. 66. Ordinat. Regiæ.

Dos mercadores que quebrão, &c.

De mercatoribus fallitibus.

1 Vide apud Hispanos l. 1. & 2. tit. 19. lib. 5. nouæ Recopil. vbi Azeued. Strach. de Mercat. tit. de Decoctorib. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 27. Farin. in Praxi crimin. q. 26. à n. 26. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 695. n. 32. cum seqq. latissimè Thom. Valasc. tom. 1. Allegation. iuris allegat. 13. nu. 185. cum multis seqq.

2 Nota quod isti mercatores falliti possunt torqueri, vt indicent pecuniam celatam, quam dicunt se se perdidisse. Vide Boer. decis. 215. n. 5. Francisc. Cason. in tract. de tormentis cap. 8. rub. de non torquendis in causa ciuili nu. 2. & cap. 10. rub. quæ personæ torqueri possunt. Mascard. de Probation. concl. 819. n. 38. Flam.

Ee 4 Chartar.

Chartar.in Praxi interrogandorum reorum lib.4.cap.1.nu.144. Farin.in Praxi crimin.q.42.n.35.

AD §. I.

Vide Strach.de Mercat.p.3. n.5. Thom.Valasc.tom.1.alleg.13.n.206.

AD §. II.

Mercatores falliti non possunt cedere bonis.

Concordat Ordin. supra lib. 4. tit.76.§.7. Vide Boer.decis.215 n.6. Bellacomb.tom.2.Commun.Opin. lib.7.tit.29.nu.2.Farin.in Praxi crimin.q.26.n.26.D.Barbos. in l. Alia §.Et eleganter n.54. ff. Soluto Matrim.Thom.Valasc.tom.1. alleg.13. num.129.cum seq.

AD §. III.

Concordat apud Hispanos l. 2. vers.E sy algunos bienes tit.19.lib.5. nouæ Recopil. Thom.Valasc. tom. 1. alleg.13.num.195.

AD § IIII.

Concordat apud Hispanos l. 6. tit.19.lib.5.nouæ Recopil.

AD §. V.

Concordat apud Hispanos l. 1. vers.E defendemos tit.19.lib.5.nouæ Recopil.Vide Thom.Valas. tom.1. alleg.13.num.194.

AD §. VI.

Vide Rebuff.tom.2.ad leges Galliæ.tit.de Mercator. glos.vlt. nu.11. Azeued.l.1.nu.11.tit.19. lib.5. nouæ Recopilat. Thom.Valasc. tom.1.allegat.13.n.196.

AD §. VII.

Vide Thom Valasc. tom.1. alleg. 13.n.199.

AD §. VIII.

Vide Thom.Valasc.tom.1. alleg. 13.n.200.

AD §. IX.

Vide Thom.Valasc.tom.1. alleg. 13.n.198.

AD §. X.& vltim.

In antiq. §.1.sub tit.65.

Vide Thom.Valasc.tom.1. alleg. 13. n.205.

Ad tit.67.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.95.

Dos que arrancão marcos.

De amouentibus terminos.

DEsumitur ex tit.ff.de termino moto. Concordat apud Hispanos l.30 titul.14. part.7.vbi Gregor.Vide Damhud.in Praxi crimin.cap.127. Clar. lib.5.§.fin.q.83. nu.10.Viui.tom.2.Commun.Opin. lib.9.tit.12.n.66, pag.494. Menoch. remed.9.Recuper.n.346.cum seqq. & de Arbitrar. casu 393. Cened. ad Decretum collect.9.n.1.& 2.latissimè Farin.in Praxi crimin.tit.de Furtis q.168.à nu.90. cum multis seqq. Mascard.de Probat.concl.399. n.8. vbi idem resoluit in illis,qui tollunt signa,quæ sunt in lapidibus. Memineris quod in dubio non præsumitur mutatio confinium ex Felin. in cap,Cum causa ad finem de Probat.

Ad Princip. Ordinat.Regia.

In text.ibi (*E arrancando marco não sabendo que o era*) Vide Farin.in Praxi crimin.tit.de Furtis q.168. n.110. cum

cum seqq. & n. 110. resoluit pœnam amotionis terminorum non solùm habere locum contra principalem amouentem, sed etiàm contra eum qui de alterius mandato sic terminos amouet, & n. 113. quod sit crimē publicum, & vnicuique de populo competat, & contra terminos amouentes detur iuramentum in litem, non solùm pro damnis, sed etiàm ad probationem loci, in quo erat terminus.

In antiq. tit. 72.

Ad tit. 68. Ordinat. Regiæ.

Dos vadios.

1 CONcordat apud Hispanos l. 1. cum seqq. tit. 11. lib. 8. nouæ Recopil Vide Peguer. decis. 3. Nauar. comment 4. de Regularib. n. 32. Perez l. 1. tit. 14. lib. 8. Ordinam. pag. 271.

2 Vagabundi qui dicantur? Vide Duenh. reg. 378. vers. Porro. Azeue. d. l. 1. n. 3. Soar. tom. 1. Commun. Opinion. lib. 3. tit. 13. num. 35. Mascard. de Probat. concl. 1395. nu. 2. D. Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde ff. de Iudic. in art. de foro delicti à nu. 14. remisiuè filium meum August. Barbosa in Remiss. ad Concil. Trident. Sess. 24. de Reformat. Matrim. cap. 7. n. 2.

3 Vtrum vagabūdus posit vbiquè puniri? Vide Azeued. d. l. 1. n. 3. & l. 1. num. 33. cum seqq. tit. 16. lib. 8. nouæ Recopil. Farin. in Praxi crimin. q. 7. á n. 13. & cons. 64. n. 3. Morl. in Emporio iuris p. 1. titul. 2. q. 20. nu. 15. vers. Quintus casus. D. Barbos. d. §. Proinde n. 11.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

In text. ibi (*qualquer homem*) Comprehendit tàm masculum, quàm fœminam ex l. Hominis appellatione & ibi Rebuff. ff. de Verbor. signif. Et Amasis apud Ægiptios legem tulit vt vnusquisque apud prouinciarum Præsides demonstraret singulis annis vnde viueret, vt refert Azeue. ad l. 2. tit. 11. lib. 8. nouæ Recop.

Ad tit. 69. Ordinat. Regiæ.

Que não entrem no Reyno Ciganos.

HÆc Ordinatio in aliquibus desumpta est ab Extrauag. 2. tit. 13. p. 2. & in alijs à lege lata à Philippo Rege I. sobre os Ciganos anno Domini 1592. De illis vide Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Cingari fol. 25. verso. P. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 4. cap. 3. q. 5. pag. 302. Sebast. Orozco y Cobarr. en el thesoro de la lengua Castellana verbo Gitano.

Ad tit. 70. Ordinat. Regiæ.

Que os escrauos não viuão per sy, & os negros não fação bailos em Lisboa.

HÆc Ordinatio desumpta est ab Extrauag. 9. & 10. tit. 5. p. 4. & olim postulatum fuit in cōmitijs habitis in oppido Almerini anno Domini 1524. á procuratoribus Vlisiponensibus.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

Dispositio huius §. ex ea introducta fuit ratione ne serui istis tripudijs, & conuenticulis à dominorum

rum seruitio abstrahătur: Sunt enim Æthiopes saltationibus cum cantilenis, tympanis, & tibijs maxime dediti, in vrbibus enim amplissimis, & ciuium, aliarumquè exterarum gentium multitudine refertis, qualis est Vlissiponensis, serui otio deditι errones, & fures, ac vitijs alijs coinquinati fiunt.

In antiq. tit. 56. & primitus lata fuit à Rege Alphõso IIII.

Ad tit. 71. Ordin. Regiæ.

Dos officiaes delRey que recebem seruiços, ou peitas.

DEsumitur hic tit. ex illis ff. & Cod. ad legem Iuliam repetundarum.

Vide Clar. §. fin. q. 73. n. 2. Auiles ad cap. 1. Prætor. verbo No lleuaron & verbo Dadiuas. Boer. decis. 153. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 34. Mascard. de Probat. concl. 164. Pat. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 84. cum seqq. Menoch. de Arbitr. casu 342. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. q. 34. art. 8. Farin. in Praxi crimin. tom. 3. quæst. 111. per totam P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 2. lib. 18. q. 22. à nu. 1. cum seqq. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 5. n. 16. & cons. 34. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1150. ad l. Solet ff. de Officio Proconsl. latè, & eleganter Hortens. Caual. de Brachio Reg. p. 5. n. 34. cum multis seqq. Nota quod corrumpens iudicem perdit causam l. 1. Cod. de pœna iud. qui male iud. Farin. d. q. 111. à n. 124. cum seqq.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*a todos os julgadores*) De arbitris, vide Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 35. n. 6. cum seqq. vbi n. 37. de corrumpentibus arbitrum.

2 In text. ibi (*a quaesquer outros officiaes*) Aduerte quod corrumpens notarium perdit causam ex Salyc. in l. fin. in fine Cod. de pœna iudicis Farin. q. 111. n. 127.

3 In text. ibi (*dadiuas algũas*) Comprehendit omne commodum bursale Farin. in Praxi crimin q. 111. nu. 168. Non procedit in re modica vt per Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 2. pag. 68. Nec in illis, quæ relinquuntur in testamento Vincent. de Franch. decis. 493.

4 In text. ibi (*toda sua fazenda*) Vide Auth. Nouo iure §. 1 Cod. de pœna iudicis, qui male iudicauit Farinac. in Praxi crimin. q. 111. nu. 69. & 34. cum quo prosequere ad materiam sequentium §. §.

5 In text. ibi (*aquelle que o tal presente der*) Attento tamen iure communi tenetur eandem pœnam subire, quam tenetur iudex corruptus ex glos. in l. 1. in princip. verbo Non faceret ff. de Calumniat. & quod aliquando plus, & aliquando minus. Farin. in Praxi crimin. q. 111 n 98.

6 In text. ibi (*pagarà a vinte por hũu*) Attento autem iure communi tenebatur ad pœnam quadrupli, vel tripli ex Auth. Nouo iure Cod. de pœna iudicis, qui male iudic. & l. 1. ad finem Cod. ad legem Iuliam repetund. Farin. d. q. 111. num. 49. cum seqq.

Ad tit. 72. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 59.

Da pena que hauerão os officiaes que leuão mais, &c.

VIde Ias. in l. Quadrupli nu. 1. Instit. de Actionib. Auend. de Exequen-

Exequendis mandat. lib. 1. cap. 2. num. 12. Farin. in Praxi crimin. q. 111. num. 39. cum multis sequentibus optimè Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. ex delictis defunct. p. 4. à num. 18. & multa mala, quæ ex auaritia iudicum oriuntur, vide per Boer. decis. 135. num. 26.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi *(officiaes de justiça)* Non procedit in aduocatis vt per Cald. Pereira in comment. l. Vni. Cod. ex delictis defunct. p. 4. num. 29. cum sequenti.

2 In text. ibi (*for prouado*) Nota quod testes singulares coniunguntur ad plenam probationem contra tabelliones, qui exigunt sportulas immodicas à litigantibus. Ita Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. responso 9. n. 64.

3 In text. ibi (*atè nossa merce*) Vide Couar. lib. 3. Vari. cap. 15. num. 3. ad finẽ, & n. 5. Anton. Gom. tom. 3. Vari. cap. 8. num. 4. col. 3. Menoch. de Arbitr. lib. 1. quæst. 69. num. 5. & 12. Clar. lib. 5. § fin. quæst. 71. num. 14. Auiles ad capita Prætor. in proœmio glos. Ordenanças in fine. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 12. in princip. n. 62. eleganter Hortens. Caualcan. de Brachio Regio. p. 4. n. 31.

4 In text. ibi (*& queremos que se não possaõ escusar das ditas penas, por costumes, &c.*) Vide Cald. Pereira d. p. 4. n. 19. vers. Est etiam.

5 In text. ibi (*não tolhemos porem. &c.*) Vide glos. in l. 1. verbo A sobrinis ff. ad legem Iuliam repetund. Farin. in Praxi crimin. q. 111. nu. 242. cum multis sequentibus,

Ad tit. 73. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 61. in princip.*

Dos Almoxarifes, Rendeiros, &c.

Vide Cabed. p. 1. decis. 187.

Ad tit. 74. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit 28. h. 2.*

Dos officiaes del Rey que lhe furtão, &c.

1 Vide P. Molin. de Iustit. tom. 3. tract. 2. disp. 695. á nu. 40. vbi hanc. Ordinat. transcripsit, vide quæ Menoch. de Arbitr. casu 571. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 304. n. 11.

2 An officialis, qui plura bona acquisiuit præsumatur acquisiuisse de bonis fisci? Vide Clar. §. fin. q. 68. nu. 30. Mench. Illust. cap. 105. n. 23. Menoch. lib. 6. de Præsump. q. 28. nu. 10. & lib. 3. q. 52. Mascard. de Probat. concl. 161. & concl. 216, Pereg. de Iure fisci lib. 6. tit. 3. n. 6.

Ad tit. 75. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 100.*

Dos que cortão aruores de fruito, ou souoreiros ao longo do Tejo.

Vide Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 6. verbo En mesusage num. 4. Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 4. num. 28. Gregor. l. 24. verbo Apreciado tit. 15. part. 7. Menoch. de Arbitr. casu 579. Farin. in Praxi crimin. quæst. 20. num. 113. Cabed. p. 1. decis. 126. Et contra scindentem arborem fructiferam potest querela intendi ex Ordin. hoc lib. tit. 117. §. 1. in fine.

Ad

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*cortar*) Non procedit si asportentur postquam scissæ fuerint resoluit Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 4. n. 28. vers. Prædicta regula. Et non habet locum in illo, qui euellit arbores ex l. Furtum §. Si quis radicitus ff. Arborum furtim cæsarum.

2 In text. ibi (*aruore de fruito*) Comprehendit vitem, quæ est arbor fructifera. Vide Perez l. 2. verbo Cortare arboles titul. 18. lib. 8. Ordin. Auend. d. cap. 4. nu. 28. Azeued. l. 6. nu. 5. tit. 12. lib. 8. nouæ Recopil. Sebast. Næui. in Remiss. ad l. 1. §. Arboris appellatione ff. de Arbor. cædendis. Cardoso in Praxi iudicum verbo Arbor n. 1. Aduerte quod cupressus non est arbor fructifera ex l. com petit ff. Quod vi, aut clam.

Ad tit. 76. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 32. li. 4.

Dos que comprão pão para reuender

1 Vide Clar. lib. 5. §. fin. q. 80. nu. 2. Strach. de Mercat. p. 4. n. 44. & 45 Menoch. de Arbitr. casu 382. & 384. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. n. 164 cum seqq. Azeued. l. 9. titul. 18. lib. 4 nouæ Recopil. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 4. nu. 58. latè Collantes in comment. pragmat. rei frument. & agricol. lib. 3. cap. 14. latissimè Cened. Practic. & Canon. quæst. lib. 1. q. 33. Cabed. p. 1. decis. 74. n. 5.

2 *Na Relação do Porto, em 27. dias de Nouembro do anno de 1584. se tomou assento no liuro terceiro da Sphera fol. 210. não ser caso de deuassa, nem se auer de proceder por parte da justiça contra as pessoas que arrendarão moyos, ou alqueires dei pão sabido, porque esta ley que defende a reuenda do pão não ha logar neste caso.*

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*pessoa algũa*) An comprehendat clericos, vide Baiard. ad Clar. § fin. q. 82. n. 87. Mexi. in tract. tassæ pànis concl. 5. nu. 17. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 1. q. 16. n. 19. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 9. q. 2. á n. 8. Cened. Pract. lib. 1. q. 33. nu. 3. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 2. nu. 10. & 13. laté Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. resp. 5. p. 3. n. 5. cum seqq.

2 In text. ibi (*reuender*) Nota quod hæc lex puniens reuenditores frumenti habet etiam locum contra accipientes frumentum in solutum, & illud postea reuendentes venditione reali sequuta. Ita Ignat. del Villar d. lib. 1. resp. 11. n. 29.

3 Quando aliquis emit eo animo, vt in domo sua expendat etiamsi postea vendat ex aliquo casu non tenetur pœna huius legis ex Bart. in l. Cætera §. fin. n. 3. ff. de legatis 1. Paul. in l. 2. col. 2. ff. Si certum petatur. Ias. in l. Si quis ne causam n. 4. eod. tit & in d. l. Cætera §. Sed si quis n. 7. & in §. Sed si parauerit n. 16. Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandam vbert. n. 111. cum seqq. & lib. 1. respõs. cap. 18. nu. 3. & 4. Tiraq. in præfat. retract. lig. n. 78. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. n. 170. Collantes in comment. prag. in fauorem rei frument. lib. 3. cap. 14. n. 3. Ignat. del Villar d. lib. 1. resp. 5. p. 1. à n. 27.

4 In text. ibi (*farinha*) Ergo appellatione frumenti continetur farina, & prohibita extractione, & reuēditione frumēti, prohibetur etiā farinæ. Vide Mexi. cõcl. 4. n. 6. Bouad. in sua Politica lib. 4. cap. 5. num. 23. Stephan.

Frumenti appellatione continetur farina.

Stephan. Gratian. decis. 184. num. 7. Dom. Garci. Mastrillo Siciliæ decis. 139. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 762. vers. Amplia quartò Cened. Practic. quæst. lib. 1. q. 33. n. 18. cum seqq. Gutier. Pract. lib. 4. q. 44.

5 Amplia in illo, qui panes coctos emit vt reuendat per ea, quæ Mexi. d. concl 4. n. 9. Bouadil. d. cap. 5. nu. 23. in med. Cened. d. q. 33. n. 18. & 19. Emptio tamen frumenti fieri potest si ex eo panis coctus efficiatur, vt minutatim vendatur, nam in hoc casu cum mutata forma sit, reuenditio frumenti non dicetur. Vide Rebuff. tom. 2. ad leges Galliæ tit. de Mercat. min. vend. n. 22. & 25. Auéd. resp. 33. n. 4. vers. Septima conclusio, & p. 1. de Exequendis mand. cap 19. nu 36. Mexi. concl. 1. n. 179. Azeued. l. 1. nu. 16. tit. 25. lib. 5. nouæ Recop.

6 In text. ibi (*ceuada*) Vide Auiles ad cap. 52. Prætor. verbo En la tierra num. 19 Bouadil. d. cap. 5. nu. 23. in princip. Stephan. Gratian. decis. 184. n. 1. & 2.

Licentia præcedere debet.

7 In text. ibi (*primeiro licença*) Ex eo quia licentia præcedere debet, vide Cassan. in consuet. Burgund. rub. 13. §. 9. verbo Sans licence vers. Sed quæro. Gõzal ad Reg. 8 Canc. glos. 47. n. 46. Cened. Pract. q. 30. n. 78.

8 In text. ibi (*saluo se o leuar a vender à Cidade de Lisboa*) Fallit si frumẽtum necessarium sit ad alimoniã habitatorum loci. Vide Nicol. de Neapoli, & Ias. in §. Sed, & si quis in princip. Instit. de Actionib. Cassan. in Catalogo p. 12. consid. 18. col. 12. Mexi. concl. 56. Surd. de Alimentis tit. 7. q. 8. n. 7. Cened. Pract. q. 33. n. 16.

AD §. I.

In text. ibi (*naturaes deste Reyno*) Vide quæ Nicol. Garci. de Benefic. p. 7. cap. 9. num. 25. & 26.

AD §. III.

Vide Tiraq. in Præfat. Retract. lig. n. 78. Mexi. in tract. tassæ panis cõcl. 1. n. 170.

AD §. IIII.

Desumitur ab Extrauag. 8. tit. 9. part. 4. Concordant apud Hispanos l. 17. & 19. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopil. Quid si vendatur triticum non dùm collectum, hoc est in herba? Vide Perez l. 2. vers. Item si vendas tit 7. lib. 5. Ordin. pag. 189.

AD §. V.

1 Desumitur ab Extrauag. 7. tit. 9. parte 4. Vide l. 2 ff. ad legem Iuliam de annona Menoch de Arbitr. casu 384. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 22. n. 48. & 49.

2 An possit extrahere ad victum suum? Vide Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandã vbert n. 109. Clar. lib. 5. § fin. q. 81. statuto 7. nu. 4. Auiles ad cap. 52. Prætor. glos. En la tierra n. 18. Surd. decis. 275 n. 5. Gutier. Pract. lib. 4. q. 43. n. 4.

3 In text. ibi (*perqua o pão*) An confiscetur saccus? Vide Rip. de Peste titul. de remedijs ad conseruandam vbert. num. 130. Afflict. in cap. 1. §. Vectigalia num. 128. Quæ sint regalia lib. 3. fol. 169. cum seq. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. nu. 15. vbi resoluit quod non comprehenditur saccus, in quo panis exportabatur.

AD §. VI.

Extrahens prohibita amittit animalia.

1 In text ibi (*perderem as bestas*) Vide Boer. decis. 178. quẽ refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 762.

762. vers. Amplia secundò. Bouad. in sua Politica lib.4.cap.5.n.32. latè Ignat. del Villar. in Sylua respons. lib.1.resp 5.p.2.à n.1.cum seqq.

2 Nota quod dominus, qui ignoranter cōmodauit iuméta potest ipsorum vēditionem impedire quādo pro delicto tertij fuerūt confiscata. Vide Rip. de Peste tit. de remed. ad cōseru.vbert.n.132. Mexi.in tract. tassæ panis concl.1.n.17. Ignat. del Villar d.resp.5.p.2.n.6 cum seqq.

3 Et quod pariter amittantur non prohibita extrahi affirmat Thesaur. fili.decis.52.quem refert Aloys.Ricci.d.collect.762.vers.Amplia tertiò.

4 Et quod non perdat clitelam, quia in pœnis fit stricta interpretatio resoluit Afflict.in §. Vestigalia n.131.lib.3.fol.170.

5 Nota minorem excusari nisi noctu faciat, vel vadat per loca insolita, vel inusitata maliciosè. Vide Rubin.decis.21.quē refert Aloys.Ricc. d.collect.762.vers.Limita tertiò Mexi.concl.1.nu.18. Perez l.26.glos. de sacar tit.9.lib.6.Ordin.pag.339.Cal. Pereira in l.Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo ad finem. Bouad.d. cap.5.num.40.Gutier.Practic.lib.4. q 42.n.19.& seq.

Ad tit.77. Ordinat. Regiæ.

Extrauag. 1.ti 9.p.4.

Dos que comprão vinho, ou azeite para reuender.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

IN text.ibi(*não compre*) Procedit in vendentibus, quia lex pœnalis loquens de venditione extenditur ad emptorem, vel è contra ex Bonacos. Comun.crimin.p.1. verbo Decreta fol.45.

In text.ibi (*vinho*) Non procedit in vino nouitio empto in epistomio calcatorij prout audiui iudicatum in Senatu Supplicationis pro incolis oppidi da Arruda. An vino legato veniat lora, vel acetum? Vide Steph. Gratian.decis.184.á n.22.

Ad tit.78. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit 97.& 100. in princip.

Dos que comprão colmeas para matar as abelhas, &c.

VIde Ias.in §.Ex maleficijs.nu. 96.cum seqq.& n.104. Instit. de Action.P.Rebello de Obligat.Iustit.p.2.lib.9.q 18.n.41.vbi resoluit hîc sub pœna verberum, ac proinde sub mortali aluearia ad apes occidendas vendi prohiberi.

Ad tit.79. Ordinat. Regiæ.

In antiq. lib.1. tit. 57. §. 2. De inuentis post sonum campanæ.

Dos que são achados depois do sino de recolher, &c.

COncordant apud Hispanos l. 5. & 6. tit.6.lib.6.nouæ Recopil.latissimè agit de hac materia Bouad in sua Politica lib. 1. cap. 13. à n.50.cum multis seqq.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text.ibi (*toda a pessoa*) Amplia primò in mulieribus. Vide Bonacos. Commun crimin.p.1.verbo Mulieres fol.117. Viui.tom.1. Communiū Opinion.lib.1.ti.17.n.218.vers.Imo amplia. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper.lib.2.concl.110. confid.1.nu.118. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.4.n.419.

2 Amplia secundó in aduenis, & transeuntibus. Vide Gregor. l. 19. lit. D.

lit. D. ad finem tit. 1. part. 1. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 3. n. 26. Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 5. p. 1. n. 34.

3 Amplia tertiò in surdis, & nõ audientibus symbalum. Vide post Azeued. quem refert Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. n. 55. in fine.

4 Amplia quartò in clericis, qui possunt armis spoliari per ministros laicæ iurisdictionis, ex Ordin. supra lib. 2. tit. 1. §. 26. vbi plures Doctores citaui, interim tamen vide Cou. Pract. cap. 33. n. 6. & lib. 2. Vari. cap. 20. Clar. §. fin. quæst. 36. nu. 26. Azeued. l. 4. & 6. n. 13 tit. 6. lib. 6. nouæ Recopil. Farin. in Praxi crimin. quæst. 8. num. 96. & quæst. 108 à nu. 21. Bouadil. in Politica lib. 1. cap. 13. n. 87. & lib. 2. cap. 18. n. 66. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 139. num. 25. Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. responso 5. p. 3. num. 9. Gutier. Practic. lib. 1. quæst. 12. Cardoso in Praxi iudicum verbo Clericus á num. 33. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 7. per totum vbi contrarium defendit, & num. vlt. resoluit hanc Doctorum resolutionem procedere eo solum casu vbi nudum ministeriũ sine facti aliqua cognitione versatur, putà si clericus cum armis velit committere maleficium, quia ad obuiandum delicto cõmittendo possent ministri laicæ iurisdictionis apprehendere clericũ, ipsumq; statim ducere ad suum Episcopum, sed vbi nulla delicti forma, vel præsumptio in fraganti deprehenditur spoliare clericũ armis (dicit prædictus Doctor) cognitionis est, cum enim in multis casibus arma portare posit.

5 In text. ibi (*for achada*) Et etiam apprehensa argum. text. & eorum, quæ ibi notant Doctores, in l. 3. §. Neratius ff. de Acquir. possess. & in l. Si Barsatoram Cod. de Fideiussor. Vide Rip. in l. Possesio nu. 53. ff de acquir. possess. Ias. in l. 1. §. Hæc verba nu. 6. & 7. ff. Quod quisque iuris Hipol. in l. Is qui cum telo num. 45. Cod. de Siccar. Perez l. 2. tit. 14. lib. 2. Ordin. pag. 320. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 5. n. 59. Menoch. de Arbitrar. casu 394. num. 49. cum seqq. Clar. lib. 5. §. fin. q. 81. statuto 6. optimè Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 4. nu. 5. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 12. n. 10. & Pract. lib. 1. quæst. 12. num. 5. Cened. ad Decretal. collect. 7. nu. 9. Bouadil. in Politica lib. 1. cap. 13. nu. 108. Peguer. Catal. decis. 55.

6 In text. ibi (*depois do sino de recolher*) Et si malitia pulsantis aliqua nocte symbalum non pulsetur, vel immaturè pulsetur, debet attendi consueta hora, vt resoluit Bouadil. d. lib. 1. cap. 13. n. 54. vbi etiam & n. 5?. agit de nocte Veneris Sancti, de quo etiam Azeued. l. 6. nu. 6. lib. 6. nouæ Recopil. & Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4 n. 436.

7 Limita primò in eo, qui est in ostio, vel porticu domus vt per Angel. de Malef. verbo Fecit consultũ n. 3. fol. 128. Bouad. d. lib. 1. cap. 13. nu. 72. & iudicatũ audiui in Senatu Supplicationis em hũa causa do meirinho de Tauila com Lopo Mendez.

8 Limita secundò in eo, qui comitatur aliquas honestas mulieres, & iudicatum audiui no feito de Aluaro Mena meirinho da correição de Lagos contra Rodrigo Affonso.

9 Limita tertiò in reperto cum armis, & aufugiente vsque ad domũ, à qua non potest extrahi, nec armis spoliari ex Bald. Roman. & Ias. n. 12. in l. Plerique ff. de In ius voc. Farin. in Praxi crimin. tom. 3. q. 108. n. 40. pag 590. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 4. n. 10. vbi hanc limitationem

veram dicit etiamsi familia eum insequuta fuerit.

10 Quid si arma inuenta sint ad pedes? Vide Hippol. in Pract. §. Pro complemento n. 28. Menoch. de Arbitr. casu 394. n. 53. cum seqq. Gam. decis. 172. Azeued. l. 6. n. 15 tit. 6. lib. 6. nouæ Recopil. optimé Decian. lib. 8. cap. 4. n. 12. in fine vbi resoluit quod si vnus tantùm reperitur iuxta illum gladium, nec scit demonstrare quis gladium deposuerit ibi, nec aliam verisimilem affert ratioñe quod ipse illum gladium non habuerit, tũc potest puniri cũ indiciũ sit vehemens, nec posset verificari quod ille gladius fuerit alterius ab alio ibi positus, nisi doceret de optima sua fama, & conditione, & quod ipse nunquam solitus est ferre arma.

11 Quid si ad pedes plurimorum? Vide Cott. in Memorab. verbo Mortuus pag. 590. Decian. d. nu. 12. Farin. in Praxi crim. tom. 3. q. 108. nu. 158. cum seqq. vbi resoluit quod si curia inuenit vnum ensem, seu gladium in terra proiectum penes plures ibidẽ existentes, omnesquè negent se dictũ gladium, seu ensem proiecisse ratione incertitudinis nullus tenetur.

Ad tit. 80. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit 57. lib 1 & Extrauag. 1. cum seqq tit. 2. p 4.

Das armas que saõ defesas, & quando se deuem perder.

Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 20. Plac. de Delictis lib. 1. cap. 8. Cened. ad Decretal. collect. 7. Menoch. de Arbitr. casu 394. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. à n. 59. cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1130. Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 3. Farin. in Praxi crimin. q. 108. tom. 3.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*pessoa algũa*) Amplia primò in clericis, qui ligantur statuto Principis sæcularis de armis non portandis, quando tale statutum publicam concernit vtilitatẽ, quæ quidem qualitas semper concurrit in prohibitione, quæ fieri solet armorũ, & præsertim in his, quæ sunt proditoria offensiua, & militiæ exercitio inutilia. Vide Clar. §. fin. q. 36. n. 26. Menoch. de Arbitr. casu 394. n. 34. & 35. Perez l. 2. tit. 14. lib. 2. Ordin. pag. 320. Azeued. l. 9. n. 3. tit. 3. lib. 1. & l. 4. tit. 6. lib 6. nouæ Recopil. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 5. nu. 58. Peguer. decis. 56. Fabi. de Anna alleg. decis. 13. Robin Lipsiensi decis. 52. In Gallia, Burgundia, Neapoli, ac Hispania ita practicari refert Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 3. nu 23. Bouadil. in Politica lib. 1. cap. 13. nu. 87. Cened. ad Decretum collect. 37. nu. 17. & ad Decretal. collect. 7. nu. 1. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1130. vers. Hinc est secundo, & collect. 1135. An portans arma prohibita, & confugiens ad Ecclesiam possit ibi illis spoliari? Vide Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1 num. 102. vbi contra Cou. & Clar. resoluit per Bullam Gregor. XIII. in negatiuam partem.

2 Amplia secundò in forensibus. Vide Decian. trac. crim. li. 8. c. 3. n. 26

3 Amplia tertiò in mulieribus. Vide Gregor. l. 8. titul. 10. part. 7. Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 1. tit. 17. nu. 218. vers. Imo amplia Decian. d. cap. 3. n. 27. Bouadil. d. cap. 13. n. 96. Farin. in Praxi crimin. tom. 3. q. 108. nu. 15. pag. 587. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 110. consid. 1. n. 118.

Limata

4 Limita primò, in familiaribus Inquisitorum Fidei. Vide Menoch. de Arbit. casu 394. nu. 66. Salzed. in Pract. cap. 140. num. 25. Simanch. de Catholicis instit. cap. 34. num. 24. & cap. 41. nu. 15. Francisc. Penna in Direct. Inquisit. p. 3. schol. 114. Farin. d. q. 108. n. 101.

5 Limita secundò, in militibus. Vide Duenh. reg. 55. limit. 5. Greg. l. 46. verbo De cauallero post med. tit. 5. part. 5. Menoch. d. casu 394. nu. 67. Decian. d. cap. 3. n. 39. & 43. Tiraq. de Nobilit. cap. 20. n. 68. & 72. Mascar. de Probat. concl. 128. num. 4. & seq. Bouadil. d. cap. 13. nu. 77. Farin. d. q. 108. n. 26. cum seqq.

6 Limita tertiò, in militibus Hierosolomitanis. Vide Plac. de Delictis lib. 1. cap. 8. nu. 11. Menoch. casu 394. n. 7. Duenh. reg. 95. limit. 4. Decian. d. cap 3. n. 42. Bouadil. d. cap. 13. nu. 78. Farin. d. q. 108. n. 30.

7 Limita quartò, in Doctoribus, & Aduocatis. Vide Plac. d. cap. 8. num. 20. Duenh. reg. 55. limit. 7. Decian. d. cap. 3. n. 53. Bouadil. d. cap. 13. num. 81. Farin. d. quæst. 108. num. 29. & 95.

8 Limita quintò, in scholaribus Vniuersitatis Conimbricensis, quæ cum habeat statutũ à Rege cõfirmatum pro suis scholasticis non ligãtur pœnis huius Ordin. nec Extrauag. postea editæ, quia per legẽ generalẽ non videtur derogatum priuilegio speciali ex Bald. in l. Non plures n. 4. Cod. de Sacros. Eccles. quod magis procedit quoad priuilegia Vniuersitati concessa ex Roma. cons. 436. & ita audiui iudicatũ nouissimè in Senatu Supplicationis, quæ sententia est in iudicio iudicis Conseruatoris dictæ Vniuersitatis apud Simonem Leal, prout mihi relatum fuit.

9 De exercentibus venationẽ permissam an possint arma ferre contra edictum Principis de armis non deferendis? Vide Decian. d. cap. 3. n. 33. Bouad. d. cap. 13. nu. 70. & n. 102. agit de nobilibus Farinac. d. quæst. 108. n. 114.

10 In text. ibi (*pella de chumbo*) Vide Farin. d. q. 108. n. 90.

AD §. I.

1 In text. ibi (*armas offensiuas, & defensiuas*) Concordat apud Hispanos l. 7. titul. 6. lib. 6. nouæ Recopil. Plac. de Delictis lib. 1. cap. 8. nu 9. Greg. l. 7. glos. 3. titul. 33. part. 7. Perez. l. 2. glos. 1. in princip. tit. 14. lib. 2. Ordin. Cened. ad Decretal. collect. 7. nu. 8. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. num. 62. Decian. tract. crimin lib. 8. cap. 3. num. 14. & cap. 2. num. 7. resoluit quod regulariter appellatione armorum veniunt, & ea, quæ ad offensam, & quæ ad defensam parata sunt.

2 Armorum appellatione, quæ veniant? Vide Montal. in Repert. verbo Arma fol. 11. col. 2. ad finem. Bonif. in Peregrina verbo Armatura fol. 56. Auend. in Diction. verbo Armaduras fol. 173. Rebuff. in l. Armorum 41. ff. de Verbor. significat. Plac. de Delictis lib. 1. cap. 8. á n. 3. Cened. d. collect. 7. n. 7. latè Decian. d. lib. 8. cap. 2. per totum.

3 Agricolæ, & alij huius classis homines in hac Interamnensi regione nundinas in pagis, & villis extra oppida, & ciuitates à mercatoribus certis anni temporibus mercimonij gratia fieri solitas frequentant longis hastis, hastilibus, falcibus præacutis, quas longurijs inserunt, & affigunt, teli genus perniciosum bisarmam vulgo nominant, & ad ista emporia odia, & simultates seruant,

ibi rixas excitant, è quibus cædes, vulnera, & alia facinora ſequuntur, & quod magis dolendum eſt hæc etiam in votiuis perigrinationibus, quas ad templa ad Sanctorum reliquias,& imagines perſoluunt,committere nõ erubeſcunt,expediretq; prohibere hanc armorum delationem,ne inde occaſio peccandi oriatur, vnde deuotio, & Dei optimi maximi cultus proceſsit.

4 In text.ibi (*ſaluo ſe for eſpada, punhal,ou adaga*) Vide apud Hiſpanos l.4.5.& vlt.tit.6.lib.6. nouæ Recop. Bouadil.in ſua Politica lib.1. cap.13. num.65.

5 In text.ibi (*ſobpena de perder as ditas armas*) Quid ſi arma abſcondita ſint? Vide Bouadil.d.cap.13. nu.109. vbi reſoluit quod cenſentur amiſſa.

Limita primò, ſi arma ligata deferat, itaut difficilè poſsit illis vti. Vide text.in cap.1.§.Si quis ruſticus ibi gladium ſuum ſellæ alliget de pace tenenda vbi gloſ. verbo Non vt quem.Plac.d.cap.8.nu.13.Menoch. d.caſu 394.n.59.Decian.d.cap.3.nu. 34. & 56.Maſcard.de Probat.concl. 128.n.6. poſt omnes Bouadil.d.cap. 13.n.71.Farin.tom.3.q.108.á nu. 83. cum ſeqq.& vide quid n.112.

6 Limita ſecundo,in thorace ſcortteo vulgo *coura danta*,qui non continetur nomine armorum Farin. d.q. 108.pag.594.& iudicatum audiui in Senatu Supplicationis anno Domini 1594. in cauſa do Antonio Fernandez Barbeiro contra Franciſco Paez Meirinho da Villa de Abrantes,forão Iuizes os D D. Franciſco Nogueira,& Fernão de Magalhães, Scriuão Agoſtinho Rebello.

7 Limita tertiò,in cultello ad frangendum panem. Vide Bouadil. d. cap.13.n.73.Decian.d.lib.8.cap.2.n. 9. & cap.3.num.54.Farin.d.q.108.à n.77.cum ſeqq.Rodolph in. quæſt. vari.lib.2.q.34.n.6.

8 Vtrum confiſcatis armis vaginæ cenſeantur amiſſæ? Vide Mexi. in tract.taſſæ panis concl.1.nu.15. ad med.cum ſeqq.Azeued.l.1.nu.13.tit. 25. lib. 9.nouæ Recopil. Bouadil.d. cap.13.nu.106 vbi reſoluit quod ſic. Decian.tamen d.cap.3.n.57.reſoluit quod ſi prohibeatur per ſtatutum exportatio armorum cuiuſcunque generis non comprehenderet mercatorem afferentem vaginas ad gladios recondendos,ex ea ratione,inquit ille, quia vaginæ non veniunt appellatione armorum.

9 In text.ibi (*andarem caminho*) Vide Duenh.reg.55.limit.8.Perez l.9. tit.3.lib.8.Ordin.Decian.d. cap.3.n. 34. Bouadil.d.cap.13.nu.68.Farin. d. q.8.n.105.& 109.vbi nu.110. reſoluit quod clericis tranſeuntibus per loca periculoſa licet portare arma.

10 In text.ibi(*ou que forem vèr ſuas heranças*) Vide apud Hiſpanos l.5. ad finem titul. 6. lib.6. nouæ Recopil. Decian.d.cap.3.num.34. Bouadil.d. cap.13.n.67.Farin.d.q.108.n.111.

11 In text.ibi (*ſem yr à prizão*) Vide eleganter Bouadil.d.cap.13. nu.104. Farin.d.q.108.n.64.

AD § II.

1 Concordat apud Hiſpanos l. 4. 5.& fin.tit.6.lib 6.nouę Recopil.Vide Bouad. in ſua Politica lib.1. cap. 13. n.65.

2 Quid in ruſticis deferentibus arma ruralia, quæ ſunt inſtrumenta? Dic non comprehendi ſub hoc §. Vide Farin.in Praxi crimin. q. 108. nu.33. ſecùs in falcibus longis, quas *bizarmas* appellant,vel in haſtili, vel iaculo,vulgo *dardo paſtoril*.

AD

AD §. III.

In text. ibi (*não sendo estrangeiro*) Vide Mexi. in tract. tassæ panis concl. 5. n. 85. Decian. tract. crimin. lib. 8. cap. 3. n. 26. Farin. in Praxi crimin. q. 108. à n. 16. pag. mihi 588.

AD §. IIII.

In text. ibi (*estarà dous meses na cadea*) An isti duo menses debeant esse continui? Vide Anton. Gom. Vari. tom. 3. cap. 1. num. 3.

AD V.

Vide Cened. ad Decretal. collect. 7. n. 10.

In text. ibi (*para o alcaide que lhas tomar*) Vide Bouad. in sua Politica lib. 1. cap. 13. n. 118. & n. 112.

Quid si arma aliena sint? Vide Rebuff. de Priuileg. Scholast. priuil. 21. vers. Item alia. Azeued. l. 9. nu. 7. tit. 6. lib. 6. nouæ Recopil. Bouadil. d. cap. 13. num. 111. vbi resoluit quod amittuntur, sed illorum dominus poterit ab amittente pretium recuperare.

AD §. IX.

Vide Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. à num. 118.

AD §. X.

Vide Baiard. ad Clar. §. fin. q. 82. num. 58.

AD §. XI.

Vide Farin. in Praxi crimin. q. 108. num. 21. cum multis sequentibus.

AD §. XIII.

1 Vide Decis. Perus. 31. nu. 5. Perez ad l. 8. Ordin. tit. 19. pag. 400. Farin. in Praxi crimin. quæst. 108. à nu. 37. vers. Præter quam. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 13. num. 98. Et an obliget hæc lex ad peccatum mortale? Vide Zerol. in Praxi Episcop. verbo Pragmatica vers. Sextum pag. 276.

2 In text. ibi (*& o official que o fizer*) Vide Farin. d. q. 108. n. 35. 113. & 114.

3 In text. ibi (*seja açoutado*) Intellige de arcabuzio apto ad offendendum, & præparato, & instructo. Ita Bolognet. cons. 25. per totum, quem refert, & sequitur Bonacos. Commun. crimin. p. 2. verbo Statutum fol. 74. verso. Farin. d. q. 108. n. 86. & de archabuzetis n. 52.

4 In text. ibi (*& degradado para sempre para as galès*) Nota quod ad triremes non damnantur nobiles vt per Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. n. 4.

Ad tit. 81. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit. 103.

Dos que dão musicas de noite.

Concordat apud Hispanos l. 3. tit. 9. part. 7. vbi Gregor. Vidè Farin. in Praxi crimin. q. 105. n. 92. & seq. Et pœnas imponendas admouenti schalas de nocte ad domum alicuius mulieris, vt eam violet, tradit Farin. in Praxi crimin. q. 20. nu. 145. Quid si apponat causa ingrediendi ad carnaliter cognoscēdam suam amatam? Vide eundem Farin. q. 98. num. 89. & seq. Hortens. Caual. de Brachio Regio p. 6. n. 327. vers. Hinc est, vbi etiā refert quendam iuuenem noctis tempore repertum cum schala serica propè domũ

amasiæ, vt honorem puellæ læsum seruaret falsum fuisse ibidem causa occidendi dominum dictæ domus accessisset, & mane damnatus in amputatione capitis fuit, & dùm in loco attentati delicti iustitia erat exequenda puella è domo egressa est statim fugiendo ad illum adolescentem, & accesit, quem lachrymis amplexa est dicens, nequaquam moriturus es, quia veritatem non dixisti: sed mei causa accessisti, & suspensa executione, & re melius audita ambo in Matrimonium coniuncti fuerunt, hinc inde consentientibus parentibus, & cognatis.

Ad tit. 82. Ordinat. Regiæ.

Dos que jogão dados, ou cartas, &c.

DE ludis, & aleatoribus latè Doctores in l.1.ff.de Aleatorib. & in l.fin.Cod.de Religiosis, & sumptibus funerum, & apud Hispanos l.6.tit.14.p.7. & l.8. & 9. tit.7. lib.8 nouæ Recopil. Agunt latisimè Clar. in Praxi lib. 5. verbo Ludus. Auiles ad cap.29.Prætor.verbo Iuegos. Stephan. Costa in tract. de Ludo. Morl.in Emporio iuris p.1. tit.7. de Aleatoribus, Cardoso in Praxi iudicum verbo Ludus Guid Pancirol.in thesauro Vari. lection. lib.1. cap.48.Cou.in reg.Peccatum p.2.§. 4. à n.5.Bernard.& Salzed.in Pract. cap.70.Ioan.Vell.in tract.de Pœnis delict.cap.22. Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap.9. Menoch. de Arbitr.casu 399.Petr. Gregor. Syntagm.iuris lib.39.cap.2. Perez l.37. in addit.tit.19.lib.8.Ordin.pag.385. Mascard. de Probation.concl.995. Viui.Kirchou.& alij tom.1.Cõmun. Opinion.lib.3.tit.29.pag.430. Azeued.l.2.n.68.& 90.& l.8.tit.7.lib.8. nouæ Recopil. Gutier. de Iuram. confirmat.p.1.cap.53. Marc.Anton. de Amatis Marchiæ decis. 137. Farin.in Praxi crimin.tom.5. q.109. & seq.Pradil.in Summa legum pœnal.p.1.cap.35. nouissime Hortens. in tract. de Brachio Regio p. 6. nu. 202.vers.Nec Christianis.Seraphin. conscientiæ casu 5. Ex Theologis vide Frat. Thom. Boninsign. de iustis negotiat.tract.de Ludo pag.193. cum seqq. Sayr. in Claui Regia lib. 11. cap.13. Fr.Emman.quæst.Regular.tom 2.q.37.art.1.Iacob.de Grassis tom.1.consil.tit.de Voto cons.3. Ex Doctissimis Patribus Societatis IESV P.Henriq.in Sum.p.2. lib.8. cap.56.pag.mihi 739.Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disp.510. P Leonard. Lessi.eod tract.lib.4. cap.4. dub.15. P.Azori.Instit.Moral.p.3.lib.5. cap. 25. Pat. Paul. Comitol. Responsor. Moral.lib.3.q.7.n.3.& q.8.9.& 10. P.Rebello.de Obligation Iustit.p.2. lib.12. P.Valeri. Reginald.in Praxi fori pœnitent.lib.10. à nu.384. cum seqq nouissimè P.Ioann.de Salas de Contract.tract.de Ludo pag.630.& deniquè P. Ribadan. in vita Reuer. patris Francisci de Boria cap.5. *aonde diz que no jogo se perdem quatro joyas, o tempo, o dinheiro, a deuação, & muitas vezes o consciencia.*

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text.ibi (*não jogue cartas*) Nota quod pœna apposita ludentibus comprehendit etiam ludum spectãtes. Vide Auil.ad cap.29.Prætor.verbo Ni tableros n.2. Azeued.l.2. nu. 32.cum seqq.tit.7. lib.8. nouæ Recopil. P. Rebello de Obligat. Iustit. p.2.lib.12.q.fin.n.6.Frat.Thom Boninsig. de Iustis negotiat. tract. de Ludo cap.3. Farin.in Praxi crimin. tom.3. *Pœna apposita ludentibus comprehendit ludum spectãtes.*

tom. 3. q. 109. n. 34. & n. 37. de participante.

2 In text. ibi (*& mais perqua todo o dinheiro*) Non tenetur tamen in conscientia antequam à iudice per sententiam condẽnetur. Vide Mich. Salon. 2. 2. q. 5. de Dominio art. 6. dub. 2. concl. 4. Sayr. in Claui Regia lib. 11. cap. 13. n. 14. & seq. Azeued. l. 2. n. 76. cum seqq. & 93. tit. 7. lib. 8. nouæ Recopil. Thom. Boninsign. d. tract. de Ludo cap. 7. n. 12. & 13. Pat. Rebello d. lib. 12. q. 2. n. 2

3 Nota quod vendens in ludo collusori, siue alteri extraneo non tenetur de euictione l. 2 §. 1. ff. quarum rerum actio non detur, glos. in cap. Clerici o 2. verbo Ad alias in fine de vita, & honest. cleri. Farin. d. q. 109. n. 209.

AD §. I.

In text. ibi (*quem fizer cartas*) Vidè Farin. in Praxi crimin. q. 109. n. 173. hodie immutatum est per legem do estanque das cartas de jogar.

AD §. II.

1 De pœnis contra ludentes taxillos vulgo *dados* apud Hispanos, vide l. 7. tit. 7. & l. 15. tit. 26. lib. 8. nouæ Recopil. vbi Azeued. Auendan. de Exequendis mand. p. 2. cap. 9. nu. 11. P. Salas de Contract. tract. de Ludo dub. 4. optimè Farin. in Praxi crim. q. 109. n. 19.

2 In text. ibi (*saluo se julgarem, &c.*) Vide Farin. d. q. 109. n. 10. cum seqq. pag. 607. & n. 23. cum seqq. vbi n. 113. de ludo scaccorum quod sit permissus.

AD §. III.

Vide Farin. in Praxi crim. q. 109. n. 63. cum seqq.

In text. ibi (*& se for prouado*) Et ita non requiritur quod inueniatur vt per Gom. l. 45. Tauri num 48. col. 2. Azeued. l. 7. n. 1. tit. 7. lib. 8. nouæ Recopil. & l. 2. n. 55. tit. 7. eod. libro resoluit vna tantùm pœna puniendũ, etsi probatum fuerit illum vna die cum pluribus continuato tempore, vel cum vno pluribus vicibus lusisse.

AD §. IIII.

1 Vide Farin. in Praxi crimin. q. 109. n. 146. Azeued. l. 3. per totam. tit. 7. lib. 8. nouæ Recopilat. vbi n. 4. resoluit receptatorem ludentium illum dici, qui ludum aleæ causa sui emolumenti retinet in eius domo, & non tenetur pœna huius Ordin. qui non aliqua emolumenti spe domi ludum retinet Farin. d. q. 109. n. 151. cum seqq.

2 In text. ibi (*não leue dinheiro*) Idẽ dicendum de quacunquè re, quæ in pondere, numero, & mensura consistit, ea enim omnia veniunt appellatione pecuniæ l. 2. §. Vt non erubescunt Cod. de Const. pecun. l. 2. §. Inter mutuum ff. Si certum pet. & faciunt tradita per Farin. d. q. 109. num. 42.

3 In text. ibi (*em cujas casas se joga*) Tàm in publicis, quàm in priuatis domibus ludere prohibitum est l. fin. §. Commodis igitur Cod. de Relig. & sumpt. fun. Farin. in Praxi crimin. q. 109. num. 33.

AD §. V.

1 Desumitur ex l. 1. in princip. & in §. Notandum ff. de Aleatorib. Vide Farin. in Praxi crimin. q. 109. nu. 137. cum seqq. & 140. Azeued. l. 3. n. 19. 20. 26. & 27. titul. 7. lib. 8. nouæ Recopilat.

In

2 In text ibi (*se o matasse, ou ferisse*) Vide Farin.d.q.109.num.168.cum sequenti.

AD §. VI.

Vide Azeued.l.3.n.21.& 22.tit.7. lib.8.nouæ Recopil. Farinac.in Praxi crimin.quæst.109. nu.153. & 163. cum sequentibus.

AD §. VII.

1 Desumitur ex l.1.§.In eum ff. de Aleatorib. Vide Paris de Puteo in tract.de Ludo n.44.Caccialup.eod. tract.n.62. Menoch. de Arbitr.casu 399. nu.12. Farin.in Praxi crimin.q. 109.n.72 cum seqq.

Trahens inuitum ad ludendum an teneatur restituere lucrum?

2 Quæstio est in hac materia an trahens aliquem inuitum ad ludendum teneatur restituere lucrum? Vide Guid. Pancirol. in Thesauro vari.lect. lib.1. cap.48. vers.Tertius casus.Morl.in Emporio iuris p.1.tit. 7.q.2.n.10.Cardos.in Praxi iudicum verbo Ludus n.7.Sayr.in Claui Regia lib.11.cap.13.n.5.Frat.Thom.Boninsign.de Iustis negot.tract.de Ludo cap.7. num.2. Alcoçer de Ludo cap.2.Valent.2.2.disp.5.sect.6.puncto 5. q.8. Farin. in Praxi crimin. tom.3.q.109.nu.72.P.Sà verbo Ludus nu.7.P.Molin. de Iustit. tract.2. disp.516.P.Leon.Lessi.eod.tract.lib. 2. cap.16. dub.7. Pat. Azori.Instit. Moral.tom.3.lib.5. cap.25. q.1. Pat. Sanch.de Matrim.lib.4.disp.10. n.1. & 2.P.Paul.Comitol.Respons.Moral.lib.3.q.9.n.4.P.Rebello de Obligation.Iustit.p.2.lib.12.q.3.n.7. Pat. Ioann. de Salas de Contract. tract. de Ludo dub.6.

AD §. VIII.

Apud Hispanos lapsis duobus mensibus postquam quis lusit ad ludos prohibitos non potest procedi per iudices per. l 10. tit.7. lib 8.nouæ Recopil.vbi Azeued. n. 7. asserit Ecclesiasticum iudicem contra clericos etiam his duobus mensibus elapsis procedere posse. Vide Auend. de Exequendis mand. p.2.cap.9.nu.6.Farin. in Praxi crim. q.109.num.105.

AD §. X.

In text.ibi (*Domingo*) An liceat diebus festiuis ludere? Vide Thom. Boninsign. de Iustis negotiat. tract. de ludo cap.6 nu.12.Farin. in Praxi crimin.q.109.n.135.cum seqq.

Ad tit.83.Ordin.Regiæ.

In antiq. tit.70.

Que nenhũa pessoa se concerte com outra para lhe fazer despachar, &c.

Vide l.Qui explicandi Cod. de Accusat.vbi glos. Bouadil. in sua Politica lib.3. cap.9. pag. 365. cum seqq.Farin. in Praxi crim. q.111.n.297.cum seqq.vbi n.284. de de illis, qui hoc faciunt extra curiam & promittunt bonum litis euentum apud iudices, & de aduocato hoc faciente.

Hos impostores vocat Martialis lib. 4. Epigram. 5. fumi venditores vbi P. Raderus eius scholiastes aliqua adducit: inde factum fuit vt Alexander Seuerus Imperat. vt refert Ælius Lampridius in eius vita, quēdam Vetronium Turinum his fallacijs vtentem fumo necari iusserit, clamante præcone fumo moritur, qui fumum vendidit, refert etiam multa in hoc propositum adducens

Hortens.

Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 5. num. 69. & 70. & D. Sebast. Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Humo, fit enim offensa Regi, & fraus, & mendacium, & furtum litigantibus deceptis, de quo Orozco in suis Moralibus Emblem. lib. 2. emblem. 19.

Ad tit. 84. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit 79. in princip.

Das cartas diffamatorias.

De famosis libellis.

1 DEsumitur ex l. Lex Cornelia §. Si quis librum ff. de Iniur. & ex l. Vni. Cod. de famosis libellis. Concordat apud Hispanos l. vlt. tit. 6. part. 6. vbi Gregor. Vide Alexand. ab Alexandro vbi Tiraq. lib 6. dierum genial. cap 20. Plac. de Delictis lib. 1. cap. 3. Gom. tom. 3. cap. 6. à n. 1. Damhud. in Praxi crimin. cap. 25. Viui. Kirchou. & alios tom. 2. Commun. Opinion lib. 9. tit. 26. pag. 530. Perez tit 9. in princip. lib. 8. Ordin. pag. 215. Guid. Pancirol. in Thesauro Vari. lect. lib. 2. cap. 239. Vincent. de Franch. Neapol. decis. 533. Hortens. Caualcan. in tract de Brachio Regio p. 1. nu. 84. cum seqq. & 6. p. fragm. 16. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 49. Farin. in Praxi crimin. tom. 3. q. 105. à nu. 421 & lib. 1. cons. 30. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 104. nu. 5. Pradil. in Sum legum pœnal. p. 1. cap. 42. Ex Theologis Sayr. in Claui Regia lib. 12. cap. 4. n. 10. Pat. Molin. de Iustit. tom. 5. tract 5. disp. 35. & disp. 39. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 4. q. 7. de libellis famosis. P. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnitent. lib. 24. à num. 116. cum multis sequentibus.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 Vide Clar. §. fin. q. 68. nu. 25. vbi Baiard. n. 64. Perez. tit. 9. in princip. lib. 8. Ordin. pag. 215. Farin. in Praxi crimin. q. 105. nu. 454. & 462. P. Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib. 4. q. 7. n. 3. cum seqq.

2 In text. ibi (*escritos de trouas*) An mitius agatur cum illo, qui captus amore cuiusdam mulieris publicauit libellum famosum, cum quibusdam cantilenis in illius infamiam? Vide Farin. in Praxi crim. q. 98. n. 88. cum seqq. vbi nu. 91. resoluit mitius agendum cum illo, qui impetu amoris, non qui deliberatè deliquit.

3 An etiam mitius agatur cum illo, qui in aliquo festo ponit carmen famosum ratione ludi, & ad gaudiũ populi? Vide Abb. in cap. 1. nu. 4. de Præsumpt. vbi resoluit istum non excusari à pœnà.

4 An iniuria scripta verbalis existimetur? Vide Cephal. consil. 341. num 42. & 44 Coler. de processib. execut. p 4. cap. 1. nu 74. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 9. Ayer. de Homicid. p. 1 n. 103. Farin. d. q. 105. pag. 446. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 104. vbi consid 1. an iniuria scriptis prolata præscribatur anno.

AD §. I.

Desumitur ex glos. in l. Lex Cornelia §. Si quis librum ff. de Iniur. Vide Damhud. in Praxi crim. cap. 25. n. 4. Decian. tract. crim. lib. 2. cap. 20. n. 3. Fari. in Praxi crim q. 105. n. 474.

AD §. II. vlt.

Vide latissimè Farinac. in Praxi crimin.

crimin.q.105.n.441.cum multis sequentibus, cum quo prosequere ad plures quæstiones in hac materia vtiles.

In antiq. tit 7. in §. vlt.

Ad tit.85. Ordinat.Regiæ.

Dos mexeriqueiros.

NOmen deductum à *mexer*, miscent enim isti inter alios odia & simultates cõcitãtes Cicer. orat.4. in Catilin. Ego magnum in Republica furorem, & noua quædã misceri, & concitari mala iampridẽ videbam. Hos cum delatoribus recte cõferre possumus de quibus extat titulus lib.10. codicis, & plura apud P.Raderum ad Martialem in lib. singulari spectacul.epigram. 4. Dom. Sebast. Cobar. Orozco en el thesoro de la lengua Castellana verbo Chisme & verbo zizania. Sed isti de quibus agit hic titulus non lucri causa, sed ad excitandas simultates, & odia inter personas nihil minus cogitantes zizaniam seminant, quæ certiores redditæ de verbis in absentia prolatis, aut capiunt vindictam de loquentibus, aut intendũt actionem iniuriæ, quæ actio á iure conceditur ex l. Item apud Labeodem § Conuicium ff. de Iniur. & l.1. tit.9.part.7. resoluunt Anton.Gom. tom.3. de Delictis cap.6.nu.2. Cou. lib.1. Vari. cap.11. num.4. vers. Verum Perez l.9. titul.1. lib.1. Ordin. fol.35. vers. Circa. Bonacos. Commun crimin. p.2. fol.121. num. 64. Farinac.in Praxi crimin. p.3. quæst. 105. num.83.

Ad tit.86.Ordinat.Regiæ.

Dos que poem fogo.

De incendiarijs.

1 DEsumitur ex l.1. cum seqq. de Incendio, & in l. Capitalium §. Incendiarij ff. de Pœnis. Concordat apud Hispanos l. 9. tit. 10. part. 7. vbi Gregor. Vide Boer. decis.26. num. fin. Afflict. decis.57. Ioann.Plotum in comment. ad l. Si quando Cod. Vnde vi n.731. Damhud.in Praxi crimin. cap.104. Gail. lib.2. obser.22. Bonif.tract. de Furtis §. Vel etiam vsus eius à n.95. cũ seqq. Menoch.de Arbitrar.casu 390. Grãmat.decis.9. Perez l.2. verbo Quemen las casas tit.18.lib.8.Ordin.pag. 350. & l.36.in princip. tit.19 eod.libro. Math Coleri.decis.186. Bossi in Pract.tit.de Incendio, Franc.Marc. decis.154.p.2. & decis.417. Polydor. Rip.de nocturno tempore cap.27. Decian.tract.crimin.lib.8.cap.5. Fachin. lib.1. Controuers. cap. 85. Ioseph.Ludou. Perus. decis.29. & 25. Rot. Auenion. decis. 74. Vincent. Carot. de Locato tit. de Incendio. Bernard. Muscatel. de Cognitione delict.Rub.de Incendio. Aloys Ricci.in collect.decis.p.4. collect.797. Farin.in Praxi crimin.tom.3. q.110. & circa forum conscientiæ, vide Mench.quæst.frequẽt.cap.10.n.47.

2 Incendium à quibus in dubio emissum præsumatur? Vide Menoc. casu 390. Thesaur.Pedam. decis. 24. Pilyd.Rip in tract.de nocturno tempore cap.27. Ioseph. Ludou. Perus. decis.15. Mascard.de Probat. concl. 892. num.vlt.

3 Dominus verum ne & quando teneatur de incendio per familiam suam admisso? Vide Cephal. cons. 362.

362 Franc. Marc. Delphin. decis. 112. n. 34. Deci. resp. 29. vol. 1. late Aloys. Ricci. d. collect. 797. Menoch. casu 390. à n. 20. cum seq. & cons. 53. Baptist. Costa de facti scientia, & ignorantia inspect. 42. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 21. in coronide.

4 Vicinus vicino de dãno incendij culpa aborti an teneatur? Vide Franc. de Rampon. cons. 17. vers. 3. potest quæri. Raudens. Pisana decis. 6. num. 61. p. 1. Mascard. de Probat. concl. 892. n. 4. & 5.

Domus appellatione non venit tugurium.

5 An pœnæ contra incẽdiarios domorũ comprehẽdant incendiarios tugurij? Dic quod non, cum appellatione domus non contineatur. Vide Roman. addit. sing. 334. Tiraq. de Iudicio in rebus exig. vers. His accedit pag. 49. Hippol. sing. 276. Mẽch. Illustri. cap. 34. Cot. in Memor. verbo Domus appellatione, & verbo Supellectilia Farin. d. q. 110. n. 7. & n. 18. cum seqq. Et etiam domus appellatione non venit apotheca vt per text. in l. Prædijs §. fin. ff. de Legatis tertio resoluit cum alijs Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 669.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

In text. ibi (*de que se possa seguir dano*) Vide Farin. in Praxi q. 110. à n. 141.

AD §. vltim.

In text. ibi (*conforme a Direito commũ*) De quo in l. Ædes, & in l. fin. §. Qui data opera ff. de incendio ruina & naufrag. glos. in cap. Si quis domũ verbo Restituat ff. de Iniur. Azeu. l. 6. à n. 9. tit. 12. lib. 8. nouæ Recopil. Farin. in Praxi. q. 110. à n. 5. vbi n. 157. an puniatur affectus si non sequatur effectus.

Ad tit. 87. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 85.

Dos daninhos, & dos que tirão gados, &c.

1 Vide Pat. Molin. de Iustitia tract. 2. disp. 697. nu. 20. cum seqq. vbi hanc Ordinat. transcripsit.

2 An hæc Ordinatio comprehendat pecora personarũ ecclesiasticarum? Vide Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 2. n. 36. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 64 art. 14. Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 13. n. 7.

3 An dominus possit retinere animal in suo fundo repertum? Vide Cassan. in consuet. Burgund. rub. 1. §. 6. verbo En mesugage n. 1. & 11. Gregor. l. 24. verbo Encierre tit. 15. part. 7. Menoch. remed. 9. Recup. n. 283. Capic. decis. 45. P. Moli. d. disp. 697. n. 23. vbi resoluit quod quando ignoratur cuius sit animal, tunc licitũ est illud includere vt dominus sciat, ac soluat damnum, si tamen statutum, vel consuetudo sit vt includatur semper ita fieri debet, vt animal ex fame, aut siti detrimentum non patiatur.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text. ibi (*pagarà o damno que fizer*) An si quis dederit damnum in herbis fiat æstimatio in fructibus, an vero tempore, quo fuit datum? Vide Afflict. in cap. Quicunque nu. 10. de pace tenenda lib. 3. fol. 53. Clar. lib. 5. §. fin. q. 68. n. 43. Tiraq. de Iure mariti glos. 2. nu. 35. Menoch. de Arbitr. casu 149. n. 21.

AD §. I.

In text. ibi (*& neste caso, &c*) Nisi contrarium ab aduersa parte probetur, quæ probatio admittitur vt per Doct. in l. Videamus §. vlt. ff. de in litem iurando. Vide Ias. in §. Sed istæ n. 95. Instit. de Actionib. Abb. in cap. Proposuisti n. 1. de Probat. vbi Felin. n. 1. & 2. & Deci. n. 3. Et quod etiam in paruis iuramento creditur capiẽtis animal, si illud adduxerit ad iudicem, nisi contrarium probetur. Ita Rebuff. ad l. 30. ff. de Verbor. significat. pag. 190.

In text. ibi (*gados, ou bestas*) Quid in gallinis inuentis in hortis? Vide Cassan. ad consuetud. Burgund. rub. 1. §. 6. verbo En mesugage n. 11. vers. Vide. An veniant anseres? Vide Syluan. cons. 72.

AD II.

Extrauag. 3. tit. 6. p. 4.

Vide Valasc. de Iure Emphyt. q. 8. n. 43.

In text. ibi (*porem, &c.*) Nota quod vtẽs assiduè vsu publico taliter quod consumit vsum aliorum vicinorum potest á iudice cogi, vt vtatur pro rata, & seruetur moderata æqualitas inter socios, & vicinos pro indigentia cuiuscunquè vicini. Ita Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 4. vers. Et facit pag. 121.

Ad tit. 88. Ordin. Regiæ.

In antiq tit. 84. & parte 4 Extrauag tit. 14. De Venationibus prohibitis.

Das caças, & pescarias defesas.

1 Concordant apud Hispanos l. 19. tit. 28. part. 3. vbi Gregor. & l. 1. cum seqq. tit. 8. lib. 7. nouæ Recopil. Vide Medices p. 1. de Piscar. q. 10. & 11. Perez l. 1. tit. 22. lib. 2. Ordin. Cened. ad Decretum collect. 56. Bernard. Greuæ. ad Pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 66. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 31. Ex Theologis Sayr. in Claui. Regia lib. 11. cap. 9. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 43. Pat. Leon. Lessi. eod. tract. lib. 2. cap. 5. dub. 6. cum seqq. P. Azori. Instit Moral p. 3. lib. 5. cap. 16. Pat. Rebello de Obligationib. Iustitiæ p. 1. lib. 1. q. 14. á n. 7. cum seqq. nouissimè Vasquez in opere Morali tract. de Restitut. cap. 5. §. 2.

2 Nota quod licet libertas venandi sit de iure naturali, seu gẽtium ex l. 1. in fine cum seq. ff. de Acquir. rerum dominio §. Feræ Instit. de rerum diuis. poterit tamen Princeps iustis de causis venationem prohibere, inferioresquè teneri ad parendũ huic mandato. Vide Cou. in reg. Peccatũ p. 2. §. 8. n. 1. vers. Nihilominus Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem nomine Adelasiam nu. 338. Nau. in Man. cap. 17. nu. 120. vers. 17. Francisc. Marc. decis. 303. & 529. Perez l. 1. vers. At his non obstantibus tit. 22. lib. 2. Ordin. Vincent. de Frãc. decis. 158. quem refert Aloys. Ricci. d. collect. 1074. Ludouic. Rodolph. de suprema Principis potestate concl. 16. á n. 123. Cened. ad Decretum collect. 56. n. 3. Bernard. Greuæ. d. lib. 2. concl. 68. consid. 1. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 57. n. 10. Farin. in Praxi crimin. tit. de Furtis q. 174. n. 92. Ex Theologis Sot. lib. 4. de Iustit. q. 6. art. 4 Ioann. Medin. in Cod. de Restit. quæst. 12. Mich. Salon. 2. 2. quæst. 62. art. 3. controu. 3. vbi Bannes dubit. 5. & Petr. de Arag. dub. fin. Gregor. de Valentia tom. 3. disput. 5. quæst. 6. puncto 5. dub. 6. Fr. Emman. in Summa p. 1. cap. 35. Pat. Molin. dicto tractat. 2. disput. 43. Tolet. in Summa lib 5. cap. 20. Sayr. in Thesauro cõs. & Claui Regia lib. 11.

Princeps venationẽ potest prohibere.

lib.11.cap.9.nu.6. P. Lesi. de Iustit. lib.2.cap.5.dub.7.Pat.Azori. Instit. Moral.p.3.lib.5.cap.16.q.1.

3 Venatio in Clericis à iure prohibita est in cap.1.de Clerico venat.& per constitutiones Synodales huius Regni, quas refert Thom. Valasc. tom.1.Alleg.31.num.13.de quo vide Nau.comment.4.de Regular. n.26. Menoch.cons.221.n.50.Sebast. Næui.in Remiss.ad lib.2.Feudorum tit. 56. Quæ sint regalia n.273. cũ seq. Salzed ad Bernard.in Pract.cap.67. Sayr.in Claui Regia lib.11.cap.9. n. 7. P.Rebello d.p 1.lib.1 q.14. nu.9. D.Mart.de Iurisdict.p.4.cent.1.casu 57. á n.17. vbi resoluit clericos etiã de iure Canonico per d.cap.1. non esse regulariter prohibitos venari, sed tantùm si ad voluptatem venati fuerint, & sæpius in ipsa voluptate detenti, in dubio tamẽ venatio præsumitur facta causa recreationis, ideoque statutum Principis venationem prohibens non comprehendere clericos asserit idem D. Mart. vbi proxime.

4 An hæc lex obliget transgressores ad mortale? Vide Mexi. in tract. tassæ panis cõcl 3.n.29.P.Lesi. d.c. 5.dub.9.P.Azori.d.c.16 q.5. Cened. d.coll.56.n.6.P.Rebell.d.q.14.n.15. Vasquez in opere Morali tract. de restit.cap.5 §.2.dub.5.

Ad tit. 89. Ordinat. Regiæ.

Que ninguem tenha em sua casa rosalgar, &c. *Aconitum domi ne retineatur.*

1 Concordant apud Hispanos l.17.tit.5.part.5.& l.7.titul.8. part.7.vbi Gregor.vide Nau. in Man.cap.23.n.90.Baiard.ad Clar. §.fin.q.68.á nu.131. Menoch. de arbit.casu 359.P.Molin.de Iustit.tract. 2.disp.340. vers.Quousque P. Rebello de Obligationib.Iustit.p.2. lib.9. q.18.nu.28. Farin. in Praxi crimin. q.122 nu.52. vbi de retinente venenum ad occidendos mures.

2 Nota quod venena, & alia, quæ nullo modo per adiectionem, vel mixtionem alterius rei vsui humano seruiunt, vendi non possunt per l. Quod sæpe §. Veneni ff. Contrah. empt. Vide latisimè Farin.d.q.122. à n.32.P.Rebello d.q.18. n.27. Pat. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit.lib.25 n.253.

Ad tit. 90. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 41.*

Que não façāo vodas, nem baptismo de fogaça, &c.

Vide text.in cap. Non oportet 44. dist. & apud Hispanos l. 12. tit.1. lib.5. nouæ Recopil. Pined. in vita D. Ioannis Baptistæ lib.3.art.2,cap.1.pag.mihi.133.

Ad tit. 91. Ordin. Regiæ. *In antiq. tit. 112.*

Que nenhũa pessoa faça coutadas.

Vide Cou.Pract. cap.37.n.2. & 3.vers.Quidquid Guid.q.514. Viui.tom.2. Commun. Opinion.lib.7. tit.1. num.207. pag.211. Menoch.de Arbitrar. casu 160. nu. 11. Rebuff. in l. Inter publica ff. de verbor.significat. pag. 115. P.Leon. Lesi.de Iustit.lib.2.cap.5. dub.7. & 9. Pat.Rebello de Obligat. Iustit. p. 1. lib.1.quæst.14.nu.7. & 16. & q.15. num.1. Valasc.de Iure Emphyt. q 8. n.43.col.2.Cabed.p.1. decis.95. n.1. & p. 2. decis.89. Cald. Pereira de Empt.cap.21.n.11.

Ad tit.92. Ordinat.Regiæ.

Dos que tomão insignias de armas, & Dom, ou appellido que lhes não pertence.

1 Vide Menoch.de Arbitr.casu 318. Aloys. Ricci. in collect. decis.p.4.collect.1062.

2 Armorum vsus iam ab Ario Lacedemoniorum Rege notus fuit, habebat enim sigillum Aquilæ tenẽtis vnguibus draconem prout refert Ioseph.de Antiquitate lib.12.cap.5. quem refert Gregor.Lopez Madeira in discursibus Montis Sancti Granatensis cap.11.fol.34.verso.

3 Romani in clypeis depingebant suorũ maiorum imagines, qui virtute, & litteris cogniti erant, vnde illud nullius maiorum imaginibus. Vide Iust.Lipsium in annot ad Corneliũ Tacitum lib.2.pag.135.vbi multa. Et quis prius in clypeo maiorum suorum imagines depinxit refert idem Lipsius in Analectis ad militiam lib 3 dialogo 2.pag.mihi 475. vol.2. Orozco en sus emblemas morales lib.1.cap.1.n.21.

4 Quis prior in vexillo armis vsus fuit. Vide Fr. Hieron. Romanum lib.6. de Republ. Gentilica cap.4. Iust. Lipsium de Militia Romana lib.4.dialogo 5.

5 Et à quo tempore vsus armorum in Hispania fuit inuentus? Vide Gonzal. Argote de Molina en la nobleza de Andaluzia lib. 1. cap. 120. fol. 129.verso.

AD §. I.

In antiq. §.6.

1 De Armis vide Orozco en sus emblemas morales lib.1. cap.1, fol. 19.Tiraq.de Nobilit.cap.6.nu.13.cũ sequentib.vbi n.19.cur sic appellentur, & vide ad quid Cald Pereira in l.Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n.70.cum seqq.

2 Nota quod nobilitas non præsumitur à natura, sed debet probari ex l.vlt. Cod. Vt nemo priuatus. Vide Perez ad lib. 4. Ordinat. pag. 798. Tiraq. de Nobilit.cap.10.n.13. Menoch consi.321. num.11. & lib.6. de Præsumpt. quæst. 60. Garci. de Nobilit.glos.11.num.51. Mascard. de Probat. concl. 1090. Gutier. Pract. lib.3.quæst.13.num.4. Cabed.p.1.decis.73.num.10. & 11. *Nobilitas non præsumitur à natura.*

AD § II.

In antiq §.7.

In text.ibi (*& não usarà d'outras armas*) Quibus etiam vti potest in Ecclesijs, vel capellis ab illo ædificatis. Vide Gregor. l. 3. verbo Contra honestidad. tit.4. part.6. Molin. de Primog.lib.2. cap.14. nu.47. & 48. Capic.decis 27.n.40. & 41. Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p.1. consid.38. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 5. num. 56. Cened ad Decretal. collect.153.num.4.

AD §. IIII.

In antiq. §.1. & 3.

1 In text.ibi (*chefe*) Vocatur genearcha, de quo Tiraq.de Iureprim. in præfat.n.138. & de Nobilit.cap.6. n.18.Menoch.lib.4.de Præsumpt.q. 88.n.fin. Et esse vocabulum Gallicũ tradit Rebuff.in comment.ad tit.ff. de Verbor.signific.pag.623.

2 In text.ibi (*sòmente estremes*) Vide Tiraq.de Nobilit.cap.18.n.20.

3 In text.ibi (*Mays*) Concessa ergo descendentibus immunitate non videtur concessa descendentibus ex fœmina. Vide Staphil. de litteris

litteris gratiæ ti. de prærog. expectat. à n. 16. fol. 92. Molin. de Primog. lib. 2. cap. 14. nu. 38. Rebuff. in tract. Nominat. quæst. 12. num. 7. Vincent. de Frãch. decis. 207. n. 6. Gõzal. ad reg. 8. Cancel glos. 9. § 1. num. 102. & seq. Cabed. p. 1. decis. 73. num. 2. Vnde Virgilius.

Genus huic à matre superbum Nobilitas dabat incertum de patre ferebat.

4 An valeat consuetudo quod nobilitas deueniat ex parte matris? Vide Afflict. in cap. 1. Quis dicatur dux n. 27. fol. 38. lib. 2. Pat. Sanch. de Matrim. lib 7. disp. 24. n. 2.

5 In text. ibi (*podeloão fazer*) Vide latè Pichard de Nobilit. communicat. à n. 84. cum seqq.

Bastardus an possit portare arma.

6 In text ibi (*os bastardos*) Vide Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 1. consid. 38. q. 24. & p. 11. consid. 15. vers. Nec potest portare Guid. Papæ decis. 580. Thesaur. decis. fin. Thesaur. fili. q. 45. p. 2. quos refert Aloys. Ricci. in collect decis. 1062. in fine. Tiraq. de Nobilit. cap. 15. à nu. 10. & à nu. 25. & de Retract. lig § 1. glos. 8. n. 6. Olan. in Antinom. lit. B. à nu. 9. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 4. num. 47. Garci. de Expensis cap. 3. num. 21. vers. Imo nec arma. Gutier. in repet. § Sui à n. 189. & Pract. lib. 2. quæst. 155. num. 2. in fine. Matiens. tit. 1. in Rub. glos. 1 á num. 126. & l. 7. glos. 2. num. 2. tit. 11. lib. 5. nouæ Recopil. Spin. in Speculo testam. glos. 16. princip. nu. 26. Farin. in Praxi crimin. q. 13. num. 53. cum seq. Et de filio naturali vide Perez ad lib. 4. Ordin. tit. 1. pag. 768. Menoch. lib. 4. de Præsumpt. quæst. 89. num. 35. Flores Vari. lib. 1. quæst. 16. num. 37. Cald. Pereira in responso pro Sebast. Limpo n. 50.

AD V.

Vide Molin. de Primogen. lib. 2. cap. 14. num. 2. & 3. Azeued. l. 8. tit. 1. lib. 4. nouæ Recopil. Garci. de Nobilit. glos. 18 num. 40.

AD §. VI.

In antiq. §. 10.

In text. ibi (*se chamarem fidalgos*) Vide Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 14. num. 23.

AD §. VII.

1 Vide Extrauag. editam à Rege Philippo II. anno Domini 1611. die veró tertia Ianuarij vbi auctæ sunt pœnæ, quæ concedit solum vt Domni possint vocari Episcopi, comites, vxores, ac filij virorum illustrium, qui sunt descripti in libro Regis, & Senatorum, ac filij dominorum titularium etiã bastardi, qui vsque ad prædicationem prædictæ Extrauag nati fuerint, cuius tenoré, & verba hîc non refero, cum omnes quæ post hanc nouam Ordinationũ recopilationem sunt editæ in vnum volumen citius copulatas expectemus.

2 Vnde hoc verbum, *Dom*, habuit originem, vide Tiraq. l. 5. connub. glos. 1. n. 11. cũ seqq. & l. 10. n. 7. Gardiol. in tract. da Nobleza de Hespanha cap. 39. Garibay lib. 9. sui compendij historialis cap. 2. pag. 393. Frat. Hieron. Roman. lib. 4. de Republ. gentilica cap. 30. Petr. Sanch. no liuro intitulado triangulo das virtudes Theologaes tit. da Esperança art. 7.

AD §. vltim.

1 Vide Strach. de Merc. p. 2. n. 94. Guillelm.

Guillelm.in cap.Rainuntius in princip.n.57.cum seq.& verbo, & vxorem decis.5.n.435. Cassan.in Catalogo p.1.consid.46.Azeued.l.8 tit. 1. lib.4 nouæ Recopil.

2 Et de consuetudine apud Romanos in assumendis nominibus gentilitijs,vide apud Persium Satyra 5. & ibi eius scholiasten Didac. Lopez fol.mihi 170.

3 In text.ibi(*nem vindo de tal linhagem*) Est enim probandum se ab ea originē ducere. Vide Menoch.cons. 321. nu 14. & faciunt quæ lib.6.de Præsumpt.q.15.nu 47.cum seqq.Et quomodo probetur, vide Mascard. de Probat.concl.1141. n.24 & vide multa per Cabed.p.2.decis.73.n.12. cum seqq.

4 Qua pœna afficiantur arma delentes? Vide Menoch. de Arbitr. casu 281 à n.6.Mascardum de Probation.concl.1390.num.65. Cened. d. collect.153.num.5.

Ad tit.93. Ordin.Regiæ.

Extrauag. tit. 16 p. 4.

Que não tragão habitos,&c.

VIde quæ Petr. Gregor. Syntagm.iuris lib 39.cap.11. Frat. Emman. quæstion. Regulari. tom.2.quæst.76.art.7.

Ad tit.94. Ordinat. Regiæ.

Extrauag. 8.ti.5.p.4.

Dos mouros,& iudeus que andão sem sinal.

COncordat apud Hispanos l. 11. tit. 24.part.7. & vide Bonacos. Commun. crimin. p.1. verbo Iudæus fol.97. verso Perez l. 9. tit.3.lib 8.Ordin.pag.62. Viui, & Bonacos. tom.1. Commun. Opin. lib.1.tit.26.nu.6.in fine pag.111.Decian.tract.crim.lib.5.cap.12.n.16.

Ad tit.95. Ordinat.Regiæ.

Dos que fazem carcere priuado.

De priuatis carceribus

DEsumitur ex l. Vni. Cod. de priuatis carcerib. Concordāt apud Hispanos l.17. titul.26. part. 2.vbi glos.4.& l.fin tit.29.part. 7. vbi glos. 2. Vide Viui. Soar. Kirchou & alios tom.2. Communium Opin.lib 8.tit.5 pag.461. Boer. decis.275.Canter.in suis quæst.crimin. cap.8.à n.33.Perez l.17. tit.14.lib.2. Ordin Azeued.l.2.n.135. cum seqq. tit.13. lib.8. nouæ Recopil. Decian. tract.crimin.tom.2.lib 7.cap.10. Gutier.Pract lib.1.q.83. Cardoso in Praxi iudicum verbo Carcer n.45. Pat. Molin.de Iustit. to.4. tract.3.disp.2. n.17.cum seq Pradil in Sum. legum pœnal. p.1. cap. 39 Thom. Valasc. tom.1. allegat.13.nu 155. cum seqq. Farin.in Praxi crimin.lib.1.q.27 n. 9. cum seqq.& q.35. nu.21. resoluit quod contractus factus cum carcerato in priuato carcere non valet ad Ordinat.supra lib.4.tit.75.in princ.

Ad Princip.Ordinat.Regia.

1 In text.ibi(*reteudo,& guardado em tal maneira que não seja em toda sua liberdade*) Vide Decian. tract. crimin. lib.7.cap.10.nu.18. Azeued.l.2. nu. 147. tit.13.lib.8.nouæ Recopil. Baiard.ad Clar.§.fin.q.68.n.94.Thom. Valasc.tom 1.allegat.13.n.163. cum sequentibus.

AD §. I.

1 Vide Decian.tract.crimin.lib.7. cap.10.nu.2. Farin.in Praxi crimin. q.27.

q.27.n.21.cum seqq.Cardoso in Praxi iudicum verbo Carcer n.45.in fine. Thom. Valasc.tom.1. alleg.13.á num. 166.

Captura personæ iniuriam infert.

2 In text.ibi (*poderão as partes demandar suas injurias*) Quia captura personarum damnum dantium nullibi conceditur, imo pro ea daretur actio iniuriarũ, cum captura personæ iniuriam inferat, ex Bald in l. Per diuersas nu.14. Cod. Mandati, & alijs relatis per Stephan. Gratian. Disceptat.Forens.cap.139.n.21.

AD §. III.

Vide Azeued.l.2.n.210.tit.13. lib. 8.nouæ Recopil.Farin.in Praxi crimin.q.27.n.30.Thom.Valasc.tom. 1. alleg.13.n.184.in fine.

AD §. IIII.

Filiusfam. potest priuato carcere detineri à patre.

1 In text.ibi (*seu filho familias*) Vide Boer. decis.275. Menoch. lib.5. de Præsumpt.q.14. nu.4. Decian.tract. crimin.lib.7.cap.10.num.5.& 6.Pat. Molin.de Iustit.tom.4. tract.3. disp. 2. nu.17.Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p.1.n.273.lit.G Cardoso in Praxi iudicum verbo Carcer nu.46. Farin.in Praxi crimin.q.27. n.25.ubi n.26.de vxore,sed in ea dubitat Alberi. in l.1.Cod. de priuatis carceri.

2 Abbas ad correctionem potest monachum in carcere priuato detinere.Vide Decian.d.cap.10.n.9.Farin.d.q.27.n.28.vbi nu.31. idem resoluit in retinente domi, seu alibi clausam meritricem libidinis causa, de quo etiam Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p.6.fragm.38.

3 Furiosus potest etiam in carcere priuato detineri. Vide Decian.d. cap.10. nu 9. Morl. in Emporio iuris p.1. titul.2. in prælud. num. 53. Farin.d.q.27.n.29.

4 In text.ibi (*escrauo*) Vide Farin. d.q.27.num.27. P.Molin.d. disp.2. n.18.

AD §. II. vlt.

Vide Farinac.in Praxi criminal. quæst.27.num.16.

Ad tit. 100. Ordinat. Regiæ.

Das cousa que se não podem trazer por dò.

VIde apud Hispanos l.1. & 2. titul. 5. lib. 5. nouæ Recopil. Felin.in cap. Ecclesia nu.95. de Constitut.Nau. in Man. cap.27. nu.120. Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p.2.consid.6.fol.44.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

In text.ibi (*por tempo de hũu mes sòmente*) Non comprehendit mulieres pro viris, nec viros pro mulieribus lugubres vestes deferentes, & iudicatum audiui Portucalensi Senatu anno Domini 1615. em hũa causa do meirinho da Torre de Moncoruo com Simão Pereira, Ouuidor o Doctor Ruy de Mendoça. Scriuão Guaspar da Rocha.

Ad tit. 101. Ordinat. Regiæ.

In antiq. etiam tit. 101.

Que não haja alfeloeiros, nem obreeiros.

HIc solum masculis cupedinarijs prohibitum est vendere ista absonia, fœminis autem permissum, additur etiam hic quod in

in antiquis non erat dispositum ne masculi vendant lasanum, quod ex massa liquefacta conficitur, vulgo *obreas*. Nec hîc videtur prohibitum sachari gluten, quod à pistoribus dulciarijs, qui bellaria vendunt, fit, vulgo *alfeloa*, illæ tantùm erant in vsu tempore antiquæ Ordinat. quæ ex melle in duritiem contracto, & in ligni formam redacto fiebant, & á puellis per vicos vendebantur.

Ad tit. 102. Ordin. Regiæ.

Libri non imprimantur absque Regis facultate.

Que se não imprimão liuros sem licença delRey.

NOta libros non posse prælo mandari vltra Regis facultatem, nisi priùs fuerint examinati per viros ab Episcopis, & Inquisitoribus deputatis ex cõstit. Concil. Lateran. Sess. 10. de impressione librorum. Concil. Tridentin. Sess. 4. in Decreto de editione, & vsu sacrorum librorum vers. Sed & Impressoribus. Vide Cou. lib. 4. Vari. cap. 1. n. 1. vers. At hisce calamitosis temporibus, Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 17. q. 1. cum seqq. Cened. ad Decretal. collect. 8. n. 7.

Ad tit. 103. Ordinat. Regiæ.

Alicuius Sãcti nomine petitoria facientes non permittuntur absq; Regia facultate.

Que não peção esmola para inuocação algũa sem licença delRey.

DE hac Ordinat. mentionem faciunt Cardoso in Praxi verbo Eleæmosina n. 2. Cabed. p. 1. decis. 193. Idẽ apud Hisp. dispositũ est per l. 1. & 2. tit. 8. lib. 1. Ordin. vbi Perez. & l. 1 tit. 9. lib. 1. & l. 37. tit. 6. lib. 3. nouæ Recop. Auend. de Exequendis mand. lib. 2. cap. 30. Et apud Gallos idem Regij Senatus decretis esse dispositum asserit Rhenat. Coppin. de sacra Politia lib. 3. tit. 5. á n. 23.

Ad tit. 104. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 90 & primùm lata fuit à Regibus Ferdinãdo, & Ioanne I.

Que os prelados, & fidalgos não acoutem malfeitores, &c.

1 VIde Auend. de Exequendis mandat. p. 2. cap. 7. Pradil. in Summ. legum pœnal. p. 2. casu 28.

2 Et de recipientibus se ad domus Episcoporum, vel Archiepiscoporum, vide §. 3 huius titul. & cap Id constituimus 17. q 4. vbi glos. verbo Vel domo Innocent. & Host. in cap. Inter alia de Immunit. Eccles. Cou. lib. 2. Vari. cap. 20. n. 5. in fine P. Soar. de Religione lib. 3. tract. 2. cap. 9. nu. 9. in fine.

3 De receptatoribus hæreticorũ vide Simanch. de Catholicis cap. 15. á nu 11. Castr. de iusta hæret. punit. lib. 1. cap. 17. col. 4. in princip. Brun. de hæreticis lib. 1. cap. 4. ad fin. Griland. eod. tract. lib. 2. q. 9. Menoch. cons. 149. n. 32. & 35. Aldouin. cons. 22. nu. 11 Cardoso in Praxi iudicum verbo Hæreticus n. 19.

4 De receptatoribus latronum, & aliorum delinquentium, vide Cassan. de consuetud. Burgundiæ rub. 1. n. 64. & 65. & §. 5. fol. 39. nu. 11. cum seqq. Hippol. in l. Is, qui cum telo n. 3. cum seqq. de Siccarijs, & cons. 29. & seq. Gregor. l. 18. verbo O los encubren tit. 14. part. 7. Bonacos. tom. 2. Commun. Opin. lib. 9. tit. 22. nu. 68. pag. 494. Auend. d. cap. 7. à n. 10. Menoch. de Arbitr. casu 348. Gom. tom. 3. cap. 3. nu. 50. Clar. §. fin. q 9. n. 2. Mascard. de Probat. concl. 266. à n 16.

à n.16.& concl.1458.Azeued.l.5.n.4. tit.3.& l.9.tit.11.lib.8.nouæ Recopilat.Surd. de Alimentis tit. 8. priuil. 78. n.12.Pradil.in Sum. legum pœnal.p.2.casu 28.nu.2.Sayr. in Claui Regia lib.10.tract.2.cap.11.

Ad tit.105. Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit 71.

Dos que encobrem os que querem fazer mal.

Vide Auend. de Exequendis mand.p.2.cap.7. Et non procedere in receptantibus per vim asserit Hippol.in l.1.in princip. nu.97. de Siccar.& in l. Qui falsam num.66.ff.eodem.

Ad Princip. Ordinat.Regia.

1 In text.ibi (*sendo disso sabedor*) Desumitur ex l. 1. Cod. de his, qui latrones occultau. ibi sciens. Vide Anton.Gom.to.3.Var.c.3.n.50.col. 3. in princip.Hippol.in l.Vni.Cod. de raptu virginum n.237.Menoch. consl.149.nu.35.Farin.in Praxi crim. q.113.num. 285. Aldouin.cons. 23. n.12.& 20.

2 In text.ibi (*hajão aquella pena que merecem os que fizerem o mal*) Vtpote non reuelantes,qui tenentur ad restitutionem damni illati declarando cum Menoch. de Arbitr. casu 335. Sayr. in Claui Regia lib.10. tract.2. cap.15.P.Paul.Comitol.Responsor. moral.lib.4.q.10.n.19.

3 In text.ibi (*saluo se aquelles, &c.*) Desumitur ex d.l.1.,ibi nisi affinem, Vide Tiraq. de pœnis temper. cap. 20. á princip. Hippol. in l. Diuus Adrianus num.7.ff.ad legem Pompeiam de Parricid. Auend. de Exequendis mand.p.2.cap.7.nu.10. vbi de vxore, & alijs consanguineis receptati.

Ad tit.107.Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit.112.

Dos que sem licença delRey vão, ou mandão á India.

Vide Cabed. p.1. decis. 191. & 195.& p.2.decis.62.

Ad tit.108.Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit.81.§.4.

Que nenhũa pessoa và à terra de mouros, &c.

Vide Gam. decis.384. nu.6. Et nota quod verba huius legis denotant actus consumationem, quæ minimè conuenire possunt deprehenso in via, per ea,quæ resoluit Ignat.del Villar in Sylua ress ponsl.lib.1.responso 5.n.64.

Ad tit.109.Ordinat.Regiæ.

Das cousas que são defezas leuarense à terra de mouros.

Quæ res ad mauros exportari non possint.

Desumitur ex l.1.& 2.Cod.Quæ res exportari non debeant,& ex cap.Ita quorundam de Iudæis. Concordant apud Hispanos l.22.tit.5.part.5.vbi glos.4.& 5.& l. 4. titul. 21. part. 4. vbi glos. 5. Vide Clar.lib.5.§.fin.q.77.n.25.Perez l.4. tit.12.lib.1. Ordin.pag.317. Xuar.alleg.18.nu.3.Boeri.decis.178.à nu.11. Menoch.de Arbitr.casu 95. à n.24. & casu 585. Mozz. de Contract. tract.de Empt. titul. de rebus, quæ emi,vel vẽdi possunt n.47. Azeued. l.10.nu.11.tit.2.lib.8. nouæ Recopil. Sayr.

Sayr.in Claui Regia lib.9.cap.6.nu. 14. Pat.Molin.de Iustit.tract.2. disp. 343. vers.Deindè prohibitum Pat. Paul.Comitol.Respons.Moral. lib. 5. q.8. Pat.Azori.Instit.Moral. p.1. lib.8.cap.23.col.813. cum seqq. Bouadil. in sua Politica lib.4. cap.5. à nu.1. Valeri.Reginald. in Praxi fori pœnit.lib.9.à n.292.Farin. in Praxi crimin.tom.3.q.108.nu.6. Pradil.in Sum. legum pœnal.p.2.casu 17.Cabed.p.2. decis.47. nu.1. & decis.115. Thom.Valasc.tom.1.alleg.62.à n.8. cum seqq. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.6.n.202.vers.Nec Christiani.

Ad Princip.Ordinat.Regia.

1 In text.ibi(*defendemos que nenhũas pessoas*)Etiamsi sint clerici vt post Castill. resoluit Ignat. del Villar in Sylua responsor.li.1.resp.5.p.3.n.10.

Armorum asportatione prohibes non comprehendit vaginas.

2 In text.ibi (*nenhũas armas*) Nota quod statutũ prohibens asportationem armorum non comprehendit vaginas asportantem ad enses recondendos Ita Decian. tract. crim. lib.8.cap 3.nu.57.Et de gladiolis an prohibeantur deferri ad sarracenos vide Pat.Paul.Comitol. Responsor. Moral.lib.6.q.10.cum seq.

AD §. I.

1 Vide Azeued.l.1.n.6.& 7.tit.18. lib.6.nouæ Recopil.

2 In text.ibi(*que forem achados*) Vide Azeued.d.l.1.n.17.Mexi.in tract. tassæ panis concl.1.n.36.

AD §. II.

1 Vide Cabed.p.i.decis.195.n.3.

2 In text.ibi (*tomadas em passando*) Nota quod ille, qui iuxta littus maris vendidit frumentum , vel arma, præsumitur illa vendidisse hostibus & ibi deprehensus iuxta confinia Regni habetur suspectus.Ita Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib.1. resp.5.n.69. & seq.

AD §. vlt.

1 In text.ibi(*estrangeiros*) Intellige de his, qui in hoc Regno commorantur ex Gam.decis.384.n.6.

2 In text.ibi(*pão*) Desumitur ex c. Significauit de Iudæis, vide Greg.l. 22.verbo Trigo tit.5.part.5. Cabed. decis.115.p.1.Thom.Val.alleg.62.n. 9. Azeued.l.1.à n.15.tit.18.lib.6. nouæ Recop.vbi etiam dicit quod nec pro redemptione captiuorum.

3 In text.ibi(*vinho*) An vbi prohibetur extractio vini possit metreta extrahi gustus causa? Vide Strach. de Mercat.p.4.nu.26. Viui. tom.1. Commun.Opin.lib.1.tit.17.n.220. vers.Amplia secundò Tiraq. de Iudicio in rebus exig. vers.32.Mexi.in tract.tassæ panis concl.1.nu.29.Bouadil.in sua politica lib.4.cap.5.n.1. & 39. Pradil. in Summa legum pœnal.p.2.casu17.n.8.

4 In text.ibi (*perqua a mercadoria que assi leuar*) Ergo amittuntur non prohibita inuenta simul cum prohibitis , de quo vide Mexi. d. concl.1.n.21.Azeued.l.25.n 18.vers. tit.18.lib.6. nouæ Recopil.Pereg.de Iure fisci.lib. 6.titul.5.nu.30.Gutier. Pract.lib.4.q.40.nu.9. Hortens.Caualcan. de Brachio Regio in frag. p.6.n.21.

5 Nota minori res prohibitas deferenti , vel exportanti, vel merces ex statuto ob non solutum vectigal admittenti,beneficio ætatis succurrendum esse , nisi faciat noctu , aut vadat dolosè per loca insolita, & inusi-

inusitata Vide Perez l. 26. verbo De sacar tit. 9 lib 6. Ordin. pag. 339. Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. n. 18. Cald. Pereira in l. Si curatorẽ verbo Vel aduersarij dolo ad fin. n. 82. Bouadil. in sua Politica lib. 4. cap. 5. n. 40. latè Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. resp. 5. à nu. 48. cum seqq. Gutier. Pract. lib. 4 q. 42. n. 19. cum seqq Azeued. l. 2. n. 25. tit. 1. lib. 2. nouæ Recop. Sfort. de in integ restit. p. 2. q. 82. art. 4.

6. In text. ibi (*& assi se perca o nauio*) Vide Bouadil. d. cap. 5. n. 32.

In antiq tit. 82.

Ad tit. 111. Ordinat. Regiæ.

Dos Christãos nouos, & Mouros. &c.

1. EMmanuel Rex præclaræ memoriæ anno Domini 1497. iudæos tàm Regni incolas, quàm eos, qui è Castellæ Regnis à Ferdinando, & Elisabeth Regibus Catholicis expulsi fuerunt Christi Seruatoris nostri fidem sequi induxit: quia verò aliqui non ita in fide stabiles esse experimento posteà cõpertũ fuit, & multos ex istis sic cõuersis in Regiones Infidelium trãsmigrasse, ibiq; à Fide Catholica suscepta defecisse, lege lata decreuit, ne isti noui Christiani è Regno discederẽt. Posteà Ioannes III. eius filius, & successor per aliquos annos hoc ipsum prohibuit, & in aliud tẽpus prorogauit. Sebastianus deinde Rex eius nepos anno Domini 1567. legem prædictam aui sui cõfirmauit, vetuitquè ne istis nouis Christianis, eiusquè descendentibus Regno egredi, nec bona stabilia vẽdere fas esset. Anno verò 1573. prohibitionem à se factam ampliauit ad illos, qui motis laribus in Indiam, Brasiliam, Africam, insulasq; se conferre vellent: abrogata postea prædicta lege anno 1577 prædictus Rex Sebastianus descendentibus ex istis nouis Christianis facultatẽ cõcessit, vt quò vellent liberè migrare liceret. Philippus autem Rex post suscepta huius Regni gubernacula anno 1584. sanxit ne dicti noui Christiani abrogatione prædicta in posterum vti possent. Deinde Philippus II. eius filius anno 1601. datis importunis, precibus legem à patre suo suscitatam iterũ reuocauit, prædictisq; nouis Christianis facultatem concessit, vt quò quò vellẽt, sedem mutarent. Nouissime annò Domini 1610. prædictus Rex Catholicæ fidei zelo, cum cognitum haberet multos ex descendentibus à nouis Christianis ad infidelium, & hæreticorum Regna conuolasse, & à Christiana religione defecisse, præcepit, interdixitq; ne è Regno discederent, nec bona immobilia alienarent, vetuitq; nè in posterum super hoc cum illis aliqua fieret dispensatio. Prædictas tamen leges nõ procedere in descendẽtibus ex cõuersis ante annum Domini 1497. qui sponte & nullius coactione Christianam Religionem amplexi fuerunt, & in quibus hucusquè nullus in Fide Catholica inuentus est error, iudicauit Senatus Palatinus anno Domini 1605. die vero 25. Augusti iudic. clarissimis Senatoribus & D.D. Petro Nunez à Costa, & Damiano d'Aguiar. Multa de insidiis, & incredulitate nouorum Christianorum, adducit, & exemplis confirmat Ignat. del Villar in Sylua respons. lib. 1. resp. 12. à n. 37.

2. Amplia primò prædictam legem prohibentem istis nouis Christianis

tianis rerum immobilium alienationem habere locum in datione in solutum vide Ias. in l. Cætera §. Sed etsi parauerit num. 10. ff. de legat. 1. Cald Pereira de resolut. Emphyt. cap. 5. n. 47. & de Empt. cap. 8. n. 26. Et quæ Doctores supra allegatos lib. 4. tit. 48. in princip. n. 4.

3 Amplia secundò in permutatione. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 14. n. 30. Cald. Pereira de Empt. cap. 8. n. 26.

4 Amplia tertió in promissione de vendendo, citaui plures Doctores d. lib. 4. tit. 48. in princip. num. 5. quibus adde Valasc. cons. 77. nu. 7. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 115. n. 17.

5 Amplia quartô in compromisso citaui etiam Doctores d. loco. n. 9. & Tiraq. allegatum ibi de Iure mariti glos. 5. num. 102. lege num. 202. & seq. & adde Mascard. de Probat. concl. 1236. n. 106.

6 Amplia quintó in constituente annuos reditus, Vide Stephan. Grat. Discept. Forens. cap. 242 n. 28.

7 Amplia sextò etiam in alienationibus factis ab istis nouis Christianis extra Regnum. Vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 124. à n. 32. cum seqq.

8 Limita primò in venditione rei vilis, & modicæ. Vide Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandam vber. n 68. Tiraq. in tract. de iudicio in rebus exig. pag. 55. Ioseph. Lud. Perus. decis. 85. n. 10.

9 Limita secundò si alienatio fiat in consanguineum. Vide Tiraq. in præfact. Retract. nu. 54. vbi resoluit quod prohibitio legis, vel hominis de non alienãdo intelligitur de alienatione, quæ fit in extraneos, non etiam in eos, qui sunt eiusdẽ generis.

10 Limita tertiò in clericis, & ecclesiasticis personis, quia in illos Rex non habet iurisdictionem iuxta tradita per Felin. in cap. Ecclesia de Constitut. nu. 69. vers. Et ex illis verbis. Tiraq. de Retract. lig. §. 1. glos. 13. nu. 5. Viui. tom 1. Commun. Opin. lib. 3. tit. 26. nu. 14. vers. Similiterquè pag. 349.

11 Limita quartó pœnam non incurri propter dictam alienationem nisi tradita possessione. Vide Matiens. l. 1. glos. 6. n. 2. tit. 10. lib. 5. nouæ Recop. Cald. Pereira de Empt. cap. 8. n. 46. ad fin.

Ad tit. 112. Ordin. Regiæ. *In antiq. tit. 88.*

Das cousas que se não podem leuar fora do Regno, &c.

1 HIc titulus in aliquibus desumptus est ab Extrauag. 1. tit. 6. & 1. 2. & 3. tit. 7. p. 4. Concordat apud Hispanos l. 25. cum seqq. titul. 18. lib. 6. nouæ Recopilat. Vide Strach. de Mercat. p. 4. n. 50. Menoc. de Arbitr. casu 585. Prad. in Sũma legum pœnal. p. 2. casu 17. n. 6. cũ seqq.

2 Nota quod extrahens res vetitas per transitum non ex loco prohibito, sed aliunde non incidit in pœnã statuti prohibentis aliquid deferri extra territorium. Ita Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. resp. 5. p. 1. num. 31.

AD §. I.

In text. ibi (*lãa*) Idem in lana filata ex text. in l. Si cui lana ff. de legatis 3. resoluit Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem n. 45. Quid de pellibus lanitis? Vide Afflict. in cap. 1. §. Vectigalia nu. 205. Quæ sint regalia lib. 3. fol. 171.

AD

In antiq. titul. 88 in 2. p.

Ad tit. 113. Ordinat. Regiæ.

Que se não tire ouro, prata, nem dinheiro para fora do Regno.

1 HÆc lex primùm lata fuit à Rege Alphonso IIII. in comitijs habitis in oppido Sãctiranensi, & postea confirmata per Regem Alphonsum V. In aliquibus etiam desumitur ab Extrauag. 1. tit. 7. p. 4. Concordat apud Hispanos l. 1. cum multis sequentibus tit. 18. lib. 6. nouæ Recop. Vide Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. nu. 35. Pradil. in Summ. legum pœnal p. 2. casu 17. num. 6. Expedit enim Regi habere subditos locupletes Auth. Vt iudices sine quoquo suffragio collat. 2. & facit l. 1. ff. de Bonis damnat.

Nota quod pœnitentia ductus reuertens ad locum statuti à quo res prohibitas extraxit, depræhensusq; in via non punitur pœna statuti. Ita contra Auiles resoluit Ignat. del Villar in Sylua responsor. lib. 1. resp. 5. p. 1. num. 73.

In antiq. tit. 88. §. vlt

Ad tit. 114. Ordinat. Regiæ.

Dos que vendem naos, ou nauios a estrangeiros.

VIde l. final. Cod. de Pœnis. Strach. de Mercat. tit. de Nauibus p. 2. num. 24. Prohibet lex ista ne exteris naues, & linteamina ad vela aptanda vendantur, & ne fabri lignarij mercede conducti extra Regnum naues fabricent, quod his temporibus summè necessarium est, cum in illis Regi nostro in India Orientali, & Occidentali, & Æthiopia innumeræ propemodum pareãt nationes, ad quas vela dare oportet, ideoquè ad huiusmodi nauigationes multosquè hostium assultus obuiandos naues non deficere Reipub. interest. Infestant enim hostes Fidei nostra littora, & deprædantur mercatores, & captiuos ducunt ad Turcas, & Mauros cum maximo nostro incõmodo. Vtinã fieret, quod olim vsui erat vulgo *arqueações*, cum Reges Portugallenses naues fabricantibus loco adiumenti concedebant pro modo amphorarum, nostri, *toneladas* dicunt, certam pecuniæ summam soluẽdam ab exactoribus prouincialibus, quos *almoxarifes* appellant. & hoc præmio allecti aliqui inuitarentur ad naues fabricandas.

Ad tit. 115. Ordinat. Regiæ.

Extrauag. tit. 6 p. 4.

Da passagem dos gados.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 IN text. ibi (*for achado*) Quid si vadat per viam transuersam? Vide Afflict. in cap. 1. §. Vectigalia n. 103. lib. 3. fol. 169. Felin in cap. Significauit num. 7. de Iudæis Mexi. in tract. tassæ panis concl. 1. n. 26. Mascard. de Probat. concl. 473. nu. 3. Et de minore dixi supra hoc libro tit. 109. § fin. n. vlt.

2 In text. ibi (*ou lhe for prouado*) Vel si confiteatur quód portabat extra Regnum, vel si capiatur in limine districtus. Vide Felin. in cap. 1. n. 12. de Præsumpt. Pradil. in Sum. legum pœnal. p. 2. casu 17. nu. 16. Ignat. del Villar in Sylua respons. 5. p. 1. nu. 68. & in simili Rip. de Peste tit. de remedijs ad conseruandam vbert. nu. 90. & 91.

In antiq. tit 47.

Ad tit. 116. Ordinat. Regiæ.

Quomo se perdoará aos malfeitores que derem outros á prizão.

AD §. I.

IN text. ibi (*aja de nòs trinta cruzados*) Nota quod hoc præmium nō consequetur officialis, qui ratione officij tenetur id facere, ex Bart. in l. Si quis in graui §. Vtrum in princip. ff. ad Syllan. Salicet. in l. Ea quidem n. 28. Cod. de Accusation. Felin. in cap. De hoc n. 7. de Simonia Angel. de Malefic. verbo Nec non vers. Quæro secundo.

In antiq. tit. 42.

Ad tit. 117. Ordinat. Regiæ.

Em que casos se deuem receber querelas.

DE his querelis vide Abb. in cap. Querelam de Iureiur. n. 3. vbi addit. lit. B. & Felin. n. 9. & 10. Lusitan. Anton Correa de Saa in commentar. ad hunc lib. fol. 3. n. 30. vbi numeris seqq. ponit formā querelæ Clar. lib. 5. §. fin. q. 10. per totam & q. 15 n. 5. resoluit quod iudex non potest aliquem cogere ad querelandum, vel accusandum.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*forçou algũa mulher*) Intellige cum effectu iuxta doctrinam Bart. in l. fin. nu. 1. ff. de rerum diuis. quam Doctores sequuntur vt per Corset. sing. 49. Felin. in cap. Consulere n. 2. de Simon. Grammat. decis. 2. n. 11. *E na Relação do Porto se tomou assento no liuro 3. da Sphera fol. 208. aos dez de Dezembro do anno de 1583. não ser caso de querela, nem deuaça trauar hũu homẽ de hũa mulher, & trabalhar de dormir com ella se actualmẽte a não dormio.*

2 In text. ibi (*saluo por cima do muro, &c.*) Vide l. fin. ff. de rerum diuis. vbi imponitur pœna capitis transcendēti muros schalis admotis cum hostile sit, & abominabile, idem tenuit Petr. Iacob. in sua Pract. sub. titul. de fossatis fol. 123. Clar. lib. 5. §. fin. q 68. num. 29. Menoch. de Arbitr. casu 483. à n. 5.

3 In text. ibi (*disse testemunho falso*) Nota quod cōmittitur periurium, & potest obijci cōtra respōdentē falsū positionibus. Vide Surd. decis. 58. n. 14. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 109. nu. 6. Cardin. Thusc. verbo Periurus concl. 288. n. 1. & 7. Farin. in Praxi crim. tit. de Falsitate, & Simulat. q. 160. n. 215. cum seqq. *Periurium cōmittitur falsum positionibus respondens*

4 In text. ibi (*cada hũu do pouo*) Nisi inueniatur prohibitus per text. in l. Accusare ff. de Accusat. quem citat Gom. tom. 3. Vari. cap. 1. n. 31. Vel sit persona vilis, & reus nobilis vt per Tiraq. de Nobilit. cap. 20. n. 178.

5 Vtrum possit hoc fieri per procuratorem? Videtur quod sic, si ad hoc fuerit specialiter deputatus arg. cap. Procurator de Elect. lib 6. Contrarium puto verius ex notatis in l. pen. §. Ad crimen. ff. de publicis iudic. per Cou. in cap. Quamuis pactū p. 1. §. 5. n. 7. vers Sit igitur.

6 In text. ibi (*não sendo inimigo*) Nota quod etiā in alijs criminibus exceptis omnes ad accusandum admittūtur exceptis inimicis, suspectis, & conspiratoribus. Vide Masc. de Probat. concl. 857 num. 40 Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 15 art. 2. P. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 5. q. 2. pa. 439. cū seqq. nouissimè Fr.

Paulin.

Paulin. Berti Lucens. in Praxi crim. Regularium tit. 6. cap. 10. n. 40.

7 Inimicus etiam non poterit facere denuntiationem, quia qui non potest accusare non potest denuntiare ex Bart. in l. Diuus a 2. nu. 7. ff. de custodia reorum. Clar. lib. 5. §. fin. q. 7. num. 3. Mascard. de Probat. concl. 1311. n. 41.

8 Inimicus tamen suam, vel suorũ iniuriam prosequi potest, resoluunt Clar. §. fin. q. 14. n. 17. Farin. in Praxi crimin. q. 12. num. 44. & probat l. Neganda vbi Salicet. & Fulgos. Cod. qui accusare non possunt. Et suorum appellatione continentur consanguinei vsquè ad quartum gradũ numerandum secundum dispositionem iuris Canonici ex Ordinat. infra tit. 124. §. 9. licet attento iure cõmuni vsquè ad septimum numerandum secundum ius ciuile argum. l. Lex Cornelia ff. de Iniurijs. Vide Clar. d. q. 14. n. 2. Cassan. in consuetud. Burgundiæ rub. 7. §. 4. verbo à Ses n. 2. fol. 234. Quid in amico? Vide Cott. in Memorab. verbo Suorũ pag. 835. Et circa admissionem consanguineorum ad accusandum vide Farin. d. q. 12. n. 58.

AD §. I.

1 In text. ibi (*feridas*) Non procedit in vulnusculis per ea, quæ Perez l. 1. prope finem tit 13. lib. 8. Ordin. & Farin. in Praxi crimin. q. 12. nu. 53. Vxor veró à marito percussa non poterit querelam intendere pro vulneribus à marito illatis, poterit tamen iudex procedere ex officio in casibus elogij vulgo *deuaça*. Ita Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. n. 59. & Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 1. n. 282. vers In Sũma resoluit quod mulier non potest instituere contra virum actionem infamatoriam, nec de iniuria contra eum agere, sed si male à viro tractetur potest dumtaxat cautionem petere de non offendendo eam, ũdmodo, salua ac illæsa maneat fama viri.

Vxor à marito percussa non potest querelã intendere.

2 In text. ibi (*nodoas, & pisaduras*) Copulatiue scilicet, propter dictionem, &, quæ augit, & includit ex Rebuff. ad l. 29. ff. de Verbor. signific. pag. 168. Menoch. cons. 56. n. 35. Gutier. Pract. lib. 3. q. 13. n. 61. & q. 19. nu. 24. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. proœm. n. 123. Cabed. p. 2. decis. 117. num. 9.

3 In text. ibi (*em rixa*) Etsi rixantes sint inimici, dum tamen non ex causa præteritæ inimicitiæ, sed contingentis, sit orta rixa. Vide Duenh. reg. 16. vers. 2. limita, & reg. 259. vers. Amplia quartò Clar. §. fin. q. 17. n. 9. Hippol. in l. 1. §. fin. ff. de quæstionib. & sing. 503. & cons. 76. n. 30. & cons. 83. n. 24. & cons. 119. n. 1. & cons. 122. n. 18. & cons. 115. nu. 6. Rot. Bonon. decis. 65. num. 2. Cott. in Memorab. verbo Offensio pag. 823. Gregor. l. 4. verbo De nueuo titul. 12. part. 7. Menoch. de Arbitrar. casu 361. Mascard. de Probat. concl. 1131. nu. 27. Flamin. de Resignation. lib. 1. q. 13. num. 50.

4 In text. ibi (*com authoridade do juyz*) Sine ea enim tabellio non potest huiusmodi acta conficere, & resoluit Farin. in Praxi. crimin. q. 84. num 30.

5 In text. ibi (*protestou querelar tanto que o soubesse, &c.*) Ergo à contrario sensu si non protestauit, & sciebat percussorem videtur quod non possit querelare, poterit tamen ordinariè agere, aliàs accusare malefactorem secundùm Bart. in l. Siue contra §. Qui Plautianam num. 14.

ff. de Liberis agnosc. Boer. decis. 26. num. 16.

AD §. II.

1 In text. ibi (*ou fez scriptura falsa*) Quid si mandauit fieri? Videtur habere etiam locum, & ita iudicatum vidi, & faciunt quæ Ozasc. decis. 67. n. 6. Turzan. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 9. tit. 25. n. 212. pag. 529.

2 In text. ibi (*testemunho falso*) Secus in illo, qui falso conquestus est ex his, quæ tradit Ias. in l. Barbarius nu. 58. vers. 4 ff. de Officio prætoris, & repet. l. Admonendi n. 323. & seq.

AD §. VI.

1 Vide Boer. decis. 153. nu. 4. & 5. D. Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde n. 45. ff. de Iudic. Cald. Pereira de Empt. cap. 6. num. 2. cap. 34. num. 43.

2 In text. ibi (*pondolhes seus proprios nomes*) Concordat Ordinat. supra hoc lib. titul. 27. §. 2. & introductum est ad euitanda dubia, & æquiuocationes iuxta text. in l. Ad cognoscendos Cod. de Ingen. manumis. l. Hac consultissima Cod. Qui testamenta facere pos. & nota quod si hoc prætermittatur nihilominus valet actus secundum Ias. in l. 1 nu 5. ff. de liberis, & posthum. Felin. in cap. 1. n. 2. de Libelli oblat.

AD §. VII.

Qui tenetur dare fideiussores liberatur si habeat idoneas facultates.

1 In text. ibi (*a dàr fiança*) Quid si hà beat idoneas facultates? Dic quod nõ tenetur vide Cott. in Memorab. verbo Cautio. Surd. decis. 295. & quod debeat habere in immobilius resoluit Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 6. § 6. fol. 221. col. 4. in fine & Farin. in Praxi crim. q. 33. à nu. 79. Quando teneatur iudex, qui idoneum fideiussorem non accepit vide Farin. in Praxi crimin. q. 33. n. 83. cum seqq.

2 In text. ibi (*vinte mil rẽs*) Vide l. Nonnulli ff. de Accusation. Nec satisfacit cum pignoribus secundùm Alex. & ibi Ias. nu. 12. in l. 1. ff. Qui satisdare cog.

AD §. VIII.

1 Vide Farin. in Praxi crim. q. 12. n. 12. vers. Limita primò.

2 In text. ibi (*posto que seja de caso que lhe toque*) Vide D. Barbos. in l. Diuortio § interdũ n. 41. ff. Soluto Matrim. Cald. Pereira de Empt. cap. 33. n 40.

3 In text. ibi (*sem dàr fiança*) Vide Afflict. decis. 137. nu. 2. & 3. Boer. decis. 124. in fine.

AD §. IX.

1 In text. ibi (*morador na sua jurisdição*) Vide Bald. in l. fin. col. fin. q. 6. in princ. Cod de Edicto Diui Adriani. Gregor. l. 15. tit. 1. part. 7. Boer. decis. 29. Guid. decis. 202 num. 4 Hippol. cons. 2. n. 130. & cons. 57. n. 35. Clar. § fin. q. 39. n. 4. Viui. tom. 1. Cõmun. Opinion. lib. 3. tit. 1. n. 181. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Iudex fol. 101. & p. 2. verbo Iudex originis fol. 42. Vide casum per Cabed. p. 2. Aresto 5. in fine.

2 Nota quod iudex originis delinquentis non potest procedere via inquisitionis. Vide D. Barbos. in l. Si quis posteaquam n. 80. ff. de Iudicijs. Iudex tamen partis læsæ procedere potest contra delinquentem. Vide D. Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde in art. de foro delicti num 48. Sebast. Næui. in Remissionib. ad l. Non dubium 11. n. 2. ff. de Custodia reorũ.

AD

AD §. XII.

1 In text. ibi (*não prendão*) Vide Farin. in Praxi crimin. q. 27. num. 120. & 128.

2 In text. ibi (*tres, ou quatro testemunhas*) Vide Anton. Corre. in fragmentis ad hunc lib. fol. 29. n. 19.

3 In text. ibi (*preguntarlheshaõ secretamente*) Nisi tunc temporis pendeat iam accusatio ordinariè, quia per accusationem tollitur inquisitio. Vide Bárt. in l. Siue contra §. fin. n. 14. ff. de liberis agnosc. Felin. in cap. Qualiter o 2. §. Licet de Accusat. Clar. lib. 5. §. fin. q. 3. num. 4. Hippol. cons. 12. n. 6. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 10. n. 6.

AD §. XV.

1 In text. ibi (*sobornação, ou falsidade*) Vide quæ Farin. p. 4. decis. 79. & Cabed. p. 1. decis. 53. in fine.

Falsitatis quæstione pendente supersedetur in causa.

2 Nota quod pendente quæstione falsitatis tám in personam partis, quàm in personam testiũ debet supersederi in causa ex Bal. in l. 1. Cod. Qui accusare non possunt. Afflict. decis. 103. & 229. Capic. decis. 25. Grammat. decis. 60. nu. 23. & 24. Peguer. decis. 9 n. 1. Clar. lib. 5. §. fin. q. 2. n. 4. Menoch. cons. 301. nu. 29. Farin. in Praxi crim. q. 100. n. 66. cũ seqq. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 394. n. 29. vbi n. 30. hoc intelligit quod supersedeatur in sententia, nõ vero quod non posit procedi vsquè ad conclusionem in causa, & n. 31. limitat quod si ius totius causæ non consistit in testibus accusatis de falso, sed tantum causa adminiculatur, non supersedetur in causa ciuili.

3 An querela contra testes falsos sint intendenda coram iudice causæ? Vide Cabed. p. 1. decis. 23. nu. 5. & vide quid p. 2. Aresto 28.

4 In text. ibi (*seu direito reseruado*) Vide Cald. Pereira de Empt. cap. 26. num. 28.

AD XVI.

In text. ibi (*tomem os juyzes o feito pella justiça*) Vide Clar. lib. 5. §. fin. q. 3. nu. 8. & q. 51. num. 9. cum seqq. & quæst. 58. num. 3. & 4. Anton. Correa in fragmentis ad hunc lib. fol. 20. num. 50. Azeued. ad l. 14. tit. 9. lib. 3. nouæ Recopil. pag. 359.

AD §. XVII.

Vide Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. n. 72.

AD §. XIX.

In text. ibi (*atè hũu anno*) Nam eo præterito processus impeditur. Vide D. Barbos. in l. 2. p. 1. n. 107. ff. Soluto Matrim.

In text. ibi (*& os accusadores*) Lege, & os accusados.

AD §. XX.

In text. ibi (*sem por ella se fazer obra*) Non procedit in querelis, quibus datum fuit sũmarium testium. Nec etiam in querelis, in quibus testes summarij non obligant, procedi tur elapso anno, ita iudicatũ vidi in Senatu Portucalensi anno Domini 1591. per Doctorem Petrum Ayres Pinto criminalem prætorẽ in causa liberationis Amatoris de Freitas, & Ioannis de Freitas de Felgueiras prouinciæ Vimaranẽsis, scriba Ludouico Gõsaluez de Pina. Iterũ iudicatũ vidi

vidi eodem Senatu anno Domini 1597. per D. Ioannem Freire, scriba Seraphino Correa.

Ad tit. 118. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 83. & primùm lata fuit à Rege Dyonisio, & cõfirmata per Regem Alphonsum IIII. & V.

Dos que querelão maliciosamente, &c.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 IN text ibi (*por se não prouar, &c.*) Nota quod eo ipso quod accusator non probat, videtur calũniari, vt est glos. verbo Quod si non docuerit in l. 1. Cod. de aduocat. diuers. iudic. Clar. §. fin. q. 62. n. 6. Menoch de Arbitr. casu 321. nu. 4. cum sequentibus.

2 Nota quod ille, qui malitiosè accusat, licet pœna tallionis puniendus non sit, poterit tamen arbitrio iudicis condemnari. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. nu. 1. Menoch. de Arbitr. casu 321.

Maliciose denuntiãs, vel nõ probibens potest conueniri actione iniur.

3 Nota etiam quod poterit conueniri actione iniuriarum maliciosè denuntians, vel querelas non probans ex Clar. lib. 5. § Iniuria in princip. & § fin. q. 53. nu. 4. & q. 62. nu. 4. Viui. tom. 1. Commun. Opin. lib. 4. tit. 10. n. 67. pag. 520. Menoch. de Arbitr. casu 321. n. 33. Mascard de Probat. concl. 24. & concl. 36. n. 44. cum sequentibus.

4 Quid si habeat pro se vnum testem? Vide Syluan. cons. 51. n. 24. Rot. Bonon. decis. 46. Menoch. de Arbitr. casu 177. n. 8. & 9. & casu 321. n. 7. cum seqq. Mascard. concl. 24. num. 11.

5 Quid si erat publica fama? Vide Ias. in l. 1. n. 23. ff. de eo, per quem factum erit. Guid. decis. 449. Duenh. reg. 258. vers. Quinto fallit. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Accusator fol. 5. & p. 2. verbo Communis opinio fol. 12. Clar. §. fin. q. 62. nu. 8. Menoch. de Arbitrar. casu 177. n. 12. & casu 321. num. 29. & cons. 145. num. 24.

6 In text. ibi (*nas custas*) Vide Felin. in cap. Super his n. 5. de Accusation. Hippol. in Pract. §. Superest nu. 2. & seq. & in l. Patre, vel marito n. 18. & 19. ff. de quæstionib.

AD §. I.

Vide Bossi. in Pract. tit. de Accusat. num. 7. Farin. in Praxi. crimin. quæst. 16. num. 7.

AD §. vlt.

Vide Guid. decis. 269. Hippol. cons. 36. n. 3. Clar. §. fin. q. 7. num. 12. Mascard. de Probat. concl. 24. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. q. 77. art. 7. Cabed. p. 1. Aresto 52. D. Barbos. in l. Eum qui temere n. 161. ff. de Iudicijs.

Ad tit. 119. Ordinat. Regiæ.

Quomo serão prezos os malfeitores.

AD § I.

IN text. ibi (*irão nelles declarados os nomes*) Vide Anton. Correa in fragment. ad hunc lib. fol. 28. n. 5.

AD §. IIII.

Vide D. Barbos. in l. Hæredes absens §. 1. num. 97. & in §. Proinde art. de foro delicti á num. 85. cum sequentibus ff. de Iudic.

AD

In antiq. tit. 67.

Ad tit. 120. Ordinat. Regiæ.

Em que maneira os fidalgos, & caualeiros, & semelhantes pessoas deuem ser prezas.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

Hidalgus unde dicatur.

1 IN text. ibi (*fidalgos*) Vnde dicantur vide Perez tit. 1. lib. 4. Ordinam. pag. 788. Garci. de Nobilit. glos. 18. nu. 17. cum seq. Gutier. Pract. lib 3. q. 13. num. 73. cum seqq. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 4. in princip. D. Mart. de Iurisdict. p. 1. cap. 26. à n. 74. Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de Republ. gentilica cap. 18. Dom. Episcop. Prudent. de Sandoual in chronica Sancti Benedicti tit. de São Milão fol. 65. verso.

2 In text. ibi (*fidalgos de solar*) Qui sint vide Cassan. in Catalogo p. 8. consid. 15 Garci. de Nobilit. glos. 18. Azeued. l. 1. nu. 194. cum seqq. tit. 2. lib. 6. nouæ Recopil.

3 In text. ibi (*& os Doctores*) Vide Perez ad lib. 1. Ordinam. tit. 4. pag. 771. Menoch. cons. 126. n. 7. & dicit Rebuff. de Nominat. q. 21. num. 12. quod ille, qui fuerit indoctus non gaudet priuilegio Doctorum.

4 De Magistro Artium quod Doctorum priuilegijs potiatur resoluit Ioann. Martins à Costa in annot. ad tract. libell. annot. 53. à n. 7.

5 De licentiato vide Gregor. l. 2. verbo Sabidoria tit. 10. part. 2. Perez l. 20. vers. Quid autem in licentiato tit. 4. lib. 4 Ordin. Parlad. lib. 2. rerũ quotid. cap. fin. p. 5. §. 6. nu. 21. Vincent. de Franch. decis. 111. Gutier. Pract. lib. 1. quæst. 21. num. 4. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis num. 102. Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disput. 34. num. 8.

6 De Bachalaureis vide Perez l. 20. vers. Sed est dubium tit. 4. lib. 4. Ordinam.

7 De aduocatis vide Ioann. Martins à Cost. in annotat. ad tract. libellor. annot. 54.

8 In text. ibi (*ou confirmados por nòs*) Non comprehendit equites de Cota d'armas. Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 13. n. 239.

9 In text. ibi (*caualleiros*) Vide Ias. in l. 1. Cod. de iuris, & facti ignorant. n. 7. Tiraq. de Nobilit. cap. 8. n. 13.

10 In text. ibi (*& mulheres dos sobreditos*) Nota mulieres maritorum suorum conditione teneri, eorumquè genere nobilitari. Vide Tiraq. ad leges connub. glos. 1. nu. 18. Garci. de Nobilit. glos. 1. §. 1. nu. 44. D. Barbos. in l. Quia tale à n. 23. ff. Soluto Matrim. Pichard. in tract. de Nobilit. communicat. n. 17. Hortens. Caualc. de Brachio Regio p. 1. nu. 282. vers. Cæterum.

11 In text. ibi (*ou estiuerem viuuas honestas*) Vide apud Hispanos l. 18. tit. 14. lib. 6. nouæ Recopil. Garci. reg. 499. à n. 6. Pinel. in l. fin. nu. 4. Cod. de Bonis mat. Otalor. de Nobilit. p. 4. cap. 8. Pichard. d. tract. de Nobil. communicat n. 43.

12 In text. ibi (*não sejão prezos em ferros*) Quæstio est controuersa, an nobilis possit priuilegio suæ nobilitatis renuntiare, vt in carcerem detrudatur? Negatiuam partem tuentur Montaluu. in suo Repert. verbo Hidalgo. Auend. in suo Diction. verbo Cauallero. Gom. l. 79. Tauri n. 3. & tom. 2. Vari. cap. 11. n. 54. Auiles in proœm. Prætor. glos. 1. n. 27. Gutier. de Iuram. confirmat. p. 1. cap. 16. nu. 61. & 62. Azeued. l. 4. n. 14. tit. 2. lib. 6. nouæ Recop. D. Barbos. in l. Alia §. Eleganter nu. 12. in fine ff. Soluto

Nobilis nõ potest priuilegio nobilitatis renũtiare.

Matrim. & sequitur post Cifuent. Otalor. Mench. Perez, & alios, quos refert Ceuall. Commun. contra cõmun. q. 688. num. 3. cum seqq. Licet contrarium, imo nobilem in hoc casu posse priuilegio suæ nobilitatis renuntiare, teneant Couar. in cap. Quamuis pactum p. 2. nu. 5. Gregor. l. 34. verbo de Sangre tit. fin. part. 6. Parlad. lib. 2. rerum quotid. cap fin. p. 5. §. 6. n. 11. Garci. de Nobilit. glos. 6. n. 18.

13 In text. ibi (*serão prezos sobre suas homenagẽes*) Ergo isti dicuntur carcerati. Vide Afflict. in ca. 1. §. sed, & qui delator n. 13. quæ sit prima causa benef. amit. lib. 3. fol. 16. Capic. decis. 154. n. 4. Grammat. decis. 14. num. 4. Menoch. de Arbitr. casu 301. à n. 7. Mascard. de Probat. concl. 266. n. 8. cum seqq. Auend. de Exequendis mand. p. 1. cap. 20. n. 6.

14 Quid si frangant huiusmodi priuilegium an mittantur in carcerem? Vide Hippol. cons. 9. num. 11. Azeued. l. 15. nu. 12. tit. 6. lib. 3. nouæ Recopil pag. mihi 255.

15 Quæstio est controuersa an hi, qui in libera custodia, vulgo *sobre homenagem*, detinentur, si aliud crimen committant propter quod non possint gaudere hoc priuilegio, vtpote si sit crimẽ homicidij, posśint impetrare litteras securitatis huius delicti? Videtur quod non, quia, qui in vinculis est non potest pro delicto commisso intra carcerem impetrare has litteras, & qui est in libera custodia carceratus dicitur iuxta doctrinam Angeli in l. pen. ff. de eo quod metus causa, quam commendant relati per Cott. in Memorabil. verbo Carcer. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 16. n. 3. Azeued. l. 15. n. 13. tit. 6. lib. 3. nouæ Recopilat. pag. 255. & qui certo loco stare tenetur censetur ibidem carceratus Burg. cons. 12. n. 7. & examinando hanc quæst. videtur hanc partem sub distinctione sequi Cabed. p. 1. decis. 65.

16 In text ibi (*& por elles lhe serão tomadas, &c.*) Et semel concessa hæc libera custodia non potest ampliari per iudicem. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. n. 10. vbi limitat.

17 In text. ibi (*ou a mesma cidade, villa, &c.*) Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 20. nu. 29. Menoch. de Arbitr. casu 305. nu. 9. & 10. Grammat. decis. 33. n. 13. Bonacos. Commun. crim. verbo Carcerati fol 9 Azeued. l. 6. n. 2. tit. 2. lib. 6 nouæ Recopil Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 16. n. 3.

AD §. II.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 13. n. 7.

AD §. III.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. nu. 235. & faciunt quæ Farin. in Praxi crimin. p. 1. tit. 4. q. 30. nu. 171. cum sequenti.

AD §. IIII.

Vide Duenh. reg. 307. vers. Quarto limita, & reg. 393. vers. Tertio limita. Mascard. de Probat. concl. 820. nu. 13. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. n. 230.

AD §. V.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. num. 10.

AD §. VI.

Vide Azeued. l. 15. num. 12. tit. 6. lib. 3. nouæ Recopil.

AD

In antiq. 108.

Ad tit. 121. Ordinat. Regiæ.

Que ao tempo da prizão se faça auto do habito, & tonsura do prezo.

VIde latissime Thom. Valasc. tom. 1. Allegat. 46. n. 24. cum sequentib.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

Status tẽpore delicti attenditur ad fũdandam iurisdictionem iudicis.

In text. ibi (*& trajos em que forem achados*) Notà quod in fundanda iurisdictione iudicis cõtra delinquẽtem, attenditur status, in quo erat tempore delicti. Vide Vincent. de Franch. decis. 417. n. 4. Curi. Philip. p. 3. §. 1. n. 10 Farin. in Praxi crimin. q. 8. Bouadil. in sua Politica lib. 2. cap 17. n. 34. D. Barbos. in l. Titia n. 33. ff. Soluto Matrim. Cabed. p. 1. decis. 58.

In antiq. ti. 42 à § 3.

Ad tit. 122. Ordin. Regiæ.

Dos casos em que à justiça ha logar &c.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1. IN text. ibi (*quando a querela foy dada*) Idem quando proceditur via Inquisitionis. Vide Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. vnic. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. n. 74. cum seq.

2 In text. ibi (*em rixa noua*) Quid in pace rupta quando prouocatus ab alio deliquit an videatur ex noua causa deliquisse? Dic quod sic vt per Farin. in Praxi crimin. q. 91. n. 12.

3 In text ibi. (*& sem aleijão nem disformidade*) Quid si quis pugno percusserit aliquẽ, & ceciderit in terram, & factum sit vulnus ex quo remansit deformitas? Vide Ias. in l. Non dubium n. 24. Cod. de legib. Felin. in cap. de Cætero de homicid. & in tract. Quãdo conatus col. 4. vers. Ex his intulit.

4 Quid si querelans in casu Ordinat. supra hoc libro tit. 117 §. 19. intra annum accusationem non intendat, vel in aliis casibus accusationem cęptam non fuit prosequutus an si delicti veniam tribuat cessante vulneris deformitate, vel clauditate, & animi deliberatione in delicto committendo, sit locus huic Ordinat? Videtur quod non attentis illius verbis ibi *cada hũa das partes não appellar, ou desistir da accusação*, & ibi *& à parte perdoar*, & elapso annò in querela absq; testibus sola iustitia instat ex Ordinat. d. § 19 ibi *à justiça procederà*, querelans autem accusatoris partes suscipere non potest post annum facit Ordinat. infra §. 4. ibi *se cada hũa das partes não appellar*. Ita resoluit Cald Pereirà in comment ad d l. vni p. 1 n. 73. vbi quod post annum non admittatur remissio offensi. Contrarium tamen iudicauit Senatus, quia quando post condemnationem inflictæ pœnæ à Principe indulgentia pẽtitur, offensæ partis remissiò requeritur no regimento dos Desembargadores dò Paço § 24. atq; ita remissio coram iudice facta sufficiet ad non appellandum.

5 In text. ibi (*do rosto*) Graue enim delictum reputatur vulnus in facie si ex eo remansura sit cicatrix ex Farin. in Praxi crim p. 1. tit. 1. lib 3. quæst 18. num 97. cum multis seqquentibus vbi num. 99. grauius si fœminæ

Vulnus in facie graue delictum.

fœminæ inferatur,& n.100. agit de læsione facta in oculo.

AD §. I.

Extrauag. 8.tit.17.§.1.

In text.ibi(*para o que se farão os exames necessarios*)Per medicos, vel chirurgos. Vide Hippol. in Pract. § Secunda n.27.& §. Aggredior nu.130. & conf.16.nu.7.Bernard.Greuæ.ad Practicam Cameræ Imper lib. 2. concl.111.Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo Minoribus nu.18. Et examen requiritur quamuis non sit illatum vulnus,sed contusio Cabed. p.1.decis.56.n.fin.Et potest fieri die feriata ex Ias.in l.1.§.1.num.12.ff de Ferijs Et debent iurare,quia peritis in arte non creditur sine iuramento ex addit.ad Marant. de Ordine iudic.p.6.memb.9.n.69.pag.327.

Ad tit.123. Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit 52 & Extrauag. 3 ti.3 §.4.

Dos coutos ordenados,&c.

AD § VI.

1 IN text.ibi(*ou lhe for mostrada carta.&c*)Vide l.Solent ff.de Custodia reorum. Anton.Corre.in fragmentis ad hunc lib. fol.36. nu. 102.cum seqq.

2 In text.ibi (*ou vista cada hũa das ditas cartas*)Vide D.Barbos. in l.Hæres absens §.Proinde in art.de Foro delicti n.78.ff. de Iudic.vbi licet non ostendatur copia testium.Vide Corre.in fragmentis ad hunc lib. verbo Prezo n.100.cum seqq.

AD §. VII.

1 In text.ibi (*vendo as inquirições*) Vide D. Barb. in l.Hæres absens §. Proinde in art.de foro delicti n.79.

2 In text.ibi (*remetão logo o prezo*) Vide Anton. Corre. in fragmentis ad hunc lib.fol.37.n.117. cum seqq.

Ad tit.124.Ordinat. Regiæ:

In antiq. tit.1.

Da ordem do juyzo nos feitos crimes.

VIde Lusitanum nostrum Antonium Correa de Saa in fragmentis ad hunc lib. & tit. de ordine iudiciario in causis criminalibus.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text.ibi(*prezo*)Iudicis mandato l. Neminẽ Cod. de Exhibendis reis.Cassan.in consuetud.Burgund. rub.1.§.7.verbo de Simple rescouse nu.26. Duenh.reg.97. n.1.Iodoc.in Praxi crimin.cap.15.nu.1. Vanti. de Nullit.tit. ex defectu citat. num.32. Gom.tom.3 cap.9.n.3.Et informatione præmissa ex D.Barbos. in l.Si quis posteaquam n.75.ff.de Iudic.

2 In text.ibi (*seja citado*)Consonat Ordin.supra lib.1.tit.65. §.37. Vide Anton. Corre. in præsenti sub hoc verbo.Cald.Pereira quæst.forens.in comment.ad l.Vni. Cod. Ex delict. defunct.p.2.n.59.

3 In text.ibi (*se lerà*) Ergo libellus in scriptis offerri debet ex Ordinat. supra lib.3.titul.20.§.5. Vide Clar.§. fin.q.12.nu.7.Soar.de Paz in Praxi tom.1.p.1.tem.p.4.à n.3.

4 In text.ibi (*ou a quem a accusação pertencer*) Nota quod, qui alium accusat sine suo commodo,vel alio interesse præsumitur esse in dolo , resoluit Menoch.de Præsumpt. lib. 5. q.3.n.106.

5 In text.ibi(*tempo,& logar do maleficio*) Vide glos. verbo Potest in l.

Panto-

Pantonius ff. de acquir. hæred. Farin. in Praxi crimin. q. 1. nu. 12. & 29. & q. 12. n. 2.

6 In text. ibi (*& mandarà ao reo que venha com sua contrariedade*) Interrogationes autem factæ reis ante capturam si sibi edi petant ante contrarietatis articulos edendæ sunt, quia publicæ sunt, & nõ secretæ, ex Bart. in l. Eos ff. de falsis, & tales interrogationes sunt de actis, & acta debẽt edi cap. Quoniam contra de Probat. Ias. in l. Is apud quem Cod. de Edendo, & editio actorum peti potest in quacunque parte iudicij Felin. in cap. 1. n. 23. de libelli oblat. Farin. consil. 84. nu. 18. & consil. 103. nu. 1. prætereа intra tempus datum ad cõtrariandum potest captus opponere contra suam confessionem, & eam reuocare probato errore ex iusta causa Angel. de Malefic. verbo Comparent inquisiti in princip. Pute. de Syndicatu cap. An potestas fol. 88. verso, & 341. verso cap. Sequitur.

7 In text. ibi (*& as contrariedades, ou defesas*) Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. n. 47. cum seqq.

8 In text. ibi (*contestada por negação*) Consonat Ordin. supra lib. 3. tit. 51. in princip. Vide Menoch. lib. 2. de Præsumpt. q. 30. n. 1. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 1. concl. 73. consid. 1. n. 2.

AD §. I.

1 In text. ibi (*em dia de Paschoa*) Ergo dies commissi criminis est declarandus, de quo vide Bart. in l. Is qui reus col. pen. ff. de publicis iudic. & in l. 2. §. Si quis ff. de eo quod certo loco vbi Bald. & Angel. Cald. Pereira de Emptione cap. 4 n. 20.

2 In text ibi (*que na quelle dia*) Vide Mascard. de Probation. concl. 512. num. 3. Farinac. in Praxi crimin. q. 1. num. 18.

3 In text. ibi (*elle reo estaua em Alanquer*) Circa probationem negatiuæ, & coarctatæ. Vide Afflict. decis. 324. Francisc. Marc. decis. 266. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collectan. 1057. Donat. á Fin. tom. 1. Communium Opin. lib. 4. titul. 9. n. 35 pag. 479. & n. 20. & 28. Cott. in Memorabil. verbo Negatiua pag. mihi 549. Mascard. de Probat. concl. 1130. à nu. 10. Menoch. lib. 1. de Præsumpt. q. 90. Farin. de Resignat. lib. 11 q. 14. n. 68. Valasc. cons. 173. n. 8. Cardoso in Praxi iudicum verbo Probatio num. 29. Horten. Caualc. in Pract. & theorica de testibus p 3. n. 118. cum multis seqq. *Probatio negatiua coarctata, quo pacto facienda.*

AD §. II.

In text ibi (*que nomẽe as testemunhas*) Et an possit secretè facere, vt testes isti interrogentur antequam sit assignata dilatio ad probandum? Videtur quod sic per text. in l. Diuus ff. de Custodia reorum, iunctis traditis per Rebuff. in l. Diuus n. 30. ff. ad Sylan. Et pro declaratione § 3. & 4. vide Doctores relatos lib. 3. titul. 54. & 58.

AD §. V.

In text. ibi (*com as inquirições, & razões do accusador cerradas*) Secùs in eo, qui sub fideiussione se defendit, quia communicatur ei totus processus apertis probationibus actoris, & confirmatione culpæ. Ita Cabed. p. 1. Aresto 84. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 67. n. 55.

AD §. VII.

1 In text. ibi (*porem não o farà a requiri-*

quirimento de algũa das partes) Nota quod in causis criminalibus non possunt testes recipi post publicationem. Vide Salicet. in l. vlt. ad finem Cod. de quæstion. Panorm. in cap. Fraternitatis n. 5. de Testib. Hippol. in l. 1. §. Si quis vltro n. 7. ff de quæst. & sing. 90. & in Pract. §. Sequens n. 2. Clar. §. fin. q. 61. n. 2. Viui tom. 1. Commun. criminal. lib. 4. tit. 10. num. 302. vers. Septimò pag. 547.

2 Quid si pars dederit iudici nomina eorum testium, quorum testimonium recipi desiderat, & è loco recesserit? Vide Sæpol. cautel. 166. Hippol. consf. 39 nu. 14. & consf. 43. n. 27. & consf. 60. n. 19. & consf. 73. n. 22. Cott. in Memorab. verbo Testes pag. 877. Perez l. 4. tit. 11. lib. 3. Ordin. pag. 674. Viui. d. nu. 302. vers. Tertió limitatur. Mascard. de Prob. concl. 1236. num. 15.

AD §. VIII.

1 Vide Clar. lib. 5. §. Homicidium n. 35. Boncos. p. 1. Commun. crimin. fol. 118. verso, & p. 2. verbo Negans fol. 50. verso. Mascard. de Probat. concl. 867 n. 6.

2 In text. ibi (*posto que no feito o tiuesse negado, & feito artigos de contrariedade*) Vide Clar. & Mascard. d. locis Menoch. de Præsumpt. lib. 2. q. 42. n. 4. Soar. de Paz in Praxi p. 5. tom. 1. cap. 3. §. 6. n. 80 Gutier. in Auth. Sacramenta puberum à n. 65. Azeued. l. 2. à n. 57. tit. 7. lib. 4. nouæ Recopil. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. n. 40.

3 An valeat charta securitatis confessatiua delinquenti, si faciat articulos contrarietatis negatiuæ? Affirmat Cabed. p. 1. Aresto 59. Negat Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. num. 1. Vide in nouissima reformatione iustitiæ in principio.

AD §. IX.

1 In text. ibi (*he obrigado a citar os parentes do morto*) Vide Farin. in Praxi crimin. lib. 1. tit. 2. q. 13. n. 51. cum multis seqq pag. 200. Quid si vulneratus dedit pacem etiam in casu, quo mors sequeretur? Dic quod morte sequuta non est necesse à consanguineis pacem requirere ita Farin. q. 14. n. 30. cum seq. vbi n. 47. an maritus, qui occidit vxorem posit habere veniã à filijs ex dicto coniugio.

2 Amplia primó in vxore, quæ poterit nomine suo occisorem mariti accusare. Vide Boer. decis. 233. Clar. §. fin. q. 14. n. 8. Flores de Mena Vari. lib. 1. q. 7 per totam vbi à nu. 5. resoluit quod præfertur filijs in facienda pace de morte mariti, & n. fin. agit de muliere secundo nubente, quæ non poterit tunc mortem mariti accusare prout iudicatũ refert Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 64. n. 8. & 9. & vide Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap. 5. n. 30.

3 Amplia secundò in filijs naturalibus. Vide tamen Gregor. titul. 7. in princip. part. 2. & l. 6. verbo Manzilla tit. 23. part. 3. Cassan. in Catalogo p. 11. consid. 15. vers. Nam si. Clar. lib. 5. §. fin. q. 14. nu. 26. & 27. & q. 58. nu. 26. Gom. tom. 3. Vari. cap. 1. à n. 35. & cap. 3. n. 66. Perez. l. 1. tit. 6. lib. 1. Ord. pag. 141. & lib. 3. pag. 604. & lib. 8. pag. 286. Menoch cõs. 181. n. 14. Rebuff. de priuileg. scholar. priuil. 177. vers. 2. Farin. in Praxi crimin. q. 13. nu. 51. cum seqq. D. Barbos. in l. 2. ff. Soluto Matrim. in princip. p. 1. n. 109. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. n. 55.

4 Amplia tertiò in spurijs in accusatione

ſatione mortuæ matris. Vide Clar. §. fin. q. 14. n. 28.

5 Amplia quartò in occiſore monachi, qui illius cõſanguineos tenetur citare prout iudicatũ refert Cabed. p. 1. Areſto 24. Frat. Emman. tamen quæſt. Regular. tom. 2. q. 42. art. 3. reſoluit quod ſi pater monachus interficiatur remiſsio ſpectat ad monaſterium non ad filium.

6 Amplia quinto in exiſtente in vtero. Vide Tiraq. de Retract. lig. §. 1. gloſ. 9. á n. 78 Farin. in Praxi crimin. q. 13. n. 48. cum ſeqq.

7 Nota quod pupillus maior infante poteſt cũ auctoritate tutoris pacem facere de morte patris occiſi. Vide Clar. §. fin. q. 58. n. 27. Viui. to. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. tit. 25. n. 129. pag. 524. Perez titul. 11. lib. 1. Ordin. pag. 175. Cald. Pereira in l. Si curatorẽ verbo Sine curatore n. 77. in fine, & verbo Vel aduerſarij dolo nu. 20. verſ. Nõ obſtat reſoluit quod minor, qui deſiſtit ab accuſatione ſi lædatur euidenter reſtituitur ad accuſandũ.

8 In text ibi (*contado ſegundo direito Canonico*) Aduerte quod illi, qui ſunt in quarto gradu de iure Canonico, ſunt in octauo de iure Ciuili. Vide l. 3. & ibi Gregor. verbo Heredar tit. 6. part. 4. Cott. in Memorab. verbo Graduum. Surd. conſ. 5. num. 20. Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 7. diſp. 50. n. 8. Stephan. Gratian. Diſcept. Forenſ. cap. 77.

9 Nota quod ſi plures in eodem gradu exiſtentes veniant ad accuſandum admittetur magis idoneus, vt per Stephan. Gratian. cap. 194. n. 39. Aduerte tamen quod ad accuſandũ ſuper necem defuncti admittentur proximiores excluſis remotioribus, & cũ illis poterit fieri tranſactio, licet remotiores iam incęperint accuſare ex Farin. in Praxi. crim. p. 1. lib. 1. tit. 2. q. 13. n. 2. cum ſeqq. & q. 14. n. 2.

10 In text. ibi (*& bem aſſy os que fora do Reyno eſtiuerem*) Comprehendit extantes in Inſulis, & Brazillio vt per Cabed. p. 1. Areſto 23.

AD §. X.

Vide l. Plerique, & ibi Bart. ff. de in ius vocando. Boer deciſ. 215. n. 22. Anton. Gabri. Commun. tit. de Citat. concl. 1. num. 410. Burg. de Paz conſ. 12. n. 4. Azeued. l. 3. n. 22. tit. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 67. n. 56.

AD §. XI.

Intellige cum Cabed. p. 2. deciſionum in fine fol. 450. vbi reſoluit procedere in prima, non vero in ſecunda inſtantia.

AD §. XII.

Vide Cabed. p. 1. deciſ. 58.

AD §. XIII.

Vide Thom. Valaſ. tom. 1. allegat. 13. n. 2.

AD §. XIIII.

1 Deſumitur ex l. Accuſatore pen. §. Ad crimen ff. de Publicis iudic. l. fin. Cod. de Iniur. Concordat apud Hiſpanos l. 12. vbi Greg. verbo Perdimiento de miembro tit. 5. part. 3. & l. 6. tit. 1. part. 7. Vide Boſsi. in Praxi crimin. tit. An in criminalibus iudicijs quis pro abſente interuenire poſſit, Gom. tom. 3. cap. 1. nu. 12. Clar. §. fin. q. 32. Menoch. lib. 1. de Arbitr. q. 80. Brunor. à Sole in locis cõmunib. verbo Procurator nu. 2. & 4. Parlad. lib. 1. rerũ quotid. cap. 20. n. 3. Aloyſ.

Procurator non admittitur in cauſis criminalibus.

Ii Ricci.

Ricci.in collect. decis. p.4. collect. 1035. Perez ad l.1.tit.4.lib.3. Ordin. pag. 532. Mench. Vsufreq. cap. 39. num.24. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.1.n 49. vers. Septimo. Ceuall. Commun. contra commun. q.237.n.1.& 2. Farin. in Praxi crim. tom.3.q.99. Cald Pereira quæst. forens. in cōment. ad l. Vnic. Cod Ex delictis defunt, p.2.á n.50. Consonat supra alia Ordin. lib.3.tit.7.§.2.

2 In text. ibi (*não se pode liurar por procurador*) Poterit tamen per procuratorem excusari ob iustam causam impedimenti, seu absentiæ ob non comparendum. Vide Franc. Marc. decis. 626. quē refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1035. vers. Limita secundò. Marant. de Ordine iudici. p.4 princip. dist. 1 nu.58. cum seq. Anton. Gabri. Commun. tit. de Malefic. concl.9 Robert. lib.2. sentent. cap.3. Menoch. lib.1. de Arbitr. q.8.nu.48 49. Clar. §. fin. q.34. nu.3. Rebuff. in tract. Exception. nū.305. & in declarat. arboris excep. nu. 20. Mench. Vsufreq. cap.17.n.3. Parlad. lib.1. rerum quotid. cap.20. à num.5. Sebast. Nævi. in remiss. ad l. pen. §. crimen ff. de Publicis iudic. Farin. in Praxi crimin. q.99. num.211. cum seqq. Valasc. cons.66.n.14. Et an admittatur defensor? Vide Parl. d. cap. 20. n.2. quem citat Ceuall. q.237.n. 2. Farin. cons.35. nu.2.& 3. Et an admittatur procurator ad allegandas exceptiones, quæ tangunt crimen? Negat Farin. d.q.99. nu.48. cū seqq. & n 212 & 214. cum seqq. secùs dicit si crimen non tangant, & de opponente incompetentiam iudicis n.215 & 268.

3 Nota quod si procurator fuerit á iudice in criminalibus admissus, si pars non opposuit, processus nō censetur nullus. Vide Anton. Gom. to.3. cap.1.n.16. Perez l.1.tit.4.lib.3. Ord. pa.532. Clar. § fin. q.32.n.24. Mēch. Vsufreq. cap.21. Farin. d.q.99. num. 242 cum seqq. Cald. Pereira de Resolut. Emphyt. cap.17.n.10.& quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p.2.n.vlt.

4 In text. ibi (*mas apparecerà pessoalmente*) Nō procedit si Vniuersitas accusetur. Vide Capic. decis.5. in prin. Bald. in l. Seruum quoquè §. Publicè n.22. ff. de Procurator. Farin. d.q.99. n.148. cum sequentib. Vel si accuset, vt in l. Tam collatores §. Vt autem Cod. de re militari lib.12. Bald. in l. 3.n.35. Cod. de Accusat. Vel si dominus defendat seruum, quia est admittendus vt per Cald. in cōment. ad d.l. uni. p.2.n.64. Farin. d.q.99.n. 154.& cons.35.n.6. Idem in patre & marito pro filio & vxore Farin. d.q. 99.n.169. Aduerte tamen quod in causis capitalibus nec tutor nec curator admittuntur pro minore absente citato, sed vna cum ipso tutore seu curatore debet etiam venire principalis persona ipsius minoris ex Bald in l. Reos n.26. Cod de Accusation. Farin. d.q.99.n.15. vbi numeris seqq. declarat, & restitutio etiā personaliter debet peti ex Menoch. cons.100.n.294.

5 Hodie in nouissima Reformatione iustitiæ in §. qui incip. *Em nenhum caso*, non conceditur regium diploma, vt delinquentes per procuratores in criminibus naturalem vel ciuilem mortem aut membrorū mutilationem promerentibus se liberare possint, nec per eosdem actores accusare. In alijs tamē casibus, qui impetrant huiusmodi prouisiones debent in primo termino comparere personaliter: vt per Thom. Valasc. to.1. alleg.67.n. 57. &.58. Et qui impetrauit á Principe, vt per procu-

procuratorem poſsit ſe defendere, per procuratorem poterit etiam alia pars accuſare. Ita Aluar. Valaſc. conſ. 25. n. 7.

6 In text. ibi (*degredo temporal*) Vide Mench. Vſufreq. cap. 17.

7 In text. ibi (*pena de açoutes*) Vide Farin. in Praxi criminal. q. 99. n. 21. cum ſeqq. vbi etiam quid ſi pœna poſsit eſſe corporalis, & pecuniaria, vt in caſu Ordin. ſupra hoc lib. tit. 23. in princip.

8 In text ibi (*ſaluo ſe for prezo*) Vide Clar. §. fin. quæſt. 34. num. 5. Mench. quæſtion. frequent. cap. 17. num. 4. Rebuff. in tract. Exception. nu. 304. Perez l. 1. tit. 4. lib. 3. Ordin. pag. 532. Menoch. de Arbitr. lib. 1. quæſt. 80. num. 87. Cald. Pereira in comment. ad d. l. Vni. p. 2. num. 65. cum ſeqq. Farin. in Praxi crimin. q. 11. n. 54. & q. 99. nu. 134. cum ſeqq. vbi nu. 147. reſoluit audiendum eſſe per procuratorem carceratum in alio loco extra iudicis territorium.

9 Quid ſi carceratio fuit procurata alio loco ad finem non comparendi perſonaliter? Dic non excuſare, & vide Surd. deciſ. 262. num. 16. Farin. d. q. 99. n. 296. & q. 34. à n. 87.

10 In text. ibi (*& ſendo accuſado por feito, &c.*) De delictis leuibus, in quibus procurator admitti poteſt. Vide Farin. d. q. 99. n. 101. cum ſeqq.

In text. ibi (*no liuro terceiro*) tit. 7. §. 3.

AD §. XV.

1 Vide Anton. Gom. tom. 3. cap. 1. n. 12. Clar. lib. 5. §. fin. q. 14. n. 7. Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 80. nu. 65. & 66. Anton. Corre. in fragment. ad hunc tit. verbo Crimes n. 54. Farin. in Praxi crimin. q. 99. nu. 3. & vide poſita in §. præcedenti.

2 In text. ibi (*& partindoſe os accuſadores da accuſação*) Ex ea ratione quia non comparendo cenſentur cauſæ renuntiare, & remittenti actiones ſuas, non eſt ad eum dandus regreſſus ex l. Quæritur §. Si venditor ff. de Ædilitio edicto. Vide Auil. ad cap. 1. Prætor. verbo fiel num. 34. fol. 35. verſo. Idem dicendũ eſt quando accuſator tranſactione cum Reo facta, vel venia delicti conceſſa ab accuſatione recedit, quia iuſtitia inſtat in eodem proceſſu ex Cald. Pereira quæſt forenſ. in comment. ad l. Vni Cod. ex delictis defunct. p. 1. nu. 47. cum ſeqq.

3 In text. ibi (*& o meſmo &c.*) Vide Clar. in §. fin. q. 14. n. 6. & 7. Farin. in Praxi crimin. p. 1. lib. 1. titul. 2. q. 12. num. 15. pag. 187. & num. 53. & q. 15. n. 42. & q. 99. à num. 15.

AD §. XVI.

In text. ibi (*Porem as mulheres, &c.*) Vide Cald. Pereira quæſt. forenſ. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. n. 55. & num. 60. reſoluit teneri fœminas perſonaliter cõparere, quando ex accuſatione poſſunt ſubire pœnam tallionis.

In text. ibi (*per procurador*) Habentem ſpeciale mandatum vt per Capic. deciſ. 3. num. 4.

AD §. XVII.

In text. ibi (*ſe as querelas forem taes*) Vide Anton. Corre. in comment. ad hunc tit. fol. 20. n. 50.

AD §. XVIII.

Concordat Ordin. ſupra lib. 1. tit. 79. §. 33.

In text. ibi (*de que tem informação*) Nota quod quando teſtis refert ſe ad

alium, qui non dicit hoc præsumitur falsus. Vide Mascard. de Probat. concl. 1368. num. 1.

AD §. fin.

In text. ibi (*mandamos que essa mesma se guarde nos feitos crimes*) Idem de iure communi ex Bart. in l. Papinianus §. 2. ff. de Inoffic. testament. per text in l. absentem ff. de pœnis. Vide Padil. in l. Transigere num. 40. Cod. de Transaction.

Ad tit. 125. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 5.

Quomo se correrá a folha dos que forem prezos por feito crime.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 IN text. ibi (*onde estiuer prezo*) Vide Anton Corre. in fragment. ad hunc lib. fol. 38. nu. 78. cum seqq.

2 Quid in illo, qui detinetur sub custodia? Dic quod non dicetur carceratus ad hoc vt sit necesse fieri charta diuisionis. Vide glos. fin. in vlt. Cod. de Decurionib. lib. 10. Boer. decis. 275. nu. 3. Auiles ad cap. 18. Prætor. verbo Carcer. num. 2. & 10. Farin. in Praxi crimin. p. 1. tit. 4. q. 27. num. 25.

Ad tit. 126. Ordin. Regiæ.

In antiq. tit 44.

Em que casos se procederá por edictos

VIde Clar. lib. 5. §. fin. quæst. 44. Cald. Pereira de Nominat. q. 5. num. 45. & quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. num 63. Cabed. p. 1. Aresto 57. vbi resoluit quod ad allegandum huiusmodi delinquẽtes assylo receptos esse posse admitti procuratorem.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*para que não fiquem sem castigo os delictos*) Vide Grammat. decis. 36. in princip. Azeued. l. 14. nu. 1. titul. 9. lib. 3. nouæ Recopil. Cabed. p. 1. decis. 75. n. 1.

2 In text. ibi (*& contra os culpados faça cada hũu em os logares de sua jurisdição por edictos*) Non autem procedi potest in alijs delictis leuioribus, nisi ad requisitionem partis. Vide D. Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde in art. de foro delicti n. 96. cum sequentibus ff. de Iudic. Et debet fieri ista citatio etiamsi delictum sit notorium. Vide Farinac. in Praxi crimin. p. 1. lib. 1. titul. 3. quæst. 21. num. 68. vbi numeris sequentibus limitat.

3 In text. ibi (*do dia que os editos forem postos a dous meses*) Non potest minus tempus dari. Vide Cabed. p. 1. Aresto 53.

4 In text. ibi (*que notificão aos parentes do morto*) Qui tamen non sunt citandi personaliter, quamuis locus certus sciatur. Vide Cabed. p. 1. Aresto 57.

AD §. I.

Vide apud Hispanos l. 3. titul. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Gom. l. 76. Tauri Auend. resp. 15. n. 5. Gam. in tract. de Sacram. præst. p. 6. n. 13.

AD §. II.

Vide Clem. 1. vbi glos. de Appellat.

AD

AD §. III.

1 Vide Anton. Gom. l. 76. Tauri n. 1. Bossi. de Delictis tit. de requirendis reis num. 11. in fine Clar. lib. 5. §. fin. q. 44. Parlad. rerum quotid. lib. 1. cap. 20. n. 2. cum seq. D. Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde in art. de foro delicti à n. 96. cum seqq.

2 In text. ibi (*& satisfação das partes*) Vide Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. num. 24.

AD §. IIII.

Vide Capic. decis. 143. Auend. responso 15. n. 6. Farin. cons. 35. n. 2. & 3. Ceuall. Commun. contra commun. q. 237. n. 2.

AD §. VII.

1 In text. ibi (*& sendo por taes pronunciados, &c.*) Non est vsu receptum executionem fieri in condemnatis in statua nisi in potestate iudicionali, vulgo, *alçadas*, & ita obseruat Senatus Portucalensis.

2 Bannitus an retineat iura agnationis? Vide Cott. in Memorab. verbo Bannitus o 3. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap 309 nu. 16. Pereg. de Iure fisci lib. 3. tit. 7. n. 18. vbi resoluit quod retinent iura sanguinis, & agnationis. Et an æquiparetur deportatis? Vide Farinac. in Praxi crimin p. 1. lib. 1. tit. 3. q. 19. n. 16.

3 In text. ibi (*porem se depois de condenados*) Vide apud Hispanos l. 3. tit. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Clar. lib. 5. §. fin. q. 44. n. 11. & q. 94. nu. 12. Gom. l. 76. Tauri n. 13. Viui. tom. 2. Communiũ Opinion. lib. 9. tit. 19. num. 173. pag. 295. Gutier. Practicar. lib. 1. q. 75.

4 In text. ibi (*se vier meter na cadea*) An condemnatus ob contumaciam pro homicidio in certis exilij annis comparens intra annum ad se excusandum possit non obstante Ordin. supra hoc lib. tit. 120. in princip. cũ nobilis sit libera custodia potiri, cùm condemnatio vltra non possit extendi? Dic quod sic iuxta doctrinam Angeli in l. pen ff. Quod metus causa, quam cõmẽdant relati per Cott. in Memorab. verbo Carcer. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 16. nu 3. Azeued l. 15. n 13. titul. 6. lib. 3. nouæ Recopilat. & faciunt quæ Farin. in Praxi crimin. q. 99. n. 30. & ita iudicatum vidi in Senatu Portucalensi in causa Antonij Sousæ Coutigni Lamacensis.

5 In text. ibi (*lhe seja recebida*) Aduersarius tamen contrarium probare poterit, prout resoluit Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij n. 22. col. 3.

6 In text. ibi (*& vindo depois do dito anno, &c*) Aduersus illius lapsum potest minor restitui. Vide Olan. in cõcordia iuris lit. A. nu. 12. Garci. de Nobilit. glos. 6. § 1. à n. 24. Azeued. l. 3 à n. 6. tit. 10. lib. 4. nouæ Recopil. Gutier. Pract. lib. 3. quæst. 34. Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi. lib. 2. cap. 20. num. 29.

AD VIII.

1 Vide Abb. in cap. Quæ in Ecclesiarum nu. 9. lit. D. de Constitut. vbi Felin. n. 3. cum seqq. & Deci. nu. 14. Hippol. in Pract. §. Aggredior n. 1. cũ seqq. & in l. 1. ff. de Siccar. n. 68. Clar. §. Homicidium á n. 52. & §. fin. q. 71. n. 5. cum seqq Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 2. §. 1. verbo Que confisque n. 9 & 10. Duenh. reg. 68. Benedict. Capr. Bonacos. & alios to. 2.

 Com-

Commun.Opinion.lib.9.titul.13. à n.76.cum seqq.Menoch.de Arbitr. lib.1.q.90.& casu 283.Pereg.de Iure fisci lib.3 tit.7. P.Azori. Instit. Moral.p.3.lib.2. cap.1 q.11. cum seqq. Cald Pereira de Nominat.q.5.n.45. Thom.Valasc tom.1.alleg.67. n.17.

2 Procedit in foro conscientiæ, quo etiam attento licitum est bannitos offendere, & occidere. Vide Clar.§.Homicidium n.54 Bonacos. tom.2.Commun.Opinion.lib.9.tit. 13. num.79 pag.500.Zerol.in Praxi Episcop p.1. verbo Assassini pag.9. vers.Dubitatur.

3 Limita primò in Bannito condemnato,qui ducitur ad supplicium in potestate enim iudicis habet fiduciam,& ab aliquo impunè occidi non potest.Vide Perez l.5.vers.Quid autem in bannito tit.12.lib.8.Ordinam.pag. 251.

4 Limita secundo in bannito,qui est pater occisoris, cùm filio non liceat patrem bannitum occidere.Vide P.Azori.Instit.Moral. p.2. lib.2. cap.2.q.14.col.129.

5 Limita tertiò in bannito occiso extra Regnum, cum ibi occisor non iuuetur tali statuto,nec sit immunis à pœna homicidij.Vide Clar.§ Homicidium n.65. vers.Vlterius.Gom. l.76.Tauri nu.17.col.3. Viui. tom 2. Commun.Opinion.lib.9.tit.13. nu. 89. vers.Limitatur.

6 Limita quartò in muliere prò adulterio capiti damnata, quæ non est in numero bannitorum describenda, nec impunè occidi potest. Vide Cabed.p.1.Aresto 93.

AD §. vltim.

In text.ibi (*serlheão sequestrados seus bẽes*) Nota quod iudex potest prohibere parti,ne bona alienet donec finiatur negotium. Vide Gom. l.40.Tauri n.24.& l.63.n.2. Corras. lib.3.Miscel.cap.2.n.8.Clar.§.fin. q. 49. num.3. & de dimidia parte vxoris. Vide Cald. Pereira de Empt. cap.10.num.41.

Ad tit.128.Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit.44. à §.15.& prætermissus hic est tit. 127 incuria typographi.

Quomo se procederá à annotação de bẽes.

Vide Doctores in l.1.ff.de requirendis reis.Gom. l.76. Tauri n.7. vers.Vnum tamen Clar. §.fin.q.44.n.2.ad finem.

Ad Princip.Ordinat.Regiæ.

1 In text.ibi(*estado,ou liberdade*) Vide Vincent. de Franch. decis. 140. n.8.Pereg.de Iure fisci lib.5.tit.1.nu. 69. vers. Amplia. Cald. Pereira de Nominat.q.5.n.23.

2 Carcer perpetuus est mors ciuilis.Vide Sebast.Nęui. in l. Aut damnum 8.n.7.ff.de Pœnis.Farin.in Praxi crimin.p.1.lib.1.tit.3. q.19. nu.31. Cald.Pereira de Nominat.q.5.n.22. Fr.Emman. quæst.Regular. tom.2. q.22.art.4.& 5.

3 In text.ibi (*serão de todo applicados à coroa do Reyno*) Vide Afflict.in cap. 1. §.Si quis hominem n.1.vers.Nono nota de pace tenenda lib.3.fol.46.

AD §. I.

In text.ibi(*per deuaça,ou inquirição judicial*)Idest parte citata vt supra tit. 50. & in alijs, vbi pars fuit citata ad videndum iurare testes.

AD §. II.

1 In text.ibi(*deuaças*)Non procedit in

in querelis iuxta tradita per Anton. Correa in fragmentis ad hunc lib. verbo Przo n.21. vbi reddit rationē.
2 Nec procedit quando inquisitio fuerit nulla vt per Cassan. de cõsuetud. Burgund. rub. 1. §. 7. in princ. n. 11. fol. 74.
3 In text. ibi (*& passado o dito anno*) Quo elapso minor debet restitui nisi de dolo cõuincatur. Vide Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Læsis n. 6.
4 In text. ibi (*a mulher*, *& filhos*) Quid si monachus sit interfectus an admittatur filius ad huiusmodi bona, vel monasterium? Vide Felin. in cap. In præsentia n. 36. vbi Deci. num. 57. de Probat. & vide ad quid Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n. 37.

In antiq. tit. 50.

Ad tit. 129. Ordinat. Regiæ.

Das seguranças Reaes.

1 Vide apud Hispanos tit. 9. lib. 8. nouæ Recopil. Guid. decis. 418. Boer. decis. 179. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Pax fol. 126. & verbo Pacem rumpere. Clar. lib. 5. §. fin. q. 47. Thesaur. Pedam. decis. 139. Bonacos. Soar. & alios tom. 2. Communium Opin. lib. 8. tit. 25. n. 23. cum seqq. & Viui. lib. 9. tit. 25. à nu. 129. pag. 524. Menoch. de Arbitr. casu 140. n. 4. & casu 337. & seq. & cons. 29. num 23. & cons. 100. n. 210. cum seqq. Auiles ad cap. 2. Prætorum verbo Parcialidad. n. 14. cum seqq. Vincent. de Franch. decis. 359. Auend. de Exequendis mand. lib. 1. cap. 11. nu. 3. & 4. Rubuff. ad l. 61. ff. de Verbor. signific. pag. 314. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 200. latissimè Farinac. in Praxi crimin. q. 29. à num. 14. & quæst. 107. per totam.
2 Mandatum de non offendendo vt decernatur, quæ considerentur requisita? Vide Mansuer. in Praxi tit. de Assecuramento n. 1. Clar. lib. 5. §. fin. q. 47. n. 3. Paris. cons. 168. n. 9. vol. 4. Bonacos. Communium crimin. p. 2. verbo Securitas fol. 76. verso Menoch. de Arbitrar. casu 338. n. 9. Mascard. de Probat. concl. 1370. Bernar. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 1. concl. 4. consid. 1. Cabed. p. 1. decis. 29.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text. ibi (*se algũu homem*) An Saluaguardia Principis liget clericos? Vide Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. verbo Es droictz nu. 46. fol. 16. & §. 5. num. 81. & seq. fol. 52. Guid. decis. 418. Capell. decis. 489. Guilhelm. in cap. Rainuntius verbo Et vxorem decis. 5. n. 147. & decis. 5. n. 390. vbi de vassalo an possit concedere saluaguardiam contra dominum. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 134. à n. 4. vbi resoluit clericum lacerantem saluaguardiam Principis non posse puniri per laicos.
2 In text. ibi (*se temer doutrẽ*) Quid si petens securitatem dedit causam inimicitiæ? Dic quod etiam huic danda est. Vide Cott. in Memorab. verbo Inimicitiæ. Menoch. lib. 1. de Præsumpt. q. 89. n. 59.
3 Quid si altera pars petat reciprocam cautionem an sit ei danda? Vide Vincent. de Franch. decis. 359. n. 2. vbi resoluit quod sic.
4 In text. ibi (*& pedir às justiças da terra*) Nota quod si duo habeant ad inuicem controuersias, & velint se occidere, poterit iudex interdicere vni viam, in qua alter moratur. Vide Auiles ad cap. 2. Prætorum verbo

Parcialidad à n. 15. Perez l. 2. verbo No ayan tit. 3. lib. 5. Ordin. pag. 150. Rebuff. ad Auth. Habita Cod. Ne filius pro patre vers. Aliud pag. mihi 598. Azeued. ad titul. 12. nu. 2. lib. 4. nouæ Recopil. Et etiam potest quis cogi per iudicem mutare hospitium in quo habitat causa vitandæ discordiæ ita Auiles d. verbo Parcialidad num. 14.

5 In text. ibi (*tem justa razão*) Vide Farin. in Praxi crimin. q. 107. n. 16.

6 In text. ibi (*que segure, &c.*) Nota quod pater tenetur præstare cautionem de non offendendo pro se, filijs, & familiaribus suis, quando pater est principalis delinquens, vel particeps delicti, aut minarum per filios, aut familiares illatarum, secùs quando ipse filius inculpatur quod aliquem percusserit, vel alicui minatus fuerit de offendendo. Ita Ludou Redolphin. Vari. quæst. lib. 2. q. 44. vide Stephan. Gratian. decis. 33. quem refert Aloys. Ricci in collect. decis. p. 1. decis. 200. in princ. Farin. d. q. 107. n. 25. cum seqq.

7 An dicatur pax rupta si vxor vnius in aliam vxorem rixata fuerit? Negatiuè decidit Barzi. decis. 131. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 1. collect. 200.

8 Quid si concubuerit cum vxore, vel filia partis aduersæ an videatur pacem fregisse? Vide Viui. to. 2. Cōmun. Opinion. lib. 9. tit. 25. n. 131. vers. Item pax etiam pag. 525. Perez ad tit. 8. in princip. verbo Moura por ello vers. Dubitari solet lib. 4. Ordin. pag. 861. Farin. in Praxi crimin. q. 107. á n. 227.

9 An per raptum filiæ, vel sororis dicatur rupta pax? Vide Decian. tract. crim. lib. 8. cap. 8. n. 11. vbi resoluit, quòd sic, & quòd occidens rapientem non frangit pacem, si eam priùs fecissent sub certa pœna de non offendendo.

10 Quæ dicatur offensa ad hoc vt dicatur rupta pax? Vide Surd. decis. 79. n. 1. cum seqq.

Ad tit. 130. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 49.*

Das cartas de seguro, & em que tempo se passarão.

1 Vide Felin. id cap. Accedens o 2. n. 2. & 3. vbi addit. lit. P Vt lite non contest. Clar. lib. 5. § fin. q. 32. n. 14. Menoch. lib. 1. de Arbitr. q. 81. n. 2. cum seqq. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris alleg. 97. per totam.

2 Auditores Archiepiscopi Bracharensis, & Ducis Brigantinensis concedunt litteras securitatis in casibus mortis. Vide Thom. Valasc. d. alleg. 97. n. 11. cum seqq.

3 Securitas non extenditur ad futura delicta, imò si intra tempora securitatis delinquant, & capiantur puniri debent de delictis, tàm ante securitatem, quám postea commissis. Vide Dec. in cap. Constitutus n. 2. de Appellat. Vincent. de Franch. decis. 258. n. 2. Surd. decis. 307. nu. 7. & num. 13. cum seqq. Farin. in Praxi crimin. q. 28. nu. 59. & securitatem generalem non prodesse asserit Menoch. de Arbitr. casu 337. á n. 13.

4 Incarceratus pro vno crimine si impetret litteras securitatis pro alio non valet si pars contradicat Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 97. nu. 23. Cabed. p. 1. decis. 65. & vide alium casum decis. 52. n. 3.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*sem nossa preuisão &c.*) Vide

Vide supra in fine lib. 1. no regimento dos Desembargadores de Paço § 97. & 98.

2 In text. ibi (*atè serem passados tres meses*) Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 67. nu. 20. O que toma carta de seguro confessatiua com defesa naõ pode depois negar na contrariedade, & negando lhe naõ val, vide na noua reformaçaõ da justiça in princip. & Thom. Valasc. d. alleg. 67. n. 37.

AD §. I.

Vide Cabed. p. 1. decis. 57. & 65. Thom. Valasc. to. 1. allegat. 67. n. 19. & nu. 14. asserit petentem huiusmodi litteras securitatis confessatiuas debere exprimere causam defensionis necessariæ. Nas cartas confessatiuas com defeza nos casos que não forẽ de morte, os julgadores dentro do termo do recebimento da contrariedade verão a deuaça, & achando que lhes nega a defeza, prenderão os taes delinquentes. Ita dispositum est in nouissima reformatione iustitiæ §. E passandose algũas cartas.

AD §. II.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 67. n. 22.

AD §. III.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 67. n. 24. sed hoc immutatum est in nouissima reformatione iustitiæ §. E para se atalhar.

2 In text. ibi (*declararà sempre as que ja quebrou*) Faciunt quæ Molin. de Primog. lib. 4. cap. 3. n. 31.

AD §. vlt.

Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 67. nu. 30. & in nouissima reformatione iustitiæ §. Nos casos vbi hæc Ordin. declaratur, & in princip. agit se se pode auer carta de seguro negatiua coarctada nos casos de morte, & quando se admitirà.

2 In text. ibi (*ou Ouuidores das terras*) Quid in auditoribus, & iudicibus constitutis à dominis terrarum? Vide Cabed. p. 1. decis. 52. ubi etiam de iudicibus causarum criminalium ciuitatis Vlyssiponensis, & n. 3. quid si per Regis rescriptum inquiratur.

Ad tit. 131. Ordinat. Regiæ.

In Antiq. tit. 73.

Quomo o que foy liure per sentença de algũu crime, &c.

De crimine punito non potest quis iterùm puniri.

1 DEsumitur ex cap. De his de Accusat. & ex l. Si cui §. Criminibus ff. de Accusation. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 10. Clar. lib. 5. §. fin. q. 57. à princip. Gom. tom. 3. cap. 1. nu. 27. Bonacos. Commun. criminal. p. 2. verbo Absolutus fol. 1. Gregor. l. 12. tit. 1. part. 7. Bernard. reg. 6. Marant. de Ordine iudic. p. 6. in princip. tit. de Inquisit. n. 49. cum seqq. Roi de hæret. cap. 29. cum se. Tiraq. in tract. res inter alios vers. Limita 25. fol. 18. & de pœnis temper. causa 25. nu. 4. Menoch de Arbitr. casu 591. Brunor. à Sole in quæst. legalib. q. 17. à principio. Cened. ad Decretal. collect. 113. Farin. in Praxi crimin. q. 1. n. 51. & q. 4. D. Barbos. in l. 2. in princip. n. 109. cum seq. ff. Soluto Matrim. & nouissimè in l. 1. art. 4. n. 17. ff. de Iudic. Cabed. p. 1. Aresto 39. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. nu. 59. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4 à num. 240.

An

2 An delictum extra Regnum commissum, & iam pœna punitum possit iterum accusari in hoc Regno? Vide Gam. decis. 33. nu. 2. D Barbos. in l. Hæres absens §. Proinde in art. de foro delicti nu. 60. vbi resoluit quod punitus per iudicem delicti, non potest iterũ accusari, & puniri in Regno pro eodem delicto, nisi pœna imposita per iudicem delicti sit nimis leuis.

3 Vtrum etiam ratione domicilij, vel originis possit quis ibi accusari de delicto alibi cõmisso? Vide Gam. decis. 53. n. 2. D. Barbos. d. art. de foro delicti n. 127. vbi resoluit quod iudex domicilij non potest ex officio procedere per inquisitionem contra subditum extra domicilium delinquentem, poterit tamen quando subditus ratione domicilij lædit aliũ subditum procedere contra eum, & per accusationem, & per inquisitionem.

An sententia lata in causa criminali præiudicet ciuili? Vide de materia Surd. cons. 266. nu. 7. vbi resoluit quod sententia absolutoria nempe quod non fuerit probatum non obstat ciuili si postea agatur, & allegat text. in l. 1. Cod. de general. abolit. & Bart. in l. 2. §. 1. nu. 3. in fine vers. Prædicta vero ff. vi bonor. rapt. tangit Barbos. in l. Diuortio §. fin. p. 2. n. 59. ff. Soluto matrimon. Cald. in l. Vni. Cod. Ex delict. defunct. in princip. num. 67.

Ad tit. 132. Ordinat. Regiæ.

Dos que se liurão sobre fiança.

NOta datos sub fideiussione carceratos dici, communicatur tamen eis totus processus apertis probationibus Auctoris, & informatione culpæ. Vide Mascard. de Probat. concl. 266. nu. 30. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. 67. n. 55. vbi citat Cabed. p. 1. Aresto 84.

AD §. I.

In text. ibi (*apparecer*) Intellige personaliter Cabed. p. 1. Aresto 17.

AD §. II.

Nota quod si pater, vel vxror petant filium, vel maritum remitti pro crimine ad iudicium ecclesiasticum non debet filius, vel maritus amittere cautioné, de quá hîc ex Bart. in l. pen. §. Ad crimen. ff. de publicis iudic. & ex ea ratione quia dominus admittitur ad purgandam innocentiam serui sui capitaliter accusati. Vide Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 80. nu. 61. cum seqq. Parlad lib. 1. rerum quotid. cap. 20. ad finem, ita etiam poterit pater in iudicio pro filio comparere ratione proprij interesse ex Felin. in cap. Ecclesia nu. 72. de Constitut. Panorm. in cap. Si diligéti n. vlt. de foro comp. Cald. Pereira quæst. forens. in comment. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 2. n. 64.

AD §. III. vltim.

1 Vtrum fideiussor. qui pro certo tempore intercedit facta prorogatione temporis inter partes liberetur? Vide Strach. de Mercat. tit. de Decoctorib. p. 5. n. 1. Carot. de Locato p. 3. tit. de Fideiussorib. à nu. 1. Anton. Gabri. lib. 5. Cõmun. tit. de Fideiussor. concl. 5. Viui. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 8. tit. 24. n. 11. pag. 373. & n. 13. vbi Soar. nu. 37. 104. & 189. Menoch. cons. 120. num. 29. & cons. 719. n. 7. Camill. Borell. decis. 11. n. 19.

In antiq. titul. 91. §. fin.

An fideiussor pro certo tempore facta prorogatione liberetur.

n.19. cum seqq. Mascard. de Probat. concl. 1107. nu. 12. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 49. nu. 14. Anton. Fab. in suo Codice titul. Fideiussor. diffinit 25. Fachin. lib. 2. Cõtrouers. cap. 88. Alexand. Raudens. Pisana decis. 4. n. 63. cum seqq. vol. 1. Tiraq. de Retract tit. 2. §. 1. glos. 7. n. 32. Valent. Franc. in tract. de Fideiussorib. cap 6. nu. 52. cum seqq. Polyd. Rip. tract. de nocturno tempore cap. 83. Cened. ad Decretal. collect. 152. n. 3. Bernard. Greuæ. ad Practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 30. consid. 3. Stephan. Gratian. Disceptat Forens. cap 68. nu. 38. cum seqq. Cald. Pereira de Emptione cap. 23 n. 71.

Ad tit. 133. Ordinat. Regiæ.

In antiq. tit. 91.

Que não seja dado sobre fiança preso, &c.

VIde Clar. §. fin. q. 46. n. 6. cum seqq. Syluan. cons. 74. nu. 17. Menoch. de Arbitr. casu 303. nu. 31. Perez l. 9. tit. 11. lib. 3. Ordin. pag. 679. Farin. in Praxi. crimin. q. 33. à n. 48. Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 10. n. fin. Cabed. p. 1. decis. 67. Cald. Pereira quæst. forens. in commentar. ad l. Vni. Cod. Ex delictis defunct. p. 1. n. 56.

Ad Princip. Ordin. Regiæ.

1 In text. ibi (*por feito crime*) Notâ reum non relaxari fideiussoribus in causis criminalibus, in quibus venit imponenda aliqua pœna, corporalis, vel corporis afflictiua. Vide de hoc latissime Hippol. in Pract. §. Attingam à princip. vbi á n. 3. plures casus refert vbi tractatur de pœna pecuniaria, & tamen reus non relaxatur fideiussoribus.

2 In text. ibi (*sobre fiança*) Quid si detur sub custodibus commentariensibus, quos vulgò appellamus fieis carcereiros. Vide Greg. l. 16. verbo Homes tit. 1. part. 7. & resoluit quod vbi quis non potest relaxari sub custodibus commentariensibus si tamen scelus esset graue, tunc hoc non debet fieri, sed in carcere, & vìnculis detinendus est.

3 In text. ibi (*for prezo*) Quid si tẽpore capturæ sit infirmus pericliteturquè salus illius? Vide Farin. in Praxi crimin. 1. p. tit. 4. q. 27. n. 87.

4 In text. ibi (*antes de ser condenado*) Quid si constet ex actis illum esse absoluendum? Vide Ias. in §. Nihil commune n. 110. Gom. tom. 3. Vari. cap. 9. n. 7. Tiraq. de Iure mariti glos. 2. nu. 4. vbi resoluit quod si constat de innocẽtia, & sit conclusum in causa ita quod proxime sit absoluendus debet relaxari sub fideiussorib.

Ad tit. 134. Ordinat. Regiæ.

Dos tormentos.

De quæstionibus.

IN iure Ciuili extant tit. ff. & Cod. de Quæstion. & agitur apud Hispanos l. 2. & 3. tit. 30. part. 7. latissimè Franc. Casson. in tract. de Tormentis, & Petr. Pella in tract. de quæstionibus, & indicijs ad torturã & optimè scripserunt Ioann. Zanger. & Hippol. ad tit. de Quæstion. Vide Clar. lib. 5. §. fin. q. 64. Beluis. in Praxi crim. lib. 3. ca. 3. & 4. Damhud. in Praxi crimin. cap. 35. & 36. Gom. tom. 3. Vari. cap. 13. Soar. Viui. Kirchou. & alios tom. 2. Cõmun. Opin. lib. 9. titul. 28. pag. 530. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 6. Mascard. de Probat. concl. 1385. Farin. in Praxi crim. q. 37. 42. & 79. Fr. Emman. quæst.

Regulat.

Rugular.tom.2.q.19.p.Lessi. de Iustit.lib.2.cap.29.dubit.17.à nu.149. cum seqq. nouissimè Hortens. Canalcan.de Brachio Regio.p.3.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text.ibi(*hũu sò indicio*)) De materia indiciorum vide Brun. in tract. de Indicijs.Menoch.lib.1.de Arbitr. q 84. & casu 270. & de Præsumpt. lib.1.q.89.Clar.lib.5.§.fin.q.20.& 21. Farin.in Praxi crimin.q.36. & 37.& multa indicia,quæ sufficiunt ad torturam referunt Aloys.Ricci.in collect.decis.p.4.collect.855.Pat.Lessi. de Iustit.lib.2.cap.29.dub.17.n.156. cum seqq.

2 De inimico an sit indicium sufficiens? Vide Hippol.in l.1.§.Præterea n.56.ff.de quæst.Clar.§.fin.q.21. n.2.& q.22.n.3.Bonacos.Commun. crimin.p.1. verbo Indicium fol.89. verso.Menoch. lib.1. de Præsumpt. q.1.n.5.P.Lessi.d.cap.29.nu.164. vbi resoluit indicium sufficiens esse grauem inimicitiam,non solam, sed cũ alijs indicijs ex ea pendentibus, vt si ante minatus est, & minas suas solitus sit exequi.

3 An sit sufficiens indicium ad torturam si ex vulneribus occiso illatis sanguis fluat in conspectu occisoris? Vide Boer.decis.166. Franc. Marc p.1.decis.183.& p.2.decis.190. Papon.lib.24.titul.9.aresto 5. Thesaur.decis.177. Sesse decis.111. quos refert Aloys.Ricci.in collect. decis. p.4. collect.855. post med. Hippol. in Pract.§ Diligenter n.181. Leuinũ Lenium de naturæ miraculis lib.2. cap.7.Gom.tom.3.cap.13. n.15. Valeriol. Medicum lib.2. obseruat.9. Petr. Gregor. Syntag. iuris lib. 36. cap.20.num.8. Mascard.de Probat. concl.867.n.24.Cened. ad Decretum collect.65.nu.3. Farin. in Praxi crimin.lib.1.tit.5.q.52. nu.154. cum seqq.pag.804. P.Martin.Delri. Disquisit.Magic.lib.1.cap.3.q.4.pag.12. & lib.5.sect.4.nu.20.pag.680. Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 3. n.104.

4 In text.ibi (*se elle tiuer confessado fora do juyzo*) Confessio extraiudicialis qualem efficiat probationem? Vide Duenh.reg.120. Gregor. l. 2. verbo Estando tit.13. part.3.Marant. de Ordine iudic.p.6.tit. de Confessione à n.2. Clar.lib.5.§.fin.q.21. nu. 31. cum seqq. Viui. tom.2. Cõmun. Opinion.lib.7. tit.19. de Confessis n.249. Anton.Gabri.tom.3.titul. de Confessis concl.1.nu.1.Cost. in l.Si ex cautione in vers. Quæro n.4.pag. mihi 299.Menoch. de Arbitr. casu 331. & lib.1.de Præsumpt.q.89.n.14. Mascard.de Probat.concl.346.cum seq.& concl.350.Farin.in Praxi crimin.p.1.q.37.n.47. & q.82. pag 59. cum seqq.Gutier. de Iuram. confir. p.1.cap.54.Pat.Lessi. de Iustit. lib.2. cap.29.nu.157. Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.3 à n. 100.

5 Nota quod hæc confessio extraiudicialis debet probari per duos testes contestes, & de eodem actu testificantes. Vide Puteum p. 2. decis.476.Ioseph.Ludou.Perus.decis. 9. nu.1.Bonacos. Commun.crimin. p.1. verbo Confessio fol.36. Bellacomb.d.lib.7.tit.19.n.134. vbi Bonacos.n.193.Farin.d.q.82. nu.44. cum seqq. Et debet esse facta seriò non autem iocosa. Vide Menoch. lib. 1. de Præsumpt. q.89. nu.1. Aldouin. cons.26.n.44.

6 Confessio hæc potest reuocari prætextu erroris. Vide Hippol. in l. 1. § fin.n.89 ff de quæst.Clar. §.fin. q.55.n.18.Gom.d.cap.13.n.18. & sufficit coram iudice statim eum allegare,

gare, vel vaniloquium, ita Hortens. Caualcan d.p.3. n.101. Et si sit facta calore iracundiæ. Vide Abb. in cap. At si n.15. & 16. de Iudic. Vel si minor confitens sponte, seu tortura coram iudice se aliquod delictum commisisse sine curatore ad litẽ. Vide Viui. tom.2 Commun. Opin. lib.9 tit.28. n.24 pag.532.

7 In text. ibi (*ou ouuer contra elle hũa testemunha*) Vide l.3. vbi glos. Cod. ad l. Iuliã maiest. Gom. to.3. cap.13. n.7. Cassan. in consuetud. Burgund rub. 1.§.6. verbo Son creuz n.7. Syluan. cons.51. n.18. & 19 Bonacos. Cõmun. Opin. lib.9. tit.28. á nu.64. Menoch. lib.1. de Præsumpt. q.89. n.14.

8 Quid si vltra vnum testem adsint adminicula, & alia indicia? Vide Cott. in Memor. verbo Indicia plura. Molin. de Primog. lib.2. cap.6. n. 34. Mascard. concl.459. n.7. D Barbos. in l.2. in princip. p.1. n.93. ff. Soluto Matrim.

Fama publica facit indiciũ ad torturam.

9 In text. ibi (*ou fama publica*) Vide Hippol. in Pract. §. Diligenter n. 18. cum seqq. & cons.3. à nu.5. Duenh. reg.300. vers. Quarto fallit. & reg.301. Clar. §. fin. q.21. n.1. Bonacos. tom 1. Cõmun. Opin. lib.4. ti.9. n.236. pag. 503. Mich. Crass. Fichard. & alios tom.2. lib.9. tit.28. á n.73. cum seqq. Menoch. de Arbit. casu 89. à n.86. & casu 261. & cons.191. n.75. & lib.1. de Præsum. q.89 n.28. Mascar. de Probat concl.754. n.5. P. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.29. n.156. Hortens. Caual. de Brachio Regio p.3. n.78.

10 Quo pacto probanda sit fama? Vide Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Fama publica fol.67. & p.2. verbo Fama nu.28. Hippol. cons.8. n.22. & cons.15. n.11. & cons.20. nu. 12 & 41. cum seqq. & cons.41. n.10. & cons.44. n.15. & cons.76. n.20. cũ seqq. & cons.87. nu.4. & 5. Hortens. Caualc. in Pract. & theor. de testibus p.2. á n.128.

Fuga delinquentis quãdo faciat indiciũ ad torturam.

11 In text. ibi (*ou se o prezo se absentou da terra*) Vide Hippol. cons.49. n.37. cũ seqq. & cons.72. n.13. Clar. §. fin. q.21. á n.18. Gayl. lib.2. obseruat.109. Mysing cent.6. obseruat.98. Peguer. decis.17. Frãc. Marc. decis.626. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. collect.1110 Bonacos Communium crim. p.1. verbo Fuga fol.74. & p.2. eod. verbo fol.30. latè Viui. tom.2. Cõmun. Opin. lib.9. tit.28. n.76. cũ seqq. pag.536. Menoch. cons.94. nu. 36. & cons.100. nu.63. & cons.301. & lib.1. de Præsum. q.89. n.36. Perez ad l.34. tit.19. lib.8. Ordin pag.383. Mascard. de Probat. concl 498. nu.14. & concl. 819. cum seq. Rebuff. de Priuilegijs scholast. priuil.15 plures per Cened. ad Decretales collect.43. n.1. P. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.29. n.164. Hortens. Caualc. de Brachio Regio p.3. n.89.

12 Mendacium non est sufficiens indicium ad torturam, secùs si alijs adminiculis, & coniecturis adiuuetur. Ita Clar. lib.5. §. fin. q.21. nu.39. Viui. d. lib.9. ti.28. n.25. vbi Bonacos. n.59. & 71. Hortẽs. Caual. de Brachio Regio p.3. n.87. Cened. ad Decretũ collect.43. n.12. Farin. in Praxi crim. q.52. n.8. Ceuall. Cõmunium contra cõmun. q.801. Et de malo nomine, vel mala physiognomia vide eleganter Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.3. n.81. cum seqq.

13 In text. ibi (*mandaloha meter à tormento, &c.*) De pœna iudicis supponentis aliquem quæstioni casu, quo non erat ei locus. Vide Clar. §. fin. q. 64. num.2. Menoch. de Arbitr. casu 340. Viui. tom.2. Commun. Opin. lib.7. tit.19. nu.249. vers. Imo infertur. Caualcan. d.p.3. à n.144.

AD §. I.

1 Desumitur ex l.Repeti ff.de quæstion.Vide Coleri. Germ. decis.183. Viui. decis. 144. quos refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p.3. collect. 574. Clar.§.fin. quæst 60. num.38. & 46.Menoch.de Arbitr.casu.272. Petr. Pellam. in tract. de Tortura quæst.12. & 14. Fr. Emman. quæst. Regular.tom.2.quæst.19. art.9. Farinac.in Praxi crimin.quæst.28.nu. 77. cum multis sequẽtibus, & cons. 99. num.59. Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.3.à num.134.

2 De negante,vide Bonacos.tom. 2. Commun.Opinion.lib.7. tit.19. num. 163. cum multis sequentibus pag. 294. Pat. Martin. Delri. Disquisit.Magic.lib.5.q.32.pag.464.

3 In text.ibi (*depois do tormento por algũus dias*) Ita Bart.in l.1. §. Diuus Seuerus nu.4.ff. de quæstion. Guid. Pap.decis.359. Aloys. Ricci. in collect.1178. & Farinac. qui alios citat in Praxi crimin. quæst.73. num.75. dicit expectandum interuallum per tres dies, & tres noctes,& num.74. refert plures Doctores dicentes sufficere spatium 24. horarum, quod etiam tenent Franc. Marc. decis. 15?. p. 2.Papon.lib.24.tit.9.Arresto 9. Math. Coleri. Germ. decis. 100. prout refert Aloys.Ricci. d. collect. 1178. Ordinatio hæc in præsenti non vnũ diem, sed aliquos requirit.

4 In text.ibi (*& ainda se deue fazer a ratificação*) Consuetudine dicit introductum esse Farin. q.83. n.71. vt ratificatio fieri posit in carcere sine testibus,dummodo fiat extra locum torturæ,& extra illius aspectũ,quod etiam asserunt Guid. Papæ decis. 339. Farin.decis.111.Franc.Marc.decis.516. prout eos refert Aloys.Ricci.d.collect.1178.

AD §. II.

1 In text.ibi (*& quando se derem os tormentos à algũus culpados*) Tortura incipere debet á minori, vel timidiori,vel à debiliori. Vide Tiraq.in præfat.primogen.n. 162. Maran.in proemio de ordine iudic.n.13.Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 3.n.131. Et si quæstionibus subijciendi sint pater, & filius, primùm torquendus est filius in conspectu patris, vt pater ipse citius verum profiteatur. Vide Bart.in tract.de Quæstion.col.2.Hippol.in Pract. §. Expedita n.50. & 51.Tiraq.in l. Si vnquam in præfat. n.7.Mexi.in tract. tassæ panis concl.2. n.59. Meno.de Præsumpt. lib.6.q.56.n.5.Et quãdo mulier,& vir æquè de aliquo crimine suspecti torquendi sunt à muliere tanquam debiliori est incipiendum.Vide Tiraq.l.9.connub.glos 1. p.9.n.134 Marant.in proæm.de Ordine iudic.n.13.Alciat.de Præsump. præs.47.n.2.Menoch.eod.tract. lib. 6. q.37.num.44.Pat.Sanch. de Matrim.lib.4.disp.3.n.1.

2 Quæstio est controuersa. An iudex posit Reo impunitatem promittere si confiteatur? & datam fidẽ frangere? Vide Hippol in Pract. §.Postquam num. 15. & 16. Couar. lib.1.Variar.cap.2.num.16.Gom.l.2. Tauri.n 4.& tom.3. cap.12. num.6. Clar.§.fin.q.55.num.8. Soar.tom 2. Commun.Opinion.lib.7.tit.19. nu. 18. pag. 288. vbi Viui.nu.180. pag. 295. & Fichard.n.185. Menoch. de Arbitr.casu 367. Fr.Emman.quæst. Regular.tom.2.q.42.art.6.latißimè Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p. 3. num. 149. cum multis sequentibus.

AD

AD §. III. & vlt.

1 Priuilegiatas personas, quæ de iure torqueri non possunt referunt Cifuent. l. 79. Tauri. Otalor. de Nobilit. p. 5. cap. fin. num. 40. Olan. in antinom. iuris verbo Nobilis nu. 22. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 3. n. 124. Azeued. l. 1. tit. 16. lib. 2. & l. 4. tit. 2. lib. 6. nouæ Recopil. vbi adducit vndecim casus, in quibus nobiles possunt torqueri.

2 In text. ibi (*Doctores*) Vide Ias. in l. 1. nu. 7. Cod. de Iuris, & facti ignor. Hippol in Pract. § Expedita nu. 29. Clar. lib. 5. §. fin. q. 64. nu. 16. Roland. cons. 31. nu. 3. vol. 3. Perez tit. 1. lib. 4. Ordin. pag. 772. Farin. in Praxi crimin. p. 1. lib. 1. tit. 5. q. 41. à num. 37. P. Lessi. de Iust. lib. 2. cap. 29. n. 154. Et de Doctore, qui non est ex nobili progenie. Bouadil. in sua Politica lib. 1. cap. 12. num. 53. Et de Magistro Artium quod potiatur priuilegijs Doctorum asserit Ioann. Martins à Costa in annot. ad tract. libellorum annot. 53. à n. 7.

3 De Licenciato. Vide Tiraq. de Iure mariti glos. 2. nu. 2. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. dis. 34. n. 8.

4 De Aduocatis. Vide Duenh. reg. 190. vers. Amplia tertiò. Menoch. de Arbitr. casu 237. num. 6. & casu 379. nu. 3. Perez. l. 1. tit. 19. lib. 2. Ordin. pag. 399. Parlad. lib. 2. rerum quotid. cap. fin. p. 5. §. 6. num. 23. Azeued. l. 1. num. 3. tit. 16. lib. 2. nouæ Recopil. pag. 178. Farinac. d. q. 41. à num. 37.

5 De Militibus. Vide l. Milites 8. Cod. de Quæst. Gregor. l. 49. verbo Caualleroo tit. 5. part. 5. Clar. §. fin. q. 64. n. 18. Perez tit. 1. lib. 4. Ord. pag. 764. Bonacos. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 9. tit. 28. n. 117. pag. 541. Hieron. de Laurent. decis. 15. Soar. de Paz tom. 1. p. 5. cap. 3. §. 12. nu. 47. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 2. in prælud. num. 156. Farin. in Praxi crimin. q. 41. num. 30. cum seqq. Ceuall. Communium cōtra cōmun. q. 619. n. 1. P. Mart. Delri. Disquisit. Magic. lib. 5. q. 23. pag. 459. Quid si actu non militent, sed in perpetuo sedent procinctu, & apparatu? Vide Farin. cons. 95. n. 3. Stephan. Gratian. Discept. Forens. cap 186. n. 27. & seq.

6 De Clericis. Vide Villalob. Cōmun. Opin. lit. C. n. 86. Gregor. l. 2. verbo Cauallero in fine tit. 30. part. 7. Salzed. ad Bernard. cap. 135. lit. A. Duenh. reg. 190. limit. 3. vers. Cōtrarium tamen alios refert Ceuall. d. q. 619. à n. 2. Farin. d. q. 41. n. 4. Hortēs. Caualcan. de Brachio Regio p. 3. nu. 124. & nu. 125. in fine cum Farin. resoluit clericos quacunquè de causa etiam in criminibus exceptis ad Ecclesiasticum iudicē esse remittēdos.

7 De Minore. Vide Clar. §. fin. q. 64. n. 21. Bonacos. Commun. crim. p. 2. verbo Minor. fol. 49. Fichard. tom. 2. Communium Opin. lib. 9. ti. 28. n. 115. Soar. de Paz in Praxi tom. 1. p. 5. cap. 3. §. 12. nu. 50. vers. Quo fit Farin. d. q. 41. n. 16. Hortens. Caualc. d. p. 3. n. 58. & 126.

8 De Sene. Vide Duen. reg. 259. vers. Amplia 6. Grammat. decis. 34. n. 4. & 5. Viui. d. ti. 28. n. 108. pag 540. Menoch. de Arbitr. casu 329. nu. 20. Mascard. de Prabat. concl. 1295. n. 6. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo nu. 53. ad finem. Stephan. Gratian. Disceptat. Forens. cap. 328. n. 8. & 9.

9 De furioso. Vide Perez l. 4. vers. Fallit tit. 13. lib. 8. Ordin. pag. 262. Farin. d. q. 41. n. 16.

10 De Muto, Surdo, & illo, qui est est Reipub. vtilis. Vide Farin. d. q. 41.

 n. 88.

n.88.cum seqq. Hortens.Caualcan. d.p.3.n.127.

11 De Prægnãte. Vide Clar.§.fin. q.97.nu.5. Duenh. reg.68. limit.7. Soar.de Paz.d.cap.3. §.12. num.48. Farin.d.q.41.n.78.Hortens.Caualc. d.p.3.n.126.P.Lessi.de Iustitia lib.2. cap.29.n.154.Thom.Valasc. tom.1. alleg 85.n.4.& 5.

12 In text.ibi (*em crime de lesa maiestate*) Vide Hippol.in Pract. §.Expedita n.45. Perez tit.2.lib.4. Ordin. pag.792.Farin.d.q.41.n.56.& n.100. P.Lessi.d.n.154.Thom.Valasc.tom. 1. alleg.13.n.15.

13 In text.ibi (*ou em crime de falsidade*) Veluti si accusetur de periurio. Vide Auend.de Exequendis mand. p.2.cap.27.n.30.

Ad tit.135. Ordinat.Regiæ.

Quomo se prouarão os ferimẽtos, &c.

Vide latissimè Farin. in Praxi crimin.q.86.n.39.cum seq. & de indicijs,& tortura q.52.n. 157.cum seqq.pag.mihi 805.

Ad Princip.Ordinat.Regia.

1 In text.ibi(*se bradar de noite*) De acclamatione vide Hippol.in l.Furẽ n.22.ff.de Siccar.Auend.de Exequẽdis mand.p.2.cap.21.pag.461. Mascard.de Probat.concl.23.De muliere stuprata acclamante vide Menoch.de Præsumpt.lib.1.q.89.n.119. Farin.d.q.52.á n.157.

2 In text.ibi (*& vém estar na rua, &c.*)Nota quod etiam præsumptio est contra illum, qui ipsa nocte inuentus est. Vide Mascard.de Proba. concl.1109.n.13.

3 In text.ibi (*da vox*) Nota scilicet Vide Mascard.concl.22.Farin. d.q. 52. n.162.

4 In text.ibi (*de noite*) Nota quod nox aggrauat delictum. Vide Farin. in Praxi crim.q.18. n.66. Nox veró naturaliter est quando in sero propter obscuritatẽ noctis cognosci,nec discerni recte potest, qualis sit homo ille,quẽ vides obuiã venire, aut pertransire prope te. Ita Hortens. Caualc.de Brachio Regio p.4.n.115. & n.469. tenet in dubio iudicãdum delictum esse factum potius de die, quàm de nocte.

AD §. I.

Vide Mascard. de Probat. concl. 1057. Menoch. de Arbitr. casu 361. n.39.in fine,& de Pręsumpt.lib.1. q. 89.n.60.Hortens.Caualcan.de Brachio Regio p.3.n.96.& p.4.n.433. *Minæ præcedentes quid probent*

AD §. II.

In text.ibi(*ou sinal de corrompimento*) Veluti camisia, vel crura sanguinolenta. Vide Perez tit.15.in princ. vers.Ad probandam autem virginitatem lib.8.Ordin.pag.279.cũ seq.

Ad tit. 136. Ordin. Regiæ. *In antiq. li.5 tit.88.*

Quomo os menores serão punidos por os delictos que fizerem.

1 Vide l.Auxilium §.In delictis ff.de Minorib.& apud Hispanos l.8. & 9.tit.1. part.7. Bonacos.Communium crimin. p.1. verbo Minor fol.114.verso, & p.2. eod.verbo fol.49. Hippol. cons.48. n.54.Gom. to.3.cap.1.n.63. Duenh. reg.259.Clar.lib.5.§ fin.q.60.& 44. à n.30.Grammat.decis.23.n.10.& 11. Thesaur.decis.161.Plac. de Delictis cap.32.

cap.32.á n.10.Tiraq.de pœnis temper.causa 10.Menoch.de Arbitr.casu 329.& cons.102.n.47.Maurit. de in integrũ restit.cap.153. Cened.ad Decretal.collect.18.num.1. Morl.in Emporio iuris p.1.tit.5.quæst.7.á n. 7. Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo Vel aduersarij dolo n.50.cum seqq.Fr.Emman.quæst. Regul.tom. 3. q.34. art. 10. Farin. in Praxi crimin.tit.de pœnis temper.quæst.92. á num 41.vbi nu.162. resoluit quod delinquens in minori ætate punitur etiam factus maior attento tempore delicti,non autem punitionis.

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text.ibi(*& a pessoa do menor*)Dicenti se minorem incumbit probatio.Vide Viui.tom.1.Cõmun. Opin. lib.4.tit.9.de Probat.n.59.pag.480. Ioseph.Ludou.Perus.decis.56. Mascard de Probat.concl.666. nu.2. & concl.1059.n.8.Sfort. de in integrũ restit.p.1.q.37.Menoch.de Præsum. lib.2.q.50.n.18. Gald.Pereira in l.Si curatorem verbo Minoribus n. 10. P.Sanch.de Matrim. lib.2. disp.41. nu 39.Nicol.Garci. de Benefic.p.6. cap.2.à n.185.

2 An minor pôssit contra confessionem delicti factã in iudicio restitui?Vide Ias.in l Si is qui §.1.n.7. de Iureiur.Hippol.in l.1.§.fin. n.96.ff. quæst.& in l.De minore in princip. n.57.ff.eodem P.Sanch.de Matrim. lib.7.disp.112.n.17.Cald.Pereira in l. Si curatorem verbo sua facilitate n. 32.& verbo Vel aduersarij dolo n.39.

3 In text.ibi (*de idade de desasete annos*)Vide Gregor. l.8. verbo Menor tit.31.part.7. Cassan. in consuetud. Burgund.rub 1.§ 5.num.30. pag.45. Hortens.Caualcan. de Brachio Regio p.4.n.464.in princip.

4 In text.ibi(*delicto*) Quid in atrocissimo an succurratur minori? Vide Vincent. de Franch. decis. 230. Farin.cons.33.n.15.vbi addit.lit.G.

Ad tit.137.Ordinat.Regiæ.

Extrauag. 9 tit.20.§. 4.

Que os julgadores não appliquem as penas,&c.

VIde Menoch.de Arbitr. cent. 6. casu 557. Et pœnæ statutorum dos acordos das Camaras captiuis applicari nõ possunt. Vide Cabed.p.2.decis.60.n.5.

Ad tit.138.Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit. 60.

Das execuções das penas corporaes.

Ad Princip.Ordin.Regiæ.

DEsumitur ex l.Si vendicari 20. Cod.de pœnis. Vide Cou.lib. 2.Variarum cap.8.n.1. vers.2. Duenh.reg.292.amplia 7.Cassan.in Catalogo gloriæ mundi p.5.consid. 24. vers.96. Bald.tom.2.Commun. Opin.lib.7.tit.15.num.22.Auiles ad cap.1.Prætor.verbo Mandamientos á n.19.cum seqq.fol.52. verso. Menoch de Arbitr.lib.1. q. 98. & casu 334.n.6.Cened.ad Decretal.collect. 3. n 2. Gam.de Sacram.præstandis q.1.n.12.Azeued.l.14.n.47.tit.3.lib. 1. nouæ Recopil.Iustũ Lipsi. in annot.ad Corneliũ Tacitum lib.3.pag. 193.Pined.in vita D.Ioannis Baptistæ lib.3.art.1. cap.3. §.242. pag.53. Card.Cæsar.Baron.tom.4. Annaliũ Ecclesiæ anno Christi 390.pag.454.

AD §. I.

1 In text.ibi (*seja feito execução nelle*).

Furiosus post delictũ cõmissum effectus non punitur.

nelle) Nisi post delictum commissum efficiatur furiosus. Vide Deci. in l. In negotijs nu. 3. ff. de regulis iuris Duenh. reg. 259. vers. Amplia tertiò Brunel. in cap. 1. de homicid. p. 4. n. 66. Anton. Gom. tom. 3. Vari. cap. 1. num 72. Hippol in l. 1. de Siccar. nu. 58. Clar. lib. 5. §. fin. q 60. num. 7. Gregor. l. 9. verbo Mientra tit. 1. part. 7. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Homicidium fol. 84. verso, & p. 2. verbo Furiosus fol. 32. Crass. tom 2. Communium Opinion. lib. 9. tit. 30. nu. 125. pag. 548. vbi Viui. nu. 148 p. 550. Menoch. de Arbitr. casu 325. num. 12. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 77. Mench. Illustri. cap. 96. nu. 9. & 31. Perez l. 4. vers. Quid autem erit titul 13. lib. 8. Ordinam. pag 262. Cardoso in Praxi iudicum verbo Furiosus nu. 4. Et an medicis credatur quod aliquis effectus sit furiosus? Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 31. num. 398.

2 De prodigo. Vide Deci. in l. Furiosi n. 6. ff. de regulis iuris Clar. d. q. 6. num. 11. Menoch. remed. 9. recup. n. 99. Cald. Pereira in l. Si curatorẽ verbo Cum non absimilis n. 43.

3 De prægnante. Vide Rebuff. ad l. 26. ff. de Verbor. signif. pag. 155.

4 De illo, qui tenetur reddere rationes. Vide Ias. in. l. Seruus n. 1. & 2. ff. de Legatis 1. & in l. Debitoribus n. 15. ff. de Re iudicata. Anton. Gom. tom. 3. Vari. cap. 13. n. 36. Clar. §. fin. q. 97. n. 1.

Executor iustitiæ quis debeat esse?

5 Nota quod executor iustitiæ vulgo *algoz*, qui iussu magistratus homines occidit, non dicitur homicida, nec pœnam aliquam incurrit, imo occisione delinquentium præmium, & laudem consequitur, si non faciat ob priuatam vindictam. Vide Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij n. 10. cum seqq.

6 Quando non inuenitur minister iustitiæ, vel carnifex potest Præses compellere vnum hominem ad suum libitũ, dũmodo sit vilis persona. Vide Bart. in l. fin. §. fin ff. de Pignorat. act. Cassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 7. n. 46. & seq. fol. 78. Hippol. in l. 1. ff. de Siccar. à num. 26. Clar. lib. 5. §. fin. q 99. n. 4. Perez l. 38. tit. 14. lib. 2. Ordin. pag. 352. Tiraq. de Nobilit. cap. 20. nu. 103. Et si non suppetat carnifex inuitus creabitur. Vide Guasp. Valasc. in l. Imperium num. 18. ff. de Iurisdict. omnium iud. Soar. tom. 2. Commun. Opinion. lib. 9. tit. 6. n. 12. pag. 463. Petr. Caball. de omni genere homicidij nu 13. Et etiam potest compelli apparitor quando alius minister non reperitur, qui hoc faciat. Vide Rebuff. in l. 7. ff. de officio procons. num. 3. & Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 15. n. 139. vbi etiam de medico, ac seruo.

7 Iudex pro exequenda iustitia potest asinum, vel boues, & plaustrũ capere, & debet satisfacere de competenti salario. Vide Rebuff. ad leges Galliæ tract. de litter. oblat. art. 6. glos. 3. n. 22, Perez l. 38. titul. 14. lib. 2. Ordin. pag. 352. Azeued. l. 8. n. 5. tit. 6. lib. 3. nouæ Recopilat. Bernard. Greuæ. ad practicam Cameræ Imper. lib. 2. concl. 56. consid. 2. Petr. Caball. de omni genere homicidij num. 14.

8 Laqueus quando est fractus an sit exequenda sententia. Vide Clar. in §. fin. q. 98. nu. 9. Tiraq. de pœnis temper. q. fin. Bonacos. Commun. crimin. p. 1. verbo Condemnatus ad mortem fol. 32. verso Viui. tom. 2. Communium Opin. lib. 9. tit. 33. nu. 2. vers. Quarto condemnatus pag. 559. Menoch. lib. 5. de Præsumpt. q. 48. n. 19. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 15. n. 137. Caball. resolut. crim.

cent. 3.

cent. 3. casu 258. Cened. ad Decretum collect. 4. n. 5. Hortens. Caualc. de Brachio Regio p. 4. n. 313.

9 In text. ibi (*no la farão a saber*) Vide Gam. de Sacram. præst. q. 6. nu. 5. vbi resoluit quod semper Rex debet de hoc certiorari, quamuis sit in ea ciuitate, vel oppido, vbi executio sententiæ fieri debet.

AD §. II.

Dãnatis ad mortem cõceditur assumptio Sacratiss. Corporis D. N. Iesu Christi

1 In text. ibi (*lhes darão o Sanctissimo Sacramento*) Concordat apud Hispanos l. 9. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 1. nu. 11. Clar. lib. 5. §. fin. q. 99. n. 3. Gom. tom. 3. Vari. cap. 14. n. 6. vers. Item adde. Gam. in speciali tract. de Sacram præstandis vltimo supplicio damnatis. Nau. in Man. cap. 25. nu. 23. & cons. 16. de Pœnit. & remiss. Azeued. l. 2. nu. 13. tit. 2. lib. 1. nouæ Recopil. P. Henriq. in Sum. lib. 8. cap. 5. n. 4. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 109 art. 3. Pat. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 2. cap. 10. pag. 110. P. Martin. Delri. Disquisit. Magic. lib. 5. sect. 18. pag. mihi 423. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4. n. 306. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretum collect. 4. n. 1.

Non tamen illis conceditur Sacramentum Extremæ Vnctionis, quia non dicuntur infirmari. Vide d. n. 11. vers. Sicut nec eis. Surd. decis. 121. Cened. d. collect. 4. nu. 2. Chartar. de Execut. sentent. tit. bannit. cap. vlt. nu. 345. & 346. quem refert Hortens. Caualcan. d. p. 4. n. 307. Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Extrema Vnctio vers. Tertio. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. à nu. 22. Pat. Valeri. Reginald. in Praxi fori pœnit. lib. 28. nu. 68. filiũ meum Pat. Augustin. Barbos. in Remission. ad Concilium Sess. 14. de Extrema Vnctione cap. 3. n. 2.

2 In text. ibi (*ao terceiro dia, &c.*) Sententia enim corporis afflictiua executioni non est mandanda eo die quo condemnatus sumpsit corpus Sacratiss. D. N. IESV Christi. Vide Clar. d. q. 99. n. 3. Cened. d. collect. 4. nu. 3. & seruari Mantuæ asserit Hortens. Caualcan. d. n. 306.

Furca ignominiosum mortis genus.

3 Nota furcam ignominiosum mortis esse genus, vnde nobilis in ea non suspenditur. Vide Felin. in cap. Cum quidam n. 5. vers. Tertia declaratio de Iureiur. Hippol. in Pract. §. Diligenter nu. 166. Duenh. reg. 190. vers. Amplia quintó Tiraq. de Nobilit. cap. 20. nu. 110. Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. n. 4. Clar. §. fin. q. 60. n. 24. Bonacos. p. 1. Commun. criminal. verbo Nobilis fol. 119. Auiles ad cap. 1. Prætorum n. 28. fol. 44. Perez lib. 8. Ordin pag. 268. Cened d. collect. 4. nu. 6. Petr. Caball. de omni genere homicidij n. 402.

4 Iudex inconsulto Rege non potest dare reum mortuum ad anatomiam faciendam. Vide Mexi. in tract. tassæ panis concl. 4. nu. 17. Cened. d. collect. 4. n. 4. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 15. nu. 143. in fine. Gam. de Sacram. præstandis q. 7. per totam.

Sepultura an neganda his qui in patibulo suspenduntur?

5 An sit deneganda sepultura illis, qui in patibulo suspenduntur? Vide Bald. in cap. 1. §. Iniuria n. 9. de pace ten. iuram. firm. Gom. tom. 3. cap. 14. nu. 8. Rebuff. ad leges Galliæ tom. 1. tit. 1. glos. 1. n. 54. Menoch. de Arbitr. casu 387. nu. 32. Gam. de Sacram. præst. q. 8. per totam. Azeued. l. 6. n. 12. tit. 18. lib. 4. nouæ Recopil. Farin. in Praxi crimin. q. 20. nu. 134. Bouadil. in sua Politica lib. 3. cap. 15. num. 143. Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p. 4. á num. 377. vbi

num.376. cuius esse debeant vestimenta iustitiati.

AD §. IIII.

In text ibi(*& se lhes vierem com embargos*) Nota quod in criminalibus differtur executio sententiæ donec pronuntietur super exceptionibus. Vide l.Ab executione, quorum appellat.non recip. Ias. in l.4.§.Condemnatum nu.21.ff.de Re iudicata. Mascard.de Probat.concl.686.n.5. Cald.Pereira in l.Si curatorem verbo Per quod n.30.

Ad tit.139. Ordinat.Regiæ.

In antiq. tit 40.

Das pessoas que saõ escusas de hauer pena vil.

1 Vide Tiraq. de Nobilit. cap. 20.nu.104.cum seq.Farin.in Praxi crim.q 98.cum seqq.

2 Nota *que quando algũa mulher nobre he condenada em pena de degredo, se não condena com pregão em audiencia, & este he o stylo conforme a hũa prouisaõ del Rey nosso senhor, que ouue Dona Margarida da Sylua mulher que fora de Manoel de Magalhães senhor da Villa da Ponte da barca, que foy passada aos* 10. *de Iulho do anno de* 1597. ibi *visto como conforme ao Styllo às pessoas da qualidade da supplicante se não dà pregão em audiencia, posto que por suas culpas sejão condenadas em degredo. Anda esta prouisaõ no feito do liuramento da dita Dona Margarida, em que a accusou Dona Isabel de Meneses sua nora, de que foy escriuão na Relação do Porto Manoel da Rocha, & juyz o Doctor Carlos Brandão Pereira Desembargador que então era da dita Relação, o qual por prouisaõ de sua Magestade fora tirar deuassa do caso à dita Villa.*

Ad Princip. Ordinat. Regiæ.

1 In text.ibi(*mandamos que não sejão executadas*) Nota quod nobiles non debent fustigari. Vide Tiraq.de Nobilit.cap.20.nu.108. Clar.lib.5.§.fin. q.60.n.24.Grammat.decis.32. fustigationis enim pœna infert magnã ignominiam, & morti æquiparatur. Vide Farin.in Praxi crimin.q.19. n. 29. & q.33.n.57.& cons.82.nu.3.vbi addit.

2 In text.ibi (*nem em moços da nossa estrebaria*) Vide Gam. decis.325. vbi Flores.Cassan.in Catalogo p.6.consid.27.& 28.Cabed.p.1.Aresto 48.

3 In text.ibi (*nem em pagẽes de fidalgos*) Vide Gam.decis.312.in fine Pat. Molin.de Iustit. tract.2. disput.166. vers.De iure huius.

4 In text.ibi(*& Vereadores*)Vide Cabed.p.2. Aresto 7. & faciunt, quæ Farin.in Praxi crimin.p.1.lib.1.q.4 num.57.

5 In text.ibi(*ou seus filhos*) Quid in nepotibus? Vide Afflict. lib.1. Constit.rub.9.n.32.Duenh.reg.190.vers. Amplia primò.Tiraq.in l.Si vnquã verbo Donatione largitus n.55. Tiraq.de Nobilit.cap.20.nu.40. Azeued.l.1.n.31.tit.1.lib.6.nouæ Recop. Farin.d.q.41.n.57.Cabed.p.1.Aresto. 53. vbi iudicatum refert ad nepotes non extendi.

6 In text.ibi (*ou em collaços de nossos Desembargadores*) Vide Tiraq.in l.Si vnquam verbo Susceperit à nu:49.

7 In text.ibi (*nem nos mercadores que tratão com cabedal de cem milrẽs*) Nota quod per multas diuitias quis nobilis efficitur. Vide latè Tiraq.de Nobilit. cap.25. Guillelm. in cap. Rainuntius verbo Duas habens filias n.131.cum seqq.Burg.cons.3. n. 44. & cons.9.n.6.Guillelm. Chouh

en sus

en sus discursos pag. mihi 160. Flam. de Resignat. lib. 3. q. 1. num. 150. cum seqq. Vide Doctores, quos allegaui supra lib. 4. tit. 92. in princip. n. 15.

AD §. I.

In text. ibi (*com hũa cadea no pè*) Vide Cabed. p. 1. Aresto 54. & hoc infert infamiam vt per Farin. in Praxi crimin. p. 1. lib. 1. tit. 3. q. 19. n. 29.

AD §. II. & vltim.

1 Vide Hippol. in Pract. §. Diligenter n. 166. & in l. Vnius §. Cogniturũ n. 77. ff. de quæstion. Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. n. 4. Clar. §. fin. q. 60. nu. 24. Tiraq. de Nobilit. cap. 20. à n. 112. Farin. in Praxi crimin. q. 98. n. 114. cum seqq. vbi à n. 128. quid in nobili, qui mandauit delictum committi ab ignobili. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. à n. 13.

2 In text. ibi (*sodomia*) Vide Farin. d. q. 98. n. 114. cum seqq. vbi idem resoluit in proditore, & in alijs criminibus Ioseph. de Sesse Arag. decis. 11. quem refert Aloys. Ricci. in collect. 664. limit. 1. Et in causis Sanctæ Fidei ratio nobilitatis non habetur quoad pœnas infligendas vt decisum refert Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 35. Nec in crimine læsæ maiestatis. Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 9. nu. 4. Perez ad lib. 8. Ordin. pag. 196. Farin. d. q. 98. n. 124.

3 Nec in pyratis. Vide Garci. de Nobilit. glos. 1. nu. 17. & alia vide per Azeued. l. 4. nu. 37. tit. 2. lib. 6. nouæ Recopil.

4 Et quod hæc Ordin. possit extendi ad alios casus similes asserit Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 13. n. 124.

5 In text. ibi (*testemunho falso*) Vide Afflict. decis. vlt. quem refert Aloys. Ricci. d. collect. 664. limit. 3. Auend. de Exequendis mand. p. 2. cap. 27. num. 30.

Ad tit. 140. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 110.*

Da maneira que se terà com os presos, &c.

Vide apud Hispanos l. 20. cum multis sequentibus tit. 12. lib. 1. nouæ Recopil.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 In text. ibi (*por diuidas que dependão de feitos crimes*) Vide Cou. lib. 2. Vari. cap. 1. n. 8. Vincent. de Franch. decis. 358.

2 In text. ibi (*& não se virão de la atè pagarem inteiramente*) Vide Cou. d. cap. 1. n. 8. in fine.

AD §. IIII.

In text. ibi (*hũu anno*) Intellige continuum, secus si lapsis sex mensibus aufugiat, & posteà reuertatur, debet tamen tunc integrum annum in carceribus esse non numeratis primis sex mensibus. Ita Cal. Pereira quæst. Forens. lib. 1. q. 3. n. 24.

Ad tit. vlt. Ordinat. Regiæ. *In antiq. tit. 107. & §. 1.*

Dos degradados que não cumprem os degredos.

1 Nota quod soli Regi competit exilium remittere. Vide l. Relegati ff. de Pœnis Roland. cons. 4. nu. 52. vol. 4. Azeued. l. 15. tit. 5. lib. 2. pag. 169. & l. 1. n. 7. cum seqq. tit. 25. lib. 8. nouæ Recop.

An

2 An tempus, quo quis stetit in carcere post condemnationem in pœnam exilij computetur in exilio? Vide Gom tom.3.cap.8.n.2. Tiraq. de pœnis temper. cap. 41. num. 1. de Franch. p.2. decis. .317. vol.2. quem refert Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.4.n.30. vbi resoluit quod computatur, & n 31. de exilio non determinato, & ad beneplacitum, & p.6. nu. 333. resoluit quod si Galeoti Christiani ab hostibus capiantur, & rursus á triremibus Christianis recapiantur per l. in bello §. Deportatum de capti. & postlim. remanent liberi penitus.

Ad Princip. Ordinat. Regia.

1 Vide apud Hispanos l. 10. vbi Gregor. tit. 31. part. 7. Afflict. in cap. 1. §. Iudices vero nu. 67. de pace iuram. firm. lib. 3. fol. 119. Clar. lib. 5. §. fin. q. 71. nu. 13. Vincent. de Franch. decis. 140. Peguer decis. 41.

2 In text. ibi (*se era para sempre, morra por isso*) Aduerte quod si iste relegatus in exilio factus fuerit clericus quod debet remitti ad forum Ecclesiasticum si conueniatur pro fracto exilio. Ita Stephan. Gratian. Discep. Forens. cap. 224. n. 35. cum seqq.

3 An pœna huius Ordin. habeat locum in relegatis ad ergastula nautica vulgo *galès*? Vide Hortens. Caualcan. de Brachio Regio p.3. nu. 89. in fine vbi resoluit vt is fugiens mori debeat, asserit tamen de consuetudine seruari, quod quando fugiens est vir aptus ad remigandum fustigatur, vel ictibus funis plectitur, & duabus catenis ligatur si est Christianus, si vero infidelis nares, & aures mutilantur, vel ferro candenti in fronte signatur, sed in hoc extat apud nos lex lata à Philippo Rege II. anno 1603. die vero 26. Septembris ibi. *Fuy ora informodo que na Relação da casa da Supplicação se moueo duuida, se o que dispoem a Orden. lib. 5. tit. 144. no principio contra os degradados que não cumprem o degredo, em que forão condenados para sempre para o Brasil, auia tambem logar nos degradados para sempre para as galès, & querendo nisso prouér como conuem ao seruiço de Deos, & meu, com o parecer dos de meu Conselho, para que da quy em diante não aja semelhante duuida, declaro, que a dita Ordenação comprehende, & ha logar nos prezos, que sendo condenados para galès, não cumprem seus degredos, & fugirem dellas, pello que hey por bem que sejão condenados com a mesma pena de morte natural, como deuem ser os que não cumprem o degredo para sempre para o Brasil, &c.*

LAVS DEO.

INDEX RERVM, ET VERBORVM LOCVPLETISSIMVS.

A.

Adulte-

C.

D.

 princi-

Donatio

Natu-

Et.

H.

L.

Magia

M.

N.

Naturalis

O.

P.

Schola-

T.

V.

Venatio

FINIS.



